237

UVA. BHSC. IyR_237

536

533.

UVA. BHSC. IyR_237

237
I

UVA. BHSC. IyR_237

UVA. BHSC. IyR_237

~~A~~ 131
~~324~~

UVA. BHSC. IyR_237

UVA. BHSC. IyR_237

Ermones Fratris Gabrielis Barelete ordinis predicatorum. tam quadragesimales: q̄ de sanctis: Nouiter impressi. Et vbi prius fuerunt interposita carmina Petrarche: et Dantis. in eodem vulgari: modo pervenerabilē Magistrum Johannē Anthonij. ordinis minorum sunt verbis latinis translata.

Uenūdātur Lugduñ. apud Stephanū Gueygnart. in vico mercuriali. als a la rue merchiere. ante interſignum ſancti Ludouici Regis francie.

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

UVA. BHSC. IyR_237

C F. Benedictus Brixianus Fratri Thome Caietano ordinis predicatorum. Theologantium ac philosophantium maximo. S. D.

CAm varia ac ppe infinita sint mortaliuz studia eruditissime pater. vt alij reb⁹ bellicis: alij cum laude rei familiaris: nōnulli agriculture. pleriqz vero iocundissimis litterarum studijs sint mancipati atqz intenti nouissimos ego semper censui ceteris omnibus esse preferēdos. Quippe cū animaduerterim hoies prioribus exercitijs insudātes animo suo quietē nullo ꝑ prorsus modo p̄stare posse: illaqz ipa exercitia ab nullo qui recte sapiat: neqz excolēda: neqz expetēda esse exploratissimū nāqz cuiqz eē potest: eos q̄ istiusmodi reb⁹ sint dediti. semp in desideriis versari. fit em nescio quo pacto vt multa possidēti. maior in dies augendarum opum excitetur cupiditas. Reliqua vero que a cunctis fere mortalib⁹ inter bona cōnumerātur: videlz valitudo corpea: pulchritudo: diuitia: imperia: dignitates agrorum possessiones q̄b⁹ mortalium studiū intētuz est: ꝙ breuissimo tpis momēto euanescunt. Unde fit vt a nullo bene concordato viro concupisci debeant. Sole vnice litterē sunt que hoiem reponunt in statu tuto et tranquillo. Ille hoiem reddunt fortē. ille ditissimum. ille liberum. ille delitias incōmutabiles conferunt z celestes. Ille die noctuqz in theatris. ille in solitudine. ille in discrimine hoiem comitātur. Quis enim vnq̄ ero fuit. in quo hec vna litterarum virtus habitauerit. qui aduersas celi influentias. calamitates terre. animo forti ac constanti. vel non depulerit. vel certe nō tolerauerit. Quis ille deniqz extitit vt vastissimum

UVA. BHSC. IyR_237

mare pugillo concludam qui his preditus humanas ꝓspe
ritatesque hominē solent prestare insolentē: cū grauitate et
prudētia oīno nō refrenauerit. Quare nō possum nō sum-
mis p̄conijs laudatōeq; ī mortali īstitutuz tuuz ꝓbare: qui
etsi clarissimis ortus sis natalibus: lauteq; educat⁹. nulli
tamē labori pepcisti: quomin⁹ tādē locupletissimū litteraruz
thesaurū tibi paraueris. Atq; ita paraueris. vt nō dicā cō-
iectura quadā. sed certissima scia assequi valeā: hac ī re tibi
censeā vel neminē eē. vel q̄ rarissimū pace oīm dictū eē volo
nostra tēpestate āteponēdū. Qd cū alias sepe. tū vero duob⁹
superioribus annis Verone pre te tulisti. Quo in loco cum
cōuenissemus cōuentus actitāda gratia. agerenturq; publi
ca litterarū nostro de more certamina. quas alio vocabulo
disputationes appellamus multarūq; religionuz viri sane
eruditi se cōtulissent: adessentq; ꝛ p̄clarissimi illius vrbis viri
qui in omni genere virtutū postremū sibi locum nō vendi-
cant ita te gessisti: vt oībus summe fueris admiratiōi. Que
oīa cum memoria mecū repeto in eā venio sniam vt iudicez
que abs te tam prōpte tanq̄ excelse afferebantur: non a te
sed ꝑ te esse dicta. Tāta em̄ tibi erat litterariorū telorū copia
quib⁹ ꝛ apparentē aduersariorū sciam refellebas: ꝓstrabas
fugabas: ꝛ verā tuā tuebare: vt eam oēm vrbem in tui ad-
miratōnē cōuerteris effeceris eos quoq; q̄ occupationibus
impliciti te min⁹ viderūt: te amarēt: te colerēt: te predicarēt
Ea enim scientie vis est: quod tu etiā me tacente ꝓbe nosti
vt eos in quos sese ipsa contulerit diuinos atq; admiran-
dos alijs hominibus prestet. At vero cum diutina cogita-
tione mecum ipse reuoluerem. vnde tantam humane ac di-
uine sapientie supellectilem collegisses: inueniebam duo id

✠ ij

UVA. BHSC. IyR_237

tibi prestitisse. Alterũ ingenij tui dexteritatẽ atq; solertiam. Alterũ natalis tui soli ĩclinationẽ, Unde bene ⁊ nostri astrologi enũciauere: q̃ affirmant qm̃ vt diuersa in celo astra sunt hẽatq; vnũ quodq; eorũ vim suã: ita diuersa in studia hoĩb⁹ inclinatõnes ingerere. Quare cernim⁹ quasdã gẽtes armis deditas nõnullas reb⁹ mechanicis. alias ꝟo litteris tm̃ genitas esse vt patrui tui soli. Et vt hoĩes his laudatissimis studijs aptos prodit. ita diuerso studio. vt aliuz poesi. aliũ diuinis rebus. aliũ gẽtibus moribus informãdis applicat. Hec em̃ sunt pene oĩa exercitia: in quibus litterata ingẽta lucubrant. Protulit igitur in primis ager tuus: diuinũ illũ Thomã aquinatẽ. Theologorũ ac philosophantiũ facile principem. Cui quidẽ ob librorũ a se scriptorũ ingentẽ multitudinem sententiarũ grauitatẽ verborũ facilitatẽ. stiliq; maiestatem. tanta a summis põtificibus alijsq; vere sapiẽtibus est habita reuerẽtia vt eorũ quidã eum alterũ Salomonez cui diuinit⁹ quicq̃d dixerit afflatũ est: recte meritoq; vocitarint. Neq; te moueat illũ a nõnuullis nostri eui sciolis et vtinam sciolis: morderi ac vipereo ore dilacerari. Quippe q̃ perspicue scias solã miseriã vacare inuidia et celsos dumtaxat mõtes fulgura petere ac debachari solere. Immo vero nobis magis gaudendũ est. qñquidẽ cũ aduersantibus ei reluctamus eo magis illius gloriã ac nostrã efficiãt splendidiorem Hoc illud vnũ nobis sat esse dz. ꝙ si q̃s e medio Thomam sustulerit. theologãtes oĩno aut nullos esse: aut densissimis ignorãtie tenebris: ĩmo erroribus: ĩmo heresibus obuolui Etem̃ si hi aliq̃d in se humanitatis si q̃d pẽsi certe haberẽt. non eum modo tam stulte carperẽt: sed summis laudibus extollerent aliosq; vt laudarent adhortarentur. Sed hos

UVA. BHSC. IyR_237

mastigias orationis mee flagello vlterius exagitare consilij
mei nō est. Hic ager tuus preclarissimos poetas progenuit
Statium dico. Horacium. Iuuenalem. Quorum pum⁹ al-
ti loquo suo sermone iter oīs latine lingue poetas ꝑm locū
ad Virgiliū sortit⁹ est. Horati⁹ vero ob eius dicendi elegan-
tiā atq; carmis varietatē: ab seculi vsq; principio parē inue-
nit neminē. Aḡnas aūt Iuuenalis: vt satirico poemate de-
lectatus est, ita cereros ea materia anteceſſit. Nūc autem pa
ter ꝑ oia reuerēde. hic aureus ac felicissim⁹ ager tuus: quo
posset oi in genere cū prisca ac nostra etate scribēdi caracte
re certare, attulit iā tādē hūc angelicū. imo vt recti⁹ loq̄r di:
uinū Gabrielē q̄ veluti ab alto demissus celo in terra vltro
citroq; emicuit. Cui rāta gratia i diuini ꝛbi satione ab deo
optimo maximo largita est: quāta vnq̄ retroactis tpib⁹ cui
q̄ fit cōcessa. Quo fit vt ego diui Augustini more: anhelā-
ti aīo viuis adhuc oculis videre desiderarī. Primū dei no-
stri filiū carne vestitū. Alterū Gabrielē Bareletā in pulpi-
to ignita verba sua resonātē. Unū hoc i loco illud affirma-
uero. eo dictitādi gñe in quo ille versat⁹ ē diuinas ac sempi-
ternas laudes meruisse. Quot⁹ eñ quisq; mō purgato sto-
macho ac recta lāce rē pēsitet. ⁊ eū alijs id gen⁹ scriptorib⁹
cōferat. aiaduertet ꝓfecto ⁊ me verba nō effutire: ⁊ q̄tum
hō homini prestet. Hic vt solidissima in ea arte qua versari
instituerat fundamēta iaceret: plurimū in naturali ac mora
li philosophia tpis cōtriuit. In theologia diui Thome cete
rorūq; theologorū ꝑ varietate audientium: cōsuetudine fa
miliarissime vtitur. Hac vna ꝓdicatori dēpta. nō ꝓdicatorez
sed nugonē appellaueri. Is sibi eam maxime vēdicauit. Et
tanta facilitate eos in testes adducit preserrisq; theologos.

UVA. BHSC. IyR_237

quorũ doctrina sui natura solet esse cũ grauis tũ obscura vt doctissimum quem stupore afficiat. Fitq; vt absq; vllo labore ediscant. Illd aũt maxie obſuare nitit. quo auditorẽ attentũ suspensumq; reddat. Alta ꝓponit. cõclusionum variarũ sniarũ exẽploꝝ quorũ vis mirifice astãtes ciet. insueta affert. Sales quosdã: quod nõ sine maximo artificio ab eo factũ esse iudico nõnũq; inspgit: quorũ suauitate audiẽtium mẽtes demulceat. In exagitandis vero vitijs. hucusq; nõ iueni neq; accõmodatiore: neq; vehemẽtiorẽ. In efferẽda autẽ virtute totus est vigilãs. totus ardẽs. totus indefessus. Sed quid dicã de ei⁹ exordijs. Quid nãq; sublimi⁹. Quid elegãti⁹ cõciniusue possit excogitari. Hic cum alios oĩs cunctis i reb⁹ excelluerit. hic seip̃m totũ supauit. Nõ eũ ꝓfecto p̃teribat. difficile factu eẽ. id opus cuius p̃icipium ac fundamẽtum tenue. atq; exile iactu⁊ fuerit. totũ oẽ edificiũ i ruinã abeat sit necesse. Ecõtra ꝟo cuius solidum ac firmũ sit. reliquu⁊ op⁹ stabile faustũq; seq̃tur op⁊. Ne q̃ minore laude ei⁹ in euãgelia explanatões estimãde sunt. Quas equidẽ cum lego. me iteru⁊ atq; iteꝝ acutissimis suis inuẽtis sctissimisq; declarationib⁹ ad relegẽdu⁊ iuitãt. Nemo retroactis tp̃ib⁹ extitit: q̃q̃ ꝑ multi ſmones texuerit q̃ p̃ter hunc vnu⁊ ac vo ragine nostru⁊. de btẽ ꝟgis laudib⁹ oĩ sabbato sermonẽ habeat. Hic tãte ꝟginis ardẽtissim⁹ obſuator. sicuti ⁊ ordo noster veraru⁊ eius laudu⁊ sp̃ extitit ꝓmulgator. qm̃ q̃ ⁊ solus ab ea habitu⁊ suu⁊ habuisse gloriari põt. imortali cum laude assecut⁹ est. Accedit p̃terea ad rẽ qd nõ sine igenij sui celsitudinis accumulatissimo atq; ãplissimo honore cõmemorari põt. cum se aut ad virtutẽ sequẽdam. aut vitium execrãdum reijciẽdũue dederit: nihil p̃tereat. nihil intactum oĩno

UVA. BHSC. IyR_237

relinq̃t: qd̃ ꝓ subiecta materia nõ excogitet. idẽq̃ egregie cõsequatur. Quibus oĩbus facile fit: cũ in se vno oĩa q̃ alij singuli ꝓ captu suo nobis scripta reliq̃rũt i se cõp̃hẽderit absq̃ vlli⁹ iiuria ꝓ meritis sit oĩbus p̃ferẽdus Hi igit̃ hi sunt fructꝰ doctissime pater: quos ille iocũdissimꝰ ager tuꝰ nõ nobis mõ: sed toti terraꝝ orbi ꝓpagauit. Quoꝝ opa. industria. altisq̃ cogitatiõibꝰ. q̃sq̃ sibi oĩ ĩ re litteraria cõsultũ eẽ: cognoscere liq̃do põt. Que oĩa cũ ita sint: ⁊ nobis in primis gaudendũ ẽ tibi vero ac patrie tue gratulandũ. Reliquũ vero est vt postq̃ hi clarissimi viri quos patria tua genuit ob mortis immanitatem a nobis subtracti sunt: tu valitudinẽ tuã q̃stãte cũ musa bñ atq̃ fecũdissime actũ iri cõfido q̃ diligentissime cura. Nã cũ alijs oĩbꝰ: tũ mihi maxime rẽ facturus es gratissimã: qui non secus salutem tuam atq̃ meam esse diu desidero. ¶ Vale o sapiẽtie vnicũ domicilium.

¶ Dñica in septuagesima. de facilitate bene operandi. Folio. i.
¶ Dñica in sexagesima. de auditione diuini verbi. iiij.
¶ Dñica in quinquagesima: de gr̃a ⁊ casu flebili anime. viij.
Feria quarta in capite ieiunij. de iustificatione impij. xi.
Feria quinta in capite ieiunij. de tarditate bene operandi xv.
Feria sexta in capite ieiunij. de elemosyna. xix.
Sabbatũ primũ. xl. q̃ btã virgo est ꝯfidẽtia: spes auxiliũ nostrũ. xxij.

¶ Dñica prima quadragesime: de excellentia liberi arbitrij. xxiiij.
Item eadem dñica de tentatione dyaboli. xxix.
Feria. ij. prime dñice. xl. de iudicio vniuersali. xxxiij.
Feria. iij. prime dñice. xl. de oratione. xxxvi.
Feria. iiij. prime dñice. xl. de adoratione. xl.
Feria. v. prime dñice. xl. de mendatio. xliij.
Feria. vi. p̃me dñice. xl. de pctõ suspitiõis: vl̃ iudicio temerario. xlv.
Sabbatum scd̃m in. xl. q̃ Maria est aduocata nostra. l.

¶ Dñica. ij. xl. de laudibus fidei christiane. liij.
Feria. ij. scd̃e dñice. xl. de opibus factis in pctõ mortali. lvij.
Feria. iij. scd̃e dñice. xl. de fructibus factis in mortali. lx

UVA. BHSC. IyR_237

Tabula.

Feria.iiij.scde dñice.xl.de superbia. lxiij.
Feria.v.scde dñice.xl. An diuites possint saluari. lxvij.
Feria.vi.scde dñice.xl.de vsuris ⁊ restitutione rei aliene. lxx.
Sabbatū tertiū in.xl.ꝙ maria est sctā sctōꝝ:⁊ est dea nostra. lxxiiij.

¶ Dñica.iij.xl.de impedimentis confessionis lxxvi.
Feria.ij.tertie dñice.xl.de preparatione confessionis. lxxviij.
Feria.iij.tertie dñice.xl.de necessitate confessionis. lxxxiiij.
Feria.iiij.tertie dñice.xl.de peccato. lxxxvij.
Feria.v.tertie dñice.xl.de periurio. xci.
Feria.vi.tertie dñice.xl.de auaritia. xciiij.
Sabbatum quartū in.xl.ꝙ Maria est mater oīm gratriarum. xcviij.

¶ Dñica.iiij.xl.de discordia vel remissione iniuriarum. ci.
Feria.iij.quarte dñice.xl.de ludis fortune. cv.
Feria.iij.quarte dñice.xl.de penis inferni. cviij.
Feria.iiij.quarte dñice.xl.de pena purgatorij. cxi.
Feria.v.quarte dñice.xl.de laudibus viduitatis. cxiiij.
Feria.vi.quarte dñice.xl.de amore ꝯiugali:vl' mulieꝝ laudib⁹. cxviij.
Sabbm.v.in.xl.ꝙ v̄go maria ē speciosissima sup oēs mulires. cxxij.

¶ Dñica.v.xl. De blasphemia. cxxv.
Feria.ij.dñice de passione de honore parentum. cxxix.
Feria.iij.dñice de passione:de violatione diei festi. cxxxij.
Feria.iiij.dñice de passione:de triūpho fame: vl' de infamia. cxxxv.
Feria.v.dñice de passione:de conuersione Magdalene. cxxxix.
Feria.vi.dñice de passione:de iracundia. cxli.
Sabbm.vi.in.xl.ꝙ virgo.b.est a nobis salutāda qđ est ꝑ Aue. cxliiij.

¶ Dñica in ramis palmaꝝ. De amplissima mīa dei. cxlvij.
Feria.ij.dñice palmarum:de inuidia. cl.
Feria.iij.dñice palmarum:de significatiōibus sancte misse. cliij.
Feria.iiij.dñice palmaꝝ:de veritare sacramenti. clvi.
Feria.v.dñice palmaꝝ de necessitate atq; vtilitate sacramenti. clix.
Feria vi.dñice palmaꝝ:de flebilissima passione dñi nr̄i iesu xp̄i. clvij.

¶ Dñica iocūdissime resurrectiōis dñi nr̄i iesu xp̄i đ eadē matia. cxxvij.
Feria.ij.post pascha:de gloria paradisi. clxxxi.
Feria.iij.post pascha:de dulcissima pace. clxxxv.

¶ Explicit tabula quadragesimalis.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Celeberrimi et omniū excellentissimi p̄dicatoris. Frīs Gabrielis de bareleta ordinis p̄dicatorū sacre theologie etimij professoris. solennissimi sermones feliciter incipiunt.

¶ Dñica in septuagesima De facilitate bene opādi Sermo aureꝰ.

Oca operarios ⁊ redde illis mercedem. Mat. xx. ¶ Primo uidēda illiꝰ summi dei. Cuius rōnalē creaturā ad suā imaginē et similitudinē plasmauerit ad finē vite eterne ⁊ assequēdā suā eternalē predestinationē: sicut scribitur ab Augu. ⁊ allegat in. ij. sen. di. i. c. vi. noluit tñ dare nisi mediantibꝰ precedentibus meritis bonorū operum: ⁊ obseruatione diuinorū preceptorū. Unde magister in. ij. di. xx. Sicut enī ex duplici natura cōpactus est bō: ita illi duo bona a principio cōditor preparauit. vnum reporale: alterum eternum. vnū visibile: alterum inuisibile. vnū carni: alterū spiritui. Et qꝫ primū est qđ est aiale: deide qđ est spūale. Tēporale ac visibile bonū prius dedit. Inuisibile aūt bonū posteriꝰ dedit. Inuisibile ⁊ eternū p̄misit ⁊ meritis querēdū ꝓposuit. Ille. ¶ Primo nature visibili: dedit bona p̄sentis vite. Ad qđ. O deꝰ fecisti. iij. elemēta? Ad quid. vij. planetas? Ad quid. ix. celos? Certe ꝓpter duo. Primo ꝓpter ostēsionem diuine potētie. Prouer. xvi. Uniuersa ꝓpter semetipm operatꝰ est dñs. Secūdo ꝓpt vtilitatē bois. Plato in Thimo. Bonitas deiꝫ fuit factionis mūdi ꝓpt boiem. In primo Poli. Natura fecit aīalia ꝓpt bonē. Uñ pbs cōstrictꝰ est dicere in. ij. phy. Et. ij. de aīa. Finis quo dāmodo oīm: est bomo. In eodē Apud grecos: bomo dicit micro cosmus. i. mūnoꝫ mūdꝰ. Tho. sup Job. triplex est mūdus. Prīo magnus. Iste est deꝰ. Scō medius: est vita ista p̄sens. Minor est bomo. De primo. In mūdo erat. De secūdo. Et mūdus per ipsum ⁊c. De tertio. Mūdus eum non. ⁊c. Sequit. Bonū autē inuisibile et eternū ꝓmisit: ⁊ meritis querēdū ꝓposuit. Quia mediātibꝰ medijs De qb' Mat. xix. Si vis ad vitaꝫ īgredi ser. ⁊c. Et biero. ad Eusto. Eterna vita nō nisi ꝑ diuinoꝫ mādatoꝫ obseruationē acq̄ritur. Et Mat. xi. Regnū celoꝝ vim ⁊c. Lactan. in. vij. di. iusti. c. vlti. Et hortatur nos oēs ad operādū: eo ꝙ istis opatoribꝰ immortalia p̄mia deus parauit. Dū inḡt spūs bos regit art?: ifatigabili militia deo militem?: stationes vigiliasq; celebrem?: cōgrediamur cum boste quē nouim? fortiter: vt victores ac deuicto aduersario triūphantes: p̄miū frutis qđ ipe ꝓmisit: a deo cōsequmur. Ille. Et asculan? nr̄. Qui fuit deo puritate cordis: ꝓtēt? viuit ⁊ saluꝰ morit. Si fruct icboatio sensui est ifuauis. Qñ erit: vita sctā omia supat. iuuat acq̄ri gloriā et bonoꝫ. Uoca ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ In quib⁹ ꝟbis ꝓponem⁹ de ip̄o bono ope tria mysteria ꝯtēplāda
¶ Primū. dicitur oppositionis.
¶ Scd̄m. dicitur declarationis.
¶ Tertium. dicitur excusationis.

Circa primū. Queritur vtꝝ sit facili⁹ opari bonū ꝙ̄ malū. Circa hoc sūt due opīones. Una pb̄oꝝ. Alia theologoꝝ Prima pb̄oꝝ ꝙ. s. facili⁹ sit opari malū ꝙ̄ bonū. Fūdamētū huius conclusiōis sumit̄ a ꝟbis pb̄i. iij. Ethi. Qd̄ ꝟt⁹ ⁊ bonū ꝟsant̄ circa difficile. Alia practica Si difficile est ieiunare tibi ꝟtuoso: igit̄ nō ieiunare qd̄ ē vitiū: facile Uirt⁹ ⁊ bonū ⁊c. Si difficile ē orare: igit̄ nō orare ē facile. Sic de vigilijs. Sic de exercitijs spūalib⁹. Uirt⁹ ⁊ bonū ⁊c. Idē in. ij. Ethi. Malū ē facile: bonū ꝟo difficile. In eodem Difficile est eē bonū. Et Pithac⁹ pb̄s. Per difficile est eē bonū. Et Boñ. iij. di. xxxix. Uirt⁹ ē de bono ⁊ difficili. Et Amb̄. sup Bti īmaculati. Nulla sine labore ꝟt⁹: qꝛ labor ē ꝓcessus ꝟtutis. Ille. Uñ est ꝙ maior ꝑs mortaliū seq̄t̄ vitioꝝ viā: ⁊ nō ꝟtutū:. Rñsio: qꝛ via vicioꝝ ē facilis: ꝟtut̄ ꝟo difficilis. Mat. vij. Lata porta ⁊ spaciosa via ē q̄ duc̄ ad ꝑditionē. Et lactā. li. de btā vita. Bonoꝝ natura ī arduo posita ē. De q̄ latitudīe Uirg. ī. vi. Enei. Facil̄ descēsus auerni Sꝫ reuocare ḡdū supasq̄ euadere ad auras. Hoc op⁹ hic labor ē. Ille. Uñ ꝯcludūt oēs pb̄antes. ꝙ facili⁹ ē opari malū ꝙ̄ bonū. Ptꝫ prīa opīo. ¶ Scd̄a opīo ē theologoꝝ. Qd̄ facili⁹ est opari bonū: ꝑ ꝟba scripture. Mat. xi. Iugū em̄ meū suaue ē ⁊ on⁹ meū leue: ⁊ īuenietis req̄ez aīab⁹ vr̄is. Et. i. iob̄. v. Hec ē charitas dei: vt mādata ei⁹ custodiam⁹: ⁊ mādata ei⁹ ḡuia nō sūt. Et ꝓuer. iiij. Ducā te ꝑ semitas eq̄tat̄: q̄s cū īgressus fuer̄ nō artabunt̄ gressus tui. De q̄ semita: ⁊ de q̄ via Uirg. loq̄tur. Dāti: qui volebat reuerti ad pristina pctā. Tu q̄re reuerter̄ ad pctā noxia cur nō salis deliciosuꝫ ꝟtutis mōtē: q̄ est prīcipiū ⁊ cā tue gl̄ie. Et q̄dā' deuot⁹ vulgar̄. Qui ꝟuit deo cū puritate cordis viuit cōtētus ⁊ salu⁹ obit. Uñ ptꝫ primum.

Secūduꝫ dr̄ ⁊c. Schola theologoꝝ ⁊ doctoruꝫ parisieñ. Circa istam materiā sic distīguūt. Hō pōt ꝯsiderari ī duplici statu. Prīo in statu īnocētie. Et ꝙ̄tū ad h̄ facili⁹ erit opari bonū ꝙ̄ malū. Et h̄ ꝓpt̄ p̄sentiā iusticie orīgīalis q̄ erat ī hoīe: ex quo ꝑtes īferiores irascibil̄ ⁊ cōcupiscibilis subijciebant̄ rōni. Et rō: aīe. Et aīa: deo. Scd̄o ꝯsideratur post pctm̄. Et h̄ duob⁹ mōis. Aut ꝙ̄tū ad sensualitatē. Aut ꝙ̄tū ad modū. Si prīo mō: magis īclinat̄ hō ad malū. Et h̄ respectu carnis īfirme. De q̄ Mat. xxvi. Caro aūt infirma. Et. xij. q. ij. c. i. Oīs etas. Et. xx. q. iij. Procliuis. In auctē. de mōachis. §. triēnij. Et. §. siq̄s. col̄. i. Et Geñ. vi. Gēsus ⁊ cogitatio cordis hñani ꝓna sūt ad malū ab adolescētia sua. Et vt hñt theologi ī. iiij. di. xvij. Hō diu sine ve

UVA. BHSC. IyR_237

mali eē nō pōt. Si scdo mō. s. quo ad rōnē. Iterū opz duob⁹ modis ipm cōsiderare. Aut est habituatus in bono aut in malo. Si i malo: tūc facili⁹ est opari malū: q̄ bonū: rōne mali bīt⁹: vt dicem⁹ i sermone de tarditate bene opandi. Aut bituat⁹ i bonū. sic facili⁹ est opari bonū q̄ malū. Et hoc quadruplici ratione.

¶ Primo ratione delectationis.
¶ Scdo ratione inclinationis.
¶ Tertio ratione incitationis.
¶ Quarto ratione pmissionis.

¶ Ad primā. Una res tāto est facilis ad obsuādū: q̄ta p illā q̄s cōsequit delectatiōez. Cū ecōtrario dr. vi. Ethi. Hō naturalr fugit triste: ⁊ appetit dlectabl'e. Et puer. xvij. Sps tristis exsiccat ossa. Hō tristis nō dormit: nō q̄escit: nō mādit. Nō bz cor ad deū eleuatū. Ad ppositū: Ex bona opatiōe: hō cōsequit summā iocūditatē in. iiij. Ethi. Null⁹ est q̄ nō gaudeat bonis opib⁹. In. ix. Ethi. Uirtuosoꝝ btissima ē vita. Tul. de amicitia. Cōsciētia bñ acte vite multorūq̄ bñfactoꝝ recordatio: iocūdissima est. Dicūt vitatē scl'ares. Isti frēs bñt bonū tps. Ueꝝ est: q: hō positus est in gra dei. Uñ Ber. Bona vita: semp gaudiū bz. In cronica ordis legit de nouitijs bononie: in mēsa in maximū risum puocatis. Dū a magro arguerent: dixit ei btūs Dñicus. Sine eos: q: bñt cām ridēd: ⁊ cū sint in gra. Uñ virtuosus i oī tpe bz cām ridēdi ⁊ solacij. Si cogitat de pterito: gaudet q: debitū psoluit. Uñ apl's. ij. Cori. i. Gl'ia mea hec est: testimoniū cōsciētie mee. s. q̄ nō mordeat de pctō. Si de pñti: gaudet: q: est i gra dei sui. Si de futuro gaudet: q: pmiū sperat copiosum. Et lz aliqñ videat difficile ppter sensualitatē rōni rebellantē: tñ spes pmij minuit vim laboris. Qd ptz Auēte. Figura. Exēplo. ¶ Primo auēte Amb. li. offi. Nihil amātib⁹ durū est: null⁹ labor difficil: amemus ⁊ nos xpz: ⁊ difficile videbit facile. Et Tulli⁹ in orone p Bruto Nihil difficile amāti puto. ¶ Secūdo figura. De Jacob Gene. xxx. Qui. xiiij. annis seruiuit Laban socero suo: p habenda vxore Rachel. Sicut q̄ vellet itrare iardinum siue ortū vnū ad tollēdū poma: nō timet spinas ppter spem illi⁹ comestiōis. Ad ppositū. Hō nō estimat tribulatiōes hui⁹ mūdi: qñ sperat paradisum. Señ. in li. de mor. Spes pmij: solaciū fit laboris. ¶ Tertio pbatur exēplo de nouitio in cōuentu Boñ. q̄ patri cōquerebat. Cur patior accidiā sedēs in cella. o pater Dñice? Rūdit q: nōdū vidisti illā requiē paradisi. ¶ Peccator aūt p omia ista tristatur. Si cogitat: dolorez sentit. Si cogitat de pterito obrubescit itra se di. O me miseruz q̄d feci. Non immerito: q: vt bz phs ij. Methaphisice. Oē malū erubescibile est. Que erubescētia ex peccato processit. De talib⁹ Ro. vi. Quem fructum habuistis tūc: in quib⁹ nūc erubescitis? Et Ber. de se. Exit⁹ aquarū deducite oculi mei, deficiat in dolore vita mea

UVA. BHSC. IyR_237

et anni mei in gemitib⁹. Quē fructū tūc habui: in quo nūc erubesco? ¶ Figura de Adam. Ubi es? Uocē inq̄t tuā audiui: ⁊ timui: q̄ nudus erā. Preterea si cogitat de presenti: pctōr dolet: q̄ simulat̄ a cōsciētia. Aug. Peccaui pctm̄ grāde ⁊ multoꝝ mihi sum ꝯscius peccatoꝝ. Et Aug. in li. conf. Iussisti dn̄e ⁊ vere sic est. vt pena sit sibi. oīs inordinat⁹ affect⁹. Et lz peccator videat̄ ridere: tn̄ ītus molestat̄ a stimulo cōsciētie. Te pūgit pctm̄ ⁊ trāsfigit ⁊ cor ꝟberat. Iuuenalis li. i. Sat. iiij. Nemo mal⁹ felix. Si cogitat de futuro dolet: q̄ dānationē eternā expectat. Iō Ber. dicit sup illo ꝟbo Luce. xv. In se reuersus. ꝙ pctōr ī se reuersus bz q̄ttuor ꝯsiderare. Ubi fuit vbi est. vbi non est. vbi erit. Ille. ¶ Practica. Ubi fuit in pctis: scilz dormiēs. Iere. vi. Req̄euit in fecibus suis. Ubi est. s. in manu dyaboli. Iere. v. Seruietis dijs alienis q̄ nō dabūt vobis req̄ez. Ubi nō est: q̄ nō est script⁹ in li. vite. Deleant̄ de li. ⁊c. Quarto vbi erit q̄ in inferno. iuxta illd̄ Mat. xxv Ite maledicti in ignē eternū. Un̄ ptz prīa rō. ¶ Scd̄o rōne ⁊c. Una est maxīa theologoꝝ. ꝙ res tāto est facilis ad operādū: quāto naturalis. Exēpli grā. De risu ⁊ fletu. Ad ꝓpositū. Bn̄facere ⁊ ꝟtuose viuere: est ꝟm naturā hoīs. inquātū ē capax rōnis. Tho. i. ij. q. lxxxi. ar. ij. Pctm̄ est ꝯtra hoīs naturā: inquātū est cōtra ordinē rōnis. Sup q̄ Greg. in homel. Et alber. in cōpendio. quattuor sunt genera creaturaꝝ. Quedā est creatura q̄ simpl'r bz esse: vt lapides: terra: ⁊ hmōi. q̄ sic bn̄t esse: ꝙ nullā bn̄t vitā. Quedā est creatura q̄ habet esse: ⁊ etiā vitā: ⁊ aīaz vegetatiuā sz nō sensitiuā vt sūt arbores flores ⁊ hmōi. Quedā ē creatura q̄ bz eē viuere: sentire vt sūt volucres: pisces ⁊ alia aīalia bruta. Quedā est creatura q̄ bz esse: viuere: sentire: rōcinari: ⁊ hic est hō. Cui incūbit ⁊ ꝑtinet opari bonū ⁊ recedere a malo: cū sit capax rōnis. quale intelligit̄ stupēdū ⁊ admirandū opificiū dei. Peccatū ergo est cōtra naturā hoīs. Si cōtra naturā: ḡ difficilius est opari. Un̄ Tho. sup illd̄. In via qua ambulabas. Ponit. iij. vias ad ambulādū. Una dr̄ recta. Alia obliq̄ Alia ad retrocedēdū. Sed peto a te o socie q̄ est facilior? An ire an troisme. Respondebis. Q̄ retro ire īcedit cū ꝑiculo cadēdi ī foueā vt collū frāgat. Ire lateraliter nimis laborat ⁊ facit venire vlc⁹ in intestinis. Ad ꝓpositū. Quidam eūt retrogradu sicut obstinati: q̄ ad pctā redeūt. cōtra tales. i. Re. ij. Recedāt vetera de ore vestro. Practica. De vomitu: q̄ coleram euomit ⁊ iteꝝ reassumit. O tu q̄ ꝓmisisti pr̄i spūali: nō āpli⁹ redire ad ꝯcubinā. Ad vsuras. ad blasphe. Ad pctā vetera. Uia taliū est difficilis. Dāte in prīo inferni: in medio itineris nr̄e vite. s. xxxv. annoꝝ. Me repperi in vna obscura silua. i. vita viciosa. Quidā eūt ꝑuerse q̄ accidiosec ꝑant̄. Ille accedit ad cōfessionē. Ali⁹ ad sermo-

UVA. BHSC. IyR_237

nes sicut serpēs ad vocē incātan-
tātis. Inuite opat̄. Et si non esset
respect⁹ mūdi: sineret bonū opus
Grego. Amor dei: nūq̄ ē ociosus:
Opat̄ em̄ magna si est. Si autē
opari renuit: amor nō ē. Exēpluz
illi⁹ nouitij q̄ fuit nepos vni⁹ car
dinalis. Ingressus ordinē: grossa
legumīa ⁊ male cōdita cōedebat
Dū īterrogaret̄ a cardinali q̄d co
medisset p mlt̄os dies. Fabā inq̄t
⁊ fasolos. Si q̄s lācea foraret ei⁹
vētrē: exirēt scutelle fabaꝝ ⁊ legu
minū. Cui cardinalis video p̄res
q̄ viuere sctē est res dulcis. Iste ī
sclo nō poterat edere nisi delica-
ta: ⁊ semp erat tristis. Nūc aūt in-
tus hilaris. Cū practica: de ciue q̄
assidue audit missam: qꝛ videret̄
sibi excōicat⁹: nisi audiret illā. sic
dico de muliere: q̄ ꝯfitet̄ oī mēse.
⁊ deuotiōes suas celebrat. Uñ pz
scda rō. ¶ Tertio rōne ⁊c. Illud ē
facili⁹ ad opandū: ad qd̄ p plures
incitamur. Ad bñ opandū: om̄ia
nos incitāt. Et in pñtiaꝝ q̄ttuor
īuenio. Primū ē de⁹ p īspiratiōes
Apoca. iij. Ego sto ad ostium. Si
q̄s audierit vocē meā et apuerit
mihi ianuā ītrabo ad illū ⁊ cena-
bo cū illo ⁊ ip̄e mecū. In hac cena
pctōꝛ dz pōere. iij. scota. s. ꝯtritio
nē: cōfessionē: ⁊ satisfactionē. Et
de⁹ ponet ⁊ ip̄e. iij. Prīo remissio
nē culpe. Infusionē gr̄e. Collatio
nē gl̄ie. Porta tecū: si vis comede
re mecū. Quis ad lachrymas et
cognitionē pctōꝝ te ꝯducit? Cer-
te īspiratio dei. Scd̄m ē angel⁹: q̄
est custos nr̄ q̄ sp clamat auribus
pctōris. O auare. O cōcubinarie
sine pctā. Tertium dña Sindere⁹
sis. De qua Tho. iiij. di. xxxiiij. Si
deresis est qd̄dā lumen naturale
rōnis. Cui⁹ officiū est: retrahere
hoīem a malo: ⁊ incitare ad bonū
Quartū omnis creatura. Ugo de
claustro corporis ⁊ aīe. Quelibet
creatura trina voce quēlibet allo
quet̄. Accipe. redde. fuge. Accipe
bñficiū: redde obsequiū: fuge sup
pliciū. Ille. nolite excusare: qꝛ oīa
clamāt: fac bene. Nec dyabol⁹ nec
aliq̄ pura creatura est cā tui pctī:
vt cā directa. ¶ Quarto rōe ꝓmis
sionis. Qꝛ ex opatiōe bona ꝓmit
tit̄ nobis p̄miū: ex q̄ īcitamur ad
bñ opandū. Cōmentator. ij. phy.
Ex app̄hēsiōe finis seq̄tur d̄lecta
tio. Et Mat. v. Merces vr̄a co-
piosa est ⁊c. Et hiero. Nihil ē feli-
cius xp̄iano: cui ꝓmittunt̄ regna
celoꝝ. Ad qd̄ facit exēplū qd̄ pōit
Jacob⁹ d̄ vorag. ī cronica. Januē
siū: q̄ cētū milia theutonici de pti
bus sueuie. Et. c. M. gallici de p-
tib⁹ senonēsi: ducti dulcedīe vini
venere in italiā ⁊ edificarūt Me-
diolanū Papiā. bergomū. Brixiā
Ueronā. añ aduentū xp̄i p annos
ccl. Postea romā ierūt: quā obse-
derūt vsq̄ ad capitoliū. Romani
aūt amore p̄rie sagittis se defēde
rūt: ⁊ deficientib⁹ cordis: caudas
equoꝝ sciderūt ⁊ de ip̄is fecer̄t fu
nes. Pret̄ea mulieres capillos ꝓ
prios totōderūt: ⁊ cordas fecerūt
Si hoc egerūt amore hui⁹ scl̄i: et
p̄rie ꝓp̄e: q̄tomagis hō ꝓ amore
p̄rie celestis: dz īsudare laborib⁹:
Jō Aug. in li. de ci. ad hoc ꝓposi-
tum ait. Si mar⁹ regulus ꝓ zelo

UVA. BHSC. IyR_237

patrie sue: a carthaginēsib⁹ est occisus. Si. M. curtius in abruptū terrę hiatū se ꝓiecit ad liberationem patrie. Si. Brut⁹ Et torquatus: filios occiderūt ꝓ iusticia ⁊ disciplina militari cōseruādis. Si. Seleucus apud locros dominās filiū vno orbauit oculo alteroq; seip̄m: ꝓ adulterio cōmisso vt iusticia seruaret̄. Quare nō magis xp̄iani ꝓ zelo fidei et amore dei? Hec Aug. de ciuitate dei. li. v. ca. xviij. Unde patet scd̄m.

Tertiū dr̄ s̄m Alb. sup Luc. q̄n tuplici rōne excusat̄ aliq̄s: si nō opat̄ aliqd̄ op⁹ q̄b⁹: nō excusat̄ hō si nō bn̄ opat̄.
¶ Primo ratione periculi.
¶ Scd̄o rōne impossibilitatis.
¶ Tertio ratione ignorantie.
¶ Quarto rōne carētie tēporis.
¶ Quinto rōne irremuneratiōis.
¶ Prīo rōne ⁊c. Exēplū de famulo q̄ a dn̄o mittit̄ ad aliquē locuz periculosuz. Rōne hui⁹: legitime pōt se excusare: qr ꝑiculū mortis instat. Ad ꝓpositū. Hō nō pōt se excusare legitīe: lz hēat vndiq; īimicos: cū sit liber ad bonū et ad malū. ¶ Scd̄o rōne ⁊c. Nō pōt se excusare: qr diuina p̄cepta sunt leuia. i. Jo. vi. Mādata ei⁹ g̃uia nō sunt. Et Hiero. ī expositiōe symboli. Anathema sit. q̄ dicit deū aliq̄d īpossibile p̄cepisse. Ubi Tho. xxij. q. xliiij. ar. i. Diuīa p̄cepta reducunt̄ ad duo p̄ncipalia. Ad dilectōez dei ⁊ ꝓximi. Ad q̄ obs̄uanda natura cogit. ¶ Prīo diligere deū natura cogit. l. Sz si lege. §. Cōsuluit. ff. de petitiōe hereditatis. Bn̄faciēti bn̄facere debem⁹. A q̄ bn̄factore: oīa bona habem⁹. Eph. v. Quid habes q̄ nō accepisti. Et Scot⁹ ī ꝓlogo p̄mi sn̄iarū. Quid rōnabili⁹ q̄ deū sup oīa diligere: ⁊ ꝓximū sicut seip̄m. ¶ Secūdo diligere ꝓximū natura cogit. Cū sit nob̄ sil̄is. Jn. viij. Et hi. Similitudo est cā amoris. Et Mat. xxiij. Un⁹ est em̄ pr̄ vester q̄ in celis est oēs aūt vos frēs. Et. ff. de legationib⁹. l. Quesitā. Cū inter hoīes cognitiōem quādā natura cōtraxerit: ꝯn̄s est hoīez hoī nocere nephas esse. ¶ Tertio rōne ⁊c. Si rustic⁹ ignorat logicā ⁊ ph̄iaz excusat̄. Rustic⁹ em̄ tali cibo non vtit̄. Ad ꝓpositū. Nemo pōt se excusare: nō iude⁹: nō pagan⁹: nō saracen⁹: si nō bn̄ facit: qr natura dictat fugere malū: ⁊ eligere bonū. Apuleius d̄ deo Socratis. Artes alie siue scīe: ignorari p̄nt sine vitupatiōe: vt rō saltādi: pīgēdi: sz nescire bn̄ viuere: nunq̄ audebis dicere sine pudore. Practica de mulierib⁹ ī saltādo. ¶ Quarto rōne ⁊c. Pr̄ nō habeo tēp⁹. Excusat̄ hō q̄tū ad h̄. Ad ꝓpositū. Nemo pōt se excusare. Qr hz tp̄s. ⁊. xx. et. xxx. ⁊. xl. annos. Habes etiā in hebdoma. vi. dies ꝓ labore terreno. Saltē diē dn̄icū scias obs̄uare ꝓ aīa tua. Jn h̄ mūdo de⁹ dedit nob̄ magnā copiā tp̄is: iō vti debem⁹ ad bn̄ opandū. Un̄ apl̄us. Dū tp̄s habem⁹ opemur bonum. Ad malū vitādū. Eccl̄. iiij. Cōserua tp̄s: ⁊ deuita a malo. Et ad salutē ꝓcurādum. ij. Cor. vi. Ecce

UVA. BHSC. IyR_237

nūc tēpus acceptabile: ecce nunc dies salutis. In hoc tpe dz q̄libet bñfacere: priusq̄ tp̄s pretereat. priusq̄ mors superueniat: priusq̄ mors derelinquat. In iudicio aūt erit de tēpore ratio reddēda. Tūc em̄ deꝰ oē tp̄s nr̄m accipiet. et ꝑm illd̄ nos examīabit ⁊ iudicabit. Ber. Oē tp̄s nobis impēsum req̄ret̄ a nob̄ q̄liter sit expēsum. Jō scti diligēter cauēt ne amittāt modicū q̄d d̄ tpe. Uñ Aug. li. cōf. accusat se corā deo: de hoc q̄ araneas: muscas capiētes aliqñ libēter vidit. Et de hoc q̄ viā trāsiēs. vidit libēter canes leporē īsequētes. Ideo autē se accusat de his. nō q̄ ī his pctm̄ sit: sed qꝛ tp̄s ibi occupauit: qd̄ meditationibꝰ debebat expēdere. In inferno: erit magna caristia de tpe. Apo. x. Angelꝰ iurauit ꝑ viuētē in scl'a: q̄ tēpus amplius nō erit: scz penitēdi. Si dānati possent hr̄e aliqd̄ momentū tp̄is: carius eis esset: q̄ si totū mūdū lucrarent̄. Seruāduz est ḡ qd̄ dr̄ Eccl'. ix. Qd̄cūq; potest manꝰ tua: īstāter opare. Ad ꝓpositū. Nolite excusare q̄ deficiat tēpus. ¶ Quinto rōne ⁊c. Quādo q̄s nō p̄miat̄ de labore suo excusatur. Ad ꝓpositū. Quātū ad hoc nō excusat̄ hō: qꝛ p̄miat̄ vltra cōdignū. Ro. viij. Nō sunt cōdigne passiones huius tp̄is ⁊c. Augu. Opus cuz fine: merces sine fine. Exēplū p̄ris Dñici. Quadā die in xp̄o existēs post sacramēti eleuationē eleuatꝰ in extasi: clamauit Agamꝰ bona f'ēs: qꝛ maxima premia ꝑ laboribꝰ nr̄is p̄parant̄. Qd̄ bonū: qd̄ p̄miū est hoc pater Dñice? Maximū bonū: bonū quietū: bonū ꝑfectū: bonū amabl'e: bonū sepatū ab oī malo: bonū īdeficiens: bonū excedēs oīa tp̄alia cōmoda oblectamēta ⁊ d̄licias istiꝰ mundi. O surdi. O stulti. ⁊ tardi corde ad credendū: nō sit vobis difficile opari bonū: nō vos terreāt aspa v̄tutum semita. Estote cōstātes ⁊ fortes ad bñfaciēdū: ⁊ audire merebimur illā vocē benigni iesu. Mat. v. Merces vr̄a ⁊c. ¶ Dñica in sexagesima. De auditione diuini verbi. Sermo. ij.

Semen est verbū dei. Lu. viij. Inter oīa mirabilia ⁊ stupenda dei opa in hoc mūdo: excellētissima vocari pōt sua clementia: qua miserrimus. nephādus. prophanus ⁊ scelestus peccator de iniusto efficitur iustus. De lupo rapace: ⁊ leone feroci: efficit̄ bonus seruꝰ iesu xp̄i. Ber. super Cañ. Dñe dñs noster q̄ admirale est nomē tuū ī vniuersa terra Quid est homo quia īnotuisti ei. aut filius hoīs: quia reputas eū? Deniq; mittis ei vnigenitū tuuz: immittis sp̄m tuū: ꝓmittis vultū tuū. Et ne quid vacet in celestibꝰ ab ope sollicitudinis: illos etiam beatos sp̄ūs ꝓpter nos mittis in ministeriū nostrū. Ille. ¶ De primo beneficio Johā. iij. Sic deus dilexit mūdū: vt filiū suū vnigenitū daret. De. ij. Job. xvi. Mittaz eum ad vos. De. iij. Exodi. xxxiij.

UVA. BHSC. IyR_237

Ostēdam aūt tibi oīe bonū. De quarto. p̄s. Angelis suis de⁹ mandauit de te: vt custodiāt te ī oīb⁹ vijs tuis. Ideo Sap̄. xij. dr̄. Cum magna reuerentia disponis nos. Miserie famis: et sitis: ꝓuidit de cibarijs: ⁊ potib⁹ varijs. De pane Sap̄. xvi. Panē de celo prestitisti eis. De vino. Cāti. vi. Bibite vinū ⁊ inebriamini kr̄ii. Miserie nuditatis: de vestimētis. Miserie frigoris: de calore ignis. Miserie tenebrarū: de lumine: lune ī nocte: ⁊ solis in die. Gen̄. iij. Fecit deus duo lumīaria: lumīare maius vt preesset diei: ⁊ luminare min⁹ vt preesset nocti. Miserie infirmitatū: de medico et medicinis. Eccl̄. xxxviij. Honora medicū: ꝓpt̄ necessitatē: etem̄ illū creauit altissimus. Miserie aīe nostre: ꝓuisionē fecit de v̄bo p̄dicato: qd̄ est medicina spūalis qua sanat̄ a lāguorib⁹ pctī. Un̄. p̄s. Misit verbū suum: scz per p̄dicatores: ⁊ sanauit eos. Et dn̄s ꝑ Iere. xxxviij. Audi queso vocē dn̄i: quaz ego loquor ad te ⁊ bene tibi erit: ⁊ viuet anima vr̄a: scz pctō mortua. Et. xxij. Terra. terra. terra: audi v̄bū dn̄i. Et q̄uis diuersa sint remedia ad sanandā animā nostrā a peccatis principale tamē est auditio diuini verbi. Hoc est illud semen: qd̄ in terrā bonam cecidit ⁊ fructum attulit. Semen est ⁊c. In quibus verbis tria mysteria de ipso verbo diuino considerabimus.

¶ Primum: dicitur necessitatis.
¶ Secundum: dicitur vtilitatis.
¶ Tertiū: dicitur modibilitatis.

Primū dicitur ⁊c. Dubiū querit̄ Utrū sit necessariū ad salutē audire verbū dei? Ad hoc sunt due opiniones. Una dicit ꝙ nō. Rō ē. Quia dist. i. c. Missas. nō fit mentio de p̄dicatiōe: qd̄ fecisset si essz necessariū: igitur ⁊c. Alia opinio dicit ꝙ sic. Quia cū homo teneat̄ ad ea que sunt anime necessaria et hoc est in predicatione: igit̄ ⁊c. Respondeo s̄m doctores ꝙ est necessarium: quod probatur triplici ratione ad presens.

¶ Primo: ratione finis.
¶ Secundo: ratione nutrimenti.
¶ Tertio: ratione cognitionis.

¶ Primo ratione ⁊c. Cōclusio est philosophi. i. ⁊. ij. phisicorū: ꝙ finis imponit necessitatē eoꝝ oīm que sunt ad finē. Exempli gratia De infirmo qui ad sanitatē nō potest ꝑuenire nisi ꝑ media. ꝑ pillulas. syropos. medicinā. si in vno deficit: nihil facit. Qr finis imponit ⁊c. Ad ꝓpositū. Finis noster ē deus: vt probat schola theologorū. Tho. i. ij. q. i. Ricardus in. iiij. dist. xlix. Et Scotus in eadē. Ad hunc finem non possumus peruenire nisi per virtutes: que dicunt̄ debita media. De q̄b⁹ Matth. xix Si vis ad vitā ingredi ⁊c. Hiero. ad eustochiū. Eterna vita nō nisi obseruatione preceptoꝝ percipitur. Ille. Per schalaz virtutū peruenimus ad deū. In primo Ethi. Beatitudo est premiū virtuosarū opationū. Ecce qr finis imponit necessitatē eorū que sunt ad finē. Sed virtutes meli⁹ scire nō possu

UVA. BHSC. IyR_237

mus videlz humilitatē: obedientiā: patiētiā: charitatē: pacē: ⁊ huiusmodi: q̄ per diuinū verbū predicatū: ⁊ ꝑ predicatores. Quis te docuit has virtutes. Nūquid grāmatica. Nō vere: qꝛ occupat̄ circa cōcordantiā: adiectiui cū substantiuo. Nūquid logica que occupatur circa verū ⁊ falsum? Nō. Non philosophia: qꝛ occupat̄ circa naturalia. Non astrologia: qꝛ occupat̄ circa cursum planetaꝝ. Non rhetorica: qꝛ occupat̄ circa facundiā. Nō musica: qꝛ circa cātū. Ut re mi. Sed q̄s docet? Certe predicatio diuini verbi. Quid dicis o Paule ad Ro. x. Fides est ex auditu: auditus aūt per verbū dei: scz predicati. Et Bernard⁹. Unde tāta lux fidei in toto orbe: nisi de iesu predicato? Ille. Oīa que habemus de alia vita est per fidē: ⁊ fides est per predicationē. Unde ꝓcessit conuersio totius mūdi? Certe per predicationē apostolorū: ⁊ alioꝝ predicatoꝝ. Unde apostolus prime ad thimo. iiij. Argue: obsecra: increpa: in omni pacientia ⁊ doctrina. Nota in verbo doctrina. tres cōditiones necessarias vero predicatori. Prima ē sciētia. A cano. xvi. q. i. c. Si clericat⁹ Multo tēpore stude: quod possis docere. Stude nō in scartafacijs: nō in bubulis: nō in somnijs sed libris autēticis. Multo tēpore stude. Et dist. xxxviij. c. Ignorātia est mater cunctoꝝ erroruz. Et q. i. Uilissimus cōputādus est nisi precellat scientia: qui est honore prestātior. Sed heu: qꝛ hodiernis tēporibus: non nisi chyrugici dentiū: herbarij: ignari ⁊ nugosi. hoc egregiū offm̄ sibi vsurpant. Scd̄a cōditio est bona vita: nō dico bona vita nō inq̄ caponib⁹ et pastilis lauta: sed de sctitate vite Unde grego. Cui⁹ vita despicitur restat vt ei⁹ p̄dicatio cōtemnat̄. Et Lactan. in. iiij. Hoīes malūt exēpla q̄ v̄ba: qm̄ loq̄ facile: p̄stare difficile. Jō xp̄s. Mat. v. Uos estis sal t̄re. Uñ deberēt lapidari dātes malū exēplū. s. p̄dicatores: et capita clericata. Tertia ꝯditio est paciētia. p̄s. Bñ patiētes erūt vt annūciēt. Et hierony. ad heliodoꝝ. Ep̄i ⁊ p̄sbyteri ⁊ p̄dicatores habeāt ad exemplū apostolos et apostolicos viros quoꝝ honorē possidētes: habere nitātur ⁊ meritum. Exemplum de xp̄o p̄dicatore: cui dictū ē. Demoniū habes et samaritan⁹ es. Et corā caypha accusat⁹: ac alapa ꝑcussus: patiens nihil respōdit īpatiētie. Apostoli patiētes. Sic pater noster Dominicus: sic Uincētius: sic alij p̄dicatores sancti. Ideo dr̄ in omni patientia ⁊ doctrina. Unde in vitis patrū legitur. Quod demō loquēs cum beato Bernardo: et videns Bernardus duos frēs: q̄siuit a demone de cōdicionib⁹ eorum. Demon posuit man⁹ ad os dicēs. Nō esset generatio melior in mūdo: si manus. i. opationes cōcordarent verbis. Uñ ptz prīa ratio. ¶ Scd̄o ratione ⁊c. Nulluz aīal est qd̄ possit viuere sine nutrimento: vt expientia docet. Uñ philosophus li. de gñatiōe ⁊ cor-

UVA. BHSC. IyR_237

ruptione. Qē viuēs idiget alimē-
to cōueniēti sue vite. Hō cōponit
ex aīa ⁊ corpe: vt hz magister i. ij.
li. sententiaꝝ di. xxi. Sicut corp⁹
nō pōt viuere sine cibo materiali
videlz pane: vino: ⁊ alijs. Ita aīa
sine spūali cibo. Sed qualis est
cibus aīe. Uere est verbū dei pre
dicatū. Mat. iiij. Nō i solo pane
viuit homo: sed in om̄i verbo q̄
ꝓcedit de ore dei. Et Lactan. li. i.
ca. i. Nullus suauior aīe cibus q̄
cognitio veritatis: q̄. s. est facta ꝑ
p̄dicationē. Et Grego. in homel.
Uerbū dei est cibus mētis. Et de-
cretalis extra de officio iudicis or
dinarij. Inter cetera q̄ ad salutez
spectant ppl'i xp̄iani: pabulū ver
bi dei ꝑ maxime noscitur necessa
rium: qr sicut corp⁹ materiali: sic
oīa spirituali cibo nutritur: eo q̄
nō in solo pane viuit hō: sed in oī
verbo quod ꝓcedit de ore dei. Il-
le. Ideo stricte ecclesia p̄cipit pre
latis ⁊ p̄sbyteris curatis: vt p̄di-
cent: aut predicari faciāt in eccle-
sijs suis. Ut distin. xxxvi. ca. Ecce
Similiter p̄cipit populis: vt au-
diāt sacerdotē predicātē. vt dicit
de cōse. distin. i. c. Sacerdote ver
bum in eccl'ia faciēte: si q̄s egres-
sus fuerit de auditorio excōmu-
nicetur. Ubi talis cōclusio elicit.
Qd qui ad p̄dicatiōes nō vadit:
et dei verbū nō sollicitat: vt pl'es
faciūt: suspectus habetur in fide:
et nō est bonus xp̄ianus. Non est
verus catholicus: nō est fili⁹ dei.
O pater quis dicit hoc? Nunquid
Augustinus. Nunquid Hierony-
mus? Audi doctorē xp̄m. Jo. viij.
Qui ex deo est v̄ba dei audit: ꝓ-
pterea vos non auditis. Clama.
Quia ex deo non estis. Si nō est
hō ex deo qui audire nō vult dei
verbum. Igit ex dyabolo est. Qd
ptz expientia. Quia plures ma-
gis audiūt cātilenas: ad taxillos
ludūt: ad tabernas vadūt: ad lu-
panaria ꝑgunt: ⁊ sic patz scd̄a rō
quō est necessaria auditio verbi
dei. ¶ Tertio ratione ⁊c. Quilibet
naturaliter cupit scire ⁊ intellige
re. In primo Meth. Om̄s hoīes
natura scire desiderāt. Tulli⁹ pri-
mo de offi. Omēs em̄ ducimur et
trahimur ad cognitionis ⁊ scien-
tie cupiditatem in qua excellere
pulchrū putam⁹. Idē in questio-
nibus tusculanis. Inest em̄ mēti-
bus nr̄is insaciabilis quedā cupi
ditas veri vidēdi. Nota insaciabi
lis. Quia ⁊ si hō est grāmaticus.
vellet esse rhetoricus et ph̄us et
astrologus. Sciētia est infinita.
Et nō solum appetitus iste est in
ter hoīes: verum inter mulieres.
Unde in cōfessione loquūtur lit-
teralit. Cōfiteor deo ⁊ beate ma-
rie: ⁊ btō frācisco. Cū ergo sit qua
si īcredibilis nūerus hoīm igno-
rātiū verā sciam: verā doctrinā: ⁊
p̄dicatores illā doceāt in suis ser-
monibus: natura dz eos monere
ad audiēdū illos. Ad qd agēdum
inducimur exēplis philosophoꝝ.
Ualeri⁹ Rubrica de studio ⁊ indu
stria. Et cicero in li. de senectute
dicūt q̄ Solon ph̄us cū esset vici
nus morti: ⁊ assistētib⁹ amicis q̄-
dāq̄ cōferentib⁹ de aīe exitu: iam
pressum caput erexit: interrogat⁹

UVA. BHSC. IyR_237

quare hoc fecisset. Rñdit vt cum istud quicq̃d ē de quo disputatis ꝑcepero moriar. Preterea hiero. ad Nepotianū Demosthenē dicit ꝙ cū expletis cētū annis: se mori cerneret: ferť dixisse: se dolere ꝙ tūc egrederet ex hac vita: cū sapere cepisset. Preterea Plato cū esset etatis annoꝝ. lxxxij. scribens mortuus est. Preterea Socrates bñs annos. xcix. in laboribꝰ scribēdo ac docēdo mortuꝰ est. Preterea Appolloniꝰ pb̄us qui. xix. ꝓuincias circuiuit vt sciētiā adisceret. Et quidā aliꝰ q̃ annos. lxx. stetit in deserto: vt ītelligeret virtutē apis. Et regina sabba: d̄ qua tertij Reg. x. Lōgū iter egit vt audiret sapiētiā Salomonis. Preterea Hiero. de seipso scribit ad Palmachiū ⁊ Oceanū: cū iuuēis esset audiuit hos magistros. Appollinarē in anthiochia. Didimū in alexādria: ⁊ dum esset senex in bethleem lr̄is hebraicis īsudauit Si ḡ isti hoīes cuꝫ tāto labore et studio sciam q̃sierūt: vt audirent alios quāto plus hō xp̄ianus id agere dꝫ in auditiōe diuini verbi cum nō sit sciētia nō lectio q̃ tātuꝫ hoīem cōtentet: vt est verbuꝫ dei p̄dicatum. In ipsa sancta predicatione traditur lectio de deo de angelis: de purgatorio: de inferno: de moribꝰ docet ⁊ quid agere debes Sed plures sunt sicut qui deridēt. Tales audiant philosophū in. i. Ethi. Qui neq̃ ip̄e ītelligit: neq̃ aliū audiēs in animo ponit: hic īutilis natꝰ est. O dormitātes: o mente capti: o bestiales viri: cur nō itis ad sermones sanctos. Hec est ⁊ sine qua nemo saluatur: nemo viuit: nemo gaudet et sic ptꝫ primū.

Secundū principale dr̄ ⁊c. Quāuis sint pl'es fructꝰ tñ quinq̃ reperio.

¶ Primus dicitur illuminatio.
¶ Scd̄us. dicitur confortatio.
¶ Tertius. dicitur fortificatio.
¶ Quartus. dicitur delectatio.
¶ Quintꝰ. dr̄ vite eterne acq̃sitio
¶ Primus dicit̄ ⁊c. Illuminat q̃ppe ītellectū hoīs: sicut sol illuminat mundū. Quid dicis o dauid. Cāta. Declaratio ſmonū tuoꝝ illumiat: ⁊ ītellectuꝫ dat ꝑuulis. i. pctōribꝰ. Idē Lucerna pedibus meis est ꝟbum tuū. s. p̄dicatum. Sicut lucerna hoīes dirigit ī nocte: sic sctā p̄dicatio in nocte pctī. Quāta fuerit vtilitas in ꝟbo dei p̄dicato: appet in mirādis exemplis. Quis illumīauit Dyonisiuꝫ ariopagitam. ad xp̄i fideꝫ. Certe apl'us Paulus. Quis totam romā. Uere p̄dicatio Petri ⁊ Pauli Quis totum orientē. Samariam Indiam. Asiam. Cappadociam om̄esq̃ partes oriētis. Uere apostoloꝝ p̄dicatio. Quis cōfutauit hereticos: manicheos: pellagianos: valētianos. Uere sermo Augustini Ambrosijq̃ ⁊ alioꝝ doctoruꝫ. Quis lumbardiā ⁊ romādiolam cōuertit? Certe Petrꝰ martyr Quis occidentē in regno granate ⁊ iudeos ac sarracenos? Uere sanctus Uincētius. Quis totum munduꝫ. Uere p̄dicatores. Quis

UVA. BHSC. IyR_237

marsiliā cōuertit. Uere magdalena. Quid dicā de celso patre nr̄o Dn̄ico q̄ circa centuz mille hoīes cōuertit. Sic dico de francisco: de Bernardino. Un̄ quasi renouata est religio xp̄iana ex verbo p̄dicato. Qd̄ ptz exemplo ex cronica ordinis nostri. Cuz duo frēs pgerēt ad capitulū gn̄ale Bononiam: occurrit eis demon dicēs. Quo tenditis. Bononiā inquiūt. Quid ibi facietis inquit. Ordinabim⁹ p̄dicatores p diuersas ꝓuincias ad p̄dicādū: exclamauit demon. Ordo iste est confusio mea. Et certe ita est. ¶ Scd̄us ꝛc. Multi q̄uis sciant bona q̄ opari tenētur: ꝛ mala a quib⁹ sibi cauere debeant: tn̄ quādoq̄ nec faciūt nec mala fugiunt deuicti quadaz tepiditate: aut potius sensualitate ꝛ delectatione bonoꝝ tēporaliū: vt vsurarius: cōcubinarius: odiosus. Alij etiā q̄uis sciant penas īferni esse timendas: desiderandūq̄ celū: tn̄ habēt cor insipidū sine amore: sine desiderio ꝛ pietate: cum vero tales audiūt verbū dei frequēter cōfortātur ad deponendū omnez tepiditatē: ad amplectendas virtutes ad surgendū a pctō: ad desiderandū paradisum. Un̄ dauid Audiui. s. p̄dicationē et cōturbatus est vēter meus. s. conscientia mea. Nō immerito ciues mei: qꝛ si eloquētia ātiquoꝝ philosophorum fuit tante vis: vt in stuporez poneret oēs auditores: ꝛ cor eoꝝ mutaret: quāto plus eloquentia p̄dicatoꝝ: que est sp̄us sancti ꝛ iesu xp̄i. Juxta illud. Non em̄ estis vos qui loquimini: sed sp̄us p̄tis vestri qui loquit̄ in vobis. Recitat Ualeri⁹ de studio ꝛ industria: q̄ cato cōsorin⁹ tam eloquēs fuit q̄ nunq̄ ab aliquo grauatus q̄ p aliū defendi voluerit. Et vt dicit Plini⁹ li. de viris illustrib⁹. Quadragesies quater accusatus fuit per se solū: causaz dixit optimeq̄ fuit absolut⁹. Et vt dicit Tulli⁹. i. q. Tusculanaruz. Tanta fuit in eo eloquētia quāta illis tēporib⁹ in quoq̄ posset inueniri. Preterea quidā philosoph⁹ noīe Egesias: adeo copiose ꝛ facunde docebat de bono mortis: et de alia vita q̄ multi auditis illis: sibi inferebāt mortē. Quapropter a rege Ptholomeo ꝓhibitus est illa amplius legere ꝛ docere. Preterea maxima fuit eloquētia Tullij d̄ qua refert Lactan. in. iij. Qd̄ sua eloquentia hoīum corda habebat in manib⁹ vt quicquid vellet haberet. Intātum q̄ cum quadam vice faceret or̄onē corā Appollonio philosopho. In tantam admirationē venit ip̄e Appolloni⁹ q̄ velut p extasim tractus nō intelligebat: ꝛ p multā morā tacit⁹ sedit. Dixit tādem. Te nempe Cicero laudo et admiror. Preterea de eodē. Cum orasset apud Cesarē ꝓ amico suo. Qꝛ ligario qui erat inimicus cesaris: tāta gr̄a facūdie admirabilis in eo fuit: vt Cesar ī plurimos colores vultū verteret q̄ fuit signū manifestū q̄ anim⁹ cesaris mutabat̄: ꝛ sic eū ī ꝯcordia posuit. Preterea de xenocrate ph̄o: dn̄ in scolis legeret: quidaz Polemi⁹ noīe

UVA. BHSC. IyR_237

dissolutus mores mutauit: ppt facundiā illius. Ad ppositū nr̄m Si ergo tāta vis erat illis oratoribus eloquētie vt animos mutarent ac in stuporē verterēt: quāto magis in verbo dei p̄dicato. Qd̄ apparet vndiq; ex mirādis v̄bis tam apl'oꝝ q̄ alioꝝ: qui animos pctōꝝ adeo ꝯfortauerūt suis placidis verbis: vt ip̄i omissis pctis ad virtutes ꝑgerēt: ⁊ bonā vitaꝫ inciperēt. Unde ps. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua super melori meo. O instrumētum salubre quo mouētur mētes dure ad bene agendū: ad deū laudandū. Ex cronica ordinis: exemplū habet. Cū magister iordan⁹ p̄dicaret v̄cellis. vbi tūc erat studiū: in paucis dieb⁹. xiij. clericos litteratos ad ordinē traxit. Erat ibi quidaꝫ magister Gualteri⁹ theutonicus: tūc regēs in artib⁹ ⁊ in medicina satis perit⁹: qui cōductus erat ex magno salario ad legendū. Dixit scolarib⁹ suis: cauete ne eatis ad p̄dicationes neq; audiatis verba isti⁹ magistri Jordanis. Quia sicut meretrix pollit s̄mones suos vt capiat boīes. Mira res. Qui alios retrahebat: ab eo est p̄mus capt⁹ ex s̄mone illi⁹. Et cū sensualitas vellet eū retrahere ab ordinis ingressu: pugnis se ꝑcutiebat dicēs. Tu ibis. Qd̄ ⁊ factū est. Factus est frater ordīs p̄dicatoꝝ. O p̄dicatio sctā. ¶ Terti⁹ dr̄ ⁊c. Fortificat eos q̄ sunt boni: vt in melius ꝓficiāt: ⁊ ꝑseuerent: ita q̄ ex v̄bo dei: q̄si cōseruant̄ ⁊ nutriunt̄ sicut plātula: que vt viriditatem cōseruet aquis irrigat̄. Et ita differūt adinuicē qui ad p̄dicatiōeꝫ vadūt respectu alioꝝ. Sūt dies a nocte. Qꝛ qui vadūt: sunt fortes et cōstātes: nō ꝓcaces: nō frenetici: nō colerici: vt sunt illi q̄ nō accedūt. Et si qñ in pctis cadūt sepe resurgūt: iuxta illud Prouer. viij. Septies in die cadit iustus ⁊ resurgit. Exemplū de magdalēa q̄ post plurima pctā cōfortata ex p̄dicatione xp̄i: fortis ⁊ constans plus ceteris ardebat. ¶ Quart⁹ dicit̄ ⁊c. Delectat em̄ verbū dei: ⁊ recreat spūaliter audiētes. Nam omīs bona aīa libēter audit magnalia sui creatoris. Et sicut amicus libenter audit bona de alio amico: ita bō dei amicus audit libēter sermones dei. Ubi dicūt doctores: q̄ nō est signū tam clarū: q̄ discernat bonū ⁊ malū boīem sicut auditio diuini verbi. O iesu quid dicis. Job. viij. Qui ex deo est: verba dei audit: ꝓpterea vos nō auditis: qꝛ ex deo nō estis. Et Tullius. Cui⁹ aures veritati clause sunt: huius salus desperanda est. Et ꝑ oppositū. Hō em̄ spūalis libēter audit: qꝛ in ipso recreatur. Exemplū scolastice: de q̄ Gregorius in. i. dya. Que cum ad eā beatus Benedict⁹ iuisset visitationis gr̄a fecissetq; dulcē exhortationē interimq; iam sero aduenisset: rogauit eū vt staret ibi illa nocte sicq; aliū lōgiorē facere sermonē: ipse renuit. Illa vero capite in sinu paulum inclinato orauit dominum vt immitteret aliquod impedimētū quo ip̄e disce-

UVA. BHSC. IyR_237

dere nō posset. Cōtinuo tāta aq̄ruz inūdantia secuta est ꝙ nullo modo abscedere non potuit: vbi tota nocte steterūt ī colloquijs diuinis. ¶ Quintus dr̄ ꝛc. Quid dr̄ Lu. x. Beati q̄ audiūt verbū dei. Unde pono tibi hanc cōclusionē. Qd̄ qui ſmones frequētat quasi impossibile est dānari. Ratio q̄a habitum bonū fecit ꝟtututū cum audiuit p̄dicatōes. Demū de pluribus tētat hoīem p̄cipue de fide Sed homo qui audit p̄dicatōes iam veraz fidē hz: cū fuerit doct⁹ in p̄dicationib⁹ sanctis. Exēpluz in vitis patrū legit̄ de quodā iuuene: qui monachus effect⁹ est: q̄ sororem dimisit solam in seculo: que vidēs se priuatā. omni custodia: omni vitio corpus suū exposuit. Frater hoc audiens cepit ei p̄dicare vitij sui enormitatē: q̄ audiens ꝓuoluit se ad pedes sui fratris. Cui frater. Uis saluari? Uolo inq̄t: ꝛ te rogo vt me tecū venire ꝑmittas ad heremū. Eūtibus aūt illis: in medio itineris pre dolore mortua ē. Frater aūt orōnez agens ꝓ ea nocte sequēti reuelatū est ei ꝙ ad celū iuit. Uñ ꝙ p̄dicatio dat homini paradisum. Sz quia hic agit̄ de muliere. Querit̄ dubiū: quare eccl̄ia inhibuit mulieribus p̄dicationis officiū. p̄me ad Cor. xiiij. Mulieres in ecclesijs taceāt. Et p̄me ad Thi. ij. Docere mulieri nō ꝑmitto. Et de cōsecra. disti. iiij. c. Mulier. Rñdet Tho. ij. ij. q. clxxvij. duplici ratiōe Prima: ne animi hominū allicianť ad libidinē. Eccl̄astici. ix. ca. Colloquia mulieris quasi ignis. Bern̄. Stare cū mulierib⁹ ꝛ īmunem se cōseruare: mai⁹ est ꝙ̄ mortuos suscitare. Secūda ratio: q̄a mulier nō est in sapiētia perfecta sicut vir vt possit ei cōuenienter committi publica doctrina. Sed quid dicemus de magdalena: katherina: cecilia que p̄dicauerūt? Respōdeo ꝙ hoc fuit ex p̄uilegio particulari spūssancti. Et priuilegia paucoꝝ non faciūt legem cōmunem. Patet scd̄m.

Tertiū p̄ncipale dr̄ ꝛc. Uerbū dei audiri dz q̄ntupl̄r: vt doctores ponūt.

¶ Primo sollicite.
¶ Secundo deuote.
¶ Tertio memoriter.
¶ Quarto humiliter.
¶ Quinto ꝑseueranter.

¶ Primo q̄dē ꝛc. In. iij. phisicoꝝ. Ignorato p̄ncipio: ignorant̄ et q̄ sequūtur. in. i. elencoꝝ. Prīcipiū est plusq̄ dimidiuz totius. In. i. celi ꝛ mūdi. Principia sunt minima quātitate: sed maxima ꝟtute. Et. ff. de orig. iur. l. facturas dei. Cuiuscūq̄ rei potissima pars: est principium. Sed sunt nonnulli: qui ad predicationem nō vadūt ob pigritiaz. Alij deuicti auaricia raro illā integrā audiūt. Quibus dico ꝙ nō bene faciūt. Quoniam si audirēt q̄nquaginta sermones non expenderetur tempus triuz dierum. Et tot bona acquirerent pro anima: pro ꝯsciētia: pro vita eterna. ¶ Secundo deuote. Contra eos qui aut dormiunt: aut loquūtur in ecclesia: qd̄ est peccatū

UVA. BHSC. IyR_237

Sic em̄ homo stat cōpositus añ dñm tempalem: plus ante predicatorē. Aug. i. q. i. Interrogo vos fratres vel sorores. Quid pl' vobis esse videtur? Corpus xp̄i: an verbū dei. Si vultis verū respōdere hoc dicere debetis ꝙ nō sit minus verbuz dei ꝙ̄ corpus xp̄i. Ille archidiaconus super hoc. c. Loqui dupl'r possumus: aut respectu dignitatis: sic missa est dignior: aut respectu vtilitatis: sic predicatio est vtilior. In hac pñt interesse infideles: heretici ⁊ oēs qd̄ non est in missa: qꝛ est vtilior. ¶ Tertio memoriter. Cib' nō nutrit nisi retineat̄ in stomacho. Et ad retinendū est necessaria bona masticatio. Sic verbū dei nisi mēte retineat̄: ⁊ ad ip̄m retinēdū est necessaria masticatio. vñ Dauid. Nō obliuiscar ſmones tuos. Cōmenda memoriter. ¶ Quarto humiliter. Si qñ p̄dicator rep̄hēdit vitia: hūil'r sustīe nec ip̄z arguas tuis ꝟbis iniuriosis vt sepe q̄daz faciūt: sicut mihi accidit placētie dū p̄dicarē ꝯ montē pietat̄ q̄dam ꝯ me insurrexerūt: hoc est pctm̄ qꝛ spūiscō resistūt. Amb. Ueritas a q̄cūq; dicat̄ a spū. s. est. ¶ Quīto ꝑseuerāter. Cōtra illos q̄ īcipiūt ꝑ. x. aut. xx. dies. demū nō ꝑseuerant. Et vt dicit Bern̄. Sola ꝑseuerātia corōat̄. Chryſ. sup mat. viij. In ꝟbo secuti sunt euz turbe multe. Quidā vt miracula viderēt. De q̄bus. Magr̄ volum' a te signū videre. Quidā vt accusarēt ip̄m. O q̄t sunt. Quidā vt audirēt doctrinā eius. Figurāt̄ ꝑ semina euangelij. Dic ꝙ isti sunt qui grādia merita sibi acquirunt in celesti patria. Ad quam. ⁊c.

¶ Dñica in q̄nquagesima. De gr̄a ⁊ casu flebili anime. Sermo. iij.

Si linguis hoīz loq̄r ⁊ āgelorū charitatē autez nō habeā fact' suz velut es sonans aut cymbalū tīniēs. Est trita ⁊ vulgata snīa oīz theologātiū ꝙ ille pi' ⁊ dulcis pr̄ nr̄. De' hoīem fecit ad finē vite eterne: sz ex pctō veluti aīal fuit expulsus: locat' ⁊ posit' in hac valle miſie. Uñ p̄s. Hō cū in honore esset ⁊c. De q̄ aīalitate apl's. i. Cor. ij. Aīalis hō nō ꝑcipit q̄ sunt spūs dei. Sz volēs reuerti ad p̄stinū locū oꝑtebat incedere ꝑ ꝟtutes. Uñ Lactā. in. vi. c. iij. ⁊. iiij. Due sunt vie ꝑ q̄s hūanā vitā ꝓgredi necesse est. Uita. s. q̄ ad celū ferat: altera q̄ ad inferos deꝑmat. Quas ⁊ poete in carminib' ⁊ pb̄i ī disputatōib' suis induxerūt. Et alterā q̄dā ꝟtutū eē voluerūt alterā ꝟo vitiorū. Ille. Uia eundi ad infernū ⁊ paludē stygiā lata ⁊ ꝑfacilis est. In. vi. enei. Facilis descēsus auerni. Et pb̄us. ij. ethi. Malū est facile: bonū ꝟo difficile. Uia eūdi ad ꝑadisuz ē difficilis. Mat. xvij. Arta ē via q̄ ducit ad vitā: sz in fine remanet aīa cōsolata. Uñ ⁊ Aristo. solebat dicere sic ponit Laerti'. Studiorū liberaliū amare sunt radices. fru

UVA. BHSC. IyR_237

ctus ꝟo dulces. ⁊ Señ. Sola virtus p̄stat gaudiū ꝑpetuū ⁊ securū In. ix. ethicoꝝ. Btissima est vita virtuosoꝝ. Sed in hac via posuit iusticiā: tēperātiā: patiētiā: fidez: castitatē: abstinētiā: cōcordiā: sciētiaz: veritatē: sapiētiā ⁊ alias virtutes. Sz simul cū his pauꝑtatē: ignominiā: laborē: dolorē ⁊ amaritudies oēs. Ambula aīa cara si potes. Inter alias ꝟtutes sūme necessarias: apl'us posuit charitatez. Si liguis hoīm loquar. Hoꝝ qui ī mūdo fuerūt oratores. M. Cice. M. Antonij. Julij cesa. Titi liuij. Platōis. Demothenis. Carneadis. Lysie. Orphei. ¶ Si linguis hoīm. Latina: greca: hebraica. ¶ Et āgeloꝝ: illo mō quo loq̄tur vn⁹ angelus alteri illi notificādo cōceptū suū. Charitatē non habeā: factus suz velut es sonās aut cymbalum tinniēs. Applica istud verbū Charitatē aūt nō habeam. de gratia qua assistēte oīa opa hoīs meritoria sunt vite eterne: ⁊ qua amissa per peccatū: nullum potest agere bonuz. De qua quidem gratia hodie tria misteria nobilissima cōtēplabimur.

¶ Primū. dicitur oppositionis.
¶ Scdm. dicitur declarationis.
¶ Tertiū. dicitur responsionis.

Circa primuz Querit dubiū a theologis. Utrū hō sola liberi arbitrij libertate: siue adminiculo diuine gr̄e gratū faciētis possit opari bonū ⁊ meritoriā vite eterne ex suis puris naturalib⁹. Circa hāc materiā. iiij. fuerūt opiniōes famose: vt pz. xxiiij. q. iij. c. Quid aūt heretici. ¶ Prima fuit Manicheoꝝ: q̄ volebāt ꝙ hō de necessitate peccaret: ⁊ alit̄ non poterat. Et rō hoꝝ fuit. Qꝛ ponebāt duo prīcipia. Unū bonū. s. deū: a quo volebāt tm̄ īuisibilia gubernari: et de eis ꝓuidere. Et de istis inferiorib⁹ nō se īmiscebat. Juxta illd̄ Jo. xxij. Nubes latibuluz ei⁹: nec nr̄a cōsiderat: circa cardines celi ꝑambulat. Et Auerro. ij. Meth. dicit. Intellect⁹ diuin⁹ vilesceret. si minima nature attēderet. Alid̄ prīcipiū malū. s. dyabolū. a quo volebāt oīa visibilia gubernari. De q̄ prīcipio Jo. xiiij. Uenit em̄ prīceps mūdi hui⁹ ⁊ in me nō hz q̄cq̄. Et qꝛ volebāt dyabolū semper esse malū. nec posse facere bona: ideo ⁊ hoīem sic videbāt esse: tanq̄ hn̄s principiū a malo principio. Et sic gr̄a nō hēbat locū in ip̄o homīe. In qua opinione fuit Parmenides ⁊ mellissus. ¶ Secūda opinio fuit Jouinianorū tenētiū oppositū. Qui attēdentes ꝙ natura intellectualis est bona tanq̄ ab optīo deo facta dicebāt ꝙ hō de necessitate operabatur bonum nec peccare poterat nec agere malū. Ex eo: quia est principiū oīm rerū: ⁊ summū bonū. Ita et fili⁹ adoptiu⁹. Et ita gr̄a diuīa nō erat necessaria. ¶ Tertia opīo fuit Orginistaꝝ. ꝙ sic hō poterat cadere ꝑ se ī pctm̄: ita ⁊ ꝑ se pot̄at ab eo resurgere ⁊ facere bonū meritoriū vite et̄ne sine auxilio diuīe gr̄e. Qd̄ patuit ī multis paganis

UVA. BHSC. IyR_237

qui virtutes et mira opera ꝛ suis puris naturalib⁹: miro ordine fecerūt: de qb⁹ aliquos ī mediū ppo namus pro cōsolatione nostra.

Primus fuit codrus atheniensis. De quo Uale.li.vi.c.iiij. Qui cum haberet graue bellū cū Doriēsib⁹: oraculo apollinis cognouit Athenas esse victrices: si in plio ipe moreret. Qui mox habitu mutato: in mediū hostiū se iniecit. Quo facto a subuersione patriā liberauit.

¶ Scōs fuit. p. Emilius. De quo Uale.li.vi.c.x. Qui optauit vt aduersa fortuna vim suā poti⁹ in domū suam conuerteret: vt sic respublica liberaret. Qō ꝛ factū ē. ¶ Tertius fuit. M. Curti⁹. De quo Titⁱ liui⁹ li.vij. ab vrbe cōdita. Accēsus amore patrie militarib⁹ insignib⁹ ornat⁹: equū cōscēdēs: calcarib⁹ pmēs: se pcipitē dedit in biatū quēdā: ꝛ tali modo patriā liberauit.

¶ Quartus fuit Sceleucus romanus. De quo Uale.li.vi. Qui filiū suū vno ore habuit oculo: altero vero seipm: p adulterio cōmisso: vt sic in parte iustitia seruaret. ¶ Quintus fuit Brutus romanus. De quo Uale.lib.vi.c.viij. Qui audiēs duos filios velle introducere dñatiō nē Tarq̄nij supbi romano imperio exosam: ipos manib⁹ pprijs decollauit. Uicit amor patrie. ¶ Sext⁹ M. Regul⁹. Qui poti⁹ voluit mori in carcerib⁹ Cartaginēsiū: q̄ fidē eis frangere: quā sub iuramēto promiserat. ¶ Septim⁹ fuit socrates. De q̄ Uale.li.vij. Qui nolēs sacrificare deo Atheniensiū qui erat bircus veneno hausto. O constātia pagani: mortu⁹ est. ¶ Octauus fuit Crathes Thebanꝰ. Qui volēs ire ad philosophādū: cōmutatis bonis in auru: ipz auru iecit in mare. ¶ Nonus fuit Xeno crates Platonis discipul⁹: q̄ athenis exīs cum dormiret cuz qua dā meretrice: ab ea puocat⁹ ad libidinē ꝛ nolle cōsentire: mulier iuuenib⁹ ciuitatis dixit philosophū illū nō esse boiem. sed saxū immobile. Clama bic. Ui fuerūt pagani priuati diuina gra: euāgeliū ꝛ scripturas ignorantes tñ tot ꝛ tāta egregia opati sunt ad pfusionē xpianoꝝ. Qui audiēs tot pdicatiōes ꝛ admonitiōes sctoꝝ virorū: tñ nō cessat q̄tidie mala agere. Igit̄ ptz q̄ bō sine gra pōt opari bonū. ¶ Quarta opinio ē catholicoꝝ: q̄ bō nō pōt meritoriū vite etne sine gra opari. Attestāte ipo Job. xv. Sine me nihil potestis facere. Et dō. Auxiliū meū a dño. Et alibi. Ab ipo patiētia mea. Et refes ei gras. Tu es patiētia mea Et apl's. Nō sum? sufficiētes. ꝛc. ¶ Ad veritatē pclusiōis venim⁹ ad scōm

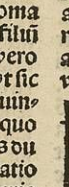

Ecūdū mysteriū dī ꝛc Ex dict̄ Tho.i.ij.q.vij ar.ij. Et.xxij.q.cxxx. ar.vi. Et mag.sen.di. xxviij ꝛ li. Et Boñ. ibi dē. ar.i. Talis pclusio ponit. Multa bona pōt bō facere sola libertate arbitrij: sed non meritoria vite etne sine largitate et dono gratie. Que pclusio pbat vera q̄druplici rōne: aucte. exēplo. ꝛ similitudine ¶ Primo rōne: q̄ oī ambitiōis. ꝛ pb. in.ij.ꝛ.iij. phy. Et pmo celi Unū qōq; resoluit in ea: ex q̄b⁹ cō-

UVA. BHSC. IyR_237

ponit. Qd ptz ad oculū. Aīalia de terra facta: ad terrā reuertūtur: q̄ est suū principiū. Eccl. iij. Cuncta subiacēt vanitati. i. mutabilitati: ⁊ oīa pgūt ad vnū locū. De terra facta sūt: ⁊ in terrā reuertūtur. Ad ꝓpositū. Hō ſm magistrū. ij. di. xxi. Et pbs. ij. de aīa. Cōponit ex duobus: corpe ⁊ aīa. Quātū ad corp⁹: de terra fact⁹ ē. Gen. iij. Formauit de⁹ hoīez de limo terre. Idō ad terrā habet reuerti. Gen. iij. In sudore vultus tui: vesce. pa. tuo. donec reuer. in ter. Et petrarcha. iij. triū pho. O ceci tot mūdane cure quid iuuāt: oēs in terrā ex q̄ estis reuertemini. Ne leueris ī supbiā. i. Thi. vi. Diuitibus huius scl'i p̄cipe: nō sublime sapere: neq; spare in incerto diuitiaꝝ qꝛ sūt de terra. s. hoīes Et epus Brixiēsis dixit ciuib⁹ suis Ualete brixieñ. mei Deo pete celū expectate: ⁊ q̄ sit fragilis ⁊ caduca mortaliū vita: exēplo meo discite. Et Uirg. in buco. O formose puer nimiū ne crede colori. Ad ꝓpositū Cū sit hō de terra quātū ad corp⁹. Ideo hz reuerti ad terrā. Scdo cōponit ex aīa: que nō est ex aliq̄ materia. Nō de substātia dei vt volūt manichei et euripides pbs. Nō de materia ignis: vt voluit Democritus. Nō de materia aeris vt Diogenes. Nō de materia aque: vt Thales millesius. Sz de nihilo creata est. Testāte Aug. lib. de quātitate aīe. Creat deus aīas singuloꝝ per se. Si de nihilo facta est: iō ad suū priucipiū habz reuerti. s. pctm̄: qd dr nihil. Job. prīo. Sine ipo factū est nihil. i. pctm̄. ¶ Scdm sentētiā theologoꝝ peccatum dicitur nihil duplici ratione. Primo rōne esse. Quod sic probo. Omne quod est: a deo est. Job. i. Oīa per ipsuz. ⁊c. Sed peccatū nō est a deo: ꝓbatur Quia omne qd est a deo de⁹ amat. Sap. xi. Nihil odisti eorum que fecisti. Sed peccatū est deo exosum Sap. xiiij. Similiter odio sūt deo: impius ⁊ impietas ei⁹. Judith. v. Deus peccatoꝝ odit iniquitatem. Et. ps. cxxv. Iniquos odio habui Igitur peccatum nō est a deo: ⁊ sic nichil est. ¶ Scdo rōne effect⁹. Qꝛ facit hoīem nihil esse. Nō quidem quātū ad esse naturale: sed quātū ad esse spūale. Qꝛ per peccatū homo priuatur gr̄a ⁊ charitate: ⁊ omnibus virtutib⁹ infusis. Et ꝓpt h̄ hō dicit ad nihil redigi: quātū ad esse spirituale: quādo peccat mortaliter. De qua annihilatiōe Job. x. Corripe me domine non in furore tuo: ne forte ad nichilū redigas me. Unde dicitur nihil. Et aug. de fide ad petrū pte. ij. c. xviij. Peccatū nihil est: nisi priuatio boni. Ille Sicut tenebra est priuatio lucis: amarū dulcedinis: infirmitas sanitatis Et quāto ista priuatio erit priuatio maioris boni: tanto malum erit maius. Priuatio manus est maius malum: q̄ priuatio vnius digiti. Et truncatio capitis: q̄ vni⁹ pedis. Clama. Peccatū mortale est priuatio diuine visionis et paradisi. Maximū malum est priuatio filioꝝ: ⁊ rerūtēporaliū. Sed sup omnia mala est priuatio proprie salutis. Quia vane homo essz creatus, baptizatus, crismatus, si

UVA. BHSC. IyR_237

postea dānet. In figura bui⁹ dicit. Mat. xxvi. de petro: cū reprehēderet ꝙ eēt discipl'us iesu. ab illo iudeo. Rñdit. O hō: nō sum. Sup q̄ Hylari⁹. Profecto petr⁹ nō erat: qꝛ ꝑ pctm̄ qd̄ dr̄ nihil: esse spūale amiserat dñ esset seru⁹ pcti. Ille. Practica. Quot annis o mercator fuisti in fraudibus. rapinis. dolis. tenēs bona alteri⁹ īuito dño? Quid fecisti? Rñde. Nihil pater. Et tu cōcubinarie ⁊ vsurarie. Et tu auare. qui sinis paupez mori fame: ꝙ̄ dare frustrū panis. Et q̄ portas odiū ꝓximo ⁊c. Quid fecisti? Pater: ego nihil feci. Iō Luc. v. c. dr̄ de petro. Preceptor ꝑ totā noctē laborātes: nihil cepimus. Per noctē caliginis pcti: nihil lucrati sum⁹. sed ꝑdidimus. Pctm̄ nihil est. Uñ Bonauē. ij. di. xxxiiij. ar. ij. Ubi q̄rit an pctm̄ dicat̄ nihil: dicit ꝙ hō ꝑ pctm̄ mutatur in bestiā ꝑ imitationē: ⁊ perdit nomē suū. Qd̄ ꝓbat̄. Auctoritate. Exēplo. Practica. Prīo auctoritate pbi. i. Et bi. Multi quidē omnino bestiales vident̄ esse vitā pecudū eligētes. De q̄ bestialitate. i. Corin. ij. Aīalis hō nō ꝑcipit ea q̄ sunt spūs dei. Et dauid. Cōparat⁹ est iumētis ⁊c. Scdo exēplo. de florentino de quo Archiepus in cronica refert ꝙ fuit q̄dā nobilis florētin⁹ q̄ vitā suā ducebat voluptuosam q̄ moriēs dānatus est. In sero aūt dū vxor ei⁹ camerā ingrederet̄ porcū repperit. Hic aūt vir ei⁹ erat in forma porci: sꝫ nō agnoscebat ipsum: clamare cepit cōtra ancillas di. ꝑmisistis ingredi porcū in camerā. Filij aūt cuꝫ baculis cameram ascēderūt: vt ip̄m de domo expellant. Clamare cepit. O filij non faciatis qꝛ pr̄ vester sum: ⁊ dānat⁹ in forma porci appareo: eo ꝙ vitam porcinā duxi. Tertio ꝓbat̄ practica. Ueni ad capl'ꝫ o ciuis. Quō vocaris? Johānes inq̄t. Quā vitā tenes? O pr̄ in domo mea teneo mēsas ꝑatas ꝓ discolis videlꝫ ludos fraudulentos: scachos: taxillos et cartas. paupib⁹ oīa bona celant̄. Tu nō vocaris Johānes: sꝫ porcus ꝑ imitationē. Et tu nobilis. Quō vocaris? Jacob⁹. Quā vitā tenes? O pater suꝫ piger ad diuina et admissas. ⁊ predicatiōes audire non possum. Et tu dñe. Nō Jacob⁹: sed asin⁹ vocaris. Iō mulier cape baculū dicēdo ip̄m ꝑcutiēdo. Eya asine ꝙ dicit p̄dicator. Et tu quō vocaris? Gotard⁹. Quā vitā ⁊c. O pater: nimis sum auar⁹: ⁊ teneo familiam meā in maxima miseria. Non Gotard⁹ sed canis ortulani vocaris: q̄ nō comedit porros: nec vult ꝙ alij comedāt. Cōtra Lucañ. q̄d mihi diuitie si nō ꝯcedit̄ vti. Et tu quō vocaris? Frācisc⁹. Quā vitam tenes. O pr̄ sum suꝑbus. Nō frāciscus: sed leo cēseris. Ille alius est gulosus: gato appellād⁹ est. Et tu o mulier qd̄ est nomē tuū. Quare hoc q̄ris pater? Ut inq̄t mittaꝫ sociū meū ad domū tuam ꝓ flascone vini. Dabisne? Ita pr̄. Uocor katherina. Quā vitā tenes? O pr̄ suꝫ vana gl'iosa: ⁊ el'am do. vt videar sctā. Nō es katherīa: sꝫ vna gallīa facto ouo illico cātat. iō dic̄ hilari⁹ Homo nō erat: qui ꝑ peccatū esse amiserat. Peccatum ergo dr̄ nihil

UVA. BHSC. IyR_237

Uñ patet cõclusio nostra rõne: ꝙ peccatuꝫ dr̃ nihil. Ad qđ ꝑ se misera aĩa tendit: nisi iuuetur auxilio diuine gr̃e. ¶ Scđo ꝓbat̃ auctoritate. Prĩo diuinali. Dauid post cõmissa peccata: dicebat. Saluũ me fac deus: qm̃ int. aque vsq; ad animã meã. Infixus sum in limo profundi: ⁊ nõ est substãtia. Ueni in altitudinẽ maris: ⁊ tẽpestas ⁊c. Secũdo auctoritate doctrinali. Aug. li. de correctõe ⁊ gr̃a. Sine gr̃a dei nullum prorsus: siue volẽdo: siue agẽdo: faciũt homĩes bonũ. Et ad Bonifaciũ papã. Nõ põt bõ aliq̃d boni velle: nisi iuuetur ab eo: qui malũ nõ põt velle. In. iij. de Con. Boetius: vt Platoni placuit: in rebus quoq; minimis: diuinuꝫ debꝫ implorari auxiliuꝫ. s. gr̃e. Tertio ꝑ cano. De peni. di. ij. ca Romanus. Et de con. di. ij. c. Gr̃a. c. Baptismi Et dist. xl. Quelibet. Et. xxiiij. q. i. Odi. Quarto ꝑ iuris. ff. đ penis. l. Siq̃s forte. ⁊. ff. de acq̃rendo. rerũdo. l. Clam possidere. Et. ff. đ leg. l. si seruus. Cum quib⁹ est Petrarcha. vi. Tertio diuinitatis postq̃ sub celo vidi stabile firmũq;: in me cõuersus dixi ĩ quo cõfidis? Respõdi in deum q̃ nulluꝫ pollicitũ vnq̃ decepit: nec euꝫ qui in se confidit. ¶ Tertio ꝓbatur. Exemplo. Uinc. hysto. in speculo morali. De quodã iuuene romano: q̃ cõtraxit cum quadã virgine: de nobilissimis romanis. Cum adducti essent ambo in cubile. Puella versa ad parietẽ: flere cepit amarissime di. O me miserã credebã seruare v̄ginitatẽ quã deo ꝓmisi. Tandẽ lachrimis iuuenẽ cõuertit. Isti ꝑ annos. xxx. steterũt v̄gines in eodẽ lecto: non via naturali. Qꝛ vt dicit Augu. de agone xp̃iano. Inter cetera xp̃ianoꝝ certamĩa duriora sunt p̃lia castitatis: vbi cõtinua pugna ⁊ rara victoria. Et hiero. In carne preter carnẽ viuere angelicũ est nõ humanum. Et Amb. Maior certe est victoria v̄ginũ q̃ victoria martyꝝ. s. diuturnitate. Sꝫ dono g̃tuite v̄ginitatis. hoc donum illis cõcessum fuit. ¶ Quarto ꝓbat̃ similitudine. De peregrino: qui ꝑ desertũ iens: et retrospiciẽs vidit vnicornẽ: qui ipsum insequebatur. Qui fugiens cecidit in ꝓfundum putei ⁊ cadẽs besit cuidam ramo fici. q̃ exibat ex muro putei. ⁊ stans sic atacatus: suspiciẽs vidit se esse ĩter. iij. pericula maxĩa Primũ ꝙ draco magn⁹ erat in ꝓfundo putei. Qui si cecidisset: in momẽto esset deuoratus Scđm erat superius: ꝙ vnicornis ibi eum obseruabat: vt occideret. Tertiũ erat iuxta: qꝛ videbat duos mures: vnũ albũ: alteꝝ nigrũ: qui cõtinue rodebãt radiceꝫ arboris. Qua corrosa: cadebat ĩ ꝓfundum putei. Iste autẽ fatuus nõ cõsiderans pericula: cepit edere mel qđ apes fecerãt ĩ ramo illo. Sic stãs miles q̃dã ꝑ siluam transiẽs vidit vnicornẽ: quẽ gladio occidit. Prospiciẽs vero in puteũ: vidit illũ fatuũ stantẽ inter tãta pericula. Cõpatiẽs autẽ sue calamitati: porrexit illi funẽ et scalã ꝓ auxilio: excitans eũ q̃ttuor vocib⁹. Clama. O paup. O miser. O ĩprouide. O mẽte capto: ascẽde: ascẽde: qꝛ nõ mo-

UVA. BHSC. IyR_237

rieris. Ille vo ppendēs sua pericula: auxilio militis liberat⁹ est. Notate vba: ⁊ signate mysteria. Quis est iste pegrin⁹? Est bō viator. De q̄ ps. Aduena ego suz ⁊ pe. Et Gene. xlvij. Jacob ait. Dies pegrinationis vite mee. cxxx. annoꝝ parui et mali. Gradit̄ p desertū hui⁹ mūdi: sz ab vnicorne dyabolo: varijs modis īsequit̄. De q̄. xvi. q. ij. c. visis. Hz ille hostis antiqu⁹ mille nocēdi modos. Qui intantuz psequit̄ hoīem: q̄ ip̄m cōducit ī puteū pctī In quo puteo hz tria pericula. Si respicit inferi⁹: videt īfernū paratū deuorare p suis demeritis. Si respicit sursuz: videt mundū q̄ diuersis blāditijs decipit. Si iuxta videt mures albū ⁊ nigrū. i. diē et noctē: q̄ sunt tp̄s vite hoīs: ī q̄bus vita cōsumit̄. Sed pctōr posit⁹ in his piculis: nō cogitās infernū. nō priuationē paradisi. nō futurā penā: stat occupat⁹ in dulcedīe mellis. Concubine. Robe vite. vsure: vanitatis. Alius in dulcedīe amoris filioꝝ. Quibus tot⁹ occupat⁹ mandat obliuioni oīa picula sua: corpis ⁊ aīe. Et poti⁹ vult dānari amore hui⁹ dulcedinis ī eternū: q̄ saluari. O fatuitas hoīz mortaliū O stulticia mūdanoꝝ: q̄ nō cōsiderant futura bona. Ideo Aug. Nulla maior stulticia: q̄ ppter bonuz momentaneū: pdere bonū eternū. Et tot pdūtur. O elati xp̄iani miseri ⁊ vani q̄ oculis ⁊ mēte capti ponitis affectū in reb⁹ caducis. Sed miles xp̄s scalā sue gr̄e: sine q̄ nemo pōt saluari porrigit ⁊ demonē cōculcat: dū non pmittit hoīem tētari supra id qd̄ pōt. Sed ei porrigit auxiliū: ⁊ pctōrē excitat de puteo pctī. quattuor vocib⁹ quibus solet alius aliū excitare. Prīo p certū signū. i. p inspiratōem. Apo. iij. Ego sto ad ostiū et pulso. Quis te cōducit. o oīa: ad cognitionē tuoꝝ criminū? Certe deus. Quis ad lachrymas ⁊ singultus? Deus. Ego sto ⁊c. Sed plures resistūt huic voci. Prouerb. i. Vocaui ⁊ renuistis. Scdo p verbum viuū. i. p p̄dicatores. De quibus Mat. x. Non estis vos: q̄ loq̄mini sed ⁊c. Qr dic̄ Ambro. Veritas a quocunq̄ dicatur a spiritu sctō ē. Cuz hac voce cōuersa est magdalena ⁊ pl'es alij. Sed plures huic voci resistūt. i. Thi. iiij. Ad fabulas autē ꝯuertent̄. Practica. Cōtra illos portātes barbas ⁊ cauadētes. Tertio vocat p scriptū claruz. i. duo testamēta. Quid clamāt scripture? Quid ppħe. Moyses. Dauid. Jere. zach̄. Abacuch̄? Quid q̄ttuor euāgeliste. Matth̄. Mar. Luc. Joh̄. Bene agite. o peccatores: ⁊ dimittite pctā. Quid demū xp̄us in cruce manib⁹ extensis pedib⁹ ꝯfixis: opprobrijs saturat⁹ nisi sitio salutē? Tuā salutē. o Ueñ. Tuā salutez. o Cremona. Discurre p ciuitates. Quarto p veꝝ nūciū. i. p flagella. Imple facies eoꝝ ignominia ⁊c. Mltiplicate sūt īfirmitates ⁊c. Nōne vidisti Italiā cōquassatā varijs flagellis belloꝝ. penuriaꝝ. infirmitatū. pestilētiaꝝ? Sed nōdum finis. Clama hic. O tinctores p̄parate nigros pānos. Quia cito veniēt dies. In q̄b⁹ fili⁹ fugiet patrem. Filia matrē. amicus ami-

UVA. BHSC. IyR_237

cum. Uicinus vicinū. Ut verificet̄ illd̄ Ezechie. xxxiij. Hec dixit dn̄s de⁹. Uos leuatis oculos vr̄os ad immūditias: vnusq̄sq; vxorē ꝓximi sui polluit. Sz viuo. ego dicit dn̄s. Quia dabo terrā hāc in solitudinē et in desertū. Uñ ptz scd̄m.

Tertiuz dr̄ ꝛc. Tho. i. ij. q. cix. ar. ij. Boñ. ij. di. xxviij Qd̄ duplex bonū est: scilz moralis cōditiōis. Et est cū q̄s. nō ꝓpter deū: nec vt p̄ceptis ei⁹ obediat: sed tm̄ qꝛ rō dictat: plura bona opa facit. Subuenit misero. Justiciā facit. fidē ꝓmissaz seruat. Ad talia bona pōt liberū arbitriū sine gr̄a: cooperante sibi deo. Ad hoc refert Petrus de pal. patriarcha hierosolymitanus in. iiij. sen. Qd̄ in ciuitate lugduni: repertum est vnū caput a fodiētib⁹ fundamentū quoddā vnius palatij. Cui⁹ capitis os: ꝛ dentes et labia erāt recētia ꝛ viua. Et audierūt vocem ab eo di. Ite ad ep̄m di. ꝙ huc eat: ad saluādū aīam meā. Cū aūt ep̄s illū interrogaret q̄d vellet: et q̄s esset. Rn̄dit caput. Ego fui iudex legū: ꝛ vixi satis virtuose: ꝓut cognoui debere. Justiciā feci: ꝛ legē nō extorsi. Absq; fide xp̄i discessi. In fine vite mee dolui de peccatis meis Et qꝛ ad me nō peruenit. Lex illi⁹ dei ꝑ quā saluari possem. et in lege naturali vixi ob h̄ miseri cors deus aīam meā reseruauit in hoc caput. Ideo precor detis mihi sacr̄m baptismi. quo suscepto anima ad celū volabit: ꝛ caput redigetur in cinerē. Ep̄s aūt illud caput baptizauit: ꝛ illa aīa statim ad celum volauit. Preterea ad idē Alexan. iij. ꝑ sum. Ubi q̄rit vtrum pb̄i sint dānati. Dicit ꝙ si vixerunt ꝑm legē naturalē. ad q̄s. non fuit facta noticia de aduētu xp̄i: salui sunt. Et Socrates īuitat⁹ a q̄dā suo agere rem cū meretrice. Exclamauit. Erubesce celū ītrare cenū. Ad ꝓpositū. Pagani g̃. sine gr̄a gratū faciēte: potuerūt agere talia bona: ꝑlustrati a lege naturali. Scd̄m bonū dr̄ diuinalis ordīationis. Qd̄. s. ordinat̄ in finē. Et in hoc nō pōt liberum arbitriū absq; auxilio gr̄e gratuz faciētis. Et q̄uis hō possit operari bonū morale sicut gentiles et pb̄i. de quib⁹ supra prīo mysterio actū est: absq; gr̄a dei: nō tn̄ bonuz meritum potuerunt: sine munere gratie gratum facientis.

¶ Feria. iiij. in capite ieiunij. De cōuersione impij vel peccatoris.

Conuertimini ad me in toto corde vestro. in ieiunio et fletu ꝛ planctu: ꝛ scindite corda vr̄a. Jobel. ij. Postq̄ natura humana cecidit in miserandam seruitutem peccati: et ꝙ sensualitas est facta rebellis rationi propter infectam et corruptam culpam et radicem primorum nostroruz parentū. Nō est necessarium homini constituto in p̄senti vasta solitudine et valle miserie: dare operā in exercitio corporali: sicut ꝛ sp̄uali ad ꝓmerēduz finale premiū celestis regni. Figura. Gen. iij. In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo: donec reuertaris

UVA. BHSC. IyR_237

in terrā de qua sumpt⁹ es: qꝛ pul-
uis es ⁊ in puluerē reuerteris. Et
eccl'ia hodie sup caput. d. Memē-
to: qꝛ cinis es ⁊c. Et Hiero. ad the
sifontē. Tepidū discipulū nō amat
xp̄s. De qua penitentia Mat. iiij.
Penitētiā agite appropinq̄bit em̄
regnū celoꝝ. Luce. iij. facite fruct⁹
dignos pn̄ie. Unde thema. Cōuer
timini ad me. ¶ Primo in ieiunio
Orig. sup Leui. c. xv. Qd̄ gula pec
cauit: ieiuniū corrigat. Gula clau-
sit nobis celi portas: sed ieiunium
nobis apit illas. Eccl'ia. Paradisi
portas apit nobis ieiunij tp̄s. Ad
quod inducimur exemplo Moysi
Exo. xiiij. qui. xiiij. dieb⁹ et noctib⁹
ieiunauit vt mereret̄ accipe legez
dei. Exēplo Helie de quo. iij. Reg.
qui. xl. dieb⁹ pegrinatus est cū ieiu
nijs vsq̄ ad montē dei oreb. Exem
plo Niniuitarū. Job. iij. q̄. xl. dieb⁹
ieiunauerūt ad mīam ꝓmerendā.
Exēplo xp̄i Mat. iiij. q̄. xl. diebus
⁊ noctib⁹ ieiunauit in exēplū oīum
nr̄m. Ideo dicit. In ieiunio ⁊ fletu
Mat. v. Beati qui lugēt ⁊c. ⁊ Job.
xiiij. Tristicia vr̄a v̄tet̄ in gaudiuz.
Eze. xviij. In quacūq̄ die ꝯuersus
fuerit pctōꝛ oīm iniq̄tatū eius nō
recordabor. Et scindite corda vr̄a
scz p cōtritiōem. Job. xiij. Loq̄r in
amaritudīe aīe mee dicā deo: noli
me ꝯdēnare. Esa. xxxviij. Recogita
bo tibi oēs ānos meos ⁊c. Jō dn̄s
auid⁹ ⁊ sctā eccl'ia de pctōꝛis cōuer
sione clamat ī epl'a. Cōuertimini
ad me ⁊c. Cū q̄ epl'a est euangeliū
Mat. vi. Thesaurisate vobis the-
sauros ī celo. qd̄ fit p ꝯuersionē q̄
mūdat̄ aīa a pctis. iux̄ eūdē: faciez
tuā laua. i. cōsciaz. de q̄ cōuersiōe
⁊ īpij iustificatōe tria sunt vidēda.
Primū d̄r diffinitionis.
Scd̄m d̄r dilectionis.
Tertiū d̄r conditionis.

Primuz d̄r ⁊c. Tho. i. ij. q.
cxiij. in. iiij. di. xvij. Ric. ī
iiij. disti. xvij. ar. iiij. q. ij.
Cōuersio est mot⁹ libere
volūtat̄ a deo ad detestatiōez pctī
in salutē eternā. Ubi not. s̄m ph̄m
v. ꝓbis. ꝙ in oī motu sunt duo ter-
mini. termin⁹ a quo: ⁊ termin⁹ ad
quē. termin⁹ a quo. i. a loco. et ter-
min⁹ ad quē. i. ad locū. Ad ꝓpositū
Sic in motu sp̄uali est terminus a
quo. i. a statu pctī mortal'. et ter-
min⁹ ad quē. i. ad statū gr̄e. Jō d̄r.
Cōuersio est mot⁹ libere volūtat̄:
qꝛ quātūcūq̄ in ꝯuersione pctōꝛis
cōcurrat diuīa gr̄a: q̄ est p̄ncipium
hui⁹ iustificatōis. iux̄ illud. Gr̄az ⁊
gl'iam dabit dn̄s: tn̄ req̄rit̄ liberuz
arbitriū homīs. qꝛ vt dicit Aug. li.
de lib. arbi. c. ij. Qui fecit te sine te
nō iustificabit te sine te: iō d̄r libe-
re volūtat̄. ¶ Seq̄t̄: a deo: qꝛ ꝯuer
sio ista nō pōt esse sine gr̄a. Jo. vi.
Nemo pōt venire ad me: nisi pat̄
me⁹ traxerit eū. Jo. xv. Sine me. i.
sine gr̄a mea: nihil potestis facere
Osee. xiij. Perditio tua isrl': tm̄mō
in me auxiliū tuū. Sequit̄ ad dete
stationē pctī: qꝛ cōtritio ē necessa-
ria de pctis. De qua Tho. de malo
q. vij. ar. xi. ad tertiū. Nullus hn̄s
vsum liberi arbitrij pōt inchoare
nouā vitā que est p gratie infusio-
nē: nisi appetat ⁊ amet gratie bo-
nū. ⁊ iō oz ꝙ detestet̄ om̄e malum
repugnās. gl. sup illud. Sacrificiū

UVA. BHSC. IyR_237

deo ꝛc. Spūs cōtribulatus ꝛ contritus est sacrificiū quo pctā soluūtur. ¶ Sequit̄ in salutem eternaꝫ. Ad hoc hō cōuertit̄ vt paradisum inueniat. Cōuersio est mot⁹ ꝛc. Totā diffinitionē replica. In quibus ꝟbis ſm ſnīam theologorū: pono tres cōclusiones declarandas.

Prima d̄r creationis.

Scd̄a d̄r suscitationis.

Tertia d̄r subiugationis.

¶ Prima ꝛc. Opus creationis est magnū opus qd̄ soli deo cōuenit. p̄s. Terrā ꝛ mare tu crea. Qr creare est ex nihilo aliquid facere: ꝛ de nō esse ꝓduci ad esse. qd̄ nemo pōt nisi solus de⁹. Uñ pb̄s. viij. phiſ. Ex nihilo nihil fit. Qd̄ opus creationis: fuit tāte admiratiōis apud pb̄os vt dicerēt mūdū esse eternū. excepto Platone: qui magno aīo ꝓtestatus est factum esse a deo. iuxta illud Geneſ. i. In p̄ncipio creauit deus celū ꝛ terrā. Contrarium censuit Aristo. in multis locis. In viij. phiſ. Mūdus est eternus. In xi. Metha. Motus celi est etern⁹ In p̄mo celi. Celū ē ingenitū. Que opinio est falsa. Ad ꝓpositū nr̄m. Maius est iustificatio peccatoris Augu. sup illud Job. xiiij. Maiora hoꝝ faciet. Mai⁹ est vt ex īpio fiat iustus q̄ creare celū ꝛ terrā. ꝛ hoc est ſm Tho. i. ij. q. cxij. ar. ix. duplici rōne. Primo rōne ꝑmanētie. Secūdo rōne repugnātie. Primo ꝛc. Quia iustificatio īpij terminat̄ ad bonū gr̄e: creatio aūt celi ad bonū nature. Esse aūt gr̄e: ē nobilius q̄ esse nature: igit̄ opus creationis ē maius. Ideo August. cum dixisset Maius est vt ꝛc. Subiūxit dicēs. Celū ꝛ terra trāsibūt. s. quo ad q̄litates accn̄tales: p̄destinatoꝝ autē salus: ꝛ iustificatio permanebit.

¶ Scd̄o rōne ꝛc. In creatōe totius vniuersi nulla fuit repugnātia. p̄s Dixit ꝛ facta sunt. Idē. Oīa q̄cūq; voluit fecit in celo ꝛ in terra. sed in iustificatiōe impij cōcurrit liberuꝫ arbitriū sine quo nihil fit. glo. sup illud Treñ. iiij. Conuerte nos dn̄e ad te dicit. Gr̄a dei nō cōuertimur nisi ex volūtate nr̄a conuertamur. In creatiōe mūdi: nulla fuit repugnantia. Non em̄ sol: nō luna: non stelle in sui creatiōe restiterūt deo dicētes. O deus: nō me tali forma ꝛ specie facias: sed bene hō ꝯdicit deo. Clamat de⁹ cōcubinario. Sine ꝯcubinā: auaro auariciā: vsurario vsurā: tñ repugnat diuine voci ꝛ ꝑ ꝯñs maius opus ē iustificatio impij q̄ creatio mūdi. Unde Tho. iiij. di. xlvi. ar. iij. Maius est iustificare impiū: q̄ creare celū ꝛ terrā Quia in creatōe nō est aliq̄d qd̄ repugnet creāti: cū sit ex nihilo. Sicut in iustificatōe repugnat iustificāti inordīata volūtas. Ille. ¶ Secunda ꝯcl'o d̄r ꝛc. Suscitatio mortui est op⁹ mirabile cū sit ꝯtra naturā. Uñ pb̄s in p̄dicāmētis. A priuatōe ad hītuꝫ nō est regressus. ꝛ l. q̄ res. §. areā. ff. de solu. Hō mortu⁹ nunq̄ reuiuiscit. Uñ paul⁹ fuit derisus duꝫ p̄dicaret carnis resurrectōeꝫ. Act. xvij. Et pl'es facti sūt heretici ꝓpt̄ hunc articuluꝫ. Sed maius opus est iustificatio impij ꝛ pctōris. Greg. iij. dyal'. Mai⁹ miraculū est p̄dicatōis ꝟbo atq; ora-

UVA. BHSC. IyR_237

tionis impiū ꝯuertere ꝙ creare celū ⁊ terrā. Ubi theologi volunt ꝙ maius miraculū fuit cōuersio pauli Magdalene: Latronis: Mat. et alioꝝ pctōꝝ: ꝙ suscitatio Lazari ⁊ alioꝝ mortuoꝝ. Non īmerito quia in cōuersione pctōris oꝫ ꝙ. v. creature de nouo suscitent̄: q̄ sunt mortue. ¶ Prima est charitas: qꝛ nō diligit deum. Non it ad diuina: non amat ꝓximū īmo odit. ¶ Secunda spes: spat ī his q̄ sunt mūdi. ¶ Tertia nō est in eo fides: si crederet nō peccaret. ¶ Quarto nō est ī eo obediētia: qꝛ nō ꝑuat diuīa mādata faciendo pctm̄. ¶ Quīto nō est in eo timor dei: q̄ est ꝑncipiuꝫ sapīe. ꝑs. Initiū sapīe timor dn̄i. ¶ Tertia cōclusio. Maius est hoīem cōuertere ꝙ totius mundi subiugatio. Et rō est: qꝛ multi subiugarūt mundū suo impio: qui tn̄ a vitijs subiugati sunt. Unde Petrus Raueñ. sermone. xli. Bella gentium legimus supasse ꝙ plurimos: quos tn̄ legimus pugnas carnis nō vicisse. Et audiuimus dedisse eos delitijs pectora qui dorsa hostib⁹ non dederūt. Heu probdolor: victores gentiū vitioꝝ captiuos: nationū dn̄os turpib⁹ inseruisse crimīb⁹. Regnis fuisse terrori ludibrio fuisse pctis. Ille. Exēplis pꝫ. Prīo de alexādro magno q̄ totū oriētē vicit: circa. v. milia ciuitates. Uicit Dariū regeꝫ armenie: tn̄ seip̄m nō vicit: cū deditus esset vitio sodomie. Preterea Q. Cecilius: q̄ philippū regem de macedonia vinctū eduxit: se nō vicit. Preterea pōpei⁹ magn⁹ q̄ duos reges supauit. se aūt nō: cum esset luxuriosus. Preterea Jason q̄ fuit tāti roboris vt nullū hoīem armatū timeret tn̄ se nō vicit: qꝛ philocaptus de femina Medea: rapuit eā a patria sua. Preterea de. M. Antonio: q̄ fuit magni īgenij: tn̄ in alexandria vestib⁹ famuloꝝ indutus noctu ibat ꝑ ciuitateꝫ ⁊ domos: vt ponit Trāquill⁹ ⁊ cleopatra ei⁹ femīa seq̄bat̄ eū: ꝓ qua ab Octauiano suo emulo occisus ē. Preterea Paris q̄ rapuit helenā de grecia ꝓ qua facta sunt tā lōga ⁊ exilia bella inter troianos ⁊ grecos. Preterea Hercules fortissim⁹ grecoꝝ qui in ꝑncipio oriētis et in fine occident̄ figit colūnas in signuꝫ victorie: vt infra limites q̄si mūd⁹ eēt sibi subiectus. Qui dū eēt ꝑuul⁹ duos leones occidit. Fecit cōedi regē thracie dictū dyomedēa iumētis suis: tn̄ ū se vicit: qꝛ amore dianire fecit officia mlieris: vt deposit̄ ꝓprijs vestib⁹ indueret femīeas ⁊ filare visus ē cū ea. De q̄ Lact. ī. i. c. ix. Hercules q̄ ob ꝟtuteꝫ clarissim⁹ quasi affrican⁹ inter deos br̄. Nōne orbē terre quē ꝑagrasse ac purgasse narrat̄ stupris libidīb⁹ adulterijs inquinauit. Sꝫ ne illa q̄dē q̄ magna ⁊ mirabilia gessit: falsa iudicanda sunt vt ꝟtutib⁹ diuīs tribuēda videant̄. At aīm vincere: iracūdiam cohibere fortissimi ē q̄ ille nec fecit vnq̄ nec potuit. Ille. Exēplū pōit Eutro. Qd̄ rome disputatum est. Quid vilius eēt īter hoīes. Rn̄dit Leucipp⁹: ꝙ auaricia: qꝛ auar⁹ hꝫ oculū ad oīa. Quot oua: q̄t sal: q̄t oleū: q̄t acetū est in barila. Alij democrit⁹ ꝙ erat luxuria: eo ꝙ ꝓ mo

UVA. BHSC. IyR_237

dico dilecto fatuus fiebat. Terti⁹ Eliobolus: ꝙ homo erat q̄ capax rōnis a feruēte ⁊ sclaua sensualitate: sinebat supari rōnez que dñari debebat: ⁊ ꝑ cōsequēs nihil forti⁹ in mūdo homine: q̄ passiones submittebat rōni. Unde philosoph⁹ nulla p̄stantior victoria ꝙ sibi īperauisse. Accipe hanc cōclusionē o xp̄iane. Si subiugas tuas inclinationes. Iram: auariciam: inuidiā: et hmōi: plus facis ꝙ Karolus in Francia. Alexander in oriente. Uñ Señ. Nulla maior victoria: ꝙ vitia domuisse. Idē magnū imperiū regit qui sibi dñatur. Idez. Multos em̄ rexeris: si rō te rexerit. Idē. Si vis oīa tibi subijcere: subijce te rationi. vnde pz primū.

Secūdū d̄r ⁊c. Dubiū q̄rit̄. Qui sunt in pl⁹ dilecti a d̄o: an iusti innocētes: an pctōres cōuersi. Duplex opinio. Prima innocentiū. Scd̄a penitentiū. Pro īnocētia. Johānes baptista aduocat⁹ in cōsistorio trinitat̄ arguit triplici medio ꝙ innocētes pl⁹ diligunt̄. Primū est. Illud qd̄ est pulchrū et bonū a deo plus diligit̄. Dioñ. iiij. de di. no. Pulchrū ⁊ bonū oīa desiderant. Innocētia est pulchrior ꝙ pnīa: igit̄. Scd̄m est in. viij. Ethi. Sil'itudo est cā amoris: innocētia est magis sil'is deo ꝙ pnīa: cū de⁹ sit summa puritas. igit̄ pl⁹ diligit puros. Prouer xij. Qui diligit cordis mūdiciā diligit̄ a dño. Tertiuz est tale. Amor est reciproc⁹. Proñ. viij. Ego diligētes me diligo. Señ. Si vis amari ama. Innocētes pl⁹ te amant ꝙ pctōres: igit̄ plus diligunt̄ a te: o deus benigne. Pro penitenti arguit Petrus di. O deus nūꝙ fui ad scholas sicut Johānes baptista: tñ audi me s̄m iudicium meū. Quare incarnat⁹ es: q̄re mortuus. vere ꝑ pctōrib⁹: nō ꝑ iustis. Aug. Nulla cā fuit veniēdi xp̄o domino: nisi pctōres saluos facere. Tolle morbos: tolle vulnera: ⁊ nulla erit causa medicine. Dam̄. in sequētijs. Nec abhorres pctōres sine q̄bus nunꝙ fores: tanto digna filio. Rñdet Tho. i. ꝑte. q. x. ar. x. in i. ij. q. i. ar. vij. Ric. in. iiij. Illi sunt magis dilecti: qui plus hñt de gr̄a dei. Unde si plus innocēs hēat de gr̄a ꝙ penitēs erit magis dilectus a deo: ⁊ ecōtrario. tñ ceteris paribus. Si innocentia cōparet̄ pnīe. innocētia est dignior ꝙ pnīa: ⁊ ꝯñr plus dilecta: qz innocētia hz p̄miū accñtale. vz aureolā: q̄ est quoddā gaudiū accñtale qd̄ nō hñt penitētes. Hoc bonū habet Lucia virgo qd̄ nō hz magdalena: ⁊ innocentes ꝙ penitētes. Sed tñ accidere pōt ꝙ penitētes feruentius ⁊ calidius resurgant a peccato: ⁊ cum maiori charitate opant̄ ꝙ innocētes. Isto modo penitētes erūt a deo magis dilecti ꝙ innocētes. ¶ Que ꝯclusio ꝓbatur. Ratione: auctoritate: exēplo. Primo ratiōe q̄ fundatur sup philosophū. viij. phisicoꝝ. Qd̄ qñ sunt alique cause posite ꝙ vna dependet ab alia. Una posita: ponitur et reliqua. Exempli gratia. De arbore in qua sunt folia ⁊ fructus. Posita radice ponuntur omnia

UVA. BHSC. IyR_237

ista. Ad ꝓpositum. Radix oim bo-
noꝝ ē charitas. Gre. Nec hꝫ aliq̄d
viriditatis ramus boni operis: ni-
si mā̄serit in radice charitatis. Iō
ipsa posita ponuntur om̄ia bona
Formetur ergo sic ratio. Ubi ma-
ior charitas: ibi maior gratia. Ubi
gratia: ibi meritū. Ubi meritum:
ibi maius premium. De primo ad
vltimum. Ubi maior est charitas:
ibi est maius premium. Et qꝛ pe
nitētes cōiter surgunt cum ignita
charitate: et in via incedūt feruen
tius q̄ innocentes. Igit̄ erūt ma-
gis dilecti. Unde apl'us Roma. v.
Ubi abundauit delictū sup̄abun-
dauit ⁊ gr̄a. Exemplifica de Pau-
lo: qui fact⁹ est vas electionis. De
petro: qui vicarius xp̄i. De publi-
cano: qui euangelista. De latrone
qui paradisum. De dauid: eximio
ꝓphetarum. De August. qui lumē
ecclesie. De Francisco: qui lumen
humilitatis. De Alber. qui monar
cha ph̄orum. De Magdalena: que
apl'orum apl'a. Ideo vbi abunda-
uit delictum. Replica. Et Aug. in
manuali. Peccaui peccatum gran
de: ⁊ multorum sum mihi conscius
peccatorum: nec sic despero: quo-
niam vbi abūdauerūt delicta: sup̄-
abundauit ⁊ gratia. Et Grego. in
homel'. de. c. Quib⁹. Mai⁹ de pec-
catore conuerso: q̄ de fratre iusto
gaudiū fit in celo. Et crisost. Talis
crede mihi: talis est erga homines
dei pietas: vt nū q̄ spernat penitē
tiam. si ei sincere offeratur: etiam
si ad summum quis p̄ueniat malo
rum. ⁊ inde tamē reuerti velit. su-
scipit de⁹ illū libēter ⁊ amplectit̄.
Ut patet extra de sum. trinita. ⁊ fi.
catho. c. Firmiter. De hereticis. c.
Sup̄ eo. Et Mat. xxi. Amen dico
vobis: qꝛ publicani ⁊ pctōres pre
cedēt vos in regno celoꝝ. Et Luce
xv. Dico vobis q̄ ita gaudiuꝫ erit
in celo sup̄ vno pctōre penitentiaꝫ
agente: q̄ supra nonagintanouem
iustis q̄ nō indi. ꝑe. Et Asculanus
Amplior est gloria in regno celesti
de cōuersione sp̄ūs vnius peccato
ris: q̄ de nonagintanouem electis
Ad hoc facit exemplū ecclesie: que
ad consolationē peccatoꝝ tres fre
quenter legit: Euangeliū Matth.
Epistolas pauli. p̄s. Dauid. Et ra
tio hui⁹ est: vt nullus peccator de
speret de mīa: q̄ tūcunq̄ sit magn⁹
peccator. Om̄e em̄ peccatū com-
mittit̄ aut ex infirmitate. vt Mat.
lucrum. Aut ex ignorātia: vt Pau-
lus. Aut ex malitia: vt Dauid: vt
ostēdatur q̄ nemo desperare debꝫ
de dei misericordia ꝓpter peccata
supradicta. Ideo horuꝫ dicta sepe
recitātur. ¶ Que conclusio proba-
tur figura filij ꝓdigi. Luc. xv. Qui
a patre recedens: substantiā suam
dissipauit viuendo luxuriose. Se-
cundū Alber. Hoc peccatum dissi-
pat quattuor bona. Primo substā
tiam tēporaleꝫ. Prouer. xxix. Qui
nutrit scortum perdet substantiaꝫ
Practica. Hodie scortū recipit ma
nicas rubeas: cras par increpida-
rum: alia die vestem: fustaneū: ca-
misias. Et filij et vxor moriuntur.
Exemplum illius vxoris. que scar
pam viri ferebat in pede. aliā mu-
lieris: ex inopia. Concubina vero
mariti triūphabat. Quattuor sūt

UVA. BHSC. IyR_237

insatiabilia. Terra sicca. ignis. os inferni: mala mulier. Et quattuor sunt que hoīem expellūt de domo Ignis: aqua: fumus: mala mulier Vñ quidā p̄sbyter florentie. in. s. Liberata. dū cantaret letanias. A fulgure ⁊ tēpe. Ab oī malo: īterposuit alta voce. A mala muliere libera nos dñe. ¶ Scd̄o dissipat vitam corporalē: qr ipsum corp⁹ cito deducit ad cōsumptionē. Señ. Plures occidit voluptas: q̄ gladi⁹. O pater: fili⁹ noster mortu⁹ est iuuenis scorti merito. ¶ Tertio gloriaz mūdialē. Salomō adornat⁹ scientia: qui disputauit. v. milia parabolas. iij. milia. ꝓuer. ⁊ in toto mūdo honorat⁹. Tñ dr̄ de eo. Ecclesi. xlvij. Inclinasti femora tua mulierib⁹: dedisti maculam in gl̄ia tua. Scd̄m leges antiquas. Nemo debet ꝓmoueri ad officiuz ciuitatis: qui sit cōcubinari⁹ publicus. Clama hic cōtra officiales. ¶ Quarto gr̄am spūalē. Geñ. vi. Non requiescet spūs meus. i. gr̄a mea in hoīe: qr caro est. i. carnalis. Ad ꝓpositū Reuersus est ad patrē: veniam petens. Pater inq̄t peccaui. Cū. iiij. signis amoris ab eo suscept⁹ est. Primū qr pater ip̄m vidēs: mīa mot⁹ est. Scd̄m qr brachia ad collū posuit. Tertiū qr osculat⁹ est. Quartū magnū festū fecit fieri. Moraliter. Paterfamilias est de⁹: q̄ duos filios. i. populos hz. s. innocentē ⁊ peccatorē. Peccator aūt ꝑ pctm̄ a deo recedit: ⁊ it ad longinq̄s ꝑtes: iuxta illud. Lōge a pctōrib⁹ salus. Dissipat bona gratuita: naturalia spūalia. In se aūt reuersus ꝑ cōtritionē: ad deū currit. A quo suscipitur cum signis diuine bonitatis. ¶ Primū: qr mīa mot⁹: ip̄m peccatorē recipit. Que mīa est illi ꝓp̄a: cum qua supportat scelera grauia peccatoris. Quia pctōr statim meretur puniri ⁊ publicari: et de esse ad nō esse reduci: tñ ip̄m supportat Ber. sup Cañ. lxxxix. Quā benigna est mīa tua. Ego peccabā ⁊ tu dissimulabas: nō ꝯtinebā me a sceleribꝰ ⁊ tu abstinebas a ꝟberibus Scd̄m signuz: qr ip̄m suscipit cum brachijs aptis. Cū sinistro sue gr̄e et dextro gl̄ie. Tertiū qr ip̄m osculat̄ Ber. Osculuz pacis a pr̄e accipit: dū ꝑ gr̄am certificat̄ de īdulgētia. et vñ furcas merebat̄ inferni: mīam dei benigne conseq̄tur. Practica. in verbo furcas. Meret̄ peccator qñ it dormitū: q̄ solariuz domus sup ip̄m cadat: ⁊ ip̄m cum tota familia destruat. Cōtra illos q̄ volunt videre miracula. Hoc est maximū q̄ te supportat. Quartū qr magnū festuz fecit fieri. Prīo letatur pater: qr videt filiū adoptiuum quez ꝑdiderat ad se reuerti. Scd̄o filius: qr videt effectum sue passionis. Tertio spūssanctus: qr recuperat tēpluz suū quod amiserat. Quarto āgeli qr sedes vacuas vidēt reparari. Gaudiū est āgelis supra. Nō dicūtur gaudere de tam gloriosa visione dei. Nec de sua tā iocūda iubilatiōe. Nec de sua tam dulci epulatiōe. Sed de nr̄a ꝯuersione. Quinto scti Isa. lv. Mōtes et colles cātabūt coram vobis laudem. i. Trinitas ⁊ angeli. Et om̄ia lingua siluaꝝ. i. collegiū sanctoꝝ

UVA. BHSC. IyR_237

plaudēt manu. ¶ Uerte te ad cru-
cifixū ⁊ pete dubium. O bone iesu
q̄re sic pctōrem diligis q̄ iustum.
Rñdeo quia rōne maioris laboris
Habz pbs. viij. Ethi. Qd mr̄ plus
diligit filiū q̄ pater: qz circa illum
plus laborauit. Pro peccatorib⁹
incarnat⁹ est mortuus: crucifixus:
qd nō est pro iustis. quia vt habēt
theologi. maxīe Tho. iij. i. q. i. ar.
ij. Qd si nō esset pctm̄: xp̄us nō eēt
incarnatus. Quāuis Alexander et
Boñ. oppositū dicant. Qd ad nos
venisset nō vt redēptor: sz vt glori-
ficator: que opinio non tenetur ab
ecclesia. Ideo apostol⁹ Ephes. vi.
Empti estis p̄cio magno. Sed q̄?
Forte argēto aut auro. Clama. nō
sed sanguine xp̄i. Unde Dauid. In
spiritu p̄uidēs hanc pietatem: cla-
mat anime deuote. Respice ī faciē
xp̄i tui. Practica cū lachrymis di-
cendo. Respice videbis xp̄m nasci
eiulantē. Uidebis illū coopt̄ū pau
cis pānis in p̄sepio. Uidebis illuz
fugere in nocte p̄ siluas et boscos
ab herode quesitū vt occideretur.
Uidebis illū in. cxl. dierū a natiui
tate sicuti pauperē offerri ī tēplo.
Uidebitis ieiunare. xl. diebus ⁊ a
demone tētari. Uidebis a Johāne
baptizari. Uidebis p̄ totā iudeam
⁊ samariaz p̄dicantē. Uidebis sup̄
fontē lassum aquam petere. Uide
bis derisum a phariseis. a discipu
lo traditum: ab alijs derelictum:
ad colūnā v̄beratū: in cruce clamā
tem. Pater ignosce illis. Quibus?
Judeis saracenis: vsurarijs: cōcu-
binarijs: sacrilegis: ⁊ oībus in pec
cato exñtibus. O bonitas diuina:
o amor inexcogitabilis: quā inti-
mo corde amas ip̄m pctōrē: q̄ tibi
milies facit tibi fichas in ocul'. In
terpōe exēplū. F. Cōstātij. Qui p̄o
rē asculanū arguit q̄ nolebat quē-
dā fugitiuū recipe: nisi cū maxima
pnīa. Cui dixit. Adhuc tot labores
nō sustinuisti p̄ hui⁹ aīa: sicut xp̄us
iesus q̄ p̄ illa mortu⁹ est. ¶ Quarto
p̄batur exēplo cōclusio nostra de
Thayde meretrice pulcherrima et
formosa que postq̄ aīas multorū
illaquearat ⁊ dedisset occasionem
multis interficiēdi semetipsos. Ac
cedente ab eo abbate Paphnutio
sanctissimo viro cōtritionē ⁊ com-
punctionē suoꝝ scelerum habuit.
Adustisq̄ oībus vanitatib⁹ in pla-
tea publica: vt daret exēplum his
cū quib⁹ peccarat: in cellula q̄z se
reclusit: in qua p̄ fenestrā: paululū
aq̄ ⁊ panis q̄bus sustētaret̄ die q̄li
bet capiebat. Cū ergo trib⁹ annis
stetisset inclusa. iuit Paphnutius
ad abbatē ātoniū cui mlta reuela
bāt̄ a deo vt ab eo inq̄reret si ei de⁹
sua pctā remisisset. Narrata cā. s.
Antoni⁹ cōuocatis discipul' p̄cepit
vt orarēt illa nocte: statiq̄ abbas
Paulus maior discipul⁹ Anthonij
vidit in celū lectū ornatum specio
sis ac p̄ciosis vestibus quem tres
v̄gines sacre facie clara custodie-
bant. Cūq̄ paul⁹ diceret illā glīaz
esse Antonij audiuit vocē dicentez
sibi. Non est Antonij: sed Thaydis
meretricis. Qd cum mane audissz
Paphnucius: cuz gaudio discessit.
Et cum illam duxisset de cella: sup̄
uixit. xv. diebus post quos mere-
trix q̄euit in domino. Practica sup̄

UVA. BHSC. IyR_237

verbo antonij. Uide quod meretrix cessit hoiez iustū: castū: austerū. Concludēs in hoc quod pctōr conuersus est magis dilectus deo quam innocēs.

Tertiū ꝛc. Tres dz hre cōditōnes quod sit deo grata. Prima vt sit integra. Unde dr in toto corde: qr Mat. vi. Nemo pōt duobus dñis seruire: sicut ꝛ miles nō potest hre duas militias. vt dr. §. Qui militari nō pñt. insti. de mili. test. ne. s. ab vna parte deo seruiat: ab alia cōcubinā teneat. Scda cōclusio vt sit ppetua. Mat. x. Non oīs q̄ incepit: sed q̄ pse. vsq; in finē hic saluus erit. Et Ber. Sola pseuerātia coronat. Et Hiero. ad furiā. Nō q̄runt a xpianis initia sz fines. Tertia cōclo vt sit festina: qr Eccl. iiij. Non tardes cōuerti ad dñz. q̄a dr de pe. di. iij. Dubia pnia ad vltimā sniam delata.

¶ Feria. v. in capite ieiunij. De tarditate bene operādi vel de triplici bello in morte.

Cum introisset iesus capharnaū. Mat. viij. Audiēs cēturio xpi aduētū ad eū accessit di. Puer meus iacet in domo para. ꝛ ma. Scdm sniam Chrys. Qñ edictū fuit fctm̄ a Cesare Augusto vt totus mundus describeret. vt dr Lu. ij. Judea tūc romanis tributaria facta est. Unde romani ponebāt tribunos ꝛ cēturiones p totam. Centurio iste a romanis fuit ibi positus. s. capharnaū qui hēbat sub se cētū milites. Hic quēdam seruuz sibi gratū habebat qui erat paralyticus. Paralysis sm medicos est īfirmitas que detinet mēbra dissoluta ne homo possit se mouere nisi moueat. Unde ad iesuz accessit petens vt ipsum sanaret. Dñe inquit puer ꝛc. Cui dñs. Ego veniam ꝛ curabo eū. Qd verbum fuit mire humilitatis. glo. Magna humilitas dñi quod seruū dignatus est visitare. Moralr seruus hic ē pctōr īmortali. De quo Job. viij. Qui facit pctm̄ seruus est pcti. d pe. di. i. c. Cōuertimini. Solo em̄ pctō serui ꝛ filij diaboli sumus: male torq̄tur. ꝛ hoc ppter cōsciam remordentez. Esa. lxvi. Uermis eorū nō morietur ī eternū. Sequit. Dñe nō sum dignus vt intres sub tectū meū: sed tm̄ dic verbo ꝛ sanabit puer meus. Rōnez reddit d. Nam ꝛ ego homo suz sub ptāte cōstitutus hñs sub me milites ꝛ dico ꝛc. De tertio cōmēdatur iste cēturio. Primo de hūilitate in verbo. Non sum dignus. Aug. dicēdo se indignū: fecit se dignū. Scdo de fide. tm̄ dic verbo: intellexit veruz esse illud Eccl. vij. Sermo illius potestate plenus est. Et ps. Dixit et facta sunt. Tertio de sapiētia. Nam ꝛ ego sum sub po. q. d. Ego qui sum purus homo pcipio militibus meis obediūt mihi: quāto plus tu infirmitati solo verbo qui deus ꝛ homo es ꝛ sanabit. Audiēs iesus miratus est ꝛ se. se. di. Amen dico vobis: nō in. tā. fi. in is. Qd verbū triplr exponitur. Primo de tempe presenti intelligitur: quia in patriarchis et pphetis maiorē inuenit fidē: ꝛ semper excludas mariā. Scdo modo tantam fidem id est tam facilem. Quia apostoli mlta signa viderūt

UVA. BHSC. IyR_237

Iste vero nullū. Tertio. Tantā fidē i. tante fidei cōfessionē. Nullus tā aperte confessus fuerat diuinam maiestatem: qui sub velamine carnis agnouit excellentiam diuinitatis. Sequit. Dico vobis multi ab oriēte. ꝛc. Applica euāg. De tarditate bñ operādi tria sunt videnda ¶ Primū dicitur opinionis. ¶ Secūdū dicit declarationis. ¶ Tertiū dicitur confirmationis.

AD primū. Querit dubiū. Utrū aliqs ꝑmanens toto tp̄e vite sue ī peccatis vsq; ad mortē. Infirmat et clamat ad dñm. Misericordia. mox migrat ex hac luce. an iste sic decedēs saluetur: an dānet. Circa hanc materiā due sunt opiniones Una dicit ꝙ sic. Alia ꝙ nō. Prima ꝓbat intētū suū triplici mō. Rōne auctoritate. exemplo. ¶ Primo. ꝛc sic. Ad pniam, ꝛ pctōris ꝯuersionē duo requirūtur. Primū ē dolor de preterito. Scdm est bonū ꝓpositū nō peccādi in futuꝝ: vt pꝫ de pe. di stin. iij. c. Pnīa ē mala p̄terita plāgere: ꝛ plāgēda iterū nō cōmittere Et aug. in regula. Doleat de preterito: caueat. ꝛc. Cū quo est Tho. et Ric. iiij. di. xx. ar. i. Sꝫ hec pñt esse in illo q̄ sero penitet: ergo talis saluat in vltimo vite sue. ¶ Scdo ꝓbat auctoritate. Et scribit. xxvi. q. vi. c. Si p̄sbyt pniaꝫ abnegauerit moriētib⁹: re⁹ erit aīaꝝ. Qꝛ dñs dic Quacūq; die ꝯuersus fuerit pctōr ad pniam: vita viuet ꝛ nō morietur. Vera em̄ ꝯfessio ī vltio tp̄e eē pōt. Et Hiero. ad Eusto. Nūq̄ est sera pnīa in pctōre. De hac acceptatōe pctōris loquit Crisostom⁹ de pe. di. iij. c. Talis. Et iuris. C. de nuptijs. l. Imperialis. Et Petrarcha ī vi. Tri. di. Sed diuina gratia nunq̄ tarda fuit. Et in eā cōfido: erūt adhuc ī me alte ꝛ singulares opationes. ¶ Tertio ꝓbat exemplo. s. latronis qui sero cōuersus est. De quo. xxvi. q. vi. c. Si p̄sbyt. Latro vni⁹ momēti pnīa: meruit eē in paradiso: ī hora vltie cōfessiōis. Preterea ad idē facit summa ꝯfes. li. 3. Titu. 33. q. cxxi. Ubi pōit tria signa quibus cognoscit quis salu⁹. Primū si penitēs in extremo man⁹ ad celū leuat. Scdm si ꝑcutit pectus siue inuocādo nomē dei ꝛ sanctoꝝ Tertiū si sacerdotē petit. Sed hec oīa pñt esse in pctōre: q̄ tarde ꝯuertit. Ergo ꝛc. pꝫ p̄ma opīo. ¶ Scda opīo dicit ꝙ oīno nō saluāt. Si vero sic: tñ cum maxima difficultate Qd ꝓbat trib⁹ mōis. Primo rōe sic Ad hoc vt hō vere peniteat reqrit vt realiter et volūtarie pctā sinat. Qꝛ vt hꝫ alber. in cōpēdio theo. et boñ. ij. di. xxix. ar. ij. q. 3. Tāta pnīa est deo carior: q̄to pl⁹ hꝫ de volūtario. Sꝫ ille q̄ tarde ꝯuertit: inuite peītet qꝛ nō volūtarie pctā sinit: sꝫ a pctis finit. Luxuriosus nō sinit luxuriā: sꝫ luxuria ip̄ꝫ: sic auar⁹: sic supb⁹: sic van⁹ gl̄iosus: et ꝑ ꝯñs nō saluat. Iō aug⁹. de pe. di. vij. c. Si vis agere pniaꝫ qñ peccare nō potes: pctā te dimiserūt: nō tu illa: et ꝑ ꝯñs ē dubia: vt ꝓbat de pe. di. 3. Dubia ē pnīa ad vltimā necitatē d̄lata. Et aug. Multos solꝫ decipe serotina pnīa. Idō Eccl. ix. Ne tardes ꝯuer. ꝛc. ꝛ q̄dē vulgar̄ ꝑusin⁹.

UVA. BHSC. IyR_237

Jam es senex ⁊ canescis.
Nec tamē penites o aīa perdita.
Nō deducaris ad pūctū extremū.
nā crastinatio boni mltos decepit
¶ Scdo ꝓbat exemplo de illo peruerso concubinario: q̄ sepe a quodā magistro in theologia fuit premot⁹ vt cōcubinā sineret quā a teneris annis tenuerat: tandē confectus morbo migrauit ex hac luce. Apparuit aūt patri spūali cuidam dicens se dānatū: q̄ distulit facere penitētiā: ad extremā horā. Unde patet scda opinio.

Secundū p̄ncipale dr̄ Schola theologorū precipue tho. iiij. di. xx. Et Scot⁹ ead. di. Boñ. iiij. di. xiiij. q. 3. Et aug. lib. de baptismo ꝑuulorꝫ ponūt hāc conclusionē. Homo in extremis penitere pōt. Et rō. Deus em̄ q̄ dat omnibus abūdanter. Nulli gratiā denegat: q̄ facit qd̄ in se est: vt se preparet ad ip̄am gr̄am. Hec aūt preparatio fit ꝑ motuꝫ liberi arbitrij. Unde q̄diu manet vsus liberi arbitrij hoī in hac vita nō firmatū in malū: pōt se p̄parare ad gr̄am dolendo de pctīs: et sic cōsequit̄ gr̄aꝫ remissionis. Sed tn̄ periculosum ⁊ dubiosum est ⁊ incertum q̄ talis saluetur. Et ratio theologorꝫ est ꝓpter bella que peccatori in morte imminēt: ꝓpter que cum maxima difficultate saluatur. Que bella sunt tria principalia.

¶ Primū dr̄ demonū infestatio.
¶ Secūdū dr̄ sensuū fatigatio
¶ Tertiū dr̄ terribilis examinatio.
¶ Circa primū. Habꝫ Gre. xxij. moraliū. Quod diabolus p̄cipue aggredit̄ hoīem in finē vite sue: sciēs plus tēporis non restare ad seducendū ibi. Que potestas fuit ei cōcessa a deo. Gen. iij. Ubi dicit̄. Tu insidiaberis calcaneo eius. i. insidias in morte ꝓpones. Sꝫ de q̄b⁹ tētat querit aīa. Cui rn̄deo s̄m robertū Holcot sup Sap̄. Qd̄ de tribus singulariter in morte tentat̄. Primo de fide. Scdo de spe. Tertio de cōfessione. Primo de fide eo q̄ inter oēs v̄tutes maxime sit necessaria rōne cognitiōis. Quia naturali cognitione non possum⁹ cognoscere q̄tū de⁹ sit immēsus. Juxta illd̄ Job. J p̄e est vincēs sciētiā nostrā. Sed necessaria est aliqua cognitio sup allegata: ⁊ hoc ē ꝑ fidem. Ad practicā. Per fidem credimus deū: credimus filium: credimus spm̄ sctm̄: credim⁹ purgatorium: paradisū: infernū. Que naturali cognitione sciri nō pn̄t. Jō fuit necessaria cognitio fidei. Cū ergo diabol⁹ sciat eā esse necessariā. Sicut in mari gubernaculū in naui. Jdeo sathanas hoīem tētat de fide: persuadēs nō esse deū: vel paradisum. Nō em̄ tūc diabolus suggerit pensierū diuitiarū: vel bonorum: vel delitiarū. Quia sibi moriēs rn̄dere posset. Ad quid michi diuitie: q̄ eas non possum mecuꝫ portare. Ad q̄d delitie: q̄ vermes debēt statim corpus meum comedere. Ad quid honores: q̄ statim debeo redire in puluerem Et ideo suggerit tētationē de fide: que est fundamentū: vt illo destructo destruat̄ totū edificiū. Jdeo Apo. ij.

UVA. BHSC. IyR_237

clamat. Jo. Esto fidel' vsq; ad mor
tē: ⁊ dabo tibi coronā vite. ⁊ Pau.
Gal. v. In oīb⁹ sumētes scutū fidei
Et Petri. v. Cui resistite fortes in
fide. Non est virtus q̄ tm̄ debilitet
vires hostis nostri: quātū facit fi-
des nostra. Ideo in ordine nr̄o est
laudabilis cōsuetudo ꝙ qn̄ aliq̄s
frater laborat ī extremis: facto ali
quo signo: fratres vbicunq; sint si-
ue in stratis: siue ī mēsa: surgūt et
currūt ad moriētē dicēdo. Credo.
O grāde bellū ē hoc sup oīa bella
O quanti amisso lumine rationis
fatuizāt. Etiā ⁊ sancti viri: ⁊ timo-
rati. Exēplū habemus in Cronica
ordinis de iuuene preuēto morte:
⁊ a diabolo infestat⁹ cepit clama-
re. Maledicta sit dies ⁊ hora: quā
do intraui ordinē hūc. Et postpau
ca ad se reuersus dicebat fratrib⁹.
Parcatis patres oro: ⁊ nō scādali
zemini de me: propter hec verba q̄
dixi: q̄r a diabolo fui tētat⁹. Nō sit
maledicta: sed bn̄dicta. Nō videt̄
reginā ꝓpugnatricē deābulantē ꝑ
camerā. Quibus dictis emisit spi-
ritū. Ad hoc facit exēplū virginis:
q̄ faciē demonis ī morte videre no
luit. Et xp̄s de seip̄o cōquerēs Jo.
xiiij. Uenit em̄ p̄nceps mūdi hui⁹:
⁊ in me nō hz quicq̄. Ad ꝓpositu3.
Si sancti viri ita timuerunt: q̄d di
cemus de ribaldo: q̄ sero cōuertit̄
Qui semp fecit vsuras: concubinā
tenuit. ¶ Scdo tētat de spe. Quia
conat̄ inducere hoīem ad despera
tionē: qua nihil ē periculosius. ij.
Re. ij. Periculosa res est desp̄atio
Super quo glo. Nihil est periculo
sius desp̄atione: quā qui habuerit
in fidei certamine constātiā ꝑdet.
Hoc fuit peccatum Jude. De quo
Mat. xxvi. ⁊ caym Gen̄. iiij. Redu
cit em̄ ad memoriā oīa pctā: q̄ fe-
cit vt faciat hoīem desp̄are. Ideo
nō est tutū hoīem laborantē in ex-
tremis inducere ad recordationē
suoꝝ peccatoꝝ: sed poti⁹ ad spem
diuine misericordie. Ad memoriā
passionis dn̄i. Ad recordationem
suoꝝ bonorū meritoꝝ: que fecit in
vita ꝓ quibus pōt sp̄are misericor
diā dei. Diabolus nō solū molest⁹
est malis moriētibus: sed etiā san
ctis ⁊ amicis dei. Sicut habemus
de sctō eusebio discipulo hieronym-
mi. Qui exn̄s in articulo mort̄: ap
paruerūt ei demones volentes vt
blasphemaret nomē dn̄i. Et ꝙ esset
dānatus: ⁊ ob id desp̄aret. Ipse ce
pit clamare. Nō faciā. non faciam
Mētiris: mentiris. Interrogatus
Eusebius a circunstātibus fratri-
bus q̄d sibi vellet. Nō faciā: mēti-
ris. Rn̄dit ꝙ demon sibi apparue
rat: et suadebat vt blasphemaret
nomē dn̄i: ip̄e vere rn̄debat nō faci
am. Suadebat sibi ꝙ erat dānat⁹
Ille aūt dicebat: mētiris. Si ergo
hic dei amicus tam durū bellū sen
sit a demonib⁹: quid faciēt pecca-
tores nephādissimi: qui tādiu dia-
bolo seruierūt. Ideo paulus. Qui
stat. ⁊c. ¶ Tertio tentat de ꝯfes. vt
hō nō confiteat̄ pctā sua: q̄r int̄ ce
tera bona hoī necessaria: ē confes-
sio. De pe. di. i. Serpēs nō meruit
a peccato iustificari: qui peccata
sua noluit confiteri. Exemplu3 in
cronica ordinis. De nouitio quem
demō in specie virginis marie hor

c

UVA. BHSC. IyR_237

tabatur ne cõfiteret dicẽs: ꝙ frangeret silentiũ confitendo. Contra quod bellũ Tho. in postil. dat tria remedia. ¶ Primũ est frequẽtatio diuini verbi que animã illuminat ps. Declaratio sermonũ tuoꝝ: dat intellectũ. Idẽ. Lucerna pedibus ꝛc. Et extra de officio iudicis ordinarij. Inter cetera q̃ ad salutẽ spectant populi xp̃iani. Pabulũ verbi dei: maxime noscitur necessariũ ¶ Secñdũ remedium. Est auditio misse: qua anima recreat. De con. di. ij. c. Ut quid eñi paras dentem aut ventrẽ. Crede et manducasti. ¶ Tertiũ est cõfessio: q̃ est sal⁹ aĩaꝝ dissipatrix vitioꝝ: reparatrix virtutũ: vt dicit Aug. Exemplũ in visionibus. s. elisabeth regine vngarie. Cui demõ apparẽs hortabat eam ad duo. Unũ: vt scd̃m virũ accipet Alterũ: ne confiteret. Cũ quereret mulier quare suadebat ei ne confiteret: rñdit. Qꝛ nihil ẽ ꝙ tantũ me terreat sicut ꝯfessio delictoꝝ. In q̃ pctã ꝑ ãnũ cõgregata perdo ĩ momẽto. Cũ ergo his bonis sit priuatus ille q̃ sero cõuertit: ido dãnat. Patet primũ bellũ. ¶ Scd̃m bellũ ꝛc. Hñt theo. in. iiij. Qd̃ hõ in morte duplicẽ penã patitur. ¶ Prima d̃r pena corporis: ¶ Scd̃a d̃r pena mortis. Pena corpis: quia oĩa mẽbra dolent tali: vt sepe impediant vsum rõnis: ne cogitare possit bonũ aĩe. Jõ Bre. Illuc fert intentio mẽtis vbi sentit vis doloris. Dolẽt relinq̃re mũdũ quẽ plus cũ bonis suis amarũt: ꝙ deũ. O ꝙta anxietas: occupat corda ꝛ mẽtes eorũ. Alterat rõ his passiõib⁹. Uñ venit ꝙ ipi miseri q̃ voluerũt expectare facere pniam in fine: nõ possũt cogitare aliq̃d de deo: ꝛ nullã memoriã habeãt sue salutis. Qꝛ vt dicit aug. in ſmone inno. Hac aĩaduersione ꝑcutit pctõꝛ vt moriẽs obliuiscat sui: q̃ dñ viueret oblit⁹ ẽ dei. ¶ Scd̃us dolor est mortis. De qua iij. Ethi. Ultimũ terribiliũ ẽ mors Sup quo eusta. viterbieñ. Comẽto. ix. Duplici rõne mors d̃r terribilis. Primo rõne sepationis. Cũ inter aĩam ꝛ corpus sit q̃daꝫ innata amicitia. Qꝛ vt hꝫ phus. ij. de aĩa. Hõ constat ex aĩa ꝛ corpe. Et sepatione aĩe a corpe tollit natura hominis. Quia hõ nõ ẽ corp⁹ tm̃: vel aĩa tm̃: sꝫ ꝯiũcti. Jõ. iiij. Metheo. Hõ mortu⁹ non est hõ: nisi eq̃uoce Ad ꝓpositũ. Ex tali ergo sepatiõe mors d̃r vltimũ terribiliũ. Jõ phs in philosophia sua. Aĩa ꝛ corp⁹ cõpati videt adinuicẽ. Et talis amor reperit etiã in sanctis viris: q̃ inuite moriũtur. Jõ apl's. i. Corint. v. Ipsi nos ingemiscimus primitias spũs habentes: eo ꝙ nolum⁹ expoliari scꝫ corpe: sed sup vestiri. glo. i. viui vellemus cũ corpore regnũ intrare. Ex hoc xp̃s nolebat mortẽ Et pau. rome. Uelũ petijt a plãtilla: ne moriens videret manus carnificis: propter horribilitatẽ mortis. Et ascoli. Exemplũ illius sententiati ad furcã: dñ cõfortaret ad patiẽtiã di. ꝙ erat iturus ad cenã cũ v̄gine maria. Rñdit. O pr̃ vellẽ aliũ ꝓ me ire. Cõtra illos q̃ dicunt vellẽ mori. ¶ Scd̃o rõne dãnationis mors est terribilis. Raptorib⁹ vsurarijs: cõcubinarijs: lusoribus

UVA. BHSC. IyR_237

luxuriosis: blasphemis: odiosis. Eccl. xxxiiij. O mors q̄ amara est memoria tua: boī habēti pacez in substātijs suis. Practica. Amara ē diuiti q̄ ꝓpter diuitias acq̄rendas ꝑdit diuina: missas: sermōes. Accipit sacr̄a falsa: ꝑiurat: dicit mendacia: frāgit festa: nō hz cor ad deum eleuatū. Sed sp̄ est in cōtinuo motu ſm q̄ dicit Orige. amator sui de terra cogitat: de terra loquit̄ terre nos hz affect⁹. Uñ de eis bñ loquitur. Uirg. iij. enei. Quid si mortalia pectora cogis auri sacra fames Et luca. iij. Ferrū mortēq̄ timere. Auri nescit amor. ⁊ Dantes in. xx. Purgatorij Et miseria auari mide auidū ei⁹ votū secuta ꝓpter quaz semp̄ est deridēd⁹. Declara hystoriam Mide: fuit em̄ q̄dā mida q̄ a Bacco īpetrauit q̄ quicq̄d tāgeret fieret aurū. Qd̄ ⁊ factū est. Uñ cuz vellet comedere: panis ⁊ vinum ⁊ alia fiebāt aur̄. vñ fame mortu⁹ ē. Deinde dic. Sic faciūt auari sp̄ petūt pecuniā. Iuue. li. Prīa fere vota cūctis notissima tēplis. Diuitie crescāt ⁊ opes: q̄ postea est cā mortis aīaꝝ suaꝝ. Amara luxurioso: q̄ ꝓpter amorē lubrice carnis: priuatur bono spirituali. Augusti. O q̄ parua concubitis hora: ꝓ qua perditur eterna vita. Amara sup̄bo. Exemplifica de singulis peccatis. Tales nolēt mori: ne reddāt cōputum cum hospite. Et tales freneticāt in morte ⁊ ꝑdunt vsuz rōnis in pena suoꝝ criminū: eo q̄ non sunt digni mori cum rōne: sed more bestiarū. Quidā mordēt linguas: qꝛ deum ⁊ sctōs blasphemarūt: ⁊ proximos infamarunt. Quidam manus: qꝛ ꝑ illas bona pauperuz rapuerūt. Quidā oculos ⁊ faciē torquent: qꝛ his peccarunt. Ideo Dauid. Mors peccatoꝝ pessima. Exēplum fr̄is Jacobi de sigestro. Duz visitaret quendā Mediolani in infirmitate sua: ⁊ ipsum hortaret̄ ad cōsolationē vlulare cepit. Rōnem habeo reddere: ⁊ nihil aliud dicebat. Mors est pessima pctōribus Ecōtra. suauissima timoratis. Qd̄ ptz auctoritate. Exemplis. Auctoritate Greg. iiij. dia. Justi in morte sua sctōꝝ visiones aspiciūt: nec ipsam sententiā penalē ꝑtimescūt et sine dolore soluūtur: quia v̄a vita mortis amaritudinem non sentit. Eccle. i. Timētib⁹ deū: bene erit in extremis. Et tullius. Nequaq̄ turpis mors viro forti accidere potest Et petrarcha in. iij. Triūpho mortis. Jaz obit⁹ me⁹ ob quē tristaris te letum faceret si aduerteres millesimā mee iocūditatis ꝑtem: Adsunt exēpla. Primū Greg. iiij. dia. c. xij. de illo p̄sbytero īfirmo: q̄ dixit mulieri eū visitanti. Tolle palleam: adhuc paruulus focul⁹ est. Cui statim apparuere Petr⁹ ⁊ paulus ad ipsum consolandum. Quibus visis clamare cepit, Bene venerint domini mei: vt quid enim ad tantillum seruum venistis. Ecce venio sicq̄ cum gaudio anima soluta de corpore celum ascendit. Et in Cronica ordinis de quodam fratre qui vicinus morti post acceptionem sacramentorū: voce qua potuit canere cepit. Te deum laudamus: vsq̄ ad Eterna fac cum

UVA. BHSC. IyR_237

sanctis tuis. et statim emisit spm̄. His bonis priuat⁹ est q̄ sero cōuertitur. ¶ Tertiū bellū ꝛc. Tho. xxij. q.clxxij.ar.i. Aīa vicina morti multa cognoscit: ꝛ via naturali. ꝛ diuine reuelationis. Et.i. q.cxij.ar.v. dicit ꝙ triplex est cognitio. Naturalis. Diuinalis. Cōiecturalis: vt diffuse dicem⁹ sermōe de cognitione gr̄e. His trib⁹ cognitionib⁹ aīa ante exitū: seip̄am iudicat. Qd̄ ptz exēplo.s. Didaci: discipl'i.s. Tho. q̄ post mortem apparuit ei Neapoli dū esset relict⁹ ab eo Parisius īfirmus. Petiuit ab eo d̄ exitu anime quō se hēat. Cui tria dixit. Primuz fuit: qꝛ in hora sui trāsit⁹: seip̄m iudicauit nō esse dānādū. Et videbatur ei ꝙ tot⁹ mūd⁹ minabat̄ ruinā. et statim repperit se ī purgatorio. Scd̄m dixit ꝙ nō dr̄ aliqd̄ v̄buz in camera īferni: qd̄ īfirm⁹ nō audiat Tertiū ꝙ aīa in exitu s̄ ꝙ̄ dici pōt: maxīe expauescit. De quo Pauore loq̄t̄ Petr⁹ Damia. scribens ad.d. Blancā comitissaz regē frācie. Pēsandū q̄ppe est: cū iā peccatrix aīa a vīculis īcipit carnis absolui: ꝙ̄ amaro terrore ꝯcutit̄: ꝙ̄ mordacis cōsciētie stimulis lacerat̄. Recolit vetita q̄ cōmisit videt mandata q̄ negligēter īplere cōtēpsit. Probat īmobile sibi districte vltiōis iudiciū ineuitabil'r īminere. Manere satagit. ire ꝯpellit̄. Recupare vult ꝑdita: ꝛ nō audit̄. Pone exēplum hic Cosme de medicis. Qui flens ī morte dixit sue cōsorti. O q̄t ꝛ ꝙ̄ta sūt boī in vltīo vite sue. In q̄ q̄dez exitu: citat̄ ad reddēdū rōnē de tribus. Prīo de aīa. Quā societatē ei fecerit. Cū dicat de⁹ Deute.iiij. Custodi temetip̄m ꝛ aīam tuā sollicite. Scd̄o de corpe. Si nimis delicate fuerit nutritū: qꝛ recalcitrat. vñ Paul⁹. Sciat vnusq̄sq̄z vas suū possidere. Et.i. Pol. Aīa dz esse regens: corp⁹ v̄o rectū. Idē. Bonum est corp⁹ regi ab aīa. Tertio de tp̄e amisso vñ scriptura Eccl'.iiij. Conserua tp̄s: ꝛ declina a malo. Quo nihil p̄ciosi⁹ p̄t repiri. Señ.i.epl'a Nihil p̄ciosi⁹ tp̄e. Et subdit rōnez di. Oīa mi Lucilli aliena sunt: tp̄s tm̄ nr̄m est. In Cronica ordīs. Exemplū. Quidā frat̄ deuot⁹ in orōne exñs post mat̄. Audiuit vocē lugubrē. Querēs q̄s esset. Ego inq̄t sum vna aīa dānata: q̄ amarissime defleo vitā meā simul cū alijs dānatis. Et de nulla re tm̄ dolemus: sicut de tp̄e qd̄ īutilit̄ expēdim⁹: et peccādo cōsumpsim⁹. Ubi in vna hora potuissemus de pctis penituisse. Patet scd̄m.

Tertiū mysteriū ꝛc. In primo mysterio argumētatum est ꝑ ꝑte negatiua. ꝙ hō ī morte ꝙ̄tūcūq̄z pessim⁹ saluari pōt. Rñdeo ꝙ verꝫ est: cū sit liberi arbi. Sz ꝓcrastinās hāc ꝯuersionē maxīa cū difficultate saluat̄. Qꝛ pctōꝛ fecit habitū ī malo: q̄ habit⁹ in naturā ꝯuertit̄: vt bz pb̄s.i. Ethi.et.vij. Cōsuetudo est altera natura. Et.i. Re. Difficile est resistere consuetudini. Et Iuue.li.iij. Sat i. Consuetudo mali: tenet incurabile vulnus. Quid.ij.de Arte. Nihil assuetudine mai⁹. Et Mar. li. Undiq̄z suscepto. Mens assueta malo: firmius heret ei. Cice.ij.

UVA. BHSC. IyR_237

Tuscu. Cōsuetudinis magna vis est. Et de hac cōsuetudīs efficatia loquunt. Cano.xxiiij.q.i.ca. Scisma. Et extra de cōsuetudīe.c.fi.c. Cū tāto. Tāto inq̄t grauiora sunt pctā: q̄to diuti⁹ īfelicē aīam detinēt alligatā. Et ꝑ Juri.ī auctētico. Ut nulli iudicuꝫ liceat hr̄e. col.iij. Et.ff.d̄ penis.l. Capitaliū. Et. C. de ep̄ali audientia.l. nemo. Et.ff. ad macedonianū. Et Insti. de rer̄ diuisione.§. Pauonū. Cuꝫ ḡ pctōr sit ībut⁹ ⁊ habituat⁹ ī malū: ⁊ difficile sit mutare habitū.iō dānatur. ¶ Scd̄o rōne obduratōis. Quāto q̄s cōuersionē tardat pl⁹ obdurat̄ in pctīs ꝓ q̄b⁹ nō cōuertit̄. Grego. Pctm̄ qd̄ ꝑ penitētiā non dissoluit̄ mox suo pondere ad aliud trahit. ¶ Tertio rōne elōgatiōis. Quāto q̄s in pctīs morat̄: tanto se elōgat a deo. Sꝫ nō ē verisimile. ꝙ q̄s in vna hora vel momēto ad penitentiā verā reuertat̄: q̄ ꝑ.l. annos: vel circa ī pctīs fuit. Jō Greg.iiij. Dia. de Grisauro romano q̄ p̄uent⁹ morte ⁊ senio cōfect⁹ ī pctīs inducias petijt vsq̄ mane. Sꝫ nō fuit ei concessuꝫ. Et de Machario q̄ req̄siuit a demone. Cur pauci saluant̄. Qr inq̄t sperāt ī morte saluari. sic procrastināt suā cōuersionē. Et reperiunt se deceptos.

¶ Fe.vi.ī capite ie. De elemosyna

udistis qr dictū est antiq̄s. Diliges ꝓximuꝫ tuū: ⁊ odio habebis inimicū tuū. Mat.v.ꝫ Tho. in cathena aurea. De triplici amore hodie xp̄s loquit̄. Prīo sui ꝓximi. Scd̄o sui. Tertio aīe nr̄e Apud antiq̄s fuit hec lex: ꝙ nō nisi amici diligerētur. Ego aūt dico vobis diligite īimicos vr̄os. Scd̄m Criso. Inimici nostri possunt cōsiderari quattuor modis. ¶ Primo quo ad naturā: pro vt sunt ad imaginem dei facti. Et tūc sūt diligendi: quia boni sunt.i. Thi.iiij. Oīs creatura dei: bona est. Gen.ij. Uidit de⁹ cūcta que fecerat ⁊ erāt valde bona. Si quo ad naturā homo esset malus: deus vtiq̄ esset malus: ꝙ est impossibl'e. ¶ Scd̄o quo ad culpā Et tūc sunt odiēdi: qr vt peccatores odit de⁹ illos. Eccl'.xij. Altissimus odio hꝫ pctōres. Et p̄s. Iniquos odio habui. Dis.lxxxvi. Leo papa. Odio habeant̄ pctā nō homines. ¶ Tertio quo ad penā: inq̄tum sunt pene eterne dediti. Quo ad h̄ debem⁹ eis cōpati: qr ad mortē aīe tēdūt. Un̄ p̄s. Uidi p̄uaricātes ⁊ tabescebā. ¶ Quarto quo ad indigētiā. Et sic eis debem⁹ subuenire Ro.xij. Si esurierit īimic⁹ tu⁹: ciba illū. Si sitit potū da illi. Ideo dicit diligite ini.ve. Quo ad p̄mū Scd̄o loquit̄ de amore sui postq̄ dixit de amore erga īimicos: ⁊ vos estote ꝑfecti: scilicet in amore dei: sicut et pater vester celestis perfectus est. scꝫ in amore vestri.i. sicut perfecte diligit vos: ⁊ vos ipsum De quo amore Jere.xxxi. In charitate ꝑpetua dilexi te. Job.iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū ⁊c. Tertio loquit̄ de amore aīe di. Uidete ne iusticiā vestrā faciatis corā hoī

UVA. BHSC. IyR_237

bus: vt videamini ab eis. Iusticiā id est bonā operationē. Que iusticia cōsistit in duob⁹. Primo in elemosinaꝝ largitiōe. Scdo in deuota oratione. Primo ꝛc. Sed hec iusticia perdit̄ qñ fit ex vana gl̄ia et pōpa mūdi. Uñ dicit. Cū facis elemosinam noli tuba canere. Illi canunt tuba: q̄ faciūt eam ex pompa Sed qñ fit pure ꝓpter deum: tūc est fructuosa: alioquin tales nō habent hic mercedē suam. Scdo hec iusticia consistit in deuota orōne. Et hec est cōtēplatiuoꝝ: sed hec iusticia ꝑditur nisi ab humano fauore abscōdat̄. Uñ dñs eam ordinās di. Et cū oraueritis nō eritis sicut hypocrite tristes: q̄ orant ꝛc. Sꝫ cū oraueris: intra in cubiculū tuū: et clauso ostio ora patrē tuū in abscōdito. Et pater tuus qui videt te in abscōdi. reddet tibi: scꝫ mercedem Applica. De elemosina. iij. sūt ꝛc.

¶ Primum. dicitur inductionis.
¶ Scdm. dicitur fructificationis.
¶ Tertium. dicitur conditionis.

Circa primū īducimur ad faciendū elemosinaꝫ. iij. rōne. Primo p̄ceptionis Scdo auctoritatis. Tertio ꝓprietatis. Prīo rōne ꝛc. Scdꝫ Tho. xxij. q. xxxij. art. v. Ricar. iiij. di. xv. ar. ij. Elemosina est de precepto. iiij. legis. Prīo legis naturalis. Diuina. Canonicalis Ciuilis Prīo naturalis. Que lex īcepit ab Adā vsq; moysen. In q̄ tp̄e mūdus viuebat sine lege scripta: tātūmō ſm legē naturalē: vt dr̄ di. i. c. i. Et di. ix. Saue. Et. x. q. i. Placuit que lex clamat. Matthe. vij. Quecūq; vultis: vt faciāt vobis hoīes ꝛ vos ꝛc. Si ꝓrim⁹ īdiget pane vino veste. ꝛ alijs necessarijs da ei. i. Joh. iij. Nō diligam⁹ v̄bo neq; lingua: sed op̄e ꝛ veritate. Et rō est: qꝛ ius naturale vult vt amic⁹ amico subueniat. Teste pho. ix. Ethi. Amic⁹ se dꝫ habere ad amicuꝫ sicut ad seipsum. et Mat. xij. Diliges ꝓximū tuū ꝛc. Qd̄ v̄bū sicut teip̄m: declarat̄ a Cano. Di. ij. ꝛc. Proximos nostros tūc diligim⁹ sicut nos: qñ in eoꝝ necessitatib⁹ subuenim⁹. Secūda ꝛc. in euāge. Luc. xi. di. xp̄us. Date elemosynā: ꝛ oīa mūda sunt vobis. In eodē. xij. Uēdite q̄ possidetis: ꝛ date elemosi. Et Mar. vi. Estote misericordes sicut ꝛ pr̄ ꝛc. Nullibi legitur ꝙ de⁹ vocet̄ pr̄ potentie: nec pr̄ scīe: sꝫ pr̄ mīe. Ad innuēdū ꝙ illi q̄ sūt ei⁹ filij nō dñt eū imitari in potētia neq; in scīa: sꝫ in mīa. De⁹ habuit tres filios. s. luciferū: adā: xp̄m. Prim⁹ appetijt suā potētiā: ꝛ iō tāq̄ fili⁹ degener fuit exheredat⁹. Scds scīam: ꝛ fuit sil̄r exheredat⁹. Terti⁹ pl⁹ sapiēs secutus ē ei⁹ mīam: ꝛ iō assecut⁹ est hereditatē eternam. Imitemur ergo pr̄em celestē nō in potētia neq; scientia: sed in mīa: ꝛ assequemur et nos hereditatē suā. Estote inquit misericordes sicut pr̄ vester. Qd̄ ꝛ v̄go fecit: qꝛ bona magoꝝ pauperibus distribuit. ¶ Tertia lex dr̄ canonicalis. disti. xlvij. c. Pasce. Ambro. Pasce fame moriētē: si nō pauisti occidisti. Et di. lxxxvi. In singulis. Et. c. Qui clemētiā. ¶ Quarta lex ꝛc. ff. d̄ agnoscēdis vl̄ alēdis liberis. l. necare. Nā ille d̄r necare

UVA. BHSC. IyR_237

qui alimēta negat qua potest pa-
trare. Et. C. de sac. san. ec. Et de re
bus ⁊ p̄uilegijs earū. l. priuilegia.
Humanitatis nostre est ꝓspicere
egenis: ac operā dare vt paupib⁹
alimēta nō defluūt. In quib⁹ v̄bis
merito querit̄ dubiū. Utrū om̄es
indifferēter teneant̄ dare elemosi
nā. Ad qd̄ rn̄det Tho. durād⁹. iiij.
dist. xv. ⁊ Ric. ibi. Qd̄ autez homo
potest illam cōferre aut nō. Si nō
potest: excusatur. Quia. ff. de reg.
iur. l. impossibiliū. Ad impossibile
nemo tenet̄ In. ij. Ethi. Nemo dat
quod nō habet. ij. Pol. Nemo ad ī
possibile manū mittit: aut pōt da-
re: quia abūdat tp̄alib⁹ bonis. tūc
sub p̄cepto tenet̄ cum necessitas ꝓ
ximi occurrat. Qd̄ sic ꝓbat̄. Nemo
punit̄ eternal'r: nisi ꝓ mortali. Sz
nō dans elemosinā eternal'r punit̄
ergo ⁊c. Ideo xp̄us Mat. xxv. Ite
maledicti in ignē eternū: q̄re o de⁹
Esuriui em̄ ⁊ nō dedistis mihi mā
ducare. Sup̄ quo Aug. Tacet dn̄s
omnia recta iniquoꝝ ⁊ om̄ia mala
iniquorum ⁊ solum laudat elemo
sinarum fecunditatem ⁊ damnat
ariditatez. Quare hoc: quia om̄ia
crimina redimunt̄ elemosinis. Un̄
in die iudicij solū de ea examinabi
tur. Igit̄ omissio elemosine: ē pec-
catum mortale qn̄ fieri pōt. i. Jo.
iij. Qui habuerit substātiam hui⁹
mūdi ⁊ viderit fratrē suum necesse
habere. et clauserit viscera sua ab
eo: quō charitas dei manet in eo:
Et Hiero. di. lxxxvi. Qui clemētiā
nō habet. nec indut⁹ est viscera mi
sericordie ⁊ lachrymaruz: q̄uis sit
sp̄ualis non adimplet legē christi.
In huius figurā Luce. xvi. d̄r. Qd̄
ille epulo acriter redargutus ē: q̄a
lazaro indigēti panē nō dedit. sup̄
quo Ber. Si crudelitatis eum ar-
guimus qui subām huius mundi
habens ⁊ vidēs suū fratrē egere. ⁊
clauserit viscera sua ab eo: quid di
cturi estis in iudicio: q̄ tot lazaros
videtis esuriētes ⁊ nudos. Practi
ca contra diuites affluētes multis
bonis: qui dicūt s̄uis dei. Uadatis
q̄ deus faciat vobis: ac si esset pi-
stor. Deus non est pistor: qd̄ cōtra
exemplū Job. xxxi. Si comedi bu-
cellam ⁊ non comedit pupillus ex
ea. Unde patet prima ratio. ¶ Se
cundo ratione ⁊c. triplici auctori-
tate inducimur ad dandā elemosi
nam. Primo diuīali: canonica: pa
gana. Primo ⁊c. in p̄s. xl. Beatus
q̄ intelligit sup̄ egenū ⁊ pauperem
Eccl'. iij. Ignē ardētē extinguit aq̄
⁊c. Thob. iiij. Ex substātia tua fac
elemosinā: ⁊ noli auertere faciem
tuam ab vllo paup̄e: ita enim fiet
vt nec a te auertat̄ facies dei. Esa.
lviij. Frange esurienti ⁊c. Deutero.
xv. Ideo precipio tibi vt aperias
manum tuam egeno ⁊ paupi: qui
tecuz moriant̄ in terra. ¶ Secūdo
auctoritate Canticoꝝ. xvi. q. vij. c.
Inuentum. xvij. q. iij. c. Sunt qui.
Et di. xlvij. c. Auctoritati. c. Sicut
Sicut em̄ esuriētiū panis est quez
tu detines: nudorum vestimentuz
est quod tu recludis: scz sup̄fluum
et miseroruz redemptio est ⁊ abso
lutio: pecunia quā tu in terra effo
dis. Et glo. Non subuenire necessi
tatem habenti: rapina est. Et Tho
mas scd̄a scd̄e questione. xxxij. ar.

UVA. BHSC. IyR_237

v. Bona tempalia sunt cōmunia q̄ ad vsum ei qui indiget: q̄uis ꝓpe-tas sit tua: tamē vsus in necessita te est cōis. In huius figurā. In te-stamēto veteri q̄libet transiens ꝑ vineā alterius saturari poterat si-ne alia licētia. Idem habetur in. l. pendentes. §. si quid cloacarij. ff. de vsufructu. ⁊. ff. ad. l. rodiaz. l. i. § cū in eadē. Cibaria in tpe necessi tatis sunt cōia. ¶ Tertio paganali Ouid. lib. de Ponto. Regia crede mihi res est succurrere lapsis. Pla to in Thimotheo. Bonos viros cō modos esse decet. Tulli⁹ in orōe ꝓ ligario. Hoīes ad deos nulla reꝓ-pius accedūt q̄ hoīb⁹ dādo Mer-curi⁹. Termegist⁹. Cognata natu-re dīne est misericordie vtus. Iuue. Sat. viij. Miserere inopum. Pre-terea saraceni vt habet in alcora-no: quādo agunt aliquod festum ⁊ vidēt pauperē ad se venire ad po-scendū elemosinā: flectunt genua agentes deo grās de tāto bñficio: quem gratāter suscipiūt. ¶ Tertio rōne ⁊c. Quicq̄d dat pauperi: dat xp̄o. Mat. x. Qui vos recipit: me recipit. Et. xxv. Quod vni ex meis fecistis: mihi fecistis. Si das pau-peri: das xp̄o: ⁊ ecōtrario: negas. vij. q. i. Omnis. Qui em̄ negat mi sericordiam faciendā necessitatez patiētibus ip̄m xp̄m negat. Ille. Exemplū de martino q̄ medietatē palij dedit pauperi: angelis peten tibus quis hoc fecisset? Respōdit. Martinus adhuc cathecuminus hac veste me cōtexit. Et de magr̄o Iordane qui pauperi capā dedit. dū iret ad matutinas; tandē vidit crucifixū cooptuz illa capa. Unde patet primum.

Secundū d̄r ⁊c. Tres sunt s vtilitates elemosine.

¶ Pria d̄r mltiplicatōis

¶ Scda impetrationis.

¶ Tertia benedictionis.

¶ Prima d̄r ⁊c. Greg. iiij. dyal. Ter rene substātie ꝑ hoc q̄ pauꝑibus distribuunt mltiplicant. Et ꝓuer. xi. Alij diuidūt ꝓpria ⁊ ditiores fi-unt: alij rapiūt nō sua ⁊ semꝑ ī ege state sunt. Quia d̄r res facta cū fur to nō potest possideri: ptz exēplis de bonifacio. Qui puer exñs triti-cū matris expendit in vsuz paupe rū. Qd̄ mater vidēs pugno faciem cedebat. Puer aūt orōne fusa: hor reū plenū inuētū est. Et petr⁹ Da. inducit exemplū de illo q̄ denariū dedit pauperi: volēs ex illo emere panē: sed domū reuertens inuenit mēsam paratam cum optimo pa ne: qd̄ fecit de⁹ ex pane dato pau-peri. Et de btō Dñico cui panis fu it auct⁹ Bononie: rome. Qr porta rio p̄cepit pauꝑibus panē dare: et oīa residua mēse fratrū. ⁊ de abba te sancti bñdicti q̄ vocabat a mo-nachis derisorie abbas date: quia erat liberalis amot⁹ ab officio om ni anno tēpestabāt vt vix possent viuere cum p̄us semꝑ abūdarent. Et. iij. Reg. xvij. de vidua q̄ pauit Helyam ꝓphetā: cui nō defuit ole um ⁊ farina: qd̄ miraculose ꝓspe-rantur: quia deus non vult suꝑari in liberalitate. ¶ Secūda dicitur ⁊c. Ueniā pro peccatis impetrat̄ Ecclesiastici. ix. Cōclude elemosi-nā in sinu pauꝑis; ⁊ ipsa exorabit

UVA. BHSC. IyR_237

pro te. Mat.v. Beati misericordes &c. Hiero. ad nepotianū. Non em̄ memini me legisse boiem pium a deo derelictum. Lactā. in. vi. Magna est misericordie merces: cui de pollicet pctā se oīa remissurum.

¶ Exemplū patet de Cornelio pagano: quia pius erat erga pauperes: missus est ad eum Petr⁹ vt eū baptisaret. Act. ix. Ideo Dan. iiij. dicit de Nabuchodonosor. Quod ꝓphēta dedit ei hoc documentum. Dñe mi rex consiliū meum accipe. Peccata tua elemosinis redime. Quod etiā dr Prouer. xi. Per misericordiam purgant pctā hm magistrum. iiij. di. xv. Tres sunt partes satisfactōis pro peccatis. Oratio. Ieiunium: Elemosina: sed elemosina est dignior: quia in se comprehendit virtutes orationis & ieunij Sed deus: quia bodie defecit pietas. alius expēdit circa cōcubinā. alius in tabernis. alius in pōpis. Clama hic. O mulieres cum manicis coccineis. Alī circa caudas mulierū que sunt selle diaboli. alius circa canes: vt patet de illo cardinali qui circa mille canes nutriebat. O corda adamātina. O inhumani homines. Quod contra Ber. Clamāt nudi: clamāt famelici nr̄s est qō vane expēditis. & Ambros⁹ iij. offi. Canes ante mēsam impastos esse nō patimur & hoīes excludim⁹. Uerte te ad ciues oculo toruo: & clama. Ad vos clamo. O pōposi ciues: qui pupillos: viduas: pegrinos: & suos dei obliuiscimi. Deus non vos fecit dominos rerū tempor: aliū: sed dispēsatores. Qō bene Ambro. di. Non sunt bonis bona que secū ferre nō potest: sola misericordia comes est defunctor. Nō mireris si dīs tollit. c. cc. duc. Si tempestaris: si omnia sunt aduersa: quia deus postq̄ non facis qō debes: & ipe dabit tibi ō flagra.

¶ Tertia dicit bñdictiōis. Prouer. xxij. Qui pnus est ad misericordiam benedicet: qr de panibus suis dedit pauperi. Sup quo gl. Duplex est benedictio quā habet q̄ fuit liberalis. Prima est boīm: qr dolēt in mente dicētes. O talis fuit bonus vir: sit bñdicta anima sua. Et per oppositū male dr Prouer. xi. Qui abscōdit frumēta in tempore suo: maledicet in populis. Cōtra illos qui amāt penuriā in populo Clama cōtra prædicatores qui in orationibus funereis laudāt dos infames in morte cū fuerint auari Sed magna merces. Hec dona. Hec munera. & amore rapiamur. O diabole presbyteri et fratres et mare nunq̄ saturant. ¶ Secunda benedictio dei. Matth. xxv. Uenite benedicti &c. Quaz habuit Job xlij. Dominus autem benedixit nouissimis Job.

Tertiū dr &c. Quattuor sūt ꝯditiōes elemosine ad ō vt sit deo grata.

¶ Pria vt sit gratiosa.

¶ Scōa vt sit liberalis

¶ Tertia vt sit cū sapiētia.

Quarta vt sit ppria.

¶ Prima &c. ij. Cor. ix. Non ex tristicia: aut ex necessitate. Hylarem em̄ datorē diligit de⁹. Et cassiodorus lib. de amicitia. ca. xxij. Ultru

UVA. BHSC. IyR_237

hylari: serena facie: ⁊ ſmone iucũdo studeas condire munificẽtiam tuam. Quicquid largiris cũ hylaritate largite. Cõtra illos q̃ dant elemosynaꝫ murmurãdo. O diabole presbyteri ⁊ fratres ⁊ mare nunq̃ saturant̃. Exẽplũ fratris nr̃i Tholose. Qui dñ panẽ quereret. Uade in noĩe diaboli inquit: quia est in furno: ⁊ mulier. Pater est in pasta Et alius. Expectamus molinariũ a molino. Dum staret ille. Da mihi saltẽ acuꝫ vnũ: nã erat marꝫarius. dixit. Tolle in noĩe diaboli. Et de illo alio. Qui facit dicere ꝙ nõ est in domo: vbi est patronus vester. Non est in domo inq̃unt. q̃a sic eis mãdauit. Uenite cras: ⁊ in mane ⁊ sero ꝑ q̃ttuor dies it: tãdem habet paruã elemosynã ab illo infamo. Non sic charissime. sed vt d̃r Eccl̃. xxxv. c. In omni dato: hylarem fac vultuꝫ tuũ. Esopus. Nobilitat viles frons generosa dapes. Non te facias tãtum rogari da libenter: ⁊ prompte: q̃r dicit Sene. Nulla res carius emit̃: q̃ que p̃cibus empta est. Et. M. Uarro. Ficte referas gr̃am inuite danti. Semel dedit q̃ rogatus: bis qui non. ¶ Scd̃a conditio vt ⁊c. qd̃ nõ fiãt ꝓ susceptis beneficijs vel ſuitijs. Sũt multi q̃ faciũt laborare ꝑ aupes: et postea dant illis aliquid noĩe elemosine: cum tamẽ sit potius merces q̃ elemosina ⁊ est venditio. Dupl̃r venditur elemosina. Primo quãdo datur cum quadã violentia August. Qui dat vt careat tedio interpellãtis ⁊ rem ꝑdit ⁊ meritũ. Secundo quãdo dat̃ spe retributionis. Seneca. Non est beneficium quod in questum mittit̃. Hoc dabo: hoc recipiam: auctio est. Fac ergo libenter ⁊ copiose. In iuuentute: in senectute. in aduersitate ⁊ ꝓsperitate. ¶ Tertia conditio: vt sit cum sapiẽtia. Tunc homo facit elemosinã cũ sapientia: quãdo non expectat facere post mortem. Elemosina ẽ instar pupille dirigentis animam. Qui vl̃t facere elemosinã tm̃ post mortez. Quãdo aĩa sua egreditur corpus habet lumen post tergum suum. ⁊ ideo sepe contingit eum cadere in foueã purgatorij. Meli⁹ est non cadere in foueã: ꝙ inde resurgere. Nõ expectes ꝙ filij faciãt quia faciũt si volũt. Si supabũdabit. O q̃t sunt testamẽta facta iã a c. annis que adhuc nõ sunt missa ĩ executõem: nec adhuc mittentur. ¶ Quarta cõditio d̃r ⁊c. Prouerb. iij. Honora dñm de tua substãtia. Et Greg. Non est putãda elemosina si paupibus dispenset̃: quod ex illicitis rebus acq̃ritur. In quib⁹ verbis quattuor sunt declaranda ¶ Primũ vtrũ possit fieri elemosina de iniuste acq̃sitis. Rñdet tho. ij. ij. q. c. xxxij. ar. vij. Qd̃ aliq̃d iniuste acquisitũ dicit̃ dupl̃r. Uno modo quãdo quis acq̃rit̃ de vsuris ⁊ male ablatis. tunc nõ põt: q̃r ꝯtra iusticiã. Aug⁹. xiiij. q. v. Noli velle elemosinas facere de fenore ⁊ vsuris. ff. de ꝟb. oblig. l. si pignore. De alieno largiri spes furti est. Cõtra eos qui faciũt capellas: altaria: cãpanille de vsuris. Cõmuniter ĩ talibus sic est de facto. Ad hoc facit exemplum de illo vsurario: qui

UVA. BHSC. IyR_237

ecclīam de vsuris cōstruxit. Cum eps vellet eā cōsecrare dyabolus appuit ei. Exi inqt in noīe dyaboli Qr hec capella est mihi dedicata. Scdo mō dr iniuste acqsitū qd est ex ludis fortune inuentum. Nec de bis pōt fieri. Tertio mō. Nō ꝙ ipa bona sint illicite acqsita: sed mod⁹ acqrendi: vt de meretrice. q elemosinā pōt dare. Ad barbā vsurarij. Scdm dubiū. vtrū iudeus possit? Ad hoc Tho. in tractatu contra iudeos. Qd pōt: si habet alia bona: a bonis vsurarijs. ¶ Tertiū vtrum subditi. Tho. sup. Qd nō: nisi forte de minimis. ¶ Quartū vtruz vxor possit? Rndet Alber. iiij. sentē. Qd in quattuor casib⁹ pōt elam facere. Prio si est lucrosa in domo: nec intelligo deducēdas expēsas vict⁹ qr vir tenet eā pascere ppter dotē Scdo si bz alia bona pter dotem: qr sua sunt: pōt facere. Que dicuntur bona parafrenalia in glo. C. d pactis. ¶ Tertio pōt facere de reb⁹ minimis d pane vino potagio ꝛc. Que ptinēt ad dispēsatiōem dom⁹ ¶ Quarto ppter bonū viri. Puta: qr ipm videt crudelē: sceleratum: blasphemū: vt de⁹ suspēdat irā vl eū illuminet dat moderatas elas occulte: bn facit mulier: qr vt bnt Cano. xvi. q. i. c. Reuertimi ppter elas pijssim⁹ de⁹ suspēdit flagella Ad qd facit illd mirabile exēplū. i. Re. xxv. Abigail. q virū nabal liberauit a morte: pp panes datos dd p volūtatē ei⁹. Uide hist. qr mirabilis est. ¶ In sabbato prio. xl. Quod beata virgo est confidētia: et spes: ꝛ auxilium nostrum.

Onfidite ego sum nolite timere. Mar. vi. Ad laudem gl'iam ꝛ bonorem nostre dne intemerate virginis marie miraculuz recitatur de quodā latrone: qui oī sabbato ob virginis reuerentiam ieiunabat: ꝛ missam audiebat. Ipsam rogans vt nō permitteret ipsum mori sine cōtritione peccatorum suorum ꝛ cōfessione. Cui maria apparuit di. ꝙ non moreretur sine cōtritione: propter reuerētiā quā ei habuit. Unde moriēs saluatus est. Quod ego cōsiderās more solito ipsam salutabo: et vos vna mecuz di. Aue ꝛc. ¶ Confidite. ego sum nolite timere. ¶ Recitat euāgelista ꝙ xpus postq saciauit. v. milia hominum de. v. panib⁹ Joh. vi. voluerunt ipm facere regem: estimātes ꝙ semp eos pasceret: et nihil eis deficeret. Xps aūt volēs supbiam mūdi fugere in exemplū nostrū: in montem fugit. Et vt dicit euangelista: facto miraculo panum cū esset sero: iussit discipulos ascēdere in nauiculā. Et ipe solus erat in terra. Et tūc discipl'i fuerūt in magno piculo. Et h quintuplici rōne sm Glo. Prio rōne venti: qr inquit erat vētus cōtrari⁹. Secūdo rōne loci. qr in mari erāt vbi imminēt pericula plurima. Tertio rōne tpis: erat sero. Quarto ratione naucleri: quia xpus nō erat cuz eis. Quinto ratione iude: qr erat cum eis futur⁹ pditor in mortali. ¶ Sequitur. Circa autem quar-

UVA. BHSC. IyR_237

tam vigiliaz noctis venit iesus ad eos di. Cōfidite ego suz ꝛc. Scd̄m Alber.iiij.sunt vigilie noctis ꝛ seruant̄ ī custodia. Prīa est.iij. horis Scd̄a in.iij.alijs. Tertia ī.iij.alijs. Quarta aūt in q̄ xp̄s venit.s. in aurora di. Cōfidite ego sum. Moraliter. Nauis hec est aīa nr̄a: posita ī mari huiꝰ mūdi. De quo p̄s. Hoc mare magnū ꝛ spaciosuz. Que est in periculis maximis. Sed nobis est auxiliū necessariuz. Sz qd̄? Rn̄deo: ꝙ est maria q̄ dicit hodie suis deuotis. Cōfidite ego suz nolite timere. Scd̄m Jacobū de voragine in mariali. Albertū sup̄ Missus ē. Cōfidētia. spes ꝛ auxiliū: ꝛ adiutoriū: est necessariū tribus generibꝰ personarum: ad presens nostrum propositum in presentiarum.

¶ Primi sūt cū hostibꝰ dimicātes.
¶ Scd̄i sunt in mari nauigantes.
¶ Tertij sūt ī īfirmitate egrotātes.

Primi sunt ꝛc. Pro maiori noticia dicēdoruz: nota sentētiā. Tho.ij. di.ij. ꝙ deꝰ op̄s: tria fecit loca. Primo celum empireū ꝓ btīs ꝛ āgelis. Scd̄o paradisū terrestrē. Tertio vitā p̄sentē ꝓ iumētis. Sed ꝓpt̄ pctm̄: cū esset locꝰ aīaliū: factꝰ est locꝰ iumētoꝝ: et locus belli est. Un̄ dauid in p̄s. Hō cū in honore eēt ꝛc. Et.i. Macha.vi. Bellū ꝯ nos est. Et p̄s.lv. Multi bellātes aduersū me. Ber. Castrū aīe tue in terra īimicoꝝ est: et vndiq̄ oppugnat̄. Qui sunt hi bellātes? Rn̄deo ꝙ sunt tres: cū q̄bus est assidua pugna et bellum: contra animam.

¶ Primo cum demonibus.
¶ Secundo. cum mundo.
¶ Tertio: cum carne.

¶ Prīo. Cū demonibꝰ.i. Pe.v. Fratres sobrij estote: qꝛ aduersariꝰ ꝛc. Iste est q̄ ꝓcurat oīa bella ꝛ discordias. Apoc.xij. Ue terre ꝛ mari: qꝛ descēdit ad vos dyabolꝰ hn̄s iram magnā. ¶ Scd̄o cū mūdo. Jo.xvi. In mūdo p̄ssurā habebitis. O petre. O iacobe eritis tribulati. O quāte angustie sunt nobis in p̄nti sclo: de filijs: diuitijs: de honoribꝰ. Aug. In valle sumꝰ miserie: in qua magis flēdū est eo ꝙ minꝰ flemꝰ. ¶ Tertio ē caro. De q̄ apl's Gal.v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄ et spūs aduersus carnē. Et Augu.li. de agone xp̄iano Inter oīa xp̄ianorū certamīa duriora sunt p̄lia castitatis: vbi quotidiana pugna: ꝛ rara victoria. Ille. Et in tātis ꝑiculis positus est hō. Propterea dicit Bona.in.iiij.di.xvij.ar.ij. ꝙ īpossibile est hoīez esse sine veniali: xp̄o excepto ꝛ matre. Ideo in tātis periculis positus hō: necessarium est ei adiutoriū ꝛ cōfidētia. Qꝛ hō dicit̄ peccabilis. Ratio Albert. Tria sunt q̄ peccare non possunt. Deus Bestia. Lapis. Ad hoc ne hō peccaret: opus erat ꝙ esset aut deꝰ. aut lapis: aut bestia. Quia vero factꝰ est hō: oportet ꝙ peccet. Un̄.xij.q.ij. oīs etas prona est ad maluz: ab adolescentia sua. Unde bene monebat Plato. De quo Boetius.iij. de Con. Ut Platoni placuit in minimis quoq̄ rebus diuinum debz implorari auxiliū. Si in minimis: plus in maximis. In facto anime

UVA. BHSC. IyR_237

Job. v. Uoca si est qui tibi rñdeat
⁊ adaliquē sanctorum cōuertere.
Sed quale est adiutoriū nostruz?
Uere est maria. Cōfidite ego sum.
Illa est eniz que demonem p̄mit.
Beñ. iij. Dictū fuit figuratiue ꝑpē-
ti. Inimicitias ponā inter te ⁊ mu
lierem: ip̄a cōteret caput tuuz. O
diabole necessaria ē tibi fuga. Et
Berñ. sup Cañ. Tu pugnatrix egre
gia: quia omnis militia spūalium
nequitiarū ante faciē tuaz in fugā
est cōuersa. Ille. Tribularis a mū
do: a diabolo: a carne: inuoca ma-
riā. O scutum afflicte gētis. O ad-
iutorium miserorum mortalium.
Quia sicut eua fuit cā nr̄e mortis:
ita Maria nostre vite. Sicut eua
cā nr̄e maledictōnis: sic maria nr̄e
benedictionis. Unde eccl'ia canit:
in ꝑsona pctōris. Dignare me lau-
dare te virgo sacrata da mihi ꝟtu-
tem cōtra hostes tuos. Et Alber.
in sequentijs. De peccati vinculo:
hoste: carne: secl'o libera nos o ma
ria. Et Petrarcha. Ad te suspiram⁹
o genitrix dei: tu es cōsolatio cor-
dis angustiati. Per te repellit̄ pec
catuz infelicis matris eue: ⁊ nobis
restituitur te mediāte gratia vite.
Exemplū notabile. In cronica or-
dinis de quodā nouitio q̄ a demōe
tētatus de ordine exijt. Et litteras
misit patri Dominico de suo reces
su. Sāctus dei ad virginē accessit:
dicens. O maria non hic recedam
donec mihi restituas ouiculā ꝑdi-
tam ⁊ errantē: statim surgēs prece
pit sacriste ꝙ apiret portas eccl'ie
Juuenis aūt in illa hora domi con
sistens videbat̄ ei ꝙ carnes vrerēt̄
Ad cōuentū cōcitus redijt: veniaz
petijt. Miserere mei pater. Et ille
Fili ne timeas ⁊ ceteri peccatores
quia mater misericordie quaz roga
ui te adiuuit. vnde saluus factus
es. Confidite ⁊c.

Secūdo. Confidi ⁊c. Ec-
clesi. xliij. Qui nauigat
mare enarrat ꝑicula ei⁹
⁊ audiētes auribus no
stris admiramur. et pi⁹
papa. Periculosum est mare atq̄
infestū. Et Pithacus ph̄s. Fidelis
terra: mare ꝟo infidū est. Mare ē
magni lucri: sed maximi dāni. ⁊ ml'
to pl'es sūt thesauri in mari q̄ ī ter
ra. nauigātes ergo indigēt adiuto
rio. Sed quo? Rñdeo: visio stelle
tramōtane: qua ad portū dirigūt̄.
Et quādo illam amittunt: perdūt
oēm spē salut̄. Exēpluz Pau. Act.
xxvij. Qui in italia veniens de se et
alijs dicit. Neq̄ sole neq̄ syderib⁹
apparētibus ablata erat oīs spes
salutis. Ad ꝓpositum. Quādiu su-
mus in hoc mūdo: sumus nauigā-
tes ad portū paradisi. ꝑ sententiā
nostri ciuis romani Pauli ad Ro.
xiij. Non em̄ habemus hic manen-
tem ciuitatē: sed futurā inq̄rimus.
ad Phi. iij. Nostra cōuersatio in ce
lis est. Sed insurgunt nobis venti
contrarij. De quibus hodie. Erat
aūt vent⁹ ꝯrius. Inter tot ergo pe
ricula nobis ē necessaria stella tra
mōtana que est maria: dicta stella
maris. De qua ecclesia canit. Aue
maris stella. Canta alibi. Stella
maria maris. Et in Rñ. matutina.
Fulgida stella maris. Que stella
tramōtana dicit̄ ꝓpter tres ꝓprie-

UVA. BHSC. IyR_237

tates quas hz. ¶ Prima qr hz serenitatē in afflatu. Scda qr hz fortitudinē ī suo conatu. ¶ Tertia qr hz directionē in suo ducatu. ¶ Prima qr hz ꝛc. Qñ aer est nubilosus ꝛ insurgit vētus aq̄lonaris: q̄ est a pte huiꝰ stelle: efficit serenus. Uñ sicut ventus australis est cā pluuie: ita aq̄lonaris cā serenitatis. Eccl. xv. Uētus aq̄lo dissipat pluuias. Alber. vi. compēdij. q̄ttuor sunt vēti p̄ncipales. Subsolanus ab oriēte Auster in meridie qui est calidus Aq̄lo qui est frigidꝰ in septētrione zephirus q̄ flores ꝓducit. Ad ꝓpositum ergo. Uētus aq̄lonaris causat bonū tp̄s ꝛ fugat turbidinē aeris: ita qñ deꝰ est turbatꝰ ꝯ peccata luxurie: auaritie: odij ꝛ hmōi: ꝛ mūdū flagellare intendit: insurgit tramōtana stella maria: ꝛ ip̄m placat ꝛ quietat. O quō mūdus staret nisi esset supplicatio marie que q̄tidie orat ꝓ nobis. Ber. Loquere domina qr audit filius tuus: ꝛ q̄cūq; volueris impetrabis. Ille. Et ecclesia in sequētijs. Ad te pia suspiramus: si nō ducis deuiamꝰ: ergo doce quid agamus post hūc finem vt viuamus cū sanctis perēniter. Et Petrarcha. Tota spes nr̄e salutis cōtra dirā sortē mortis. In manu tua maria posita est que si defēdas tua fortitudine nos saluas.

¶ Secūda cōditio huius ꝛc. Facit hoīes fortes cōmorātes sub regione huius stelle vt sunt Lombardi Italici: Romani. Uegetius lib. de re militari. Oriētales nō possunt nimis eē fortes: quia calidi ꝓpter solis ardorem. Occidentales silit quia sunt frigidi: vtpote nimis lōgati a sole: ideo pauidi: q̄uis clament. Borges. Borges. Sz fortes sunt soluz cōmorantes sub regiōe tramōtane. vnde vnus lombardꝰ ꝑsequit. x. infideles. Ad ꝓpositum. Qui sunt deuoti marie sunt cōstātes in tribulatōnibꝰ mūdi: vtpote ab ip̄a roborati. Quid dicis o ber. sup Cañ. Oportet oēs xp̄icolas ꝑ huiꝰ seculi pelagꝰ respicere ad mariam maris stellam. Si quis hoc egerit non iactabit inanis gl̄ie vēto non scopulis tribulationū fatigabit. Ille. Sine Maria nihil agimus: quia est refugium nostrum. ¶ Tertia conditio huiꝰ stelle. Marinarios dirigit ad portū: ita Maria. Unde Bern. super Missus est Maria est p̄clara et eximia stella sup hoc mare magnū eleuata: micans meritis. coruscās exemplis. Si insurgūt vēti tētationū respice stellā: inuoca mariā. In angustijs ꝛ in ꝑiculis plurimis Mariā cogita: mariā inuoca: mariā clama: nō recedat ab ore: nō recedat a corde Ille. O peccator noli recedere a deuotione illiꝰ. Dic coronā: dic officium v̄ginis: o ciuis ieiuna sabbata. Ideo eccl'ia. Placa mare: mar stella: ne inuoluat nos ꝓcella ꝛ tēpestas obuia. Ille. Et Petrarcha Lacrimarū vita nr̄a plena est ꝛ flētes luce p̄uamur: nisi illustremur a te stella serena: vnde pz secūda. Confidite ergo ꝛc.

t Ertio adiutoriū est opꝰ īsirmis. O q̄t mortui sūt ī miseria: qr adiutorē nō hūerūt Eccl. iij. Ue soli: qr si ceciderit non

UVA. BHSC. IyR_237

hz subleuātē. Et hoc laudat̄ a theologis opus mīe: infirmos visitare. Unde xp̄s Math. xxv. Infirm⁹ erā: ⁊ visitastis me. Ad ꝓpositum. Quis est hic infirmus: vere est peccator qui est infirm⁹ luxuria: auaritia: iracundia: ⁊ hmōi. De qua infirmitate dd̄. in. p̄s. Canta. Miserere mei deus: qm̄ infirmus sum. Infirmus es o dauid. Num capite stomacho? Nō: sed peccato. O peccator infirme. Ideo indiges adiutorio medicīe spūalis. Que ē maria dulcis. Quid dicis o Cassiodore? Tu patrona hūani generis. Afflictis et infirmis medicina singularis. Quis tuo non egeat auxilio cū peccare sit cōmune. Ille. Nota in verbo peccare commune. Ecclesiastes. vij. Nō est hō qui faciat bonū: et nō peccet. Prouer. xx. Quis potest dicere mundū est cor meuz: purus suz a peccato. In auctētico de mona. §. Triēnij. Natura humana labitur ad delicta. Cū ergo homo sit infirm⁹ pctis: indiget adiutorio marie. Hec est que sanat infirmos: recreat morbidos? Cōfidite ego sum. s. spes vestra. Uñ bene Ber. sup Can. v. xcviij. Maria omnibus oīa facta sapiētib⁹ ⁊ insipiētibus: copiosissima charitate debitricem se fecit: oibus penitentie sinū aperuit vt de plenitudine eius accipiāt vniuersi. Captiu⁹ redemptionē: tristis cōsolationē: infirm⁹ sanitatē: iustus gratiā: angelus letitiam: fili⁹ dei humane carnis substantiā. Ille. Cōfidite ego sum: nolite timere: adiuuabo vos. In quibus verbis merito dubium queritur. ¶ Quare dies sabbati dedicatur marie? Rñdeo quia triplici ratione. Primo rōne acerbe passiōis Passio sanctoꝝ eo die cōsecrari solet quo mortē ꝓ xp̄o susceperunt. Equissimū etiā vt virgini dies illa dedicetur quo ꝓ xp̄o eius filio passa est. Sz dies veneris sancti ⁊ sabbati sancti passio virginis ꝑdurauit. Igitur illi dies debent virgini dedicari. Sed eccl̄ia diē veneris filio dedicauit. qꝛ sabbatū matri dedicat̄. Secūdo rōne ꝑsonalis derelictionis. Nā sicut virgo tp̄e passionis sola in vltimis dolorib⁹ māsit. Sic cōgrue illi vltim⁹ dies hebdomade cū gaudio solēniter dedicet̄ Augu. O beata maria quis tibi digne valeat iura gratiarū ⁊ lauduz p̄conia impēdere que tuo singulari merito mūdo succurristi ꝑdito. Quas tibi laudes: fragilitas hūani generis ꝑsoluet que tuo solo cōmertio recuperandi aditū inuenit Ecclesia em̄ sic dispensat dies hebdomade. Pr̄ia dies dñica sanctissime Trinitati. Dies lune defunctis Dies martis pctōrib⁹ Dies mercurij angelis. Dies iouis spiritui sancto. Dies veneris passiōi Dies sabbati marie. ¶ Tertio rōe visitationis. In sabb̄o sctō maria remansit vidua sine filio. Et debēt vidue visitari ⁊ cōsolari. Eccl̄ia in sabbato ipsam visitat: q̄ eadē die specialit̄ officiū facit in sui gloriā in horis: in missa: in matutinis. Est ergo nostrū auxiliū. Exempluz in Cronica ordinis. Frater quidam cum esset morti vicin⁹ cepit fixis ocl̄is ad certum locuz tremēs aspicere. Quod

UVA. BHSC. IyR_237

custos ei⁹ aduertēs dixit. Frat rogo dicas siquid vides. In verbum despatiōis frater prupit: pdidisse se inquiēs qd in ordine fecisset. Custos vero eū exhortat ad marie inuocationē: diceretq; versum illum Maria mater gr̄e: mater mīe. ⁊c. Mira res statim vbi ip̄m compleuit versum in qdā magnū prupit ⁊ dixit mēte pacifica. O mi frater: nōne vidisti dn̄am nostrā ppugnatricē expellentē cateruā demonuz qui me terrebant. Tūc conuocatis fratribus: cōfessus est oēm desperationē predictā. Et dicto cuz magna deuotiōe symbolo: ⁊ Aue maria: in dn̄o obdormiuit. Maria ergo est nostra cōfidētia. Lachrymarū vita nostra plena est: et flentes luce priuamur: nisi illustremur a te stella serena.

¶ Dominica prima quadragesime De excellentia liberi arbitrij.

Ecce angeli accesserunt: et ministrabāt ei. Mat. iiij Cū dispositioni ⁊ influentie celestiū corporū hūana fragilitas adeo subdita fit vt nullatenus sit eternoꝝ capax bonoꝝ: idcirco hō om̄i studio cura ⁊ vigilātia mētis apte se exercere debet in opibus diuinis: celestibus sublimibus ⁊ singularibus Hec est em̄ aurea sentētia diuini ⁊ angelici doctoris thome aq̄natis. in. ij. ij. q. clxxv. ar. i. ad secūdū. Ad dignitatē hoīs ptinet vt ad diuina eleuetur: ex hoc ipso factus est ad imaginez dei. Ille. Et philosoph⁹ decimo ethicoꝝ cōtra Symonidē Homo debz se ad diuina ⁊ immortalia trahere quātum potest. Ido vt torrēs eloquentie Firmianus: vult Lactantio in tertio diuinarū institutionū. cap̄. nono. Non ideo nascimur: vt ea que sunt facta videamus: sed vt ipsum factorē rerū omniū contēplemur: id est mente cernamus. Et ille roman⁹ noster Paul⁹ ad Philip. iij. Nostra cōuersatio in celis est. Cū qua sententia non multū differt a limite ⁊ fantasia philosophātiū Platonis in li. de legibus. Naturale est homini: vt ad originē suā celestem semper anhelet. Auicenna in quinto Metha. Omnis sapiētum spes est: ad anime felicitatem cōsequendam. Et Aug. in principio confe. Fecisti nos domine ad te: et inquietuz est cor nostrū: donec requiescat in te. Unde psius satyrizādo in. iij. satyra: damnat nostrā incuriam et negligentiā dicendo inductus: a Lactantio. li. ij. c. ij. O curue in terris anime: ⁊ celestium inanes. Celum potius intuemini: ad cui⁹ spectaculum vos incitauit ille artifex verus deus. Et noster vates Dantis alle. xvij. cantu purij sic exclamat. Celū vos circūgirādo vocat vobis suū eternū decorē ostēdēdo: vestis tamē intuitus deorsum figit. Sed vere nulla res est: que habeat tantū excitare inertiā nostrā: ⁊ nos copulari illi summo bono deo: dum sumus positi in hac vasta solitudine: q̄tū est cōsideratio immensoꝝ ⁊ altorum beneficioruz dei ip̄i homini collatoꝝ: inter que precipuū

UVA. BHSC. IyR_237

et singulare ē dignitas ⁊ excellentia liberi arbitrij: quo mediāte bō vilis ac terren⁹ pōt se facere colonū ⁊ habitatorē regni celestis. Figura de xp̄o hodie in euāgelio qui postq̄ resistentia sua demonē prostrauit in sui triūphum angeli sibi ministrarūt. ¶ De qua excellentia ⁊ dignitate liberi arbitrij seu volūtatis humane: tria dignissima mysteria ꝓponemus cōtēplanda.

¶ Primū dicitur opinionis.

¶ Secūdū dicitur declarationis.

¶ Tertiū dicitur responsionis.

Circa primū. Dubiū querit̄.

Utrū liberū arbitriū hominis siue voluntas humana possit cogi. Ad hoc sunt q̄nq̄ opiniones. Prīa astrologorū: q̄ volūt hoīem posse cogi ad bonū ⁊ ad malū: in fluxu corpoꝝ celestiū. Qd̄ ꝓbāt duplici medio. Prīo experientia. Scd̄o exēplis. Prīo experiētia De multis inclinatis ad vitia. De auaro q̄ auaritiā suā submittere ⁊ suppeditare ⁊ ꝑcalcare nō pōt imperio rōnis. De carnali. de iracundo: et de singulis pctōrib⁹. q̄ dicūt se abstinere non posse ab illicitis. eo q̄ cogūtur a corpib⁹ celestibus Ad qd̄ facit exēplū ip̄ius asculani: qui retulit q̄ erat coactus oīa q̄ videbat furari. Etiā vn⁹ ciuis sicut retulit pater eius: q̄uis etiam ip̄e esset diues. ¶ Scd̄o ptz exemplis. De moyse q̄ ducēs vxorē ethiopissam in egyptū: aaron ⁊ maria turbati sunt cōtra eū eo q̄ cōtraxerat matrimoniū cū forensibus. Cū vero eēt peritissim⁹ astrolog⁹ in duob⁹ annulis sculpsit duos lapides habentes virtutem memorie et obliuionis. Annulū memorie ꝓ se retinuit: obliuionis dedit vxori: et sic se abinuicē diuiserūt. Ad ꝓpositū. Si duo lapides fuerūt tāte virtutis quare nō magis corpa celestia. Preterea Jacobus de vorag. in Cronica Januensium refert q̄ in gallia fuere gemelli fratres sub vna constellatione nati: eadē hora ꝯcepti: eadē ep̄i ordinati: vna die martyrizati: vna die canonizati: vna die in celū collocati. Unde hoc nisi qr a planetis sub quibus nati erant inclinabātur ⁊ cogebāt̄. Preterea dicunt astrologi. Qd̄ qui nascit̄ sub planeta lune est liberalis seruitialis: potius paup̄ q̄ diues. Qui nascitur sub mercurio est eloquens. Unde Paulus dicebat̄ Mercurius: qr erat eloquēs: plus sapiēs q̄ fatuus. Alius planeta dr̄ Uen⁹. Qui nascitur sub tali inclinat̄ ad cantū ⁊ pulsandum instrumēta. Qui nascitur sub sole est cōtēplatiuus: despiciēs mūdū: fortunatus ad officia ⁊ dignitates. Qui sub marte: ē bellicosus sicut romani. vt hz Petrarcha in Tri. Qui sub iuppiter: ē gratiosus: generosus affabilis honorabilis: audax in reb⁹ suis: et totus amoros⁹ ī actib⁹ suis. Qui sub saturno ē auar⁹. tristis. macer. pallid⁹. male īdut⁹. mēdax: ⁊ in oībus falsus. De p̄mo ad vltimū. Qd̄ vn⁹ sit diues. ali⁹ paup̄. vn⁹ sapiēs: ali⁹ fatu⁹. ali⁹ facūd⁹ ali⁹ mazoch⁹: hoc totū eē dicūt a cōstellationib⁹. Unde pz prīa opīo. ¶ Scd̄a opīo. Quod erat demō: qr. i. para. xxi. Cōsurrexit satha ꝯtra israel: ⁊ incitauit Da

UVA. BHSC. IyR_237

uid nũerare ppl'm. Et Apo. xij Ue terre ⁊ mari q̃ descendit diabolus ad vos habẽs irã magnam. Et Damas. ij. sen. Omnis malicia et oĩs immundicia: a diabolo sunt excogitata. Hic est q̃ adã seduxit. Qui omnia mala ꝓcurat. Ideo mulieres dicunt. O pater: peccaui quia diabolus me decepit.

¶ Tertia opinio. Qd̃ est deus. Per verbũ. Jo. vi. Nemo potest venire ad me: nisi pater q̃ misit me traxerit eũ. Sed s̃m philoso. iij. phi. Tactus est mot⁹ violẽtus: ergo ptz ꝙ deus põt hoĩem cogere. Et ꝓuer. xxi. Cor regis ĩ manu dñi: ad qd̃cũ q̃ voluerit vertet illud. Et lu. xiiij dicitur. Compelle eos intrare.

¶ Quarta opinio. Qd̃ fuere tyranni: q̃ cõtra martyres fecerũt violẽtiam. Nõne Nero Petro et Paulo violentiã fecit. Nõne Decius Laurentio. Nõne Egeas Andree. Nonne Maxẽtius katherine. Pascasi⁹ Lucie. Quintianus Agathe. ⁊c.

¶ Quinta opinio est diui ambrosij ⁊ aliorũ doctoꝝ. Qd̃ nõ: vt ptz. xv. q. i. c. Nõ est ꝙ cuiq̃ nostrã ascribamus erũnam. Nemo inuitus trahitur ad culpã: nisi ꝓpria volũtate deflexerit. Et Augu. v. de ciui. c. x. Sunt nostre volũtates in nobis. q̃ ipse faciũt quicquid volẽdo facimus: siue bonũ siue malũ. Sed q̃ conclusio nr̃a est dubiosa: ideo ad secũdũ mysteriũ properemus.

Secundũ principale d̃r. ⁊c.

f Scd̃m sniam Thom̃. in. ij. di. xxv. In pria pte. q. xix. In. 3. contra. c. lxxxiij. Liberũ arbitriũ hoĩs a celestib⁹ corꝑibus non potest cogi. Que cõclusio ꝓbatur quadruplici medio. Rõne. Auctoritate. exẽplo. figura. Primo rõne q̃druplici. Pria nobilitatis Scd̃a mutabilitatis. Tertia natiuitatis. Quarta vanitatis. ¶ Ad p̃mã. Cõclusio ẽ Dioni. iiij. de di. no. Qd̃ diuina ꝓuidẽtia posuit hũc ordinem in natura rerũ ꝙ inferiora regãt̃ ꝑ supiora: ⁊ minus nobiliora ꝑ nobiliora. Et non ecõuerso. In. i. Metha. A virtute supiori regũtur ista inferiora. Ad ꝓpositũ. Hõ cõponitur ex corꝑe ⁊ aĩa. vt hz Phil. ij. de aĩa. Et. v. Metha. Et magister in ij. di. xxi. Corpus quidẽ q̃ in p̃nti est mortale. corruptibile. passibile: ideo inferi⁹ est ⁊ ignobilis quolibet corꝑe celesti. Et ex hoc recipit influẽtiã: dispositionẽ motũ ac variationẽ a corꝑib⁹ celestib⁹. Unde ꝓcedũt infirmitates toti⁹ corporis capitis: stomachi: et hmõi. Uñ ꝙ lunatici fatuizant in innouatione lune: certe q̃ corꝑa celestia cogũt corꝑa humana cũ sint eis superiora. Aĩa autẽ nr̃a est nobilior omni corꝑe celesti: ⁊ oĩbus creatis. Ideo non possunt necessitare illã Unde phs. iij. aĩe. Uirt⁹ intellectiua non alligatur organo corꝑali. Cũ ergo sit nobilior corꝑe celesti: ideo non põt cogi ab ip̃is cõstellationibus Qd̃ aĩa sit nobilior oĩ corꝑe celesti sic ꝓbat̃ ꝑ doctorẽ sctm̃ in. iij. ꝓtragen. Un⁹ effect⁹ tanto est nobilior: quãto plus assimilat̃ sue cãe. Sic dicim⁹ ꝙ angelus ẽ nobilior hoĩe: q̃ est plus sil'is deo. Ad ꝓpositũ. Cã oĩm ẽ deus. Uñ ꝙ creatura est ei sil'is: tãto ẽ nobilior. Aĩa nostra

UVA. BHSC. IyR_237

magis deo assimilat: q̄ corpora celestia. Et h̄ p. vi. silitudies. ¶ Prima: vn⁹ est de⁹. Exo. xx. Dn̄s deus tuus vn⁹ est. ¶ Scd̄a: qr est trinus in psonis in vna eēntia. pr̄. fili. spi. san. vt d̄r. i. Jo. v. Tres sūt qui testimoniū dant ī celo: pr̄ verbū ⁊ spūs sctūs ⁊c. Et aīa nr̄a sil'r. ¶ Tertia ē īmortalis: vt d̄r. p. Tim. p. Regi seculoꝝ īmortali. Et aīa nr̄a similit̄. Quarta ē īuisibilis: vt d̄r. i. Jo. iiij. Deū nemo vidit vnq̄: ⁊ aīa simil'r. ¶ Quīta: qr ē vbiq; p potētiā: pn̄az essentiā: vt d̄r Jere. xviij. Celū ⁊ terram ego īpleo. Et aīa nr̄a est tota ī toto: ⁊ tota ī q̄libz pte corpis. Jō vi. Pol philo. Aīa est nobilior oī corpe. Et. l. Sācim⁹. C. de sacrosā. eccl'. §. Scd̄m. Aīa cūctis reb⁹ preponēda ē. Juxta illd̄ Mat. vi. Primū q̄rite regnū dei. Et extra d̄ pe. ⁊ re. c. Cū īfirmitas. Aīa est nobilior oī corpe: ⁊ aīe bonū p̄fertur oībus bonis Pratica nobl'is. Propt̄ hāc fecit de⁹. iiij. elemēta. vij. planetas. Propter hāc. ix. celos. Propter hāc: pn̄tez machinā. Propter hāc: misit filiū in mūdū Jo. iij. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitum daret. Propter hāc: misit ipsum ad crucē. O Jesu nato. O Jesu deriso. O Jesu crucifixo. O Jesu mortuo. In visionibus Helisabeth filie regis vngarie scribit̄. Qd̄ iesus amorosus appuit ei illo mō: quo fuerat ligat⁹ ad colūnā. Et cū diceret. O Jesu: q̄s te sic male tractauit. Rn̄dit. Amor hūane anime quā cupio esse saluā. Ubi dic̄ Alb. Qd̄ si solū Adā peccasset adhuc p̄ illo solo redimēdo mortuus esset. Et rō. Qr mai⁹ dānū ē p̄ditio vni⁹ aīe: q̄ totus mūdus. Un̄ Facias ei bonam societatem. Ad p̄positum. Cū sit ergo nobilior oībus corpib⁹ nō ad malū nō pōt cogi. Patz prīa rō. ¶ Scd̄o rōne ⁊c. Si cōstellationes possent necessitare hoīez seq̄ret̄ q̄ tales nati sub vna ꝯstellatione mores q̄s cepunt a cunabul'. tenerēt eos etiā in senectute. Et rō. Qr corpa celestia: sp̄ se hn̄t eodem mō. Sz hoc ē falsuz: qr multos vidim⁹ in sua iuuētute vitiosos: in senectute aūt plenos bonis morib⁹. Qd̄ nō esset: si corpa celestia necessitarēt. Tulli⁹ in orōne p̄ Catilina Multos vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ q̄ cū totā adolescētiā voluptatib⁹ dedissent. sead frugē bonā recepisse: hominesq; g̃ues atq; illustres fuisse. Qd̄ ptz in duplici differētie exēplorū. ¶ Prīo paganoꝝ. De Temistocle pb̄o. De quo Ualeri⁹ li. vi. De mutatiōe moꝝ ⁊ fortune. Qui adolescēs fuit pollutus tāta īfamia q̄ eū pr̄ expulit. ⁊ abdicauit. Et mater p̄pter turpitudinē filij se suspēdit. In etate p̄uecta fuit clarissim⁹ pb̄s ⁊ prīceps studij athenis. Preterea. De fabrico romano q̄ iuuenis dissolutus. tamē postea sua p̄bitate factus est Capitane⁹ romanorū: bellū tenuit p̄ dies quattuor cum corticib⁹ arborū: loco panis. ⁊ victoriā habuit cōtra īimicos vt ponit Eutropi⁹. De. M. Antonio Qui in egypto existens dissolutus cum Cleopatra. inde tamē exiēs sua eloquentia stupefacto fecit carnifices: ⁊ sic euasit de carcerib⁹ romanoꝝ. Preterea. De. M. Tor-

UVA. BHSC. IyR_237

quato. Qui a patre ꝓpter vitupe-
riũ carnis missus est in villã ad cu
stodiẽdũ porcos. tamẽ postea sua
eloquẽtia patrẽ a morte liberauit
Preterea. De Catone censorino. q̃
existẽs iuuenis dissolut⁹: tamẽ sua
eloquẽtia apud Senatum. xl. vi-
cib⁹ accusat⁹ se defendit: cũ magna
glia. Preterea. De. L. Scylla q̃ in
primeua etate dissolut⁹ existens.
postea ꝯ Mitridatẽ: mira gessit in
bellis. Non esset talis mutatio: de
vitijo ad virtutẽ: si cõstellationes
necessitarẽt. ¶ Scdo ꝓbat exẽplis
catholicoꝝ. De Aug. qui filium de
adulterio habuit dictũ Deodatus.
tamẽ meritis sancte Monice ma-
tris ⁊ ꝑdicatõe Amb. baptizatus
scripsit. iij. milia volumina. Unde
nuncupat gẽma ecclie. Preterea.
De Frãcisco ⁊ Alberto magno: qui
in sua iuuẽtute fuere dissoluti: ta-
mẽ postea fuere tã ꝓficui ecclesie.
Et postea dictus est Magnus. De
Magdalena. De Thayde meretri-
ce. Lactã. li. de ira ad Don. Quum
multi ex peccatorib⁹: q̃ iusti poste-
rius effecti sunt ex malis boni. ex
improbis ꝯtinẽtes. Ille. Quã mlti
in prima etate turpes et iudicio
oim cõdẽnati: postmodũ laudabi-
les extiterũt. Ne desperes. o pater
aut mater: si habes filiũ aut filiam
dissolutã. Quia possunt bñ agere:
⁊ mores in meli⁹ mutare. Que mu
tatio nõ esset. si corpa celestia ne-
cessitarẽt hoiez. Ptz scda ratio ⁊c.
¶ Tertia ratio ⁊c. Quia tales nati
sub tali cõstellatiõe. Aut oẽs eẽnt
boni: aut mali. Sed oppositũ vi-
demus: qꝛ multi sub vna cõstella
tione nati: erũt diuersi in moribus
vt ptz Gen. xxv. De Jacob ⁊ Esau.
Qui nati ex vno patre Isaac: ⁊ ma
tre Rebecca. gemelli fuerunt sub
vna cõstellatione nati ⁊ concepti:
tñ fuerũt diuersi in moribus. Pre-
terea Albert⁹ li. de naturis rerum
refert de quadã que peperit. xiij. fi
lios q̃ fuerũt cõcepti sub cõstella-
tione Martis: q̃ oẽs debebãt esse
bellicosi. sed diuersi fuerũt in mori
bus. Unus accidiosus. Ali⁹ auar⁹.
Alius catholic⁹: ꝙ nõ debebat eẽ.
Preterea Augu. v. de ci. reprobat
hunc errorẽ: ⁊ narrat de duob⁹ na-
tis vno partu: vno mare: alia femi
na: qui fuerũt diuerse conditionis
Masculus fuit dedit⁹ cõiugio mi-
litie: ⁊ negocijs mũdi: femia serua
ta castitate: dedit se deo. Qd non
fuisset si ꝯstellatio necessitaret ho
minẽ: cũ sub eadẽ nati essent. Pre-
terea Grego. exẽplũ inducit. In ci-
uitate rome accidit nasci eadẽ hora
fili⁹ regis ⁊ fili⁹ rustici sub eadẽ
cõstellatione. In ꝓcessu ꝟo tpis:
fili⁹ regis erat gl'iosus. patri succe
dẽs in regno: fili⁹ rustici erat igno-
miniosus. Si cõstellatio cogit. cur
iste paup: ⁊ ali⁹ diues: Igitur patz
tertia. ¶ Quarta ratio ⁊c. Qꝛ deus
in vanũ dedisset. x. ꝑcepta. In va-
num posuisset paradisum: ꝑmiuz
suppliciũ: qꝛ hõ non posset eligere
ꝓ arbitrio suo. Qd cõtra dicitur.
Di. iij. c. Erit aũt lex. Lex debet eẽ
possibilis. Si hõ cogeret a cõstel-
lationib⁹ ad aliqd malũ: quod nõ
posset vitare: iniusta esset lex: que
ꝓhibet illud facere: qd hõ nõ pos-
set vitare. Ideo Tho. iij. ꝯ. c. lxxxiij.

UVA. BHSC. IyR_237

Si hō suaꝝ opationū dñs nō esset frustra adhiberent̄ p̄mia et pene. bonis aut malis. Sed non est credendū: cū homo sit liberi arbitrij. Ideo Aug. i. ꝛ. iij. de libe. arbitrio. Nulla alia re mens nostra fit serua libidinis nisi ꝓpria voluntate. Practica notabilis. Quis te cōstituit dyaboli mācipiū. Ducit ad infernum? Priuat te paradiso? Uere volūtas tua. Quis te ꝯducit ad vanitates ꝛ pōpas? Qꝛ nō cognosco plus vxorē vni⁹ artesani: ꝛ doctoris. Crescunt angarie dñoꝝ: sꝫ non deficiūt pōpe. Uere ꝓpria voluntas. Quis te cōducit ad inhonestates: ꝛ ad libidines: ꝛ carnalitates et ad sodomias? Uere ꝓpria volūtas. Ideo Dātis in. vi. Purgatorij. hui Italia serua ꝛ doloris recepta culū ī tēpestate sui remo nauis nō dña ꝓuincie: sed lupanar. Non est plus erubescentia: tenere publice concubinas accipere sacramenta falsa. ꝛ oīa illicita ꝑpetrare. A sarracenis. Ab agarenis. Ab arabis. Ab idumeis. A machometanis. A barbaris. A iudeis. Ab infidelib⁹. o false xp̄iane hec accepisti. ¶ Secūdo auctoritate quadruplici. Primo diuinali. Eccl'. xv. De⁹ ab īitio cōstituit hoīem: ꝛ reliq̄t eū in manu cōsilij sui. i. liberi arbitrij. Ante hoīem bonū ꝛ malū. qđ ei placuerit dabitur ei. In eodez. Inueni ꝙ de⁹ fecerit hoīem rectum in verbo Pb̄s in. ij. physicorum. Mali non sumus ꝑ naturā. Dauid in p̄s. Aīa mea in manib⁹ meis semꝑ. Super quo Glo. In. ter. Tria sunt ꝓp̄a bona hoīs. Tēpus. Eccl'. v. Fili cōserua tēpus. Opus bonū. Amb. Non sunt hoīs bona q̄ secum ferre non pōt sola mīa comes est defunctoꝝ Tertiū. Anima nostra. Anima inq̄t mea ꝛc. Sed nota s̄m Bona. in. ij. di. xxv. Qđ hoc liberū arbitriū reperitur in quattuor generib⁹ ꝑsonarum. Primo. In deo: sed nō nisi flexibile ad bonū: qꝛ peccare non pōt: cū sit sūma bonitas. Math. x. Luce. xviij. Nemo bon⁹ nisi solus deus. Sup quo Tho. i. par. q. vi. ar. ij. Nemo bon⁹ essentialr. incorruptibilr: īpeccabilr: vlr: nisi sol⁹ deus. Scđo in angelis bonis: ita cōfirmatū in bono ꝙ maluz agere nō possunt. Tertio in dānatis: ita cōfirmatū in malo ꝙ bonuz agere non possunt: ꝙuis in hoc errauit Orig. qui voluit in iudicio saluari In cronica p̄dicatorum scribitur. Qđ cantantib⁹ fratrib⁹ matutinū clamauit quedam anima dānata. Heu me misera: qꝛ mihi laudandi deū mod⁹ nō est. sicut facitis vos Quarto in viatoribus flexibile ad bonū ꝛ ad malū: a ꝑte ante: ꝛ a ꝑte post. ¶ Scđo ꝓbatur auctoritate Canonicali. Aug. in li. de libero arbitrio. peccatū dicit intantū eē voluntariū. ꝙ si nō esset volū. nulluz esset peccatū. Qđ dictum sacri Canones sepe cōfitētur. Sicut patet xlv. c. De iudeis. Et. xv. q. i. c. Merito. c. Illa. c. Nō est Et. xxxiij. q. v. c. Si est em̄ Et. xxiij. q. iiij. c. Nabuchodonosor: vbi dr̄. Uasis ire nūq̄ de⁹ redderet interitū: si nō sponta neū inuenire t̄ hō habere peccatū. ¶ Tertio probat̄ Auēte Ciuili. C. ad. l. cornelia m. de siccarijs. l. i. Et

UVA. BHSC. IyR_237

ff. de furtis. l. Qui in iure. in principio. Crimē non contrahitur: nisi voluntas nocēdi intercedat. Et. ff. ad. l. aquiliam. l. Qui occidit. §. in hac. Malefica voluntas t propositum delinquentes astringit.

¶ Quarto auctoritate paganali. In tertio Ethicorum. Homo est principium suarum operationum In eodē. Nos sumus domini nostrarum operationum. a principio usq; ad finē. Et hoc retulit Tullius secundo Rhetorice. Voluntatem in omnib' spectare conuenit. Seneca ad Lucil. Omne peccatū actio est voluntaria. Salustius in iugur. Dux atq; imperator vite mortaliū animꝰ est. Et Dantis decimosexto Purgatorij. Liberum arbitriū contra inclinationē celi constans licet in principio sit laboriosum resistere tamē si perseuerare velit in bono: superat t vincit. ¶ Tertio probatur. Exemplo Platonis. Faciez eius cum discipuli ostēdissent cuidam magno philosopho: qui iudicabat in phinosomia secundus faciem: que facies multum indicat de homīe. Ecclesiasticī decimosexto. Et visu cognoscit homo. Ubi dicit Albertus de naturis rerum. Quod signati a natura: malum signum indicant de interioribꝰ. Unde philosophus in phinosomia. Caue et precaue ab homine diminuto in aliquo membro: tanq; ab inimico. Et Asculanus. Et naturali corporis defectu anima ē furat de malo in peius tales semper defluunt: nunq; fuit strabo cum animo perfecto. Cū ergo diuisset philosophus de Platone. Luxuriosus et corruptor puerorum est. Riserunt eum discipuli cum plato virgo esset. Respondit Plato. Vere philosophus dixit verū: quia planetis ad bocvicium inclinor: sed ipsam inclinationem imperio rationi submitto. ¶ Quarto probatur figura De Abel t Laym. De quibꝰ Genesis quarto. Qui a patre edocti fuerunt: vt offerrent deo primitias. Abel timoratus obtulit deo de melioribus. Unde. Deus accepit sua munera. Laym vero fecit sicut auarus. Qui quādo frater panem petit. Date panem fratribus. Da inquit de ouro aut musido: qz omnino faciunt de la paranata: et facit capillos albos. Facezia de priore Albarchiano qui induēs iuuenem vnum. Dixit ei: Oportet vt frater ordinis mei tria habeat. Primo os porcinum. Secundo spatulas asininas. Tertio caput bonum ad studendum. O deus me custodiat de tribus. Primo de cāpana fratrum minorum. Secundo de scutella fratrum heremitarum. Tertio de ingenti libro fratrū predicatorꝫ. Ad propositū. Laym inuidens fratri suo illum occidit et sub sabulo abscondit. Cui dominus. O Laym vbi est Abel frater tuus? Respondit. Nescio domine. Et dominus. Vox sanguinis tc. Ubi dicit Glo. Quod quatuor peccata sunt: que vindictaz clamant. Oppressio orphanorum et viduarum. Merces operariorum. Solius laborantis. O. ciuis vitium sodomie t homicidiū.

UVA. BHSC. IyR_237

Cidens autez se male fecisse dixit. Maior est iij ḡtas mea ꝛc. sup quo ibiero Aldētris o Layn. q; maior est misericordia dñi: ꝙ mia miseria. Ille. Et vere mentiebat: quia non ꝛc. Unde dantis. Nullū est de se tā graue peccatū quin ad ingressum celorum dñe deus quilibz penitēs repiat claues. Nam tu es mansuetus ꝛ taz pius vt tua bonitas peccatori succurrat. Et petrarcha sexto triumpho diuinitatis. sed diuine gratie nunꝙ tarde fuerunt: confido in eas: vt adhuc in me facient excelsas operatiões ꝛ singulares. ¶ Queritur an peccet mortaliter q̄ transgredit ieiunium quadragesi male vel aliquod aliud ieiunium quod cadit sub precepto ecclesie. Respōdetur si quis scienter ꝛ sine causa ꝛ ex cōtentu transgredit aliquod ieiuniū ecclesie peccat mortaliter: secus est si nō ex cōtemptu sed ex causa rōnabili solueret. ubi gratia. Si quis intātū corp' ppriū diligeret ꝙ contra ꝓceptū ecclesie paratus sit comedere in die' ieiuniorum: cum tamen bene posset ieiunare: sed non vult corpus suum intantū grauare seu castigare: ꝛ sic sine causa soluit ieiuniuz ab eccl'ia ꝓceptū talis grauiter deū offendit paruipēdendo ꝛ cōtemnēdo ꝓceptū eccl'ie. Ūñ doctor de scbil ditz i tractatu de septez vitijs capitalibus dicit. Quādo aliqs inordiate gule vel cōcupiscētie inberet: et ei tanꝙ vltimo fini fuit: sicut de quibusdā dr. ad Phil'. iij. Quoꝝ deus venter est: quoꝝ finis interitus. ita ꝙ talis quasi deuz cōtemnens paratus sit ꝓcepta dei et ecclesie trāsgredi: vt delectatões gule asse qua: talis grauiter peccat. Unde quilibet debet obedire ꝓceptis ecclesie ꝛ platoꝝ suoꝝ. s. ieiunare ieiunia ab eccl'ia iustituta ꝛ festa celebrare: quasi ipsemet xps ꝓcipet fieri. Unde Luc. x. Qui vos audit ꝛc. Bern. Obediētia que maioribꝰ prebetur xpo exhibetur. Nam ipsi plati sunt vicarij xpi: ergo nō sunt spernēdi. Unde dr in decre. Quicō temnit vicariū cōtemnit ꝛ illū qui posuit ipm. di. xxi. In nouo. Unde Bern. de prela. ꝛ dispē. Quicquid homo vice dei ꝓcepit quod non sit certū displicere deo: hoc omino est accipiendū quasi ꝓcipet deus. Et iam dictis pz ꝙ illi piculose stāt q̄ nō ieunāt āgarias ꝛ vigilias apostoloꝝ nec etiā quadragesimā: sed de facili ꝛ quasi ex nulla causa soluunt ieiunia eccl'ie. Cōtra quos dicitur in decre. Nullus soluat ieiunia eccl'ie sine necessitate. de cōsecratione dist. iij. ieiunia. Et iuri sta. C. de nuptijs. l. imperialis. nā ita credimus dei benuolentiaz et circa genus humanum nimiā clementiam quantum nostre nature possibile est imitari. Qui quotidianis hominū peccatis semp ignoscere dignatur: ꝛ penitētiam nr̄am suscipere ꝛ ad meliorē eam statuz reducere. Et cano. xxvi. questione vi. c. Si presbyter. Et de penitētia dist. c. i. Multiplex. c. Quia diuinitatis natura. Et de penitētia di. i. c. In actione. Cor cōtritū ꝛ hūliatum deus nunꝙ spnit. Cui dominus subte erit appetitꝰ tuus: et tu

UVA. BHSC. IyR_237

dñaberis illius. i. poteris dñari rõne si volueris: pctõ inuidie: odij et alioꝝ vitiorum ad que inclinaris. quia liber es. In quibus ꝟbis ponitur talis cõclusio. Qđ hõ quãtũcũq; sentiat vehemẽtes passiones carnis. odij: gule ꝛc. tñ põt rõe sua frenare si vult. Ideo Tho. i opusculo. ix. Ex stellarũ dispõne nulla necessitas inducit̃ homini ad agẽdũ: sed quedã inclinatio sola. quaꝫ sapientes moderãdo refrenãt. Preterea qđ ptolome⁹ dicit in centiloquio. Sapiẽs dñabitur astris. ibi. Inculpãda est ergo ꝓpria volũtas De qua Berñ. super Cañ. sermone xxi. quattuor ponit effectus ip̃ius di. Cesset ꝓpria volũtas ꝛ nõ erit infern⁹. Ipsa est que ꝑadisum spoliat: infernũ ditat: sangninẽ christi euacuat ꝛ ditioni diaboli totũ mũdum subiugat. Ille. Practica notabilis. Unde causatur diuersitas viuẽdi. Aliqui male: aliq̃ bñ viuũt A volũtate duos filios bñit adam Unũ reprobũ aliũ bonũ. Uñ hoc. A volũtate Tres filios habuit noe duos bonos aliũ malũ. A volũtate. Duodecim filios habuit iacob: vnũ bonũ ioseph: alios probos. A volũtate septẽ dyaconi ordĩati ab aplis. sex boni septim⁹ reprobus: noĩe Nicola⁹. A volũtate. In scola xp̃i fuerũt. xij. apl̃i vnus reprobus factus est a voluntate. Duo reges fuerũt ĩ egypto nabuchodonosor: ꝛ Pharao. de q̃bus. xxiij. q. iiij. ca. Nabuchodonosor. vn⁹ reprob⁹ ali⁹ bon⁹. Certe a volũtate. Duo latrones fuerũt in cruce: vn⁹ ꝯuersus ẽ: ali⁹ reprobus fact⁹ est. A volũtate. Voluntas ergo est cã pcti: adeo q̃ ip̃a nõ exñte eẽt pctm̃. Augu. teste li. de li. ar. Pcm̃ adeo volũtariuꝫ ẽ q̃ si nõt eẽt volũtariũ nõ eẽt pctm̃ Exẽplifica de singulis pctis. Uñ oĩa mẽbra clamabũt cõtra ipsam voluntatẽ. Clamabit lingua. Per te volũtas ribalda: dixi maluꝫ de deo ꝛ ꝓximo. Clamabit oculꝰ. Per te o ribalda ꝓcat⁹ sum. Clamabat man⁹. ꝑ te homicidiũ feci. Clamabat pes. Per te corisaui. Jõ Dañ. i iij. inferni. Per te descendit̃ in eternũ luctũ ꝛc. Unde pꝫ primũ.

Tertium đr ꝛc. Ad argumẽta. rñdeo ad p̃muꝫ. Qđ plures nõ pñt deprimere passiones rõne cõstellatõis. rñ. alber. in. ij. cõp. c. lvi. Qđ nulla natural̃ ꝯcupĩa ꝛ passio q̃tũcũq; intensa ꝑ necessitatẽ aut ꝑ etatẽ cogit hoĩeꝫ ad malũ. Et rõ: qꝛ ꝑ se põt supare q̃scũq; passiões ẽt potẽtissimas inclinãtes ad malũ. ꝛ q̃uis mlt̃ difficile sit opari bonũ h̃ totũ ẽ ꝓpt̃ malã ꝯsuetudinẽ ꝛ malũ hĩtũ q̃ in naturã ꝯuertit̃. De q̃ ꝯsuetudĩe diffusius dixim⁹ in ser. de tarditate bñ opandi. Uñ addit Alb. Qđ rõ hui⁹ difficultat̃ insurgit ex h̃: qꝛ ab vna ꝑte ẽ ĩclinatio ꝯstellatiõis: ab alia ꝑte ẽ mal⁹ hĩtus: iõ ꝛc. Ad illud de lapidibus moysi. rñdeo q̃illi lapides potuere hr̃e quãdã ĩclinatõeꝫ sup moysẽ ꝛ vxorẽ suã ad ĩclinãduꝫ eos sꝫ nõ cogẽdũ. Ad scđꝫ de diabolo. Qđ vt directa ꝛ p̃ncipalis nõ est pctĩ nr̃i causa sed ꝓpria voluntas vt diffusius dicem⁹ in ꝟ. de tẽtatione dyaboli. Et q̃uis sua potentia

UVA. BHSC. IyR_237

sit maxima sup terrā. sup illud Job xli. Nō est ptās sup terrā q̄ cōpet eā. ñ pissimus de⁹ ipam limitauit Paulo testāte. i. Cor. x. Fidel⁹ de⁹ q̄ nō patiet vos tētari sup id quod potestis: ꝫ faciet etiā cū tentatiōe puentū vt possit resistere. Hoc glo. in insti. de pria ptāte. q̄ qñ ipator facit fieri duellū hoc facit de pari. Si vn⁹ esset monocol⁹ aut sine manu: sp q̄rit paritatē inter eos. Ad p positū. Inter bonū t demonē est maximū duellū: ꝫ nulla ē paritas respectu potētie demonis cū sit superior bone simplr: tñ ipa ꝫ facit deus dñ belluꝫ diaboli facit eq̄ales ch̄ bello domis. ¶Ad tertiū de deo Rñdeo q̄ de⁹ nō cogit: ꝫ trahit mō gratioso. Vñ Rich. xiij. di. xv. Sup bo xpi. Nisi pr tc. Auctoritas illa loquit de tractu violēto: sed ibi accipit tract⁹ p inclinatōem voluntat testāte Aug. ome⁹. xxvi. Ramis viride ostēdis ouis t trabis illam. ita deus oñdit interi⁹ homini ea per q̄ homo ad deū inclinat: t hoc ē ipm trahi. Ille. ¶Ad quartū rñdeo. q̄ tyranni nō potuerūt vincere sctōs voluntatē eoꝝ cogēdo ꝫ corpa. vt ps de Nerone. Fuit Petrū t paulū. De decio. Fuit Laurentiū: et sic de aliis. Hō ptz exēplo Hiero. in vita Pauli primi heremite: qui ponit. q̄ sub Decio t Valeriano impatoribus fuit quidā iuuenis qui missus fuit ligatus in cāpo ad stipitē cū manib⁹ retro. Vocat meretrix: que cepit eū tāgere vt ꝓuocaret ipsum ad libidinē. Inspirat⁹ iuuenis p̄scidit linguā t in os illi⁹ exp̄uit: t sic libidinē refrenauit. ¶Ill⁹ sm̄o in eadem dñica de tētatione diaboli. Ille idem prologus potest fieri Unde tria sunt videnda de ipsa tētatione.

¶Primū ꝺ opinionis.

¶Scōm ꝺ modificationis.

¶Tertiū ꝺ mediationis.

¶Primus ꝺ tc. Dubium querit a tbeo. Utrū ꝺemonū sit causa pctī t oīm malor̄ que fiūt. Circa ꝺ fuerunt due opiniones famose. Una dicit q̄ sic: alia q̄ nō. Prima pbat intentū suum duplici auctoritate. Primo ꝟbis scripturarū. Secūdo ꝟbis doctor̄. Primo tc. i. Paralip. xxi. Consurrexit satā cōtra israel. t incitauit dauid vt numeraret israel. Cū fuit pctm̄ superbie vltra peccatū homicidij t adulterij. et. i. Petri. v. Aduersari⁹ vester dia. tc. Apo. xij. Ue terre t mari: q̄ descēdit dya. ad vos habēs irā magnā. Et bi. Mach. v. Bellū cōtra nos ē Et Dauid in ps. Multi bellantes aduersum me. Et alibi. Absconderunt superbi. i. demones: laqueū mihi. Secūdo verbis doctorum. Augu. xvi. q. ij. c. Ulisis. Habet ille bestis antiquus mille nocēdi modos. Et Dam. ij. sen. Omnis malitia t omnis iniquidicia a diabolo sūt excogitata. Beda super actus apostolorum. Diabolus aiam in affectū malitie trahit. Isidorus ō sum. bo. Diabolus corda hominū occultis cupiditatib⁹ replet. Ber. super Cañ. Castrum anime nostre in terra inimicoꝝ situm est. t vndiq̄ oppugnat. Dion. iij. c. de di. no. Multitudo demonū est causa oīm malorum sibi t aliis. Preterea

UVA. BHSC. IyR_237

Tritum est verbū mulierū. Pater ergo hoc fecit: qꝛ diabolꝰ me seduxit imitātes euā que dixit dño deo Serpēs decepit me. ¶ Scda opio Affirmat ꝙ non est causa pcti nr̄i: sed nostra volūtas. testante Ambrosio. xv. q. i. c. Non est ꝙ nostraꝫ cuiꝙ ascribamus erūnam: nisi nostre voluntati. Ad hāc diffinitateꝫ rñdent theologi maxime Tho. i. ij. q. lxxx. ar. iiij. In p̄ma parte qōne xiiij. ar. iij. In tertia ꝑte. q. viij. ar. iij. Boñ. ij. distī. xv. Ric. ibideꝫ. Qd aliquid pōt esse cā peccati dupl'r. Uno modo directe ⁊ p̄ncipaliter. Alio modo indirecte ⁊ secundario Exēplifica de illo q̄ homicidium ꝑ se facit: qui est causa directa homicidij illius. Et de illo qui per aliuꝫ facit fieri est causa indirecta. Ad ꝓpositū. Ut causa directa diabolus non est cā peccati. Que conclusio ꝓbat̄ triplici medio rōne auctoritate exemplo. Primo rōne duplici sic. Nihil pōt eē cā peccati directe: nisi qui pōt mouere voluntatē ad peccandū. Uoluntas aūt homīs a duobus moueri pōt: aut a semet. aut ab ip̄o deo. Ab ip̄o deo nō mouet̄ ad malū: q: deus nō est causa pctī. testante Aug. li. lxxxiij. q. deo auctore nō fit homo deterior. ideo clamat sapiēs Eccl'. xxi. Quasi a facie colubri fuge pctm̄. Uñ liberuꝫ fecit hoīem. Eccl'. xv. c. Deꝰ ab initio cōstituit hoīem ⁊ reliquit euꝫ ī manu consilij sui. Et Dauid in p̄s. Anima mea in manibꝰ meis semꝑ In. iij. Ethicoꝝ. Nos sumꝰ domini nostrarū opationū a p̄ncipio vsq̄ ad finem. Idē homo est p̄ncipium suarum operationū. Si ergo volūtas hominis non mouet̄ a deo ad malum. relinquit̄ ergo ꝙ si facit malum et peccatū: sit sua volūtas directe causa illiꝰ mali et peccati. ⁊ non diabolus. Ad illud facit qd Augu. dicit lib. de ecclesiasticis dogmatibꝰ. Non oēs cogitatiōes nr̄e male a diabolo excitant̄: sꝫ aliquotiēs ex nostris arbitrij motu emergunt. Et Origenes dicit. Qd si demonium non esset adhuc homīes haberent appetitum cibi et venereorum. Unde patet. ¶ Secunda ratio sic. Si demon essꝫ directe cā peccati. Quādo dares elemosinā quādo ires ad ecclesiam ⁊ faceres alia de genere bonorum non te sineret. Quare pater? Respondeo. quia diabolus semꝑ et om̄i hora ē malus cōtra homines. testāte augustino. iiij. de tri. Diabolus sue societati semper malignos affectus inspirat: ⁊ cum sit ꝙ non sit homo qui non faciat aliquando aliquod bonum Sequitur ꝙ demon nō sit causa peccati: vt causa directa. Et lꝫ potestas sua sit maxima suꝑ omnes potentias mundi. iuxta illud Job. xli. Non est ptās super terraꝫ que compareť ei. Non tamen pōt cogere voluntatē hoīs ad peccandum: sed ipsa ꝑ se est causa. Unde Aug. in. i. et. iij. de libero arbitrio. Nulla alia re mēs nostra sit serua libidinis: nisi ꝓpria voluntate. Ad practicam. Si es suꝑbus vt nemo te auderet loqui inculpa teipsum non diabolū. Si cōcubinarius: et oīno ꝑditus carnalitate mulieris Si auarus. Si vsurariꝰ: in oibus

UVA. BHSC. IyR_237

inculpa teipm. Uerte te ad mulie
res. Si cadis in lapsum carnis: in
culpa teipsum: qr nō fugis occasio
nes. Cur stas ad fenestrā? Cur loq̄
ris cum iuuenibus? Cur ponis be
letū in facie? vitellū oui: aquaz vi-
tis: vnguēta: cerusam. Quare ostē
dis faciē tuā ad ignē? Quare facis
tibi cerudellos? Quare vadis ad
bellos? Quare dicis verba ociosa?
Fuge occasiones ⁊ demon nō infe
stabit te. Fac resistentiā ⁊ fugiet a
te. Jaco. iiij. Resistite dyabolo ⁊ fu
giet a vobis. Qr debilis ē. Hiero.
Debilis est hostis: ⁊ nō pōt vīcere
nisi volentē. Uolūtas ergo nostra
est cā peccati. Bern. sermo. xxi. sup
Cañ. Tolle ꝓpriā volūtatē et non
erit infernus. Cicero. iij. paradoxa
Nec em̄ pctā rerū euētu: sed vitijs
hoīm metiēda sunt. Et Sen. li. de
morib⁹. Tolle excusationez: nemo
peccat inuitus. Qd̄ patet exēplis
Primo de monacho: qui coxit oua
ad lumē lucerne inuētus a prelato
dixit. Dyabolus tētauit me. Dya-
bolus mētiris inquit: qr nunq̄ hoc
cogitauissem. Et de btō Anthonio
cū demonem reprehēderet ꝙ disci
pulos infestabat? Rn̄dit Anthoni
non sum ego: sed ip̄i se mutuo per
turbant. Exēplum de muliere Ber
gomensi. Que iuit colligere ficus
in zocholi: cecidit tibijs fractis: q̄
dixit. Maledict⁹ sit dyabol⁹. Sic
faciūt mulieres? que se conturbāt
cū canekata. Salo. Non est ira su-
per irā mulieris? Respōdit demō.
Maledicta sis tu nō ego. Non scis
si in zocholis debet iri sup ficum?
O quot sunt: q̄ demonez inculpāt
cum sint ipsa causa peccati: qr nō
fugiūt occasiones. Unde ptz pria
conclusio. Secūda est. Aliquid po
test esse cā pcti: vt cā indirecta: scz
ꝑ modū ꝑsuadētis vel ꝓponentis
malū. Et isto mō dyabol⁹ est cau-
sa oīm malor. Inquātum ꝓponit
hoī īpedimēta quib⁹ cadit in pec-
catis. Que impedimēta figurant̄
per Ouidiuz. x. Metha. vbi dicit.
Qd̄ virgo fuit nomine Athlantes.
que fuit tāte speciositatis vt ab oī
bus adamaretur. Unde positum
fuit decretū a dijs: ꝙ nemo posset
habere eam vxorē: nisi ipsam īcur-
rendo vinceret. Nam erat velocis-
sima in cursu. Quidā noīe Hipo-
menes. iij. poma aurea fieri fecit.
q̄ ꝓiecit ante eā ī cursu dū illa mo-
raret̄ vt poma colligeret: ille p̄cur
rit ⁊ sic eā vicit. Qua victa eaz ha-
buit in vxorē. Moraliter. Athlan-
tes est aīa nr̄a cui⁹ species excedit
oēs pulchritudīes. vi. Poli. Aīa ē
nobilior oī corpore. Currit fortiter
ad cursum vite eterne. i. Corin. ix.
Sic currite: vt cōp̄hēdatis. Sz de-
mon volēs īpedire eā ab hoc cur-
su: tria ei īpedimēta q̄si. iij. poma
aurea ꝓponit. Que q̄si totū mūdū
submittūt ditioni dyaboli. Primū
est delectatio carnal̄: ꝑꝑ quā quot
mala fiūt. Quot v̄ba ociosa q̄t ꝓ-
cationes q̄t libri īhonesti in domi-
bus ciuiū sunt q̄t vagatōes mētis
ad missas. Scd̄z est delectatio rer
tꝑaliū ꝓ q̄b⁹ q̄t vsure cōmittunt̄.
Rapiūtur nō sua. Non redduntur
ablata. Eccl. xiij. Qui tetigerit pi-
cē: inquinabitur ab ea. Tertiū est.
Spes diu viuēdi. O pater nō mo-

UVA. BHSC. IyR_237

riar tam cito. Aptabo facta mea. Bñ comedo: ⁊ video sine occularibus. Teneo hic hierum ⁊ non mihi tremat brachium. Qđ ꝯ Eccle. vi. Nescit hō finē suū. Dubius quo ad locū. Ad tp̄s. Ad modū. Uñ quidā Nō te deducas ad extremā diem: qm̄ multos decepit cras bñ faciemus. Quib⁹ modis tentet: videamus ī scđo misterio

Ecūdū mysteriū ⁊c. Scđm Alber. lib. ij. Cōpē. c. ij. tētat. iij. modis.

¶ Prīo de oī crimīe.

¶ Secundo ex omni parte.

¶ Tertio in omni tempore.

¶ Primo ⁊c. De septē vitijs capitalibus. Primū est supbia. Qui cum sit caput supbie. iuxta illud. Job. xli. Ip̄e est rex sup oēs filios superbie. Jō tētat hoīes de hoc. De hac tētauit primos parentes. Gen̄. iij. Eritis sicut dij: sciētes bonū ⁊ malū. Sup quo Nico. de lyra. Nō est credendū: ꝙ Adam q̄ erat peritissimus: crederet hoc v̄bis serpentis. qꝛ īpossibile hoc erat. sed eua que erat modici cerebri habebat cerebrū suffultū stuppa: fidē p̄buit. O quot tētat de hoc vitio. In p̄sentiarum. iij. gñatiōes psonaꝝ infestat. Prīa est religiosoꝝ q̄ de pluribus se iactantes deprimūt alios. Monachi gl'iant̄ habere ꝓ patre. Benedictū in occidēte: ⁊ Basilium in oriēte. Predicatores ⁊ mīores plura dicūt extollēdo suos ordīes. Heremitani summe venerant̄ Augustinū induētes eū habitu suo. Seruite se nomināt p̄cipuos seruitores virginis. Carmelite a monte Carmelo sub Helia ꝓpheta predicant habuisse initiuꝫ. Et ita vnusquisq; passionate ⁊ supbe ordineꝫ suū alijs p̄fert: scl'ares scādalizantes. Cū nō valeat dicere. Ego sum de ista religiōe. Cōtra tales act. x. In veritate compi: qm̄ nō est psonarū acceptor de⁹: sed in oī gente qui timēt illū accept⁹ est illi. Secūda gñatio psonaꝝ: est p̄sbyterorum seculariū: qui se extollūt de celebratione missaꝝ. De cantu. Qđ vnus cātet dulcius altero. Exemplū mulieris. Que dū cātaretur a p̄sbytero: in sabbato sancto. Exultet iam angelica turba celorū: flebat asinū suū. Quam cum videret sic flentem: cogitauit ꝙ fleret pre dulcitudine cātus: ⁊ vocis. Finito sermone interrogauit quare sic fleret. Respōdit. Quia recordata suꝫ asini mei mortui. q̄ sic ⁊ ipse dulciter canebat. ¶ Tertia generatione laycorū. Qui de sanguīs nobilitate gloriātur. O pater. Ego sum de tali domo: a qua exiere milites Adhuc extat cassonus scripturarum. Domus nostra antiqua. Pater meus: fuit signo et Pandulpho. Dñs pandulphus ꝓximus affinis comitis Borelle. Germanus facini canis beniuolus. Jobis de la tella. frater iurat⁹ brachij pusini. nostra amicitia vbiq; diffundit̄. Sēne cū familia. oria. Bononie cuꝫ maluecis. Quis es talis? Est vn⁹ poltronus: mortuus fame. Facecia. Ducis Uene. Cui dū mare sponsaret in die ascensionis q̄dam rñdit duꝫ diceret. Quis sum ego? rñdit. Dñs

UVA. BHSC. IyR_237

regni cypri. Iterū. Quis sum ego? Rñdit dñs maris. Rñdit quidam. Januēsis. Dissinteria vētris. O superbia mūdana. Dū vellent eū occidere: q̄d ī ciues reputarūt ꝑ fatuo ⁊ sic euasit. Cōtra tales. C. Flamineas cōtra. P. Cor. Scip. Ego em̄ nō ī aliena gl'ia aut falsis fortune bonis: sz in ꝓpria veraq; animi virtute nobilitatē bois nō existimo. et Hiero. ad Cellantiā. Nobilitas summa est apud deū: clarū eē virtutibus. Preterea supbiūt mulieres in vestib⁹: in nouis fozis ⁊ recamaturis. Ex vna ꝑte gerūt cultellum. Ex alia pectorale. Deficit eis. Forfex cū malleo apparerēt magistre officine ferrarie. Portāt cornua ēt ⁊ cerudellos. Dic mihi mulier. Ad quod signū cognosceret. Macharius ⁊ diabolus: vestiti hītu heremitico. Certe dic. Ad grifas et vngues: ita mulier ad cornua. Cōtra tales Salo. Uanitas vanitatum: ⁊ oīa ⁊c. ¶ Scdo tētat de auaricia ꝑ quā sinat plurima: ⁊ facit deum suum robā. Non curat de pauperibus: rapit aliena. Ideo glo. in ꝓlogo decretaliū. xlvij. c. Bonoruz. Et in auten. vt iudices sine quoq; suffragio. §. cogitatio. Colla. ij. Cupiditas est radix oīm maloꝝ. Et quidam vulgaris. Et vna lupa apparebat macillēta: onusta tñ omniū rerum cupiditate: multas gentes facit viuere miseras. et bene. quia totū mundū facit dolere cōqueri ⁊ lamentari ipa ꝑfida auaricia. Cōtra tales Eph. v. Oīs auar⁹ nō hz partē in regno dei ⁊ xp̄i. Hic auarus ⁊ in futuro: qz nec ꝓ anīa dicet Pater nr̄. ¶ Tertio tentat de luxuria: ex qua īducit facere illicita pr̄ cum filia: amicus cū amico: cōpater cum cōmatre. Nō est ampli⁹ verecūdia publice tenere cōcubinas Sinit̄ vxor: ⁊ nutrit̄ putana: cum manicis rubeis. Et sic ꝑdit bonores ⁊ res tempales. Salo. Qui nutrit scortū ꝑdet substantiā. Ad ꝓpositū. Unde bñ quidā dixit. Eadem pena affligit̄: ⁊ q̄ meretricē retīet: ⁊ q̄ asinū indomitum stimulat. Cōtra tales Aug. li. de ꝯflictu vitioꝝ. O q̄ ꝑua cōcubitus hora ꝓ q̄ ꝑdit̄ vita eterna. ¶ Quarto tētat de īuidia: Ex qua vn⁹ inuidet alteri. Artesan⁹ in artesanū: mercator ī mercatorē: nobilis in nobilē angustiat̄ dolet. Unde deberēt gaudere: dolent. Qd̄ ꝯtra ph̄m. ix. Ethi. Amic⁹ se dz hr̄e ad amicū sicut ad seip̄m. Et xp̄s Mat. xij. Diliges ꝓximum tuum sicut teip̄m. In hac ciuitate sunt tria peccata supbia maxima. paup supbus. Inuidia ꝑ quā mulier ortulani vult se eq̄parare mulieri doctoris. Incōpassio vel crudelitas ⁊ duritia sup pauperes. Mirū. Crescunt quotidie angarie dñoꝝ nec deficit pōpa. ¶ Quīto tētat de gula: sicut morb⁹ scti blasij. O q̄t sunt q̄ ꝓ morcello irēt cētum miliaria ⁊ negarēt sctm̄ frāciscuz. Uadūt ad beccariā die sabbati sūmo mane. O socie sua mihi armū illū silr̄ illu depar. Ad tabernā volunt de bono auerno: o socie faciet tibi nocumentuz oculis. Dixit ille. Meli⁹ est hr̄e oculos sgarbellatos q̄ mori siti. Nō custodiūt ad vigilias sctōꝝ: nec q̄dragesimaz. Tales

UVA. BHSC. IyR_237

figurant̃ ꝑ esau. de quo Gen̄. xxv. Qui fratri suo iacob vēdidit p̄mogenitur̄ ꝑ vna scutella lent̄: ad minꝰ fuissent saturati. Silēs sunt illi florētino: q̄ comedit ꝑ. x. dū esset in cōuiuio ⁊ comedisset tanq̄ lupꝰ q̄si vsq̄ vomitū. vidēs afferri ranas ī quātitate: ⁊ laute coctas: q̄ruz ipe cupidꝰ erat: indignatꝰ dixit. ꝑ fidez dei: si mori deberē: ꝑtē meaz volo: tantū comedit q̄ crepuit mediꝰ: iō dant̄. inuenit eū in inferno. c. vi. inferni di. Uos ciues me appellatis zacū ob dānabile gule vitiū vt vides: in pluuia crucior ¶ Sexto tentat de ira. Ex q̄ deus ⁊ scti vituperant̄. Quia in. i. Ethi. Impossibile est indignā tez opari bona. ⁊ ꝓuer. xvij. Ira nō hz mīam. ⁊ Cato dicit. Ira īpedit aīz ne possit cernere verū. Exēplū illiꝰ asculani Qui nouū genꝰ blasphēie inuenit sanguis fluxus veniat asine q̄ portauit xp̄z in egyptū. ꝯ tales dd̄. Irascimī ⁊ no. pec. ¶ Septīo de accidia. Ex q̄ stat ociosus ⁊ piger vt nō possit opari bōa. ex̄ de renū. c. nisi cū p̄dē. Ociositas ⁊ voluptas arma sunt hostis antiq̄ ad miſas aīas captiuandas Qd̄ exēplis pz d̄ dd̄ ocioso q̄d fecerit. de Salo. de Sāsone in sinu dalide. O q̄t mala fiunt sup̄ apothecas: dicunt̄ turpia: ⁊ v̄ba ociosa. O iuuenes q̄d h̄ statis tota die ociosi ¶ Scd̄o tētat ex oī latere. Prīo añ: vt hoīem detineat a bonis incept̄ O q̄t sunt q̄ bonū incipiūt per dies aliq̄t cōtinuādo: sz suasu diaboli cito deficiūt. Scd̄o retro: q̄ conatur deducere hominē ad pctā p̄terita ad vomitū vt canis. Tertio a dextr̄ ꝑ ꝓspitatē. Deut̄. xxxiij. Incrassatꝰ est dilectꝰ meꝰ ⁊ recalcitrauit vt faciat hoīem obliuisci de deo. Unde q̄ntus curtius. Fragilitatis hūane nimia in ꝓspis rebꝰ obliuio ē. ⁊ titꝰ Liuiꝰ scd̄o bello pu. Ferme em̄ fit vt scd̄e res negligētiā creēt. Quarto a sinistris ꝑ tribulatōes. p̄s. Cadēt a latere tuo mille ꝑ aduersitatē. ⁊ decē milia a dextris tuis ꝑ ꝓsperitatē: q̄ plures abutūt̄ prosperitate vt de dauid salomo. Quīto sursum: q̄ ex pctō supbie sue adaz tētauit: ex q̄ natura hūana lapsa ē Sexto deorsum: q̄ conatur hoīez deducere ad ꝑditiōem eternaz. In vitis patrū interrogauit Macharius de quo plꝰ letabat̄ in mūdo: ridendo rñdit. Qñ mecuz deduco aīam ad infernū. ¶ Tertio p̄ncipaliter tētat in omni tēpe. Et hoc q̄ttuor tp̄ibus. ¶ Primo in pueritia vt inchoet habitum vitioꝝ: inobediens p̄ri ⁊ mr̄i. Ignorat pater nr̄. Aue. Credo. cum tamen teneatur scire ⁊ doceri. de cōse. dist. iiij. Uos ante oīa. Fiunt ingrati. ladri. Qd̄ ꝯtra Eccle. vi. Filij tibi sunt: incurua illos a pueritia illoruz. Ad vos clamo: o patres ꝑ quibus ratōnez reddetis in iudicio. ¶ Secundo in iuuentute vt sequant̄ cōcubinas: blasphemias: ꝑiuria: vsuras. Que oīa iuuenes acq̄sierunt a parentibus suis. Quid relinques in testō: o pater filio tuo. Uere lanceas balestras: arcus: tabulerium: cartas datos. ¶ Tertio tentat in decrepitate: vt nō attentat aīe ꝓprie: hñs pedem iam in fossa: ⁊ habens oculos lippos ⁊ eat cum baculo. Con

UVA. BHSC. IyR_237

tra tales dicit Hiere.iij. Bonū est viro si port auerit iugū: ab adolescētia sua. ¶ Quarto in somnis tētat. Scdm Tho.xxij.q.xlvi.argu.vi. Cū sint tria somnia. Quedaz a natura. Quedā a deo. Quedam a dyabolo. De his somnijs hoīes tētat: quando in eis apparet. In collationib⁹ abbatis Moysi legit de heremita: cui demon apparuit in forma boni angeli. Surge inqt ad laudādū deū. Et aliqudāo portabat ei lumen: ⁊ dicebat. Nauis talis submersa est: ora pro animab⁹ illis: quia sunt in purgatorio. Tandē ostendit ei in visione celū apertū ⁊ infernū dicēs. Nisi iudeus fias non intrabis celū. Judeus factus est ⁊ damnatus. Unde caute incedendū est. Quia dicit Eccl. v. Ubi multa somnia: ibi mlte vanitates Et. xxxiiij.q. Ecclīastici. Multos errare fecerūt somnia. Et.xxvi.q.vij. Non inueniatur in te qui obseruet omnia. Clama ꝯtra seculares qui fidē facile prestāt. ¶ Sexto tētat in vigilia: quia habz hāc ptātē: vt aerē istū possit cōdensare. Quo facto visus deludit. Exēplū patet puelle: que oculis oīm videbatur equa. Monachi aūt scti machari cōpatiētes ei rogarūt patrē ꝓ ea. Rndit machari⁹. Ocli vestri sunt delusi: nō est equa sed mulier. Uñ aperuit oculos illorū. Ad qd facit exēplū illud mirabile in libro qd dicit Fortaliciū fidei. Quod in regno frācie. Cū iudei maleficijs vterentur: accidit ꝙ quidam iudeus factus est amicus cuiusdam ministri iustitie: quē orauit: vt daret ei cor hoīs xp̄iani: fingens velle pro medicina ꝓmittēs ei.xxx. coronas auri: qd factū est. Extraxit autem cor a quodā xp̄iano: quem iustitia exigente squartarat: ⁊ dedit vxori custodiendū. Mulier aūt prudēs cor porci dedit iudeo ꝓ illo xp̄iano Judeus aūt credens se habere cor xp̄iani: sepeliuit illud in quodam campo latissimo: ī quo paulopost venit magna multitudo porcorū. Qui mutuo bella ꝯcitātes: vn⁹ nō remāsit qn se occideret: iudeus captus dixit Qd idē factū fuissz si cor hoīs xp̄iani fuissz ibi sepultū. Hoc ideo inquit iudeus feci: quia in vigilia demō me seduxit. Et quāuis o aīa cara de tot ⁊ de tātis, demon tētet. noli tñ timere: qr nō pōt nisi quātū tu vis. Uñ tho.ij.di.xxi.ar.ij.dicit. Licet demonis potētia sit maior ptāte homini: tñ quo ad aliquid nō est maior. s. quo ad liberū arbitriū qd cogi nō pōt. Nā hō est dñs suoꝝ actuū. Demon autē non Scdm alb. sup luc. tria bona sunt in demonib⁹. de qbus ꝓ libito non pñt disponere nisi tm̄ q̄tum a deo ꝓmittit. Primū naturalis existentia. Sunt em̄ natura pulchri: neqꝫ q̄tū ad substantiā sue nature sunt turpiores angelis bonis: et tñ ī sui natura substātia ⁊ decore non pñt hominibus apparere. Immo apparent aut in corporibus assumptis in tali deformitate: ꝙ videntes contristantur. Ex hoc virgo noluit videre ip̄m in morte. Uñ Tho. supra dicit. Demon non potuit assumere aliā formā preter serpētis qñ euā seduxit. Scdm bonū est na

UVA. BHSC. IyR_237

turalis sapiētia qua vellent cōtra nos vti oīa astutia. Sed deus eos nō sinit. q̄ sua clemētia illuminat nos ad vitandas suas fraudes dolos. ¶ Tertiū naturalis potentia. Possent facere miranda: deludere sensus hoīs: vexare corpora: spargere aquas maris sup terrā. Turbare totaz machinā: suffocare homines: ruere domos. Sed de⁹ sua bonitate nō sinit: nisi q̄tuz hō pōt ei resistere. Unde dicit Tho. i. par. q. cxiiij. Demō semel victus ab aliquo nō amplius eū tentat: nisi ad multū tp̄is. Et hoc duplici ratiōe Primo diuīe clemētie qua seruos suos nō patitur vexari supra vires Scdo rōne sup̄bie: qr nō pōt pati q̄ superet̄ ad hoīe inferiore sue nature. Ido Mat. iiij. Demō qui tentauit xp̄m in deserto: amplius nō molestauit vsq̄ ad passionem Ad qd̄ facit exēpluz illud mirabile de monacho Anastasio: qui centū demones habuit q̄ttuor annis ad tētationē: quos post resistentiā tanti tēporis habuit ad obedientiā: ⁊ subiectionē: ita q̄ ad ei⁹ preceptū: fecit monasteriū p cētū monachis: cū oībus officinis. Aquas a longe deducentes p aqueduct⁹ subterraneos. Et Math. viij. de quodā demone cum expelleret̄ a quodā: petijt a xp̄o ingredi porcos: q̄si nō ausus p semet ingredi. Et Job. i. De licētia dei fuit vexatus. Qui etiam non possunt cognoscere cogitationes hoīm. Unde patet secundum

Tertiū dicitur ⁊c. Ad ipsuz demonē debellandū sunt quinq̄ remedia: que etiā sunt necessaria ad defensionē vnius castri ciuitati sue debellate ab inimicis.

¶ Primū est: succursus populorū.
¶ Scdm est: prouisio munitionū.
¶ Tertiū est: resistētia inimicorum
¶ Quartū est: fidelitas militū.
¶ Quintū est: sollicitudo custodie
¶ Primū ⁊c. Ciuitas capit̄ ab inimicis: qñ deficiūt milites ⁊ populi: q̄ eam defendāt. Constātinopolis. Capha. Bossina. Barra. Grecia. Thessalia. Marra. Peloponesuz. Trabescūda. He ciuitates fuere capte a turcis: quia nō fuere defensate a xp̄ianis. Remediū istud opz haberi ꝯtra demones: qui pugnāt ꝯtra castrū aīe nostre. Et hoc est refugiū orōnis. Qd̄ patet figura: ⁊ auctoritate. Prīo figura. Exodi. xvij. De Moyse orante: qñ popul⁹ pugnabat ꝯtra amalechitas: ⁊ ipse tenebat man⁹ depressas: populus perdebat. Et qñ tenebat altas vincebat. In signū q̄ orō est victoria ꝯtra īimicos. Scdo auctoritate. Mat. ix. Hoc gen⁹ demoniorz in nullo pōt exire: nisi in orōne ⁊ ieiunio. Que orō dz fieri trib⁹ generibus p̄sonarz. Primo iesu xp̄o qui est aduocat⁹ apd̄ patrē. Hiero. ad Eusto. Itaq̄ oī auxilio destitutus ad iesu iacebā pedes: rigabam lachrymis: crine tergebā. Secundo Marie. Ber. In periculis: ī angustijs: in reb⁹ dubijs: mariā cogita: mariā inuoca: non recedat ab ore tuo: nō recedat a corde. Tertio oībus sctīs. Job. v. Uoca g̊ si est q̄ tibi rñdeat: ⁊ ad aliquē sctōrz cōuertere. ¶ Secundum. ⁊c. Ut bōdar-

UVA. BHSC. IyR_237

de.schiopeti.passaualāti.zarabo-
tani.archibusi.balestri. Istud re-
mediū ꝯ demonē:est bñiliatio sui.
Uñ est ꝙ plēs nō se corrigūt: quia
nō se cognoscūt. Lac.i.c.i. Hec em̄
prauitatis est cā:ignoratio sui. An
toni⁹:vidit totū mūdū laqueis ple
nū dixit. O q̄s poterit vitare istos
Rñsum ē. Antoni sola bñilitas. Et
Dd̄ de seip̄o. Humiliat⁹ sum:⁊ libe
rauit me. Diabolus est sup̄bus: et
humilitatē abhorret. Uñ dicit dia
bolus antonio. Si tu vigilas:ego
nō dormio. Si ieiunas:ego cibum
nō capio:in sola humilitate me su
peras. ¶ Tertiū est.⁊c. Istud ē me
ditatio passionis xp̄i.ij. Paral'.xx.
Cū ignoram⁹ quid agere debeam⁹
hoc solū habem⁹ residui: vt ocl'os
nr̄os dirigam⁹ ad te. Greg. Si pas
sio xp̄i ad memoriā reducit̄:nihil ē
adeo durū qd̄ nō equo aīo toleret̄
Figura de Marath fluuio Exo.xi
¶ Quartū est: Fidelitas. Ephe.v.
In oībus sumētes scutū fidei. Qd̄
signatur in quodaꝫ fideli notario
apud cōstātinopoli. De quo legit̄
Qd̄ cū quidā magus duxisset eum
ad quēdā locū vbi stabat maxima
multitudo demonū: vnus eorū in
throno sedēs interrogauit si seru⁹
suus vellet esse. At ille signauit se
dicēs. Ego sū seru⁹ sctē Trinitatis.
Audito hoc noīe Trinitatis ⁊ viso
signo crucis:oēs diaboli fugerunt
Cū igit̄ ad eccl'iam scē sophie iuis-
set:imago xp̄i q̄ ibi erat ocl'os ver
tebat ad ip̄ꝫ quocūqꝫ iret: acsi ip̄o
facto diceret xp̄s. Qr confessus es
me corā diabolis in terris:ego con
fitebor te corā patre meo in celis.

¶ Quintū est ⁊c. Ut qñ fiunt bone
vigilie Clamando de turrione fac
bonā custodiam de turre inferiori
Istud remedium:est assidua bona
opatio. Hiero.de cōse.di.v. Nūq̄
Semp̄ aliq̄d boni facito:vt diabo
lus te semp̄ inueniat occupatum.
¶ Feria scd̄a p̄me hebdomade.xl.
De iudicio vniuersali.

Ibunt hi in
suppliciū eternū: iu
sti autē in vitā eter-
nam. Math.xxv.c.
Scd̄m sentētiā aug.
Si aliquis esset qui de tota scrip-
tura nihil aliud sciret nisi solū pre
sentem lectionē:hoc solum suffice
ret sibi ad salutē. Ideo quia in ip-
sa cōtinetur bonū ⁊ malum:salua
tio et perditio hoīs. Cum venerit
inquit euangelista filius hominis
in maiestate sua:⁊ oēs angeli cum
eo:cōgregabūtur ante eū oēs gen
tes. Scd̄m Thom̄.in.iiij.di.xlvij.
Duplex est iudiciū quo homo iudi
catur. Unū p̄ticulare: in quo iudi-
catur s̄m opera sua. De quo Eccle
siastici.xli. Hoc iudiciū a deo om-
ni carni.⁊.Apo.xiiij. Op̄a em̄ illo-
rū sequūtur illos. Aliud est vniuer
sale:de q̄ hodie fit mentio. In quo
cōgregabunt̄ oēs gētes añ iudicē:
boni ⁊ mali. Et qr vt hꝫ ph̄s.iij.to
picoꝝ. Inest deo iustitiam facere.
Iō cuilibet dabit ꝙ suum erit. Hic
est ille equissimus iudex:qui facta
nostra oībus notificabit. Naū.iij.
Reue labo pudēda tua ī facie tua:
et ostendā cunctis gentibus igno-
miniā tuā. Ecclesia. Liber script⁹

UVA. BHSC. IyR_237

proferetur in quo totū cōtinetur: vnde mūdus iudicetur. Iudex ergo cū sedebit: quicq̄d latet apparebit: nil inultum remanebit. Hic est qui rōnem exiget de anima nostra. Ideo scriptura Deutero. iiij. Custodi temetipm: t animā tuam sollicite. Hic est q̄ rōnem exiget de tēpore. Ecclesiastici. vi. Fili conserua tempus t declina a malo. Con serua tēpus: qz breue. i. ad Cor. in. vij. Tēpus breue ē. De qua in. iiij. pbis. Nihil habemus de tempore nisi nūc. i. presens tēpus: qz precio sum. Ber. Nihil precios⁹ tempore. Cū venerit inquit filius hois: cōgre. ante eū oēs gentes. Boni et mali. Bonis dicet verbum salutis Uenite benedicti patris mei possidete vobis paratū regnū a constitutione mundi. Malis dicet verbum perditionis. Ite maledicti in ignē eternū. Ūñ dicūt assūpta verba. Ibūt bi in supplicū eternum. De quo iudicio tria sunt videnda.

¶ Primū: verificationis.

¶ Secundū ordinationis.

¶ Tertiū: consumationis.

ç Circa primū. Queritur utrū iudicū vniuersale sit futurū ¶ Ad hoc due opiones fuere. Una est q̄ nō. Altera q̄ sic. Prima q̄ non sic pbat. Iustitia requirit q̄ vna res semel bene iudicata: bis nō iudicet: vt p⁹ ff. de officio p⁹cōis. l. Obseruādū. Et. ff. de iudicijs. in. l. iudex. t. xxx q. v. c. Judicātem. Ad ppositū. Deus est iustus iudex: cū boiem iudicet in morte. iuxta illud Apo. xiij. Opera enim illoz sequūtur illos. Ideo iterum nō debet iudicare in vniuersali iudicio. Unde Nauī primo. Nō iudicat deus bis in idipm Et hoc fundamēto Saducei mortui sunt ad negandū resurrectionem. ¶ Alia opinio dicit q̄ sic. Quia bo diernū euāgeliū loquit̄ de hoc. Ad hāc difficultatē rñdeo 9m Thco. s. Tho. in. iiij. di. xlviij. Et magistruz in. iiij. di. xlviij. t alex. iiij. di. xlviij Et Boñ. in. iij. di. ead̄ ponit hanc cōclusionē. Qō iudicū vniuersale erit futurū. Que pbat rōibus auctoritatib⁹. Rōne triplici.

¶ Primo: ratione diuine iustitie

¶ Scdo: rōne diuine sapientie.

¶ Tertio: rōne pfectionis humane nature. Primo tc. Ad diuinā iustitiā ptinēt malos pdere: et punire eos 9m demerita: vt p⁹. xij. q. ij. c. Cū deuotissimā. t. l. Ita vulneratus. ff. ad. l. aquiliā. t. C. de fur. l. si q̄s. t. ff. de penis. l. si capitaliū. Hec autē iustitia: cū sit pclarissima virtutū vt p⁹ p⁹s. v. etbi. maxime bab⁹ repiri in deo. Qz vt dicit sanctus Thomas. i. pte. q. xxi. ar. i. Cum quo est cōmētator. Oē qō ē potissimū deo est attribuēdū. Si reperitur in boib⁹: multa magis in deo. Sed nota 9m Alber. q̄ quattuor habent reperiri in deo: que nullo modo pñt reperiri in homine taliter. Primum est potentia infinita Et hāc potentiā ostēdit mūdo: qñ ipm de nihilo patrauit: iuxta illō. Terrā t mare tu creasti. Scōm est sapiētia infinita. p⁹. Omnia in sapientia fecisti. Ro. viij. O altitudo diuitiarum sapiētie et scientie dei Tertiū est misericordia quā ostēn-

UVA. BHSC. IyR_237

dit mundo in expectatione peccatorũ. Isa. iij. Expectat nos deꝰ: vt misereatur nostri. Quartuꝫ est iusticia. Sed hãc mundo plene non ostendit. Quod apparet. Uidimꝰ eñ mala fieri. Unus deum vituperat. Alius vsuras cõmittit. Alius nigromãtiã sequitur. Alius asasinat pauperem: verũtamen tales non puniuntur de sceleribus suis. Unde Dauid. Uidi impium super exaltatũ. Et alibi. zelaui sup iniq̃s pacem peccatorum videns. ⁊ iob. admirans. xxij. dicit. Quare ĩpij viuunt sublimati sunt cõfortati sunt diuitijs vere dormit ⁊ surdus effectus est. Jo. viij. Ip̃e vero dormiebat. Ad ꝓpositum. Si iustus ẽ. debet iusticiã facere in peccatore: in p̃sentiarum nõ hꝫ locuꝫ. ergo fiet in iudicio vniuersali. Aliter deus nõ esset iustus. Quod est impossibile. ij. Tim. q̃rto. Bonũ certamen certaui cursuꝫ cõsummaui fi. ser. de reli. reposi. est mi. corona iusticie quã red. mi. iustꝰ iudex. ¶ Secũdo rõne ⁊c. Ad diuinã sapiẽtiaꝫ ꝑtinet sublimare virtuosos. Luce i. Exaltauit humiles. Qꝛ vt habet pb̃s. iiij. ethi. honor ẽ exhibitio reuerentie in testimonium virtutis In eodem. Solus bonus ſm virtutem: est honorandus. Ro. ij. Gloriã ⁊ honorem querentibus vitaꝫ eternam. Ad ꝓpositũ. Hoĩes qui ĩ hoc mũdo viuũt iuste ſm lumẽ rõnis ⁊ obtẽperãt diuinis mãdatis: merent̃ p̃miũ in testĩoniuꝫ v̄tutis vt pꝫ ꝑ pb̃m. i. ethi. Sꝫ oppositũ videmꝰ Quidã lapidati sunt vt zacharias. stephanꝰ. Alij gladio trãsuerberati: vt Hieremias. Alij secti vt Isa. Alij excoriati: vt Bart. Alij in craticula positi: vt Laurentius. Alijs lacerate carnes: vt vincẽtius Alijs auulsi dentes: vt Apolonia. Alijs ocl̃i eruti: vt lucia. Alijs mãmille ĩcise: vt Agatha. Deus deuoto homini dat angustias. Hodie occidit puerũ cras equũ. Alia die asellũ. dat ĩfirmitates. Quum igit̃ bonis cõgrua premia hic a deo nõ reddantur: igitur in iudicio quãdo aĩa corpi cõiungetur: gl'ia ei contribuet̃. Et ex hoc: vt hñt Theologi in. iiij. aĩa hꝫ naturale desideriũ ad corpus suũ. ⁊ cupit vniri corpi et clamat quottidie illud Apo. vi. Usquequo dñe verꝰ ⁊ sctũs nõ vindicas sanguinẽ nr̃m. Et ꝑ oppositum. Illud iudiciũ fugiunt dãnati rõne huius vniouis aĩe ad corpꝰ ꝓpter maiorem penam. Unde ptꝫ secunda ratio: quomõ iudiciũ vl'e est venturꝫ. ¶ Tertio sic ⁊ẽ. Nã humana natura ẽ imꝑfecta id est aĩa non est coniuncta corpi. Unde separatio aĩe a corpe est ꝑ accidẽs ⁊ contra eius naturalem inclinationem. Quia vt hꝫ pb̃s. ij. de anima. Homo constat ex aĩa ⁊ corpore: et iiij. Meteo. Homo mortuꝰ nõ est homo: nisi equiuoce. Ideo ad perfectionem ipsius nature humane conuenit animam coniungi cum corpe. Que cõiunctio erit in iudicio. Et per cõsequẽs erit iudicium vl'e. Quam veritatem confitetur Paulus. ij. corin. v. Omnes enim nos manifestari opꝫ ante tribunal xp̃i. ⁊. xxv. di. c. Qualis est hic q̃sq̃ egreditur: talis in iudicio appare-

UVA. BHSC. IyR_237

bit. Cū illa fide ⁊ iusticia. Et Aug. xx. de ciui. c. i. Tenet oīs eccl'ia dei veri xp̄m de celo esse venturū: ad iudicandū viuos ⁊ mortuos. Et Hiero. ad Asellā de fictis amicis. Ante tribunal xp̄i astabim⁹: ibi apparebit qua mēte q̄s vixerit. Et Bern̄. q̄dā epl'a. Uēiet dies illa. qn̄ plus valebūt pura corda q̄ astuta verba: cōsciētia bona q̄ marsupia plena: qd̄ quidē iudex ille non flectet̄ donis nec fallet̄ verbis. Un̄ patet veritas? ¶ Ad argumētū. Rn̄det. s. Tho. in. iiij. di. vbi sup̄. Omp̄s de⁹ in iudicio bis non iudicat hoīem. Si em̄ punit aīam in morte: nō punit totū hoīem. Quia aīa non est hō: sed pars hoīs. Ideo cū totus peccauerit corpe ⁊ aīa: totus puniendus est: aut premiādus. Iudicium quo nūc iudicat: iudicat̄ aīa nō corp⁹. Ut igitur p̄mie t̄ aut dānetur in vtroq; hoīe: op; iudiciū eē vēturū. Un̄ pt; primū mysterium.

Secundum ⁊c. Ordinabitur aūt iudiciū scd̄m Thomā quo ad tria. ¶ Primo. quo ad locū. ¶ Scd̄o. q̄ ad aspectū. ¶ Tertio. quo ad modū ⁊c.

¶ Primo ⁊c. Qr sup̄ mōtē stabūt ⁊ in valle Iosaphat. que inter montē syō ⁊ oliueti sita est. De quo Iohel. ij. Adducā oēs gentes in valle Iosaphat. ⁊ disceptabo cū eis. Sz dubiū q̄ritur. Quō est possibile q̄ ibi stet tātus ppl's: cuz vallis illa sit parua? Ad quod dicit magister in. iiij Qd̄ quot quot hoīes potuerūt ibi stare: ibi erūt. Alij vero circa vallem erunt. Alij ꝓpinquius. quidaz vero remotius. De sanctis vero dicit: q̄ erunt in aere cū xp̄o. iuxta illud apl'i. i. Thessa. iiij. Rapiemur cum illis: obuiā xp̄o in aera. Et ita dicit sctūs Tho. in quolibet. ix. ar. ij. ¶ Secundū ordinabitur ⁊c. Quia sunt visuri xp̄m boni et mali. Sed nota s̄m Theologos q̄ boni videbunt eum in gloria diuinitatis ⁊ humanitatis cum iocūditate cordis: quia in proximo gloriā expectabūt. iux̄ illd̄ Isa. xxxiij. Regē in decore videbūt. Sz ꝑ contrariū mali videbūt in hūanitate in forma terribili: priuati visione diuinitatis. iuxta illud Isa. v. Tollatur impius ne videat gl'iaz dei. Ex qua visione: o aīa cara: grādis erit plāct⁹ illis reprobis. De quo Criso. sup̄ Mat. Plāgent iudei videntes viuentē ⁊ iudicātem: quez q̄si mortuū existimabāt. Plangēt gētiles: q̄ vanis disputatiōib⁹ decepti stulticiā putauerūt deū colere crucifixū. Plāgent xp̄iani pctōres: q̄ magis dilexerūt munduz q̄ deū. Practica sup̄ istas generationes. Fac or̄onem o xp̄iane. vt det tibi gr̄am deus plāgendi pctā tua hic: ne fleas ī valle Iosaphat. Qd̄ bene Iob petebat. x. c. Dimitte ergo me vt plangā paululū dolorez meū anteq̄ vadam ⁊ nō reuertar. ¶ Tertio ordinabitur ⁊c. Contemplātur doc. q̄ aduenīēte mūdi fine qui soli deo est cognit⁹: vt dicit. s. Tho. iiij. di. xliij. ar. iij. Xp̄us iesus cui cōcessū ē a pr̄e facere hoc iudiciū: ip̄z manifestabit matri sue: angelis: apl'is: ⁊ oīb⁹ aīab⁹ sctīs Mater mea inq̄t ⁊ vos serui mei: adue

UVA. BHSC. IyR_237

nit tēpus: quo mūdū iudicē: vt ele-
cti mei p̄miētur in celo: et reprobi
cruciētur in inferno. Et vos ange-
li preparate ad hoc negocium per
agendū. Ad vocem eius letabunt̄
oēs. Et rōne iusticie. iux̄ illud p̄s.
Letabitur iustus: cū viderit vindi
ctā. Et rōne premij: qr p̄miū expe-
ctabūt. Et sicut rex tēporalis in re
gno suo. iij. solet obseruare: qñ va-
dit dare aliquā sniam diffinitiuā.
Ita rex spiritualis xp̄us iesus: hec
obseruabit. Primo premittūtur ti
bicines cū tubis: q̄ bñt citare par-
tes. Scdo p̄mittuntur serui ⁊ do-
micelli. Tertio associatur ip̄e cum
suis senatoribus et cōmēsatorib⁹.
Ita xp̄s faciet. ¶ Primo premittet
tibicines. Qui erūt quattuor ange
li. dicētes alta voce ad q̄ttuor par
tes mūdi. Surgite mortui: venite
ad iudiciū. Sic ad occidentem: et
alias partes mūdi. Et subito oēs
aīe q̄ sunt in paradiso: ⁊ in inferno et
alijs locis dispersi: vestiēt corpora
sua: ⁊ ministerio angelor̄ colligen
tur pulueres: ⁊ cōiungent̄ aīabus
suis ⁊ sic fiet generalis resurrectio
corporū. De hac Tuba loq̄tur apo
stolus. i. Cor. xv. Canet em̄ tuba.
et mortui resurgēt. Utr̄ aūt illa tu
ba erit materialis: aut nō. Duplex
est opinio. Una Ricar. iiij. dis. xliij.
Vox huius tube nō est cā efficiēs
reformationis corpor̄: qr ipossibi
le est: ꝙ tuba habeat hūc effectum
erit tamē instrumētuz diuine iusti-
cie: ita ꝙ erūt materiales. Alia opi
nio est Tho. sup epl'as Pauli. Qd̄
vox istius tube est vox xp̄i. Sed dr̄
tuba istar tube veteris testamen-
ti: q̄ habebat conuocare hoīes ad
mouēdū castra: ad ꝯciliū. ⁊ hmōi.
Ita vox xp̄i ad ꝯducendū hoīes de
sepulchris ad iudiciū. Que vox erit
valde terribilis. Et non immerito
Qr si xp̄s mortalis fuit taz efficax
ad resuscitādū lazar̄: qñ dixit laza
re veni foras: ꝙto plus īmortalis?
Figuratiue de hac voce habet̄ Ge
ne. iij. Si adā timuit vocē dei. Adā
vbi es ⁊ abscondit se: ⁊ tñ illa vox
erat mīe vt parceret illi: si veniam
postulasset ꝙto magis timebūt re
probi: q̄ in īferno erūt dānādi voce
dei: que erit seuere iusticie. De hac
voce Hiero. sup Mat. Quotiens
diē iudicij ꝯsidero: toto corpe con-
tremisco. Siue em̄ comedā siue bi
bā: siue aliq̄d aliđ faciam: sp̄ vide-
tur illa tuba terribilis insonare au
rib⁹ meis. Surgite mortui venite
ad iudiciū. ¶ Scdm qđ facit: est qr
premittit domicellos: cū insignijs
regis. Sic xp̄s premittet oīa īstru
mēta passionis q̄ intra se erunt re-
formata. Cū cruce. corona. lācea.
et alijs. Et hoc ad ꝯfusionē pctōr̄.
De hoc loq̄tur Mat. xxiiij. Signuz
filij hoīs apparebit ī celo. De quo
eccl'ia. Hoc signū crucis erit in ce-
lo: cū dñs ad iudicandum venerit.
Quale hoc signū o Pater Marzo-
chus. Anguis. Serra. Lupa. Aqui
la alba ⁊ nigra. Non. Sz arma xp̄i
Cōtra dños tēpales q̄ nūc non cru
cem sed insignia sua in capellis et
ecclesijs ponūt. Unus p̄ arma sua
psitacum. Alius equinā nasicā ⁊c.
Sed querit aīa cara dubiū. Quis
feret hoc vexillū crucis. Quidam
p̄dicāt ꝙ Job. baptista. Alij ꝙ Pe-

UVA. BHSC. IyR_237

trus. Alij ꝙ Paulus. Alij aūt magnis vocib⁹. Frāciscum extollunt: quē sic etiā depīgūt. Clama. Stoliditas. Soliditas. Stoliditas. Qꝛ theologi volūt ꝙ erit ministerio angeloꝝ. ¶ Tertiū qđ facit rex: est qꝛ de palacio suo descēdit cum militib⁹. Sic xp̄us q̄ꝫ: cū mr̄e sua. angelis: ⁊ tota curia celesti: veniēt sup̄ mōtē oliueti. iux̄ illud Isa. iij. Dn̄s veniet cū senatoribus terre. Et sic scti resumptis corporib⁹ obuiaꝫ fient xp̄o in aera. Et sic erūt a dextris boni: mali aūt a sinistris. Sed dubiū q̄rit̄. Utrū mali resurgēt in hoc iudicio? Quibusdā videtur ꝙ nō: p̄ verbū dauid. Nō resurgent impij in iudicio: neq̄ pctōres in consilio iustoꝝ. Ad quos respōdent theologi. Qđ in isto iudicio: erunt tres differentie personaruꝫ. Quidā iudicabūt sed nō iudicabūtur: vt apl'i. De quib⁹ Mat. xvij. Sedebitis ⁊ vos iudicātes. xij. tribus isrl'. Quidā iudicabuntur ad gl'iam suscipiēdā. Et hi erūt boni. Quidā iudicabunt̄ ad dānationeꝫ eternā: ⁊ hi erūt mali. Surgent ergo tā boni ꝙ̄ mali. Sed dubiū q̄ritur. Surgent ne pueri: q̄ cū peccato orignali decesserūt? Respōdeo ꝙ sic. Sed ad q̄d? Respondeo s̄m Alber. ad faciendū duo. Primū ad reassumptionem suorū corporꝝ: qꝛ vt dictū est supra prima p̄te. Natura aīe est vt velit cōiungi corpi: qꝛ est forma sua. Scđm ad accusandum parentes: quoꝝ defectu mortui sūt sine baptismo. Clama ꝯtra matres. O si ponerent̄ aures a latibula audirent̄ voces puerorum occisoꝝ clamātiū. Uiudicta. vindicta dn̄e deus ꝯ matres nr̄as crudeles. Ad ꝓpositū redeam⁹. Mali ergo erūt a sinistris ⁊ boni a dextris. Et qꝛ vt hꝫ Tho. ij. ij. q. lvij. ar. vi. Et. ff. de officio p̄sidis. l. Illicitas. Iudex nō dꝫ iudicare nisi s̄m allegata. Ideo cōtra reprobos. vi. testes erūt. ¶ Prim⁹ erit natura angelica. Job. xx. Reuelabūt celi iniquitatē eius. Ideo dr̄ Lu. xxi. Qđ virtutes celoꝝ mouebūtur. i. potestates angelice: vt peccatores accusent: ⁊ cōtra eos testimoniuꝫ ferant. Practica sup̄ oēs status peccatoꝝ. Et cōtra mulieres manicarum coccineaꝝ. ¶ Scđs erit demō De quo Augustinus. Dicturus est em̄ ille aduersarius noster in iudicio. Equissime iudex: iudica hunc esse meū ob culpā: qui tuus noluit esse per gr̄am. Tuus per naturam meus p̄ miseriaꝫ. Tuus ob passionem meus ob suasionem. Tibi inobediēs mihi obediēs. A te accepit immortalitatis stolā: a me accepit pānosam qua indutus est tunicā. Tuā vestem dimisit: ⁊ cū mea huc venit Equissime iudex: iudica hūc meū esse: ⁊ mecū esse dānādū. Ille ¶ Terti⁹ erit ꝯscia. Ro. ij. Testimonium reddēte illis ꝯscia ipsorum. Hiero. ad Ocea. Aderit dies illa ī qua facta nostra quasi in quadaꝫ tabula picta mōstrabunt̄. ¶ Quartus erit totus mund⁹. Greg. in homelia. O ꝙ̄ angustie tunc erūt vndiq̄ vie reproboꝝ: superi⁹ erit iudex irat⁹: inferius horrēdū chaos: a dextris peccata accusātia: a sinistris īfinita demonia ad suppliciū

UVA. BHSC. IyR_237

trabēria: intus cōsciētia mordens. foris mūdus ardens. Miser pctōr sic deprehensus quo fugiet. ¶ Quintus erunt cometa celestia. Luc.xxv. Erūt signa in sole et luna et stellis. Primo in sole: nō quo ad puatōes luminis cum sit naturalis: sed fiet per diuinā virtutes. Secūdo i luna et nō dabit lumē suū: cuius illud bēat a sole. Tertio in stellis: q̄ cadēt de celo: non quantū ad earū subām: cum sint incorruptibiles: sz sm apparētiā: quia comas igneas emittent. Preterea vt habet Hiero. dicit se vidisse in annalib⁹ hebreorum de.xv. signis que babēt precedere hoc iudiciū. Et q̄ prima die maria oia se erigent. xv. cubitus supā oēs montes. Scōm in secūda die in profundo descēdet. Tertiū q̄ fiēt terremotus tam magni q̄ oīa alta edificia prsternent. Que signa breuitatis causa omitto. Quibus prmissis exigit ignis ab oīb⁹ ptibus mūdi: et ascendet sup oēs montes. ac purgabit oīa. iuxta illud ps. Ignis ante ipm precedet et inflammabit in circuitu inimicos eius. Terra etiam plana et omnia elementa purgabunt. Sole testante in orientem et luna in occidēte vt fuerunt creata. Cessabit oīs motus Antichristus occidetur ab archangelo Michaele et fiet mundus nouus. sm illud Apocalypsis. xxi. c. Vidit celum nouum et terram nouaz. Et sm Alber. Veniēt paruuli in aliq̄bus latibulis huius mūdi non cōdensatis aquis q̄ oīm deus laudabunt vt ipe ponit sup Lucā Unde patet. ij.

Tertium dr tc. Judex ps testibus auditis ad electos se vertet dicens eis tria verba.

¶ Primū dr vocationis.
Scōm dr benedictionis.
Tertium dr premiationis.

¶ Primus tc. Uenite o mater mea que me genuistis: portastis: lactastis. Et vos oēs sancti in hoc seculo certamen habuistis. Uenite q̄a tempus gaudij est. O verba psolatoria. ¶ Secundū dicit̄ bñdictōis. In verbo benedicti. A patre. A filio. A spiritu sancto. ¶ Tertiū premiationis. In verbo possidete. Regnum in quo nulla tristitia: sz summa iucunditas. In quo nulla malicia: sz summa alacritas. In quo nulla penuria: sed summa vbertas omniū bonorum desiderabilium. Et subdit causam tāti boni dicēs. Esuriui enim tc. Ubi enumerat solum opera misericordie. Sed queris o anima cbara: quare simpliciter fit mētio in hoc iudicio de operibus charitatis. Respondet Ambrosius libro offi. dicens. Omnis summa christiane religionis ac disciplīne in misericordia et pietate consistit. Cōtra tenaces et auaros Deinde vertet se ad malos cuz voce terribili: totus turbatus. Et tu frater. N. Inclina caputium tātusp in oculis ad terrorez dicens. O ingrati. Ego propter vos factus sum homo. Incarnatus: derisus: mortuus. Et vos in omnibus inobedientes mihi fuistis. Quapropter audite verba mea. Clama contra usurarios: et omnes vitiosos

UVA. BHSC. IyR_237

in hoc pñcto. Ite maledicti in ignē eternū qui parat⁹ est diabolo ⁊ angelis eius. Tūc dicēt mali. Da nobis tuā benedictionē. Quibus ille Non: sed maledictōez. Secūdo da nobis aliquē locuz refrigerij. Quibus ille. In ignē. Tertio. Da nobis breue terminū. Ille eternū. Quarto. Da nobis aliquā bonam dulcē societatem. Ille. Qui paratus est diabolo ⁊ āgelis eius: quasi volēs dicere. Pro vestro dño hēbitis luciferū. ꝑ socijs alios minores diabolos. O vox terribilis. O vox que ꝑtransibit ⁊ trāsuerberabit corda. O vox extra oēm spem. Quib⁹ dictis: mali in ignem eternum ibūt. iusti in vitam eternam: cantando. Te deum laudamus. Et tu frater N. pone corrigiam ad collum ꝟtendo ad crucifixū faciem: fac orōnez dicens. Te precor o Jesu pie ꝑ illū amorem quez tulisti omni generi humano: pro quo reliqnisti paradisum ⁊ vestisti te carne ac nostra miseria. Te precor ꝑ labores ⁊ angustias quas. xxxiij. annis ꝑ nobis portasti. Te precor inquā ꝑ illum asperrimū ⁊ ignominiosuz supplicium passionis tue quā sustinuisti pro nostra vltima liberatōe vt populum istum in terra tua collocare digneris. Et tu o maria indefessa aduocata nostra: implora ⁊ obtine nobis istā grām: vt dū sumus in hac lacbrymarū valle faciamus talem penitētiam nostrorum peccatorum ꝙ de numero electorum esse possimus.

¶ Feria tertia p̄me hebdomade q̄dragesime de oratione.

Cum intrasset Jesus hierosolimā: commota est ciuitas dicens. Quis est hic. Matth. xxi. Populi autē dicebant scz inferiores. Hic ē iesus propheta a nazareth galilee Et ingressus est templuz. Quia vt dicit glo. Exemplum nobis dabat vt similia faciamus. Mat. vi. Primū querite regnum dei. Et postq̄ iuit in templū eijciebat oēs vēdentes ⁊ ementes de templo. Scdm sententiā Tho. in cathena. Sacerdotes ex auaricia ordinauerāt: vt in porticu Salomonis oues ⁊ boues ⁊ columbe venderent̄: ne scilz aliquis ex defectu hostie animalis sacrificia intermittere cogeretur. Uidens aūt xp̄s talia furore repletus facto flagello de funulis om̄s eiecit dicens. Scriptum est enim. domus mea domus orationis vocabitur. ¶ Querit̄ difficultas a doctoribus. Quare xp̄s ausus est talia agere nō timēs eos. Respōdet Hiero. Qđ de facie xp̄i: quidā fulgor mirabilis exibat qui omnes in terrorem cōuertebat: ⁊ ei ꝯdicere non audebāt. Et nunq̄ legimus ꝙ xp̄s tantam vindictam exercuerit sicut nūc. Multa enim opprobria sepe audiuit: ⁊ nunq̄ vindictā expetijt: vt qñ ei dictuz fuit. Jo. viij. Demoniū habes: tñ nunc turbat̄. Unde hoc ꝯ bone iesu. Respondet Albertus: quia alie īiurie erāt sue ꝓprie: ideo eas voluit vindicare. Ista aūt erat iniuria p̄ris ideo eaz seuere vindicauit: vt doceret nos iniurias proprias debere dimitte-

UVA. BHSC. IyR_237

re: iniurias vo dei vindicare seuere. Unde dicit eis. Scriptū est. Domus mea ꝛc. Eccl'ia est domus dei quia in ip̄a habitat modo singl'ari Unde. ij. Paral'. vi. Elegi locū istū vt sit nomen meū ibi in sempit'nū. Sed cōquerit'. Uos aūt fecistis illam speluncā latronū. Accesserūt ad eū ceci ꝛ claudi ꝛ sanauit eos. Pueri hoc videntes: clamabant. Osanna filio Dauid. Ex hoc indignati scribe di. Audis quāta isti dicunt. Utiq; Nunq̄ legistis. Ex ore infan. ꝛc. ſm Albertum. fuit honoratus ab angelis: a magis: a pastoribus. a simeone: ab āna. restabat vt a pueris honoraretur. Et relictis illis abijt foras extra ciuitatē ibiq; docebat ꝛc. Applica. De oratione erit ſmo. De qua tria sunt videnda mysteria.

¶ Primū d'r necessitatis.

¶ Scd'm d'r vtilitatis.

¶ Tertiū d'r potestatis.

Ad p'mū dubiū querit'. Utruz sit necessariū orare. Circa h' fuit duplex opi. Una ātiq'rū pb'oꝝ: Epicureoꝝ: Stoicoꝝ: Egyptioꝝ q̄ nō. Qd̄ p̄bant duplici mebio. Primo sic. Necessitas or̄onis est ad hoc: vt intimem' ei a q̄ petimus illd̄ quo indigem'. Sz Mat. vi. d'r. Scit em̄ pat' vester celestis: qꝛ his oīb' indiget: ergo nō est ꝯueniens deū orare: igit' ꝛc. ¶ Scd'o sic Per or̄onē flectit' anim' ei' q̄ orat': vt faciat qd̄ ab eo petit': sed anim' dei est īmutabilis ꝛ īflexibilis. iux̄ illd̄ Mal. iij. Ego de' ꝛ non mutor ergo non est cōueniēs orare deuz. Alia opi. dicit q̄ sic: qꝛ hodie ī euāgelio xp̄s dicit. Dom' mea domus or̄onis vocabit'. Ad hāc difficultātē rn̄det' ſm Tho. ij. ij. q. lxxxiij. ar. ij. Alex. iiij. sum. Ric. iiij. disti. xv. q̄ oratio inter cetera bona homini ē maxime necessaria ad salutē. Que ꝯcl'o egregie p̄bat'. iij. medio. Prio rōe: scd'o auctoritate. tertio exemplis. Ad rōnē. Cōclusio est pb'i. ij. Phi. q̄ nihil pōt tēdere in finem: nisi p ea q̄ sunt ad finē. Exēpluz de īfirmo qui nō pōt sanari: nisi p media. s. p dietam ꝛ medicinas. Et de cultore vinee: qui nō capit vinum nisi pri' vineā colat. Ad p̄positum Finis nr̄ est de': vt hn̄t theo. ī prio sen. Ad quē finē nō possum' peruenire nisi p media. q̄a vt dicit pb'us x. Ethic. Non p̄uenit' ad finem: nisi mediātibus medijs. Qui finis est summe necessari'. iux̄ illd̄. ij. Phi. Finis mouet agentē. Qui finis nō solū cadit sub diuīa p̄uidentia: sed etiā debita necessaria ordinat ad ip̄m finē. Sed q̄ sunt illa ostendit' Mat. xix. de illo legisp̄ito d. Quid faciēdo vitā eternam possidebo. Cui xp̄s. Si vis ad vitam ingredi ſua mādata. Ad practicaz. Nō credas o ciuis: q̄ sis script' in libro vite absolute ꝛ simpl'r. Petr' saluabit'. Martin': Nicola': sed cū cōditione mediātib' medijs ieiunioꝝ: elemosinarū: lachrymarū ꝛ hmōi. Quia vt dicit Nico. de lira sup. iij. Reg. ix. q̄ p̄missiones diuine sunt cōditionales. Et tho. in. q. de veritate. q. xxiij. ar. viij. q̄ si de' reuelaret alicui suā salutē: dz ītelligi sub cōditione si bn̄ agat. Et p oppositū: dānabit' si male agat. Qd̄ aug.

UVA. BHSC. IyR_237

oñdit in li. de p̄destinatōe sanctoꝝ dicens. Fit aūt conditionalr p̄destinatio dei. Predestinati sunt oēs boni ad gl'iam: ea conditione si fidem tenuerint: si obedientiā: si patientiam: si pacē: vsq; suā ꝯditiōez Ubi Augu. concludit ꝙ necessaria sunt media ad salutē. Inter q̄ precipuum est oratio: nō vt diuina voluntas mutet̄ cum sit īmutabilis iuxta illud Boetij. Stabilisq; manans dans cūcta moueri. Et Aug. de natura boni. Solus de⁹ est immutabilis. Et. xi. Metha. Deus ē mouens oīa immobilis: sz vt obtineatur p̄cib⁹ nostris quod ip̄e ab eterno disposuit dare. Teste greg. iiij. dyalogoꝝ. Et. xxiij. q. iiij. c. Obtineri nequaq̄ possunt q̄ p̄destinata nō fuerint: sed ea que sancti viri orādo efficiūt: ita p̄destinata sūt vt p̄cib⁹ obtineant̄. Nā ipsa quoq; pennis regni p̄destinatō ita est ab oīpotenti deo disposita: vt ad hoc electi ex labore pueniant: quaten⁹ postulando mereant̄ accipe quod eis oīpotens deus añ secula disposuit donare. Practica notabilis. Promisit ab eterno de⁹ dare Laurentio paradisum: sed mediante martyrio. Sic apl'is. sic religiosis sic diuiti mediāte elemosina. pauperi mediāte patiētia. Qđ pz figura. đ cananea q̄ a finib⁹ terre Tyri ꝛ sydonis egressa: ad iesuz accessit postulās ꝓ filia sanitatē. Miserere mei fili dauid. Cui xp̄s. iij. Duritias ei ostēdit. Primā: qꝛ verbuz ei non rñdit: tanq̄ fatuā eā reputās Scdam duritiā: qꝛ ouem dyaboli appellauit. Tertiā: qꝛ catulā eam dixit: tñ concessit ei quod petebat. O mulier inq̄t magna ē fides tua. Fiat tibi sicut vis. Ad ꝓpositum. Si ab eterno deus ꝓmisit huic cananee salutē filie: quare ipsam fatuam dixit ꝛ tot opprobria. Ad qđ dicunt theologi. Qđ opus erat: q̄a sic ordinatū erat: vt mediātib⁹ medijs orōnis ꝛ lachrymarū salutem filie impetraret. Cōtra accidiosos qui nolūt facere bona di. Quicq̄d a deo p̄ordinatū ē necesse est oīno vt eueniat. Bñ dixisti. Ordinauit em̄ ꝙ plāgas: eas ad dinina. predicationes audias: restituas male ablata. Iniuriā ꝓximo nō facias. Cōcludamus ergo sic. Per debita media pueniť ad finē: sed inter oīa sacrificiū orōnis est potissimum: ergo orō est necessaria. ¶ Secūdo ꝓbat̄ auctoritate q̄druplici. Prīo diuinali. Unde dauid cōmendans orōnē dicit. Subditus esto dño: ꝛ ora eum. Et Tho. xij. Bona est orō cū ieiunio. Et. i. Pet. i. Oēs vnanimes in orōne estote. Et Jaco. iij. Orate ꝓ inuicē vt saluemini. Et doctor gentiū Paulus Col. iiij. Oratōi instate: vigilātes in ea. Et xp̄s in euāge. Luce. xi. Petite ꝛ accipietis: q̄rite ꝛ inuenietis. Et de⁹ ꝑ os Hiere. xxxiij. Clama ad me: et ego exaudiā te dicit dñs. Quantuz sit deo carum ꝙ cum oremus appet ex eo ꝙ nos tm̄ liber aliter ipse inuitat ad petendum. Pauci sūt qui inuitant vt ab eis petat̄: sed multi sunt qui fugiūt ne ab eis petatur. Refert Seneca: ꝙ paup cynicus ab rege Anthigono petijt talentū Respondit ille ꝙ plus esset q̄ sibi

UVA. BHSC. IyR_237

Cynico cōueniret. Petijt denariū. Respondit ille. minus esset q̄ regē deceret dare. Et sic turpē viam excusandi inuenit. Cum potuisset dare denariū tanq̄ cynico: ⁊ talentuz tanq̄ rex. De⁹ aūt nō se excusat: sz oēs ad petēdū īuitat. Immo vix inuenies ad qd̄ tantuz nos suadeat: q̄ facit orōni. Ideo Aug. Non tantum hortaret̄ vt peterem⁹: nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia. plus ille vult misereri: q̄ nos a miseria liberari. ¶ Scd̄o. Auctoritate Cano. De conse. distin. i. ca. Quādo stam⁹. de cōse. distin. v. c. Non mediocriter. c. Nunq̄. Et dis. xxxvi. c. Siq̄s. Et. i. q. i. c. Duo sūt genera. d̄r. Sine intermissiōe vigilet sensus: pariterq̄ anim⁹ ad dn̄z tendat. ¶ Tertio Auctoritate Ciuili. C. de precib⁹ imperatori offerēdis. l. Nec dānosa. Et. C. de diuersis rescriptis. l. vniuersa. ¶ Quarto Poetali. Iuuenalis li. iiij. Orādum est vt sit mens sana in corpore sano. Fortem posce animū mortis terrore carentē. Et Ouidius. i. de arte. Flectitur irat⁹ voce rogāte deus. Et Boetius li. de con. Ut platoni placuit: in minimis quoq̄ rebus: diuinum est auxiliū implorandū. Ut ptz etiā per Uale. li. ij. ca. i. Et li. v. c. x. O quomō staret italia: lōbardia: ꝓpter tot mala q̄ fiūt: nisi essent orōnes seruoꝝ dei. Et tot cōuentus huius ciuitatis. ¶ Tertio ꝓbat̄. Exēplo. Ex cronica ordinis de beato Dn̄ico: qui quattuor habuit nouitios. Unus erat valde hūilis: alius erat valde patiens. Tertius erat auidus audire sermones. Alius libenter orabat. Quadā vice deū orauit: vt diceret ei: hoꝝ cōditiōez. Cui apparuit angel⁹ ī ꝑsona dei di. O dn̄ice: p̄mus me cepit. Scd̄s me tenet. Tertius me ligat. Quart⁹ me vertit ⁊ ducit sibi obsequi vt vult. Orō sctā que deū facit ad nutū suum. Rn̄deo ad argumenta. Ad primū. Dic q̄ nō ē nc̄carium nos deo porrigere vt ei nr̄as īdigētias manifestem⁹: sz vt nos ꝯsiderem⁹ in his ad diuinū auxiliū eē recurrēdū. Sine quo nihil facere possum⁹. Ad scd̄z. Dic q̄ orō nr̄a nō ordinat̄ ad mutationē diuine bonitatis: siue dispositiōis: Sz vt obtineat̄ nostris precibus: qd̄ deus disposuit: vt dictū est supra.

Secundum principale ⁊c. sunt quinq̄ vtilitates orationis.

¶ Prima est maloꝝ culpe remotio
¶ Scd̄a. ē maloꝝ culpe liberatio.
¶ Tertia. est demonū oppressio.
¶ Quarta. ē bonoꝝ fortūe acq̄sitō
¶ Quinta. est bonoꝝ gl̄ie collatio.
¶ Prima dr̄ ⁊c. Scd̄m theologos. Culpa nō pōt tolli nisi ꝑ fidem: vt credas te male fecisse: ⁊ ꝑ ꝯtritōez q̄ est annexa fidei. Qui effect⁹ ꝓcedūt ab orōne. Unde Sap̄. viij. Et vt sciui qm̄ nō possum esse cōtinēs abij in domū ⁊ exoraui illuz. Liberat a malis culpe. Quod ptz exemplis. Exod̄. xxxij. Congregatus est populus aduersus aaron: dn̄ esset Moyses ī mōte synai. Fac nobis inq̄t deos alienos q̄ nos p̄cedant. Accipiēs aūt aaron ornamēta mulierū ⁊ in fornace ꝓijciens vitulus exiuit: ope dyabolico. quē ꝑplus

UVA. BHSC. IyR_237

adorauit, dicēs. Isti sunt dij tui israel. Iratus dñs: dixit Moysi. Dimitte me vt irascat furor meꝰ contra eos. Cui Moyses. O dñe. nō facias. ne egyptij dicant. Callide eduxit eos vt interficeret in deserto. Qui descendēs de monte. tabulas fregit lapideas ad radicē montis. ⁊ arripiēs vitulū cōbussit. ⁊ cō triuit in puluerē: ⁊ in aqua sparsit. Et ex ea potum dedit filijs israel. Ubi dicit magister in bistoria scolastica. ꝙ color auri remāsit circa ora illorum q̄ erant culpabiles: ira ꝙ barbe eoꝝ videbant auree. ⁊ sic ab alijs distinguebant. ⁊ ita. xxiij. milia fuerūt peussi. Reuersus ē itaq̄ Moyses ad dñm in mōte ⁊ orauit dicēs. Obsecro: peccauit ppls peccatuꝫ grande. dimitte eis banc noxam. Cui remissa ē tota culpa. Prererea i testamēto nouo. Magdalena. Publicanus. Petrus. venā obtinuerūt fructu oīonis. Iō Eusebius de Cranūtu Hieronymi Oīonibus instate cōtinuis: qz bonnez a terra subleuat. gras a deo obtinet: ⁊ facit cū deo loqui. Exemplus fratris nr̄i q̄ mediolani raptꝰ cū virgine loquebaꝫ. Et de fratre Cōstantio q̄ visus ē a terra eleuatus. O pater quō possibl̄e est boc? Eape sl̄itudinē de gūmi ambre q̄ fture calozis attrabit paleā ad se Sic coz bois virtute oīonis a terra eleuaꝫ. Tu laudas pr̄es tuos et nō alienos. Rūdeo: practicam nō babeo de alijs. ¶ Secūda vtilitas ⁊c. Scōm Tbo. in. ij. Et Cano. xxiij. q. ij. c. Nō turbaꝫ. Et. xvi. q. i. c. Reuertimini. Et di. xix. c. Ana-

stasius. Et p̄ iuristas in Clutem. Ut nō luxurianꝫ ꝑa naturā. Leui. vi. Et p scripturā. Leui. xxvi. Amos. v. Angustie. fames. penurie. pestilētie. a deo eueniūt: ꝓpter pctā et scelera: iuxt illō Greg. in collecta. Nulla nocebit aduersitas. si nulla dñetur iniquitas. Et Dō. Iniquos odio babui. Et vulgo dici solet. Preterea ppt̄ pctā veniūt aduersa. Sed ab bis malis oratio eruit Baruch. iiij. Clamate ad dñm. ⁊ p oroez: ⁊ eripiet vos. ⁊ a malis. Qō claret exēplis. Prio Dō. ⁊. R. vlti. Cui ex pctō supbie data ē ei optio a dño. Quia peccasti o dauid elige tibi de tribus vnā. Aut septē annis veniet tibi fames in terra: Aut tribus mēsibus aduersarios fugies ꝓpter bellū. Aut tribus diebꝰ erit pestilētia in terra tua. Qui potius pestē elegit: ⁊ mortui sunt de ppl'o lxxvij. milia. Sed dubiū q̄rit Quare boc flagellū magis elegit. Rūdet dñicus. Tolosa. Noluit famēt qz tm̄ paupes mortui essent. Secundū noluit. ⁊. bellū: qz potentes sibi p̄uidissent eo ꝙ fugissent i foralicia sua. ⁊ paupes mortui eēnt. Cōiter em̄ post bellū malū remanet sup paupes. Tertiū aūt elegit scz pestē: qz sperabat in misericordia dei. Bz curiose inquirendū est. quare Dauid pcussus est peste in ppl'o suo. Ad quod rūdet Dñicus: vbi supra. Qō triplici rōne gestuꝫ est. Prio qz nō correxit Amon filiū suū q̄ stuprarat sororē suam Thamar. Secōo. qz ppl'us cōtra dauid cōspirauerat in aduitoriū Absalō. Tertio ratione supbie: quia popu-

UVA. BHSC. IyR_237

lum numerauerat. Uidēs aūt angelum ppl'm cedentē cuz lacrimis exclamauit. O mi care dñe: ego sū qui peccaui. Unde ad eius orōnez cessauit pestis. Preterea aliud exēplum rome tpe Greg. dū pestis in populo crassaret: homo ossitādo mortuus cadebat. Unde ꝟsum est in ꝓuerbiū. Deꝰ te adiuuet. Greg. ꝟo ꝓcessionē fieri p̄cepit: ⁊ figuraz marie quā ex tribus Lucas pinxit vna que est rome: alia q̄ est in Loreto: alia q̄ est Bononie. Aer autez corruptus dabat locum imagini. Et audite sunt voces angelorum cantantiū. Regina celi. Canta. Et Greg. adiūxit. Ora ꝓ nobis deum alleluya. Et sic vidit angelū super castrum sancti angeli tergentē gladium significando pestem cessare prece eorum. ¶ Tertia vtilitas ⁊c. Nullū est efficaciꝰ remediū contra demonē orōne. Mat. iiij. Hoc genus demoniorū in nullo pōt exire nisi in orōne ⁊ ieiunio. Uñ. Bern. Grauis equidem est nobis inimici tētatio: sed lōge grauior est illi nr̄a oratio. Qd̄ pz exemplis. Tempore Juliani imꝑatoris: dum Julianus contra persas vellet ire in preliuz: misit demonē in occidentē ꝑ nigromantiā vt q̄cito referret q̄d in ꝑtibus illis fieret. Cūq; demon inuenisset publiū monachū in via orātem ꝓhibitus est vi orōnis monachi ne illac ꝑtransiret. Julianꝰ aūt ei p̄cepit vt veritatē diceret. quare non trāsisset. Rñdit: quia maledictus ille monachus orare non cessat. In quibus ꝟbis dubiū q̄ritur? Quare diabolus cū ꝟitatē exosaz habeat: vnde hoc ꝙ illi cōfitetur. Rñdeo ꝟm glo. interlinearē super ꝟbo Mat. iiij. Quia sciebant ip̄m esse xp̄m. Qd̄ patet triplici ratōne Primo rōne deceptionis: qr intdū veritatē dicit vt eius falsitas facilius accepteť. Chrys. Cōcessuz est interdū diabolo vera dicere vt mēdaciū suū rata veritate cōmendet Secūdo rōne accusatōis: vt hoīm peccata in eoꝝ confusionē accuset vt patuit Mutine de quodaz fratre cui demō exprobrauit ꝙ nocte precedēti dormierat cū meretrice. Quāuis em̄ deus hoīm peccata agnoscat: tñ vult vt demon illa declaret ad confusionē peccantium. Tertio rōne coactionis vt patz de multis sanctis q̄ demonē cogebāt vera dicere: ⁊ de multis malis qui ꝟtute nigromātie cogūt eos vt pz supra. Preterea exemplū beati dominici. Cū oraret rome in sctā Sabina proiecit diabolus lapidē magnū in eū qui adhuc rome in eccl'a suspensus habeť. ¶ Quarta vtilitas ⁊c. Pz exēplis. ij. Paral'. xxxiij. de Manasse filio Ezechie: qui cuz ꝓpter iniq̄tates suas esset captus ab exercitu regis assirioꝝ: ⁊ vinctꝰ cathenis ac cōpedibus et ductus babyloniā in se reuersus ⁊ pniam agens orauit di. Peccaui super numeruz arene maris. Et dñs orōnē eius exaudiuit: ⁊ restituit eū in regnum suum. Preterea de Ambro. Qui cū esset mediolani orās ꝯtra arrianos a quibus infestabatur ⁊ clamans deus in adiutoriū meum intēde. Auditꝰ est vsq; rome: a pōtifice. Et aer cōmotus est in p̄lium.

UVA. BHSC. IyR_237

fulgorib⁹ ⁊ sagittis cōtra īimicos. Preterea Rodij ꝯtra turcū auxiliū habuerūt orōnis marie ⁊ iohānis Baptiste. Et sic vicerūt. ¶ Quinta vtilitas ⁊c. Joh. xv. Petite ⁊ accipietis vt gaudiū vestruz plenum sit. Exemplū pz de Aug. Cum ciuitas eius a barbaris eēt obsessa orauit dñm de tribus. Aut periculū obsidionis remoueret: aut veram sibi patientiā daret: aut ip̄m de h̄ mūdo ad ꝑadisuz traduceret. Dicitq; fratribus suis tertium impetrasse cū ꝑ mortē ad euz transiret. Unde patet v̄tus orationis.

Tertiū principale d̄r ⁊c. Oratio est tāte ptātis ꝙ q̄ttuor potētias superat. ¶ Prīo potētiaz corpoꝝ celestiū. Influxus em̄ corpoꝝ celestiuz causat in istis inferiorib⁹ creatiōem: vt pz in herbis ⁊ plātis. In. i. Top. A v̄tute supioꝝ regunt̄ inferiora. Idē. Inferiora a supioribus regunt̄: sed orō impedit hunc influxū: vt pz in mōtibus gelboe: q̄bus orōne Dauid nec ros nec pluuia d̄scēdit. ij. Reg. i. Preterea īpedit motū celi: vt ptz Josue. x. Dum ip̄e pugnaret cōtra gabaonitas: ⁊ sol deficeret orauit di. Sol cōtra gabaonitas ne mouearis. Unde stetit in locum suuz: cōtra cursum sue nature. Et illa dies fuit. xxxvi. horis: vt dicit quedā glo. ¶ Secūdo superat potentiam nature. Corpus em̄ hoīs non pōt esse sine cibo longo tp̄e: quia calor naturalis cōsumit humidū cibale ⁊ nutrimētale. Et vt dicit pb̄s lib. de cā lōgitudinis ⁊ breuitatis vite Et Auicē. in. i. de somno. Duo sunt prīcipia vite nostre. Calor naturalis ⁊ humiduz radicale: ꝓpter que comedere opz. Pb̄s lib. de generatione ⁊ corrup. Omne viuēs q̄diu viuit indiget cibo. Qd̄ pz exemplo de moyse Exod. xxxij. q̄ ieiunauit. iiij. dieb⁹ sine cibo. Qd̄ impossibile est via naturali. Et pater nr̄ Dñic⁹ qui duas q̄dragesimas ieiunauit in pane ⁊ aqua: p̄dicans v̄tute orationis dū esset Tolose ⁊ Tarascone Et Katherina senēsis: de qua pius papa in epl'a canonizationis dicit Inuēta est aliqñ a die cineruz vsq; ad penthecostē ieiuniū ꝓduxisse: sola orōne cōtenta. ¶ Tertio superat potentiā aīe nr̄e. Anima q̄diu est cū corpe non potest eē: nisi vbi sit corp⁹: sed v̄tute orōnis aīa eleuat̄ in altū absq; corpe ⁊ viuēte. Ad qd̄ corpus nō pōt eleuari vt de paulo qui ad tertiū celuz rapt⁹ est: corpe in terra manente. ¶ Quarto supat potentiā diaboli. Uirtute orōnis: demones cruciant̄. Sūt carbones dei q̄bus diabolos iucendim⁹. Uñ quidā demō clamabat. Bartholomee apostole dei: incēdūt me orationes tue. Sunt sagitte dei q̄bus diabolum vulneram⁹. Sūt scutuz dei quo tētationib⁹ diaboli resistimus. Amb. Bonū scutū est oratio: qua oīa aduersarij spicula repellūtur. De isto scuto orōnis d̄r Sapie xviij. Proferēs Aaron v̄uitutis sue scutum orōnē: resistit ire: ⁊ necessitati finē imposuit. Sunt etiā angelis multe grate. Chryso. Uis scire dignitatez orōnis. Pox vt de ore tuo ꝓcesserit: susci piūt eam angeli

UVA. BHSC. IyR_237

in manibus suis ⁊ offerūt ante deum. Unde apparet virtus orōnis ¶ Feria.iiij.prime ebdomade.xl. De adoratione: vel de mōis orādi

Ecesserunt ad iesuz scribe ⁊ pharisei dicētes. Magister volumus a te signū videre. Math. xij. ¶ Duplex generatio est in mundo: bona ⁊ mala: Bona credit sine signis: mala cum signis: vt scribe. Que dicit. Uolumus signū videre Glosa. Propriū erat iudeorū querere signa. Jo.xiiij. Nisi signa et ꝓdigia videritis nō creditis. Sed q̄ erāt signa? Rñdeo ꝙ tria. Primuz de celo: vt ignis descēsus: sicut fuit tēpore Helie.i.Regū.xij. Aut descēsus māne: vt tempore Moysi. Exod.xvi. Aut tonitrua: vt tēpore samuelis.i.Regū.xviij. Magister volumus a te signū videre? Rñdit xp̄s. Gñatio mala: qꝛ ex ꝑsecutoribus ꝓphetaꝝ descēderāt. Et adultera: qꝛ patres eoꝝ idolatrare fecerunt. Signū querit: scz potestatis ⁊ diuinitatis: et non humanitatis. Sed signū nō dabitur ei: scz diuinitatis qd̄ querunt scz de celestibus qꝛ indigni ꝓpter eoꝝ curiositatem sed hūanitatis. Sicut fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus ⁊ trib⁹ noctib⁹: sic erit filius hoīs in corde terre. Quasi dicat. signū queritis: illud vobis sit signū magne credulitatis. Qꝛ scz trib⁹ diebus ⁊ noctibus sepultus ero: postea resurgā. Nota Albertū in verbo Signū Jone ꝓphete. Xp̄us in mundo tria signa ostēdit de sua hūanitate. Primū signū pauꝑtatis. Luce.ij. Hoc vobis signū. Inuenietis infantem pannis inuolutū ⁊ positū in presepio. ¶ Scd̄m hūanitatis. Luce.ij. Ecce posit⁹ est hic in ruinā et in signū. ¶ Tertiū humilitatis: vt hic signū Jone ꝓphete. Cōquerit̄. Uiri niniuite receperūt ꝓphetā: isti nō recipiūt dñm ꝓphetaꝝ. Illi sine signo: hi post multa signa. Regina sabba de qua.3.Regū.x. surget in iudicio cōtra istos: qꝛ venit a finibus terre audire sapiētiā salomonis. Ecce plusq̄ salomō hic. Prīo plus sapiens. Paulus ad Colo.ij. In quo sunt oēs thesauri sapiētie Scd̄o plus diues. Ro.x. Diues in oēs qui inuocāt illuz. Tertio plus pulcer. Sap̄.vij. Cādor lucis eterne: et speculū sine macula. Adhuc loquēti sibi ait quidā. Ecce mater tua: ⁊ fratres tui foris stāt: q̄rētes te. Rñdit. Que ē mr̄ mea: et q̄ sunt fratres mei? Quicūq̄ fecerit voluntatē pr̄is mei ip̄e ē frat̄ ⁊ soror mea Hoc quātū ad euāgeliū. De adoratione vel modis orādi: inuenio septē mōs vel cōditiones orandi.

¶ Primo debet fieri sinceriter.
¶ Secūdo debet fieri fideliter.
¶ Tertio debet fieri vtiliter.
¶ Quarto debet fieri ardēter.
¶ Quinto debet fieri humiliter.
¶ Sexto debet fieri ꝑseuerāter.

Primo dz ⁊c. Multi orant sz nō exaudiunt̄: qꝛ male petūt. Jaco.iiij. Petitis ⁊ non accipitis: eo ꝙ male petatis. Pro notitia maiori querit̄ dubiuz Utruz deus exaudiat peccatores.

UVA. BHSC. IyR_237

Circa hoc due sunt opiōnes. Una dicit ꝙ nō. Alia ꝙ sic. Prīa ꝙ non ex ꝟbis scripturaꝝ. Esa. i. Cū multiplicaueritis orōnes: nō exaudiā manus eñ vestre sanguine plene sunt. Et Isa. lix. Pctā vestra abscōderūt faciē eiꝰ a vobis: vt nō exaudiret. Jere. iij. Nos inique egimꝰ ⁊ ad iracūdiā te ꝓuocauimꝰ: ideo inexorabilis factꝰ es. Et ꝓuer. xxviij Qui declinat aurē ne audiat legē: orō eius erit execrabilis. Et Jo. ix Scimus quia pctōres deꝰ nō exaudit. ¶ Alia opinio dicit ꝙ sic. Quia Luce. xviij. de publicano peccatore. Amē dico vobis: qꝛ descēdit hic iustificatꝰ in domū suā. Qꝛ orauit. Deus ꝓpicius esto mihi peccatori Exaudiuit petrū. Magdalenā. ⁊c Ad hāc difficultatē. Rñdeo ſm doctores Tho. xxij. q. lxxxiij. arti. xvi. Alexādrū de ales. in. iiij. vol. sūme Ric. in. iiij. di. xv. ar. iiij. Qd orātes hñt reperiri in triplici differentia. Prīo q̄dā orāt q̄ fuerūt sine mortali in oī vita sua. Qꝛ pauci reperiūtur. Orō eoꝝ est potētissima: et tales exaudiūt facillime: qꝛ ē cū puritate cōscie. Hec fuit orō Moysi. De quo Exo. xv. Qui meruit mare rubrū diuidere: ⁊ cū ppl'o transire Hec fuit orō Josue: vt dr Josue. x. q̄ solē fecit stare ꝯtra Gabaonitas ꝑ plures horas. Hec fuit orō Dñici pr̄is nr̄i: q̄. lx. peregrinos ī lacu perusij necatos: suscitauit Et ad fidē circa. c. M. conuertit. Hec orō Uincētij q̄ circa. xv. M. iudeoꝝ ad fidē ꝯuertit. Jō Jaco. v. Multum eñ valet orō iusti assidua. Et rō ē Qꝛ iusti sunt amici dei. Amici eñ facile impetrāt q̄cq̄d volūt. Exemplū in Stephano. De quo Act. vij Qui positꝫ genibꝰ dixit. Dñe ne statuas illis hoc pctm̄. Ubi dicit Beda. ꝙ si stephanꝰ non orasset: ecclesia paulū nō haberet. Uñ dr Job. v. Ad aliquē scōꝝ ꝯuertere. Et non solū ad sctōs exñtes in gl'ia: sꝫ etiā ad iustos exñtes in via. De orōne scti dicit glo. in ꝟbo. Justi assidua. Plus valet vnꝰ sctūs orādo: q̄ innumeri pctōres p̄liādo: qꝛ orō scti celū penetrat. Uñ pꝫ prīa differētia orātiū ¶ Scda orō ē illoꝝ q̄ fuerūt pctōres: sed tñ subito se humiliauere. Qꝛ lꝫ qñq̄ peccauerint: cum natura sit fragilis ad peccandū. i. Jo. iij. Si dixerimꝰ qꝛ pctm̄ non ⁊c Jo. iij. In multis offendimus oēs nō tñ sp̄ retinēt ꝓpositū male volūtatis. Timēt illū: hūiliantur: agūt bona. Hi in suis necessitatibꝰ orāt tales exaudiūtur. Hec fuit orō Latronis Magdalene: ⁊ alioꝝ pctōrū. Exaudiūtur q̄dē: vt dicit Tho. vbi supra: nō ꝙ mereātur vi iusticie. Qꝛ vt dicit Augu. Pctōr panē quē comedit: nō meret. Sed exaudiūt ex diuina mīa: q̄ saluos facit sperantes in se: cū sit piꝰ. ¶ Tertio aliq̄ orāt: vt pctōres ⁊ obstinati: q̄ diutius ī malis ꝑseuerāt: q̄ de malo in peiꝰ tendūt: nec ꝓponūt abstinere. Cōcubinariꝰ audit luxuriam esse pctm̄: tñ non se eripit: īmo trufatur. Sic vsurariꝰ. sic gulosus. Hi qñq̄ ex suis pctis a deo flagellāt: infirmitate. penuria ⁊c. Orant ad dñꝫ: sed nō exaudiunt. Isa. i. c. Cū multiplicaueritꝫ orōnes non exaudiā. Manus eñ ⁊c. s. Si ponerē

UVA. BHSC. IyR_237

tur sub torculari manice purpuree vxoris sic indumenta filiorum: exiret sanguis pauperum. Et Hiere. vij. Tu quoque noli orare pro populo hoc: neque assumas pro eis laudem et orationem: quia non exaudiam te. Hiere. xv. Si steterit moyses et samuel coram me: non est anima mea ad populum istum Et quare. Quia sunt peccata que non permittunt. Si tamen exaudit deus petoris orationem: hoc est ad maiorem penam peccantis. Quemadmodum medicus qui dum est in spe curationis infirmi denegat sibi noxia. Sed postquam est desperatus concedit sibi quecumque petit. Sic facit deus Exemplo patet Numeri. xi. de filijs israel petentibus carnes in deserto deus eos exaudiuit in damnum ipsorum. De quibus psalmus. xcix. Manducauerunt et sa. sunt nimis. et desi. eorum attulit eis Et infra dicitur. Adhuc esce eorum erant in ore ipsorum et ira dei ascendit super eos. Uis o ciuis. o Domina. o mercator quod oratio tua exaudiatur Ora cum pura mente. depone scelera: et iniquitates. Unde Boetius. 3. de con. in deo preces vestras porrigite: quia si recte sunt inefficaces esse non possunt. et Lac. i. vi. c. xxv. Pura inquit mente et eleuata: bono honestoque proposito inuocandus est deus Exemplum in vitis patrum legitur Cum quidam frater valde tentaretur et quendam sanctum patrem rogasset vt pro se oraret. Respondit ille pater. Impossibile est frater mi: quod saneris et iuueris in oratione pro tentatione amouenda: etiam si omnes sancti pro te orauerint nisi peccatum expellas a te et ores pura mente. Quod et fecit: et tentationes fugauit. Unde patet prima conditio orationis.

¶ Secunda conditio etc. Fides est fundamentum omnium virtutum. Jacobi. i. Si quis vestrum indiget sapientia. Omnes indigemus: quia stultorum infinitus est numerus. Postulet in fide nihil hesitans. Et subditur de hesitante. Non ergo existimet homo ille quod aliquid accipiat a domino. Fides ergo est necessaria. Unde Ber. Indignus celesti benedictione esse conuincitur. quia deum dubio querit affectu. Ad hanc fiduciam habendam: inducitur homo. triplici ratione: vt ponit glo. super Luc. xi.

¶ Primo ratione pietatis.

¶ Secundo ratione comparationis.

¶ Tertio ratione prouocationis.

¶ Primo etc. Paterfamilias habens filium patientem famem: si filius petit a patre: o pater da mihi panem: quia morior fame. Nunquid dabit lapidem Aut si petat piscem: numquid dabit serpentem. Aut ouum: numquid scorpionem. Uere non. Immo dabit omnia si potest. Quia vt dicitur in. vij. Pol. Generantis ad genitum: naturaliter est amicitia. et in. l. fi. C. de curatore furiosi Nullus est amor qui vincat amorem parentum. Si ergo pater carnalis hoc facit: plus pater noster deus: qui plus diligit hominem: quam pater carnalis. ¶ Secundo ratione etc. Si fidem adhibes incantatori. astrologos de modo planetarum. Galieno de di. venarum. Prisciano de compositione litterarum: quare non plus deo nostro qui fidelis est. Qui promittit nobis dare. Mat. vi. Quicquid orantes petitis credite: quia accipientis et fiet vobis. Aliter deus non esset verax qui promittit dare: si nos petamus

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Tertio rōne ꝛc. Nos ꝓuocat ad orandū ꝛ exauditionem promittit Quid dicis in Luc.xi. Petite ꝛ accipietis: q̄rite ꝛ īuenietis pulsate ꝛ aꝑiet̄ vobis Uis ergo exaudiri. habeas fidem. Uñ apostolus ad Hebre.iiij. Adeam⁹ cū fiducia ad thronū glorie eius: vt mīam cōseq̄mur Quare nō exaudit̄ homo. Qꝛ non hꝫ fidem. Non habēs hanc: nō vere diligit deū. Et qꝛ amicitia est cā ꝙ oratio exaudit̄ ꝛ ibi desit. iō nō exaudit̄. Uñ dubietas ꝛ inimicitia īpedit exauditōeꝫ orōnis ¶ Tertia cōditio ꝛc. Tho. vbi supra. In oratione nr̄a aut petimus tꝑalia: aut spūalia. Si tꝑalia bona: vt sciam. sanitatem diuitias. Qꝛ talia bona sunt sepe cā dānationis homīs: iō nō simpl̄r: sꝫ sub cōditiōe sunt petēda. De ꝓsperitate bonoꝝ temporaliū. dꝛ Deuter.xxxiij. Incrassat⁹ ē dilectus meus ꝛ recal. Ex diuitijs hō vertit terga deo: accipit sacramēta falsa. blasphemat. Preterea ille petit filiū a deo: ꝛ ꝓpter ipsum dabit vsuras. fara stochie barochi Tu petis corꝑis sanitatem. Forte erit cā tue dānationis. In legenda s. Tho. martyris ponit̄ tale exemplū. Cū q̄dam meritis. s. Tho. recepisset sanitatē: cogitare cepit an illa sanitas aīe sue expediret. Et subito orauit ꝙ si nō essꝫ vtile anime sue: cōtinuo ipa infirmitas remaneret. Qd̄ ꝛ factum est. Ideo sub conditione est orandum si expedit aīe qñ sunt bona temporalia. Unde Ualeri⁹ lib.vij.c.ij. Hoīes sepe votis exposcūt qd̄ non impetrasse meli⁹ foret. Ille. Hoc nos docuit xp̄s. Jo.xix. qñ orans dixit. Canta in cātu passionis. Pater si possibile est. trāseat a me calix iste. Et subiunxit. Fiat volūtas tua. Aut petimus spūalia. Et tūc quidem: quia sunt necessaria ad salutē. simpliciter orare debemus. Tu es suꝑbus pete humilitatē. Es auarus: ora liberalitatē. Es peccator: ora remissioneꝫ pctōꝝ simpliciter. O q̄ grata est ista petitio: ꝛ multū efficax ī cōspectu dei: vt nō spūalia solum sꝫ etiā temporalia cōcedat. Exemplo pꝫ.iij. Reg.iij. de Salomone q̄ petijt a deo sapīam necessariā ad regēdū populū. ꝛ deus cōcessit qd̄ petijt et diuitias simul ꝛ sapīam: qꝛ sibi placuit hec postulatio. Unde dixit ei. Qꝛ postulasti verbum hoc ꝛ non petisti dies multos nec diuitias: sꝫ postulasti tibi sapīam: ecce feci tibi ſm sermones tuos: Que fuit.iij. M. parabole ꝛ q̄nq̄ milia versuum. ¶ Quarta cōditio ꝛc.i. attente ꝛ cū deuotione. Qꝛ deuota ꝛ ardens oratio: est clamor ꝛ rumor ī aurib⁹ dei. Figura ē exod. xiiij. de moyse qui orabat ad mare ꝓ transitu populi: nec mouebātur labia eius. Cui dñs. Quid clamas ad me. glo. Desideriuꝫ moysi erat clamor in aurib⁹ dei. Ubi notat̄ qd̄ dꝫ esse deuota. ¶ Sed nota ꝙ hec deuotio dꝫ esse in duobus. Primo in mentis attentione. Secūdo in gestuū ꝯpositione. Prīo ī mētis ꝛc.i. Corin.xiiij. Orabo spū orabo ꝛ mente. Sꝫ plures sunt: q̄ ore orant corde autē sunt a longe. submurmurāt orationē dñicā cum coralorū funiculo in manu. Cōtra

UVA. BHSC. IyR_237

mulieres. Mente sunt in plurib⁹ implicati. Cōtra tales Cyprianus de conse. distin. i. c. Qñ stamus ad orōnem fratres insistere et inuigilare ad p̄ces toto corde debemus. Cogitatio tunc carnalis hoīs ⁊ secularis abscedat. Practica sup̄ h°. Mentiris: qꝛ mens tua est ad filios: ad agros: ad cōcubinā: ad cacabū. Sursum corda nulla est ibi ps Scdo hec attentio dz esse in gestibus corpis: vt scz homo flectat ambo genua cū oī reuerētia ante deū. Figura. iij. Reg. viij. de Salomōe. Factus est aūt cū cōpleuisset Salomon oēm orōnem hanc surrexit de cōspectu altaris dñi: vtrūq; em̄ genu fixerat in terram ⁊ manus expāderat ad celū. Et apostolus ad Ro. xiiij. Uiuo ego dicit dñs: qꝛ mihi flectet om̄e genu. Super q̄ verba dicunt doctores: maxime Albertus super Lucā. ꝙ dñis temporalibus debemus impendere honorem: cum genu sinistro. Et hoc totum: qꝛ sunt dñi huius mundi: qui signatur p̄ sinistram. Dominis spiritualibus debemus honorē cum genu dextro. Quia sunt dñi rerum spūalium. que superant bona temporalia. Quia dignitas sacerdotis superat temporalez: vt dicit in decretis di. vi. c. Quis dubitet. Quāuis hodie plus honorent dñi temporales: miles: ciues. Tibicē: vino deditus: virtute vacuus ⁊ inanis. Deo autem cum sit dñs vniuersoꝝ debet honor cum vtroq; genu: corpore ⁊ mēte. Jo. iiij. Ueri adoratores adorabūt p̄rem i spū: q̄ ad animā: ⁊ ꝟitate quo ad corp⁹. Sz heu. Quia nunc mortales accedunt ad orōnē sicut bestie: vno genu in terra: alio leuato vident sagittarij: cū oī irreuerētia. Cōtra tales Eccl'ia. xviij. Añ orōnē p̄para aīam tuā: et noli eē q̄si hō q̄ tētat deū. Orās tūc deū tētat: q̄ cū irreuerētia orat. Si q̄s corā p̄ncipe loq̄ dz: p̄ tp̄s qd̄ loqui dz cogitat: cum qua reuerētia ⁊ maturitate: ⁊ modo loqui debet Cū oramus: cum deo loq̄mur. Jō si exaudiri volumus p̄mitus mentem p̄parare debemus. Sed mēs non est cum deo. Unde Origenes i homelia cananee. Flectis q̄dē genua: sed foris vagat mens tua. corpus tuum intus: sed mens vsuras cogitat. Possessionum reddit⁹ cōputat. negligentias famuloruz intuet. Exempluz de sctō. Siro ep̄o. Januensi legit. Qui dum in ecclesia semel esset in risum maximū p̄uocatus est. qui nunq̄ visus est ridere. Interrogatus quare riserat a fratribus suis. Respondit se vidisse demonē in ecclesia: qui verba vana loquentium scribebat. O seculares qui oīa negocia discutitis in ecclesia: ⁊ verba ociosa dicitis. ⁊ cum charta deficeret ⁊ vellet eam elongare cum dentibus: charta subito fracta: ille ad muꝝ se impetēs caput fregit. Nota ꝙ deo displicet Bis inuenimus xp̄m iratū. Primo in tēplo: qñ dixit Jo. ij. Auferte ista hinc: qꝛ erat domus orōnis. Secūdo cū dyabolo. Uade sathana. Qꝛ erat in vituperiū patris. Unde augustinus in regu. In oratorio nemo aliquid agat nisi ad quod factum est. ¶ Quinta conditio ⁊c

UVA. BHSC. IyR_237

Unde ps. Respexit in orationem humiliū. Judich.ix. Humiliū sp et mansuetorum tibi placuit deprecatio. Et p oppositū. Oratio superborum non exauditur. Exēplo pz de phariseo et publicano. Lu. xviij. Phariseus orabat superbe dicēs. Gratias tibi ago dñe qr nō sum sicut ceteri hoīm. raptores. iniusti. adulteri velut etiā hic publicanus. Hanc orōnem faciunt mulieres. O pater ego dico quotidie talē deuotiōem. tria pater: ad trinitatē. septē aue maria ad reuerentiam de septē gaudijs. Non sic sed cū humilitate. Publicanus autē di. Deus ppicius esto mihi peccatori. Unde meruit iustificari. Sed nota q hec humilitas: non solum attenditur in mente: sed etiam in gestibus corpis: qui psonā multū incitāt ad humilitatē ꝛ deuotionez. Unde legit de beato Dñico q in oratione sua hoc agebat. Aliqñ in terra prostratus. Ubi representabat orationem xpi in orto. Aliqñ erectus in aere cū manibus pendēs. Orationem xpi ad colūnam. Aliqñ manibus extensis. Orationem xpi in cruce. Hi modi: quāuis absolute non sint necessarij: tñ multum incitant mentē ad deuotionem. Simili modo Frāciscus orabat: qui in orōne sua dicebat. Quis es tu dñe. Et qs sum ego. Ego sum Frācisc' peccator: vt audiebat eius socius frater leo Unde te humilia in orōne: si vis exaudiri. ¶ Sexta ꝯditio ꝛc. Cū pseuerātia orandū est. Quia vt ditit pbus ij. Ethi. Finē laudamus: honoramus ea q sunt ad finē. Et in. viij. phisi. q gutta vltima cauat lapidē i virtute pcedētiū. Et huic debet laus. O pater ego oraui p tot ānos ꝛ mēses: sz nō suz exauditus. Rñdeo q opz pseuerare. Sz quē debemus orare. Rñdeo sm Ber. q ad tria palacia debemus accedere: ꝛ ibi fortiter pulsare. Prīo ad palacium trinitatis. Ad pīez: ad filiū: ad spm̄ sctm̄. Qd ecclia ondit. Prīo ad pīez. Pater de celis deus: miserere nob. Secūdo ad palaciū regine. Qd ostendit ecclia. Sctā maria ora p nob. Sctā virgo ꝛc. Sctā dei ꝛc. Tertio ad palaciū sctōrum. Ostēdit ecclesia. Oēs scti ꝛ sctē dei ꝛc. Ecce quō ꝛc. ¶ Sed in his vbis. Aīa cara petit tria dubia declarari. Primum est. Cū deus sit vbiq: ꝛ p essentiā: dans oībus esse. ꝛ p potētiā qr ei obediūt oīa: ꝛ p psentiā: qr oīa sūt ei nuda: vt hz Tho. i. par. q. viij. ar. i. Quare plus voluit orari in ecclia: q alibi: Rñdeo sm Tho. vbi supra.

¶ Primo. ratione habitationis.

¶ Secūdo. ratione deuotionis.

¶ Tertio. rōne frequētationis.

¶ Primo ꝛc. Qr deus in ecclesia ibi habitat p singularē venerationez. Unde dixit Salomoni: tēplo cōstructo. ij. Para. vij. Sāctificaui mihi locū istū. Jō custodite o hō: noli ipsum prophanare malis cogitationibus: aut vbis vel factis. ¶ Scdo rōne ꝛc. Qr ibi dicunt. vij. hore canonice. Ad designāduz. vij. notabilia in passione xpi ꝯsummata. ꝛ in memoriā illorum fit. Primo dr Matutinū. signat q xps tali hora fuit in domo Cayphe ꝛ Anne: vbi multa opprobria ꝛ dura sustinuit. Unde religiosi: tali hora matutinū di-

UVA. BHSC. IyR_237

cunt vt representēt illa. ¶ Scdo dr Prima: qr tali hora xps in ꝯsiliū iudeorū ducitur: ⁊ querūtur ꝯtra eū falsa testimonia. ⁊ falsis accusationibus vincitur ⁊ Pylato sic tradit̄ In eius actiones gratiarum. horā primā decantamus in memoriam Tertio dr. Tertia: qr tali hora Herodi mittitur: ⁊ ab ipo cū suo exercitu spernitur. ⁊ illusus cū veste alba ad Pylatū remittit̄ ⁊ clamātib⁹ iudeis. Crucifige eū: a Pylato flagellatur. O ⁊c. Dicitur hora. vi. Qr tali hora xps condēnatur. conspuitur. illuditur. spinis coronatur. harundine ceditur. ⁊ crucē baiulās ciuitatē egredit̄. felle ⁊ aceto potat̄. Et nos in ei⁹ honorē tali hora ipm laudamus. Dicitur. ix. qr tali hora matrē cōsolatur: clamās moritur: veluz tēpli scinditur: terra mouet̄ petre scindunt̄. centurio cōfitetur Uespere dicuntur: qr tali hora lancea suū latus pforatur. ex vulnere sanguis et aqua egreditur. Unde in eius memoriā vespere dicuntur Cōpletorium dr: qr oīa ista in sero et nocte egit. Prīo sacramētū instituit in cena illa. Sdo pedes apostolorꝫ lauit. Tertio apl'is pacē predicauit Quarto pro eis orat patrē Quinto ad locū ꝓditōis properat ¶ Tertio rōne ⁊c. Qr in ecclesia frequentant psone venire: et sicut frequentātes mercatū: cōcitat hominem ad negociatōem: sic frequētatio deuotorū hoīm in ecclesia incitat hoīem ad deuotōem. Unde pz Primū dubium. ¶ Scdm dubiuz. Quare plus ad orientez oramus? Rñdeo triplici rōne. Prima: quia fides gentiū īcepit ab oriēte. Mathei. ij. Ecce magi ab oriente venerunt hierosolimam. Et ibi xps natus est: ibi mortuus: ibi ascendit. Sda: qr in illa parte amisim⁹ paradisum: in illa petimus per ipsuz reuocari. Tertia ꝓpter xpm: q̄ est lux mūdi ⁊ nomiatur oriens. ⁊ ibi expectat̄ ad iudiciū. ¶ Dubiuz tertium. Quale est tēpus orādi? Rñdet Ber. fratribus de mōte dei. ꝙ sunt tres hore speciales. Primo in mane. Exēplo xpi. Marc. i. qui diluculo valde surgens abijt in desertum locū: ibiq; orabat. Secūdo in vespere. Exēplo xpi. Mat. xij Qui dimissa turba ascēdit ī montē orare: vespere aūt facto: solus erat ibi Tertio ī nocte. Exēplo xpi. Luc. vi. vbi dr ꝙ erat pernoctans in orōne De efficatia matutine orōnis dicit̄ Job. viij. Si diluculo cōsurrexeris ad deū: statim euigilabit ad te. ¶ Feria quīta prime hebdomade. De mendacio.

Os ex patre dyabolo estis: ⁊ desideria patris vestri vultis facere. Jo. viij. ¶ Dñs agens sermonem apostolis suis ⁊ iudeis. dixit. Si manseritis in ꝑmone meo: ꝟe discipuli mei erit̄. Secunduz. Tho. in. iiij. sen. Non est signū ita distinctiuū inter bonos et malos: vt ē diuini ꝟbi auditio. Jo. viij. Qui ex deo est ⁊c. Et. xiiij. Si q̄s diligit me. sermonē meū ꝑuabit Et Tullius. Cuius aures veritati

UVA. BHSC. IyR_237

clause sunt: huius salus desperanda est. Dicit ergo. Si mãseritis in sermone meo: vere discipl'i mei eritis. Et tria bona cõsequimini. Primũ qꝛ vere eritis mei discipl'i. Secundũ bonũ: qꝛ cognoscetis veritatem. Tertium: qꝛ veritas liberabit vos. Ueritas hoĩem liberat a peccatis. Audiẽtes iudei a xp̃o: loq̃ de libertate. Putãtes eos appellasse seruos: dixerũt ei. Semen abrahe sumus qui est pater noster. Et nemini vnq̃ seruiuimus. Secundũ glosam. Mentiebãtur iudei quia erant serui. Et quo ad corp⁹. Et q̃ ad aĩam. Prĩo quo ad corpus. Qꝛ sub Pharaone fuerũt in egypto ꝑ annos. cccc. Et sub Nabuchodonosor. lxx. in babylonia. Et sub rege Moab in eglon decẽ ⁊ octo annis. Et romãis dabãt tributũ. Job. xix. Nõ habemus regez nisi Cesarem. Nemini vnq̃ seruiuim⁹. Scd̃o ſu⁹ quo ad aĩam: dicit Amen dico vobis: qui facit pctm̃ seruus est pctĩ. Uos estis serui dyaboli ⁊ filij. Uñ subiungit. Uos ex patre dyabolo estis: ⁊ desideria patris vr̃i vultis facere. Scd̃m glosam. Dyabol⁹ pr̃ iudeoꝝ: tria hz in se q̃ iudei imitabãtur. ¶ Prĩo est iniquus Damascenus. Oĩs malicia: ⁊ oĩs ĩmundicia a dyabolo sunt excogitata. Et iudei erãt iniqui contra xp̃m. Hieremie. xviij. Uenite cogitem⁹ ꝯtra iustũ cogitatiões. ¶ Scd̃o demon est crudelis. Apoca. xij. Ue terre ⁊ mari: qꝛ descẽdit diabolus ad vos hñs irã magnã. Et iudei erãt crudeles: qꝛ interficere q̃rebant eum. Tertio mẽdax: ⁊ ip̃i sil'r qꝛ mẽdaciter xp̃m infamabãt dicẽtes ip̃m eẽ pcrõrem ĩ corde. Job. viij. Nos scimus: qꝛ hic hõ pctõr est. Seductorem in ore. Mat. xxvij. Recordati sumus qꝛ seductor ille dixit adhuc viuẽs ⁊c. Et trãsgressorem in ope. Jo. ix. Nõ est hic hõ a deo q̃ sabba. nõ custo. qꝛ igit̃ iudei ꝯ xp̃m sic inique cogitabãt: sic crudel'r eũ occidere disponebãt. sic mẽdaciter eũ infamabant: ido ex patre dyaboli erãt. Ubi ad ꝓpositũ: de mẽdacio erit sermo. De q̃ tria vidẽda sunt.

¶ Primũ. dicitur offensionis.

¶ Scd̃m. dicitur assimilationis.

¶ Tertium. dicitur priuationis.

Circa primũ. Dubiũ q̃ritur. Utrũ mendaciũ sit pctm̃? Ad hoc sunt due opiones. Una dicit ꝙ nõ. Alia ꝙ sic. Prĩa probat intẽtũ suũ triplici medio. Primum est tale. Nullus remunerat̃ a deo ꝓ pctõ. Qꝛ pctm̃ est maluz. Sed aliqui sunt a deo remunerati ꝓpter mẽdaciũ: vt habetur Exo. i. de obstetricib⁹ hebreoꝝ. Sephora et Phila. que sunt mentite. Pharaoni: ⁊ tñ a deo p̃miate: ergo mẽdacium nõ est pctm̃. ¶ Scd̃m est. Facta sanctoꝝ narrantur ad informationẽ vite nr̃e. Sed de quibusdã viris sctis legim⁹ ꝙ sunt mẽtiti. Gen̄. xij. Abrahã cũ interogaretur de sarra ab egyptijs: dixit eaz sororem suã: cũ tñ esset vxor sua. Preterea Gen̄. xvij. Jacob mẽtit⁹ ẽ di. Ego sum Esau: vt acciperet bñdictionẽ igit̃ ⁊c. ¶ Tertiũ est tale. De duobus malis: minus est eligendum. Di. ij. ca. Priuilegium. Et. ff.

UVA. BHSC. IyR_237

de periculo ⁊ cōmodo rei vendite. Et Insti. de oblig. que ex delic. na. §. furti. Et Cicero in Top. Paucio ra mala: plurib⁹ malis añteponāt̄ Et Arist. v. Ethic. Minus malum est eligibile maiori: sed min⁹ malū esset ꝙ aliq̄s euitet maius maluz pro mēdacio: maxime cū nulli ma lum inferat̄: vt pz de vxore: vt ru mores viri vitet: igit̄ ⁊c. Hui⁹ opi nionis fuit Jo. Cassio. in collatio nibus Joseph. Cuz quo sunt aliq̄ religiosi. Unde pz p̄ma opinio vbi cōcludūt his rōnib⁹ mēdaciū non esse pctm̄. Isti valentes homīes.

¶ Secūda opinio est: ꝙ mendaciū semp̄ est mortale aut vēiale pctm̄ Eccl'i. vij. Noli velle mētiri. Quia Sap̄. i. Os qd̄ mentit̄ occidit ani mā. Et p̄s. Perdes oēs qui ⁊c. igit̄ Ad quam diffi. Tho. xxij. q. ij. ar. ij. Alber. in. ij. di. xxi. ponēdo hāc cō clusionē. Qd̄ nunq̄ pōt dici men dacium sine pctō. Sz no. s̄m Aug. xxiij. q. ij. c. i. Qd̄ triplex est mēda cium. Jocosum: officiosum: perni ciosum. Primū ⁊c. Qd̄ fit cā solatij Et lz nō sit mortale: tn̄ est veniale: nec licituz. Unde. xx. q. ij. Om̄e ge nus mēdacij summope fuge nec vt solatium p̄stes mētiri studeas. Qr Mat. xij. De omni v̄bo ocioso qd̄ ⁊c. Et vt d̄r ex̄ de cōsuetudine. c. fi. Mendaciū iocosum mortale effi cit̄ rōne male cōsuetudinis. Jo. x. Sit s̄mo vr̄: est est: non nō. Scd̄m dicit̄ ⁊c. Quādo q̄s mentit̄ cā vtili tatis p̄rimi: ⁊ istud est etiā veniale Quia vt dicit apl's Ro. iij. Nō sunt faciēda mala vt veniant bona. Et ex̄ de symonia. c. Ad apostolicam. Sub p̄textu pietatis nō est impie tas cōmittenda. Et. i. q. i. c. nō est. Et. xiiij. q. i. c. Forte. Et. iij. q. i. ca. Nosce. vbi d̄r. Non licet rapinā fa cere vt fiant elemosine. Qr vulgo d̄r. Non expedit furari p̄ danda ele mosina. Tertiū ⁊c. Et hoc quando quis facile mentit̄ in preiudicium p̄rimū ⁊ hoc est mortale. Unde pz ꝙ om̄e mendaciū d̄r peccatū. Que conclusio p̄batur cōtra mēdaces. triplici ratione.

¶ Primo rōne peruersionis.

¶ Scd̄o rōne p̄babilitatis.

¶ Tertio rōne infectionis.

¶ Primo ⁊c. Quicūq̄ p̄uertit ordi nem nature peccat: sz mendax est hmōi ⁊c. Sed quis est ordo natu re: Rn̄deo vt oīa fiant ad finez. iux̄ illud. ij. Phis. Omne agens agit p̄ pter finem. Ipsa natura operatur ad aliquem finem. Ad quid natu ra dedit duos pedes. Certe ad am bulandū. Aures ad audiendū. Et sic de alijs sensibus. Unde in p̄mo celi. Deus ⁊ natura nihil faciūt fru stra. Ad p̄positum. Ad quid natu ra o mendax tibi concessit linguaz in ore. Ad mentiendū forte. Uere non. Sed ad dicendū ore: qd̄ v̄sat̄ in corde. Quia vt dicit Tho. i. p̄te. q. lviij. ar. ij. Soli deo: cor hoīs pz Unde et apostolus. i. Corinthi. ij. Quis hominū scit que sunt homīs nisi spiritus hominis qui ē in ip̄o. Et Hieremie. xi. Prauum est cor hominis et inscrutabile. Et distin. xxij. ca. Erubescant. Secretorum cognitor est dominus. Cum ergo a nobis cognosci non possit: ideo sermonem habuit: vt manifestet ⁊

UVA. BHSC. IyR_237

notificet conceptus sue mētis. Uñ
pbs. iij. anime. Linguaz tm̄ hz bō:
vt aliq̄d significet alteri. O mēdax
qui cōtra mentē vadis. Mercator
dixit rem esse vni⁹ bonitatis: quaz
scit nō esse veruz. Sic caligarius.
Sic alij mercatores. Contra tales
Dauid. Clamat. Diminute sunt ve
ritates a filijs hoīz. Esa. lviij. Cor
ruit veritas in plateis ⁊ facta est ī
obliuionē. Et Hierem̄. ix. Docuer̄t
linguam suam loqui mendacium.
Osee. iiij. Non est veritas in terra.
Ubi sunt qui hodie veritatē libere
ꝓnuncient. Si de mēdacio fiere et
mercancia fierēt ⁊ soluerēt̄ gabel
la: fierent in breui diuites dñi tpa
les. Quia maior est q̄ sit in mūdo.
Ideo dauid. Cāta. Ego dixi in ex
cessu meo oīs homo mēdax. Exem
plū in vitis patruz de monacho: q̄
demone inuento cum amupullis.
Mecum inq̄t porto vnguenta: vt
hoīes mentiri diuersimode faciā.
Quidā paruū mendaciū. Quidaz
magnū mendacium. Quidā graue
mendaciū. Unde pono hoc vitiuz
ꝑ oēs status. ¶ Secūdo ratiōe ⁊c.
Om̄e qd̄ est cōtra diuinū p̄ceptuz
est pctm̄ grauissimū: sed mēdaciuz
est cōtra octauū p̄ceptū. Exod. xx.
Non loq̄ris ꝯtra ꝓximū tuū falsum
testimoniū. Et Exod. xxiij. Nō susci
pias vocem mendacij. Mendaciū
fugies. Et Leuit. xix. Nō mētiemi
ni nec decipiet vnusquisq̄ ꝓximuz
suuz: igit̄ ⁊c. Non īmerito: qr deus
hoc vitiū summe detestat̄. Salo.
in ꝓuerbijs. Sex sunt q̄ odit deus:
⁊ septimū detestat̄. s. linguā men
dacē. Primū senex fatuus. Scd̄m
pauꝑ suꝑbus. Tertiū diues fallax
Quartū ācilla que dñari voluerit.
Quintū cuz seruus regnarit. Sex
tum cum vxor dominari ceperit.
Asculanus: lz hec dom⁹ mihi non
placet. Ubi gallo tacente: gallina
cātet. Septimū virum mendacē.
Unde s̄m theo. Duo sunt pctā gra
uia. Primū peccatū blasphemie.
Scd̄m mēdacij: qr nullā cām com
mittendi hz bō. Jō pbs. iiij. Ethi.
Mēdax ē vituperād⁹. Et. iiij. Top.
c. viij. Per se mendaciū prauum ⁊
fugiēdū ē: verꝫ aūt ⁊ bonū laudabi
le. Ad qd̄ facit exēplū de p̄refamili
as. De q̄ ponit Orosi⁹ rome fuisse:
qui habuit tres filios: vnū suꝑbū:
aliū luxuriosum: aliū mendacem.
Qui cū venisset ad mortez legauit
suꝑbo vnā possessionez: luxurioso
vnā aliā mēdaci nihil voluit face
re di. Qd̄ ille erat indign⁹ qr pecca
bat ex ꝓp̄a malicia. Uñ tho. ⁊ Aug.
ponūt casuz de illo q̄ homicidio cō
misso fugit in domū alicui⁹ vicini.
Querit̄ ab officiali. Si est talis in
domo: vtrū talis debeat mentiri ꝓ
h⁹ vita: an nō. Dicūt ꝙ tria sūt hoī
licita. Tacere veritatē. Non dicere
mendaciū. Et facere fictionez. Si
alit̄ nō pōt poti⁹ dz sinere mori: q̄
mētiri. Qr vt d̄r ex̄ de vsur. c. Suꝑ
eo. Non licet ꝓ alterius vita facere
mendaciū. ⁊. iij. Ethi. d̄r. Meli⁹ est
mori q̄ facere cōtra bonū v̄tutis.
Et Cicero de amicicia. Nulla ē em̄
excusatio: si amici causa peccauer̄
Et. iij. Paral. Peccare certe nemi
ni licz. Uñ merito Aug. ꝯtra men
dacium di. Qd̄ preceptum perfe
ctorum est; nō solum non mentiri

UVA. BHSC. IyR_237

oino: sed nec velle mẽtiri. Et ẽp̃luz monachi patricij qui dicebat ioco sum ꝙ bũ eẽ ĩsi mortale ĩ ore xp̃iani. ¶ Tertio rõe ꝛc. In. iij. aie dicit pbr. Oõ veruz ꝛ falsum sunt in intellectu. Et sicut verũ est bonũ intellectus: ita falsum loqui: ẽ malũ ipsius. Intellectus aũt boĩs naturaliter vult affirmatiuam: aut negatiuaz cõclusionẽ. Nec aliqs vult falso decipi: siue fidelis siue paganus. Mẽdar aũt facit contra boc. Quia sua falsitate vult obfuscare intellectũ boĩs: qõ est graue pctm. Uñ Alber. sup Luc. dicit. Oõ nihil laudabilius põt dici de aliquo: ꝙ talis est verax. Cui? ꝑmo sit velut regis dare. Et nihil vituꝑabili?: ꝙ iste est mẽdax. Ubi dicit Ansel. Oõ boc pctm adeo graue est: ꝙ lz deꝓssit dispẽsare de multis ꝓcepꝯt: vt de furto: non tñ potest de mendacio: aut iocoso: aut officioso aut pernicioso quin sit pctm. Et ratio Quia cum sit veritas. Job. x. Ego sum veritas ꝓtra se diceret. Oõ est impossibile. Apls. Fidelis est deꝰ q̃ seipm negare nõ põt. Ad argumenta. Ad ꝑmũ. De obstetricibus Heb. Rñdeo ꝑm Dominicũ Zolosanũ. Oõ nõ fuerũt ꝑmiate de mẽdacio rõne mẽdacij. Sed ratõe timoris quẽ habuerũt nõ occidẽdo pueros. Unde siguanter dicit. Ut timuerũt obstetrices deũ edificauit eis domos. Sequẽs aũt mendaciuz nõ fuit meritoriũ. Ad scõm rñdeo. ꝙ Abraam nõ est mẽtit? nec Sarra di. se esse sozoꝛ ẽsuaz. Quia sozoꝛ dicebatur que erat filia. Et tunc tempis filie fratris dicebant vxores. Ad illud de Iacob. Ego sum inquit Esau: veruz dixit. Ut quis vltimus fuerit egrediẽdo: fuit tñ ꝑmus cõceptus in vtero. Cui vere ꝑmogenita debebant. Quibus Nicola? sup. xxvij. Gen. ꝛ Bon. dicãt ꝙ venialiter peccarũt isti. Ad veritiũ de opinione Jo. Lassia. dicit ꝙ a doctozibus reꝓbata illa opinio ꝓ rõnes supradictas.

Ecclũ ozꝛ ꝛc. Mẽdar assimilat tribꝰ generibꝰ ꝓsonarum ꝑm doctozes.

¶ Primo. Diabolo.

¶ Scõo. Jude.

¶ Tertio. Laym.

¶ Primo ꝛc. Fuit enim ꝑimꝰ inuentoꝛ medacij: qñ dixit Eue. Gen. iij. Nequaq̃ moriemini: ꝛ mentit? est in caput suũ. Et quo sequit ꝙ oẽs mẽdaces sũt filij diaboli. Jo. viij. Uos ex ꝓre diabolo estis. Oõ declarat di. Et desideria ꝑis vestri vultis facere. s. opa eius: mẽtiẽdo Quia vt dicit. Mẽdax est ꝛ ꝑ ei?. Unde est ꝑ mẽdacij. Quia ꝑmus inuẽtoꝛ Amb. xxiij. q. v. c. Cauete fratres mendaciũ: quia oẽs qui faciunt mendaciũ filij sunt diaboli. In demone tres sunt ꝓpꝛietates. Est superbus. Est inuidus. Est mendax. Si ergo filij ꝑ imitatõez filijs debeẽ hereditas patris: ergo mendacibus filijs diaboli debeẽ ꝑis. Sed que est. Rñspondeo. Infernꝰ ignis. Apocalip. xx. Mendacibus pars eoꝝ in stagnuz ignis ꝛ sulphuris. ¶ Scõo iude assi. Judas eñ christum vendidit iudeis. xxx. denarijs. Mat. xxvi. Canta. Quid vultis mihi dare: ꝛ ego euz vobis

UVA. BHSC. IyR_237

tradam. Qui ergo dicit mendaciū veritatem vendit: ⁊ ꝑ ꝯñs christū. O quāti sunt: qui ꝑ vno solido sacramēta falsa accipiūt: ⁊ periuria cōmittūt. Totiēs veritatē vendūt vt pz ꝑ Hiero. xi. q. iij. c. Estimant Cōtra quos. i. Ethi. phs. Duobus exñt ibus amicis sanctū est honorare veritatē. Cuz quo est. Cicero lib. de amicitia: vbi volūt veritatē anteponi amicicie. Nec mirū: quia veritas est opus spūssancti. Unde Eccl's. xxvij. Ante oīa opa ꝟbuz verax p̄cedat te. Jō Tho. xxij. q. lviij. ar. iiij. Qđ veritas est tāte efficacie ꝙ nunq̄ debet p̄termitti. O pater egre ferēt. Non cures. Quia đr ex̄ de re. iur. in. vi. Et Aug. de li. arbitrio. Si de veritate scandalum nascitur: vxilius scandalum nasci ꝑmittitur: q̄ veritas relinquatur. Imperoche. ij. de Trinitate. dicit Aug. Incomparabiliter pulchrior est veritas xp̄ianoꝝ: q̄ helena grecorum. De helena narrāt hystorie. Qđ cum paris duxisset eā ī Troiā: pre sua pulchritudīe grecis raptā greci cum. M. cc. nauib⁹ Troiam venerunt. obsederūtq̄ eam annis x. Tandem funditus eaz euerterūt deleuerunt. Unde Troia vastata fuit ob mulierem. Debet ergo veritas anteponi oībus rebus: quia pulchrior res mūdi ⁊ oībus placz Aristo. primo Ethi. Omnia ꝟo cōsonant. Ad qđ facit figura. ij. Esd. iij. ⁊. iiij. c. Quomodo secretarij regis disputauerūt in cōuiuio hanc conclusionem. Quid esset in mundo fortius. Affuerūt quattuor qui oēs suum videre dixerūt. Primus dixit: ꝙ vinū est fortius oībus reb⁹ mūdi: quia facit ꝑ talenta. De quo Prouer. xxxi. Nullū est ibi secretū vbi regnat ebrietas. Ex eo: qꝛ hominē totū letificat. p̄s. Uinū letificat ⁊c. Si vis a p̄ncipe gr̄am pete stomaco prius cōfortato: qñ cōfortauit betinum. Sine vino nihil fit. Uñ cōiter amic⁹ inuitat aliū ad bibendū. Et cōiter đr. Talis tabernarius bz bonū vinū. Et Theutonici dicūt. In mōte flascone stat bonū vinū. Scđs dixit ꝙ Rex: qꝛ vnum suspendit: ꝙ aliū liberat. Tertius dixit ꝙ mulier. Quia oēs stat⁹ ꝓpt̄ illam se manu tenent ⁊ exercētur. Spetiarij faciēdo vngnēta. Sutores scarpas rubras Sartores vestes foratas. Barbitōsores comas iuuenib⁹ vt appareāt infames nisi eēnt mulieres. Preterea ip̄e se fricant ostendendo illis mammillas nudas: brachia: spatulas: vbera: q̄d deniq̄ deficit. Quart⁹ q̄ fuit zorobabel qđ erat ꝟitas. đ q̄ Nee. iij. Forte vinū fort̄ rex: fort̄ mulier. sz sup oīa ꝟitas vincit. Sed hec nō inuenit̄ inter hoīes. Hiere. viij. A ꝓpheta vsq̄ ad sacerdotem cūcti faciūt mendaciū. Ad qđ facit figura de Filerite: q̄ dicebatur amator veritat̄. Qui in silua q̄dā veritatē reppit quā ꝯduxit ꝑ oēs stat⁹ totā lacrimosaz: vt si locū inuenire posset. Primo cōduxit aduocatos ⁊ ꝓcuratores: q̄s reppit vacuos oī veritate ꝓpt̄ pecuniā. xi. q. iij. c. Qui recte. Acceptilatō mūerū: p̄uaricatio veritat̄ ē. ⁊. c. paup. Cito violat̄ auro iusticia. Uñ ꝑabola obseruāda est talib⁹ de vidua q̄ p̄tori cau-

UVA. BHSC. IyR_237

saz sue litis commēdauit: cui vas olei dedit ī donū: nō hñs aliud ad dādū. Ali⁹ aūt diues: porcū pretori donauit. Quod audiēs mulier: in mane cuz snīa dari debebat: secuz portauit in sinu lapidē. Et sedens ꝓ tribñali p̄tor: vidua sub velo lapidē mouebat. Credēs p̄tor eē argentuz ꝓ vidua sniam dedit. Pretor petijt p̄ciū. Uidua rñdit esse lapidē: quo ꝑcutere eū volebat: si cōtra ip̄am sniam dabat. ¶ Scdo ad dños tp̄ales. De q̄b⁹. xxiij. q. v. Regū ꝓprie est facere iustitiā. Sz contra Isa. i. prīcipes tui infideles socij furū ¶ Tertio ad ciues q̄ debent eē benigni. amatores pauperum. Deut. xv. Ideo p̄cipio tibi: vt aperias manū fratri tuo egeno ⁊ pauperi q̄ tecum versatur in terra. Et di. xlvij. c. Sicut em̄ esurientiū panis est quē tu detines: nudoꝝ īdumētū est qd̄ tu recludis: ⁊ miseroꝝ redēptio est ⁊ absolutio pecunia: quā tu in terra effodis. Tantoruz te ergo scias inuadere bona quātis possis p̄stare. Sed contra Prouer. xi. Qui abscōdit frumēta: maledicetur in ppl'is: bñdictio aūt super caput vidētiū. ¶ Quarto. Ad om̄s artes: q̄ pleni sunt periurijs. mēdacijs. ¶ Quinto ad paupes q̄ sunt blasphemi: qñ sal. oleū ligna. farinā non hñt: q̄ meritū minuunt pauꝑtatis. ¶ Sexto. Ad rusticos quos repperit latrōes ⁊ imbutos blasphemijs: ⁊ oīb⁹ vitijs. ¶ Septimo. Ad clerū: quē repperit oī v̄tute priuatū. Altaria nigra: ecclesiaz male officiatā. tenētes ꝯcubinas. ¶ Octauo. Ad moniales cōuētuales. q̄ hñt filios spurios. ¶ Nono. Ad mulieres viduas ꝯiugatas: virgines: quas repperit plenas vanitate. Qd̄ bene Bernardus innuit: dicens. Recessit custodia a p̄latis d̄uotio a religiosis reuerētia a subditis: ꝯsiliū a senib⁹: lex a sacerdotib⁹: iustitia a rectorib⁹: eq̄tas a iudicib⁹: comitas a ciuib⁹: veritas a mercatorib⁹ charitas a mūdo Ille Uñ reuersa est ad siluas. Ideo clama. Ubi est veritas. Mediolani. Jauue. Ueñ. Discurre ꝑ oēs ꝓuincias. Non vere. Sed stat in nemore in silua. ¶ Tertio. Affi. ⁊c. Qui fuit primus hō inuētor mēdacij. Gene. v. Cū īterrogaret̄ a deo. Ubi ē Abel frater tu⁹. Nescio inquit dñe Uñ mentitus est. Ex hoc mendaces sibi assimilātur. Quia sicut ipse reprobus factus est ⁊ ipsi.

Tertiū p̄ncipale ⁊c. Scd̄m doc. duplex ē. Una punitio tp̄alis. Alia ī futuro q̄ est sp̄ñalis. Prīa in reb⁹. Quia mētiunt̄ oēs mēdaci Possessio em̄ nō reddit̄ ciui ⁊ rustico: vt reddere solebat. Ose. ix. Area ⁊ torcular: nō pascet eos: vinū mētiet̄ eis. Et. iiij ca. Mēdaciū ⁊ maledictū inundauerūt. ꝓpter hoc lugebit terra: scz sterilitatē. Practica. O pater dicit calligari⁹. Uado ad hospitale: qꝛ ars mea nihil valet: sicut al's solebat. Scis quare. Quia mētiris arti: ⁊ ars mentitur tibi. Sic dico de alijs. Qꝛ hodie cū mille mēdacijs. periurijs: ⁊ fraudib⁹. artes exercēt̄ Ideo ⁊ Aris. dicebat. Quid lucrāt̄ mēdaces? Rñdit vt quādo vera dicūt: ne eis credatur. ¶ Scdo puni-

UVA. BHSC. IyR_237

tur mēdax in ꝑsona. In. vi. libro hi
storie scolastice. Tres falsi testes i
surrexerūt cōtra Narcisum episco-
pum Hierosolimitanū affirman-
tes sub iuramento de infamia sui.
Quorū vnus dixit. Si ita non est:
possim igne cōsumi. Alter possim
cadere morbo caduco. Terti⁹ pos-
sim priuari lumīe. Qđ factū ē. Sā-
ctus vero cui⁹ honestas nota erat
in desertis locis stans. bono fine
q̄euit. Preterea. Ad idez. ij. R. xxi.
Et Josue. ix. scribit. Qđ Jebusei.
ethei. pherezei. cananei. Cōgrega
ti sunt vt pugnarēt ꝯtra israel. Ga
baonite aūt timētes bellū occulte
venerūt ad Josue. ⁊ dixerūt. Audi
uimus fame tue potentiā. Uñ pa-
cem tecū volumus. Josue aūt iura
uit fidelitatē. qđ aliqđ malū nō pa
terent. Josue aūt mouēs castra cō
tra has natiōes venerūt i gabaon
nec eos tetigerūt rōne iuramenti.
Saul aūt cū regnaret in hierusalē
Plures de gabaonitis necauit: cō
tra iuramētuz Josue. Quia igitur
hoc peccatū erat oībus notoriū: nō
debuit publice puniri Dauid Sau
li successit. Sed qꝛ dauid in tota vi
ta sua semꝑ pius fuit. ⁊ negligens
circa punitionez huius homicidij.
Secuta ē diuina vltio cogēs ipsuz
ad vltionē de hoc pctō. Quia trib⁹
annis fuit fames in israel. Dauid
consuluit dñm. Cui dñs. Propter
saul ⁊ domū illi⁹: hoc feci. Quia oc
cidit gabaonitas cōtra iuramētuz
Josue. Uocatis ergo gabaonitis
rex dauid di. Quid faciam vobis?
Rñdit. Uir q̄ nos ⁊ nostros occidit
non punitus fuit. Dētur nobis ḡ se
ptem viri de filijs eius: vt ponant
in furca. Qđ fecit. ⁊ suspēdit septē
viros de domo saul ⁊ ꝑ dies aliq̄t
steterunt ibi apicati. Sz aīa cara.
Querit dubiū: q̄ habz bibliā in do
mo. Uidet ꝙ dauid fecerit cōtra p̄
ceptū Deute. xxi. Ubi dr. Qđ mor
ti adiudicat⁹ ⁊ positus in patibulo
deponat eadē die. ⁊ tumulet. Rñ-
deo. Qđ illud erat fienduz de lege
ꝯmuni. Sz in hoc facto fuit specia
liter reuelatū Nathan ꝓphe. ⁊ per
Nathā dauid nunciatum. Qđ vo-
luntas dei erat vt remanerēt i pa
tibulis. in signū grauitatis pecca-
ti mēdacij ⁊ iuramēti non seruati.
Alia est punitio spūalis. sup aīam
Quia mēdaces damnant Prouer.
xix. Testis mēdax peribit. Et. xxiij.
q. ij. c. Primū. Et ē Aug. Ad salutez
sempiternā. nullus ducēdus ē opi
tulante mēdacio. Et de anna ⁊ sa-
phira: qꝛ sunt mētite Petro: terra
eas viuas absorbuit.

Fer. vi. prīe hebdomade. De pctō
suspitiōis vl' de iudicio temerario.

Ece san⁹
factus es. iaz am-
plius noli pecca-
re. Jo. v. c. ¶ Cuz
essz festū penthe.
dominus ad illđ
iuit. Scđm Nicolaū de lira. Judei
tria prīcipalia festa hēbant. Prīo
festū pasce. Scđo festū tabernacu
lorū. Tertio festū pēthe. In exodo.
xxiij. p̄ceptū fuit vt oēs masculi p̄-
sentarēt ad hec festa. Ad festū istđ
penthe. erat xp̄s. Qui erat circa tē
plū. iuxta qđ erat quedā cōgrega-

UVA. BHSC. IyR_237

tio aquarū q̄ dicebat̄ pbatica pisci
na. Appbatoꝝ q̄ est aqua ouis. Oꝝ
oues q̄ deo īmolabant ibidē laua
bant. Piscina dicebat̄ p contrariū
qꝝ carebat piscib⁹. Ibidē aūt erāt
q̄nq; porticus: in q̄bus mlti egro
ti iacebāt. Qui expectabāt aq̄ mo
tū: qui fiebat p angelū. Ebrist⁹ igit̄
vt bon⁹ fili⁹ sepe ibat ad templum
Et dñ esset ibi inuenit vnū infirmū
qui ānis. xxxviij. fuit ibi infirmus.
Cui dñs vis san⁹ fieri? Rñdit ille.
Dñe boiem nō habeo: vt cū turba
ta fuerit aqua mittat me i piscinā.
Quia scz q̄ poꝝ descēdebat in aquā
sanabat̄ sm Ebꝛyſ. Aqua ista ꝓtu
lē habebat a trib⁹. ¶ Primo ab bo
stijs sacrati: q̄ ibi lauabant: postea
deo sacrificabant. ¶ Scōa a ligno
crucis: vt ꝺr in hystoria scolastica.
Regina Sabba vidit in viridario
Salomōis lignū quoddā: de quo
dixit Salomoni q̄ in ipo debebat
pomi deus nature p cuius mortem
regnū iudeoꝝ deleri debebat.
Unde rex fecit illud absconꝺi in vi
sceribus terre: vbi pbatica piscina
postmodū facta est. Tempe passio
nis: lignuz hoc enatauit. ¶ Tertio
habebat virtutem a motu angeli
descēdentis. Sequit̄. Tolle inquit
dñs grabatū tuum: t ambula. Gra
batū i. portatile lecti. Mirabant̄
iudei q̄ boiem sanū fecisset in sab
bato. Quia Exo. xx. Opus seruile
nō facies i eo. Inuemt aūt postea
eū in tēplo. Et dixit ei Jesus. Ecce
san⁹ factus es: iam noli peccare:
ne deterius tibi aliquid cōtingat.
In quo dabat intelligi q̄ illa infir
mitas ei euenerat ꝓpter peccatuz
suum. Oꝝ sepe accidit ꝓpter pctā
bois. Eccl. vij. Noli facere mala t
nō te appbendēt. Applica. De pec
cato suspitōis bodie loq̄mur. Ubi
tria sunt videnda.

¶ Primū. ꝺr diffinitionis.

¶ Scōm. dicit malignationis.

¶ Tertiū. ꝺr punitionis.

Primū ꝺr ꝛc. Tbo. ij. ij. q.
lx. ar. j. Et in. iij. p. q. lix.
ar. i. in. iij. dist. xix. ar. j.
Judiciū temerariū est fal
sa deꝯmiatio rōis ꝺ malicia ꝓmi
ꝓcedens ex leuib⁹ signis. Sed ꝓ
maiori declaratōe est notandū sm
Tbo. vbi supra. Et Aug. de verbis
dñi in monte. Oꝝ opationes bois
sunt in triplici specie t differentia.
Quedam sunt exꝓesse male.
Quedā sunt male sed nō exꝓesse.
Quedā sunt exꝓesse bone.
Quedā exꝓsse male: vt deum bla
spbemare: vsuras dare: boiez occi
dere: fornicari t dmōl. Talia iudi
carē nō est pctm. Un Aug. De apt̄
q̄ bono animo fieri nō pōt: vt stu
ꝓrat blaspbemie ꝓmittit̄ nobis iu
dicare. Et ex de reg. in. libro. vi. c.
Estote misericordes. Oꝝ esi scri
ptū est. A fructib⁹ eoꝝ cognoscetis
eos: de manifestis dictū est q̄ non
possūt fieri bono animo vt stupra
blaspbemie: furta: ebrietates. De
quibus permittit̄ nobis iudicare.
Et Aler. de ales. ij. pre sum. De ma
nifestis pōt fieri iudiciū. Quia vt
dicit pbs. i. Etb. Unusq̄sq; bñ iudi
cat: que cognoscit: Un ptz: q̄ iudi
care de apertis q̄ sunt mala nō est
peccatū. Quedā sunt male: sed nō
exꝓesse. Sed iā sunt signa t cōie-

UVA. BHSC. IyR_237

cture ꝓbabiles. Talia iudicare nō est pctm̄. vt cū vides aliquē forni catorem loquentē cū muliere in lo co nō aperto. Aut nudū cuꝫ nuda: solū cū sola. Aut aliquē in ꝓstibulo ⁊ hmōi. Talia iudicare d̄ malo nō est pctm̄ ꝓpter signa apta: que nō sunt bona. Ad hoc ꝓpositum dicit xp̄s aplis suis. A fructibus eorum scꝫ malis: cognoscetis eos. In hūc modum Salomon recte iudicauit duas meretrices. iij. Reg. iij. q̄ eēt vera ⁊ nō ficta mat̄. In h̄ ꝙ vbi de ficiebat humana ꝓbatio sapienter recurrit ad signa. s. ad inclinatiōeꝫ naturalē. Quia vera mr̄ naturalit̄ afficit̄ ad filiū. Uū pb̄us. vij. Pol. generātis ad genitū naturalit̄ est amicicia. Unde pꝫ. Quedam sunt expresse bone. Sed tamē possunt fieri bono animo et malo animo. Temere iudicare de malo nisi videat̄ oppositū: est pctm̄. Exempli gr̄a. Talis ad ecl̄iam pergit. Dicis cū amico tuo. o socie: putas ꝙ ille velit orare? Nō vere: sed vt ꝓcetur talē mulierē. Aut ali⁹ loquitur cuꝫ muliere. In mente tua suspicaris malum. Aut talis dat elemosinaꝫ: dicis ꝙ dat ex vana gl̄ia. talia sunt mortalia: quia nō sunt apta mala Contra tales xp̄s. Mat. vij. Nolite iudicare et nō iudicabimini. Et Ber. Noli eē aliene vite: aut temerarius iudex: aut curiosus explorator. Explorādo illū: quo vadit: quo tēdit: vnde venit. Naꝫ redeo: accedas decima Augusti in foro Lugduni. O quot sunt de istis qui sunt nimis faciles ad iudicandum alios: ⁊ ꝑuertendū oīa in malā ꝑtē

Cōtra tales clamat canonista. xi. q. iij. c. Graue satis est vt in re dubia certa det̄ sn̄ia. Et. xxx. q. v. Incerta nullaten⁹ iudicem⁹: q̄ adusqꝫ veniat dn̄s: qui latentia ꝓducat in lucē. Et di. xxxiij. c. habuisse. In rebus ambiguis: absolutū nō dꝫ esse iudiciū. Et Aug. in sermone dn̄i in monte. Et si suspitiones vitare nō possumus: qꝛ hoīes sum⁹: diffinitiuas tn̄ sentētias cōtinere debem⁹ Ille. Unde legit̄ in vitis patrum. Qd̄ fratres interrogarūt abbateꝫ pastorē di. Si viderim⁹ peccātem fratrē nr̄m: arguem⁹ eū. Respōdit. Nisi oculis aptis videritis et manib⁹ palpaueris: nolite iudicare: quia quidā de nr̄is aliqn̄ decept⁹ est in hac cā. O verbū mirabile. Et de beato Dn̄ico legitur. Qui dixit cuidā scolari: q̄ erat ꝓcliuis ad iudicanduꝫ. Fili mi oīa in meliorem partē interp̄teris si vis iuste viuere ⁊ cū deo recte ambulare. Jō gl. sup illud Ro. xiiij. Qui non māducat māducantē nō iudicet. Dubia sunt in meliorē partez interp̄tāda. Quia tūc homo nō pōt errare: cuꝫ non videat apte malū proximi sui In quib⁹ v̄bis merito q̄rit̄ dubiū. Quare vnusquisqꝫ de alijs facilit̄ malū iudicat. Respōdet Thomas xxij. questione vbi supra ar. iij. ꝙ a tribus causis

¶ Primo a ꝓpria malicia.

¶ Secūdo ex inimicitia.

¶ Tertio ex longa experientia.

¶ Primo est ⁊c. Ex hoc em̄ ꝙ aliq̄s est in se malus ⁊ cōscius ꝓprie malicie: faciliter de alio male opinat̄ Unde Ecclesia. iij. c. Stultus id est

UVA. BHSC. IyR_237

peccatoꝝ in via ambulans: cū sit ip se insipiēs. omnes estimat insipientes: auarus: qꝝ nō viuit in domo cū filijs sicut bō bonus: faciliter estimat alios sic eē. ¶Sic cōcubinarius estimat alios sic eē. Sic gulosus. Ūñ Augu. in expositione psal. ¶nō est. pcliuius suspicat in alio: quod sentit in seipso. Et Bene. in lib. de moribus. ¶Hoc bz omnis affectus vt in quo ipe infamit: imputet ceteros furere. Et pbs. iij. etbi. Qualis vnusqsq; est: talia dicit et talia operat. ⁊ taliter viuit. Exp̄ria ergo malitia puenit iudiciū temerariuz. Ūñ in vitis patrū nr̄oꝝ dixit quidā scolaris magistro Jordano dum p̄dicaret versellis Cur pater ita facile iudico malum de primo meo? ¶Rndit pater. Quia mal⁹ es. Exp̄ria malicia prouenit iudiciuz temerariū. ¶Hoc aūt vitio: solent laborare sec̄lares: q̄ subtiliter mala de religiosis iudicant. ⁊ subtiliter querūt facta alioꝝ: ⁊ dānant: cum sint mali. Et si peccatū aliquod veniale in eis viderit spernunt eos. malos reputant detrabunt eis. Dicere solent. Credimus q̄ teneat castitatem? Vere non. Quare babes banc opinionē. Quia instar porcite babes. Vade qñ pergo domum aliquoꝝ zelotipoꝝ secularium. nō audeo aperire oculos: ne dicāt aliquod malū. Qz sunt p̄ni ad iudicandū: puenit ex inimicitia. Cum q̄ uis odit aliquē: facile suspicatur malum de eo. Unde pbs .i. ¶be. Amoꝝ ⁊ odiū: sepe faciūt iudicium nō cognoscere. Et Crisō. Perfect⁹ amoꝝ ⁊ pfectū odiū: rectū iudiciū non cognoscit. Exēpli gratia. Diligis vxorē amore zelotipie o cuius: si dicatur tibi ipsa facit q̄ nō debet non credis. O pater: noli mihi dicere. Vere ē bō: illo accepto: qz ē mereretrix. Amoꝝ ⁊ odiū ⁊c. Sic dico de filia: sic de filio tuo. Amoꝝ ⁊ odium ⁊c. Ūñ apud romanos sec⁹ depingebat. Et p oppositū Odiū. Quare ñ credis de amico tuo? Qz in odio ipsuz babes. Noli mihi loqui de tali: qz est vn⁹ ifamis. Exēplo patz. i. ¶Reg. xvij. De Jonata cū diceret sauli patri suo omia bona de Dauid non credebat: q: ip̄m: in odio babebat. Unde Señ. Qō nimis volūt miseri. boc facile credūt Et est graue peccatū: qz est contra charitatē p̄imi. Apostolus. i. Corin. xiij. Charitas nō cogitat malū Si videat aliquē loquētē: nō cogitat malū. si comedētē. si ridentem In omnibus potius bonuz q̄ malū cogitat. Tertio procedit ⁊c. Lōmentatoꝝ super. iij. Iceli et mundi. dicit q̄ tria fecernnt errare Auicēnaz. Primum ignorantia logice: q̄ est causa omniū maloꝝ: iuxta illō Dis. lxxxvi. Ignorātia mat est omniū delictoꝝ. Scōm confidentia propriij ingenij: q̄ est multiū periculosa. Sunt q̄dam q̄ darent legem factis par adiū: qui nimis cōfidūt de sepsis. O pater non defendatis banc pte: timo ita se bz. Ego scio q̄d loquor. Indigeo aduitorio. nō consilio. Contra tales. Prouerbi. xxv. capi. Causam tuam tracta cū amico tuo. Et Seneca. Omnia cum consilio agenda sunt. Certa longa experientia. Ex boc

UVA. BHSC. IyR_237

senes sunt suspitiosi. In. ij. Rhetoricorum. Senes sunt cacoges. Est enim cacogia: in deterius omia estimare. Sunt enim maxie suspitiosi: eo quod multotiens sunt experti aliorum defectus. Unde quando vident aliquid: facile suspicatur malum potius quam bonum: quia plura viderunt et recordantur. De domino Pandulpho de comite Carmiole de comite borella de domino Roberto de Gabriele fundulpho de brachio perusino de Johanne de la tella de Saltimbagio. Unde malum suspicatur. Quod non est sine peccato: nisi videat oculo ad oculum Auicenna ergo errauit in hoc. Quia ex multo tempore voluit facere conclusionem ex multis practicis. Deus me custodiat de medicis: qui solum ex practica iudicant. Dicitur quod tria destruunt mundum. Recipe medicorum. Cetera notariorum. Dico vobis religiosorum: destruunt mundum. Asculanus lib. ij. Canta versum.

Nil iudica nisi totum videris.
Crede mihi nunquam decipieris.
Et sic patet primum mysterium.

Secundum principale etc.

Secundum doctores quattuor sunt malignitates huius vitij pessimi.

¶ Prima. dicitur presumptionis.
¶ Secunda. dicitur infamationis
¶ Tertia. dicitur obstinationis.
¶ Quarta. dicitur vsurpationis.

¶ Prima dicitur. Maxima presumptio illius est: qui negligit peccata sua et aliena condenat. Tales spernunt lectionem proprie conscie: et aliene intendunt A tergo ponunt propria: ante oculos proprios aliena. De istis dicit Sene. Aliena vitia ante oculos habemus a tergo autem nostra. Quod est signum maxime stulticie. Unde Tullius. iij. li. Tus. Proprium stulticie est aliorum vitia cernere suorum obliuisci. Et Criso. super Matth. In alienis delictis: seueri et amari iudices sumus. Quod contra xpus. Mat. vij. Quid tu vides festucam in oculo fratris tui. et trabem in oculo tuo non consideras? In huius figuram Jo. viij. legitur de adultera, que a iudeis accusata fuit. Magister quid dicis? Hec autem cecidit in adulterio. Cogitabant enim intra se. Si dicit esse lapidandum. O beate leges Et xpus se inclinans: scribebat in terra. Quid scriberet triplex est opinio Una est Augu quod scripsit illud quod voce expressit. Qui sine peccato etc. Alia est Ambro. Terra autem terram accusat. Tertia est Bede. Quod eorum pctam scribebat in terra: ita vt vnusquisque videndo pctam suam: ibant vnus post alium. Dans intelligi quod antequam iudicemus proximum nostrum. prius nosipsos corrigamus. Sed heu quia nihil fit. Unde in vitis patrum. legitur de quodam monacho: qui in capitulo sportellam plenam lapidibus tulit: et posuit ante se et saccum plenum arena post tergum. Interrogatus autem a fratribus. Respondit Saccus arena plenus: sunt pctam nostra que posui post tergum: ne illa videam. Sportella autem lapidibus plena que est ante me: sunt pctam proximi mei que plus intueor quam mea. O quot sunt de istis. Sed audiant tales: illud quod scriptum est. ij. Thy. iij. Attende tibi O socie attende tibi. Practica super omnes status. ¶ Secunda malignitas etc. Ex hoc enim quod homo habet malam opinio

UVA. BHSC. IyR_237

nem de proximo: ipm infamat detrahit Quare o ribaldone: laceras famā ꝓximi tui. Qr ipm nō diligis et de eo male opinaris: ⁊ ex hoc cōcludūt Theologi: ꝙ iudiciū temerariū ⁊ suspitiosum est mortale et grauissimuz pctm̄: qr aufert illud quo nihil est meli⁹. s. honorē et famā. Ecclesiastici. xli. Curam habe de bono noīe. Prouer. xxi. Meli⁹ est nomē bonū: ꝙ diuitie mlte. In iiij. Ethi. Maximū bonū exterioꝝ est honor. In li. Icono. Mlto grauius fert aliq̄s: si honore priuetur ꝙ si bona sua auferant̄. Sed hoc bonuz aufert suspitiosus. Contra tales apl's Ro. i. Detractores deo odibiles. Uis agere rē gratissimaz deo. o ciuis. o Artifex. o religiosus o pater ita. Iudica oīa in meliorez ꝑtem. Exēplū. b. Bernar. de quinta valle qui fuit prim⁹ socius sancti Frācisci. Cuz frater leo infirmaretur in loco sctē marie de angelis Uidit in visione multitudinē fratrum incedētium ꝓcessionalr: inter quos vnū vidit. A cui⁹ oculis exibāt fulgura. Querēs aūt ab eo q̄ ostēdebat ei hāc visionē: q̄s esset ille cui⁹ oculi ita splēdebāt lucidissimi. Andiuit ꝙ erat Ber. qui sꝑ de bis q̄ videbat in melius iudicabat Si videbat aliquē bene indutum aiebat. Forte ꝙ subtus hz ciliciū. Si comedētē forte ꝙ indiget. Oīa in meliorē ꝑtē interp̄tat⁹ ē. ¶ Tertia dr̄ ⁊c. Sūt quidā ita assueti: vt sꝑ oīa in peiorē ꝑtē īterp̄tent̄ fctā ꝓximi. Criso. sup Mat. Sunt quidā ꝑuersi: q̄ de oīb⁹ mala iudicāt. Si q̄s studet ⁊ hūilitati vacat hypocrita est. Si recreatiōi: gulosus est. Si societati: secularis ē. si simplicitati. fatuus est. si alioꝝ correctioni: p̄sumptuosus est. si silentio et paci: simulator est. Ille. Et pius papa. Episcopus seruus seruorū dei. Charissimo in xp̄o filio Ludouico francorum regi: illustri: salutē ⁊ apl'icam benedic. Multi sunt hoīes adeo maligni vt oēs cogitatiōes eoꝝ in malū vergāt neq̄ homines vereant̄ nec deū: quib⁹ mēt iri ꝓnū ē. Ille. O ꝑuersitas mortaliū. oīa in malā ꝑtem vertūt. In vitis patrū legit̄. Quod quidam senior de patribus: eq̄tabat asinū suum. Filiusq̄ suus ꝑu⁹ pedester sequebat̄. Obuiātes ei q̄daz: dixerūt adinuicē. Iste senex equitat: et fecit puerū pedestrē ire. Descēdēs facit puerum ire sup asinum. Obuiātes alij di. O ꝙ fatuus est iste homo. Uadit pedester: ⁊ iuuenis equester: cum sit fortior eo. Tunc ascenderunt ambo sup asinū. Obuiātes. Alij di. Fatui sunt hi. qr asinum interficiūt ambo. Tūc descenderūt. ⁊ nullus eoꝝ equitauit. Obuiāt alij di. Fatuitas maxima istorum q̄ ducūt asinū vacuū. Tūc ambo portauerūt asinū. Obuiauerūt q̄dā di. O ꝙ fatui sunt isti: q̄ asinū portāt. Tūc ait filio senex. Fili mi. qualitercūq̄ nos habeamus: homines obloquunt̄ sꝑ. Non est curandū de ꝟbis garruloꝝ: faciam⁹ debitū nostrū. Sine loquant̄ qui velint: qr nō possumus linguā ⁊c. ¶ Quarta dr̄ ⁊c. Qr temerari⁹ vsurpat: qd̄ est ꝓpriū dei. Quinq̄ sibi reseruat deus. Primo potētiā creā

UVA. BHSC. IyR_237

di.ps. Terrā ⁊ mare tu creasti. Secundo veritatē finalis iudicij Act. ij. Dñe si in tpe hoc restitues regnū israel. Rñdit eis. Non est vestrum scire tpa vel momēta q̄ pater posuit in sua potestate. Tertio gl'iam ꝓpriā. Isa. xlviij. Gloriā meā alteri nō dabo. Quarto refuat sibi vīdictā īiurie. deut. xxiij. Mihi vīdictam: ⁊ ego retribuā. Quīto iudiciū de occultis. Jo. v. Pater dedit filio iudiciuz facere. Intm̄: vt dicit Tho. i. pte. q. lviij. arti. iiij. Qd̄ nec v̄go: nec aliq̄s sctūs pōt cognoscere cor hoīs: nisi solus deus. Hiere. xvij. Prauū est cor hoīs ⁊ inscrutabile. ⁊ q̄s cognoscet illud. Ego deꝰ scrutās renes ⁊ corda. ⁊ di. xxxij. c. erubescāt. Secretoꝝ cognitor deꝰ et iudex ē. Et cū sit: ꝙ suspitiosus vult iudicare sibi ignota: ⁊ qd̄ ē ꝓpriū dei vsurpare: iō mortalissime peccat. Uñ Robertꝰ olchot: super sap̄. dicit ꝙ suspitiosus assimilat̄ lupo. Et dicit ꝙ leo rex aīaliū: fecit capitulū vbi aderāt oīa aīalia. Uenit cata dicēs culpā suā. Pater dico meā culpā: qꝛ sepe comedi de olla dñe nr̄e. Rñdit leo. Bene fecisti. Quid peccauit cata ⁊c. Uenit canis Pater comedi morsellū panis dñi mei. Et aliqñ carnē portanti abstuli. Sed pnīam egi: qꝛ me ꝑcussit. Respondit leo. Satis ē. Uenit gallina. Dñe mi sepe iui in orto vestro. Ex hoc dña mea clamabat vadatis in noīe dyaboli. Sz penitentiā egi: qꝛ collū abstraxit: ex q̄ fiūt bona in cacabo. Uenit lupus. O pater comedi asinuz pauperis. Sed hoc egi: qꝛ magna esurie afficiebar. Respondit Leo. Est tibi naturale. Et pb̄s. ij. ethi. In naturalibus neq̄ meremur: neq̄ demeremur. Uenit asinus. O pater sepe comedi modicum feni: quādo currus veniebat in castrum. Clamauit leo. Percutiat̄: ⁊ sic ab omnibꝰ fuit flagellatus. Esopus. Nam cribella facit ⁊ tympana pellis aselli Uñ quidam dixit huy iniq̄ iudex. lupus de magnis pctīs iustificat̄: et asinus innocēs. de minimis condemnat̄. Ad ꝓpositū. Ita facit suspiciosus: de magnis pctīs suis se iustificat ⁊ suū ꝓximum acriter cōdemnat. O ꝑuersitas mortalium. In vitis patrum. Cū abbas Isaac visitasset cenobiū: ⁊ īuenisset frēm quēdā negligētē: expulit eū. Cūq̄ regrederet̄ ad bītaculū suuz angelus ad hostiū celle affuit di. Nō te ꝑmitto īgredi. Cū cām q̄reret. Respōdit. Deꝰ me misit vt dicaz tibi. Ubi vis mittā frēm: qui peccauit. Audiēs senex petijt veniā. Cui angelus: Caue ne de cetero quēq̄ iudices: anteq̄ deꝰ illū. Et sic patet scd̄m misterium.

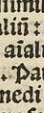

Tertiuz principale ⁊c. Duplex punitio. Una tpalis De qua. ij. Reg x. Quod mortuo Amō rege successit filiꝰ eiꝰ Amō ꝓ eo. Rex Dd̄ misit nūcios cū barbis ꝓlixis. Secretarij autē regis temerarie iudicātes dixerunt. Putas rex nr̄: ꝙ dauid nūcios misit ad cōsolāduz te. Nō vere: sed vt exploret patriā tuā. Amō rex p̄scidit barbā eoꝝ. Reuertentes nuncij Dauid ad eum videnscq̄ sic nūcios suos: iratus instruxit exercitum: ⁊

UVA. BHSC. IyR_237

destruxit omēs illos populos. Unde hoc malū: venit d̄ temerario iudicio. Scd̄a pñitio est spñalis. De qua. p̄s. xlvij. Sedēs aduersus fratrē tuū loq̄baris. Seq̄tur punitio. Arguā te: ⁊ statuā ꝯ faciē tuā. s. cōsciētie. Exēplū frācisci. Interrogauit demonē: qui plus dānabant̄: Respondit. Qd̄ homines iudicantes false. Qr per hoc ꝓximum infamant: nec restituunt postea. Glo. Hoc vitio periclitat̄ totum genus humanum. Facecia de duobus cōuētualibus existētibus in balneis ⁊ confitentibus mutuo. Unus illorum di. Iudicaui te ⁊ religionē tuam. Rñdit alt̄. Idē facim⁹ de vobis Tu de me: ⁊ ego de te dico malum ⁊ iudico. Et sic oēs ad īfernū imus ¶ In scd̄o Sabbato q̄dragesime. Qd̄ maria est aduocata nostra.

Surgite nolite timere. Mathei. xvij. Exemplum recitatur. Quidam Bergonēsis fuit qui omni die sabbati in honorem matris ieiunabat in pane ⁊ aqua. Dum faceret monetam falsam: a pretore comprehensus: in carcere ponitur Die sabbati duz instaret hora mortis: oculos suos ad mariaz conuertit di. O maria: vbi sunt merita ieiuniorum meorum. In his verbis miraculose apertis carceribus: sine omni obstaculo liberatus est fugiens de manu carnificuz. Ideo ipsaz salutemus. Aue ⁊c. Surgite nolite timere. Recitat euangelista ꝙ xp̄s q̄daz vice assumpsit secū tres suos discipulos. Petrū. Iacobum Iohannē ⁊ duxit eos in mōtem excelsum: ⁊ trāsfigurat⁹ est ante eos. Scd̄m Nicolaū de Lyra: īter alios discipl'os p̄cipue hos. iij. assūpsit duplici rōne. Prīo rōne p̄rogatiue qr Petrus sup alios habuit firmā fidē ꝓpter quā date sunt ei claues regni celoꝝ. Mat. xvi. Tu es xp̄s filius dei viui. Qui sup oēs: cōfessus est ip̄m esse xp̄m. Uñ dictuz est ei. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Secūdo Iohānes excellebat in virginitate. Ex quo xp̄o fuit plus familiaris. ⁊ magis dilect⁹. Cui mat̄ in curā ꝯmissa est. Uñ Dātis. xxv. pa. Hic est ille q̄ recubuit in pect⁹ nostri pellicani ⁊ idē fuit ex cruce ad magnū officiū electus. Tertio. Iacobus īter alios: q̄ prim⁹ martyrizatus est. Act. xij. Scd̄o rōne amicitie: vt daret nobis exēplū ꝙ solū amicis sunt ap̄iēda secreta. Io. xv. Uos aūt dixi amicos: qr oīa q̄cūq; audiui a p̄re meo. nota feci vobis ⁊ Prouer. xxvi. Cū amico cāz ꝑtracta. ⁊ Señ. Oīa cū amico delibera Iō hos assumpsit: nō alios. ¶ Sequit̄. Appuerūt aūt cū iesu Moyses ⁊ Helias: vt dicit Tho. iij. p. q. xlv. arg. iij. Moyses q̄ mortu⁹ erat iā p. l. ānos: q̄ corp⁹ nō suū: sz aliud assumpsit Helias aūt corp⁹ ꝓpriū assumpsit: ⁊ illuc venit de ꝑadiso terrestri. Uñ petrus hoc videns exclamauit. Domine bonum est nos hic esse. Si vis faciam⁹ hic tria tabernacula: tibi vnuz: moysi vnum ⁊ Helye vnū. Ista aūt trāsfiguratio: vt dicit tho. ⁊ Nic. d̄ ly. fuit hoc mō. Aīa christi a p̄ncipio sue crea-

UVA. BHSC. IyR_237

tionis fuit gl'iosa p apertā visionē
⁊ pfectā fruitionē. Uerūtñ ex diui-
na dispēsatōe fiebat: ꝙ gl'ia aīe nō
redūdaret ad corp⁹: vt sic eēt passi
bile ⁊ mortale: ad implēdum p̄ciū
redēptōis humane. Et iō ex diuīa
ordinatōe factū est: vt gl'ia anime
redūdaret ad corp⁹ in hora transfi
gurationis: vt ostēderet̄ discipl'is
gl'ia future resurrectōis: nō tantū
aīe sed corporis: vt sic animarētur
ad sequēdū xp̄z ī acerbitate passio
nis ad quā eos īuitabat. Et sic pz
ꝙ deitas illa in trāsfiguratiōe fuit
deitas gl'ie q̄tū ad eēntiā: sz non
q̄tū ad modū. Qr fuit eiusdē ratio
nis cuz illa deitate q̄ est in corpori
bus gl'iosis. Sz nō fuit ibi nisi per
modū passionis trāseūtis. Et ideo
illa deitas non dz dici dos gl'ie. Qr
dos gl'ie importat qualitatē ꝑma-
nentē. Ille dñe inq̄t bonum est ⁊c.
Uñ ceciderūt in terrā. Quib⁹ dixit.
Surgite ⁊c. Sabbato p̄cedēti egi-
mus ī laudē v̄ginis. quomō est no
stra auxiliatrix: hodie d̄clarabim⁹
quō sit nr̄a aduocata. In aduoca-
to aūt: tres sunt cōditiōes necessa
rie. Que fuerūt in maria virgine.
¶ Prima vt sit gratissimus in v̄bis
¶ Scd̄a vt sit audax in causis.
¶ Tertia vt sit feruens in ipsis.
¶ Prima vt ⁊c. C. de aduocatis. l.
Aduocati. Uolentes aduocatū eli
gere debent habere gratiosam vo-
cem: qr gratiosa vox faciliter impri
mit qd̄ intēdit. Et Señ. li. de quat
tuor virtutib⁹. Quattuor sūt hoīs
prerogatiue. Ei⁹ pulchritudo. Ei⁹
sapientia. Eius laudabilis fama.
Eius grata facūdia. Et Lice. in p-
logo Rhetoricoꝝ veteꝝ. Sapiētia
sine eloquētia paꝝ ꝓdest. Et Pro-
uer. xij. Propter gr̄az labioꝝ suoꝝ
habebit amicū. Qd̄ ꝓbatur exem-
plis. M. Antonius sententie mor
tis adiudicat⁹. obstupefactū sua
eloquentia reddidit trucidantem
Preterea. M. Torquatus. de quo
Uale. li. vi. c. ij. adeo dissolut⁹ fuit:
ꝙ ei⁹ pater. L. Maulius. ipsuz in
villā misit ad custodiendū porcos
tñ postea sua eloquētia pr̄em libe
rauit a morte. Preterea. Xenocra
tes pb̄s: tāte fuit eloquētie: ꝙ cum
in scolis legeret: q̄dā iuuenis disso
lutus Polemi⁹ noīe: oībus vitijs
imbutus duz ingrederetur scolas
ipsius Xenocratis: ⁊ pb̄s iuuenez
inspiceret: ꝯuertit lectiōem suā de
vna materia in aliaz de moribus:
adeo vt ip̄m ad bonos mores con
uerteret. Preterea d̄ Sapha muli
ere: q̄ sua eloquētia iuuenem ad se
ꝯuertit cū versu sapbico. A qua ver
sus sapbici inuenti sunt. Preterea
de hortēsia. Q. Hortēsi egregij ora
toris filia q̄ orādi ac ꝓnūciandi fa-
cūdiā maximo vigore seruauit. Et
Hiero. qui sibi duos dentes abstu
lit: vt liberius idioma hebreū ꝓnū
ciaret. Maria aūt habuit gr̄az fa-
cūdie: qr locuta ē mirabil'r. Unde
angelus ad eā. Inuenistis gratiaz
apud deū. Qr vt inq̄t Dd̄. Diffusa ē
gr̄a in labijs tuis. Uñ sup oēs fuit
aduocata. Tres sūt dr̄ie aduocato
rū. Quidā ꝓ se. Quidā ꝓ suis. Qui
dā ꝓ bono cōi. Quidā ꝓ se: qr pr̄ia
charitas īcipit a seip̄o. Hoc modo
fuit Paul⁹: sz nō fuit exaudit⁹. De
quo. ij Coꝝ. xij. Ter dñm rogaui vt

UVA. BHSC. IyR_237

discederer a me ista tentatio. Et dixit mihi. Paule sufficit tibi gratia mea. Nō fuit exaudit⁹. Scō q̄dam p⁹ etc. Unde xx. de mīe filiox zebedei: q̄ p suis filijs facta fuit aduocata. Dic ingt vt sedeāt hi duo filij mei vn⁹ ad dexterā tuā et alⁱ⁹ ad sinistrā. Sup quo Nicolaus de lyra Jacob⁹ t Jobānes credebāt xpm post resurrectōes suā regnare hierusalē: vt dñs spūalis: ideo supbia inflati cupiunt sublimari in suo regno. Uñ et hoc matrē mittūt. Cui xps. Nescitis q̄d petatis. vnde fuerunt expulsi: nec exaudiri. Tertio q̄dā p bono etc. vt scti prēsq̄ aduētum messie expectabant. Isa. xliij. Emitte agnū dñe. Et Dauid. Oste de nobis dñe miam tuam t saluta re⁹ etc. Qui tamē nō fuerit exaudiri. Uirit. Adā nongentis. xxx. ānis petēs xpm. Enos nongentis q̄nq; Enoch trecentis seragintaquinq; Matbusalem nongētis. lxix. Quo ad ista tria maria fuit optima aduocata. Primo p se: qz i tenera eta te votū vouit virginitatē. Et hoc nō ꝓ sēsit stmulū carnis: vt dicit Tho. iij. p. q. xxviij. Ric. i. iiij. dis. xxx. nec potuit ab aliquo ꝓcupisci: vt dicit Tho. i. iij. di. q. i. Et hoc ꝓpter. iiij. que spūs. s. i ea operabatur. Prio qz sic voluit Exēpli gra. Jobannes nutrit scortū: t vxorē bz longe pulchriorē scorto t tñ vxorē videre nō pōt t apparet o ūm mulier⁹ speciosissima. Uñ hoc nisi qz in oculis illi⁹ ribaldi demon ipzimit vt faciat boib⁹ vxores turpissimas t oēs odibiles appere. Uñ ex opposito arguam⁹. Si demon est tāte potētie vt faciat sic: quāto plus de⁹ pissimus potuit tātā benedictionē marie virgini infundere: vt null⁹ eā respiciēs ad cōcupiscētiā moueretur Scōa cā fuit sctā cōuersatio. Non erā ad fenestras ibat. Tertia: sctā occultatio: qz de⁹ occultabat in ea q̄ poterāt ad libidinē eē incitamēta. Et dedit illi gr̄am vt oīb⁹ intuētib⁹ i eā: nō inordinate moueren̄t ad malū sed ad bonū. Quarta cā ōr irradiatio. Ex oculis virginis exibāt radij: vt intuentiū oculos ꝓfunderēt: vt eā inordinate ꝓcupiscere nō possent. Ob quā cām voluit Joseph vir ei⁹ occulte dimittere eam: vt dicit Bern̄. tāq̄ se indignū reputās suo ꝓsortio. Uñ Origenes. Si suspitionē i eā nō babebat: iustus: quomodo iust⁹ erat vt immaculatam dimitteret. Ideo ergo dimittere volebat: qz magnum in ea sacramētū eē cognoscebat: cui appropi quare se indignū estimabat. Ille Uñ legitur in bystoria grecoꝝ. Oō Dionysi⁹ supplicauit Jobāni euāgeliste q̄ erat custos virgis vt eā videre posset. Qui cū esset ad eā itroductus: ea visa: cecidit i terrā: qua si mortu⁹ oi. Nisi solidat⁹ essem in fide: nō aliū deū crederē: q̄ ipsam: qz tātus radi⁹ claritatis ab ea ꝓcedit. Et vt dicit Alber. q̄ sicut xp̄us in ingressu egypti extinxit oēs ydola adorātes: ita t aspectus marie omēs vitia sodomitico laborātes Eantus erat diuinus t sctūs aspectus. Scō aduocata fuit ꝓ suis. Jo. ij. deficiēte vino dixit ad iesum Uinū nō bñt. Sup quo Theophilus. Ecce est mater mīe q̄ deficiēte

UVA. BHSC. IyR_237

vino dixit ad ieſum: vinuz nō bñt: cōpaſſa ſeoz verecūdie: ſicut miſeri coꝛs: ſicut benigna. Ille. Tertio ad uocata fuit ꝑ ꝛc. O quomodo ſta ret mūdus: niſi hec ꝑ nobis oꝛaret Uñ Ber. ſup Lañ. lxxviij. Conſtat eſſi ꝑ vniuerſo fuiſſe ſollicitā. Cui dictū eſt. Inueniſti gꝛam apꝰ deū Hec eſt q̄ totius mūdi reparatōez obtinuit. ſalutē oīm ipetrauit. Ille. Exēplū. b. Dñici t Franciſci. In anno dñi. Mᵒ. cc. xi. maꝛia guerra fuit inter ianuēſes t piſanos ꝑ ma re. Et tūc cītas bierl'm fuit aſſedia ta ab infidelibꝫ. Et erat tūc bierl'z militiuz ſcti Johānis Rhodi. Et tūc ibāt induti pānis aureis: ſed a miſſo ſepulchꝛo: induuntur de ni gro. Et tūc papa Innocētius fecit ꝑciliū generale dictū lateranenſe. In quo fuerūt ꝓlati. Mᵒ. ccccc. t cōclusum fuit: q̄ fieret paz inter Ja nuēſes t piſanos. Et fuerūt miſſi vnꝰ poſt aliū circa. xxvi. legatos. Et nullus ipoꝛ fuit aliq̄ reuerſus nec ꝓpter ꝛpm nec ꝓpter ſepulchꝛum nec ꝓpter bierl'm. Tandē papa In nocētius ſe mouit in ꝑſona: vt iret ꝑ pace fiēda. Et infirmat' Peruſij moꝛtuꝰ eſt. Et papa Honoꝛius ſuc ceſſit: t voluit vt vnuſq̄ſq̄ veniret ad dāduz ei obediētiā. Et boc mo do ꝑdita eſt ciuitas bierl'm. Et tūc anno dñi. Mᵒ. cc. xvi. apparuit ꝛps in aere cū. iij. lāceis: ꝑtꝛa tria pctā ſupbie: luxurie: auaritie. Ego autē maria genibꝰ fleris puoluta ad pe des eius di. O fili dabo tibi ſeruos meos: videlicet Dñicū Frācīſcū: q̄ mūdū puertent ad te. Dāt. ſō bis ri. Paradi. Prouidētia dei qua mū dus regitur eo ꝑ filio qꝫ offie cre tū ſuperat duos oꝛdinauit in boꝛ fauoꝛē q̄ vtriq̄ a dextris t ſiniſtris duces illi eſſent. Alter oīno ī ardo re ſerapbicus. Reliquus ſapientia veluti cberubī in terra fuit. Cui fi li⁹. Mater mea ꝑbas non eſt quip piam vobis negē. Sum cōtentus ei parcere volo. Uñ ꝑz primuz ꝛc.

Secūda ꝓditio ꝛc. Au dacia plūmū adiuuat Poeta. Audaces foꝛ tuna iuuat. Pli. Foꝛ tuna iuuat. Et Virgi lius. i. Eneidos. Erpti reuocate aios meſtūq̄ timoꝛē. Mittite. vñ ſcriptura de audacia officialis Ec cle. vij. Noli q̄rere fieri iudex: niſi valeas vtute irrūpere iniq̄tates. Audacia erit ī aduocato: ſi cōcuꝛ rit mun⁹. Deuſ. xvi. Mñera cecāt ocl'os ſapiētū: t mutāt ꝛba iuſtoꝛ Et Claudian⁹. Merētur captiue polluto iudice leges. Oui. li. de ar te ī. iij. Mñera crede mibi: placāt boieſq̄ deoſq̄. Placāt donis iupi ter ipe datis. Ad ꝓpoſitū. Maria ē ſumme audax in celeſti curia t pa lacio De qua Eccl'. xxiiij. In bierl'm ptis mea. Sed quare eſt tā audax Reſpondeo: q̄ triplici ratione.

¶ Primo ratione parentele.

¶ Secundo ratione meriti.

¶ Tertio ratione gratie inuente.

¶ Primo rōne ꝛc. Quia eſt mater regis eterni. Ponit Vale. li. v. c. iij de Mᵒ. Coꝛiolano q̄ fuit homo ma gne virtutis t ingenij poſt multas ꝓ patria ſua romana res geſtas ꝓpter inuidiā plebis exul factꝰ eſt Qui indignatꝰ tulit ſe ad volſcos

UVA. BHSC. IyR_237

vbi tam breui tpe gr̄a ⁊ auctorita-
te valuit: ꝙ eius consilio bellū ro-
manis indiceretur. Ipse dux belli
consensu oīm factus est. Uastatis
p̄mo romanoꝝ agris: ⁊ captꝭ multꝭ
oppidis ⁊ plurimis in deditionem
acceptis: ad vrbis tandē expugna
tionem duxit exercitum. Romani
tāta molle belli territi: legatos ad
eū de pace ⁊ reditu suo miserūt: q̄
nihil ꝓfecerūt. Missi postea sacer-
dotes nihil plus ipsis obtinuerūt
Profecta tandē mr̄e sola inuictuꝫ
eius aīm fregit ⁊ ei⁹ amore belluꝫ
a patria amouit. Qd̄ igit̄ patrum
auctoritas: qd̄ deoꝝ reuerētia non
potuit. sola filij in mr̄em pietas fe-
cit. Dic ad ꝓpositū. Marie. Figura
iij. Reg. x. de Salomone qui matri
sue Bersabee dixit. ea collocata in
solio suo. Pete a me mat̄ mea qd̄
vis. Neq; em̄ pbas est: vt auertaꝫ
faciē meā a te. ¶ Scd̄a ⁊c. quia sup
oēs creaturas in oī motu suo me-
ruit. Unde Aug. Unū scim⁹ ꝑ certo
ꝙ oīs marie vita ⁊ actio semp in-
tenta fuit in dn̄o. Ille. Habēt eniꝫ
Theologi ꝙ meritū nr̄m cōsistit in
amore dei. Maria sup om̄s deum
filiū suū amauit. Nam tpe passio-
nis xp̄i quidā fuerūt fortes in amo
re: sed debiles in associatōe ⁊ fide
sicut apl̄i qui ip̄m viuū dilexerūt:
sed tn̄ ab ip̄o recesserūt ⁊ fidē ꝑdi-
derūt. Alij fuer̄t fortes ī assoc atōe
⁊ amore: sꝫ tn̄ debiles in fide: sic̄ de
uote mulieres que xp̄m mortuum
dilexerūt ⁊ ab eius cruce non reces
serunt: sed tamē: fidem ꝑdiderunt
Beata aūt virgo fuit fortis ī amo
re: quia filiū semp dilexit: immo fa
cilius fuisset ei mori q̄ ab ei⁹ dile-
ctione separi. Dilectio fuit fortior
in associatione: qꝛ iuxta crucē īmo
bilis stetit Job. xix. Fuit fortissima
in fide: quia fides in ip̄a sola remā
sit: nec tēpe passionis extingui po-
tuit. Unde sic sup oēs meruit. Ter
tio ratione gratie inuente: q̄a gra-
tiam humano generi inuenit. In-
uenisti gr̄am apud deum. Quam
gr̄am. Dei ⁊ hoīm. Audacia cuius
dominatur in celo: in purgatorio: ⁊
in mundo: in inferno. Unde Bern̄.
Data est tibi omnis potestas ī ce-
lo ⁊ in terra: vt omnia quecūq; vo
lueris valeas impetrare. Ille. Et
Petrar. Te rogam⁹ ocl̄os ne clau-
de: sꝫ aperi tuiq; magni v̄rute splē
doris. Fac dyabolo omnino succū
bere. Ille. ¶ Tertia conditio ⁊c.
vt sit feruens in ip̄is obtinendis.
Apostolus. Solliciti nō pigri. Ad
propositum. Maria fuit et est fer
uens: quia nec ad horā recedit. p̄s
Astitit regina ⁊c. Unde tenuit oēs
vias impetrandi. Que sunt tres in
presentiarum.

¶ Primo per viam humilitatis.
¶ Scd̄o per viam improbitatis.
¶ Tertio ꝑ viam impropationis.
¶ Primo ꝑ viam ⁊c. Prouerb. xv.
Respōsio mollis frangit irā. Ma-
ria hunc modū tenuit: qꝛ humilis
ore: corde: opere. Luc. ij. Respexit
humilitatē ancille sue ¶ Scd̄o per
viā ⁊c. īportune petit. Un̄ ecclesia
Mōstra te esse mr̄em. Et in sequē
tijs. Ora pr̄eꝫ: iube natū. Insinua
illi q̄ sis: ⁊ nihil ei denegat. Hester
vi. Quid vis regina: ⁊ que est peti
tio tua. Etiam si dimidiam parteꝫ

UVA. BHSC. IyR_237

regni petieris: impetrabis. Et ecclesia in sequētijs. Clementior preceteris: succurre nobis miser: mortalium spes vna. Unde Ber. Quid ad mariā trepidat accedere humana fragilitas. Nihil est in ea austerū: tota suauis ⁊ dulcis: oībus offerens lac ⁊ lanam. ¶ Tertia cōditio ⁊c. Fili recordare quid tibi feci. Te portaui nouē mēsib⁹: te lacte paui te sup asellū in egyptū fugi: te ī triduo cū lachrymis q̄siui: te in tēplo obtuli: te secuta sum in montē caluarij: te associaui: q̄ alijs recedentibus nō recessi. Uñ q̄dā vulgaris Quis nō pōt cōtristari: mr̄em xp̄i contemplari: in tāto supplicio. Jō Ber. Securum habem⁹ accessum ad patrem: vbi mater ante filium Filius ante pr̄em. Mater ostēdit filio pectus ⁊ vbera. Filius ostēdit patri lat⁹ ⁊ vulnera. Nulla ergo poterit esse repulsa: vt tot occurrunt charitatis insignia. Ille ⁊ Petrar. Ad te miser pctōr recurrit supplex vt tue placeat clemētie eum semp ex diuino furore eripere. Assil'atur rose q̄ redolet. De qua Eccle. xxiiij. Quasi rose plātatioī hierico. ecclesia in sabbatis. Gaude rosa pura decēs: speciosa semp recēs flos immarcessibil'. ¶ Scd̄o viti. De q̄ vbi supra. Ego quasi vitis fructificaui suaui. ⁊c. q̄ ꝓpētes fugat: ita ⁊ mariā demones. Dic hoc exēplū ⁊ applica illud. Refert Uincēti⁹ hysto. exemplū. Quidā roman⁹ impator fuit: cui diuina clemētia vxorez genere ⁊ morib⁹ nobilissimaz ꝓuidit ac pulcritudine honestissimam. O pulcrū donū qñ homo repit bonaz vxorē. Prouer. xix. Dom⁹ ⁊ diuitie dant̄ filijs a parētib⁹ vxor bona a dño p̄parat̄. q̄si dicat gr̄a ē spālis vt quis bonā vxorē habeat. Uenit aūt in mētē impatoris: vt pgeret p orbē visitare loca sāctoꝝ. Accepto itaq̄ cōsensu a ꝯiuge: regnū ⁊ quēdam suum fratrē adolescentē ei recommēdauit: ⁊ sic discessit. Adolescēs aūt decept⁹ in amorē impatricis: sepe petiuit ab ea de actu carnali. Impatrix autē ip̄m posuit in quadā turri custodiendū cū decēti cura: vsq̄ ad aduentū impatoris: ne iuuenis mulierē ampli⁹ molestaret. Determinato aūt die ⁊ tpe videlz post q̄nq̄ ānos: impator redijt. Qd̄ vxor audiēs summe gauisa est. Jussitq̄ nobiles ⁊ maiores ī occursum eius occurrere: et vicos ciuitatis adornari decēter ⁊ fratrē imperatoris iussit de carcere exire Quāprimū fratri obui⁹ iuit añ adueutū impatricis. Req̄sit⁹ ab imperatore: cur tā afflict⁹ eēt ⁊ pallidus. Rñdit cū lachrimis. Uxor tua me tali modo o impator tractauit eo q̄ increpaui eā: sup actu impudico. Facta est meretrix tuoꝝ nobiliū. Qd̄ audiēs rex ī terrā cecidit quasi mortu⁹ cōfortatus ꝟbis astātiū surrexit. Interīvenit mulier cū puellis volēs dare osculū īpatori: ip̄am pcussit pugno ⁊ eam expulit Precepit ꝟuitoribus suis vt ip̄am ducerent in siluā quandā ⁊ eaz ibi decollarēt. Cum fecissent ⁊ eā tam pulcrā vidissent: decreuerūt ante eius mortē accipe mutuū solaciuz ab ea. Clamās aūt ac se defendēs et oīno renuēs ac nomen virginis

UVA. BHSC. IyR_237

inuocās. In hmōi ꝟbis ⁊ clamori-
bus quēdam comitē cōtingit illac
transire: qui romā ibat. Uidēs mu
lierem valde speciosam: ip̄am ab
inimicis liberauit. Interrogās eā
que eēt ex humilitate indicare no
luit: sed petijt vt ip̄am adduceret
in domū suā ⁊ ꝑ ancilla eā suscipet
dn̄e sue. Gauisus est valde comes
Qua cōducta dedit ei in curā par-
uulū filiū: vt ip̄m nutriret. Quem
suscipiēs care ip̄m fouebat. Acce-
dit vt frater comitis esset philoca
ptus de ea vehemēter. Una die pe
tiuit ab ea: vt ei copularet̄ in mr̄i-
monio: petiuit. ij. iij. renuit sat̄. Ne
phādus homo nō valēs obtinere
qd̄ volebat. Noctu duct⁹ diabolico
spū occidit puerū comitis quez in
gremio tenebat cū dormiret currē
te sanguine ꝑ lectuz. Et clamante
heu me: comes cū familia hoc au-
diētes ac existimātes mulirrē pue
ruz occidisse: de cōi cōsensu: data ē
in manu pyratarū vt ip̄am in alto
mari p̄cipitarent. Uidentes ip̄am
tā pulcrā decreuerūt p̄us accipere
mutuo illecebras voluptates. Cū-
q̄ nollet assentire: ip̄am in quadā
rupe altissima maris dimiserūt vt
ibi fame moreret̄. Cūq̄ ꝑ tres dies
et noctes cū lachrymis fuisset sine
comestione ⁊ nomē mr̄is īuocaret
O xp̄iane inuoca mariā: apparuit
ei virgo di. O filia noli desperare
cito accipias talem herbam quaz
habes sup̄ tergū: ⁊ sub pedib⁹ ⁊ fa
cies emplastrū. ⁊ sic sanabis om̄s
leprosos: ⁊ tua puritas manifesta
bitur. Cūq̄ herbā collegisset hora
tertia tertij diei: ante venerunt ad
ripā: ab ip̄a vocati eam susceperūt
⁊ ad portum romanū ꝯduxerunt.
Egressa de naui repperit leprosuz
totum fetidū in ripa portus ⁊ ip̄m
sanauit. Uenit aūt ad vrbem istaz
in qua erat impi⁹ ille frater comit̄
qui paruulū occidit hui⁹ mulieris
qui ob hoc malū leprosus erat fa-
ctus. Ad hunc fuit cōducta: sed ab
eo minime cognita. Rogat̄ obnixe
a comite vt ip̄m sanet a morbo le-
pre: ⁊ quicq̄d mercedis velit dabit̄
illi. Rn̄dit se facturā: si de oib⁹ pec
catis suis corā illa. ⁊. vij. personis
vult confiteri pctā sua. Rn̄dit ille.
Sum cōtētus. Cōfessus est pctm̄
illud se puerū occidisse comit̄ fra-
tris sui: in manu mulieris nutricis
Audiens aūt frater expauit: plus
dolens de amissione illi⁹ mulieris.
Rn̄dit illa. Ego sum illa mulier: et
tibi op̄s deus parcat: vnde ipsum
sanauit. Recessit a loco illo ⁊ romā
venit leprosos sanando. Cunq̄ eo
applicuisset cōducta est: vt fratrē
imꝑatoris sanaret: q̄ et ip̄e ī leprā
incurrit ꝓpter pctm̄ mulieris accu
sate iniuste imꝑatori. Respōdit vt
prius fecit fratri comit̄: si pctā sua
cōfiteri vellet corā papa. Promit
tit facere. Cūq̄ om̄ia: hoc excepto
confessus esset. Respōdit mulier.
Unū deest. Tandē ꝓpalauit pctm̄
factū contra mulierē de pctō infa-
mationis in mulierē. Quo audito
papa flere cepit sup̄ casum illius
imꝑatricis credens mortuam esse
Mulier aūt sancta sanato a lepra
fratre imperatoris dixit. Nosti me
fili. Non: ait. Ego sum illa impera
trix: ⁊ om̄ia narrauit per ordinem

UVA. BHSC. IyR_237

Tunc oēs cū letitia ip̄am suscepe-
rūt. Uolens aūt impator iteruz eā
reassumere in vxorē vt p̄us renuit
oīno. Et ob amorē v̄ginis que eaz
liberauit a tot p̄iculis in monaste
rio monialium se reclusit: ibiq; vi-
tā finiuit: deuota existēs marie vir
gini. Applica, diligēter: quia pul-
chrum est.

¶ Dominica.ij.xl.de fide. Ser
mo magnus.

Miserere mei
dñe fili Dauid. Mat.
xv. ¶ Fama sparsa per
ciuitates t̄re p̄missiōis
Tyri ⁊ Sydonis de xp̄o iesu p̄pter
miracula que faciebat circa infir-
mos. Ecce mlier cananea a finib⁹
illis egressa ad Jesum accessit di.
Miserere mei dñe fili Dauid: filia
mea male a demonio vexat̄. Offi-
cium boni oratoris vt habz Cicero
est beniuolentiā captare. ideo hec
mulier vsa est maxima prudentia:
quia confitetur diuinitatem et hu
manitatem. Primo diuinitatem
dum dicit. Miserere mei domine
Scd̄o humanitatē dñ dicit. Fili da
uid. Exponit aūt suā tribulatōem
dicens. Filia mea male a demonio
vexat̄. Christus aūt ei ostēdit tres
maxīas duritias. Et quare o iesu.
Uere vt dicit glo. vt ei⁹ cōstantiaz
cōprobaret. Et mulier contra has
vsa est trib⁹ prudētijs. Prima du-
ritia: qr xp̄us nihil rñdit ac si esset
excōicata. Ad hanc duritiā se hūit
p̄uide: qr ad discipulos iuit rogās
eos. Et discipuli rogabāt eum di.
Dimitte eā: quia clamat post nos
Scd̄a duritia fuit ī hoc: qr dixit eā
non esse de ouibus isrl̄: q̄bus xp̄s
spāliter erat missus di. Nō suz mis
sus nisi ad oues q̄ perierunt dom⁹
israel: quasi dicat. tu de illis nō es
Oues israel erāt oues dei. Insinu-
auit ergo ip̄am nō de ouibus xp̄i.
⁊ per cōsequens ꝙ erat de ouibus
diaboli. Ad hāc duritiaz se habuit
magnanimiter: quia ad christuz se
approximauit ⁊ ip̄m adorauit di.
Domine inq̄t adiuua me: q̄si dicat
si vsq; modo fui ouis diaboli: mo-
do esse volo ouis tua. In signum
huius adoro te. Adiuua me sicut
pastor adiuuat ouem suā debilē ⁊
infirmā. Tertia duritia fuit: qr eaz
caniculā appellauit. Nō solū dixit
eam nō esse ouē suā: sed etiā canā.
Non est bonū sumere panē filiorū
glo. i. doctrinaz ⁊ miracula iudeis
p̄missa. Et mittere canibus. i. gen
tilibus. Ad hāc duriciam se habu-
it humiliter: quia nō negauit se eē
canā: sz ꝯfessa est di. Etiā dñe: ac si
dicat. canam me vocas: canā tuaz
esse volo. Domini em̄ suos canes
non expellūt: ⁊ si expellūt per vnā
portam: reuertunt̄ p̄ aliā. Si ego
sum canis tua: nō debes me expel
lere a te. Et si parū expuleris: p̄ti-
nus ad te redibo. Qr dñi p̄mittūt
suos canes comedere d̄ micis que
cadūt de mēsa eius. Da mihi micā
quia sum canis tua. i. gratiaz sani
tatis filie quam peto. Respōdens
aūt iesus dixit. O mulier magna ē
fides tua: que scz me superauit et
vicit. Super quo Origenes in pre
senti omel̄. Mulier caput pctī: ar-
ma diaboli: expulsio paradisi: ma-

UVA. BHSC. IyR_237

ter delicti: corruptio legis antique venit ad iesum mira res. mirũ negociũ. Judei fugiũt cananea seq̃t. Ille. Applica euãg. De fidei vnitate erit sermo hodie. De qua tria videnda sũt. ¶ Primũ dr oppositionis ¶ Scdm dr manifestationis. ¶ Tertium dr fructificationis.

Primũ dicitur ꝛc. Cuz triplex sit fides sub qua cõmuniter viuit totũ genꝰ humanũ: videlicet xp̃ianoꝝ. iudeorum sarracenoꝝ. Queritur dubiuz An om̃s possint saluari sub sua fide obseruãdo q̃ sua fides cuiq̃ p̃cipit. Ad hoc due sunt opiniones. Una opio ꝙ sic. Alia ꝙ nõ. Prima ꝙ sic: ꝓbat intẽtũ suũ: triplr. Prio rõne. Secũdo auctoritate. Tertio admiratione. Primo rõne triplici ¶ Prima ratione finalitatis. ¶ Scdo ratione superabilitatis. ¶ Tertio ratione crudelitatis. ¶ Primo finalitatis. Cõclusio est ph̃i in. ij. ph̃orũ. Omne agens agit ꝓpter finem. In. ij. de aĩa. Natura agitur ꝓpter finez. In. ij. Metha. Finis est cã causaruz. Qd affirmat̃ ꝑ Tho. i. ij. q. i. Et per Scotum in i. di. i. Exẽpli gratia. De illo qui vineã plãtat: ad finẽ vt vinuz bibat. Ad ꝓpositũ. Quo fine deꝰ aĩas hominũ creat. Uere vt beatificentur Augu. in. ij. di. ij. Fecit deus rõnalem creaturã vt su mmũ bouuz intelligeret ĩtelligẽdo amaret: amãdo possideret: possidendo frueret̃. Et ꝑ Tho. in. i. dis. xlvi. Aliter frustra eas creasset. Sed vt dicit ph̃s in. i. Pol. In. iij. de aĩa. Deus nihil odiosuz fecit in natura. In. i. celi ꝛ mũdi. Deꝰ ꝛ natura nihil agũt frustra. In. ix. Metha. Nihil est ociosum. ĩ natura. Uñ nõ est credẽduz: ꝙ illud agẽs nobilissimum fecerit hoĩez vt ꝓderet̃: sed vt saluet̃. Uñ ꝑ ꝯñs oẽs taz iudei q̃ sarraceni et xp̃iani saluantur in sua fide: obseruando ea q̃ sunt obseruanda. Credis ciuis: ꝛ tu mercator ꝙ vxor tua tibi pariat filiũ ad finẽ vt suspẽdatur. Aut mater filiam vt sit meretrix: Uere nõ: sed vt honeste viuat Quia in. i. Pol. Generantis ad genitũ naturaliter est amicitia. Et. l. fi. C. de curatore suriosi. Nullus ẽ amor q̃ vincat amorẽ parẽtum. A fortiori deꝰ creat aĩas singulorum vt saluẽt̃. Igit̃ om̃s saluabunt̃ in sua fide. ¶ Scdo rõne ꝛc. Conclusio ph̃i. iij. de anima. Et. ij. Metb. Unũqdq̃ agens opat̃ ſm ꝓpetatẽ sue nature. Exẽpli gr̃a. De sole: de igne ꝛc. Si natura opat̃ mlto plꝰ natura dei. In deo sunt duo. Mĩa ꝛ iusticia. Attestãte ꝓph̃a. Duo hec audiui qꝛ ptãs dei ẽ ꝛ tibi dñe mĩa Et alibi. Mĩa ꝛ v̄itas obuiauer̃t sibi iusticia ꝛ pax osculate sũt. Sz maior ẽ mĩa ĩ deo q̃ iusticia Jaco. ij. Mĩa superaltat iudiciũ. Et p̃s. Miseratões eiꝰ sup oĩa opa eiꝰ. Et de pe. di. i. c. Qꝛ diuinitat̃ natura clemẽs est ꝛ pia: magisq̃ ad ĩdulgẽtiã q̃ ad vindictã ꝓna. Et C. de nuptijs. l. Imperialis. Nã ita credimꝰ dei beniuolẽtiã ꝛ circa genus hũanũ nimiã clemẽtiã q̃tuz nature nr̃e possibile ẽ imitari: q̃ q̃tidianis hoĩz pctis sp ignoscere dignat̃ ꝛ pniam nr̃am suscipe. ꝛ ad meliorem eã statuz reducere. Et dãtis.

UVA. BHSC. IyR_237

Nullũ est de se tam graue peccatũ quin ad ingressum celoꝝ dñe deus quilibꝫ penitẽs repiat claues. Nã tu es mãsuetus ⁊ tam pius vt tua bonitas pctõri succurrat. Et Petrarcha. vi. Triũ diuinitatis. Sꝫ diuina gratia nũq̃ tarda fuit quia in eam cõfido: erũt adhuc in me alte et singulares opationes. Et rõnẽ assignat Ricar. in. iiij. di. xlvi. ar. ij. Quia mĩa est deo naturalior eo ꝙ respicit bonitatẽ sue nature. Iusticia vero respicit pctã. Quapropt̃ si mĩa est deo magis naturalis: q̃ iusticia. Et vnum qd̃q̃ sequit̃ proprietatem sue nature. Quod fuit fundamẽtum rõnis in principio. Iõ cõcludit̃. ꝙ deꝰ ex habundãtia sue mĩe: saluat om̃es qui moralr̃ viuũt sub sua fide ⁊ lege. Igit̃ saluãtur oẽs. Uñ ptꝫ. ij. rõ. Tertio ratione ⁊c. Quicũq̃ credit bene suaꝫ fidem esse bonã: saluatur. Uñ est ꝙ xp̃ianus saluatur. Uere: qꝛ credit suã fidẽ esse bonã. Eadẽ rõne. Si credere xp̃iani ip̃m saluat: etiã credere sarraceni: ⁊ iudei. Fundamentũ rõnis ponitur ab apostolo ad Ro. x. Om̃is q̃ credit in illuꝫ nõ cõfundetur. Non em̃ est distinctio iudei ⁊ greci. Nam idẽ dñs oĩm diues ĩ oẽs q̃ inuocant illũ. Oĩs em̃ quicũq̃ inuocauerit nomẽ dñi saluꝰ erit. Ideo Iob q̃ nõ fuit iudeꝰ: non natus: nõ mortuus iudeus: sed gẽtilis. Et nabuchodonosor: fuerũt salui: q̃uis non essent xp̃iani. Igit̃ in sua fide. quisq̃ põt saluari. Unde ptꝫ. iij. rõ. ¶ Scd̃o auctoritate. Et primo Ioelis. ij. Omnis quicũq̃ inuocauerit nomen dñi saluus erit. Sed om̃is natio sub sua fide deũ inuocat: igitur saluatur. Et. i. Thimo. ij. Deꝰ vult oẽs hoĩes saluos fieri. Igit̃ oẽs saluant̃. ¶ Tertio ꝓbat̃ admiratione. Si solum saluarent̃ xp̃iani: ⁊ alij dãnarẽtur: mirum esset oĩbus: ꝙ deus vellet tot populos dãnare. Igit̃ dicẽduꝫ est ꝙ vnusquisq̃ si bene viuat, saluet̃. ¶ Alia opĩo: ꝙ solũ xp̃iani saluant̃. Et h̃ ꝓbat̃ v̄bo xp̃i. Marc. vlti. Eũtes in mũdũ vniuersum: p̃dicate euãge. oĩ creature: q̃ crediderit ⁊ baptizatꝰ fuerit saluus erit Qui v̄bo nõ crediderit cõdẽnabit̃. Et Athana. in Symbolo. Quicũq̃ vult saluꝰ esse: añ oĩa opus est: vt teneat catholicã fidẽ. Ueniamꝰ ad scd̃m vbi declarabitur veritas.

Secundũ principale. In quo aperiẽdũ est: q̃ sit illa fides vera ĩter oẽs ab oĩbꝰ tenẽda. Uñ respõdeo s̃m scolã oĩum theologoꝝ. Quod sola fides xp̃ianorum est bona: ⁊ sola ⁊ non alia: vbi oẽs saluãtur quicunq̃ saluantur. Que conclusio dꝫ esse maximi gaudij apud oẽs xp̃ianos. Cum illi soli sint in statu vere salutis. Que cõclusio ꝓbatur vera. v. rõnibus. In. i. Metha. Hi soli docent qui casus de singulis dicunt.

¶ Primo ratione durationis.
¶ Scd̃o rõne testificationis.
¶ Tertio ratione ꝑsecutionis.
¶ Quarto machinationis.
¶ Quinto rõne corruscationis.
¶ Primo rõne ⁊c. Cõclusio iuristarũ. C. de veteri iure enucleãdo. l. Tanta. §. Mirabile autẽ. Huma-

UVA. BHSC. IyR_237

ni iuris cōditio semp in infinitum occurrit: ⁊ nihil est in ea quod stare ꝑpetuo possit. Ille. Hodie puer die crastina senex: vita nr̄a decurrit. In. v. triū. tp̄is. Quoad possuz finali morti me paro dū breuē meam vitā recēseo in qua h̄ mane erā pubes iā suz canus. Faciamus sic rōnem. Una res tāto melior dicit̄ quāto durabilior. In. iij. Phis. In iij. Top. Bonū quāto ꝑmanentius tanto meli⁹. Exempli gr̄a. Uinum em̄ qd̄ ex sua v̄tute pl⁹ durat dicit̄ melius esse ceteris parib⁹: illo vino qd̄ cito corrumpit̄. Res ergo d̄r melior: quāto durabilior ⁊ ecōuerso. Ad ꝓpositum. Fides xp̄iana sola ⁊ nō alia nō potest deficere: sed inuiolabilis ꝑseuerat vsq; ad cōsūmationē seculi. Quid dicis o pater August. lib. de vtilitate credēdi. c. lxxxix. Dubitam⁹ nos de fide xp̄iana. Certe non expedit. Eius enim ecclesie et fidei gremio creditur: ꝙ vsq; ad finē seculi firma: integra ⁊ inuiolata ꝑmanebit. Ille. Sed opponit xp̄iano saracen⁹ ꝑ hāc rōnez ⁊ iude⁹. Primo saracenus: ꝙ fides sua adhuc ꝑseuerat iam ꝑ tot annos. Cui rn̄dit Tho. in. i. ꝯ. Gen̄. c. vi. Qd̄ fides illa durat nō quia est bona: sed qr obs̄uantia illi⁹ est carnalis ⁊ delectabilis obs̄uatorib⁹. Unde machomet⁹ in Alcorano. c. iij. de ꝓphetia penitētie ꝓmittit suis sectatorib⁹ qd̄ porcis asinis: ⁊ ceteris bestijs omnino conuenit. videlz coitum: vsum ciboꝝ ⁊ habere multas mulieres: videlicz vsq; ad duodecim. O vilissime canis. O vilis porce inimic⁹ omnis pudicitie.

Contra quā opinionez est tota lex xp̄iana: immo ⁊ suus Auicēna qui de eadez fuit secta: dicit apte nono Meta. Lex nostra quā Machometus dedit: ostendit ꝑfectionē felicitatis ⁊ miserie: q̄ sunt s̄m corpus: sed alia est ꝓmissio que solū app̄henditur intellectu. Et tu o aristotele q̄d dicis? videas in. i. Politic. vbi dicit inhonesta. Primuz quod expedit senioribus ad tempantiā coitū facere. Qd̄ a scriptura ⁊ a nostra fide reprobat̄ hoc. Eccl̄i. xxv. Tres spēs odiuit anima mea: senē fatuū. i. luxuriosum. Et Cicero. i. de offic. Luxuria cū omni etati sit turpis: senibus tn̄ fetidissima est. Scd̄m est ꝙ nullū orbatū vel sterilis cōditionis debet nutriri. Qd̄ ē maximū malū: ⁊ est ꝯtra dictamen rōnis. Quā culpā hz ille. Qd̄ malū a nostra fide est alienū. Tertiū īhonestum: qd̄ si quis genuerit filios vltra suā possibilitatē ⁊ diuitiarū affluentiā āteqū sentiatur vita fiat aborsus Et ꝙ hō possit habere tot mulieres: quātuz potest eas sustētare. O philosophe vbi est scientia tua? Ubi philosophia tua? si quis hoc ageret: nonne frustraret̄ ordo totius nature. Que omnia nostra fides respuit: ⁊ fundata in bono ciuili ⁊ politico: clamat ꝑ apostolū. ad Coloceñ. iij. Mortificate membra vestra q̄ sunt sup terrā. Uñ ptz opinio. Scd̄o arguit iudeus: fidez suā bonā esse: qr durat vsq; in hodiernū diē. Cui Tho. vbi supra respondet. Qd̄ ideo iudeus perseuerat: non qr eius fides sit bona: sed duplici ratiōe ꝑseuerat nobiscum

al. 7. c. 3 fine

UVA. BHSC. IyR_237

iudeus. Prima vt sit memoriale: quoddā dñice passionis. Quia dū ipm videm⁹ recordamur passiōis dñi. Unde d̄r p ꝓphetam. Ne occidas eos: ne qñ obliuiscant̄ populi mei. Secūda vt nobis deferant el librazo et calamaro veteris testamēti. Unde non est bona: quia iaz tp̄us p̄terijt. Immo iude⁹ in sua lege tria inhonesta dicit. Cōtra que lex nostra clamat. Primum ꝙ aīa humana non potest videri deum: etiā post mortē: sed ex deo beatificabitur: quia habebit oēs delectationes quas volet. Sicut antiq̄t⁹ in deserto illi qui sumebāt manna habebāt omne delectamentū. iux̄ illud Sap̄. xix. Panē de celo prestitisti illis: vnde cōueniūt cum saracenis qd̄ contra lex nostra. Mat. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū deū ⁊ quē misisti iesum xp̄m. In verbo xp̄i: vt cognoscant te solum. Uoce humili dic. O sede scā: che sola: sola ꝓmittis ꝑad isuz. O fides veri dei: q̄ sola sola ꝓmittit visionē dei. Hec est inq̄t vita eterna vt cognoscāt ⁊c. Scd̄m inhonestū est ꝙ inimic⁹ est audiēdus. Mat. v. dictū est antiquis. Diliges amicum tuum: ⁊ odio habebis inimicum. Unde nos audiunt. Sed lex xp̄iana omni charitate plēa clamat Mat. v. Diligite inimicos vestros Et in cruce clamauit. Mat. xxv. c. Pater ignosce illis. Tot⁹ sum letificat⁹ o Jesu: dum audio hāc vocem pietatis ⁊ totius amoris. O bonitas fidei nostre q̄ reddit bonum ꝓ malis: ꝙ nulla alia secta facit. Tertium inhonestū. Quia iudeus nō seruit ꝓximo nisi cum vsuris dicēs hoc esse iustū. Deute. xxij. Nō fenerabis fratri tuo sed alieno ad vsuram pecuniā: sed lex nr̄a oppositū dicit Luc. vi. Date mutuū nihil īde sperātes. Glo. Qd̄ p̄cio possit estimari. Unde cōcludo: ꝙ saracenus comedit sicut porcus in terra. Iudeus sicut asinus. Unde pz prima rō ꝙ lex ⁊ fides nostra est excellentior rōne duratōis. ¶ Scd̄o ratiōe ⁊c. Quia oēs secte nr̄am fidē bonā affirmāt. Cōclusio ē ꝑbi. li. de somno ⁊ vigilia. Et in. vij. Et hi. Fama quā oēs famāt vel exclamāt: non ex toto perit. Et. ff. de offi. q̄storis l. i. Illi opinioni standū est: q̄ plurimoꝝ testimonio ꝓbat̄. Et de officio. ⁊ de potestate delegata. c. prudentia. Integrū est iudiciū: qd̄ plurimoꝝ sententijs approbat̄. Ad ꝓpositū. Fides nostra plurib⁹ testib⁹ approbat̄. Et vt d̄r Mat. xviij. Et ex̄ de testib⁹ ⁊ attestatōibus. c. In omni negocio. Quid simplicit̄ duobus vel trib⁹ testib⁹ aliquid in iudicio asserētibus: fides adhibet̄ Fides nostra habet plures testes in laudē suā. ¶ Primus ē ecclesia: que nō potest mētiri. quia vt dicit Tho. ij. ij. q. i. ar. iij. Fidei eccl̄ie nō potest subesse falsuz. Et Aug. Apostolo nō crederē: nisi eccl̄ia approbasset. Quid dicis de nostra fide. Extra de sum. tri. et fide ca. Una ē fidelium vniuersalis eccl̄ia: extra quaz nullus oīno saluatur. De cōsecra. dist. iiij. c. Eccl̄a. Beatitudo celestis paradisi a nemine ex̄ ecclesiam posito percipit̄. Et ad Ephe. iiij. Cāta. Unus domin⁹: vna fides

UVA. BHSC. IyR_237

vnū baptisma. Ecclesia in symbo
lo Athanasij. Hec est fides catholi
ca: quā nisi quisq; ītegrā inuiolatā
q; seruauerit: absq; dubio ī eternū
peribit. ¶ Scdus testis: est iude⁹
Josephus in lege. iudeoꝝ doctissi-
mus q̄ capt⁹ fuit in vltima captiui
tate facta ꝑ Titū ⁊ Uespasianuz in
hierl'm: de xp̄o. xvi. li. antiq̄. Fuit
inquit aūt p̄dictis his tp̄ib⁹ sapiēs
vir: si viruz eum: noīare phas est.
Erat em̄ mirabiliū operū effector
et doctor hominū eorum qui libē-
ter que vera sūt: audiūt. ⁊ multos
quidē iudeoꝝ: multos quoq; ex gē
tibus sibi adiunxit: xp̄us hic erat.
¶ Terti⁹ est gētilis. Tho. xxij. q. vij.
in sol. tertij argu. di. Qd̄ tempore
Cōstantini inuentum est in sepul-
chro quidā habēs laminā in collo-
vbi inscriptū erat. Jesus xp̄us fili
t ei viui, nascetur de virgine maria
credo in eū. O sol sub helena ⁊ cō-
stātini tēporib⁹: iterū me videbis.
Iste fuit Plato moralis. De quo
Augu. in li. cōf. exp̄sse dicit q̄ repe
rit totū euāgeliū. In principio ⁊c.
vsq; ⁊ verbum caro factū est. Et a
quibusdā salu⁹ tenet̄. Quia sicut
Traianus īperator ex priuilegio ꝑ
orōnem. Grego. Plus iste: q̄ plus
fuit illumīatus in hac vita de ve-
ritate. Et in historijs grecorū dr̄ et
cōfessus est xp̄m ⁊ mariā: ꝓut in la
minā īuentū est di. Credo in pueꝝ
iesum nasciturū de puella hebrea.
¶ Quartus testis est sarracenus.
In alcorana Machomet⁹: laudat
xp̄m ⁊ eius matrem: ⁊ ꝓphetā ap-
pellat ⁊ flatū dei. ⁊ suis sectatori-
bus di. Qd̄ si eoruz fides deficeret
recurrerēt ad fidē huius xp̄i. quia
bona. ¶ Quiutus testis: est phus.
Tp̄e passionis xp̄i Dionysius athe
nis existēs cū discipulis. cum esset
eclypsis solis cōtra naturā: vidēs
hoc diony. dixit. Aut de⁹ nature pa
titur: aut tota machina mūdialis
destruitur. Et ob hoc: aram ꝯstru-
xerūt deo ignoto: vz xp̄o qui tūc in
cruce morabat̄. ¶ Tertio rōne ⁊c.
Cōclusio tulij in orōne ꝓ marcello
Nulla est em̄ tanta vis q̄ non ferro
ac viribus debilitari frangiq; pos-
sit. Quod ptz in monarchijs mūdi
Prīa caldeoꝝ ⁊ assyriorū: q̄ dura-
uit. cccl. annis: tandē a medis vi-
cta est. Scda Persarū ac medoꝝ: q̄
durauit. cc. annis: tamen a grecis
victa ē. Tertia grecoꝝ: a romanis
victa. Quarta Carthaginēsiū: ⁊ a
romanis victa. Si paradisus pos-
set: machinis īpetū caperet̄. Nulla
est ⁊c. Ad ꝓpositū. Fides nr̄a vn-
diq; ꝑsecuta est. Ab vna ꝑte iudei.
Ab alia heretici. Ab alia tyrāni: et
vt dicit Aug. habuit. x. ꝑsecutiōes
Prima Neronis. Scda Domitiani
Tertia traiani. Quarta Antonini.
Seueri. Maximiani. Decij. Uale-
riani. Aureliani. Diocletiani. Ta-
mē fuit ꝑseuerās: īmo eius ꝑsecu-
tores acriter sunt puniti. Cōstāti-
nus ꝑcussus est lepra. Julian⁹ apo
stata a Mercurio milite occisus.
Egeas ꝓcōsul a demone arrept⁹.
Pascasius a quo Lucia martyrio
coronata est: a dyabolo suffocat⁹
Preterea in hierusalem vastatio-
ne. vēditi sunt iudei nonies cente-
na milia. Et decies centena mi-
lia sunt occisi. Exemplum insuper

UVA. BHSC. IyR_237

est Leonis pape qui Arrianam sectam fauorizabat: quomō punit⁹ est. In quo exemplo: dubiū queritur. Utruz papa possit errare? Ad qđ rñdet Tho. in quolibet. Et Ricar. in suo quolibet. Et August. de Ancona. Aut loquimur: vt hō simplex sic pōt: vt pz di. xix. c. Ita dñs Et. c. Anastasius. Et dist. ij. Si papa. Aut vt caput eccl'ie: circa canonizationē alicui⁹ sctī: et in his que sunt fidei? Rñdeo ꝙ non pōt. Augu. sup Mat. xviij. Cuz spūssctūs regat eccl'iam: sequit̄ ꝙ eccl'ia nūq̄ errabit: cū habeat doctorē ꝟitatis: q̄ dixit. Ego vobiscū suz: vsq̄ ad cōsummationem scl'i. Ille. Uñ fides nr̄a figurat̄ ꝑ nauiculaz Petri. In naui sunt. v. Prīo. xxiiij. remi. Scđo signū nauis. Tertio gubernator. Quarto velū. Quīto patron⁹. Moraliter. Nauis est fides Petri que habz. xxiiij. remiges. Ex vna parte. xij. prophetas. Ex alia parte. xij. apl'os: q̄ sunt cōformes in sentētijs. vetus ⁊ nouū testamētum. Scđo lignū crucis sup quem xp̄s iacet: q̄ hāc nauē rectam tenet Hiero. Finis fidei mei: xp̄s ē. Tertio gubernaculuz. i. spūssctūs qui ipsam gubernat. Quarto vela. i. martyres: q̄ sanguinē ꝓ ipsa fuderūt. In prīa eccl'ia: a tp̄e petri vsq̄ ad sanctū Siluestrum. xxxij. pape martyrio sunt coronati. Quinto. deus pr̄ est patronus nauis: q̄ eaz gubernat. vñ non pōt errare. Unde xp̄s orauit ꝓ ip̄a fide. Luc. xxij. Ego ꝓ te oraui petre: vt nō ⁊c. Et vt dicit Bona. in. iij. dis. xvij. ar. ij. Xp̄s iesus semꝑ fuit exauditus in orōnib⁹ suis. Uñ ptz tertia rō: quomō fides catholica excellit alias. ¶ Quarta ratio ⁊c. Nulla fides in qua tot mala fiūt: vt nr̄a. i. Jo. iij. Mūd⁹ ī maligno posit⁹ ē. Et apostol⁹. ij. Thimo. iij. In nouissimis dieb⁹ instabūt tp̄a ꝑiculosa: ⁊ erūt hoīes seip̄os amātes. Et Pius papa ad totā xp̄ianitatē. Cōfusa sūt oīa ⁊ turbata. Blasphemat̄ deus: null⁹ amor: nulla legū reuerētia. Ille. Complet⁹ est numer⁹ pctōꝝ. Meliores sunt iudei in sua fide. Turcus nō patit̄ blasphemias in cōfinibus suis. Judeus obseruat sabbatū. Qđ bene dātis. v. Para. Quo ad possuz finali morti me paro dñ breuē meā vitaz recēseo in q̄ hoc mane erā pubes iā suz canus: qr. s. legē seruāt. O q̄t vsure. O q̄t rapine. O quot luxurie. Ab infidelib⁹ accepisti vitia. Ad ꝓpositū. Si nō esset bona ⁊ sctā: inter tot mala nō posset subsistere. Exēplū iudei q̄ ante baptismum romā adijt: vidēs tot mala fieri edificatus: qr. s. nō deficiebat cū tot eēnt mala: baptismū suscepit. Clama. O bona fides: ⁊ sctā. Qr alie secte nō saluāt sua fide alios: nec seip̄os. Ista autē ⁊ suos ⁊ alios. Et ꝓpter suā bonitatē publice publicat̄ in ppl'o iudaico ⁊ gētili. Mar. vlti. Eūtes in mūdū vniuersuz p̄dicate euāgeliū oī creature: q̄ crediderit ⁊c. Ut ēt dr̄ in Clemē. Dudū. De sepulturis Oppositū faciūt sarraceni ⁊ iudei Sarraceni ꝑ legē suā tenētur solū sarracenis secrete fidē suā p̄dicare sub mortis sentētia. Qđ idez iudei agūt: q̄ sibi ipsis occulte declarāt

UVA. BHSC. IyR_237

leges suas. Quod est signuz legis reprobate. Christiani aūt publice illā p̄dicāt. Uñ ptz quarta. ¶ Quito rōne ꝛc. Sola xp̄iana fides miracula opat. O saraceni. O iudei ocatis queso bēs miracla in vestra lege. Uere non. Quare boc? Quia deus nō vult esse testis alicui? falsitatis. In fide nostra ceci sunt illuminati: infirmi sanati demones expulsi. Qualis fides ꝛ q̄ habeat alium Dionysium. Athanasium. Origenē. Albertū magnū. Thomā. et ceteros doctores. Preterea q̄lis fides q̄ boies bēat moꝛi volētes p ip̄a: cū ꝛ aialia bruta mortē fugiāt Job. ij. Pellē p pelle: ꝛ cūcta q̄ habet bō dabit p aīa sua. ꝛ Boe. iij. ō Cōso. Oē aial tueri salutē laborat mortē vo pniciēq̄ deuitat. ꝛ martyres sunt passi suppliciū. Et nullū genus tozmētoz remāsit itactū Petrus crucifix? Paul? decapitatus. Stephanus lapidat? Prefea de canib? rodi: quō cognoscūt carnes xp̄iani ad odozem ꝛ eis nibil nocent. Turchis vero insensi. Uñ ptz quomodo fides nostra ꝛ c.

Certiū dr ꝛc. Tres sūt fructus ꝛ vtilitates ab ipsa fide nostra.

¶ Pria: q̄ pctā dimittit.

¶ Scōa: q̄ demonē depmit.

¶ Tertia: q̄ vitā eternā tribuit.

¶ Tbo. in. q. de malo. q. vij. Peccatū nō purgat nisi p cōtritionē. Cōtritio nō babet nisi p fidem: q̄ bō credat se erasse: igitur fides ē causa remissionis peccatoꝛum. Exemplū Magdalene. Luc. vij. Fides tua te saluā fecit. ¶ Secunda ꝛc. i. Petri. v. Aduersarius vester diabolus ꝛc. Figura. i. Re. xvij. Dauid pulsit Goliath cuz suo baculo et quinq̄ lapidib?: in funda. Goliath est demō. Dauid est vir fidelis. Interficit ip̄m cū baculo. i. cruce: cuz quinq̄ lapidibus. i. quinq̄ vulneribus xp̄i. ¶ Tertio vitaz eternam dat. Mar. vlti. Qui crediderit ꝛc. Probat. Exemplo. Similitudine. Figura. Primo exēplo. De rege q̄ habuit tres filios: q̄bus dedit lapidem: sed minimo verum lapidem et ille debebat eē beres. Quo moꝛtuo: oēs credebāt babere veruz lapidem: sed in pondere ꝛ mensura fuit cognitus. Tres filij: sunt tres populi. Credebāt omnes saluari: sed in pondere cognoscunt. Pōd? legis moysi: sūt bona terre. Isa. i. Si volueritis ꝛ audieritis me: bona terre comedetis. Saraceni bona carnalia. Pondus legis xp̄i: est eterna vita. Mat. v. Merces vīa multa est in celis. Nulla secta boc pmittit. Scōo simílitudine. ff. de oꝛig. iur. l. ij. §. Exactis. Romani a grecis legē meruerunt accipere disputādo cū quodā: respondēdo de fide. Ita ꝛ nos meremur accipe vitā eternā ex fide. Tertio figura: de petro: qui ad vocem domini cepit ire super mare: cum timuit vētum validum cepit mergi. Et dñs ei. Modice fidei quare dubitasti. Quādo babuit fidē sup mare ambulauit: q̄n dubitauit cepit mergi Ita ꝛ nos. Uñ ptz tertiū. ¶ Ad argumēta. ¶ Ad primū. Oō ad finez creauit boiez vt saluet. Igit ꝛc. Respōdeo q̄ verū est. Sed medio me-

b

UVA. BHSC. IyR_237

diante. Unde phus. Non peruenitur ad finem aliquem nisi per medium. Qr iudeus et saracenus: non eunt per medium: igitur etc. ¶ Ad scdm quod est misericors: igitur omnes dz saluare. Respondeo quod verum est. Sed non saluantur: qr nolunt hanc miam. Unde Aug. Qui fecit te sine te non saluabit te sine te. Exemplum de pane: de medicina: de sole: de igne. oia hec habent suum effectum: sz impediunt ex indispositione recipientis. ¶ Ad tertium de credulitate. Respondeo quod pagan' non bene credit cum illicita faciat: luxuriare: et mala agere. Sola xpiana fides bene credit. Credere iudei et pagani: non est bonum. ¶ Ad auctoritatem ppbe. Ois quicumque inuo. nomen etc. Respondeo quod ille termin' ois: non intelligitur quod illi saluentur qui inuocant ipsum: sed qui in veritate deum adorant. Et hoc Dauid dicit in. ps. Prope est dominus inuocantibus eum in veritate. Sz qr iudei: infideles non inuocant in veritate: ideo damnabuntur. Ad illud de Job et Nabuchodo. sunt salui. Respondeo quod tunc homines non obligabantur ad legem mosaycam: cum esset data soli populo iudaico. Unde omnes saluabantur in lege naturali sm illam viuentes: vt Job et alij. Sz postquam dictum est. Predicate euangelium oi creature. Tenentur oes ad hanc: et nullus extra saluatur. et Tho. xij. q. cv. ar. iiij. Euangelium predicatum est in toto orbe. non autem creditum per fidem ab omnib' Unde patz quomodo sola fides felix nostra vera est extra quam nulla alia bona est. Quaz inuiolatam custodiamus: et sic habebimus etc.

¶ Feria. ij. scde hebdomade. xl.
De opibus factis in pctō mortali.

Dicebat iesus turbis iudeorum. Ego vado scz ad patrem: per mortem Et queritis me. s. persequendo. Et in peccato vro moriemini. Et quo ego vado vos non potestis venire. Job. viij. c. ¶ Scdm Crisostomum xps per quinque vias ingressus est in presenti vita: per quas iudei non iuerunt Quo inquit vado vos non potestis venire ¶ Prio per viam humilitatis. Mat. xi. Dixit apl'is suis. Discite a me: qr mitis suz et humilis corde. Super quo Criso. Discite a me non mundum fabricare celos creare: sz discite a me: qr mitis sum etc. Unde matrem elegit humilem. Luc. ij. Respexit humilitatem ancille sue. In loco humili est nat'. Patrem humilem putatiuum habuit. s. Joseph carpentarium. Super aial stolidum sedit. s. super asinam. Crucem humilem ascendit. Ad phi. i. Factus obediens vsque ad mortem. Judei erant superbi Quo ego vado vos non etc. Scdo per viam paupertatis. mat. xviij. Vulpes foueas hnt et volucres celi nidos: fili' aut hois non hz vbi caput reclinet. et Ber. di. Qd in illo triduo quo xpus se separauit a matre et Joseph ex elemosinis vixit. Unde dicit Dd in persona ei'. Ego aut medic' suz et paup. Judei erant auari. Unde dicit. Quo ego vado vos non po. ve. Tertio per viam puritatis. i. Petri. ij. Qui peccatum non fecit: nec dolus inuentus est in ore ei'. Job. viij. Quis ex vob ar

UVA. BHSC. IyR_237

guet me de pctō. Judei erant pctō
res. Quo ego vado ꝛc. Et subiūxit
rōem: q̄re nō poterāt ire post eum
Vos de mūdo estis. i. dediti rebus
mūdanis. Ego nō sum de hoc mū-
do. Mat. xxvi. Regnū meū nō ē de
hoc mū do. Et qꝛ de mundo estis.
Jō moriemī in pctis vestris. Qui
dixer̄t ei. hoc audiētes. Tu q̄s es?
Glo. i. nobis oñde ꝙ tu sis talis vt
tibi d̄beat credi. Rñdit iesus. Ego
prīcipiū q̄ ꝛ loq̄r vob. De q̄ Apoc. i.
Ille. Ego suꝫ alpha ꝛ o. i. p̄ncipiuꝫ
ꝛ finis. Qd̄ q̄dez prīcipium o Ju-
dei nō cognoscitis: nec cognoscere
vultis. Sꝫ cū exaltauerit̄ filiū ho-
mīs. s. in cruce. Tunc cognoscetis:
qꝛ ego suꝫ. s. filiꝰ dei: ꝛ vester messi-
as: quē in pñtiarū nō cognoscitis.
Cū videritis solē obscurari. Veluꝫ
tēpli scīdi: sepulcra apiri. lapides
ꝯfringi ad patrē clamare. Pr̄ igno
sce illis. Tūc cognoscet̄: qꝛ ego suꝫ
Qꝛ vt dicit Hier. Judei in passione
audiētes v̄bū. Pater ignosce illis
Circa. v. c. mil. iudei credider̄t ī eū
ꝛ Cēturio dixit. Vere filiꝰ dei erat
iste. Vocat aūt passionē suā xp̄s ex
altatōeꝫ. Pro eo ꝙ noluit ī t̄ra: sed
ī aere eleuari. Scd̄m sn̄iam Criso.
ꝛ Alberti duplici rōe eleuari ꝛ pa-
ti ī aere voluit. Prīo q̄dem qꝛ sicut
aer ē elemētū cōe. sic ꝛ passio xp̄i.
Nā passiones alioꝝ sctōꝝ fuerunt
ꝓprie: qꝛ petrus passus est ꝓpt̄ se
Paulꝰ ꝓpt̄ se. ꝛ sic d̄ alijs. Xp̄s aūt
nō ē passus ꝓpt̄ se: sꝫ cōit̄ ꝓpt̄ oēs
col. i. Pacificās oīa per sanguineꝫ
crucis eiꝰ: siue q̄ ī t̄ra: siue q̄ in cel'.
Preterea vt ip̄ꝫ aerē immūdū san
ctificaret ꝛ mūdaret. Erat ei īmū-
dus ex fumo hostiarū immolatarū
Sanctificauerat q̄dez terrā. xxxiij.
annis sup eā ambulādo. Sāctifi-
cauerat aquā in ip̄a se baptizando
Sanctificaturus erat ignē apl'is
spm̄. s. ī spē ignis mittēdo. Nō re-
stabat igit̄ nisi vt aereꝫ sctīficaret
nō sub tecto: sꝫ sub aere moriēdo.
Scd̄a figuratōnis: qꝛ pctm̄ cōmis-
suꝫ ē ī mōte: iō ī mōte caluarie pas
sus ē. vñ patulas ad oriētē vertit.
Applica. De q̄bus bonis factis in
peccato mortali erit sermo.

¶ Primum d̄r oppositatis.
¶ Scd̄m d̄r immunitatis.
¶ Tertiū d̄r fructificabilitatis.

c Irca primū. Querit̄: vtrū
bona volūtas sit sufficiēs
Ad meritū vite eterne: sine
actu opatōis. Ad hoc sunt due opi
niones. Una dicit ꝙ sic. alia ꝙ non
Prima probat intētū suū. ꝫ. medio
Prīo auc̄tate. Scd̄o exēplo. tertio
experiētia. ¶ Prīo auc̄te doctorū.
Greg. ī home. spūssctī. Nūq̄ vacua
est manꝰ a munere: cum archa cor-
dis repleta fuerit bona volūtate. ꝛ
Ber. li. de lib. ar. Intētio suffic̄ ad
meritū: bona actio req̄rit̄ ad exem
plū. Qd̄ pꝫ ꝑ cano. xiiij. q. v. c. Si-
q̄d: ꝛ. xxij. q. v. Qui ꝑiurare ꝛ. xv. q
vi. c. Si a sacerdotibus. De pe. di.
i. c. Si cui. §. seq. Et eadem dist. c.
Si ꝓpterea. ꝛ. c. Homicidioꝝ. ꝛ. c.
Omīs. c. Nunq̄d. ꝛ. c. Nulli. vbi ha
bet̄: ꝙ voluntas ꝓ facto reputat̄.
Et voluntas remunerat̄: non opꝰ
Qd̄ etiā pꝫ per iur. C. ad. l. corneli
am de siccarijs. l. i. ꝛ. ff. de furt. l.
Qui in iure. ꝛ. ff. ad. l. aquiliam. l.
Qui occidit. §. In hac. Ad quod

UVA. BHSC. IyR_237

facit exēpluz demonis q̄ dicit Ber. interroganti. Quid deus pl' ab homine vellet sup oīa? Rñdit cor hominis. Et Albertus de animalib'. Qd̄ Leo primū bonum in aīali qd̄ q̄rit est cor. Ita Leo de tribu iuda cor prīcipal'r q̄rit Exēplū latronis q̄ nouissime cōuersus est ꝓ vna sola volūtate. Et audire meruit. Hodie mecū ꝛc. Qd̄ cōcubinari' volūtatē habeat dimittēdi feminam auarus auariciā: vsurarius vsuras: odiosus rancorē: videtur ꝙ ista voluntas sit sufficiēs ad merituz. Uñ pz prīa opinio. ¶ Secūda dicit ꝙ non sufficit sine actu opis. ꝑ verba Amb. di. lxxxvi. c. Nō satis est bene velle: nisi studeas etiā bene facere Rñdeo ſm Tho. ī. iiij. di. xvij. ar. iij In. ij. dist. xl. Bona. in. ij. di. xl. Alexan. ij. parte summe. Qd̄ volēs operari bonuz: aut potest: ant non. Si nō potest: voluntas ad meritū sufficit. Et ratio. Qr diuina misericordia ab hoīe impossibile nō querit Hiero. Anathema sit qui dicit deuz aliq̄d impossibile precepisse. Et. ff. de re. iur. l. impossibiliū. Et l. i. ff. de offi. consul's. l. Non soluz §. fi. Ad impossibile nemo tenetur Et in. ij. Poli. Nemo ad īpossibile manū mittit. Et in. ij. Ethi. Nemo dat qd̄ nō hz. Cōtētatur de' de nr̄o possibili: qr gratiosus Greg. super Mat. Regnū celoꝝ estīatōez ñ hz. Et Augu. li. de spū. ꝛ aīa. Uenale ē regnū dei. Eme si vis. Nec multuz estimes de re magna. propter precij magnitudinē. Tantū valet q̄tū habes: ꝛ q̄tum potes. Ille. Unde de pueris mox baptizatis dicitur in p̄s. Pro nihilo habuerunt terrā desi. Quod patet. Exemplo vidue Luc. xxi. Que duo minuta obtulit in gazophilatium. gratissima fuit sup aurum iudeorum. Eo qr erāt a volūtate: quā q̄rit sup omīa de' Unde Petrus dixit xp̄o. Uidet̄ mihi: ꝙ plus mereri debeat qui plus dedit. Non inq̄t xp̄s: qr pater me' cor querit. Unde patz. Aut potest opari. Tunc bona volūtas nō sufficit. Et ratio Thome in. q. de veri. q. xxiij. ar. viij. Quia predestinatio hominis nō est absoluta: sz conditionalis: mediātibus medijs. Mat. xix. Dixit xp̄s interroganti. Magister quid boni faciā vt habeā vitaz eternā. Si vis inquit ad vitā ingredi serua mādata. Ama deum ꝛ ꝓximum. Et Job. viij. Dixit iudeis q̄ gloriabantur esse de semine Abrahe. Si semen Abrahe estis: opera Abrahe facite. Quia Jacobi. ij. Fides sine opibus mortua est Turc' habet fidē: iudeus: demon: sed vacua Practica. O ciuis es xp̄ianus Ita. pater Quia baptizatus: in tali ecclesia. Quā vitam tenes. Usuras cōmitto. O si indumenta mulieruz sub torculari ponerētur exiret viuus sanguis pauperū. Et tu mercator qui fraudib': ꝛ periurijs artem exerces. Et tu o pauper qui domum ingrediens nec inueniēs panem ꝛ vinū: oleū: maledicis deū Et tu o mulier vana que mēdacijs vanitatibus: ducis vitā tuam: non es xp̄iana: nisi nomine. Et vt dicit̄ in glo. in. l. omnes. C. de here. Falsus denarius nō est denarius. Ita falsus xp̄ianus non est xp̄ian': nisi

UVA. BHSC. IyR_237

nomine ⁊ non priuatus operibus bonis. Clama. O horrenduz monstrū i natura O statura marmorea O arbor frōdosa: vt q̄d terrā occupas. Nō oīs inq̄t xp̄s Jo. viij. q̄ dicit mihi dñe dñe ītrabit in regnū celoꝝ: sed q̄ fecerit volūtatē p̄ris mei Uñ volūtas sine actu opis nihil valet: dū possibilitas adest. Ad qd̄ facit exēplū Damasceni i. iij. sen. De quodaz q̄ tres habuit amicos. Ad furcā sn̄iatus ad hos se contulit: ⁊ se ꝯmēdauit. Cui prim⁹ dixit. Amice dabo tibi clamidē. Interpone. Eccl. vi. Si possides amicū i tētatiōe posside eū. Qui. li. Tristiū. Cū fueris felix m̄ltos nūerabis amicos Tēpora si fuerint nubila sol⁹ eris. Job. vi. Ecce non est auxiliū mihi. Secūdus dixit. Associabo te vsq̄ ad domū palacij. Terti⁹ ad impatorē iuit di. O īperator legē posuisti. l. Cū q̄daz. ff. de postbu. ⁊ liberis. Odia sūt restrīgēda. Moral'r. Hō iste: tres hz amicos. Prim⁹ est mūdus: sz fict⁹. Qui bōa dat: sz postea reaccipit. Petrarca. v. Triū. tēporis. Pretereūt vestre elatōes ⁊ pōpe. Sil'r dñia ⁊ regna pertrāseunt oīa mortalia tēpus detruncat. p̄s Nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū ⁊c. Secūdus sunt parentes. Qui facto officio septimo ⁊ cantato requiescāt in pace: obliuioni datur. Tertius amicus sunt bona opera: audire diuina: dimittere vsuras. odia: auariciā: non dicere mala de proximo. Ista sunt que retractant sn̄iam mortis infernalis. Amb. nō sunt homīs bona q̄ secū ferre non pōt sola mīa atq̄ operatio comes est defunctorum. Patet primum.

Secundū dicitur ⁊c. Queritur a Theolo. Ut cum bōa in mortali facta valeāt ad vitā eternā. Opinio fuit Orige. et Menandri heretici ꝙ sic. Quia vt dicit Boetius. iiij. de ꝯso. Et Aug. li. de libe. arbi. Qd̄ nullum bonuz irremumeratuz nullum maluz impunitum. Ad qd̄ rñdeo s̄m Theo. Tho. in. iiij. di. xiiij. Et Bona. i. iiij. eadē di. Et magi. i. iiij. dist. eadem Qd̄ nihil valēt. Que cōclusio probatur quadruplici medio. Prīo rōnibus: que sunt tres. ¶ Prima est talis. Opera hoīs dicuntur viua q̄ fiūt in charitate: mortua vero que fiunt sine ea. Et sicut de reb⁹ mortuis nihil viuū ꝓducitur: vt ptz de arborib⁹: igitur ex bōis operibus in mortali factis: nō potest ꝓduci opus viuū meritoriuz vite eterne. Gre. Nec hz aliq̄d viriditatis ram⁹ boni opis: nisi manserit in radice charitatis. ¶ Scda. Nullū op⁹ hominis pōt esse meritoriū qd̄ fit sine gr̄a dei: vt ptz per Tho. i. q. vlt. Scotū i. ij. di. xxvi. Egidiū in. i. di. xvij. Sz pctōres i mortali sūt sine gr̄a: ⁊ gr̄a et pctm̄ sunt opposita ⁊ duo cōtraria simul esse nō pñt. Ut d̄r. x. Metha. Igit̄ ⁊c. Uñ Dantes in. vij. Para. Solū pctm̄ aīam deo deuiare facit. ⁊ summo bono dissimilē. ¶ Tertia rō. Quilibet in gratia posit⁹ est ꝑticeps oīm bonoꝝ: q̄ fiūt i eccl'ia: ieiunioꝝ: elemosinaꝝ: orōnum. Tho. in. iiij. dis. xx. ar. iij. Existēs i charitate est ꝑticeps oīz bonoꝝ q̄ fiūt vbiq̄ ⁊ a q̄cūq̄. O sententia salubris. Et Dauid ꝑticeps

UVA. BHSC. IyR_237

ego suz oim timētiū ꝛc. O ciuis q̄ i
nocte iaces cū vxore ꝛ filijs i lecto:
si i gr̄a es: ꝑticeps efficieris orōnū
q̄ fiūt i media nocte a religiosis. et
ꝑ oppositū. Qui ē i mortali. nō ē ca
pax boꝝ bonoꝝ. vñ Petr⁹ d̄ Tarā.
i. iiij. Assimilat eccl̄iaz corꝑi hūano
i corꝑe hūano oīa mēbra recipiūt
nutrimētū a cibo sumpto. Et si mē
bra st̄: ꝑcisa a corꝑe vt man⁹: āt pes
nihil ꝑcipiūt. A simili d̄r d̄ opib⁹ bo
nis q̄ fiūt a bōis: ꝑcipiūt fructū: qꝛ
sūt vniti i gr̄a. Sed si sūt sepati per
mortale: fructū nō ꝑcipiūt: qꝛ non
sūt capaces. Ampli⁹ si magdalena
ꝛ alij pctōres aliq̄ bona egerūt in
statu pctī: reuertētes ad gr̄am: illa
bōa nihil valuerunt: nec ad meri-
tū nec ad satisfactōem. Vñ Theo.
i. iiij. casuz ponūt. De illo qui per
annos. xl. fuit cum femīa. dedit ad
vsuras: sz in his pctis plura bona
egit: puellas maritauit: eccl̄ias cō
struxit ad gr̄az reuertit̄. Queritur
vtrū hec bona valuerīt huic pctōri
ad satisfactōez ꝛ ad merituz. Dicūt
q̄ nō. Qꝛ mortale illa bona morti-
ficauit. Vñ de talibus d̄r. Aggei. i.
Cōgregauerunt mercedes suas. i.
bona opa: ꝛ miserūt eas in sacculū
ꝑtusum. Saccul⁹ ꝑtusus ē aīa: gla
dio pctī ꝑforata: q̄ nihil boni reti-
nere valet: qꝛ in mortali fuit. Ideo
d̄ pe. di. iij. c. Pnīaz. c. Prope. Qui
totā legē ꝟuauerit: offendat aūt in
vno: fact⁹ est oīz re⁹. c. Defleat. De
fleat pctōr: qm̄ offendēs in vno: fa
ct⁹ ē oīz re⁹. Practica i ꝟbo. Defleat
luxuriosus: qꝛ ieiunia diei sabbati
corona ꝟgīs sue elemosine nihil va
lēt. Defleat ꝯcubina: qꝛ deuotiōes
sue ad ꝑadisuz nihil ꝓsūt. Eccl̄. xix
Qui i vno peccauerit mlta bōa ꝑ-
det. Et sic ꝑ pctm̄ vni⁹ mlti puniūt̄
i ciuitate: vt pz de dd̄: cui de ppl̄o.
lxx. milia sūt ꝑcussi peste: qꝛ suꝑbi
uit. Ita ꝑ vnū mortale mortificant̄
bona spūalia homīs. Et sicut per
pctm̄ vni⁹ iterdicūt̄ pl̄imi: vt pz. ex
tra de spōsalib⁹. c. Nō ē nob. Et ex̄
de of. delc. c. Sane. Et ex̄ de postu
latione. c. i. Ita ꝑ vnū mortale ꝑ-
dunt̄ alia bona. O paup pctōr: q̄ ꝓ
vno mortali ꝑuas te tot bōis. Ex
emplū de moniali q̄ monasterium
īgressa: nō est ausa pctm̄ adulterij
ꝯfiteri vñ maximis penitētijs se af
fligebat. Quadā vice Dñic⁹ demo-
nē reperiēs. coegit eū dicere ꝟitatē
Ego iq̄t suz aposta vni⁹ monialis.
Qui i hoc mūdo hz īfernuz ꝛ i alio
ꝑiter: cū pctm̄ suū noluit ꝯfiteri: et
oīa bōa sua sūt amissa. Admonita
a ꝑr̄e: salua fctā est. Vñ pz ꝯcl̄o nr̄a
¶ Scd̄o ꝓbat̄ auct̄e. Prīo diuīali.
Isa. i. Holocausta arietū: ꝛ adipez
pīguiū ꝛ sanguinē vituloꝝ ꝛ agno-
rū ꝛ hircoꝝ nolui. Manus em̄ vr̄e
sanguīe plene sūt. O si ponerētur
sub torculari vestes rubre illi⁹ vxo
ris ꝛ illius ciuis: ꝓfecto exiret san-
guis pauperꝝ q̄ clamaret. Vīdicta
dñe. Hiere. xiiij. Tu quoq̄ noli ora
re ꝓ ppl̄o isto i bonū. Cū ieiunaue
rīt holocaustomata ꝛ victīas: non
exaudiā ꝑces eoꝝ. Et si obtinuer̄t
nō suscipiā ea: qꝛ. s. erat d̄dit⁹ pctō
ydolatrie ꝛ murmuratōis: ꝓpt̄ qd̄
fuit captiu⁹ sub Pharaōe. iiij. mil.
annis. Demū sub Nabucbodono-
sor i babylōia. lxx. Demū sub rege
Moab in eglō. xviij ānis ꝛ nūc sub

UVA. BHSC. IyR_237

demone fui. ¶ Scdo pbat auctoritate Cano. iij. q. vij. c. In grauib⁹. Uictime ipioꝝ aboiabiles dño. Et xiiij. q. v. Immolās. Dona iniquorū ñ pbat altissim⁹ nec respicit i oblationib⁹ iniquoꝝ. Et de pe. disti. iij. Quā q̄. Et dist. vi. Sine charitate nō est ver a sal⁹. Et q̄ agit ꝯ charitatē nō est natus ex deo. Practica. Quidā carnes nō comedūt: vt p̄dicatores. quidā discalciati eūt: q̄dā ieiunāt fer. vi. ⁊ diē sabbati ⁊ oua nō comedūt die mercurij: quidam dicūt oī mane coronā. alij. x. pr̄ nr̄. ⁊ aue maria. Sed nulla maior obseruātia ⁊ deo grata vt amare deū ꝓximū ex charitate. Et rō: qꝛ ieiunare: orare: disciplinas facere: nō faciūt hoīem ꝑfectuz: sz ip̄z deducunt ad ꝑfectōem. s. sola charitas. Unde i vitis patrū legit̄ de paulo heremita: q̄ dixit btō Anto. O pat̄ q̄s plus meret̄: an ille qui ieiunat tota die in pane ⁊ aq̄: an ille q̄ ꝓxio suo fuitiū ex chatitate ipēdit. Rñdit. ꝙ q̄ ieiunat si staret ꝑ diē suspēsus ꝑ nares: adhuc nō ꝑueniret ad meritū illi⁹: q̄ ꝓximo suo fuitiū facit. iō. i. Pet. iiij. Charitas opit ⁊c. ⁊ Tho. in postilla sup Jo. dicit. Qd̄ charitas hoc bonū hz: ꝙ nr̄a bona etiā mīma: apud deū facit esse magna ⁊ sine qua etiā magna: ꝑua reputant̄. Exēplo illi⁹ pr̄is. Qui i deserto exñs ꝑ viā lōgā ferebat aquā in spatul: tedio fessus i terrā se posuit. Cui angel⁹ appuit ei di. Ne pegriteris: qꝛ tui passus nūerant̄ ad meritū. Sz vbi est hec charitas in hoīb⁹. Nō vere sz in silua. ¶ Tertio pbat̄ ⁊c. De agno. Exo. xij. ⁊ Leui. xxij. qui. iij. debebat hr̄e. Primum cū capite iubebat̄ offerri. Scdz cū cauda. Tertiū sine macl'a. Et si habuissz maculam: nō erat acceptū deo. Applica ꝙ de⁹ in testō veteri erat desdignosus et volebat om̄ia pulchra. Leui. xxi. Sacerdos q̄ habuerit maculā: vt cec⁹: gibbosus: claudus nō accedet ad ministeriū tēpli. In p̄ñtiarū aūt gratiosus factus est: qꝛ dū nascit̄ puer q̄ sit cec⁹ ⁊ gibbosus. O pr̄ faciem⁹ eū sacerdotē ⁊ filiā monialē. Cā ē: quia sic ꝑcis tuis sūptib⁹. M. lib. Moral'r Agn⁹ iste ē opatio hoīs: q̄ tria debz hr̄e in se. Prīo cū cauda. i. ꝑseuerātia q̄ sola corōat̄. Hiero. ad Furiā. Non em̄ q̄runt̄ a xp̄ianis initia sed fines. Et. ij. Ethi. Finē laudam⁹. ⁊ viij. Phi. scribit̄. Qd̄ vltima gutta cauat lapidē in v̄tute p̄cedentiuz. O tu q̄ ad vomitū reuerter̄. Scdo ꝙ sine macula pctī mortal'. Tertio cū capite. i. dei ⁊ ꝓximi charitate. vñ pz ꝯcl'o. ¶ Quarto pbat̄ exēplo ꝑegrini q̄ ad. s. Jacobū ibat: ⁊ i via mortale pctm̄ cōmisit. Tho. in. iiij. di. xv. Uota in mortali facta: nihil valent. Exēplo magr̄i Jordanis q̄ vidit mr̄em dei nō aspgentē nouitiū q̄ sine caligis dormiebat. Quis es inq̄t o dña. Ego suz regīa celoꝝ q̄ veni visitare fr̄es meos p̄dicatores: quos diligo spāli amore: eo ꝙ oīa q̄ faciūt in laudē meā icipiūt ⁊ finiūt. Uñ duo ipetraui a filio meo Primū ꝙ h̄ ordo nullū hereticū habeat. Scdm ꝙ null⁹ in mortali diu possit stare: aut ꝙ exeat: aut ꝙ deprehendatur: aut ꝙ peniteat cōfitendo. Si ille ꝑ veniali nō meruit

UVA. BHSC. IyR_237

aspgi a mr̄e dei: quāto plus ꝑ mortali nō meret̄ p̄miari celesti benedictione. ¶ Sed dubiū querit̄ quo tpe quis d̄r esse in mortali: ⁊ extra charitatē. Rn̄deo ꝙ circa hoc plures errauerunt di. ꝙ post mortale pctm̄ cōmissum vsq; ad ꝯfessionez sequentē semp pctōr sit extra charitatē. Sed ego dico ꝙ post mortale pctm̄ vsq; ad ꝯtritōez sequentē: homo est in statu peccati: ita ꝙ si vnus nūc peccet: et hinc ad vnam horā: vel diem: vel annū nō conteratur: ꝙdiu nō conterit̄ semp ē extra gr̄am ⁊ bonitatē. Et bona ꝑ eū facta: in pctō fieri dicunt̄. Si quis v̄o post mortale cōmissum: statiz aut paululū post esset cōtrit⁹: ⁊ de cōtritione vsq; ad ꝯfessionē sequētem bona aliqua faceret: illa eēnt facta in charitate. Sed q̄le remediū est sup hoc. Rn̄deo vt hō peniteat in seip̄o de pctis: vt sic bona q̄ agit nō sint in mortali: ne ꝑdat meritū boni opis. Figural'r in lege veteri in p̄forib⁹ tēpli erat speculū: in quo iudei ī īgressum tēpli se poterant videre si aliquā maculā br̄ent in clami de. In ꝓposito dū īgredit̄ pctōr eccl'iaz ⁊ aquā sanctā accipit et orare incipit: ⁊ alia bona de genere bonoꝝ facit: in seip̄o cōterat̄: vt sic bōa que facit in charitate fecisse dicat̄ vt merituz accipiat: ⁊ in vanū nō laboret. Sz ne peccator despet in tā rigida materia. die crastina benigniorē me reddā: ꝑmonē cōplēs de fructib⁹ in mortali.

¶ Feria. iij. scd̄e ebdomade. xl. De fructibus in mortali factis.

Super cathedrā moysi sedert̄ scribe et pharisei. Mat. xxiij. ¶ Recitat euāgelista ꝙ xp̄s quadā vice faciēs ꝑmonem discipulis suis ⁊ iudeis: dixit eis. Sup cathedram moysi ⁊c. ꝑm Nicolaū de lyra. Cathedra moysi fuit locus vbi moyses populo lectionē scripture legebat. Sup quē scribe ⁊ pharisei maiores popl'i sedebant ac in eo legebāt diebus festiuis. Legebāt: sed mīme ꝑuabāt Christus ergo benedictus duo documenta dat. Primū de predicatore: vt qd̄ ore docet opere impleat. Quia vt dicit pb̄s libro de pomo ⁊ morte. Docentes alios mētiri non debent. Job. xiiij. Exemplum dedi vobis vt quēadmodū ego feci ita ⁊ vos faciat̄. et Mat. v. Vos estis sal terre. Super cathedraz moysi sederunt scribe. Glo. scz non ꝑuantes ea: que populo legebāt et p̄dicabant. Predicabant liberalitatē et auari erant. Continentiā: ⁊ erāt luxuriosi. Veritatē: ⁊ erant mendaces. Vos aūt discipuli mei: futuri predicatores: nō eritis sic. ¶ Scd̄z documentū est de populo: vt non spernat predicatorē cuiuscūq; conditionis etiaz si malus sit: qr eius doctrina bona est: cuz sit a spiritu sancto. Omnia que vobis dixerint seruate ⁊ facite. ꝑm v̄o opera eorū nolite facere. Glo. in verbo facite: quia verba predicatoris sunt spiritussancti. Mat. x. Non eniz estis vos qui loq̄mini: sed spūs patris vestri qui loq̄tur in vobis. ⁊ Amb.

UVA. BHSC. IyR_237

Ueritas a quocūq; dicat a spūsctō est. Unde querit. Quid melius sit an audire pbum vi ū in lr̄is: sz malum in moribus. ⁊ idiotā sed bonū Rñdeo q pbum: qr ꝯclusio eius te saluabit in pñcto. Accipias flores ſm opera eoꝝ inquit ⁊c. Ueritas a quocūq; eoꝝ dicat a spūsancto est Postq̄ egit ſmonē turbis astantibus ad discipulos suos se ꝯuertit illos inducēs ac instruēs ad humilitatē di. Non vocemini magistri. Unus est em̄ magr̄ vester q̄ ī celis est. Quia oīs qui se humiliat exaltabit. Job. xxij. Qui humiliat⁹ fuerit: erit in gloria. Et q̄ se exaltat humiliabit. Jaco. iiij. Deus superbis resistit. humilib⁹ aūt dat gr̄am. Applica. Hic erit ſmo de opib⁹ factis in mortali: hodie vero de fructib⁹ eorūdem. Quia plurimi mirari solēt de bonis q̄ faciūt in mortali. Utrū hec sint a deo remūerata. Idcirco hodie volo ſmonē agere de fructibus in mortali. Uñ theologi precipue Tho. ī. iij. p. q. xcix. Abbas panormi. in. c. Firmissime tene. ex̄ de hereticis. Archidyacon⁹ in. §. Qd aūt. de pe. di. iij. Ex dictis eoꝝ colligit q. vij. fruct⁹ ꝯsequūturq̄ bona agunt etiā in mortali.

¶ Primo valent ad honorē temporalium multiplicationem.

¶ Secūdo ad diuine gratie impetrationem.

¶ Tertio ad dyabolice potestatis refrenationem.

¶ Quarto ad pene eterne diminutionem.

¶ Quinto ad pene temporalis retardationem.

¶ Sexto ad boni operis delectationem.

Primo ad bonorū ⁊c. Profundamēto notāda ē vna maxīa in theologia: q nō est hō adeo sctūs ⁊ iust⁹ q̄ aliqñ nō peccet. Uerificat snīa hec i. Jo. iij. Si dixerim⁹: qr pctm̄ non habem⁹: ipi nos seducim⁹: ⁊ v̄itas in nobis nō ē. ⁊ puer. xx. Quis pōt dicere mūdū est cor meū: ⁊ pur⁹ suz a pctō. ⁊ Eccl. vij. Nō est hō q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet. ⁊ Ro. iiij. Est aūt de⁹ verax ⁊c. In aut. de monachis. §. Triēnij. Natura hūana labit ad delicta. Ista autē prōptitudo peccādi ſm doctores causat in hoīe duplici de cā. Prima respectu p̄ncipij. Scda respectu nr̄i. Prima p̄ncipij ade. q̄ fuit pr̄ oīm nr̄m qui peccauit: a quo p̄ncipio tota natura corrupta est. Uñ apl's ad Ro. v. Per vnū hoīem pctm̄ in hūc mūdū intrauit: ⁊ p pctm̄ mors: in q̄ oīs peccauerūt. Scda cā respectu nr̄i: qr natura hūana ex sui ꝯditōe pna est ad malū. ppter qd dr Gen. viij. Sēsus ⁊ cogitatio hūani cordis in malū pna sunt ab adolescētia sua. Et. xij. q. i. Oīs etas. ⁊. xx. q. iij. ca. pcliuis. ⁊ in pbemio clemētinarū. ⁊ in aut. de mōachis. §. si q̄s ergo col. i. ⁊ Lactā. in. iiij. Natura hoīm pcliuis est ad vitia. cū quo ē Tho. et Bon. in. iiij. di. xvij. ar. ij. q. i. Qd īpossibile est hoīem viuere diu sine pctō veniali. O sctē q̄vis laudari ⁊c. Rō Alb. in cōpen. theo. Tria sunt q̄ de sui natura nō pñt peccare. Deus. Hiero. testātē. Et magr̄o in. ij. di. x. Solus de⁹ est in quē pec

UVA. BHSC. IyR_237

catū cadere nō pōt. Nota qđ dicit sol⁹. Bestia: qꝛ nō capax. Lapis: qꝛ res inaiata. Quia hō nō est de⁹ nō est bestia: nō ē lapis. igit̄ oꝫ ꝙ peccet: nec pōt stare diu sine peccato. O fragilis creatura q̄ assidue hꝫ secū malū comitē. s. pctm̄. Miraris sepe duꝫ vides deuotas ꝑsonas sepe ꝯfitentes: huy qđ he bestie feie hn̄t in ꝯscia: q̄ assidue volūt ꝯfiteri Accede sepe: qꝛ īuenies ad dicēdū Ad ꝓpositū. ⁊ q̄uis hec inclinatio sit ad vitia: tn̄ ꝑ liberi arbitrij ꝟtibilitatē nō est hō adeo ribaldus q̄ nō faciat aliqđ bonū. Latrones ieiunāt in sabbato: milites. meretrices ⁊ hmōi. vt dic̄ Aug. li. de li. ar. Nullū bonū irremuneratū ē apud deū. ⁊ Hier. de pe. dis. iij. §. Ex hoc sensu. Nō est tā iniust⁹ de⁹ vt ꝓpter mlta mala: obliuiscat̄ paucoꝝ bonoꝝ. Ille. Cū ergo iustus nō remuneret̄ in vita eterna: oꝫ ꝙ remuneret̄ in pn̄ti ꝑ mltiplicatōeꝫ bonorū tꝑaliū: aliter nō eēt iustus. Que cōclusio ꝓbat̄ vera triplr. Auc̄te. Exemplo. Figura. Primo auc̄te Criso. de pe. di. iij. c. Quāq̄. Mali ꝑꝑ bona q̄ h agūt: pn̄tē remuneratione recipiūt. Scđo exēplis. De obstetricib⁹. de q̄b⁹ Ex. iiij. q̄ p̄miate fuerūt: qꝛ deus edificauit illis domos. glo. i. bona tꝑalia cōtulit: sꝫ forte q̄ris. Cur p̄cepit Pharao feminas reseruari. rn̄det Dn̄ic⁹ Tolo. duplici rōne. Prīo rōe libidīs exercēde. Qualis dn̄s: tales ſui. Qđ ꝯ. dr. In aut̄. de lenonib⁹. in p̄n. Imperator dr amator castitat̄. ⁊ pbs ad Alex. de regimīe p̄ncipū. Pudeat in corꝑe regis: voluptatē luxurie dn̄ari. Sꝫ hodie volūt puellas ⁊c. Un̄ pharao ob hoc voluit feīas ſuari. Scđo rōne timoris: qꝛ dum esset forensis timebat ne dum cresceret numer⁹ iudeorum exirēt de manib⁹ eoꝝ. Un̄ he fuerūt p̄miate lꝫ pagane. Preterea Josue. ij. de Ra ab meretrice q̄ exploratores recepit ī domo. Ob h̄ fuit liberata ab incēdio. ⁊ Aug. de locutiōib⁹ noui ac ve. te. ⁊ Hier. li. ij. ꝯ Joui. dicūt de Sybil. q̄ merito sue ꝟginitatis spm̄ ꝓphetādi acceperūt. Ad p̄cticā O quot videm⁹ ꝓspari bonis tꝑalibus: familia pulcra: fortunā hn̄t fecūdā oīa in bonū eis succedūt. Vere ꝓpt̄ aliqđ bonū qđ faciūt: vt hic mercedē suā accipiāt. đ q̄b⁹ Mat. vi. Amē dico vobis rece. mer. suā. Un̄ dn̄s Esa. i. Si voluerit̄ ⁊ audierit̄ me. s. adhuc in pctō exn̄tib⁹ bona terre comedet̄. Asculi me predicāte: agnoui vsurariū quēdā diuitē sup oēs p̄marios ciuitat̄: qui in oīb⁹ ꝓspabat̄. In familia: ī diuitijs et hmōi: talit̄ ꝙ plres in ciuitate ꝯ eū murmurabāt. Quidā eius ꝓuidētiā negātes di. vlteri⁹. Quid oꝫ agere bona: qꝛ de⁹ pl⁹ tribuit peiorib⁹. Hier. xij. Uia īpioꝝ ꝓsperat̄. ⁊ Dđ. Uidi impiū superal. ⁊ ele. et Job. xxi. Impij viuūt: cōfortati sūt diuitijs. Ad mortez deduct⁹ oībus astātib⁹ dixit. Ego fui magn⁹ vsurari⁹ nec pēitere volo. Et hn̄it ī h̄ mūdo ꝑadisū meū: sꝫ duo hōa egi int̄ tot mala. Primū qꝛ pauꝑes hospicio recepi. Scđꝫ qꝛ bonū cōe cītat̄ dileri. ꝓpt̄ q̄ bona credo me hn̄isse pn̄tē remūeratōeꝫ: qđ exēplū affirmat Criſ. de pe. di. iij. c. Quid igit̄

UVA. BHSC. IyR_237

turbamur. Nemo videſ malignos
hūtes pſpitatē turbeſ. Q̄ nō ē dic
retributō malignitat: vl' ſtruſ. dic
corona. illic ſupplicij. Ille. Q̄n tri
bularis dic i teipo. O de⁹ me i boc
mūdo vis munerare: locupletē au
tem inferno vis tradere. Unde pa
tet primus fructus.

Ecūdo valent ꝛc. Per opa
extra charitatē facta: pre-
parat hō vt recipiat gram
dei ꝛ eī ſpiratōez. Dicit em pbs. ij
de aīa. Jn. viij. Phi. Jn. i. de gñatī
one. Actus actuoz ſūt in patiēte
bñ diſpoſito. Si q̄ faciat bona diſ
ponetur ad boc. Ulgo dici ſolet.
Adiutorio dei ꝛc. Un canoniſte po
nūt caſus iſtum. Quid de illo q̄ cō
cubinā nō vult dimittere odia. vſu
ras. ꝛ hmōi. Rñdz Bze. de pe. di. v.
c. Falſas. Nec deſperet. ꝛ interim
q̄cquid boni poterit facere. borta
mur vt faciat. Un Ric. in. iiij. di. xx.
pponit caſus ꝛ ſoluit. An indulgē
tie valeāt erſtib⁹ i mortali? Rñdet
di. Oō Quis non poſſit fieri remiſ
ſio pene manēte culpa. Et ꝓſequē
ti nō ꝓſequanē indulgentiā erūtes
in mortali: tū ſi faciāt qō ꝓtinet in
formā dulgētie: bñ agūt. Qvt dic
Tbo. in. iiij. di. xv. q. i. ar. iij. Bōa i
mortali facta: de cōgruo diſponūt
pctōez ad viā veritatis: ꝛ cōtritio
nē ſuoz criminū. Ideo Alexan. in
iiij. volumie ſū. conſulit bis q̄ non
ſunt parati relinq̄re pctā nec ꝓfite
ri volūt: vt ſe ſacerdoti ſalte pñtēt
ꝛ dicant. Pro ra. p me: q̄ pctā q̄ ba
beo nō ꝓpono dimittere. Et ertūc
aliq̄n deus illumiat pctōrem vt ſe co
gnoſcat. Oō p⁹ exēplis duob⁹. Pri
mum de maria egyptiaca. Que in
egypto nata anno etatis ſue. xij⁰
Alexādriā prexit ibiq̄. xvij. annis
libidini deſeruiuit q̄ illic diſcedēs
iuit bierl'm ad adorādū crucē cum
aliis nō tñ cū ꝓpoſito abſtinēdi a
pctō. In via nautis coꝛp⁹ ꝓſtituit
Dū vo applicuiſſet volēs templū
intrare p. ij. vices: ei facta eſt reſ
ſtētia. Lōpuncta lacbrymari cepit.
Audiuit vocē di. Si trāſieris Jor
danem ſaluaberis. Ab angelo ſibi
dati ſunt nūmi p emēdi trib⁹ panī
bus. Quib⁹ emptis Jordanē per
trāſijt. vbi per. xvij. annis in pñia
morata eſt: ibiq̄ tandē mortua eſt
ꝛ ſalua. Clama O admirabilis bo
nitas pīs nr̄i dei: nō reſpicit pctā
boīm cū redeūt ad pniam. Nō ne
gligit etiā pctōres illuſtrare ad pe
nitentiā. ſi ꝛ ipi bonis opib⁹ ſe nu
uare voluerint. Preterea de latro
ne q̄ ꝛ gīne fugiētē in egyptum: ab
aliis liberauit. Cui dictū fuit. Ho
die mecū eris ꝛc. Jnuent Bononie
Dñicū tholoſanū aſſignātē rōnem
triplicē de ei⁹ ſaluatiōe. Prīo rōne
umbre: q̄ caput tpi umbrā facie
bat. Scdo rōne fleꝛ⁹ ꝛ pctōr⁹ ſuū
agnouit. Tertio ratione boni opis
q̄ liberauit mariā cū filio: de alijs
latronibus. Unde meruit audire
ob boc. Hodie ꝛc. Exēplū. Lōſtan
tini imperatoris ꝓpter bonum q̄
egit in mortali: q̄ ſanguinē puer o
rum non fudit miſſi ſunt apoſtoli
Petrus et Paulus vt baptizaret
cum. Et de Lornelio: ad quē miſ
ſus eſt Petrus vt baptizaretur: ꝓ
pter elemoſynas quas faciebat.
Unde patet ſecundus.

UVA. BHSC. IyR_237

Tertio. Bōa in mortali valent ꝛc. Cōclusio ē doctorum. Quod tanta est demonis inuidia: ꝙ q̄uis pro omni mortali sibi augeat̄ pena accn̄talis: tn̄ calidus ē de nostro malo: ꝙ de suo hō curat. Un̄ Jo. apoc. xij. c. nos auisat di. Ue t̄re, ꝛ mari: qꝛ descēdit dyabolus ad vos hn̄s iram magnā. Et. i. Pe. v. Aduersari⁹ vester dyabolus tanq̄ leo rugiēs circuit ꝛc. Sꝫ opera bona in mortali reprimūt ipsius ptātē. Exēpluꝫ iudei: quomodo clamauit. Uas vacuuꝫ sed signatum. Interpone ꝙ signum crucis est mirabile: ꝛ nō est aliqd̄ scutū melius. De qua Criso. Ubicūq̄ dn̄ice signū crucis viderīt demōes: expauescēt. Crux est spes xp̄ianorū: resurrectio mortuorū victoria demonū. Ille. Un̄ o xp̄iane signa te sepissime. Qn̄ dormitū vadis: aut ad mēsam. De quo signo. Jo. xxx. A voce dn̄i pauebit assur. virga ꝑcussus. i. crucis. Qn̄ est malum tp̄us: nil melius signo ei⁹. Ad ꝓpositu. Ex signo iudei ī mortali hec bona sunt secuta. Prīo: qꝛ demonū caterua deiecta est. Scd̄o: qꝛ iude⁹ cōuersus. Tertio qꝛ ep̄s similiter. Aliud exēplū illius q̄ omni die. iij. pater nr̄: ꝛ aue maria dicebat: ꝛ de cōuerso imole a demone infesto: qn̄ erat ociosus demō ip̄m infestabat: qn̄ orabat ꝛ aliq̄d boni agebat demō ip̄m laxabat. Unde fuit ei dictū. Quare ip̄m nō molestas aliqn̄? Rn̄dit. Qꝛ orō cū signo crucis quā facit me debilitat: ꝙ nō possum. Un̄ xp̄s Mat. vi. c. hoc genus demo. in nullo pōt exire: nisi in orōe. ꝛ Ambro. Bona scutū orō q̄ oīa aduersarij spicula repellunt̄

Quarto valēt ꝛc. Utꝝ bōa in mortali facta valeant ad mitigationē pene īfernalis. Quibusdā visum ē ꝙ sic. Cui⁹ opīonis fuit. Orig. cuꝫ suis seq̄cib⁹. Et ꝙ hō pōt tot bona facere ī mortali: ꝙ oīa penalia diminueret. qui posuit demōes simul cum aīabus saluari in iudicio vl̄i. Inducens illud Sap̄. xi. Miseris oīm: qm̄ om̄ia potes ꝛ dissimulas pctā hoīm ꝓpter pn̄iam. Insup̄ ꝙ in inferno erat charitas. Qd̄ patet Qꝛ diues epulo ex charitate petijt: vt sui frēs auisarent̄: ne ī pctis caderēt: ne ad īfernū descēderent. Igit̄ charitas ibi est. Rn̄det Tho. iij. q. lxxxvi. Et panormi. in. c. Firmissime tene. Extra de here. Qd̄ diminuere penā īfernalē: pōt ītelligi dupl̄r. Uno mō: vt minuat̄ illa q̄ iam debita est. Alio mō: vt nō debeat̄ tanta quāta deberetur si illa opa nō fuissent facta. Quo ad primū. Pena inferni nō pōt diminui q̄ iam data est a deo. Un̄ aug. xiij. q. ij. c. Tp̄s in Glo. Tria sunt genera ꝑsonaꝝ q̄ de hoc seculo transeunt. Quidā valde boni: ꝓ quibus suffragia nō sunt habēda Extra de cele. mis. c. Cum marthe. Iniuriā facit martyri: qui orat ꝓ martyre. Quidā mediocriter mali ꝛ boni: ꝓ hijs eccl̄ia orat. Quidam totaliter mali: q̄ nullo mō iuuari possunt. Aug. Si scirē patrē meū esse in inferno: nō plus orarē pro eo: q̄ pro dyabolo. ꝛ Job. x. In īferno nulla ꝛc. Quo ad scd̄m modū: sic dico pe

UVA. BHSC. IyR_237

nā minui: qꝛ nō tantā penā sustine bit: quia nō omisit oīa ꝑ que debe ret puniri si omisisset. Quia dum facimus aliquod bonū non dabit̄ pena ꝓ illo: vt pꝫ de missa: de ele mosinis. O xp̄iane da elemosinam ⁊ fac bona. Alentur ergo pctōres oī no opari bonū ⁊ semꝑ de bono ī melius: quia nō ꝑdunt̄ talia bona Ad argumētū de epulone. Rn̄deo ꝙ ex charitate hoc nō dixit: sed ex timore pene.

Quinto ⁊c. Propter pctm̄ mortale meret̄ homo pu niri penis tꝑalib⁹ ⁊ spūa libus. Fiat practica. Per pctm̄ iō expulit luciferuꝫ de celo. Adam de paradiso. diluuiū misit ī terrā sodomā ⁊ gomorraꝫ subuer tit de populo. Dauid: milia peste perierūt. Nōne vidisti tꝑibus ela psis italiam peste ꝑcussam. Uere hoc totū ꝓpter inaudita pctā hoīꝫ ⁊ mulierū. Fiat practica notabil̄. Nō est plus verecūdia dare ad vsu ras: īmo cū iudeis br̄e ꝯsortia. Te nere cōcubinas: accipe sacr̄a falsa furari: facere monetā falsaꝫ: facere nigromantias. O italia quō stas metue dīnū flagellū. Ad ꝓpositū. nr̄m. Quia fiūt aliq̄ bona: iō deus piissimus manū suam astringit ne puniat ꝟm demerita. Exēplū Cesa rij. Quidā mercatores fuerūt ī ma ri pleni oī malo ⁊ blasphemia. O marinarij caueatis qꝛ ꝓpter tales naues submergunt̄. Contra eos q̄ asserūt religiosos eē cā submersio nis. Quidā alius mercator ī naui erat sed pagan⁹ vidit hoīem mor tuū iacere extra sepulchrū: ipsum sepeliuit motus mīa. O bonū op⁹ mortuos sepelire. Eadē nocte ap paruit ⁊ angel⁹ in somnis dicēs ei. ꝙ in crastinū nō deberet nauigare ꝓpter ꝑiculū: oēs alij sūt submersi in mari. Et hic liberat⁹ est ꝓpter h̄ qꝛ mortuū sepeliuit. Preterea aliud exēplū qd̄ ianue accidit: cū ego ꝑdi carē in sctā maria de castello: q̄dā blasphem⁹ erat in hospitio quodā cū alijs venit angel⁹ ⁊ iussit illū exi re ex̄ hospitiū. Cū exisset hospitiū cecidit: ⁊ oēs mortui sunt. Ille aūt blasphem⁹ remāsit. Hoc totum qꝛ erat marie deuot⁹: q̄ ieiunabat oī sabbato lꝫ in mortali. Ergo fac bn̄ aīa mea: qꝛ diuina iusticia acriter nō te puniet. Pꝫ in scripturis. iij. Reg. xxv. de Achab q̄ ad v̄bū helie pniam egit. Un̄ dn̄s. d. Nōne vidi sti Achab humiliatū corā me: quia humiliat⁹ est nō inducā malum in dieb⁹ eius. Merent̄ quidē pctōres flagellari. O quot sodomite. O q̄t ribaldi: tn̄ ꝓpter peccata bōa que agunt deus non facit.

Sexto valent ad boni ⁊c. Qꝛ ex bono ope homo cōsolat̄ O Ber. q̄d dicis. Nulla ma ior pena: mala cōsciētia. Uis semꝑ letus esse. Bene viue. Bona ꝯscia: verū gaudiū hꝫ. Ille. ⁊ in. iiij. Eth. Null⁹ est q̄ nō gaudeat bonis opi bus. In. viij. boni opatio studiosa delectabilis ē. Cicero li. de Sen. Cōscia bn̄ acte vite multorūq; bn̄ factoꝝ recordatio iucūdissima est. In. vi. Ethi. Uirtuosoꝝ btissima ē vita. Quō pr̄. Qn̄ vadis ad cōfes sionē: quō tēdis. Uere pr̄ vt ꝟpēs ad incātatorē. Qꝛ on⁹ sup me hēo

UVA. BHSC. IyR_237

odij: vsure: luxurie. Sed facta confessione cũ debitis modis tot⁹ let⁹ reuertor. Non est gaudiũ sup illud Exemplũ sancti Gerardi: qui vsq; ad vltimã decrepitatẽ in pctis permanẽs semp tristis: semp renegando. O quot plures de istis. Una dierũ capill⁹ can⁹ cecidit de capite quẽ videns dixit. Oyme. hora ẽ. Uñ cõuersus est. Que cõuersus semp letus erat: ita vt mirarent astãtes Ideo Señ. Sola vtus pstat verũ gaudiũ ⁊ securũ. Ideo discurrẽdo p oĩa q̃ possideri a nobis pñt ĩtelligemus solaz vtutem relinqui que nos cõstituat in statu laudabili et honorabili. Unde Plautus in Amphitrione. Uirtus in se habet oĩa. Hec est illa q̃ facit hoĩem bonũ. in ij. Ethi. Uirtus est que facit bonũ habentẽ ⁊ opus eius reddit bonũ Hec illa: que dignum facit laude. Hiero. Nobilitas summa est apud deũ clarũ esse vtutibus. Hec illa q̃ facit filiũ dei. In. vij. Ethi. Hoĩes dicunt dij ppter vtutis excellẽtiã. Hec illa que hoĩem deo assimilat. Apuleius de deo socrat. Nihil est deo simili⁹ q̃ vir animo pfecte bonus. Hec ẽ illa que astra aduersa ⁊ terrenas calamitates animo forti ferre pstat. Hec est q̃ semp nos detinet in delitijs spũalib⁹ opare bonũ omni tpe. Unde Ric. in. iiij. dis. xlix. Sancti in patria gaudiuz habent accidentale de bono quod in mortali fecerunt. Insuper ⁊ damnati. O bonum.

Septimo ad boni opis assuefactionem: qz homo assuefit ad bona opera. qz bñ agere est ars ⁊ regula: si hõ incipit bene agere. Et per oppositũ. Incipias ieiunare: vigilare: orare: et hmõi: erit profecto tibi facile.

¶ Feria quarta scde hebdomade quadragesime. De superbia.

Ascendẽs Iesus hierosolymaz assumpsit secũ duodecim discipulos suos secreto: ⁊ ait illis Ecce ascendim⁹ hierosolymam: et filius homĩs tradetur. Mat. xx.

¶ Scdz Alber. triplici de cã passionẽ suã xps pluries pdixit discipl'is Prima vt eis sicut amicis reuelaret secretũ sue mẽtis. Prouer. xxv. Causaz tuã tracta cũ amico iugit. Scda vt hrent causam meditandi ipam. Et eam in memoriã haberẽt vt sic oĩa tolerarẽt. Threnoruz. iij. Memoria memor ero: ⁊ tabescet ĩ me anima mea. Grego. Si passio xpi ad memoriã reducit: nihil ẽ qd nõ equo animo toleret. Tertia vt daret ĩtelligi q̃ volũtarie patiebatur qui mortẽ suã pdicebat. Iuxta illud Esa. liij. Oblatus est: q̃a ipse voluit. Sequit. filius hoĩs tradet Scdm Alber. A trib⁹ fuit traditus Primo a patre pro cõmunitate humani generis. Ad Ro. viij. Propo filio suo nõ pepercit: sz pro oĩbus nobis tradidit illum. Secundo a spũsctõ. Ad Heb. ix. Per spm̃sctm̃ semetipsum obtulit immaculatũ. deo. Tertio seipsum tradidit. Ad Ephes. vi. Tradidit semetipsum

UVA. BHSC. IyR_237

pro nobis oblationē ⁊ hostiā deo: in odorē ⁊c. Adhuc eo loquēte. Accessit mat̄ filioꝝ zebedei. Jacobi ⁊ Johānis: petēs vt vn⁹ ad dexterā: alius ad sinistraz sederet in regno suo. Scd̄m Nico. de lyra Jacob. et Jo. credebāt xp̄m post suā resurrectionē regnare in hierl'm sicut dn̄s tp̄alis: vn̄ cupiūt sublimari Et hec petitio fuit a filijs per mediū matris: qui p̄ se verecūdabātur. Dn̄s aūt hn̄s reuerētiā mulieri: nō rn̄dit illi sed filijs: sciēs ꝙ hec petitio procedebat ab eis dicēs. Nescitis q̄d petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum. Glo. Bibere calicē. i. sustinere mortē ignominiosam: ꝙ̄ ego passur⁹ sum: p̄ quā debeo venire ad regnū nō tp̄ale vt creditis: sz eternū. Dicūt ei. Possumus. Qd̄ verū fuit: qꝛ Jo. fuit virgis flagellat⁹. in oleo missus veneno potatus: vn̄ eoꝝ petitio fuit verificata. Preterea qꝛ iacob⁹ bibit: dū fuit capite trūcat⁹. Un̄ dixit eis Calicē q̄dē meū bibetis. s. per tormēta. Sedere aūt ad dexterā meā vel ad sinistrā. nō est meū dare vobis. Qd̄ verbū q̄druplicit̄ exponitur. Rabanus. Nō est meū: qꝛ non habeo illud a me: sz a p̄re. Remigius. Nō est meū dare vobis. in fine v̄ro merito ⁊ labore. Hieronymus Nō est meū dare vobis scz talibus q̄les vos estis. s. sup̄bis ⁊ ambitiosis: sed humilib⁹. Criso. Nō ē meū scz rōne cognatiōis carnalis: sz electionis eternalis. Audiēs autem decē indignati sūt de duob⁹ frībus Jesus aūt dixit eis. Scitis: qꝛ principes gētiū ⁊c. Quasi dicat, Maioritas in regno meo: nō acquiritur eo modo sicut in regno terreno: q̄ acq̄ritur p̄ ambitionē: in meo autē p̄ humilitatem: iurta illud. Qui se humiliat exaltabit̄. Un̄ ⁊ Fabius maximus ad. P. Emiliū. Qui gloriam spreuerit: veraz habebit. Applica. Hodie sermo erit de sup̄bia. De qua tria sunt videnda.

¶ Primum dicitur diffinitionis.
¶ Scd̄m dicitur abhominationis.
¶ Tertium dicitur punitionis.

Primū dr̄ ⁊c. August. in xiiij. de ci. dei. Et greg. in. xxxi. moꝝ. Sup̄bia est appetit⁹ inordīat⁹ ꝓprie excellētie: cōtra regulā ⁊ mēsurā a deo sibi p̄fixam Ille. Ad maiorē noticiā: est notandum s̄m Tho. xxij. q. clxij. ar. ij. cuz quo est Albe. sup̄ Lu. ꝙ q̄ttuor sūt sup̄bie spēs. Prima est cuz q̄s existimat bonū qd̄ hz a seip̄o habere: vt ingeniū bonū: sciam discretionē diuitias: pulchritudinem ⁊ hmōi. In hac sup̄bia fuit Lucifer: q̄ vt dicit Bon. in. ij. dis. v. statī vt vidit suā pulchritudinez p̄sumpsit: non deo sed sibi attribuēs illud bonū. De quo Isa. xiiij. In celū. s. sanctissime trinitatis. ascendā: ⁊ exaltabo soliū meū: ⁊ ero sil'is altissimo. Ubi notat Bona. in. ij. vbi supra ꝙ duplex ē sil'itudo. Una dr̄ equiparantie: alia eminētie. Prima est in diuinis p̄sonis. De qua Ambro. p̄tractās illud. De⁹ quis similis erit tibi. Filius vtiq̄: qui est imago patris. Hanc similitudinem non appetijt demon: esse scz vt de⁹. Et rō Quia vt hz pb̄s. iij. Et hi. Electio

UVA. BHSC. IyR_237

nō sit impossibilium. Demon omnino sciuit eē impossibile cū esset mira sapiētia p̄editus: creaturā non posse adequari. Scōa ōr silitudo eminētie. que est bē btitudinē ex merito ꝑpe ſrutis ⁊ nō alieno. De hac Aug. li. de ſginitate. Dyabol⁹ in celo voluit eē sicut de⁹. Et Ber. Appetijt equalitatē potentie. Et Anſel. Appetijt pesse sine meritis Qui in smia idē sunt. ſ. q̄ voluit oibus pesse ꝑpa auctoritate. Petīn ergo ei⁹ fuit q̄ ad cōsequēdā suam btitudinē q̄ cōsistit in plena vīsiōe dei nō se erexit i deū tāq̄ in finē et principiū suū: ſz eū cōsequi voluit p virtutē sue nature sine deo cōferēte. Punit⁹ est in inferno. O q̄t būt banc: qui bona q̄ būt a seipsis credūt habere: ⁊ nō a deo. O pat ego laboro die noctuq̄: mea industria lucrat⁹ sum boc ⁊ illud. Exēplū illius Ihomelēsis de vinea: q̄ dixit cuidam p̄ri. Lauda marsupiū meum si ē bona. Et in li. de. vij. donis de illo: q̄ in pulpito legēs ep̄las Pauli: cū laudaret ab oīb⁹: q̄ bñ legeret: dixit. Deli⁹ itelligo: q̄ ipe apostolus. Talis fuit suphia romanorū. De qua Aug. in. i. li. de ciuitate dei. c. ij. q̄ deo se similes estimabāt. Cōtra q̄s ap̄lus. i. Corin. iij. Quid habes o bō: qđ nō accepisti Et Jaco. i. Oē datiū optimū: ⁊ ome donū pfectū de sursum est: descendēs a p̄re luminū. Et. i. Para. xxiij. Tua sunt oīa. Et Lu. xv. Oīa mea tua. Et. Ide sue in plogo sue p̄tacti ce. Sanat solus lāguores deus: et quelibet res a deo bz perfectionē. Scōa spēs est cum q̄s bonū quod habet sibi ascribit ex ꝑpriis meritis. credēdo aliquā excellentiaz eē in natura vel fortuna: ꝑ quib⁹ videtur q̄ deus sit ei obligat⁹. O pater inq̄t ille: vado ad missaz. ad diuina. Et de mulierib⁹. Dico. iij. pater noster: et. v. Aue maria. ad bonorē q̄nq̄ plagarū: elemosinas facio. Ū̄ pater: ego naturalit̄ volo q̄ deus faciat mibi bene ⁊ det mibi paradisum. Ista est suphia maxima. Quia vt bz Tbo. in. ij. distin. xxviij. arti. i. Meritа nr̄a non sunt sufficiētia vt deus bonū nobis det Ad Titū. iij. Non ex operibus iusticie que fecimus nos: sed tc. Et. ij. Eoz. iij. Non sumus sufficiētes cogitare aliq̄d ex nobis quasi ex nobis: sed sua mera pietas. Hanc habuit Nabucbodonosor. De q̄ Dañ. iij. di. Nōne bec est babylon: quaz ego edificaui in roboze meo. i. ſtute mea. Sed punitus est: q̄ in bestiā mutatus fm fantasiam: ⁊ berbas vt bos edebat: q̄ a capite vsq̄ ad mediuz erat vt bos: de residuo vt leo. Prefea ibac fuit Semeias ꝓpheta. iij. Reg. xiij. q̄ missus ad reprehendū Jeroboā de ydolatria domū reuertens quedam occulta suphia ipsum apprehendit: ascribens meritis suis illa bona. A leone in via strangulatus est. O quot de istis. ¶ Tertia species tc. Cum quis iactat habere qđ nō babz. O quot de bis. De bac Isa. xv. Audiuimus suphiā Moab. superb⁹ est valde. Superbia eius ⁊ arrogantia eius ⁊ indignatio ei⁹: plusq̄ fortitudo eius. Ille. Ista est periculosa: ꝑcipue in bis qui se sanctos re-

UVA. BHSC. IyR_237

putant. ⁊ confidūt in illa ⁊ de facili ruūt. Figura de Petro. Luc. xxij. qui de se ꝯfidēs dicebat. Et si oportuerit me mori tecū ⁊c. Sup quo Amb. vi. q. i. Imitare. si petr⁹ lapsus est qui dixerat. Et si oēs scādalizati fuerint ī te: sed nō ego. Quis ali⁹ de se p̄sumat. Ille. In hac fuit ille heremita q̄ a deo hāc gratiam petebat vt ip̄m custodiret a pctō veniali: qꝛ se a mortali custodiret. Quadam vice in sero agnouit mulierē ꝑ desertū vagantē. Et vt nesciret ei⁹ pctm̄: eaꝫ occidit. Cui demon. O heremita. Ubi est sctitas tua. Ideo Iere. ix. Nō glorieť sapiens in sapiētia sua: nec fortis ī fortitudine sua: nec diues in diuitijs suis. Apl'us. Qui stat videat ne cadat. Quarta spēs ē: cū q̄s ceteris despectis: singularis vult videri. In hac phariseus. Luce. xviij. Gratias tibi ago: qꝛ nō suꝫ sicut ceteri hoīm: raptores: īiusti: adulteri: velut etiā hic publican⁹. ⁊ Mat. xxiij orta est discordia īter apl'os: quis eoꝝ esset maior. Un⁹ aliū despiciebat: quib⁹ xp̄s. Qui maior est vr̄z erit mīster vester. O q̄t sunt q̄ alios despiciūt. Et de religiosis q̄ vadunt cū collo torto vt iteneant̄ sancti: ⁊ sic exaltent̄ ad officia. Hiero. ij. ꝯ Pelagiū. Quāuis alijs vitijs carere possum⁹: maculā hypocriseos habere nō posse: aut paucoꝝ est aut nulloꝝ. Exēplū p̄ris Dn̄ici qui a demōe q̄ siuit quale erat peccatū religiosoꝝ. Rn̄dit hypocrisis qꝛ volūt teneri sctī ⁊ laudari. Contra Ouidi. li. iij. de arte. Nō natet in vultu dānosa sup̄bia vr̄a. Facetia de incessu cū collo torto. Fuerūt in fouea pulli nuruꝫ q̄ anteqū exirēt a p̄re ⁊ a mr̄e edocti fuere: ꝙ si qn̄ exire vellēt de fouea ⁊ aliq̄d viderēt patri ⁊ matri primo nūciarent. Una dieꝝ viderūt gallū. Aiūt patri. Uidim⁹ aīal cū corona in capite cū calcarib⁹ ad pedes. Non timeatis aiunt: qꝛ est socialis et vobiscū comedet. Alia vice viderunt aīal q̄ si mortuū in terra cū capite inclinato. Aiūt patri. Uidim⁹ sic et sic. O videatis bn̄: est nr̄ inimicus ille est catus. Ad ꝓpositū de ypocritaꝝ capit. b⁹ tortis abstinenduꝫ est. Un̄ patet primuꝫ.

Secūdū d̄r ⁊c. Pctm̄ sup̄bie ē abhominādu. iij. ratione. ¶ Prīa: qꝛ oīa crimina inducit. ¶ Scd̄a: qꝛ oīs iustus illam fugit. ¶ Tertia: qꝛ quietē mentis tollit. ¶ Prīa. qꝛ oīa crimīa ⁊c. Ex sup̄bia oīa mala ꝓcedūt. Grego. xxxi. moraliū. Regina oīs mali: sup̄bia est. Aug. li. de natura: ⁊ gr̄a. Sine elatione sup̄bie: nullū pctm̄ īuenies. Eccl'iast. x. Initiū oīs pctī sup̄bia. Et nō est aliq̄d pctm̄ in rerū natura: ꝙ tm̄ deū ⁊ ꝓximū offendat vt sup̄bia Quis mala posset īuestigare hui⁹ fere pessime. Ex hac Absalon p̄rem suū Dauid tētauit de regno expellere: vt ip̄e rex p̄ficeret. Ex hac Romul⁹ frēm suū occidit vt sol⁹ regnaret. ex hac Julius Cesar ꝑsecut⁹ est Pōpeiū vsq̄ ad mortē: cū q̄ plurima bella gessit: cupiditate īperij. Ex hac Marius romanus nō cōtent⁹ ꝙ sexties fuerit cōsul romanoꝝ alios despiciens vo-

UVA. BHSC. IyR_237

luit ⁊ septimo esse violēter. Ex quo facta est maxima interfectio inter Marium ⁊ Syllam: qui eum impedire volebāt. Ex hac magn⁹ Alexander mouit bellum: totum oriētem vexauit suis bellis. Ex hac: q̄t mala inter romanos ⁊ cartaginenses sunt secuta. ibi narratur ꝙ duz cartago sp̄ esset inimica romanoꝝ M. Cato iudicauit ꝙ totaliter eēt ruinanda. Sed scipio nasica dedit sententiam ꝙ non: ne romani venirent ad inuicem in guerram. Uidens senatus sententias contrarias hominum grauium: tenuerūt mediū. Et creatis cōsulibus Tito. Mālio. Catone. Cēsorino: miserūt cōtra cartaginēses q̄ p̄ceperūt ipsis: vt incenderent ip̄oꝝ naues bellicas: ⁊ solū seruarent illas de mercantia. Qd̄ fecerūt vt in pace viuerent. Preterea p̄ceperūt ꝙ oīa arma ad faciendū defensionez essent sibi consignata: fuere cōtenti. Preterea cōsules habitis armis fecerunt p̄ceptū ꝙ irent habitare: vbi placeret eis ita ꝙ. viij. milib⁹ distarent a mari: qꝛ volebāt ruinare cartaginem. Audientes hoc miserunt se in desperationem deliberantes defēdere se ⁊ mori. Scipio posuit se ad cāpum cum exercitu: ⁊ illam expugnauit: ⁊ illam incēderūt ꝑm decretum romanum. In qua guerra tot latini ⁊ romani mortui sunt ꝙ erat difficile iudicatu si de illis guerris erat ridendum ⁊ plangendum ꝑ vna ꝑte ⁊ ꝑ alia. Ibi enim mortui sunt nobiles duces ⁊ p̄stātes Romani. Uenias ad practicaz q̄ta sanguis effusio fctā est. Quot milia hominū sunt extincti: O desolatrix ciuitatum. O bononia mater studiorū. O Janua regina maris. O asculum. O placētia. O assisium. O viterbiuz. Ubi gloria vestra. Ubi populi multitudo. Ubi antiq̄ diuitie. Ex hac ciuis surrexit in ciuem: amic⁹ in amicū: ⁊ platee ciuitatuz sunt desolate. Cogita tales Petrarca in. vi. diuinitatis. O ve surdi nudi ⁊ fragiles iudicij ⁊ ꝯsilij exp̄tes penit⁹ egri ac miseri mortales. Scd̄o rōne ⁊c. Crist⁹ cuz facto miraculo de q̄nq̄ panibus voluissent ip̄z regē facer̄. io. vi. ab eis fugit sup̄biā vitans. Moises cū esset annoꝝ lxxxiij. ⁊ mitteret̄ a dño vt esset dux ppl̄i: excusauit se ꝙ esset impeditioris lingue. Exo. xiiij. Jeremias cū a dño mitteret̄ ad p̄dicanduz dixit. Ha. ha. ha. nescio loqui Jeremias. i. Marc⁹ euāgelsta trūcauit sibi pollicē: ne ordinaret̄ sacerdos ex humilitate. Greg. magnus a ppl'o elect⁹ in papā: fugit et coquinā fecit in sctō Gregorio. per sex mēses. Sed quare tūc pontifices renuebāt papatū. Respondet Uincentius in speculo in li. i ij. speculi moralis. Quod a tempore Petri vsq̄ ad. s. Siluestrum fuere. xxxij. pape. qui per martyriū fere oēs trāsierunt. Uñ post Sixtum diu vacauit papat⁹: ⁊ nullus ip̄m volebat duplici rōne. Et que sunt Gabriel. Primo ratiōe mortis: qꝛ erant primi. Secūdo ratione paupertatis. Sed postq̄ eccl'ia est diues facta per Constantinum: nullus reperitur qui eam renuat: immo per mille vias queritur. Prete

UVA. BHSC. IyR_237

rea. Gregorius nazãzenus ep̄atum dimisit: vt sapiẽtie vacaret. Amb. ne ꝓmoueret̄ in ep̄m meretrices secum vocauit vt sic crederetur malus sicq; hoc saltem facto desisterent eu3 ordinare. Aug. inuitus est ordinatus. Hieronymus cardinalatum dimisit vt litteris in bethleem insudaret. Uincentius cardinalatum noluit si bi oblatum. Dominicus ep̄atum. Bernardinus similiter. Et de monacho clareualensi di. Gofredo: cum fuisset in episcopũ elect⁹: ⁊ cogeretur ab eugenio ⁊ bernardus dixit. Monachus fugitiuus esse potero si me hic eijcis episcopus autez nõ ero. Post mortem cuidam apparẽs dixit. Reuelatu3 est mihi a sancta trinitate ꝙ si episcopus fuissem ordinat⁹: fuissem de numero damnatorum. Jõ dis. xl. c. Multi. Quicunq; desiderauerit primatũ in terra: inueniet confusionẽ in celo. Nec inter̄ suos xp̄i cõputabit̄ qui de primatu tractauerit. Ille. Practica. Quidã ponũt obseruãtiã ĩ calopadijs. ⁊ barbã deferre. Quidam nõ cõmedere carnes. Quidã portãdo cilitiũ. Cõclude ꝙ solũ est in vera humilitate Unde Mat. xx. q̄rentibus p̄matũ apostolis di. Nescitis q̄d petatis. ¶ Tertio rõe ⁊c. Sup̄b⁹ est martyr dyaboli: ⁊ semp̄ h3 in corde ignez: sp̄ in cogitationibus ⁊ desiderijs. Et si q̄s ei reuerentiã nõ p̄bet: turbat̄. Qd̄ bñ Salomõ agnouit. Eccle. x. Odibilis est corã deo ⁊ hoĩb⁹ sup̄bia. Sup̄bus nõ põt esse cum aliquo sua conuersatio mala. Secundum Alber. in Com. theologie triplex est differentia superborum Quidam in diuitijs. Contra quos apostol⁹. i. Thim̄. vi. Precipe diuitibus huius seculi non superbe sapere. Cõsidera. O paule: quia homo est mortalis: ⁊ nihil secum affert. Dauid in. p̄s. Dormierũt somnu3 ⁊ nihil inuenerũt ⁊c. Job. xxix. Ju nidulo meo moriar. Unde dux venetorum voluit ꝓ epythaphio. Hoc solum mihi superest sepulcrũ Ambro. Nou sunt hominis bona q̄ secum ferre non potest: sola misericordia comes est defunctorum. Quidam in generis nobilitate. O pater: de domo mea exiere viri clarissimi comites equites doctores in vtroq; iure. Domus nostra nominatur per totum mũdum. Amicitia nostra coniuncta est cum comite Barrella Johãne de latella. Facino Cane. Sẽne. cũ domo doria. Adhuc sup̄sunt archina: cũ instrumẽtis. Unde Salustius. Commune malum nobilitatis: est sup̄bia. Qd̄ contra Hieronymus. Nobilitas summa apud deum est: clarum esse virtutibus. Et Gaius flamineus contra. P. cornelium Scipionem: Ego enim non in aliena gloria: aut falsis fortune nobis nobilitatẽ esse existimo: s3 in ꝓpria veraq; animi v̄tute. Ubi stat homis nobilitas. Rñsio ꝙ ĩ v̄tute. ascula. d̄ hoc. sapĩa p̄ualz thesauro sapiẽti nõ d̄sunt diuitie dũ aĩa ĩ malũ nõ euitat̄. Quidã ĩ põpis vestimẽtoꝝ contra mulieres ⁊ alios. Practica contra mulieres. O vetule dicite q̄so: vbi est vestra olim pulcritudo: o helẽa apd̄ grecos: o polysennaĩ

UVA. BHSC. IyR_237

Troia. O Dido: in Carthagine. O Aratonica in Syria. O cleopatra in Egypto. O Lucretia Rome. O Faustina prima augusta. Ubi est pōpa vestra. Ubi vestes auree: ⁊ argētee. Ubi sunt Cathene auree. Certe in terra. De his Bernardus O esca vermiū. O massa pulueris O stulta vanitas: cur sic extolleris Ignorās penitus vtrū cras vixeris Fac bonū omnibus ꝙdiu poteris Scd̄m sententiā Tho. super epl'as pauli. Quattuor sunt genera ꝑsonarū q̄ celū non possidēt. ¶ Primi voluptuosi: qui asperitatē vite q̄ ad vitā ducit respuūt. Uñ. i. Cor. xv. Caro ⁊ sanguis regnū dei possidere nō possunt. ¶ Secūdi auari. Qm̄ porta est angusta. Mat. vij. Intrat ꝑ angustā portam. Asinus non intrat ꝑ portā strictā: nisi exoneretur. Auari vero volūt exonerari ab illicite acq̄sitis. Luc. xvij. Facilius est cameluz trāsire per foramen acus: q̄ diuitem intrare in regnū celoꝝ. ¶ Tertij sunt negligentes opari. Mat. vij. non omnis q̄ dicit mihi domine dñe intrabit in regnū celoꝝ: sed qui facit volūtatē patris mei qui in celis est. Mens em̄ nostra debet esse intēta ad seruiendū xp̄o. ¶ Quarti vana gloriosi. ⁊ elati. Job. x. Xp̄s em̄ est ostiū quo intrat. Sed ostiū est bassum. Unde non potest q̄s intrare nisi demisso capite. s. mente humilitatis Mat. xviij. Nisi ꝯuersi fuerit ⁊ efficiamini sicut paruuli: non intrabitis in regnū celorū. Exēplū mulieris comitisse: que post mortē apparuit sue familiari et dixit. Heu misera me: sum dānata propter ornatum vestiū. Et in residuis bona fui Ad idē. Quidā frater noster aīam femine dānate sibi apparētis iterrogauit que sunt pctā q̄bus hoīes dānantur. Ad illa. Homīes inquit ꝑ oēm viam pctī ad infernū eunt. Sed mulieres ꝓpter quattuor genera pctōꝝ. Primo ꝓpter peccatū lingue dicēdo malū de ꝓximo: ⁊ seminando discordias. Propter peccatū sortilegij. Et ꝓpter erubescētiā pctōꝝ ꝯfitēdoꝝ. Propter peccatum vani ornatus ⁊ pictionis. Interrogans autem an posset iuuari aīa disparuit. De hoc Asculanus. Ne femine stulte credatis nec vos accēdit eius ficta venustas: sed inspicite quomō ītus est vtilis ignis mulieres inferni abyssus: nunq̄ dicunt sufficit. Sed sine fine cupit. Unde patet secundum.

Tertiū dr̄ ⁊c. In. p̄s. xxx. Retribuet dñs abūdanter fac. suo. Qd̄ patz exēplis scripture. Lucifer punit⁹ ē: qꝛ supb⁹. Adā ⁊ Eua pūiti sunt de ꝑadiso: qꝛ supbi. Uolētes edificare turriz habel vsq̄ ad celū suut puniti. Pharao submersus ē: qꝛ superbus. Sēnacherib exercit⁹ clxxxv. milia sunt interfecti. Et holofernes. Judith. vi. Et de Simone mago q̄ coraz ꝑpl'o romano voluit ascendere in aere: punitus est qꝛ cecidit ī terrā toto corpore colliso. Exēpluz notabile ī li. de. vij. donis. Cuidam pb̄o fuere posite iste questiones vt eas solueret. Prima Cum quibus socijs erat hō? Rñdit cuz sex. Fames sitis: calor: frigus:

UVA. BHSC. IyR_237

infirmitas: mors. Scda. Ubi esset bō? Rñdit i bello plurimo. Ante. retro: sursuz: deorsuz. Tertia qō. Cui sil'is erit bō? Rñdit. Aceruo niuis q̄ sicut a calore resoluit̄: sic bō putredine terre cinis efficit̄. De qua Gen̄. xxiij. Cinis es: ⁊ in cinerez reuerteris. Et Petrarcha. iij. Triūp. mortis. O ceci: tot cure: q̄d iuuant oēs reuertimi ad antiquā matrez. Noster poeta describit sapidā aureā sniam. O ceci ⁊ incircunspecti mortales: nimiū rerū caducarū cupidi vbi sūt p̄ciose gēme vbi lecti p̄parati. Jō Ber. lib. med. Dic mihi vbi sūt amatores mūdi q̄ āte pauca tp̄a nobiscū fuerūt. Nihil ex eis remāsit nisi cineres ⁊ vermes. Attēde diligēter q̄d sunt ⁊ q̄d fuerūt. Hoīes fuerūt sicut tu: riserūt: biberūt: cōederūt. duxerūt in bōis dies suos ⁊ in pūcto ad inferna descenderūt. Hic caro eoꝝ vermib⁹: illic aīe ignib⁹ deputātur: donec rursus infelici collegio colligati sempiternis īuoluātur incēdijs q̄ socij fuert̄ in vitijs. Quid illis profuit inanis gl'a: breuis leticia: mūdi pōpa. carnis voluptas: false diuitie: magna familia. ⁊ magna ꝯscīa. Ubi nunc eoꝝ risus. Ubi iocus. Ubi iactantia. Ubi arrogantia.

¶ Feria quīta secunde bedomade An diuites possunt saluari.

Homo quidam erat diues et īduebatur purpura: ⁊ bysso Lu. xvi. Quare non exprimitur nomen diuitis: sed bene pauperis: qꝛ Lazar⁹? Respōdet Grego. qꝛ nō erat cognitus iste diues: noticia approbationis. Unde xp̄s de reprobis. Mat. vij. Nūq̄ noui vos: discedite a me Et de fatuis v̄ginib⁹. Amē dico vobis nescio vos. Et p̄s. Deleātur de libro viuētiū ⁊c. Erat ergo diues: in quo ostendit̄ sup̄fluitas in suo incessu. Induebatur purpura: que est vestis regalis. Et bysso. i. cam i sia lini subtilissimi. In quo ostenditur excessus in vestitu. Epulabat̄ quotidie splēdide: in quo ostendit̄ excessus in victu. Et erat. s. in eadē ciuitate quidā noīe Lazarus mendicus. Mendicus d̄r: qui elemosinas q̄rit nutu solo. Paup̄ aūt qui ore. Iste dicebat̄ mēdicus: iacebat ad ianuā eius vlceribus plen⁹. cupiens saturari de micis. Non dicit de p̄ciosis que cadebāt de mēsa huius diuitis: ⁊ nemo illi dabat. Qꝛ tali dño: talis est familia. Ideo illi ꝯformabātur in duritia mētis. Sicut est pater: ita cōiter filius. Sed ⁊ canes veniebāt ⁊ lingebāt vlcera ei⁹. Gratiores erāt canes: q̄ iste infamis diues: quia lingebāt sua lingua. Factū est: vt moreret̄ pauper Lazarus: ⁊ portaret̄ ab angelis in sinu abrahe. s. ad limbuz sctōꝝ patrum vbi descendebāt iusti āte xp̄i ascēsionem. Mortuus est aūt ⁊ diues ⁊ sepultus in īferno. In signū q̄ diuitie hoīem non saluant. Eleuās aūt oculos dum esset in tormētis. vidit abraham a lōge ⁊ Lazarum in sinu eius. ¶ Querit̄. Utruz dānati: videāt gloriā btōꝝ? Rñdeo q̄ sic: vt sic eoꝝ pena plus crescat.

UVA. BHSC. IyR_237

Sed confuse vidēt vsq; ad diē iudicij. Ex qua visione: o qualis dolor. Unde ps. Peccator videbit ⁊ irascet. Sequitur. Pater Abrahaz miserere mei. Glo. False patrē vocat: quem in opib⁹ mīe noluit imitari. Mitte Lazarū: vt intingat extremū digiti sui in aqua: vt refrigeret linguam meā. Ibi plus cruciabatur: qr per eam plus peccauerat? Respondit Abrahā. Recordare fili: qr r̄cepisti bona in vita tua. Hiero. sup hoc. Difficile immo impossibile est: vt ⁊ p̄sentibus ⁊ futuris q̄s fruatur bonis: vt ⁊ ventrē hic ⁊ ibi mētem impleat: vt delitijs ad delitias trāseat: ⁊ in vtroq; seculo gl'iosus appareat. Policrates lib. iiij. c. Impossibile dn̄t quidam: ⁊ hic florere cum mundo: ⁊ in eternum florere cū xp̄o. Et Lazarus similiter mala Uidēs de hoc non posse exaudiri: petit aliud dicens. Rogo te pater habeo q̄nq; fratres ⁊c. Utrū reprobi vellent oēs dānari? Rn̄det Tho. iiij. di. l. q̄ sic: etiā parētes. Et hoc ꝓpter inuidiā q̄ est in eis. Sed minus inuidēt suis ꝓpīquis q̄ alijs: qr eorū pena augmētaret. Ex hoc diues nō est mot⁹ ex charitate: sed ꝓpt bonū suū. Et ait illi. Abrahaz Habēt Moysen ⁊ ꝓphetas. Prīo Moysen qui eos docuit moralia agēda. Et ꝓphetas. Qui docuerūt mystica credenda. Audiant illos. Nō pater sed si q̄s ex mortuis ierit ad eos penitētiaz agent. Moti. s. ex nuncio? Rn̄dit. Si Moysen et ꝓphetas nō audiūt: neq; si q̄s mortu⁹ resurrexerit credēt. Qd̄ patuit ꝑ effectū. Qr Lazaro resurgenti: ⁊ xp̄o testimoniū ꝓhibenti nō crediderūt: sed magis interficere eū voluerūt: vt d̄r Jo. xij. Similiter nec xp̄o resurgēti: sed magis suaserunt falso ipsum nō resurrexisse. Et corpus eius a discipulis fuisse furatū In q̄ euangelio p̄dicabim⁹ de diuitijs. De q̄bus. iij. sunt considerāda

¶ Primum. dicitur opinionis.

¶ Scd̄m. dicitur declarationis.

¶ Tertium. dicitur inductionis.

Primū dicitur ⁊c. Querit dubiū. Utr̄ diuites diuitias habētes: aut hr̄e volentes: possint ad eternā vitā ꝑuenire. ¶ Circa hoc due st̄ opīones. Una est opīo pauperuz. Alia diuitū. Paupes arguūt ꝓp̄ma opīone: q̄ diuites non pn̄t saluari: vn̄ ꝓbāt triplici medio ꝯclusionē.

¶ Prīo dictis scripturarum.

¶ Secūdo dictis doctorum.

¶ Tertio dictis philosophorum.

¶ Primo dictis ⁊c. In veteri testamēto. Eccl'. xi. Si diues fueris nō eris innocēs a delicto. Et Prouer. xxviij. Qui festinat ditari: non erit īnocēs. et Dauid p̄s. xxxiij. Diuites eguerunt ⁊ esurierūt. Et. i. Thi. vi. Qui volunt diuites fieri. incidunt in tentationē ⁊ laqueū dyaboli. et desideria mala. que demergūt hominem in interitū ⁊ perditionem. Preterea v̄itas incarnata xp̄s. Luce. vi. Ue vobis diuitibus: q̄ habetis ꝯsolationē vestrā. Et Mat. xix Facili⁹ est camelū intrare per foramen acus: q̄ diuitem intrare in regnū celoꝝ. Et virgo maria in cantico suo: dulciter canit. Luc. ij. Esurientes impleuit bonis: ⁊ diuites

UVA. BHSC. IyR_237

dimisit inanes. Et hoc ꝑps voluit in exemplū pauptat̄ eligere mſes pauperculā: t Joseph carpentariū: pauper ipe ꝓmanēs ad patibulū crucis. Unde Lu. xvij. Vulpes foueas habēt: t volucres celi nidos: filius aūt hois nō habz vbi caput reclinet. ¶ Secūdo dicit̄ doctor. Quid dicis o pr̄ Augustine in lib. lxxiij. q. Uenenū charitat̄ ē spes adipiscendor. Et Eryb. sup. Mat. Si bonū esset auru: vtiq; ꝑps dedisset aplis: q̄ eis ineffabilia cōtulit dona: quinimo paupes t orbanos eos voluit esse: vt exemplum pauptatis t cōtemnendi diuitias nobis daret. ¶ Tertio dicit̄ ꝛc. Seneca li. de moribꝫ. Mihi credē: nō potes esse diues t felix. Et Tul. li. i. offi. Pecunie fugiēda est cupiditas. Nihil est enī tam angusti tāq; parui animi: q̄ amare diuitias. Nihil est honestius atq; magnificētius q̄ pecuniā cōtēnere. Ille. Ex hoc pbi ipsas cōtēpserunt: vt pōit Valerius de Anaragora. Cum vidisset omnia sua dissipata di. Non esses ego saluus: nisi ista perissent Et zeno pbs. Jubet me fortuna expediri? philosophari. Et Cratbes Thebanus: pergens Athenas ad philosophādū: ꝓditis bonis suis et in aurū cōmutatis. preciū illud piecit in mare inquiens. Ite aurū t diuitie: potiꝰ vos mergā: q̄ mergar a vobis. Et sic ꝑs prima oſtq; diuites nō possunt saluari. Exēplum illius diuitis bodie qui mortuus t damnatus. ¶ Secūda opinio est diuitum: q̄ diuites saluarī et non pauperes. Qō pbāt auctoritate: t exemplo. ¶ Primo auctoritate scripture li. Prouerb. xxviij. Propter inopiā multi delinquūt. O quot furantur. O quot vadunt ad lupanaria. Dete a mulieribus pluribus quare vadūt ad loca similia. Pro maiore parte dicent. O pater: t quia paupertas me cogit. Si dico de sacramētis factis: t de alijs rebus illicitis. Unde ꝑbus in i. Erbi. Impossibile est indigentes opari bona. Et in. iiij. Erbi. Linis indigētia mala. Sed ꝑ oppositus homo diues potest facere elemosinas: subuenire miseris: redimere captiuos: maritare puellas: fabricare ecclesias: construere monasteria: qō facere nō potest pauper et inops. Et b̄ mō potest se redimere de manu diaboli. Prouer. xiij. Redemptio anime viri: diuitie ꝑprie. Ambro. super Lucā. Diuitie ꝑbis sunt adiuuamenta ꝛutis. ¶ Scōo ꝑbatur exemplo. Adsunt exēpla virorꝫ sanctorꝫ. Beñ. xiij. Abrāā fuit diues auro t argēto: t tū saluat? est. Et Job. i. Fuit diues. vij. milia ouium: tria milia camelorꝫ: tamen saluatus est. Et Mat. viij. Centurio fuit diues: tamē a xp̄o commēdatur de marima fide. Amen dico vobis. Non inueni tantam fidē in isrl'. Et Lu. xix. Zacheus fuit diues tamen meruit xp̄m suscipe hospitio. Preterea Greg. papa. Siluester papa. Sanctus Rochus. s. Ludouicus rex Francorum fuerūt diuites: tamen sunt salui. Igit̄ diuites melꝰ possunt saluari q̄ pauperes. Et sic patet ꝓmum. Videamus veritatem.

UVA. BHSC. IyR_237

Feria.v.

Secundū ꝑncipale ꝛc. Doctores nr̄i sup̄ hāc materiā talē dāt distinctionez. Aut diues bn̄ se hz ad diuitias. vtēdo illis ad dei laudē ꝛ cōmodū ꝓximi. Aut male. Si ꝑmo mō. Diues saluabit̄. Si scd̄o modo dānabit̄. ad h̄ vt bn̄ ꝛ sine pctō se hēat ad diuitias: opus ē vt se custodiat a sex malignitatibus: que faciunt diuitem damnosum.

¶ Prima d̄r īordinata sollicitudo.
¶ Scd̄a d̄r illicita congregatio.
¶ Tertia d̄r improba affectio.
¶ Quarta d̄r iniqua possessio.
¶ Quinta d̄r ꝓdigalis expositio.
¶ Sexta d̄r sup̄ba cōuersatio.

¶ Prima d̄r ꝛc. Abstinere ab excessiua sollicitudine. Qd̄ ostēdit xp̄s Mat. vi. Nolite solliciti esse dicentes. Quid māducabim⁹: aut quid bibemus: aut quo opiemur. Hec oīa gētes inq̄rūt. Scit em̄ pat̄ vr̄ celestis: qꝛ his oībus indiget. Sequit̄. Primū q̄rite regnū dei ꝛ iusticiā eius: ꝛ hec oīa adijcient̄ vobis Iste est mod⁹ cōgregādi. Sz dicit mihi diues. O pat̄ habeo puellas nubiles oz me lucrari oz me eē sollicitū. Preterea nōne dn̄s dixit Genes. iij. In sudore vult⁹ tui vescer̄ pane tuo. ꝛ p̄s. Labores manuuz tuaruz qꝛ māducabis. Rn̄deo s̄m doc. ꝙ duplex est sollicitudo. Una bona. altera mala. Bona v̄o est qn̄ homo ꝓpter tp̄alia bona nō amittit diuina: nō missas: nō s̄mones ꝛ alia necessaria aīe ꝓp̄e. Qꝛ postq̄ ꝑfecit oīa q̄ sunt aīe occupat se circa corp̄alia. Ista est bona sollicitudo: sine qua nemo diu viuere pōt. Unde Hiero sup̄ Mat. Sollicitudo tollēda est: labor aūt exercend⁹ Scd̄a d̄r mala. ꝛ est qn̄ homo non curat de aīa nō de deo: ꝛ totū conatū suū ponit in acq̄rendis diuitijs: vnde vt diues fiat postponit oīa bona aīe. Et dixit. qui ī hoc mūdo bene hz in alio. O iudee: O canis. Contra tales dicit Grego. di. xlvij. Oēs dilectores in terrenis reb⁹ fortes sunt: in celestibus aūt debiles Nam ꝓ tp̄ali gloria vsq̄ ad mortez desudare appetūt: ꝛ ꝓ spe ꝑpetua nec parū quidē in laboribus subsistunt. Ille. Tales diuitie sunt ī dānationē possidētis: qn̄ nimiū inordinate satagit in ipsis acq̄rendis. Figura. Lu. xi. De illo diuite q̄ cuz multa sollicitudine cōgregassz bona tp̄alia: intra se cepit cogitare dicens. Anima mea multa bona habes in annos plurimos. Req̄esce: comede bibe. In nocte autē fuit ei dictū. Stulte hac nocte aīam tuaz demones repetēt. que aūt parasti cui⁹ erūt. Nunq̄d tuā possessionez quā cū sudore plātasti. Nunq̄d domū tuā quā depinxisti. Nūq̄d possidebis hec bona: vt tua. Ideo Asculanus lib. iiij. Om̄e creatuz currit ꝑ q̄tuor anni tp̄a: nec est stabilitas in terrestri regno: vnus it alius venit: vn⁹ miser alter btūs. Om̄ia humana subiacent motui. ¶ Secūda malignitas ꝛc. Quādo homo congregat diuitias modo illicito: cuz rapinis: fraudib⁹ extorsionib⁹. Tales diuitie faciūt hoīem dānosum et ꝑuāt ip̄m vita et̄na. Quid dicis o Dauid. Dn̄e q̄s habitabit ī taber

UVA. BHSC. IyR_237

naculo tuo: aut quis requiescet in
mōte sancto tuo. Nunq̄d vsurari⁹?
Nunq̄d fraudator. Non vere. Sed
qui ingredit̄ sine macula ⁊ operat̄
iusticiā. i. que iuste acq̄runtur. Et
alibi. Quis ascendet in montē do-
mini. Respōsum est. Innocēs ma-
nibus ⁊ mūdo corde qui non acce
pit in vanuz aīam suā: nec iurauit
in dolo ꝓximi sui. Sed ve mundo
a scandalis: qꝛ hodie diuitie ꝯgre
gant̄ mille modis illicit̄ et vsuris.
Nota Bona. ꝙ triplex est vsura: q̄
homo congregat diuitias. Prima
animi. Ille pauꝑ petit in mutuuz
x. aureos ab auaro vsurario. Ille
prestat ei sub spe lucri accipiendi
quid: aliter non faceret. Usura est
lz nō exprimat verbo. O quot sunt
de istis. Secūda est signi. Et ē qñ
quis difficilē se reddit: ad mutuan
dū cū requirit̄. Rñdit ei. Uere non
habeo modo. Et vtit̄ talib⁹ verbis
vt indigens dicat. Amice: non ero
ingratus. Talis si accipit aliquid
vltra sortē: vsura est: ⁊ illicita con-
gregatio. O quot sunt de his. Ter-
tia est vsura pacti: cuz quis pactū
facit. Ego volo sic: ⁊ sic: vt faciā ti-
bi tale seruitiū. Et qđ plus ē: q̄daz
faciūt ꝑ instrumentū. Et si sunt de
cem faciūt dicere. xvi. Creme q̄dā
ribaldus q̄ mutuo dabat frumētū
et faciebat fieri instrumēta: si erāt
decem dicebat q̄ndecim. Quidam
pretor scz Fautinus noīe familie
pensauroꝝ: fecit manū prescidi no
tario. Et vsurariū ꝓuauit om̄ibus
suis oīa sequestrans in camera de
s. Marco: vsurarius publicus. O
beate leges. O pretores tales: ius
agatis. Contra tales Deut. xxiij.
Fratri tuo absq̄z vsura id quo indi
get accommodabis. Tales diuitie
sunt in dānū possidētis. Uñ patet
scđa malignitas. ¶ Tertia dicit̄ ⁊c.
Qñ homo amat diuitias intense:
ponēs in ipsis finē suū. Uñ Dauid
in ꝑs. Nolite sperare in iniq̄tate: ⁊
rapinas nolite cōcupiscere diuitie
si affluant ⁊c. In q̄bus v̄bis Tho.
in expōne. ꝑs. Dicit ꝙ circa amorē
diuitiaruz hoīes se habēt quadru
pliciter. Quidam ꝑfecte. Quidam
stulte. Quidā mirabil'r. Quidā dā
nabiliter. Primo ꝑfecte. Qui non
habēt diuitias: nec cupiūt habere
vt fuit Dñicus q̄ vnā solā tunicam
habuit. Et de beato Uincētio q̄ re
nuit capellā: ⁊ alij scti. De talibus
Mat. v. Beati pauꝑes spū ⁊c. Et
Asculan⁹ lib. ij. En hi sunt pr̄es im
maculati mūdū dolosum cōtēnen
tes: semꝑ incedūt operationibus
v̄tuosis quos v̄tus ī celū deducit
ceteris in eternis penis desolatis
Scđo quidā fatui qui non habent
sed cupiūt habere. De istis plenus
est mūdus. Quicūq̄z diuitias cupi-
unt. Seculares religiosi. Uñ ph̄s
i. Poli. Desideriū diuitiarū vadit ī
infinitū. Tales sunt fatui q̄ cupiūt
habere qđ confusionē potest indu
cere aīe: ⁊ interituz sue pauꝑtatis
amittūt: que voluntaria debz esse
Tertio quidam mirabil'r. Qui di-
uitias habēt: nō tñ amāt eas: vt pz
de multis viris sanctis Ludouico
rege Francie: ⁊ de alijs. Et vere h̄
mirabile. De hoc Eccl'. xxxi. Beat⁹
vir diues qui inuēt⁹ est sine macl'a
⁊ qui post thesaurū non abijt: nec

UVA. BHSC. IyR_237

sperauit i pecūie thesauris. Quis est hic ⁊ laudabimus eū. Fecit em̄ mirabilia in vita sua. ¶ Scd̄m Dominicum Tolo. aliquid d̄r mirabile ꝓpter duo. Quia dicit mirabil'r. Primo ꝓpter raritatem vt ea que raro eueniūt admirationem causare solēt: vt eclypsis solis ⁊ hmōi Scd̄o ꝓpter difficultatē: vt ꝙ hō i igne non comburat̄. Ad ꝓpositu3. Raro cōtingit ꝙ hoīes diuitias habentes non ament. Et difficile est Ideo dicit. Fecit mirabilia ⁊c. Et Aug. Difficile est diuitias possidere: ⁊ non teneri nimis amore earū Sicut rex Ludouicus in Francia. Alexāder in oriēte. ¶ Quarto q̄dā ⁊c. Quia pro ipsis acquirēdis non curant deum offendere ⁊ pctā cōmittere. De istis Mat. xix. Amen dico vobis: quia difficile diues intrabit ī regnum celorum. ⁊ Lactā. in. vij. c. i. Uirtutis via non capit magna onera gestantes. Eo fit vt pauperes ⁊ humiles deo facilius credāt qui sunt expediti: ꝙ diuites qui sunt pluribus impedimēt̄ implicati: īmo v̄o cathenati. Nec pñt in celum aspicere: qm̄ mens eoru3 in terra3 defixa est. Ille. Tales moriuntur desperati oculis auersis: cum clamoribus. Exemplū illius Bononiensis qui bacile voluit aureoꝝ ante se di. O ducati mei: cum ꝙto sudore vos acq̄siui. Cui vos relinquā. Et clamando expirauit. Asculanus li. iiij. Dico tibi te scire decet copiā diuitiarū meo iudicio acquiri sine deo displicentia non posse. ¶ Quarta malignitas ⁊c. Qñ homo possidet bona pauperꝝ pupillorꝝ: viduarū: orphanorum: ecclesiarum. Tales diuitie hoīem diuitem damnāt. Unde Tho. xxij. q. lxij. ar. vlti. Quādiu homo retinet male ablata: ⁊ proximi bona: semp est in statu mortalis peccati Unde tenetur ad restitutionē ⁊ ad omne dānū ⁊ interesse. Quia sicut accipere rem alienā est contra iustitia3: ita etiā detinere. Quia per hoc ꝙ aliquis detinet rem alienaz inuito dño: impedit eu3 ab vsu rei sue: ⁊ sic facit ei iniuriā. Contra tales Leuit. xix. Non morabit̄ opus mercēnarij apd̄ te vsq3 mane. Uerte te frater Gabriel ad diuites. O ciues mei: ad vos clamo qui bona pauperū iniuste detinetis. O pat̄ habemus puellas ⁊ magnā familiam ad nutriendū. Si reddere volum⁹ mēdicari: cogemur ad hospitale vēturi edent nos pediculi: nec poterimus pōpatice incedere. Audi diuū. Hiero. in epl'a ad Gerotiā Melius est rem familiarē minui: ꝙ anime salutem perire. Et meli⁹ est amittere: qd̄ velimus nolimus aliquādo periturū est ꝙ id amittere: pro quo dimittēda sunt omnia Ille. Et vere sic est: quia melius ē modicum in miseria viuere: ꝙ ꝑpetuo cruciari. Sed plures non faciunt: quia sunt assueti delitijs: et sic damnantur. Exemplum in ciuitate Parme. Dum quidam predicaret de nostris predicatoribus contra vitia: quidā vsurarius compunctus venit ad ipsum vt restitueret male ablata. Uxor et liberi audientes: ad ipsum pergunt dicētes. O socie mi, quid vis facere?

UVA. BHSC. IyR_237

Non portabo plus manicbas rubeas. ⁊ caudam vestium. Et filij. O pater mi: nō poterimus incede re: induti de veluto: est de sanguie pauperuz. Audiens iste: noluit restituere. Et sic pater cū filijs ad infernuz sunt cōducti. O lupina conscientia. Tales diuitie dānant bomines. ¶ Quintra malignitas ⁊c. Quia diuitias non debet expende re diues malā mētē: sz circa se, put opus est. Residuū vero circa pauperes. Unde Tho. xxij. q. xxiij. ar. vi. Bona temporalia q̄ bomini diuiti conferuntur: eiusdem quidez sunt ꝑtum ad proprietatē: sed quo ad vsum non solū sunt eiuz: sed etiaz aliozū qui ex eis sustētari possunt. qō scz est superfluū. Ille. Non enim bomo est dōs rerū sed dispensator. Quod patet: q; non propria: quia in morte nobiscum eas portare nō possumus. Unde Ambrosius dist. xl vij. c. Sicut bi. Esurientiū panis est quē tu detines: nudorum est vestimentuz qō tu recludis. Et Isa. lviij. Frange esurīēti panē tuū ⁊c. Deut. xv. Ideo ego ꝑcipio tibi: vt aperias manū fratri tuo egeno et pauperi: qui tecū versatur in terra Debet bomo esse liberalis in dādo Talis fuit Alexāder magnus: qui nibil babere volebat qō cū suis militibus participare nō posset. Unde cum semel per quādā siluā pergeret: ⁊ ipse cuz suo exercitu deficeret siti. quidaz ꝑ magno munere, cypbū aque ei dedit: quē ille effundi mādauit. Noluit solus bibere: postꝫ a liis nō poterat cōmunicare. Ille. Sed heu expendūtur hec bona in pōpis: in equis pauperes fame moziuntur. Et demon super boc derīdet. Et cauda mulierū est sella dyaboli. Exēplū babek sctis zeno: dū semel iret post beatū Ambrosiū: vidit quādā mulierē cū longa cauda incedentē ⁊ cepit ridere. Requisiuit Beat⁹ Ambrosius cur risisset. Ui di inquit quosdā demones dormitantes super caudā buius mulieris. Et dū trāsiret ipsa ꝑ viā lutosam eleuauit caudā: et de mōes i ea dormiētes: ceciderūt in lutū. Unde alij demones ipam sequētes: valde riserūt. Jō riserūt. O vanitas: o ditissime. Clamāt paupes clamāt nudi: ⁊ clamabunt in iudicio. Judiciū iudiciū dñe. Tales diuitie sunt in dānatiōes possidētis. Exēplo bui⁹ epulonis: q̄ expēdens bona sua in pōpis ⁊ comestionib⁹ nec dans lazaro micā panis: damnatus est. Moztuus est diues. ⁊c. ¶ Certa malignitas ⁊c. Oñ bō superbe cōuersaz: ⁊ alios despicit ex suis diuitijs. Tales diuitie sunt in dānū diuitis. Quot bodie videm⁹ supbire. Qui i paucis dieb⁹ ex maxima miseria: venerūt ad matias pōpas: ⁊ boc per pbas ⁊ nepbas. Et nemo pōt eis loqui nisi cum ingenio et cū bireto in manu. Unde Tho. iij. parte. q. xl. ar. iij. Abūdantia diuitiarū est supbiendi occasio Talibus vere diuitie sunt in dānationez. Unde apostolus. i. Tbi. vi. Precipe diuitibus buius seculi nō sublime sapere: neq; sperare in incerto diuitiarum. Et quare o pater: quia moztalis est: q; abbominatio est. Et saccus est vermium.

UVA. BHSC. IyR_237

De magno soldano legit̄ q̄ in morte sua fecit deferri p̄ totā babyloniam sup̄ lanceā linteamen. ⁊ clamari. Nihil de oībus diuitijs secū portat soldanus nisi hoc linteamen. Petrarcha. v. Triumpho Tēporis Pretereūt vr̄e elationes ⁊ pompe sil'r dn̄ia ⁊ regna p̄transeunt omīa mortalia tempus detruncat.

Tertiuz principale ⁊c. Inducimur triplici rōe dītias ꝯtēnere: nec cor pōere ¶ Prīo. rōe exēplaritatis ¶ Scd̄o. rōne auctoritatis. ¶ Tertio rōne dānabilitatis. ¶ Primo ⁊c. De xp̄o q̄ fuit pauper: vsq̄ ad crucis patibulū. In p̄sepe nasci voluit. in cruce nudus posit⁹ fuit. in omībus pauper: vt doceret nos: cupiditatē diuitiarū contēnere. o paup̄ iesu. O mēdico iesu: qui nec domū habuit ad hospitādum nisi in domo aliēa. Preterea exemplū adest sanctorū. Dn̄ici. Frācisci aliorūq̄ q̄ diuitias contēp̄serunt. ¶ Scd̄o rōne ⁊c. Unde dis. xlvij. c. Bonorū. Qui cupiditatez a se non abscidit: auctori bonorū adherere non valet. ¶ Tertio rōne ⁊c. Quid hēs opulētissime de auaritia tua? Quoad corpus non nisi terrā. p̄s. Dormierūt somnū suū: ⁊ nihil īuenerūt ⁊c. Et Job. xxvij. Diues cuz dormierit nihil secuz affert. Et nota q̄ dicit nihil Job. xiij. Diues audi p̄ charita. Hoc solū mihi sup̄ est sepulchrū. Eccl'. x. Cum morietur homo hereditabit serpētes. O verbum preciosum. Nūquid aurū: argentum. Serpētes. O infamis. O epulentissime. O serue. Exemplo patet diuitis huius: qui sepultus est in inferno. Quapropt̄ August. sermone ad heremitas. xxiiij. Noli plorare q̄ mūdi sunt: et q̄ sunt necessaria euenire. Depone de anīo tuo fletuz p̄ terrenis: ⁊ assume lamentū p̄ celestib⁹. Btī q̄ lugēt: btī qui flent: qm̄ ipsi ridebūt. Diligamus ergo lachrymas q̄ sunt suaues diligētibus deū. Simus ergo tanto proni ad lamentum: quāto fuimus ad culpam audaces. Pone ergo oculum cordis vt p̄ducat lachrymas compunctionis. Ille. ¶ Feria sexta secunde hebdomade. xl. De vsuris ⁊ restitutione rei aliene.

Homo erat paterfamilias q̄ plātauit vineā: ⁊ sepem circūdedit ei: ⁊ torcular in ea fodit ⁊ edificauit turrī ⁊ locauit eā agricol': ⁊ p̄egre p̄fect⁹ est. Mat. xxi. ¶ Pater familias s̄m doctores est dn̄s de⁹. Qui tres hz familias: celestē terrestrez: ⁊ īfernalē. Qui plātauit vineam id est plebē iudaicā. De q̄ Isa. vi. c. Uinea dn̄i exercituū: dom⁹ israel est. Sepe eā circūdedit: qr eā muniuit angelica custodia. Torcular in ea fodit: qn̄ legē sibi dedit: qr mlt'is p̄ceptis eos torq̄bat. Precepta fuere in sūma. ix. c. xiij. Edificauit turrim. id est templum in hierusalē: qd̄ erat edificatū in moduz turris. Et locauit eā agricolis id ē sacerdotibus ⁊ principib⁹. Qui habent officiū seruandi cultū diuinū et iusticiā in hominib⁹. Et peregre

UVA. BHSC. IyR_237

ꝓfectus est. Nō qꝛ mutet locū: qui vbiq; est pñs: sꝫ qꝛ dimittit agere ſm arbitriū suū. Eccl'. xv. Deus ab initio cōstituit hoīem ꝛc. Cum aūt tp̄s futurū appꝛopinq̄ret: qꝛ post susceptā legē debebant facere fructum bonoꝝ operuꝫ: misit seruos suos. i. p̄mos ꝓphetas ad agricolas. i. ad reges ꝛ sacerdotes principal'r: ꝛ ad alios subiectos vt acciperent fruct⁹: ꝑ p̄dicatōem eos ad fructū bonoꝝ operum reducēdos. Agricole aūt ſuos illos appꝛehenderūt ꝛ occiderūt: aliū occiderunt vt Isaiā ꝓphetā qui secat⁹ fuit serra lignea: ex p̄cepto manasse regis iuda. Aliū occiderunt sicut Amos. Aliū lapidauerūt: vt zachariam ꝓphetam. Quē ioas rex iuda iussit lapidari in tēplo. Iteꝝ misit alios ſuos plures. s. ml'tiplicādo ꝓphetas ad ppl'i coꝛrectiōeꝫ. Et fecerūt illis sil'r eos occidēdo. Intantū: ꝙ vt dꝛ. iiij. Reg. xxi. Impleuerūt hierusalē sanguine ꝓphārum vsq; ad os. Nouissime aūt misit ad eos filiū suū ꝓ nobis incarnatum dicēs. Uerebunt filiū meū. Agricole aūt id ē sacerdotes ꝛ legispiti vidētes filiū xp̄m benedictū opa diuinitat̄ facientē dixerūt inuidia moti. Uenite occidamus eū: ꝛ nr̄a erit hereditas. Et hoc tractauerūt de morte eius. Unde xp̄m app̄hēsuꝫ circa vineā eiecerūt ꝛ occiderūt. Quia vt dicit el nostro romāo apostolo. ad Heb. vlt. Extra portaꝫ passus est. Deinde xp̄us interrogauit iudeos dicēs. Cū venerit dñs vinee. i. de⁹ pater ad iudicandū: q̄d faciet illis agricolis. Inter eos erāt q̄dā boni: qui dixerūt. Malos male ꝑdet qꝛ eos dānabit. Mat. xxv. Ite maledicti ꝛc. Et vineā suā. i. ecclesiaꝫ triumphantē. locabit alijs agricolis. i. gentibus: ꝛ apostolis ꝛ xp̄ianis: quia iudeus de dño effect⁹ est ſuus extraneus a regno dei. Et q̄ dicebatur populus peculiaris: dicitur populus vidualis. Applica. De vsuris erit sermo. De qua tria sunt videnda.

¶ Primū dꝛ oppositionis.
¶ Scdm dꝛ modificationis.
¶ Tertium dꝛ deceptionis.

Circa primū ꝛc. Querit dubiū. Utrum vsura sit pctm̄ retinere rē alienā inuito dño. Circa hanc materiā. Qꝛ plures sūt opiniones. Ideo in p̄ñtiarū: soluꝫ duas capiam⁹: vnā vsurariorum ꝛ iudeoꝝ qui vsurā nō esse peccatuꝫ ꝓbant: ꝛ arguūt sic. Om̄e pctm̄ est cōtra aliquā legē: sed vsura nō est ꝯtra legē: nec diuinalē nec hūanalem: ergo vsura nō est pctm̄. Maioꝛ est nota. Minoꝛ pꝫ. ¶ Prīo nō est ꝯtra diuinalē. Qꝛ Deut. xxiij. dꝛ Non fenerabis fratri tuo ad vsurā sed alieno: ergo nō est ꝛc. ¶ Scdo nō est cōtra legē nature: qꝛ de iure nature est vt homo aliq̄d recōpenset ei q̄ sibi bn̄ficiū cōtulit ne īgratus īueniat. Amic⁹ em̄ sua pecūia mutuata lucrat ad rōnem. xx. ꝓ cētenario: videt equū vt mutuās sit ꝑticeps saltē. x. vl'. vi. al's mutuat in dānū mutuātis. Qd cōtra dꝛ in vi. de reg. iu. Nemo dꝫ lucrari cum iactura alterius. Non est ꝯtra legē ciuilem: siue humanalē q̄ ꝑmittit

UVA. BHSC. IyR_237

vsuras. C. de vsuris. l. eos. In bõe fidei iudicijs: q̃le est etiã negocioꝝ gestoꝝ: vsurarũ rõnẽ haberi certũ est. Et. l. Pro auro vel argẽto ⁊ veste: facto cyrographo: licitas solui vel ꝑmitti vsuras iussimus. ¶ Alia opĩo dicit ꝙ vsura est pctm̃. Amb. li. de bono mortis. ⁊ ponit̃. xiiij. q. i. c. Si quis vsurã recipit: rapinaꝫ facit vita non viuit. s. gr̃e. Et ex̃ de vsuris. c. Sup eo. vbi d̃r. Usurarũ crimẽ vtriusq̃ testamẽti pagina detestat̃. g̃ ⁊c. Ad quã difficl'tatẽ rũdent theo. iiij. di. xv. Sco. eadẽ di. ⁊ Ric. ibidẽ. Qd̃ vsura oĩs semp̃ est peccatũ. Que conclusio ꝓbatur triplici medio. Rõne. Auc̃te. Exẽplo. Primo rõne triplici.

¶ Primo rõne mediationis.

¶ Scd̃o rõne preceptionis.

¶ Tertio rõne comparationis.

¶ Primo ⁊c. Cõcl'o est pbi. ij. Pbi. Qd̃ finis imponit necessitatẽ oĩm eoꝝ q̃ sunt ad finẽ. Exẽpli gr̃a. De ĩfirmo q̃ cupit sanitatẽ oꝫ ꝙ sumat pillul'. ⁊ postea medicinam: ⁊ alia necessaria. Si in vno p̃ncipali deficeret q̃ est medicina nihil faceret. Quia finis ĩponit ⁊c. Ad ꝓpositũ. Finis nr̃ est deus ad quez ꝑuenire nõ possum' nisi ꝑ media que sunt tres ṽtutes theologie ⁊. iiij. cardinales necessarie ad finẽ. Si in vno deficit: nihil homo facit. Qꝛ vt dic̃ magr̃ in. iij. ṽtutes sũt ꝯnexe. Qui vna caret oĩbus careat. Tu vadis ad p̃dicatiõem: ⁊ alia parte tenes concubinã nihil facis: qꝛ ad finem deficit vnũ. Ideo Jac. ij. Et habet̃ de pe. di. iij. c. Pniam. c. ꝓpe. c. defleat. ⁊ ex̃ de reg. iur. in. vi. Qui totam legẽ ꝟuauerit: offendat aũt in vno factus ⁊c. Unde Canoñ. ex̃ de fide instrumentorũ. c. Scriptura. In bulla pape si q̃d deficit vel error in grãmatica ꝓ falsa hr̃. Ita est in ꝯscia boĩs q̃uis sint aliqua bõa tñ si deficit in aliquo mortali nihil fit: quia finis imponit ⁊c. Ad ꝓpositũ. Inter cetera media potissimũ est iusticia. De qua in. vi. Eth. Preclarissima oĩm ṽtutuꝫ est iusticia: nec hesper nec lucifer est ita mirabil'. Que clamat reddere vnicuiq̃ qd̃ suũ est: vt d̃r. xij. q. ij. c. Cum deuotissimam. Et insti. de iusticia et iure. l. Justicia. Sꝫ vsurari' deficit ab hoc medio: quia nõ cõtribuit ꝓximo suo qd̃ suũ est: ĩmo exigit ab eo aliquid vltra sortẽ: igit̃ ⁊c. ¶ Secũda rõ ⁊c. Cõclusio est Tho. i. ij. q. cxviij. ⁊. iij. cõtra. c. cxxx. Qd̃ illd̃ qd̃ cadit sub p̃cepto est de necessitate salut̃: sed vsura cadit sub precepto quadruplicis legis. Igitur. Primo legis nature q̃ vult. Quod tibi fieri nõ vis alteri ne facias: et ecõuerso. vt d̃r. di. i. c. ⁊. di. ij. c. Sana. ⁊. x. q. i. ca. Placuit. ⁊ Luce. vi. Prout vult̃ vt faciãt vobis boĩes ita ⁊ vos facite illis simil'r. Tu vis ꝙ ꝓximus tu' tibi mutuet ⁊ ꝙ non vendat ad terminũ plusq̃ ꝓ pecunia: ⁊ tu fac sil'r. Preterea Tho. in trac. de. x. p̃ceptis dicit. Qd̃ nõ est pctm̃ ita ꝑiculosum vt vsura: ⁊ restitutio male ablati. Que est rõ o Tho. Rñdeo ꝙ ꝓpter hoc. Cũ alia pctã ꝯtritiõe laxent̃: hoc pctm̃ cogit solutio. Idẽ in. iij. ꝑte. q. lxviij. ar. vi. Baptizati tenent̃ ad restõnẽ male ablatoꝝ. ¶ Secũdo lege ve-

UVA. BHSC. IyR_237

teri. In veteri testamento. leuiti. xxv. Si qs dānificauerit ꝓximū: restituat ei: vt aīal ꝑ aīali: mutuum ꝑ mutuo Et deut. xxiij. Fratri tuo absq; vsura id qd īdiget: accomodabis. ⁊ exodi. xxij. Si pecuniam dederis ppl'o paupi q̄ bītati tecū: nō vrgebis eū q̄si exactor: nec vsuris opprimes. Et. ij. Esd. v. dicit ꝙ cū maiores iudeorū opprimerēt minores vsuris. Esdras audito clamore ppl'i: increpauit optīates et magistrat⁹. d. Usuras ne singuli a frib⁹ vr̄is exigas. Non ē bona res quā facitis. Preterea lege euāgelica. Math. xviij. Redde qd debes. Ro. xiij. Debita oīb⁹ reddite. Tertio lege ⁊c. De pe. di. v. ca. Falsas. Qui bona alteri⁹ īiuste detinet: sciat se verā pnīam nō posse ꝑagere. Et. xiiij. q. vi. Si res aliena ꝓpter quā pctm̄ ē reddi pōt ⁊ nō reddit: penitētia nō agit: sz simulat. Qd si veracit agit reddi dz: qr nunq̄ remittit pctm̄ nisi restituat ablatū. Quarto lege ⁊c. Usura est ꝓhibita lege ciuili: vt dicit glo. C. de vsuris in. l. Ut autez. Et. l. i. dicit glosa ꝙ vsure pessimo iure debent. Et Auctentica dicit etiam eam ꝓhibitā. Preterea. ff. de iniurijs. l. Cōditio ff. de conditione indebiti. l. Reruz amotarum: dicitur. Nemo debet cum alterius damno locupletari. Quia vulgo dicitur portio socij facit iuflare ⁊c. O quāti sunt de istis qui annis elapsis de maxima paupertate venerunt in maximā opulentiam ⁊ hoc per ꝑhas ⁊ nephas Ille pauper emit caseum quē nūq̄ gustauit. Alius pannum: quem nunq̄ induit. O lupi. Multi querūt miraculū. sed hoc est maximū O. vxores talium: si vestra vestimēta sub torculari ponerētur: exiret sanguis pauperum. Exemplum illius vsurarij qui cōmedens: sanguis de pane cepit exire. Tales comedunt de omni parte parū masticando. Tertio ratione ⁊c. In. ij. Topi. Si quod minus videtur in esse inest: ergo et id quod magis. Ad propositum. Si de minimis vsuris est necessaria restitutio: a fortiori de magnis. Uñ sco. iiij. di. xv. ponit talem casuz. Martinus mutuauit Iohanni vnum aureuz tali pacto: vt in tali tempore restituat ei. Accidit ꝙ in pari necessitate reperiuntur. Si iohannes reddit moritur fame. Si martin⁹ nō recipit: idem. Quid super hoc agēdum? Dicit Sco. cum quo est Ricardus in. x. ibidem. Quod potius debet reddere et mori. Igitur. Si in tanta necessitate teneres restituere: multo plus non existens in ea necessitate. Que conclusio probatur exemplis. Primo de sancto Martino qui ab angelis ⁊c. Cum quo exēplo. xv. q. v. Si q̄d inuenisti ⁊ non reddidisti rapuisti. Danda sunt bona huiusmodi ad pias causas. Preterea. Ex cronica ordinis. Cum quidem frater pannum vilem sine licentia recepisset: veniens ad mortem stetit ob hoc aliquot dies in purgatorio. Secundo ꝓbatur exēplo politico ꝑ Ra. li. ij. c. ij. De fuluio flacco. Cū esset sup fabricā romanoꝝ trāstulit tegl'as marmoreas a tēplo Iouis in

UVA. BHSC. IyR_237

tēplū fortune: qđ erat rome. Infra paucos dies mortui sunt duo filij. Uñ audita morte eoꝝ. pre dolore se interemit. Qđ audiēs senatꝰ romanꝰ: tegulas restituit in loco suo quasi attribuētes mortē filioꝝ furio qđ fecerat in tēplū Jouis. Sed heu. qꝛ pauci īueniuntur de istis. Exēplū de san. Ber. Qui cuidā demoni p̄cepit vt a quodā exiret. Respōdit. Nos sumꝰ hic. iij. Ego vocor claudēs cor. Aliꝰ claudens os. Aliꝰ claudēs marsupiū. Iste p̄ oībus lucrat̄. Unde patet primum.

Secundū dr̄ ꝛc. Scilꝫ quibꝰ modis vsura cōmittit̄. Ad qđ respōdeo ſm Theolo. Tho. quolibet. ix. q. ix. Sco. in. iiij. Et Cano. in. ca. Si vos. xiiij. q. vi. Et glo. sup. c. Sepe cōtingit. De resti. spo. ꝙ tribus modis committitur.

¶ Primo recipiēdo munꝰ a manu.
¶ Scđo r̄cipiēdo munꝰ ab obseq̄o.
¶ Tertio recipiēdo munꝰ a lingua.
¶ Primo ꝛc. Siue sint denarij: siue aliq̄d qđ precio estimari possit. vt dr̄. xv. q. iij. c. Putant. Uñ Ambro. Esca vsura est: ꝛ vestis vsura est: ꝛ quicq̄d sorti accidit: vsura est. In hoc primo mō sunt. iiij. cōditiōes p̄sonaꝝ immersaꝝ in hac voragine vsure. ¶ Primi sunt multi nobiles q̄ nolūt laborare ꝛ ne pecunia eis deficiat paulatim cōsumendo: tradunt eā mercatoribꝰ vel alijs: ītēdētes recipere aliquid annuatim ad discretionez suā: saluo semp̄ capitali. Et q̄uis ip̄i volēt hoc depositū: tñ est vsura: vt dr̄. xiiij. q. iij. c. Si feneraueris. Nec est depositū nec sapit naturā eiꝰ. Sūt ꝛ alij mutuātes pecunias diuersis p̄sonis: accipiētes in pignus domū vl' agꝝ sub noīe securitatis: ꝛ fructū interim dicti pignoris volunt habere. quousq̄ restituat̄ eis pecunia nō cōputādo in sortē: vsura est. Extra de vsuris ca. i. Excusat̄ in hoc casu gener: qui cuꝫ sustineat onera matrimonij ꝛ nondū habuit dotē recipit a socero aliquo mō possessionē in pignꝰ vsq̄quo dotem recipiat. Hic sine vsura fructꝰ pignoris suos facit. Nec tenet̄ cōputare in sortē: vt ptꝫ ex̄ de vsuris. c. Salubrit̄. ¶ Scđi q̄ cōmittūt vsuras sūt mulieres vidue q̄ ne cōsumant dotes suas: deponūt eas mercatoribus ad discretionē: qđ vsura est: vel recipiūt ab heredibꝰ cōiugis sui defuncti possessionē vsusfructuantez quousq̄ reddātur ei dotes: vsura est. Iste mulieres sunt longe dissimiles ab illa muliere noīe Busa regionis apulie ditissima: que. x. milia ciuiū romanorum cōflictoꝝ ab Annibale apđ Cānas intra menia canusina: benignissime absq̄ vlla spe lucri alimentis p̄ plura tēpora sustētauit: vt Uale. dicit li. iiij. ca. de liberalitate. ¶ Tertij sunt vēditores reꝝ: q̄ vendūt aliq̄d ad terminū. Et rōne termini plus volūt: vsura est: qꝛ tēpus vendūt: qđ deꝰ voluit esse cōe. Clama cōtra artifices. ¶ Quarti sunt q̄ mutuāt granū: vel bladū vetꝰ: vt nouū accipiant. Et si h̄ faciūt vt meliꝰ accipiāt ꝛ vtile intēdūt ex mutuo vsura est. ¶ Scđo cōmittit̄ vsura: recipiēdo

UVA. BHSC. IyR_237

intentione ⁊ pacto: vt seruiant eis in opibus agri: vinee: vel opibus boum: equoꝝ: vel alio seruitio corporali. vsuram cōmittūt: vt patet extra de vsu. c. Consuluisti. ¶ Tertio cōmittitur recipiēdo ⁊c. Ut cū quis mutuat alicui: vt porrigat ꝓ se preces ꝓ aliquo officio vel beneficio obtinendo: vsura est. Sed ve qꝛ hodie nō seruātur hi casus. Et per consequens o q̄ multi damnātur. Exemplum illius vsurarij qui in testamento legauit aīam suam vxoris filiorum: ⁊ aduocati in manu dyaboli. Uñ dicūt docto. ꝙ nō est peccatuz tam periculosum: vt vsura: ⁊ hoc triplici ratione.

¶ Primo ratione derelictionis.

¶ Scdo rōne successionis.

¶ Tertio rōne reprobationis.

¶ Primo ⁊c. Usurarius in morte ab omnibus sanctis derelinquit. Et merito. Cū em̄ nō cesset etiam sacro die lucrari: apostolorū martyrum virginuz. Ideo iusto dei iudicio in extremis positus: ab oīb⁹ sctis dereliquit: vt nec deū nec sanctos habeat ꝓ amicis. Et quando in morte talis legūtur ietanie sctōrum. Petre ora ꝓ ⁊c. vertūt faciez suā sancti. Scdo ⁊c. hoc em̄ pctm̄ transit ad posteros: quia tota familia est particeps huius peccati. Cum in alijs peccatis filius nō portet iniq̄tatē patris: in hoc autē sic. Uñ dicūt doct. ꝙ in aliq̄ vsurari⁹ est deteriora iuda. De iuda em̄ legit. Mat. xxvij. ꝙ pnīa duct⁹ retulit. xxx. ar. Sz vsurari⁹ q̄diu viuit nō vult restituere. ¶ Tertio rōne ⁊c. Qꝛ vsura reprobat triplici lege. ¶ Prīo a diuinali: vt ptz. xxij. Exo. ⁊ Leui. xxv. ¶ Scdo a canonicali vt pz ī decre. di. lvi. c. Seditionarios. Et ex̄ de vsuris. c. qm̄. Ubi lex. iij. ponit. Primū est ꝙ vsurarij manifesti nō admittāt ad cōionē. Scdz est ꝙ oblatiōes eoꝝ nō accipiant. Tertiū est ꝙ nō recipiantur ad eccl̄iasticā sepulturā: si ī h̄ pctō moriant. Et addit Petr⁹ de Pal. in. iiij. ꝙ tales si possint restituere ꝑ se ⁊ nō faciūt: lz mādent vt restituat nō sunt absoluēdi: nec valent eoꝝ testamēta: nec ad sepulturam sunt recipiēdi. O pr̄ habeo bullas Clemētis. Sixti. Pij. q̄ me absoluunt. Et ego dico ꝙ pōtifex sup h̄ nō pōt: ꝙ vsuz sine pctō exerceat: vt pz ex̄ de vsuris. Uñ librāda sunt v̄ba xp̄i. Luc. vi. Mutuū date: nihil inde sperātes. Est em̄ mādatuz negatiuū istd. Oē mādatū de vsura hz vī p̄cepti: vt ptz. ff. mādati. l. i. Ubi dr̄ ꝙ siue volo siue rogo: siue alio q̄cūq; v̄bo scripserit: actio mādati ē. Istd ḡ p̄ceptū de vsuris īuiolabil̄r obs̄uandū ē. Date inq̄t mutuū nihil ⁊c. Scdm Cano. sunt due ꝑticule. Prīa ē. Date mutuuz Qm̄ q̄ cōmode pñt mutuare sine notabili dāno sui status tenent ad eos q̄ sūt in magna necessitate. Secūda ꝑs est. Nihil īde sp̄antes. Et h̄ est in p̄cepto. Ita ꝙ ītelligas de spe bonoꝝ tp̄aliuz q̄ p̄cio estimari pñt. Tñ dic̄ Tho. xxij. q. lxxviij. ar. ij. Si mutuās aliq̄d accipiat nō q̄si exigēs ex aliq̄ obligatiōe tacita vl̄ exp̄ssa: sz sicut ḡtuitū donū nō peccat. Qꝛ etiā anteq̄ mutuassz pecuniā poterat accipe ḡtis aliqd donū

UVA. BHSC. IyR_237

licite. Nec peioris ꝯditionis fit: qꝛ mutuauit cũ eiꝰ intentio sit recta. Exẽplũ Arch. d̃ vsurario q̃ ĩ nocte de lecto surrexit: ⁊ ĩ cõuẽtũ quẽdã fugit. Filij aũt dũ ĩuenissent: ⁊ euꝫ ad ꝓpria reducerẽt: raptꝰ est in fluuiũ ⁊ nõ amplius visus est. Apparuit aũt filijs di. Ne ĩcedatis ꝑ viã quã ego tenui. Uñ oẽs religionẽ ꝑdicatoꝝ. s. Mariã nouellã ingressi sunt: q̃ tunc erat obseruantie. Unde patet ⁊c.

Tertium dr̃ ⁊c. Sup omnia pctã dyabolꝰ maxĩe circa hoc laborat. Et circa vsurarium tres deceptiones suggerit: vt omnino dãnetur.

¶ Prima dicitur diminutiua.

¶ Scd̃a dicitur distributiua.

¶ Tertia dicitur commissiua.

¶ Prima ⁊c. Usurariꝰ in cõfessione positus examinatur. Quãtũ dãnũ dedisti ꝓximo tuo ĩ h̃ vitio rapine Rñdet. Forte. xxx. aut. xl. aureis. Cum fuerit forte ꝑ. M. lib. Uñ sp minus estimat: q̃ fuerit valor. Facecia de lupo: q̃ a leone ꝑceptũ habuit. ꝙ nõ dãnificaret aliquẽ: nisi vsq̃ ad valorẽ. x. solꝰ. Fame autez pressus: tulit vnũ agnũ: q̃. x. solꝰ. valebat. Sz ipe nõ estimauit nisi q̃ttuor. Cũ aũt parũ esset vẽtri vitulũ comedit. Accusatꝰ aũt leoni de trãsgressione ꝑcepti. Rñdit. Nõ est verꝝ. Agnus valebat q̃ttuor: vitulus aũt. vi. Quattuor aũt ⁊. vi. faciũt. x. O ꝯscia lupina. ¶ Scd̃o ⁊c. Uidẽs demõ: ꝙ vsurariꝰ vult restituere: ponit ei aliquã deceptionez ꝙ bõa sua ꝯtribuat ecclesijs. Pro vno calice. Pro missali. Pro capella. Et sic miser: dimissa restitutiõe dat ecclesijs. Quod fieri nõ põt. O quot ecclesie sunt conescrate dyabolo: ex bonis vsurarijs. ¶ Tertio ⁊c. Qꝛ filijs sinũt restitutionẽ fiendã. Cũ ipi ꝑ se obligent̃ sine mora. Uñ glo. sup. c. sepe cõtingit. De restitutiõe spoliatoꝝ: ponit talẽ conclusionẽ: ꝙ totiẽs peccat q̃s mortalr̃ quotiẽs scit se debere restituere: aut satisfacere ꝓxio: ⁊ põt ⁊ nõ vult: nec põt absolui nisi priꝰ restituat. Et vt dr̃ in. ca. Si res. xiiij. q. vi. tenet̃ ad oẽ dãnum ⁊ interesse. Practica. O sacrista domicilij. s. Dñici. s. Aug. mortuꝰ est talis vsurariꝰ vult sepeliri in tali loco vr̃o. Clama. Non nõ. Sed vbi sepeliet̃ Clama. Iere. xxij. Sepultura asini sepeliet̃ in agro. In Cronica ordinis legit̃: ꝙ magister Iordanis ex ñs apud Uercellas ĩter rogatꝰ si vsurarij saluabant̃. Rñdit. Quattuor genera ꝑsonaꝝ cũ maxĩa difficultate saluabant̃ sup oẽs Milites aduocati: mercatores: vsurarij. Ad argumẽta ad. i. Nõ fenerabis fratri ⁊c. Rñdeo: ꝙ ꝑ frẽm alienũ ĩtelligit̃ q̃libet q̃ nõ est de genere iudeoꝝ. Et tunc dico: ꝙ illa fuit cõparatiua ꝑmissio. qua minꝰ malum ꝑmittit̃: ne maiꝰ fiat. Sic ⁊ ꝑmissum fuit dare libellũ repudij ⁊ repudiare vxorẽ ad vitandũ vxoricidiũ. Sic ⁊ vsura ꝑmissa erga alienigenas: ne simplr̃ ꝓhibita maiore crudelitate crassarent̃ in suos: vt sue cupiditatis satisfacerẽt ꝓpt̃ auariciã cui dediti erãt: vt dr̃ Isa. lvi. in fine. ¶ Ad scd̃am rõnez. Qd̃ vsura nõ est cõtra legẽ nature. Dd̃

UVA. BHSC. IyR_237

ꝙ ratiō dicta: vt ꝯs mutuet ꝓtio indigentiſſi pōt: ſed gratis ſine ſpe lucri. Nā etiā recipiēs teneat natu raliter ad recōpenſandū ſuū bene factorē. Hoc eſt ex debito honeſta tis: nō neceſſitatis. ſ. quo ꝯs poſſit cogi i iudicio. Cū vero dicat vſura rius: ꝙ ꝓtimus ſuus lucrat. xx. p cētenario iuſtū eſt denē ſibi. vi. vl̄ x. Rñdeē. ꝙ ille lucrat ꝓcipaliter īduſtria ſua: q̄ pecunia ex ſe nihil lucratur: vt ꝑz tenēdo eā in capſa. Etiā illa nō eſt mutuātis: ſz ei⁹ q̄ ac cipit mutuo: q̄ ī ea trāſlatū eſt do minū. Et ſi perit in negociādo vel aliq̄d agēdo: pditur periculo ſuo: nō mutuātis. Si tū mutuās ex caren tia pecūie mutuare. eſſz paſſus dā nū tūc mutuans deberet ei ſatiffa cere de dāno ſecuto. etiā ſi nō fuiſ ſet pactū: fm ꝓſciaz. ¶ Ad illō aliō Od ius ciuile ꝓcedit vſurā. Dicen dū: ꝙ leges ciuiles dātur ꝓpt eos q̄ ſunt ꝓ maiore pte mali: t impfe cti. Vñ itēdūt: vt pacifice ciues cō uiuāt inuicē. Jō ſolū ꝓhibet erp̄ſ ſe vitia q̄ ſūt magis ꝓturbatiua ḡe tis tempalis: vt adulteria: furta: t hmōi. Alia vo permittūt: nōvt luci ta ꝓcedētes: ꝑz ne peiora ꝓtingant Sed lex diuina: cū ſit ſupra oēm le gē būanā. vt ꝑz di. vi. ij. p totū. t ca noniſte. Sic etiā p̄iudicat ciuili in biſq̄ ad ꝓſciam ſpectāt. Jō in boc leges ciuiles cedūt diuine t cano nice. Or ſi ille leges ſunt iuſte q̄ad ciuilitatē vite p̄ſt: nō tū ſūt iuſte q̄ ad ciuilitatē ſupnā adipiſcēdā. Ad q̄ō oz ab oi pctō eē imunē. Or ñ de dignāt leges ſacroſ canōes imitari

¶ Sabbatū. xxix. Qō maria eſt ſcta ſanctorum: t cum ipſa tota trini tas: t eſt dea noſtra.

Jli tu ſem per mecuꝫ es: t om nia mea tua ſunt Lu ce. xvi. Exemplum. Miles quidam ab inimicis eſt captus. Qui timentes ne eriperetur de manibus ſuis: de creuerunt ipſum ſtatim occidere. Quod cernens ille non eſſe aliq̄ remedium ſupplici voce dixit illis Rogo vos vt dignemini mihi con cedere paruum tempus: vt pecca ta mea poſſim confiteri. Cui dixe runt. Nolumus: ſed caput flecte. Quum hoc ageretur: dixit. Animā meam t corpus commendo Mā tri illi miſerico: die. marie dulciſſi me. Mori non potuit. Et omnes illi timore percuſſi fugerunt. Et quum interrogaretur ab amicis ſuis: quare non occiderunt ipſum t mori non potuiſſet. dicunt ſe vi diſſe mulierem quandam in babi tu albo que ipſum ad ſui inuocati onem manum ſubmiſit: ne moze retur. Unde ex hoc exemplo ipam ſalutabimus. Aue gratia plēa ꝛc. Fili tu ſemper mecum es: t omia mea tua ſūt. Recitat lucas de duo bus filijs t de minore qui a patre ſubſtantia accepta ad lōginquas partes ductus: ſubſtantiam ipam diſſipauit luxurioſe viuēdo. Sc̄ōz Alber: tū: pctm luxurie ꝑcipue diſſi pat: ꝯtra 2 bōa. Primo ſubſtātiaz tpalē. Prouer. xxvi. Qui nutrit ſcor tū ꝑdet ſubam. Sc̄do vitam corpo

UVA. BHSC. IyR_237

ralem. Seneca. Plures occidit voluptas ꝙ gladius. Tertio gloriam mundanā. Eccl. xlvij. Inclinasti se mora tua multa: ⁊ dedisti maculā in gloriā tuā. Quarto grām spūalē Gene. vi. Nō ꝓmanebit spūs me⁹ in homie: q⁹ caro est. In se aūt reuersus. i. cogitans mala que fecit. dixit. ꝓpter peccaui. s. male viuēdo In celū. i. coram celesti curia ⁊ angelis sctis. Et cora te. s. te vidente ⁊ sciēte: q⁹ oculi tui me vident. ꝑs. Imperfectū meū ⁊c. Quē p ter vides ipm suscepit gratāter ⁊ bono rabiliter. Et fecit eum indui stola pria. Maior filius audiēs rot leta sup iunioꝛē: de agro veniēs idigna tus erat: Rndit pater ꝗba assumpta. Fili tu sp mecū es. et oīa mea tua sunt. Que ꝗba dicuntur a maria filio suo. Fili mecū es. Cū maria est pater. per potēriaz. Cuz maria est fili⁹. per sapientiā. Cum maria: est spūs sanctus: per clemētiā. Unde dicitur sancta sanctorum. Que conclusio ꝓbatur: triplici ratione ꝟm doctores nostros.

¶ Primo rōne sanctificationis.

¶ Secundo rōne coniunctionis.

¶ Tertio rōne diuinalis influxiōis.

¶ Prīo rōne ⁊c. Or super oēs fuit sancta. Pro maiori noticia dicēdorum: notādū est ꝟm Tho. In opusculo. iij. Ricar. in. iij. dis. ar. iiij. q. iiij. Et albertū i. iiij. li. ꝓpēdij. c. iiij ꝙ quadrupler est sanctificatio.

¶ Prima est vniuersalis.

¶ Secunda est specialis.

¶ Tertia est singularissima.

¶ Quarta est singularis.

¶ Prima est vniuersalis qua aia sanctificat a pctō originali. Et hoc est i baptismo. i quo gr̄a cōferit: ſz non cōfirmatur q̄n possit recedere ab illa. Hec aūt sanctificatio dat oib⁹ in baptismo. Qui baptism⁹ vt dicit Tho. in. iij. di. iiij. ar. i. bz purificare baptizatū ab omi pctō originali ⁊ actuali i adultis. Et tūc aia efficit xp̄i sponsa. De qua Osee. v. Sponsabo te mihi in fide. Ista est pria sanctificatio. ¶ Scōa est ⁊c. qua aia purgatur a culpa: ita ⁊ taliter: ꝙ non pōt cadere in mortali. Hec aūt fuit Job. bap. ⁊ Jere. de Jobe bap. Luc. iij. c. Spū sctō replebit ⁊c. De Jere. i. c. Anteq̄ exires de vulua sctificaui te ⁊c. ¶ Tertia est ⁊c. Et hec de xp̄o. De qua. i. Pe. iij. Qui pctm̄ nō fecit: nec do. ⁊c. Et Job. viij. Quis ex vobis arguet me de pc̄o. Or de spiritu sancto ⁊c. ¶ Quarta singlaris est hec fuit marie ex p̄uilegio spāli. De q̄. ꝑs. Sanctificauit taberna. suū al. Quāuis Jo. bap. ⁊ Jere. nō possent peccare mortaliter rōne sue sanctificatōis inveteratē veniali⁹ potuerūt. Maria aūt modo singulari est sanctificata. Et hoc dupliciter. Primo ex rōne modi. Or nō solū nō peccauit: sed nec peccare potuit. Nō nulli est cōcessum. Scōo rōne numeri. Quia quadrupliciter fuit sanctificata. Primo in sui cōceptiōe. Ber. Nec ꝑ esti festuis laudibus nascēs bono rarent: si nō sancta nasceret. Secūdo in filij ꝙceptōe. Et tūc fuit ablatus ois fomes pcti radicatus. Unde dixit ei angelus. Spūs. s. superueniet in te. s. ad extirpādū fomitē pcti. Tertio in missione spūs sctī:

UVA. BHSC. IyR_237

ēm aliꝰ apꝭs. Quarto i assūptiōe qñ i celū ascēdit: qz tunc oepfuit oēs pēalitates: qñ tā i aia ꝙ i corpore glificata fuit. ¶Hoc priuilegiū nō est cōcessuꝫ alicui. vñ Aug. lib. de natura ⁊ gra. Et magr i. iij. dist. iij. Si oēs scti ⁊ sctē: cū bic viuerēt i terrogati fuissent: vtrū sine pctō essent. oēs vna voce rñdissent. Si dixerim⁹ qz pctm nō habem⁹: ipi nos seducum⁹. ⁊ vitas i nob nō ē. Et infra. Excepta ꝝ gie marīa cū de peccatis agit nullā prius volo bre qōnē. Et Ber. ad mōachos lug. Ego puto ꝙ ⁊ copiosior sctificatōis būdictio i, eā descēderit: ꝙ i alīs sctis ab vtero sctificatis. Que nō solum ipi⁹ortū sctificaret: sed ⁊ vitā ei⁹ ab oi pctō deiceps immunem ꝓseruaret. Qđ nemini in natis mulierum credim⁹ esse donatū. Ubi notāduꝫ ꝑm Alanū. ⁊ Archiepm in. iiij. parte sūme. ꝙ triplex est status hoīs: Prim⁹ ē po sse peccare: ⁊ posse mereri. Scōs est ꝓbēsor: qui non pñt nec peccare nec mereri: cū sint extra statū vie. Tertius est ꝝ gis: q̄ fuit viatrix simp'r ⁊ ꝑm qđ de statu ꝓbēsor. Ūñ potuit mereri et nō peccare. ¶habuit. ꝙ in pñti priuilegiū sctōr: qđ nulli cōcessum est. Ūñ bñ spūs sctūs. Canti. iij. Tota pulchra es ami. me. ⁊ ma. non ⁊c. Et eccl'ia in seq. O castitatis liliuꝫ tuū ꝓcare filiū: q̄ salus est būilium Virgo carēs filī: tu q̄ mūdo flebili cōtulisti gaudia. Et vt dicit Frācis cus de mayro. Tāta puritas ⁊ sctitas fuit i maria: q̄ta potuit cape a liq̄ pura creatura. vñ q̄dam canebat. O maria diana stella: q̄ ⁊c. Et sic ptz: scđa rō q̄ dz ⁊c. Fili tu sem.

Ecūdo rōne ⁊c. Una maria ē i Theologia: ꝙ illa creatura dicit maior ⁊ sanctior: in q̄ est maior fides. In maria sup oēs fuit maior fides Luce. ij. Bta q̄ credidisti ⁊c. igr dz sctā sctō⁹. Scōm Alber. sup Mat. tpe passiōis xpi. iij. fuit fides. Quidā nec fidē nec ꝓpassionē habuerūt: vt iudei ⁊ infideles: q̄ clamabāt Mat. xxvi. Vah q̄ destruis ⁊c. Quidā cōpassionē habuerunt: sz nō fidē: ꝙ. s. erat de⁹ q̄ patiebat: vt apl'i q̄b⁹ dixit Mat. xxvi. Oēs vos scādalū patiemi in me ⁊c. Scādaluꝫ eoꝝ fuit: q̄ fidē pdiderūt. Et m'ieres iſup: q̄ eū seqbant. Lu. xxvij. Inf alias fuit Magdalēa: q̄ pl⁹ visa ē diligere nō credidit vez eē deū. vñ Job. xx. Xp̄s resurgēs a mortuis ei in horto appuit di. Noli me tāgere. Quare o iesu noluisti tāgi. Una est rñsio Thome. i. iij. di. xxi. ar. iij. Magdalena phibita est xp̄m tangere: qz mulier erat. Alia est Augustini. Et plus sapit. Noli me tāgere: non dum essm ascēdi ad patrē meū. i, in corde tuo: vt credas me esse equalē deo patri. Quidam babuerūt fidem sed nō ꝓpassionē: vt angeli q̄ erāt extra statū vie. In q̄bus nō ca debat passio. Quia fidē ⁊ ꝓpassionem. Et boc solū in maria. O felix Sola: fuit que fidem seruauit. Et alīs recedētibus a fide: ipsa nō recessit. Unde quidā vulgaris. Stabat mater dolorosa: iuxta crucē lacrymosa: ⁊ lugebat filiū. Ideo dauid introducit filiū dicentes patri.

UVA. BHSC. IyR_237

Cōsiderabā ad dexterā ⁊ videbaz ⁊ nō erat ⁊c. Quare nō dicit ad sinistraz? Rñdeo ꝓpter matrē: que ibi erat. Et Glo. sup illud Isa. lv. Torcular calcaui solus. ⁊ de gētib⁹ nō est vir mecū. Nō de mulieribus dicit ꝓpter virginē: q̄ cōpatiebat̄ ei. O fides Maria. In hui⁹ exēplum. In hebdomada sancta: ecclesia cādelā vnā nō extinguit: q̄ fides marie semper vna fuit. De hac cādela Exēplum legitur in visione sancte Elizabeth. Qd̄ vgo ei apparuit di. ꝙ sibi gratissimuz erat: vt sui deuoti ī sabbato hodierno hora vespertina candelā accendāt in sui honorem ꝑ quā representatur ei⁹ fides. Et adiunxit ꝙ quīq̄z vicib⁹ habuit dolores de filio. Prīo: cuz Simeō euz occidendū dixit. Lu. ij. Tuaz ipsius aīam ⁊c. Scd̄o: cum perdidit ipsuz in triduo in hierl'm. Luce. ij. Tertio cum captū ⁊ ligatū audiuit a Johāne: in bethania consistens. Quarto: cum crucifixū vidit in cruce. Quinto: cū ip̄m vidit poni in sepulchro: de brachijs suis. Et sic patet scd̄a ratio. Fili tu semꝑ me ⁊c

Tertio ratione ⁊c. Scd̄m Tho. in expositōe salutatōis angelice. Maria excessit oēs āgelos ⁊ sctōs in tribus.

¶ Primo in gratie plenitudine.
¶ Scd̄o in diuina familiaritate.
¶ Tertio in mira puritate.
¶ Prīo in gr̄e ⁊c. Que maior fuit in maria: q̄ in aliquo sctō. Et ad hoc īsinuādū dixit ei āgel⁹. Aue gratia plēa. Quasi dicat. O maria tibi reuerētiā facio: q̄ me ⁊ oēs sctōs excellis in gr̄e plenitudine. Qd̄ ptz. Gr̄a dat̄ a dño. Prīo ad malū euitandū. Scd̄o ad bene operandum Quoad primū: peccatū omne vitauit super omēs sanctos ⁊ sanctas immunis ab omni peccato. Ideo dicit̄ ei. Aue: ab a ꝙ est sine: ⁊ ve. ꝙ est cl'pa. ¶ Scd̄o habuit gratiaz ad bene operandū: q̄ omne bonū opata est. An sancti specialia habent dona. Quidam sunt virgines Quidā martyres. Quidā patiētes Quidaz misericordes. Sed super oēs maria virgo est nobis exēpluz oīm virtutū. Hiero. ad Eusto. Bene gratia plena: q̄ ceteris per partes prestatur. Marie autem se totam infudit gratie plenitudo. Et Prouerbi. vlti. Multe filie ꝯgregauerūt diuitias: tu supgressa es vniuersas. ¶ Secundo excedit ⁊c. Qd̄ ostēdit angelus. Dñs tecum. q. d. Ideo tibi exhibeo reuerentiam: q̄ es d̄o familiarior: q̄ ego: ⁊ ali⁹ sanctus. Domin⁹ tecuz. Scd̄m Tho. i. par. q. viij. ar. iij. Deus est vbiq̄z. q̄ drupliciter in oībus: Primo ꝑ potentiā: q̄ vbiq̄z est. Unde. p̄s. clvij. Si ascēdero in celū ⁊c. Usq̄z dextera tua. Scd̄o ꝑ essentiaz: q̄ omnia creata: in eē suo ꝯseruat. Gre. Oīa in iubilum tenderent: nisi manus omnipotētis sustētaret. Tertio ꝑ presentiā: q̄ omīa sūt aperta oculis ei⁹. Uidet te ille deus ⁊c. Quarto in sanctis ꝑ gr̄am. Quāuis istis modis sit in oībus creaturis tamē modo singulari est ī maria. Et mō inaudito a seculis stupendissimo. Quomō frater? Clama. Per gr̄az corporalē. Unde angelus. Dñs te-

UVA. BHSC. IyR_237

cũ: qꝛ in vtero tuo ꝯceptus ē. Tecũ
sup angelos: tecũ sup archãgelos.
Enumera oms angelos: enumera
pr̃iarchas: ꝓphetas: apl'os: marti
res: ꝯfessores: v̄gines. Dñs tecuꝫ.
Unde eccl'ia in sequētijs. Toti⁹ tri-
nitatis: nobile triclinium. Dñs tecũ.
Bern̄ sup Can̄. Plus tecũ ꝙ mecũ.
Sequit̄. Pater tecũ: qui filiũ suuꝫ
fecit ⁊ tuũ. Filius tecũ: q̄ ꝑuat tibi
genitale signaculuꝫ. Spũssanctus
tecũ: qui cũ patre ⁊ filio tuũ sctifi-
cat vterũ. Ille. Practica. Magnũ
fuit creare celũ et terraꝫ de nihilo.
Magnũ in diluuio saluare ĩ archa
hoĩes de om̄i genere animalium.
Magnũ liberare ppl'm de egypto
tantis mirabilib⁹. Magnũ condu
cere ppl'm in tãto numero ꝑ deser
tum. xl. annis de celo mãna p̄stito
Magnũ oēs gentes cum regibus
suis de terra ꝓmissionis per Josue
exterminari. Magnum fuit cecos
illuminare: demones effugare: in-
firmos sanare: mortuos suscitare.
Sꝫ oĩa ista magnalia excedit op⁹
incarnationis xp̄i. Qd̄ factuꝫ est in
maria: quãdo v̄bum caro factum
est: ⁊ in maria habitauit. Dñs tecũ
Tertio excessit ãgelos ⁊c. Fuit em̄
pura quo ad duo. Primo quo ad
penam. Secũdo quo ad culpam.
Primo de culpa ĩmunis fuit. Un̄
dicit̄. Benedicta in mulierib⁹. Se-
cũdo quo ad penã. Tres em̄ male-
dictiones sunt date homini ꝓpter
pctm̄. Prima mulieri eius. Et per
ꝯñs alijs. Gen̄. iij. In dolore pari-
es. Qd̄ bene sciũt mulieres ⁊c. Ab
hac pena fuit ĩmunis maria: quia
sine dolore peperit. Esa. c. Germi-
minãs germiabit let abũda. Et ec
clesia. Nesciens mater virgo viruꝫ
peperit sine dolore saluatorē secu-
lorum. Cõtra hanc penã muliebrē
tres habuit ꝯsolatiões de filio suo
Prima fuit: qñ concepit christum.
O quãtũ gauisa. Scd̄a qñ surrexit
ab inferis tertia die. Et angelus ei
cecinit. Aue gr̄a plena. Tertia qñ
celum ascendit: qꝛ ibat ad p̄paran
dum ei locum amenũ ⁊ nobis. Se
cũda pena data est homini. Gen̄.
iij. In sudore vult⁹ tui vesceris pa
ne tuo. Et dauid. Labores manuũ
tuarũ qꝛ mãducabis. Ab hac pena
ĩmunis fuit maria: qꝛ soli deo va-
cabat: et ab ãgelo reficiebat̄ pane
celesti. Tertia pena data est oĩbus
creaturis ⁊ cõmunius: vt in pulue
rē reuerterent̄ post mortē. Gen̄. iij.
Cinis es ⁊ in cinerē reuerteris. Ab
hac ĩmunis fuit maria: qꝛ cũ corpe
glorificata celũ ascendit: vt ꝓbant
doc. Aug. Ber. ⁊ alij. Jõ angel⁹ ei.
Bñdicta tu in mulierib⁹. Bñdicta
sup Michol dauid vxorē: q̄ tantuꝫ
placuit ei: ꝙ cum diu fuisset extra
regnũ iudeoꝝ: noluit redire in ip̄ꝫ:
nisi p̄mo ei esset p̄ñtata. i. Reg. vl.
Sic maria tantũ placuit altissimo
ꝙ eius filius exñs ex̄ regnuꝫ mũdi
noluit in ip̄m ingredi nisi prius na
sceret̄ in mundo. Bñdicta sup Abi
gail: q̄ dauid placauit suis verbis
ne malũ faceret nabal viro suo. sic
maria placauit deũ iratũ ꝯ mũdũ
Bñdicta fuit sup Rachel: que fuit
vxor Jacob: q̄ genuit ioseph q̄ ĩter
pretat̄ saluator. Sic maria genuit
nobis xp̄ꝫ saluatorē. Bñdicta fuit
super Judith: que occidit holofer-

UVA. BHSC. IyR_237

nem virtute sue humilitatis. Sic maria diabolū. Bñdicta fuit super Ebisaac sunamitē q̄ fuit electa sup oēs filias dierū: tanq̄ pulchrior & delectabilior ad fuiēdū regi. vt p̄z iij. Reg. i. Sic maria electa est: ad ministrandū regi gl'ie. De q̄ administratōe Eccl'. xxiiij. In habitatōe sancta coꝝ ipo ministraui. Exēplus in cronica ordinis. Erāt duo iuuenes qui dixerūt religionem intrare tali pacto: q̄ q̄ vnus vellet exire ali' recipiet. Cū intrasset vnus illoꝝ cepit eē deuot' dñe nr̄e: ali' vo nō & q̄ stare nō posset socio itimauit. Cui rñdit. Prio licētiā accipiam' a mr̄e dei: & nos ei cōmēdem'. Iuerūt añ altare vgi ora & rogabat ipsaz cū mira deuotōe: vt coꝝ fratris sui puerteret. Ali' q̄ eū expectabat vidit quandā pulcherrimā dñam lachrymas colligentē fratris oraōis in pāno suo: & ostendentem eas filio suo in cruce existēti et dicebat. Fili pibūt ne lachrymē iste. Tunc ille q̄ expectabat cōpūct' corde p̄iecit se statim ad pedes eius cū lachrymis & veniā petijt narrās illi qō factū erat: qō ille oraōs videbat. Et statim gr̄as agēs deo deuotus marie regrati abat de tāta tantaq̄ visione & eiusdē confirmatione.

¶ Dñica. iij. quadragesime. De impedimenti s confessionis.

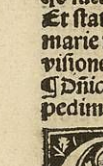

Erat Jesus ejciēs demonium: et illud erat mutū. Luc. xi. ¶ Recitat euāgelista hodie. Qō christo oblatus est quidā mutus: q̄ diabolo erat suffocat' vt loq̄ nō posset. Christus añ ipz liberauit: loqlam ei restituēs. Cuiq̄ eiecisset demoniū locut' est ipe mutus. Et ex stupore tāti miraculi: admirate sunt turbe. Scōm Nico. de lyra: ōr de monīū mutū nō formal'r: sed effectiue tm̄. Ad cuius intellectū: cōsiderandū q̄ natura coꝝporal' obedit spūali ad motū localē. Voces añt significatiue formanť p motū lingue & labioꝝ & alioꝝ instrumentoꝝ naturaliū. Et ideo quia demō p̄ sua voluntate potest ista local'r mouere: potest p linguā hominis diuersaz̄ba formare: & sic arreptitij aliqñ loquunť idioma eis ignotum sicut purus laycus latinum. Et hoc est manifestū signū q̄ sic loquens demoniacus: q̄ talis locutio non potest p̄cedere nisi ab aliq̄ intellectu. Et ideo cum nō p̄cedat ab intellecu hominis: tale idioma ignorātis: sequit q̄ p̄cedat ab intellectu angeli: vel demonis linguaz̄ sic mouētis. & sicut demō pōt mouere linguā ad loquendū idioma incognitū: ita pōt impedire liguā ne moueat ad loquenduz̄ idioma cognitū: & sic reddit hoīem mutū. Talis autē erat iste mut' a xp̄o sanat' hodie: & admirate sunt turbe vidētes diuinā virtutē. Quidā autē ex eis dixerūt. In belzebub p̄ncipe demoniorū ejcit demonia. Sm̄ Nico. sup Mat. ix. c. Odiū et inuidia faciūt interp̄tari facta i deteriores partē & puerti iudicia. iurta illud Ysi. i. Rhetori. Amoꝝ & oduz̄ sepe faciunt iudicium non cognoscere. Pharisei odiebāt xp̄m: quia eoꝝ

UVA. BHSC. IyR_237

vitia acriter arguebat. Jō miracula ab ip̄o facta diuina v̄tute: dicebant facta arte magica. Eodē mō expulsionē demonū factā ꝑ christū dicebant factā ꝑ demonē: qꝛ volebant ꝙ xp̄s hr̄et aliquē demonem superiorē quē vocabant belzebub sibi familiarez. Et sic demones inferiores de corꝑib⁹ obsessis eijciebat per illū. Et alij tētantes eum: signū de celo querebant ab eo. Et ratio est s̄m glo. qꝛ aliqui de celo signa querebāt. qꝛ miracula xp̄i reputabant praua: eo ꝙ erant circa inferiora: vtpote circa sanitates corporuz: q̄rebant signa fieri circa corꝑa celestia: sicut tēꝑe Josue sol stetit īmobilis ad spaciū vni⁹ diei. Josue. x. Et de manna. Et de igne. Ipse aūt vt vidit cogitatiōes eoꝝ dixit. Uidet oīa. Ad Heb. iiij. Oīa em̄ nuda ⁊ aꝑta sunt oculis eius. Job. xlij. Scio: quia om̄ia potes ⁊ nulla te latet cogitatio. et p̄s. Dn̄s scit cog. ho. Sixtus pythagoricus Cogitatio hominis deum nō latet ideo cogitatio tua pura sit ab om̄i peccato. di. xxxij. c. Erubescāt. Secretorum cognitor ⁊ iudex est de⁹. Sequit̄. Omne regnum in seipsuz diuisuz desolabit̄: et domus supra domū cadet. Tullius in li. de amicitia. Que domus taz stabilis que ciuitas tā firma: que nō odijs fundit⁹ possit euerti. Practica. O Janua. O Parma. O Uiterbium. O Asculum. O Bononia. O Placentia. Non immerito. Quia vt dicit Lactan. in. i. c. iij. Quicq̄d diuisionē capit interitū capiat necesse est Dum hec diceret. Extollens vocez quedā mulier. s. sancta Marcella famula beate Marthe sororis Lazari dixit. Beat⁹ venter q̄ te portauit: matrē beatificat ⁊ laudat ex filio. O vere btūs q̄ tantū thesauruz portauit. O q̄ felix es Maria. sup oēs Euam Rebeccam. Hester. Judith. Abigail. Lu. ij. Beataz me dicent oēs generationes. Saraceni et Turci benedicūt v̄ginem ⁊ ip̄am adorant in templis suis: ⁊ puniūt ip̄am vituperātes. vt d̄r in Alcorano. Gētiles laudant. Ouid. poeta Sybille. Uirgili⁹ in suo poemate: in Egloga. iiij. Ultima cunei venit iam carminis etas. Magn⁹ ab integro: seculorum nascit̄ ordo. Jam redit ⁊ v̄go redeūt saturnia regna. Jaz noua ꝓgenies celo dimittitur alto. Tu modo nascēti puero: quo ferrea p̄mū. Desinet ac toto surget gens aureo mūdo. Ille. At ille rn̄dit. Quinīmo beati q̄ audiūt v̄buz dei ⁊ custodiūt illud. Glo. Nō solū illa q̄ me portauit beata est: sz etiā audiūt v̄bū dei corde credentes ⁊ oꝑe adimplētes. Applica euangeliū. De impedimēt̄ ꝯfessionis erit sermo noster. In quo q̄nq̄ impedimēta sunt vidēda in presenti.

¶ Primū d̄r pudor ꝓpalandi.
¶ Scd̄m d̄r timor recidiuandi.
¶ Tertiū d̄r amor fouendi.
¶ Quartū d̄r spes diu viuendi.
¶ Quintū d̄r ardor delectandi.

Primū d̄r ⁊c. Sed ꝓ maiori noticia notādū est s̄m Damas. in. ij. sn̄iaꝝ suarū. ⁊ pb̄z in. ij. ⁊. iiij. Et hi. ꝙ verecūdia ē timor ꝓ turpi actu. Qn̄ em̄ ꝑsona cō

UVA. BHSC. IyR_237

mittit illicita: ⁊ facit qđ nõ debuit resultat ei erubescẽtia ⁊ pusillanimitas quedã: quia fecit qđ nõ debuit scz malũ. Figurat̃ aũt hec Genes. iij. de Adã. Qui postq̃ peccauit abscondit se pre cõfusione sub ficu: ⁊ fecit sibi brachas. A dño vocatus. Adã vbi es? Rñdit vocẽ tuam audiui ⁊ abscõdit me: eo ꝙ nudus essem. Cui dñs. Quis indicauit tibi ꝙ nud⁹ esses: nisi qꝛ comedisti de ligno de quo p̃cepi tibi ne comederes ⁊ comedisti. Moralit̃. Quid ꝑ adam in rerũ natura figuratur. Uere pctõꝛ qui añ pctm̃ nõ erubescit: quia nõ fecit cãm quare Ubi dicit Alber. super Lucam. Qđ ꝟtuosis ⁊ bonis nõ põt eẽ verecũdia cõsumata. Et hoc totũ: qꝛ non agit turpia: sz bene in vitioso ⁊ peccatore. Qꝛ vt dicit pb̃us. ij. Metb. Om̃e malũ ⁊ erubescibile: ⁊ a peccato ꝓcessit erubescẽtia. Et pctõ ñ exñte nõ esset in mũdo verecũdia. Ad ꝓpositũ. Ex pctõ igit̃ processit verecundia. Et quãto plus pctm̃ est maius: tãto maioꝛ est verecundia: ⁊ plus homo timet illud confiteri: vt anguis vadunt ad ꝯfessionez: sicut ad incãtatorẽ. Diabolus aũt hoc sciens: adueniẽte ꝯfessiõe vtitur hac ꝓ potissimo remedio vt hoĩem impediat ab hoc sacramento cõfessionis. Conat̃ ponere hãc verecũdiã ĩ mẽte pctõꝛis: vt sic ab ea desistat. Uñ Greg. lib. mora. Cũ ĩ graui pctõ labit̃ hõ: suadet ei diabolus: ne peniteat: ne cõfiteatur. Hoc ĩpedimento ĩpedit linguã sodomite: qui cũ puer rẽ turpẽ agit. O nature destructoꝛ. Impedit̃ ille qui cũ vxore nõ agit ꝑ rectã lineã. Impedit̃ qui cum bestijs rem agit turpẽ. O bestia deterioꝛ: q̃a dicit pctõꝛ infra se. Quomodo potero dicere tot mala pr̃i spũali. Uñ demon vtit̃ tali impedimẽto. Exemplo patet in vitis patrũ de illo patre qui reppit demonẽ in eccl'ia tẽpore quadragesime: a quo q̃siuit quid ibi ageret. Rñdit. Uolo restituere male ablata. Que sunt hec. Infra annũ aufero verecũdiã: qua amissa ꝑsona ꝯmittit oĩa crimina sed tpe q̃dragesime ip̃am restituone pctõꝛ audeat dicere pctã sua. Contra hoc tria remedia.

¶ Primum. est consideratio naturalis rationis.

¶ Scđm. est contemplatio diuine intuitionis.

¶ Tertium. est comparatio future confusionis.

¶ Primũ est ⁊c. Debet enim homo ingredi secretũ ꝓprie cõscientie et dicere infra se. O pctõꝛ quis es? O scelestissime. O infamis an nõ erubuisti agere tot ⁊ tãta coram deo: ⁊ nũc erubescis illa cõfiteri. Unde Berũ. de hoc super Cañ. O nimia hominũ infamia: pudet ablui ⁊ nõ pudet inquinari: pudet sordes abstergere: ⁊ non pudet sordes ꝯtrahere. O quot sunt qui peccata terribilia ⁊ inhonesta facere non erubescunt: ⁊ verecundantur illa dicere in confessione. De his gl'iose Augusti. in expositione psalmorum. Sunt multi quos peccare non pudet: agere penitentiam pudet. De ipso vuluere non erubescis: ⁊ de ligatura vulneris erubescis. Curre

UVA. BHSC. IyR_237

ad medicū ⁊ dic ei. Iniq̄tatē meaz ego agnosco: ⁊ pctī meū ꝓtra me est semp: q: solus sine peccato es. Ille. ℔oc est ꝑmū remediū contra impedimētū verecundie. ℂ Scōm est ⁊c. Una maria est in theologia Oō de' nouit oīa pcta nostra. Non debz peccator erubescere dicere facta sua illi q̄ locuz tenet illius qui oīa cognoscit. Ad ℍeb. iiij. Omia enīz nuda ⁊ aperta sunt oculis ei' In ps. xxxix. Dñs scit cogitationes hoīm. In. ps. cxxv. Imperfectum meū vi. ocu. tui. Job. xlij. Scio q̄ oīa potes ⁊ nulla te latet cogitatō Señ. Quid ꝓdest hoī aliq̄d esse secretū: cuz nihil deo sit clausum. Et dist. xxxij. c. Erubescant. Secretoz cognitor: ⁊ iudex ē de' Quiō. xxiij. ℳetha. Aspiciūt oculis superi mortalia iustis. O pctoz: pcta tua sunt nota. Exēplo pz ō abbate Papbū tio. Qui ad Thaydē meretricē perrexit in alexādriā: fingēs se eē mercatorē. ⁊ ipsam inuitauit ad turpē actū. Ēt̄ cz ad scōam ⁊ tertiā ꝯcameram puenissent tandē ipm cōduxit ad locū oīm secretioz ē. Possumus inq̄t Papbuntius videri ? ℜidit. Nisi nos de' videat: alius nō videt Credis inq̄t a deo videri. Immo. ℍeu filia q̄tuz debem' erubescere coz̄ deo: si erubescim' coz̄ boīb'? Cōpuncta ⁊ lachrymis plena accepris reb' suis que erant ꝓcio quadringēt: librarū in medio ciuitatis oīa: cōsumpsit inuitās iuuenes ad actū illū. Sanct' dei ipsam concluſit in quodā loco: sigillās pluribo ꝑ anos tres in penitētia. Ad: ꝓpositū. Non erubescas cōfiteri mala tua: q: deo sunt aperta et nota: nec aliis scit ea nisi solus de'? ⁊ cōfessor tu' q̄ est vicarius xp̄i in terra. Ubi dicit Tho. in. iiij. distin. xxi Oō in nullo casu pōt sacerdos reuelare cōfessionē. ⁊ pōt ꝓceptū et iuramētū accipe se nescire illa que sunt habita in cōfessione. Or: ignorat illa vt bō: licet ea habeat vt vicari' xp̄i. ℂ Tertiū dr ⁊c. Debet esse cōparare cōfusionē quam patitur cōfitēdo: ⁊ quā passurus est in extremo iudicio coram toto mūdo. Uñ dns p' Naum. iij. Reuelabo pudenda tua in facie tua: ⁊ ostendaz in gētib' nuditatē tuā. Et Job. xx. Reuelabūt celi iniquitatē ei' ⁊ cōsurget terra aduersus eum: ⁊ manifestū erit pctm illi'. Ille. Quando veniet dies illa oīa erūt aperta et nuda: coz̄ toto mūdo. In vitis patrū legitur: de illo sancto patre q̄ vidēs discipulū ridētē cachinne dixit. O fili mi redditurī sum' rationē in die iudicij de oībus peccatis nostris coram angelis: et sanctis dei: ⁊ tu rides. Quap: opē Augusti. Cur erubescis cōfiteri peccata tua? Peccator: sum sicut ⁊ tu: homo suz sicut ⁊ tu: nihil a me alienū Confitere q̄ o bō pctōr: hoī pctōri. Ille. Quādo audio aliquē in confessione cōpatior ei' q: possuz errare sicut ille: ⁊ plus Et ꝺ permissus est Petrus cadere ī peccatis vt cō pateretur alīs. Unde ergo ad confessionem non detentus a verecūdia. De pe. di. v. c. Cōsideret. Cautus sit penitēs: ne verecūdia ductꝰ diuidat apō se cōfessionē vt diuersa velit diuersis sacerdotibus ma

UVA. BHSC. IyR_237

nifestare. Quidā em̄ vni celāt que alijs manifestāda reseruant: ꝙ est se laudare ⁊ ad hypocrisim tēdere ⁊ semper venia carere: ad quā frustra putant peruenire. Ille.

Secundū dr̄ ⁊c. Cōtigit em̄ sepe ꝙ hō de vno ⁊ eodē pctō sepe ꝯfessus fuit iā ꝑ. xxx. xxx. ānos: iterꝫ atq; iterꝫ cadit in eisdē Cū aūt venit tp̄s cōfessionis: suadet ei demō. Cur inq̄t vis cōfiteri? Nōne scis: ꝙ ab illis nō abstinebis fatue ꝙ ñ dimittes feīas. ñ vsuras nō odia. Et hoc īpedimēto pl'es ñ confitētur. Cōtra h̄ tria remedia. ¶ Primū est spūalis conuersatio. ¶ Scd̄m est corpalis exercitatio. ¶ Tertiū est sensualis cohibitio. Primū ⁊c. Vis abstinere a peccatis post cōfessionē tuaꝫ. Inuenias bonaꝫ societatē: qꝛ est cā oīum bonorū. Unde. p̄s. Cuꝫ sancto sanctꝰ eris ⁊ cum ꝑuerso ⁊c. Prouer. xiij. Qui cū sapiētibus graditur sapiēs erit: amicus stultoꝝ similis efficietur. Et. xxviij. q. i. sepe maloruꝫ cōsortia: etiā bonos corrumpūt. Sene. epl'a. ix. Caue obsecro: ne cum homine malo loquaris. Et Asculanus. Prauos fuge: cum bonis conuerseris a q̄bus nil ꝑuersum exoritur. Alexander magnus nō caruit vitio. solomie ꝓpter cōuersationē pedagogi sui. Leonidis nicomedis. Salomon ꝓpter malam societateꝫ mulierū qui eum ad adorandum idola induxerunt: depraua tūq; est cor eius iij. Reg. xi. ⁊ Petrus q̄diu fuit cum apostolis. fuit bonus. sed qñ cum iudeis fuit: negauit xp̄m. Uñ ouis morbida multas corrumpit. Sic vnus ꝑuersus totā societatē: vt ptꝫ de iuda. cum apostoli essent cū eo murmurauerunt oēs de effusiōe vnguēti. Qui. Morbida facta pecus totū corrūpit ouile. Uñ medici dicūt ꝙ pueri citiꝰ suscipiūt īfectū aerē: ⁊ citiꝰ inficiūtur q̄ senes: quia sunt carne molliores. Ideo leuiꝰ aer ī eis imprimit̄. Sic pueri lꝫ boni: sunt proniores ad malū suscipienduꝫ. Quia cera tenera facilius suscipit formā sigilli q̄ dura. Uñ cauēdum est ne cū malis cōuersent̄. Hiero. ad Demetriā. Semꝑ in comitatu tuo q̄ues femīas habeas. Qualis em̄ q̄sq; est: taliū cōsortio delectat̄ Et ꝓuerbioꝝ: cum sancto sanctus eris: ⁊ cum peruerso peruerteris. Ad propositum Teneas bonam societatē si vis bñ viuere post confessionē. ¶ Scd̄m dr̄ ⁊c. Nihil est tā ad malū aliqd̄ adducēs: vt ociositas. Hiero. ad Demet̄. Nihil est in sancto ꝓposito deterius ocio. Uñ xp̄s. Mat. xx. Quid hic statis tota die ociosi? Adam ociosus permanens in paradiso: fuit seductꝰ. Dauid occupatus in armis fuit bonꝰ dum stetit ociosus peccauit. Sanson dū pugnauit cū philisteis ī dignitate sua stetit ocio. Marcidus irretitus ē amore Dalide: q̄ postea fuit cā mortis sue. Salomon dum fuit occupatus in tēplo satis cōtinens stetit: dū fuit in ocio inclinauit femora multissimis mulieribꝰ Quid plura? Roma caput mundi effecta est latronū spelunca ꝓpter

UVA. BHSC. IyR_237

ociositatē ciuiū. Unde aug. in. i. de ciui. dei. c. iij. Cū romani cepissent Carthaginē consiliū fecerūt super hoc: vtrū esset destruēda. ne plus infesta esset romanis. Sapiēs Cato surrexit. d. Mihi videt̄ q̄ debeat destrui: quia aliter semp̄ erim⁹ ī bellis. Scipio aphricanus dixit: q̄ nō: quia q̄diu erimus in exercitio erimus victores. Et p̄ oppositum de malo in peius. Qd̄ factum est: qr roma ad nihilū venit. Euersa ē ciuitas carthaginēsium. Romani ad lites veniūt ad inuicem. Unde Salustius ī Catilinario. Ex orōne Catonis. Cuius v̄ba Aug. v. lib. de ciui. c. xij. Nolite estimare maiores nostros armis rēpublicā ex parua magnā fecisse: si ita esset mlto pulcherrimā nos haberem⁹. Quippe socioꝝ atq̄ cōciuiū: p̄terea equorū atq̄ armoꝝ maior nobis copia est q̄ illis fuerit. Sed alia sup̄sunt q̄ viros illos magnos fecerunt: que nobis nulla sunt. Domi industria: foris iustum imperiū: anim⁹ in cōsulēdo liber nec delicto nec libidini obnoxius. Pro his nos hēmus luxuriā: auariciā publicā egestatē priuatim opulentiā. Laudam⁹ diuitias: seq̄mur inertiam. Inter bonos ⁊ malos nullū discrimen: oīa v̄tut̄ p̄mia ambitio possidet. Ille. O quot mala ex ocio. Hiero. et de conse. di. v. c. Nunq̄. Semp̄ aliq̄d boni facito vt diabolus te semper inueniat occupatū. Et Policrates lib. v. ponit de octauiano imp̄atore: q̄ filias suas erudiri fecit in arte terendi: vt ociū vitarēt. Sic hō non sit ociosus. ¶ Tertiuz dicit̄ ⁊c. Quia debet cogitare finem suum: qr cinis est. Gen. iij. Cinis es et in cinerem reuerteris. Eccl's. iij. Cūcta subiacēt vanitati: ⁊ oīa p̄gunt ad vnū locum: de terra facta sunt ⁊ in terraz reuertūtur. Unde Petrar. iij. Triū mor. c. i. Iam vbi sunt diuitie ⁊ honores ⁊ gemme ⁊ sceptra ⁊ corone ac mitre: purpureiq̄ colores. Infelix qui spem in reb⁹ mortalibus reponit: vñ cogor clamare ad mortales. Ubi sunt phi. Aristoteles: Plato: Socrates: Pythagoras: Democrit⁹: zeno: Empedocles: Ubi sunt poete: Homer⁹ Virgilius: Persius: Lucreti⁹. Ubi oratores: Grac⁹: Lisias: Demostenes: Cicero: Quintilian⁹. Ubi sunt medici: Mesue: Rasis: Ipocras: Auicēna: Galienus. Ubi sunt astrologi: Ptolomeus: Alpharabi⁹. Ubi gloria Alexādri magni: Karoli magni: Francisci ducis: Mediolani: Philippi: Roberti: Bartholomei: Bergomensis. Omnes ad terram iuerunt. ¶ Tertiuz impedimētum ⁊c. Sicut em̄ homo naturalr̄ diligit filium. In. vij. Poli. Generant̄ ad genitū naturaliter est amicicia Ita naturaliter cupit ip̄m fouere. Ex hoc faciūt illicita: vsuras committunt ⁊ alia mala. Unde ipediunt̄ a confessione: quia timēt ne cogantur a malis suis restituēdis. Contra hoc tria sunt remedia.

¶ Primū. est filialis deceptio.

¶ Scd̄z. est eccl'iasticalis abiectio.

¶ Tertiū. est eternalis damnatio.

¶ Primū est ⁊c. Dimittunt patres filijs bona sua qui p̄ illis nō darēt obolum: immo dicunt. Pr̄ noster

UVA. BHSC. IyR_237

aut est in paradiso sic nō indiget. Extra de cele. missa. c. Cū marthe. Iniuriā facit martyri. qui orat pro martyre. Aut in inferno: sic etiā nō eget: aut est in purgatorio. Sic ibi stet vsq; q̄ purget. Exemplū diuitis: qui q̄ttuor habuit filios: in testamento legabat: ⁊ vnusquisq; ꝓ ꝑte sua restitueret. Filius minim⁹ dixit patri: ad sacra dei euāgelia promitto exequi qd̄ vultis. Mortuo patre dixit. Si pater meus vsuras fecit portet penas: viuam lete. Iō dicit. Hiere. xvij. Maledict⁹ hō q̄ cōfidit in hoīe. In p̄s. cxvij. Bonū est sperare in dño: q̄ sperare in p̄ncipibus. Ideo Damas. exemplum ponit de quodā qui tres hūit amicos. Unū amabat plusq̄ se: alium minus se: tertiū sicut se. Hic a dño citatus in curia: vnde ꝑiculū mortis imminebat. Ad p̄mū amicum accessit rogās vt cū eo iret: et ip̄m iuuaret. Rñdit. Non possum: sed dabo tibi saccū ad te inuoluendū. Ad alium. Rñdit ei. Te associabo vsq; ad mortē si morieris. Ad tertiū quem inuenit fidū. Iste homo est pctōr qui habet tres amicos. Primus est mūdus q̄ homini in morte p̄stat saccū vt in illo inuoluat. Scd̄s sunt parētes qui ip̄m asportant ad sepulturā: ⁊ cito obliuioni tradūt. Tertius est: bene agere nec expectare a parētibus. ¶ Scd̄m d̄r ⁊c. Tales sunt ab ecclesia precisi: ⁊ carēt ecclesiastica sepultura. vt pz dist. xlvi. c. Nullus. ⁊ ex̄ de vsuris. c. Quia. c. Quāq̄. lib. vi. Cōtra illos qui dicūt. O pr̄ habeo bullas. Non possunt absolui nisi restituāt

Sed vbi debēt poni tales. O sacrista domicilij mortuus est domin⁹. N. vis ip̄m. Non certe: qr ē vsurarius. O sacrista sancti Dominici. O sacrista sancti Frācisci vult ip̄z. Nō. Ubi dz poni? Cāta. Hiere. xxij. Sepultura asini sepelietur. ¶ Tertiū dicit ⁊c. Tales sūt in inferno dānati. Lu. xvi. Mortuus est diues ⁊ sepultus est ⁊c. Exemplū vsurarij qui su ꝑ asinum positus portatus est sub furca: ip̄o asino nullo illuz dirigente. In signū q̄ in furca inferni erat quo ad animam sepultus. Unde pz tertiū. ¶ Quartū dicit ⁊c. Cice. lib. de sene. Nemo est em̄ taz senex qui se nō putet annū viuere. Hiero. ad Geruncia. Nemo est em̄ tam fractis viribus ⁊ tā decrepite etatis vt se non putet annuz posse suꝑuiuere. Et ita de anno in annū ad mortem vadunt: nec curāt confiteri: sperāt diu viuere ⁊ cōfiteri. Contra hoc tria sunt remedia: vt sic homo confiteatur.

¶ Primū est mortis dubietas.

¶ Scd̄m est peccati grauitas.

¶ Tertiū ē ꝯuersatiōis difficultas.

¶ Primū est ⁊c. Tria sunt dubia de ip̄a morte. Primo circa tp̄s. Scd̄o circa modum. Tertio circa locum Primo circa tp̄s: q̄ fiat qñ sit moriturus. Ignorāt iuuenes pueri senes. Eccl's. ix. Nescit homo finem suuz. Aug. Nil certius morte: nihil incertius hora mortis. Petrarcha quīto triumpho tp̄is hic humana spes: hic delitia hic miseri homīes attendūt: nemo aūt scit quātū viuat aut obeat. O quanti laborauere per mundū sperātes vbi reci-

UVA. BHSC. IyR_237

pere fructū sui laboris: q̄ tñ ante tēpus perierūt: qd̄ sibi ꝓmiserāt: Quanti habēt bona. Quāti sudāt pro mūdo: tñ ante tēpus tollunt̄ a p̄senti vita. Unde Pius papa illustri maumetho. d. Angustissima ē hoīs vita: ⁊ incerta. Mille instant in oēs horas ꝑicula: mille mortis facies. Est igit̄ de aīa curanduz q̄ post hāc vitā aliā hz vitā: qua vel dolet vel gaudet. Scd̄o quo ad locū: qꝛ nullus scit: vtrū bñ an male mors scit eñ lesura. Uidim⁹ nāq; viros varijs modis moriētes: et magnū solaciū reputare si īter angustias mortis in domo ꝓp̄a: loco ꝓprio in brachijs parētū mortui essent qd̄ plurib⁹ nō est cōcessuz. Aliqui sunt suspēsi in patibulis. Alij in mari subinersi. Sume tibi exemplū alioꝝ: qꝛ vt dicit ille poeta Felix quē faciunt aliena pericula cautū. Ideo dubia est quo ad locū tertio quo ad modū: vtrū bene an male. O quot credūt bene mori: q̄ tamē moriūtur desperati. Ecclesiastici. v. De ꝓpiciatu pctōrū: noli eē sine metu: neq; adijcias pctm̄ sup pctm̄. Aug. sermone innocentium Hac aīaduersiōe ꝑditur peccator. vt moriēs obliuiscatur sui q̄ dum viueret oblit⁹ est dei. ¶ Scd̄m dicitur ⁊c. Quanto plus hō differt cōfiteri de anno in annū: plus cōsciētia grauatur ⁊ deū offendit. Extra de cōsuetudine. c. fi. Tanto inquit grauiora sunt peccata: quāto diutius animā infelicem detinēt alligatam. Unde quanto quis morat̄ in peccatis: tanto plus deū offendit. Uñ ponitur talis casus. Quis peccat plus: an secularis: an religiosus. Rñdet Thoma. ij. ij. q. xvi. ar. x. Qd̄ secularis exceptis tribus casibus. Pro rōne voti. Secundo scādali. Tertio rōne contēptus qꝛ perseuerat in pctis: quod nō facit religiosus. Unde peccatuz non est sic graue. ¶ Tertium ⁊c. Qui differunt cōuersionem ponunt se in periculo nō posse cōuerti ⁊ cōfiteri: in tempore suo. Ratio quia euenire potest vt post diuturnam cōsuetudinem peccatorum: nō amoueatur de facili malus habitus. Uulgaris: nunq̄ retardes ad extremū terminum. nam benefaciendi promissio multos decepit.

Quintū dicitur ⁊c. Ut videmus ad oculum. Sicut enim presentia ignis causat calorem: ⁊ vini p̄sentia sitim: ita p̄sentia rerū tēporalium causat sitim amoris acquirendi. Unde Johan. iiij. Qui biberit ex aqua hac: sitiet iterum. Per quam vt Tho. d. xij. q. xxxiij. argu. ij. Intelligitur delectatio rerum tēporalium. Desideriuz autem istud tantum crescit in homine: vt homo tradat seipsum obliuioni et animam suam. Non curat de paradiso et de alia vita. Cum ergo confessionem requiratur vera cōtritio: et vera dispositio benefaciendi. Homo impeditur a bonis huius seculi: velut coruus quiescens super cadauera: non curans reuerti ad archam vite eterne. ¶ Contra hoc impedimētum tria sunt remedia bona que sequuntur.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primum est loci incongruitas.
¶ Scdm est doloris immunitas.
¶ Tertium est finis calamitas.
¶ Primū est ꝛc. Quia locus huius mūdi nō est noster: sed sumus hic peregrini. Incola ego sum in terra ps. Pro bestijs nō ꝓ hoīb⁹ factus est locus iste. Augustinus. In valle sum⁹ miserie: in qua magis flendum est: eo ꝙ minus flemus. Unde doctores morales assimilāt eaꝫ quattuor. ¶ Primo hospiti: quando viator ad hospitiū approximat tabernarius ei applaudit. ostēdit ei bonū vultū: ꝑparat ei cameram cum in mane recedere vult: opꝫ ꝙ subtil'r soluat. ꝛ dimittat pagamētū. Ita mūd⁹ applaudit nobis cuꝫ diuitijs: honorib⁹: sed in fine vite. opꝫ facere rōnem cuꝫ miser losto. Uñ quidā accedens ad sepulchrū Alexādri di. Heri nō sufficiebat tibi totus mundus. Hodie autē sepultura quinqꝫ pedū cōtētus es. ¶ Scdo feno. Isa. xl. Omnis caro fenū: et oīs gloria eius: quasi flos agri. Sicut fenū nascitur viride. ꝛ supueniēte sole arescit: ꝛ ꝑ falcem de terra euellit': ꝛ ab aīalib⁹ comedit'. Ita hō nascit' de muliere: vt fenū de terra hñs viriditatē iuuētutis: sed paulatim senescit. ꝛ per falcem mortis de agro mūdi tollit'. ꝛ vermibus corpus traditur ad comedendū. ¶ Tertio ludo pile: videlicet ad pilā q̄ hinc inde ꝓijcit'. Ita vita nr̄a: ꝛ hec fortuna instabilis. Señ. Oīs fortune felicitas īstabilis est. Hodie paup: crastina die diues: hodie san⁹: cras eger. ¶ Quarto rose, que cito arescit. In mane pulchra: in sero mortificata. Ideo Petrarcha. in. v. Triūpho. Tēporis. Quātū valeo ad moriendū me preparo: cogitās breuē vitā meā: in qua hac mane erā infantulus: ꝛ iam senex. ¶ Scdm remedium ꝛc. Job. xiij. Homo natus de muliere breui viuēs tpe replet' multis miserijs. Señ. Ueni et ostēdā tibi ꝙ male se habeat hoc corpus. Nunc de capite. Nunc de facibus cōqueritur. Ille. O ꝙte infirmitates. O ꝙte miserie homini adsunt in presenti seculo. ¶ Tertinꝫ dr ꝛc. Quia de dulcedine pctī: nō remanet nisi remorsus ꝯsciētie. Roma. vi. Quē fructū habuistis tūc in illis in quibus nunc erubescitis.

¶ Feria secūda hebdomade tertie De preparatione confessionis.

Quanta audiuim⁹ facta ī Capharnaum: fac et hic in patria tua. Lu. iiij. Cū quadā vice xp̄s p̄dicaret in nazareth accesserūt ad eum parētes ꝛ amici eius ac cōpatriote: ꝛ dixerūt. Quāta audiuim⁹ facta ꝛc. ac si dicat. Cū magis teneant tuis cōpatriotis ꝙ alienigenis bñficia īpēdere q̄ īpēdis. fac poti⁹ miracula ī patria tua. Scdm expōnē Crisosto. sup Mat. Xp̄s. iij. hñt cītates. Pr̄ia fuit bethleeꝫ in q̄ natus. Scda nazareth in q̄ ꝯcept⁹ ꝛ nutritus. Tertia capharnaū ī q̄ cōit cōuersat⁹: ꝛ pl'a miracl'a agebat. Rñdit iesus. Amē dico vob: qꝛ nemo ꝓpha accept⁹ ē in pr̄ia sua. Scdm

UVA. BHSC. IyR_237

Nicolaū de lyra: apd̄ nazareth vbi erat cōcept⁹ ⁊ nutrit⁹ ab eis singulariter erat despect⁹: iuxta illd̄ Jo. i. Qui eū nō receperūt. Uñ in ip̄m nō credebāt: sz ei īuidebāt. ⁊ despiciebāt ip̄m ꝓpt̄ pauptatē parētū. Quia lz eēnt nobiles: tñ erāt pauperes. Uñ dicebāt despectie. mat. xiij. Nōne hic ē fabri fili⁹. i. Joseph et Mar. vi. Nōne hic est faber. Ex h̄ pauca miracl'a faciebat: qꝛ erāt indigni. Nemo ꝓpheta accept⁹ ⁊c. Ac si dicat. Si miracula non facio apud vos: nō est ꝙ despiciā patriā meā: quā mater mea honorauit. Aut ꝙ sim īpotēs ad talia ꝑagēda sed qꝛ estis īdigni. Et hoc ꝓpt̄ sup̄biā: īuidiā ⁊ incredulitatē vestrā. Uñ alienigenis facio: q̄ me honorant plusq̄ vos. Nemo inq̄t ꝓpheta ⁊c. ⁊ ꝙ hoc sit verꝝ ꝙ ꝓphete magis honorant̄ apd̄ extraneos q̄ suos: ostendit xp̄s duplici exēplo. Prīo Helie q̄ a iudeis expellebat̄ ⁊ ꝯtēnebat̄. A gētib⁹ aūt honorabat̄: vt pz. iij. Re. xvij. Cū mlte alie vidue in hierl'z essent: tñ nulla fuit digna recipe Heliā apd̄ Sareptā Sidonie: sicut mulier gētilis vidua. Samaritana q̄ eū suscepit honorifice in domo sua. Scd̄o exēplo Helisei q̄ multis leprosis in iudea exñtib⁹ null⁹ tñ ab eo mūdat⁹ est. nisi Naaman sirus. In exēplū ꝙ īter extraneos aliqñ pl'a miracula faciebāt ꝓphe: q̄ inter domesticos. Repleti sunt oēs ī synagoga ira: qꝛ. s. eis p̄ponebat gētiles: q̄s iudei abhominabant̄. Eiecerūt illū extra ciuitatē: tāq̄ dignū morte: vt illū īterficerēt. Ip̄e aūt iesus ꝑ mediū illoꝝ ibat Uirtute diuinitatis sue de manib⁹ eoꝝ lapsus est. Et descēdit capharnaū vt īpēderet alijs doctrinā sacrā: qm̄ illi de nazareth erant indigni. Applica. De p̄paratiōe cōfessionis hodie erit sermo: ⁊ de ea tria sunt videnda.

¶ Primum dr̄ p̄parationis.
¶ Scd̄m dr̄ conditionis.
¶ Tertium dr̄ completionis.

Primū dr̄ ⁊c. Cōclusio est phi in. i. de gñatiōe. Qd̄ ad pauca respiciētes: de facili enūciāt Exēpli gr̄a De illo q̄ nō respicit ad famā ⁊ honorē ⁊ gl'iam ꝓximi sui: q̄ nō respicit ad scādalū qd̄ seq̄ pōt: de facili infamat: detrahit: vitupat ip̄m et hmōi. Ad pauca ⁊c. Preterea de illo q̄ homicidiū facit: qꝛ nō respicit finē. Ad pauca ⁊c. Jō dicebat ille poeta Quicq̄d agis prudent̄ agas ⁊ respice finē. De q̄ fine phs. ij. phꝝ Finis mouet agētē. In eodē. Finis hz rōnē optimi. ⁊ Auerrois sup̄. ij. Metha. Qui destruit finē destruit oē bonū. Uñ legit̄ de Socrate pho cū Athenis legeret. Una die ī platea clamare cepit Qui vult emere sapiam veniat ad me. Qd̄ declarauit hoc mō in oībusq̄ hō acturus est finem respicias. Respice finem Et rex ciuitat̄ sup̄ fores palatij iussit poni. Respice finez. Barbitōsor aūt ei⁹ hoc vidēs: cū regē iugulare vellet: vidit h̄ scriptū sup̄ portā: et recordat⁹ huius dicti: destitit. Ad pauca respiciētes: de facili enūciāt O q̄t latrocinia. O q̄t mala sunt: q̄ nō essent: si finis respiceret̄. Ad ꝓpositū. Pctōr q̄ vult cōfiteri pctā

UVA. BHSC. IyR_237

sua nō attendēs ad periculuz aīe: qd̄ seq̄ pōt: cū sacr̄m cōfessionis sit vtilissimū: q̄uis hodie nō habeat̄ studiū circa illā: vñ hō facit illam: grosso mō. Et poti⁹ dicēda est confusio: q̄ confessio. Et parlamentū cōmune: q̄ confessio. Qui vult ergo hodie digne confiteri: ꝛ fructuz recipe ex ea: necesse habet homo: vt ad illam se preparet cum optimo mō. Que p̄paratio est duplex.

¶ Prima dr̄ p̄paratio recordatōis

¶ Scd̄a dr̄ amaricationis.

¶ Prima dr̄ ꝛc. De q̄ Isa. xxxvi. Recogitabo tibi oēs annos meos ꝛc. Nota ānos. s. iuuētut̄ in q̄ tot v̄ba ociosa: tot dissolutiones: tot pctā. O iuuenes mei. Recogitabo tibi oēs annos. Nō imerito talis dz fieri p̄paratio. Qr hō in tēporalibus si hz facere cōputū alicui⁹ negocij examinat libros. vide matriculaz aperit ei gornal. Uidet dies: ponit menses: numerat annos. Et si non sufficit dies ponit noctē: obliuioni tradit somnū ꝛ cenam. Et si qñ ab vxore ꝛ filijs vocat̄. O pater eam⁹ cenatū. O ego habeo aliud agere. Preterea si mulier habz aliq̄d agere: mīerat cū digitis. Si ergo cum tanto studio q̄s videt tp̄alia: quāto magis in factis aīe dz meditari facta sua. q̄ fit in sacr̄o cōfessionis Recogitabo. In huius figurā. Dd̄ post pctm̄ homicidij: sup̄bie: luxurie. volēs obtinere veniā pri⁹ examinauit ꝯsciam suā volēs deo confiteri mētali confessione. Dixi. i. in mēte mea deliberaui: vt exponit Cassidorus. Cōfitebor aduersum me. i. contra me. Nō cōtra deum: aut dyabolū: sed aduersum me: ne minē īculpādo: nisi seip̄m. Sequit̄ Et tu remisisti iniq̄tatez pcti mei. Sed heu: q ꝛ q̄dā imp̄meditati ad hāc accedūt: vt aīalia ad pascua. Tales nō faciūt cōfessionē: sed confusionē. O pater nescio q̄d dicam. Petatis vos. O miser: nūquid scio pctā tua. Nunq̄d cōfessor aderat. Et si cōfessor nō examinat de puncto in pūcto: dicūt esse hoīem grossum. Sz tales audiāt qd̄ dic̄ Tho. in. iiij. di. xix. Qd̄ pctōr dz prīo incipere confessionē: ꝛ eā ꝓseq̄. Demū sacerdos ip̄m adiuuare dz: nec omni v̄bo ip̄m examinare: sed hō se p̄parare dz. ¶ Scd̄a dr̄ ꝛc. Uidelicet cū lachrymis. In amaritudine aīe mee. Et q̄tū debeat eē iste gemit⁹ ostēdit ꝓpheta. Iere. vij. Luctum vnigeniti fac tibi planctū amarū. Mulier cū ꝑdit p̄mogenitū: dolet plāgit: eo q̄ amisit vnicū filiū: qui erat ei⁹ consolatio. Et q̄to magis mēte pctōr miser dz flere. q̄ ꝑ peccatū amisit spōsuz suū deū. Uideo ciuis ī scriptura. Gen. v. Egyptij fleuerūt mortē Jacob. vij. diebus. Et Deut. vl. Filij isrl̄ fleuere mortē Moysi. xl. diebus. Adam fleuit c. annis Abel: in q̄bus cū vxore sua nō habuit rem. Gen. xxiij. Abrahā post. c. annos Sarrā mortuaz fleuit. Si isti flebāt corpora mortua: q̄re nō magis flere debemus pctā nostra. Quanto plus miser peccator. qui deū perdidit. Unde Amb. in li. de pnīa. Nihil est q̄ tam causa summi doloris sit: q̄ si recordetur q̄s vñ lapsus sit. Ubi nota s̄m petrū de pal. i. iiij. Qd̄ iste dolor dz

UVA. BHSC. IyR_237

habere duas partes.
¶ Primo debz esse sensibilis.
Secundo intellectualis.
¶ Primo ꝛc. Ut agat pniam de peccato suo: ieiuna vigilias ꝛc. Qui em̄ peccatum fecit: equū est: vt penitentiam agat Orig. super Leui. Quod gula peccauit ieiunium corrigat. Crisosto. super Mat. Qualis precessit o[illegible]entio: talis debet sequi satisfactio: qui fuit in culpa: luat penam. ¶ Secūdo intellectualis: vt sit male contentus de preteritis. ꝛ potius mori q̄ plus peccare: q̄tum in se est. Et tale ꝓpositū vt dicit Tho. in. iiij. dz esse firmum Et tantus posset esse: q̄ peccator absolueretur a culpa ꝛ a pena suorum pctōrū. Qd̄ ꝓbat̄ triplicr medio. ¶ Prio auctoritate. Luc. xviij. De publicano q̄ orans dixit. De⁹ ꝓpitius esto mihi pctōri. Amen dico vobis: descēdit hic iustificatus in domū suā. Quid vult dicere iustificatus: nisi qꝛ pctōꝝ suoꝝ nexibus fuit absolutus. ¶ Scdo figura. ij. Reg. xij. De dauid qui adulterium ꝛ homicidiū cōmisit: ꝛ nunq̄ pctā fuerunt dimissa: nisi postq̄ penituit dicēs. Peccaui. Et statim assuit Nathā. propheta di. Et dominus trāstulit pctm̄ tuū a te. Et culpa ꝛ pēa fuit ei dimissa. Et de latrone. Mat. xxvi. Hodie mecū ꝛc. Magdalena. Luc. vij. Dimissa sūt ei ꝛc. ¶ Tertio exēplo. In lib. de. vij. donis. De q̄dam meretricula q̄ a mr̄e redarguta est sup pctō suo. O matres corrigite filias vr̄as. Gladio matrem iugulauit: ꝛ eā occulte sepeliuit. Cūq̄ ad p̄dicationez iuissz adeo compūcta est: vt per medium carperet: ꝛ celū ascēdit. Apparuit autem cuidaz dicens. ita esse compunctaz in illa hora: vt oīa peccata sua laxarentur. Unde pz primū

Secundū dr ꝛc. Cum cōditiōe maxima facienda est confessio. que s̄m Tho. iiij di. xvij. est triplex. Aliter nihil valere penitēti ip̄a cōfessio sacr̄alis.
¶ Prima dicitur electionis.
¶ Scda. dicitur sollicitationis.
¶ Tertia. dicitur modificationis.
¶ Prima dr ꝛc. Ut pctōr eligat patrem spūalez: qui in se duas habeat conditiones. Primo sciam. Secundo bonam conscientiam. Primo scientiam competentē: vt sciat discernere inter lepram ꝛ lepram: i. peccatū ꝛ peccatum. Uñ Augu. de pe. di. vi. c. Cui añt. Qui vult cōfiteri pctā sua vt inueniat gratiaz querat sacerdotem sciētem ligare ꝛ soluere: ne cum circa se negligēs extiterit negligatur ab eo: q̄ cū misericorditer mouet ꝛ petit: ne ambo in foueam cadant. Idem in eadez distin. Caueat iudex spiritualis: ne careat munere scientie. Et distin. xxxviij. Ignorātia mater cūctorum errorum maxime in sacerdotibus euitanda est: qui docendi officium in populo dei susceperūt Et christus in euangelio. Si cecus ceco ducatuz prestet: ambo in foueam cadunt. Omnia mala procedunt ab ignorantia. Unde Isayas conqueritur ploraus captiuitatem iudaici populi di. Propterea duct⁹ est popul⁹ me⁹ captiuus: qꝛ nō habuit sciaz. Unde opus est

UVA. BHSC. IyR_237

vt pater spūalis habeat intelligē-
tiā. Qr vt dicit. iij. Metha. Igno-
rantis vinculū: nō est soluere. Sz
heu: qr hodie vacant ocio. ⁊ nō lit-
teris Quidā negociatōib⁹. Quidā
occupātur. s. ad aucupandū: tenē-
do canes ⁊ accipitres: cuz litteris
deberent insudare. Facecia de dia
cono q̄ erat ordinādus in sacerdo-
tem: ab ep̄o interrogat⁹ de sufficiē
tia. Quot sunt inq̄t sacramenta ec
clesie? Rn̄dit tribus. Et ep̄s. Qui-
bus. Crismus. baptism⁹. ⁊ missa
p̄ defunctis. Tales autē maiorem
gr̄am in populo habēt q̄ homīes
p̄bi. Qr de oīb⁹ absoluūt: ⁊ semper
secū deferūt auctoritatē papalem.
Unde vnā absolutionē faciunt su-
per caput: aliā sup̄ bursam di. Au-
ctoritate qua cōfundor. Ego absol
uo te: q̄ nō debeo? Restituo te sa-
cramentis ecclesie: q̄ non possum
In nomīe patris ⁊c. Da mihi carli-
num. Tribue blanchū. O pater in-
quiunt mulieres: quomō bene cō
fitetur. Tenet librū apertum. Dat
modicā penitentiā. O fatuitas se-
cularius. Si sunt infirmi: querunt
medicū bonū: q̄ eorū intelligat in-
firmitates. Et quanto plus: patrē
⁊ medicū spūalem. Scd̄a cōditio:
q̄ habeat bonā cōsciam. s. vt sit bo
ne vite: ⁊ bone fame. Unde. i. q. i.
Uilissimus cōputādus est: nisi pre
cellat scīa ⁊ sanctitate: q̄ est hono-
re p̄stātior. Et ph̄s lib. de pomo ⁊
morte. Docētes alios: mentiri non
debēt. Et xp̄s. Mat. v. Sacerdoti
bus. Sic luceat lux vestra: corā ⁊c.
Unde frater aut clericus scandali
zans secularem: deberet proijci in
mare. Querēdus ē ergo sacerdos
bone consciētie. Et quare o pater
Gabriel. Qr corriget de pctis suis
pctōrez: persuadēs ei periculū aīe
Sz p̄ oppositū non curabit de aīa
Qr est discinētus ⁊ brigosus ⁊ pro
pare caponū faciet mille periuria
Uñ ex hoc plures nō restituūt ma
le ablata. Uidem⁹ expresse vsuras
falsos ꝯtractus. Alius tenet cōcu-
binā: alius nō sinit odia. et tamen
in paschate cōmunicat se. O cōfes
sores. o patres spūales: q̄ nō cogi
tis tales ad bene agendū. Sz hoc
totum. Qr hec dona: hec munera:
mundū destruunt: par caponū ⁊c.
¶ Secunda d̄r sollicitatōis. Quia
hō debet esse sollicitus in p̄ricipio
quadragesime. Prouer. xxviij. Iu
stus ī p̄ricipio accusator est sui. In
p̄ncipio. s. quadragesime. Nō īme-
rito. Qr es sollicit⁹. o ciuis: o mer
cator: o artesane: in radēdo oī sab-
bato barbā polluēdo caput. Et tu
o mulier oī mense faciēdo lexiuiū
⁊ quotidie lauare suppellectilem
Quare nō plus de aīa in cōfessiōe
Et non retardare ad septimanam
sanctā: vt plures agūt: cuz memo
ria hoīs sit labilis. Reuertere ad
cōfessionē: ter quater. Ego nescio
q̄d heri comedi multo plus pecca
ta q̄ fiunt infra annū. ideo sepe re-
plica tuā cōfessionē. Qr non est al i
quid qd̄ tātū debilitet vires demō
nis: vt ipse Augu. in ser. Confessio
est salus aīarū: dissipatrix vitiorū:
restauratrix virtutū. Ille. Exēplus
Thome de canthuaria. Dum infir-
maret̄ grauiter apparuit ei demō:
vt ip̄m tentaret. Et quesiuit ab eo

UVA. BHSC. IyR_237

q̄d pl⁹ odio haberet? Rñdit Thome demō. Uere cōfessionē. Et ille. Quare hoc? Rñdit. Qr omēs labores meos amitto in ipsa: cuz pctōr cū deo suo recōcilietur: ⁊ pacificet̄ Et ex rebelli ⁊ malo ꝓteruo ad deum suū reuertit̄: ⁊ ab ipo gratāter suscipit̄. O cōfessio gl̄iosa. O sancta res. Uñ dubiū q̄rit̄. Utrū sit tāta vis ꝯfessionis: vt q̄s non bñs copiā ꝯfessoris: possit layco cōfiteri. Rñdet Aug. de pe. dist. vi. Tāta est vis cōfessionis ꝙ si deest sacerdos ꝯfessor: ꝯfiteat̄ ꝓximo. Qd̄ verbuz ſm Tho. in. iiij. dist. xvij. nō est p̄cepti sed ꝯsilij. Qr laycus non habet claues. Unde ꝑ cōsequēs ꝯfitēdo layco tenet̄ iterū sacerdoti cōfiteri cū oībus culpis. Est tamē bonum ⁊ vtile layco cōfiteri in cāu necessitatis: qr in tali cāu cōseq̄tur veniā pctōr. Qd̄ ꝓbatur duplici medio. Primo exēplo cuiusdaz ꝑegrini q̄ in mari existēs: ⁊ mari turbato: cōfessus est pctm̄ suū cuidā nō suo socio. Et ex hoc mare pacatū est: qd̄ fecit illa ꝯfessio. Nota hic ꝙ est valde periculosum nauigare cuz blasphemato rib⁹ ⁊ qui sunt in mortali Uñ dicūt doctores: ꝙ ex pctō iude Jo. viij. turbatū est mare. Ad ꝓpositū. Si hoc fecit illa ꝯfessio: cuz tamen non esset sacr̄m. o quid faciet cuz patre spñali. Scdo silitudine. De patre nostro Dñico qui demonem cōduxit ꝑ oēs officinas tādez in capl'o. O Dominice quid facis. Omnia hic amitto: die veneris. si hoc egit illa ⁊c. ¶ Tertia dicit̄ ⁊c. Quomodo. s. fieri debz? Rñdeo ꝙ cū erubescētia. Et ratio doctorum Qr est maxima pars satisfactiōis. De pe. di. vi. c. i. Qm̄ ꝟecūdia magna est pena: fit dignus venia: qui ꝓ xp̄o erubescit. Et de pe. dist. i. c. Quē penitet. Erubescētia in cōfessiōe pctōr: maxīa pars est satisfactionis. Exēplo pz. In li. de lapidibus legitur. Quidaz fuit in gallie partibus: q̄ filiā ꝓpriā oppressit. ⁊ cū maxima verecūdia venit ad sanctū Uincentiū: petens si vnq̄ de illo pctō veniā impetrare potuisset Rñdit. Immo fili: si penitentiam agere velis. At ille. Oīa ꝑficere volo. Uñ iniūxit ei pniam septēnem. At ille. O pater credis me saluari. Ita certe. Jeiuna tres dies in pane ⁊ aqua. At ille. O pater: quomō possum obtinere veniā? Respōdit sanctus. Dic tm̄ tria pater noster: qr ꝓ certo pctm̄ dimissum est. In illa hora durū ploratū emisit. ⁊ in terraz ꝓcidēs expirauit. Apparuit ei in nocte sequēti ⁊. d. euolasse ad gaudia sempiterna sine aliq̄ pena Et hoc totū ꝓpter illā verecundiā sanctā. Sz heu: qr plures accedūt sine hac ad sacramētuz hoc: veluti stulti: quasi ridēdo. Et vt hanc confusionez fugiant querunt patrem aut surdū: aut fatuuz: aut indeuotum: aut locū secretū. Et hoc mihi non pōt placere audire cōfessiōes in cameris ⁊ locis secretis sed bene publicis: ne penitēs dicat verba derisoria aut trupbando. O quot res vane. Conqueritur dominus. Jere. viij. Nō est q̄ agat penitētiaz sup peccato suo dicēs. Quid feci: scz cum rubore. Sed dicet aliquis cui⁹ vtilitatis est cōfessio que cum

UVA. BHSC. IyR_237

tanta diligentia debet fieri. Rñsio. ꝙ multiplicis. Prima: qꝛ est mētis securatio. Ualet ꝯfessio ad quādā mentis securitatē ex cognitione venie accepte. O pater cum sum confessus totꝰ sum letus: confessionis merito. Secūda vtilitas ē pene diminutio. Nā sacerdos ex vi clauiū pōt aliq̄d pene debite relaxare: lꝫ nō oēm penā. Tertia vtilitas est intercessorū multiplicatio. Tenētur nāq̄ sacerdotes orare ꝑ eis qui sibi ꝯfitētur. Quarta est gr̄e augmētatio. Sepe em̄ in cōfessione deuota dñs augmentat gr̄am collatā in cōtritiōe. Quinta est dei glorificatio: qꝛ cuꝫ q̄s sua peccata in spe venie cōfitetur: deū misericordē glorificat. Quare laudabile est vt qui frequēter peccāt. non tm̄ semel in anno: sed sepe etiaꝫ confiteantur.

Tertiū dr̄. Triplex nāq̄ defectus cōmitti pōt: ne cōfessio sit ꝑfecta vt ponit Tho. iiij. di. xvij. et ꝑ ꝯñs nullius adiutorij spūalis.

¶ Primus dicitur malicie.

¶ Secūdus dicitur circunstantie.

¶ Tertius dicitur negligētie.

¶ Primus dicitur Cuꝫ peccator ex malicia ⁊ aliquo respectu ductus. peccatū suū celat patri suo spūali Talis cōfessio est īualida. Aug. de pe. dis. v. c. Consideret. Cautus sit penitēs ne ꝟecūdia ductꝰ diuidat apud se cōfessionem: vt diuersa diuersis velit sacerdotibus manifestare. Sed aīa cara dubiū q̄rit sibi Utrū homo possit diuidere cōfessionē suā: dicere vnā partem vni: alterā alteri: ex quadaꝫ erubescentia Rñdet Petrꝰ de palude in. iiij. Qd loquimur dupl̄r. Aut de mortalibus: aut de venialibꝰ si de mortalibus. Sic dico ꝙ vult ⁊ non pluribus sūt de necessitate dicēda. Aut de venialibꝰ: quia venialia nō habent connexionē: nec quo ad cōtritionem: nec quo ad absolutionem Ideo absq̄ iudicio ⁊ preiudicio salutis potest de hoc dimidiari confessio: ꝙuis nō sit honestum: nisi fiat ex causa rationabili. Ad ꝓpositum ergo: confessio debet esse sine malicia. Et confessor qui videt peccatorē in tali statu. non debet acriter reprehendere: sed ipsum cōfortare: qꝛ ⁊ ipse in ea cadere potest. Ex hoc deus permisit Petruꝫ cadere: vt alijs esset exēpluꝫ gratiositatis. Uñ Gre. di. l. Considerādū est ꝙ idcirco deus permisit ip̄m cadere ⁊ negare xp̄m: vt in sua culpa disceret qualiter alijs misereri deberet. Ille. O patres agite gratiose. Exemplo illius qui dixit adultere Uade. ⁊ amplius noli ⁊c. Quod fuit in exemplum confessoribꝰ pietatis

¶ Scd̄s defectus ⁊c. Quando non dr̄ peccatuꝫ cum circunstātia. Ubi nota ꝟꝫ Bona. i. iiij. di. xvij. ꝙ duo sunt genera circūstantiaꝝ. Primuꝫ est alleuians peccatū. ⁊ hoc nō est dicendum. Scd̄m est necessarium Quia nō sufficit dicere peccaui cū muliere: immo oportet vt exp̄mat vtrum cōiugata vel virgo: vel religiosa: vel ꝯsanguinea: ⁊ sic de alijs Aliud est peccare cū mōiali: aliud cū seculari: aliud cuꝫ soluta: aliud est percutere clericū: aliud laycuꝫ Et sic de singulis. Uñ Tho. in expo

UVA. BHSC. IyR_237

fitione psalmoꝝ. sup illud ps. Cõfitebor aduersum me ꝛc. In verbo iniusticiaꝫ: ꝙ triplex est iniusticia. Prima contra deũ: que est dicẽda. Pater dico meã culpã: qꝛ blasphemaui deũ meũ: sacramẽta falsa accepi. Dilexi plus diuitias ꝙ deum meũ: non celebraui festa: et hmõi. Facecia de Bergomẽsi q̃ crucifixũ veterẽ flebat: quia ppl's nõ ãpli⁹ portabat encenia sicut añ: ꝓpter nouũ crucifixũ. O crucifixe vetus doleo sup te ꝙplurimũ. Surrexit crucifix⁹ nou⁹ ꝛ abstulit pignatas cuꝫ flasconibus. ¶ Scda iniusticia est contra ꝓximũ. Pater nõ honoraui parẽtes meos: cõcupiui rem ꝓximi: vxorem infamaui. Applica de odijs: de inuidijs. ꝙ vnus aliuꝫ insequit: de superbia que regnat. Et ꝙ terra illa tria habet. Primo est superba. Secũdo liuida. Tertio paupercula. Paup supbus: nihil peius dici potest. ¶ Tertia iniusticia contra seip̃ꝫ. Practica sup. vij. mortalia. Primo de superbia. Preterea de q̃nq̃ sensib⁹. Preterea de septeꝫ opibus misericordie. Preterea de deceꝫ p̃ceptis. Sed heu me: q̃a nesciũt ꝯfiteri sunt muti. sinũt peccata grossa ꝛ leuia dicũt. Quot doctores leguꝫ: quot dñi in actu illo vident esse in alia vita. O imemores ꝓprie salutis. O hoĩes grossi. Sic de mulieribus que se laudãt. Pater quotidie dico tria pater nr̃ ꝛc. Aut accusant vicinas. Pater illa mea vicina: abstulit mihi gallinaꝫ ꝛc. ¶ Tertius defect⁹ ꝛc. Quia non faciũt penitentiã eis iniunctã a cõfessoribus. Contra Deut. xvij. Qui non obedierit sacerdotis imperio morte moriat. Et penitẽtia que nõ fit hic: fiet in alia vita acerbior: imo acerbissima. Exemplum legitur in libro de apibus. Tempe Innocentij pape quidaꝫ ribaldus maximus ad pontificẽ accessit pro absolutõe sui facinoris: nõ valens facere pniam: tandẽ ei iniũxit vt diceret omni die tm̃: qñ dormitũ iret cũ signo crucis. Morieris ꝛ non viues. Considerans hoc cepit flere. O miser meli⁹ ẽ h̃ plãgere ꝙ i alia vita. Uñ cõdignaꝫ egit pniam sup pctis suis: ꝛ saluatus est.

¶ Feria. iij. hebdomade tertie. De necessitate confessionum.

Si peccauerit in te frater tuus: vade ꝛ corripe eum inter te ꝛ ip̃m soluꝫ. Mat. xviij. ¶ Ueritas incarnata: hodie nobis dat q̃t tuor salutifera documenta saluti nostre ꝙplurimũ necessaria. ¶ Primum de fraterna correctione: cuꝫ dicit. Si peccauerit in te frater tuus. i. te solo sciente. vel in te. id est contra te iniurias irrogãdo. Uade ꝛ corripe eum inter te ꝛ ip̃m solũ: ſm Chryſ. ꝛ Tho. super Mat. Aut peccatum ꝓximi est publicuꝫ: aut occultum. Si publicũ: publice est arguendũ. Unde el nostro roman apostolo. i. ad Thimo. v. Peccantem coram oĩbus argue: vt ceteri timorem habeant. Aut est secretũ tunc habet locum correctio fraterna que est actus charitatis: q̃ debꝫ fieri in loco secreto. Corripe eum

UVA. BHSC. IyR_237

inter te ⁊ ip̄m solū. Non immerito quia sup oīa bona est fama in populo. Juxta illud. Meli⁹ est nomē bonū q̄ diuitie multe. Ideo secrete peccatū ꝓximi corrigēdum est: ne si rep̄bendat̄ in publico efficiatur īuerecūdus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s lesa fama sua a peccato non se corrigat. Un̄ dicit̄. Si peccauerit ⁊c. Secūdum documentū est de p̄latoꝝ dignitate: cum subdit. Amen dico vobis. quecūq; alligaueritis sup terram erunt li. ⁊ in celo: quia sc̄z pōt celū aperire sacerdos pctōri penitēti. Mat. xvi. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Et Job. xx. Accipite sp̄m̄sanctū: quoꝝ remiserit̄ pctā remittūt̄ eis: ⁊ quoꝝ retinuerit̄ retēta sunt. ¶ Tertiū documentū de or̄onis vtilitate: cum dicit. Dico vobis: quia si duo ex vobis cōsenserint: scilz in animo offensam sibi inuicē remittendo. De omni re quam petierint fiet illis a p̄re meo. Quia or̄o non est accepta coram deo: si teneat̄ cōtra fratrem odiuz in animo. Unde subditur. Ubi duo vl' tres fuerint cōgregati in nomine meo. i. in charitate vniti in medio eoruz sum. sic acquiescendo bone volūtati eorū et petitioni. Nota in v̄bo in medio eorum sum. s̄m pb̄m. ij. Phis. Uirtus in medio consistit. In eodem. Mediū in omnibus est laudabile Poeta. Mediū tenuere beati. xp̄s in oībus tenuit mediū. Nā in natiuitate stetit in medio duoꝝ aīaliū In morte stetit in medio duoꝝ latronum. Post resurrectionez stetit in medio discipuloꝝ. Lu. vlt̄. Stetit in medio discipuloꝝ suoꝝ. Per hoc nos instruit q̄ in oīb⁹ op̄ibus nostris debem⁹ tenere medium et fugere extrema. Aliter em̄ ip̄a op̄a nō essent v̄tuosa: quia oēs v̄tutes sunt in medio. Uirt⁹ in medio consistit. ¶ Quartū q̄ īiurias semp̄ dimittere debem⁹. Accedēs petr⁹ ad xp̄z dixit. Dn̄e quotiēs peccabit in me frater meus: dimittam ei vsq; septies. Resdōdit iesus. Non solū septies: sz vsq; septuagesies septies. i. totiēs quotiēs. Ponit̄ nūer⁹ determīat⁹ ꝓ indetermīato. Hier̄. Septuagies septies. i. q̄dringent̄ nonaginta vicib⁹. Sen̄. Si magna nim⁹ fueris: nunq̄ reputabis tibi iniuriā fieri. Applica. De nec̄itate ꝯfessionis erit sermo. De qua duo sunt videnda mysteria.

¶ Primū d̄r necessitatis.

Scd̄m d̄r temporalitatis.

Circa p̄mū. Querit̄ dubiū Utrū homī sit necessaria vocalis confessio ad salutē. Ad qd̄ duplex fuit opinio. Una dicit q̄ nō. Que ꝓbat ītētuz suū triplici medio. Que positio fuit grecoꝝ: ⁊ quorūdā hereticoꝝ. Primū ē tale. Si necessariū esset hoī cōfiteri sacerdoti: hoc nō esset nisi ad taxandū sibi pn̄iaz de pctis: sed homo pōt sufficient̄ sibi pn̄iaz taxare: igit̄ vocalis cōfes. ⁊c. ¶ Secūdū est tale Nullus tenetur manifestare inhonesta corpis sui: multo min⁹ inhonesta aīe que sūt pctā. ff. de ꝯdi. ob turpē cām. l. ij. ⁊. C. de iureiurādo. l. i. ⁊. ij. vbi d̄r. Nō dz aliq̄s allegare turpitudinē suā: igit̄ ⁊c. ¶ Tertiū est tale. Confessio est necessaria ad remissionez

UVA. BHSC. IyR_237

culpe. Sed aliq̄b⁹ pctm̄ remissum est sine hoc ꝙ cōfessi ligant̄: vt pz de Petro Paulo: de dep̄hēsa ī adulterio. d̄ magdalena: ⁊ plurib⁹ alijs a q̄bus xp̄s nullā exegit ꝯfessionē ⁊ tñ pctā remisit vt daret̄ intelligi pctā esse dimittēda sine ꝯfessione: igit̄ cōfessio vocalis ⁊c. ¶ Secūda opinio dicit ꝙ sic. Jaco. v. Cōfitemini alterutrū pctā vr̄a. Ad quaz difficultatem theologi in. iiij. dist. xvij. ⁊ omnes canoniste respōdent ꝙ confessio vocalis necessaria est homini ad salutez. Quod ꝓbatur triplici ratione

¶ Primo rōne preceptionis.

¶ Scd̄o rōne auctoritatis.

¶ Tertio rōne exemplaritatis.

¶ Primo rōne ⁊c. Ex quītuplici lege p̄ceptū est. Primo legis naturalis. Una est maxima theologoꝝ: ꝙ homo cōpositus est ex corpe ⁊ aīa Ex pte corpis est mlt̄ū labilis ad peccandū: i. Jo. iij. Si dixerim⁹: qꝛ pctm̄ nō habemus: ipsi nos seducimus ⁊ veritas in nobis non est. Et. xij. q. i. ca. Oīs etas ad malum ꝓna est ab adolescētia sua. Ita fragilis vt dicit Tho. in. iiij. dist. xij. ꝙ homo diu nō potest esse sine veniali. Ad ꝓpositū. Rō naturalis dictat vt post pctm̄ sit male contētus se recognoscēdo ⁊ veniā petēdo. Hec aūt recognitio: dicūt doctores: hec est ꝯfessio mētalis: quam faciebāt antiqui post pctm̄. Et quia deus ante incarnationē erat spūs. Job. iij. Deus spūs est. Ideo erat ꝯtent⁹ mentali cōfessione nec plus exigebat. Sed postq̄ factus est hō: confessionez oris a nobis exigit. Et qꝛ presens nō est corporalr̄ nobiscuz vult vt eam faciamus suo vicario s. sacerdoti. De quo Mat. viij. Vade ostēde te sacerdoti. s. cōfessori. Que cōfessio fuit figurata in terrestri paradiso. Gen̄. iij. quādo dictū fuit ade. Adam vbi es? q. d. Confitere reatum tuū. Sup quo Augu. Adam vbi es? Verba sunt increpātis ⁊ ad confessionē cogentis: non ignorantis. Ille. Unde constat: ꝙ loquit̄ de confessione vocali ⁊ mētali fienda ipsi deo. Primo vocali: quia tūc deus nō homo vocaliter loquebat̄ ipsi Ade. Ubi es? Unde ab illo loco fuit data cōfessio. Secundo mētali: vt in seip̄o adā esset male cōtentus. Ex hoc dicit Tho. iiij. dis. xvij. ꝙ confessio est de iure naturali. ⁊ Scotus in. iiij. eadē di. q. vnica. ꝙ confessio est de iure diuino. Ex hoc papa nō pōt dispensare sup hac. ⁊ conoñ. extra de pe. ⁊ re. c. Omnis vtriusq̄. ꝙ cōfessio est de iure positiuo. Uñ Tho. quolibet. iiij. q. x. hoc mirabile dicit. Indubitāter tenendū est ꝙ cōfessio est de iure diuino: ⁊ semper homines tenebantur ad eam post casum in peccato mortali in voto: sz non in effectu: quia nondum erāt instituti ꝯfessores: nisi post passionez xp̄i: qui haberēt absoluēdi auctoritatē. Ille. Unde ptz p̄ma lex.

¶ Scd̄o de p̄cepto legis mosaycalis: que in sacrificijs ⁊ oblatōibus animaliū figurabat cōfessionem. In Leuit. iij. ⁊. iiij. c. d̄r: ꝙ ꝑcussus lepra debebat se sacerdoti p̄sentare: ⁊ ille modū lepre cōsiderabat. Si videbat leprā incurabilem: im

UVA. BHSC. IyR_237

mundū iudicabat: ⁊ a ceteris separandū. Si aūt videbat babilē correctionē, mundū iudicabat⁊ libere dimittebat. Hoc ꝓpriū babz agere sacerdos i lege noua spūal⁹: circa pctōrem. Qui si videt pctōrē non cōritū ipm expellit. Sed si dolet absoluit. Unde ex hoc alīq ex hebreis bene perīt, asserunt: q dñs reprūit sacerdotē de leuitico genere: qō tm difficile est discernere: pctā sua ei vocal⁹ ꝓfitent: sicut ⁊ nos aīm morte. ¶ Tertō ex ꝓcepto legis, ꝓbetalis. Prou. xxviij. Qui absc̄odit scelera sua nō diriget: qui aūt ꝓfessus fuerit i̇ueniet gr̄am. Et Esa. xviij Sume cythar̄a. s. cōfessionis inūt de⁹: frequēta cātū: meretrix tradita oblioni. ¶ Quarto legis euangelicalis. Scribit Lu. xvij. de decē leprosis a xp̄o mūdat. Qui clamabant. Jesu fili dā⁹ ⁊c. Quibus dixit Jte oñdite vos sacerdotib⁹. Eūdo aūt mūdati sunt ad i̇mūdū: q le pra peccati mūdatur ostendendo se sacerdoti in ꝓfessione. Preterea Luc. iij. 6r q qui baptizabant a Johanne confitebant ei pctā sua: vt dicit Tho. in. iiij. di. i. Baptism⁹ Johānis nō erat sacramētū eccl̄ie. ꝙ ꝓis nec purgatiuū pctōr. erat tm dispositiuū ad pniaz. vt etiā p⁹ de conse. dist. iiij. c. Aliud. Quāto magis tenent nūc xp̄iani ad veruz sacramentū cōfessionis. Quā pmulgauit Jacobus apostolus: vt patz Jaco. v. di. Cōfitemini alterutruz peccata vestra. s. habētib⁹ claues eccl̄esie. Quibus xp̄s dedit auctoritatē absoluēdi in psona oīm. Jo. penul. Quoz̄ remiseritis peccata remittunt eis: ⁊ quoz̄ retinueritis retenta sunt. O dignitas sacerdotum confessoz̄. ¶ Quinto de precepto legis canonicalis. de pe. dis. i. ca. Serpens. Venalis est culpa. i. digna venia: quā seq̄tur confessio delictoz̄. In eadē dist. Non meruit iustificari q̄ pctā sua noluit ꝓfiteri Sed querit aia chara. Utrū ego ⁊ apl̄i ꝓfiterēt. Cōfessio: pctīs ꝓsupponit. In maria nō fuit peccatū: nec cōfessio. Respōdet Ric. in. iiij. dist. iiij. ar. iij. ⁊ Alber. sup. Missus est. Nō apostoli ⁊ Johannes bap. confitebant: licz non legamus vbi aut quādo. De maria aūt dic q Johanni euangeliste confitebatur ex humilitate: a quo oīa ecclesie sacramenta accepit. Cui dicebat. O mi Johānes non sum digna tanto filio. Non sum digna vocari mater dei: quia non recognosco filij mei beneficia: nec recognosceret. Unde p⁹ ꝓma ratio ꝓncipalis. ¶ Secūdo rōne ⁊c. Extra de pe. ⁊ re. c. Omnis. Omis vtriusq; sex⁹ postq̄ ad annos discretionis puenerit oia pctā sua tenetur: ꝓprio sacerdoti confiteri. Ille. In quibus verbis quattuor ponunt difficultates. Prima est. Qui dicunt anni discretiōis. Circa hoc quattuor sunt opiniōes. Una est Ric. in. iiij. ⁊ Sco. in. iiij. q annus discretionis ꝓ: cuz ꝙs est doli capax: ⁊ cognoscit pctm̄. Cuius signū est: qñ bene interrogāti ordinatas rōnes. Et in hoc tempe tenet cōfiteri. Opinio est aliorum q annus discretōis intelligit in muliere anno. xij. in viro. xiij. In quo tempore obligatur ad cōfessiones

UVA. BHSC. IyR_237

ꝛ cõmunionez. Qđ vero seruatur hodiernis tẽporib⁹. ¶ Tertia opio est quorũdam: ꝙ annus discretionis itelligit annus octauus. Que opinio vera nõ videtur. Ratio: qꝛ vt in plurib⁹ in anno octauo puer nõdum hz vsum rõnis: vt experiẽtia ptz. Et ꝙuis dicat de puero. v. annoꝝ. De quo Greg. in. iiij. dia. dicit ad gehẽnã esse cõdẽnatũ ꝓpter pctm̃ blasphemie? Rñdeo: ꝙ in illo fuit acceleratus vsus rõnis preter cõmunem vsum: quẽ si non habuisset: nõ fuisset sibi imputatũ in peccatuz. Si ergo iste vsum rõnis habuit preter vsum cõem in quinquennio vnde peccare potuit. non seq̃tur ꝙ oẽs alij habeãt. Qꝛ vt dicitur extra de re. iur. in. vi. Ea que a iure cõi exorbitãt nõ sunt in consequentiã trahenda. Et pbs. Una irñdo non facit ver. ¶ Quarta opinio. que verior videtur. ꝛ est Tho. in. iiij. ꝙ pueri circa. xi. vl. xij. ãnũ si apparẽt signa in eis deuotionis ita. s. ꝙ sciant discernere panẽ materialẽ ꝛ sacramẽtalẽ possunt cõicare: qꝛ presumitur habere vsuz rationis. ¶ Scđa difficl'tas. Quis đr ꝓprius sacerdos? Ad qđ rñdet Alex. iiij. par. summe. q. cclxxij. Proprius sacerdos đr trib⁹ mõis. Primo ꝓprie. Et iste est sacerdos parrochialis: q̃ sacramẽta ministrat. ꝛ cui cõmissa est cura spũalis parrochianoꝝ. Secũdo đr ꝓprius ꝛc. iste est xp̃us: prelatus ordinarius. Tertio cõmunissime: vt pñitẽtiarij pape. Et illi quibus a papa cõcessum est priuilegium audiendi confessiones vt p̃dicatores ꝛ mĩores. Sicut patet per decretales. De cõfessionib⁹ audiẽdis. ¶ Tertia difficultas ꝛc. Utrũ sine pctõ existens obligetur ad confessionem. Petr⁹ de Tarãtasio in distin. xvij. dicit ꝙ sic. Et hoc est propter preceptum ecclesie: de cõfitẽdo semel in anno. Sed dicis. Cum non habeam nisi venialia que multis modis remittũtur. quid debeo cofiteri? Respõdeo ꝙ non ex vi sacramẽti obligatur: sed ex instituto eccl'ie. Sed pono casum. An existens sine veniali teneatur ad hoc preceptũ? Rñdeo ꝙ sic: qꝛ ecclesia sic p̃cepit. Et peccator cõfiteri debet se peccatorem esse in potẽtia: nõ in actu. ¶ Quinta difficultas ꝛc. Utrũ q̃s absolui possit sine penitentia? Uidetur ꝙ sic. Quia xp̃s: adulterã absoluit. sine penitentia. Uade inquit: ꝛ amplius ꝛc. Respondeo ꝙ nemo põt absolui sine ea: qꝛ est sigillum confessionis. Ad argumentũ xp̃i. Rñdeo ꝙ maiorez dedit ꝙ dari possit dicẽs. Uade ꝛ amplius noli peccare: q̃ etiã cõtritionẽ infudit. ¶ Tertio ꝓbat exemplo ꝯfessionẽ eẽ necessariã. Exemplũ mulieris. Filia cuiusdã magni principis visitans curiã: cũ eẽt v̄go ꝛ deuotissima: cõsuluit papã: vtrũ religionẽ ĩtraret Qui attendens ei⁹ sanctitatẽ consuluit qđ nõ: sz in suo statu ꝑmaneret. Et cũ iniecisset oculos ĩ quẽdã seruũ ei⁹. corrupta est ab eo: a quo et ꝓlem habuit. Uñ religionẽ intrauit: ꝛ tñ hoc pctm̃ cõfiteri erubuit multũ ꝓ pctõ se affligẽs ac macerans. Cum autẽ moreret: ꝛ sancta crederetur: ab abbatissa adiurata

UVA. BHSC. IyR_237

est: ꝙ eā certificaret de merito' suo Apparuit horribilis post mortem dicens se dānatam: eo qꝛ illud peccatū qđ cōmiserat nō fuit confessa Aliud exēplum de dño quodā: qui deridebat cōfessionem. Apparuit in forma porci filijs in camera. O filij inquiens. duplici de causa suꝫ dānatus. Primo rōne libidinis: et ideo sic in hac forma vobis appareo: qꝛ fui porcꝰ. Scđo qꝛ derisi cōfessionē: ideo sum dānatus. Ad argumēta. Ad primū respondet Ric. in. iiij. di. xvij. Qđ ille qui ē nimis familiaris vni ꝑti: iudex nō dꝫ eē in illa causa. Extra de officio ⁊ potestate iudicis. d. Glo. Familiaritatis affectio: ꝟitatē impedire solet. ⁊. C. neq̄s in propria causa. l. i. Nemo dꝫ esse iudex in propria cā. Nimis eniꝫ est hō familiaris carni sue. Unde nō faceret sibi ꝯscientiā de peccatis magnis: ⁊ suo modo. Ideo debet ire ad aliū. Ad scđm respondet Boe. i. li. ꝓsa. iiij. de Con. Et. ff. đ pactis. l. Tres fratres. Si opa medicātis expectas: opus est vt vulnꝰ detegas. Ad tertiū respōdet Alex. vbi supra. Qđ etsi nō legatur cōfessio p̄dictorū. potuit tamen fieri ⁊ factuꝫ est. Plura enim sunt a xp̄o facta q̄ non sunt scripta Unde pꝫ necessitas cōfessionis vocalis. Sed videmus plures stetisse per. x. ⁊. xx. annos sine cōfessiōe Quis sup hoc dispensauit. Rñdeo ꝙ dyabolꝰ. Uis videre? Quare cōcubinarius nō cōfitet? Dicet ꝙ ꝓpter luxuriam: auarus propter auaritiam: gulosus ꝓpter gulam. Igitur cū istis dispēsat demon. Cū auaris demon auaricie. cū luxuriosis demon luxurie. Uñ ptꝫ primū.

Secundū principale ⁊c. Quo tp̄e faciēda ē ista cōfessio. An statim post ꝙ hō peccauit. aut differre dꝫ vsq̄ ad tp̄s. xl. si infra annū nō facit? Ad h̄ loq̄ possumꝰ dupl'r. Aut quo ad ꝓpositu interiꝰ. Aut quo ad ꝟbū exterius. Si prīo mō: dicūt doctores ꝙ tenetur ꝓponere confiteri qñ occurrit memoria de pctō. Et tenet̄ q̄s esse male cōtētus: quotiens occurrit ei memoria pctī. Sed si loq̄mur de cōfessione actuali circa hoc est triplex opinio doctoꝝ. Prīa ⁊c. canonistaꝝ. Innocētiꝰ sup. c. Omīs. de pe. ⁊ re. Et archidi. sup. c. Ille rex. de pe. di. iij. dicūt ꝙ oīs q̄ cecidit ī mortale: ꝙ citius tenet̄ cōfiteri ex debito necessitatis. Et rō horū est. Quilibet tenet̄ vitare ꝑiculū aīe. Sꝫ differre cōfessionē exñs in mortali: est in ꝑiculo aīe. ⁊ nō vitat̄ ꝑiculū: qđ pōt euenire. Lucanus in primo. Tolle moras: semper nocuit differre paratis. Igitur ⁊c.

¶ Secunda est opinio theologorum. vt Tho. in. iiij. dist. xvij. Et in quolibet in quadaꝫ questione. Et Ricar. in. iiij. Quod peccator non statim tenet̄ confiteri: nisi in quattuor casibus. Primꝰ cū quis vult se cōmunicare vel missam celebrare: vel ministrare aliqđ sacramentū. In hoc casu: nō sufficit ꝙ sit cōtritꝰ: sed etiā ꝙ sit cōfessus. Secūdus cū quis hꝫ facere longū iter: et ꝓbabiliter dubitat ꝙ ꝓ illo anno: amplius nō occurret illi copia cō-

UVA. BHSC. IyR_237

fessoris: in hoc obligat. Quia vt dr de conse. di. v. Baptizare Ubi periculū imminet auferēda est mora. In dubijs em̄ tutior via est eligenda. vt habet ex de homicidio. ca. ad audientiā. Tertius casus ē: qn̄ habet facere aliq̄d de quo īminet sibi ꝑiculū mortis: ꝙuis ꝑ illo tpe sit san⁹: vt trāsire mare vel longā viam facere. Aut dū patit grauez infirmitatē. Un̄ Aug. de pe. di. vij. c. Nemo. Tene certū ⁊ dimitte īcertū. Quart⁹ casus cū quis est illius opinionis ꝙ tenet statim cōfiteri: ⁊ sic sibi format ꝯsciam: tūc peccat mortalit: si nō facit. Unde. xxviij. q. i. §. Ex his. Om̄e qd est ꝯtra cōscientiā: edificat ad gehennā. Contra scrupulosos est hec snīa. ¶ Tertia opinio est aliorū qui dicunt de religioso ⁊ layco. De religioso aūt cuz totū tp̄s vite sue: sit sibi tēpus pnīe: hīta copia sacerdot̄ idonei: si peccauit mortal'r: tenet sine mora cōfiteri: ꝟm hanc opinionē. Laycus vo rōabil'r pōt expectare tp̄s xl. qd est tp̄s pnīe. Unde cum illud tempus sit magis oportunum eis ad satisfaciendū ⁊ cōfitendū: si expectet illud: rōnabil'r est iudicare ꝙ nō peccent: dūmodo proponāt firmiter tūc confiteri. Sed tutior via est: ꝙ meli⁹ est cōfiteri mortali cōmisso: nec tardare. Et hoc ē quadruplici rōe ꝟm doctores. Primo rōne incertitudinis. Scdo aggrauatōis. Tertio elōgatiōs. Quarto vtilitatis. Primo rōne ⁊c. Qr hō ē incertus quo tēpe debeat viuere. mori potest sine loquela: pericl'a ꝙplurima ei euenire possunt. Incertus quo ad locū: q̄ ad tp̄s: q̄ ad modū. Eccl's. ix. Nescit hō finē suū Petrarcha. v. triūpho tp̄is hic humana spes: ꝟ militia: ꝟ miseri homīes attendūt. nemo aūt scit ꝙtū viuat aut obeat. Jō diuiti ꝑmittēti sibi longā vitā dictū est ei. Luce xij. c. Stulte hac nocte aīam tuaz repetēt a te. Cōtra eos qui dicūt. O pater tp̄s veniet qn̄ pctm̄ meū cōfifebor. Cōtra Eccl's. v. Ne tardes cōuerti ad dn̄m. ⁊ ne differas de die in diē. Scdo rōe ⁊c. Quāto plus differt cōfiteri tāto accumulat pctm̄ pctō: ⁊ ꝑ ꝯn̄s penā pene. Tu es onustus o pctōr habes fastidium in humeris. Extra de cōsuetudine. c. fi. Tanto grauiora sunt pctā quāto diutius infelicē animā detinēt alligatā. Et Grego. Peccatū qd ꝑ pnīam non diluit mox suo pōdere ad aliud trahit. Tertio ratione ⁊c. Quāto plus morat ī peccatis: tāto magis deum offendit ⁊ elongat: ⁊ ꝑ ꝯn̄s difficilior erit cōuersio. iuxta illud. Qui nō ē hodie cras min⁹ aptus erit. Et Ouidius Principijs obsta: sero medicīa parat. Cū mala ꝑ lōgas conualuere moras. Sed nō est verisil'e: ꝙ ille qui se elōgauit ꝑ plures menses: annos ⁊ dies de facili possit redire in pūcto et hora. Quarto rōne ⁊c. Ex frequēti cōfessione pctōr ꝯseq̄t tres vtilitates. Prīa dr peccati cognitio. Sacerdos tenetur īstruere pctōrē confitentē: ⁊ ei oñdere ꝙtū potest. qualitatē pctōr: quādo scz mortale ⁊ veniale pctm̄ ⁊ ei apire portas ⁊ penas q̄s incurrerat per pctm̄ suū: ex ꝯn̄ti cognoscit pctm̄.

UVA. BHSC. IyR_237

Scda dr mētis securatio. Quia ex frequēti cōfessione homo gaudet: letat. O pater: qñ domū reuertor tot⁹ let⁹ redeo. Uiuere in mortali est pena maxīa. Aug. Jussisti dñe: ⁊ vere sic est: vt sua sit pena: oīs inordinatus affect⁹. Cōfessio hoīem letū reddit. Jn. ix. Eth. Uirtuosoꝝ beatissima est vita. Jō Dauid. In voce exultationis ⁊ ꝯfessionis: sonus ⁊c. Tertio dr pctōrū euitatio Propter frequētē ꝯfessionē homo vitat pctā: qr ex illa demon vires suas amittit. Exēplū in li. de. vij. donis. Cū q̄dā mulier de pauptate sua plurimū desperaret: demon apparuit ꝓmittēs multa: si tñ tria faceret. Primū vt viros eccl'iasticos peccare faceret. O malum ⁊c. Scdm vt in eccl'ia hora officiorū garriret ⁊ alios ꝑturbaret. Tertiū vt nō ꝯfiteret: qr hoc mihi summe displicet. Respōdit. Non faciam. Ecce secūdus sermo ⁊c.

¶ Feria quarta tertie hebdomade De peccato.

Ecesserunt ad iesum ab hierosolymis scribe ⁊ pharisei di. Quare discipuli tui transgrediūtur traditōnes senioꝝ? Nō em̄ lauant manus cum panem manducant. Mat. xv. c. ¶ Scdm Chrys. pharisei erāt in tribus defectib⁹. Primo erant supstitiosi: quia lauabāt manus: credētes ꝙ mūditia exterior: faceret mūditiā īteriorē. Uñ Tho. iij. ꝑte. q. xxxviij. ar. i. Baptismata phariseoꝝ erant vana: ordiata tm̄ ad mūdicia carnis. Quā opinionē habuere antiqui: quā sequunt saraceni: qd absurdū est. Quia lotio manuū facit ad quādā honestatez ⁊ corporalē mūdiciā: nō tamen ex necessitate. Scdo erāt auari: quia inducebāt filios ad danduz bona parentū in templo: īmo vt domos depdarent: qd erat ꝯ liberalitatē. Tertio erāt impij. q̄a parētes ꝑuabant talibus bonis tēpalib⁹: ⁊ sic fame moriebant. Cōtra hos defectus: xp̄s vnica rñsione ꝯcludit di. Quare ⁊ vos trāsgredimini mādatum dei ꝓpter traditionē vestraz. Qui scz ꝑsuadetis filijs vt domos parentū depdentur: ⁊ eos inhonorent. Cum tñ sit cōtra illud Exod. xx. Honora pr̄em tuum ⁊ matrez. Unde apl's. Non sunt faciēda mala vt eueniāt bona. Extra de simonia. c. Ad apostolicā. Sub p̄textu pietatis nō est impietas cōmittenda. Hypocrite bene ꝓphetauit de vobis Esaias di. Ppl's hic labijs ⁊c. In tota scriptura nullum pctm̄ īuenies ita a xp̄o redargutū: sicut pctm̄ hypocritarū. hypocrite mūdū decipiūt: qui vult decipi: ⁊ qui non eū decipit non est illi amicus. Deinde his dictis ꝟtit se ad turbā di. Non qd intrat in os. id ē cibus corporalis. Coinquinat hoīem. s. spūal'r: nisi inquātū ꝑ delectatōez male afficit ad cibum. Sed quod ꝓcedit ex ore. i. ꝟba que sunt interioris malicie significatiua: hoc coinquinat hoīem. Dixerunt ei apostoli. Magister scis: quia pharisei audito hoc verbo scādalizati sunt Respondit iesus. Sinite illos: q̄a

UVA. BHSC. IyR_237

ceci sunt ⁊ duces cecoꝝ. Oīs plantatio quā nō plātauit pat̄ meꝰ ⁊c. Nō lotis manibus man. nō coinq̄nat hoīem. Applica. De pctō erit hodie ſmo. de q̄. iij. ꝯtēplabimur.

¶ Primum dicitur opinionis.

¶ Scd̄m dicitur declarationis.

¶ Tertium dr̄ confirmationis.

Opimū dr̄ ⁊c. Queritur dubiū a Theo. ab hac ꝑte oīa supplicia: oīa tormēta. oīa īfortunia oīa patibula. oē infortuniū in qd̄ pōt cadere hō. Ab alia ꝑte: vnum minimū pctm̄ mortale. Quale malū plus est eligibile. An mortale vt euitet oīa mala supradicta: an oīa mala. Circa hoc due sunt opīones. Una quorūdā est. ꝙ hō magis dz incurrere aliqd̄ mortale ꝙ̄ incurrere tot mala. Qd̄ probāt tripl'r. Prīo rōne. Scd̄o auctoritate. Tertio exēplo Primo rōne. Qr hō pōt reparare pctm̄ ꝑ cōtritionē. ꝑcutere pectꝰ suū: acceptat deꝰ bonā volūtatē. Ezech. xviij. Cū auerterit se impiꝰ ab īpietate sua: ipe aīam suā viuificabit. Et dauid de seipo. Dixi cōfitebor aduersum me īiusticiā meā: ⁊ tu remi. iiij. p. mei. Et. ij. R. xij. Qñ Nathā rep̄hēdit eū de pctō dixit Peccaui. Et statim subiunxit. Et dn̄s trāstulit a te pctm̄ tuū. Uulgaris poeta. Nullū est de se tam graue pctm̄ quin ad ingressum celoꝝ dn̄e deꝰ quilz penitēs repiat claues. ¶ Scd̄a opīo dicit oppositū: ꝙ meliꝰ est mori: ꝙ̄ peccare. In. iij. Ethi. Meliꝰ ē mori ꝙ̄ facere cōtra bonū v̄tut̄. Et dan̄. xiij. Meliꝰ ē incidere ī manꝰ hoīm: ꝙ̄ peccare ī cōspectu dn̄i. Et Aug. xxxij. q. v. c. Ita ne. Potiꝰ dz q̄s mala q̄libet tollerare: ꝙ̄ pctō cōsentire. Et vulgaris. Jā ꝙ suz foris nolo āpliꝰ esse monaca: o iesu ꝑ tuo seruitio. Et de Monica mr̄e Aug. q̄ potiꝰ volebat illū mori: ꝙ̄ remaneret in sua ꝑfidia et infidelitate. Qualis aūt sit v̄a opinio veniamꝰ ad scd̄m mysterium.

Secūdū dr̄ ⁊c. Cōclusio est Tho. in quolz x. In. iiij. sen. dis. xv. In. xxij. q. c. x. ar. iij. Alex. de ales in. ij. ꝑte. sum. Archiep̄s in. iiij. ꝑte sū. ti. xiiij. c. vi. Et. i. par. ti. vi. ꝙ magis hō dz sustinere oīa mala: ꝙ̄ pctm̄ committere. Que ꝯclusio ꝓbat̄ quītuplici rōe.

¶ Primo ratione priuationis.

¶ Scd̄o ratione infatuationis.

¶ Tertio ratione seruitutis.

¶ Quarto ratione odiationis

¶ Quinto ratione assimilationis.

¶ Prīo rōne ⁊c. Qr nos p̄uat vita btā. Ubi nota Tho. i. ij. q. lxxix. ar. ij. ⁊. iij. ꝯ gēt. c. iiij. ꝙ malū est p̄uatio boni: Exēpli gr̄a. Tenebra ē priuatio luīs. īfirmitas ē p̄uatio sanitatis: amaꝝ ē p̄uatio dulcedīs. Et ꝙ̄to ista p̄uatio erit p̄uatio maioꝝ boni: tāto malū erit minꝰ. Exēpli gr̄a. Priuatio manꝰ ē maiꝰ malū: ꝙ̄ vniꝰ digiti. Et trūcatio capit̄ ꝙ̄ pedis. Uñ pb̄s. v. Top. Si simpl'r ad simpl'r ⁊ magis ad magis. ⁊ maxīe ad maximū. Ad ꝓpositū. In mortali pctō ē p̄uatio maximi boni hoīs. Quare o pr̄ Gabriel clama vita btā est ꝑadisus Ubi nota ſm pb̄m in vij. Pol. Et Ciceronē in vltio rhe-

UVA. BHSC. IyR_237

to. veterꝫ: ꝙ sunt tria bona hoīs. Bona tēporalia. Que etsi sint minima respectu aliorꝫ: sunt tñ bona qꝛ organice deseruiūt felicitati instrumētalr. Et sunt tāq̄ media ad virtutes. Scdo bona corporalia: vt sanitas: pulchritudo. Tertio bona spūalia. Ista sunt maiora oīb⁹ bonis. In. i. Ethic. Bona aīe: sunt maxīe bona. Qꝛ in. vi. Pol. Aīa est p̄ciosior oī corpe: ⁊ oī possessione. Quia bona aīe pctm̄ p̄uat. Faciamus sic rōnem. Maluꝫ est p̄uatio boni. Et in pctō est p̄uatio hui⁹ boni. s. vite eterne: ⁊ salutis ꝓp̄e. Uñ sup oīa est fugienduꝫ pctm̄. Ideo Eccl. xxi. Quasi a facie colubri fuge pctm̄. Ad practicā. Maximum malū o xp̄iane: est p̄uatio reꝝ tp̄alium ⁊ filiorꝫ: ⁊ oīm bonorꝫ. Sꝫ maximū est aīe amissio. que est p mortale pctm̄. Uane hō esset creatus. vane baptizatus: vane ad eccl̄iaꝫ perrexit: vane ad sermōes. Unde quidam vulgaris cantabat. Melius esset nobis ne nati essemus si viuimus in infamia ⁊ serui tandeꝫ iniqui: pauperes et damnati. Ille Exemplū in Cronica ordinis Magister Jordanus dum iret ad p̄dicandum Uercellas: a populo rogatus est: vt quādam obsessam vi lītaret. Jordan⁹ aūt īterrogat q̄re illā affligeret? Rñdit. Cogor d̄ agere a deo: ꝓpter pctm̄ illi⁹. Cui magister Jordanus. Si tibi daretur optio: vbi velles eē? Rñdit. O pater in celo vbi cecidi: vt faciem dei mei videre posseꝫ. Cui pat. Quid velles agere si illā videre posses? Rñdit oēs mūdi penas q̄ possunt sustineri: super martyres. Cui iordanus. Quis es tu? Unus de Seraphin q̄ assistūt sp̄ ante faciē dei. Tūc magister Jordanus audiens di. O miser est ille peccator. q̄ mortal'r peccat. ꝓ quo paradisuꝫ p̄dit. ¶ Scdo rōne ⁊c. Pono hāc conclusionē: ꝙ pctōr est maxim⁹ fatuus. Que cōclusio verificatur a. s. Tho. xxij. q. lxiiij. ar. ij. Homo peccando recedit ab ordīe rōnis. Ille. Si recedit ab ordine: igitur stulte facit. Uñ cōiter a sapiētialib⁹ libris peccatores dicunt stulti. De q̄b⁹ Eccl. vi. Stultorꝫ īfinit⁹ est nūer⁹. Que stulticia oñdit ex trib⁹ s̄m Robertum olcoth sup eccl̄iasticū. Et Nicolaum de gorra. Prīo ex via. Secūdo ex mēsa. Tertio ex cura. Prīo ex ⁊c. Uis ire romā viam ignoras. Quid facies? O pater īterrogabo de illa. Et si dicetur: duas eē vias spaciosam sed p̄iculosam ꝓpter latrones: aliā spinosam sed securam Sꝫ p quā ibis? Uere si sapis tenebis spinosam: q̄ est secura. Et non spaciosam ne occidaris. Ad ꝓpositum. Peccator est fatuus: qꝛ tēdit per viā latam: que ipsum perducit ad p̄ditionē. De qua Mat. vij. Lata porta ⁊ spaciosa est via: q̄ ducit ad p̄ditionē. Auisatur a xp̄o de hoc: nō credit. O luxuriose nō eas p illā viaꝫ. O auare: sine vsuras: restituas male ablata. ¶ Secūdo ex mēsa. in qua sunt diuersi cibi toxicati: sed zucharo ab extra liniti in vasis aureis propinati. Dic mihi. Sapiūt tibi he ꝯfectōes. Optates vtiq̄. Hanc ꝯclusionē mecū portaui ab vtero materno: ꝙ dulcia sunt

UVA. BHSC. IyR_237

amica nature. Uere esset fatu⁹ qui tales cibos paratos: ⁊ tales declaratos a fide dignis ꝙ int⁹ esset venenū Gustares ne. Nō pater: quia esset fatu⁹. Ita pctōri accidit: sub dulcedine pctī latet venenū dānationis eterne. O fatue luxuriose. fatue auare. ¶ Tertio ex ⁊c. Dic mihi o mulier. dic mihi o bō: quot indumēta habes. Pr̄ inq̄t vnū de fustaneo aliud de coccineo: si es ꝓba ancilla de vtroq; debes habere bonā curā. Sed de quo maiorē curā habebis. Uere pater de coccineo. Qr est p̄ciosior. Jō dz custodiri diligenti⁹. Ad ꝓpositū. Duo sunt nobis data ab optimo deo. Corp⁹ et aīa vtrūq; debem⁹ custodire. Quid hoꝝ est nobilius. Uere est aīa sup oīa bona. In. vi. Pol. Aīa est nobilior om̄i corpe. Et. l. Sancim⁹. C. de sacrosan. eccle. Aīa cunctis rebus mundi p̄ponēda est. Extra de pen. ⁊ re. c. Cum infirmitas. Anima est melior omni corpe: ⁊ anime bonū p̄fertur om̄ibus bonis. Per hanc deus mūdum fecit. In. ij. de aīa. Finis quodāmodo oīm est homo. Per hāc verbū dei factū est caro. Jo. 3. Sic de⁹ dilexit mundū: vt filiū suū vnigenitū daret. Per hāc factū est celū empyreū in. ij. di. ij. Celū empyreū potius est ꝓ aīa q̄ ꝓ angelis. Per hāc xp̄s mortu⁹ est Grego O mira circa nos tue pietatis dignatio. Huic datus est angelus in custodiam. Hiero. ij. dist. xi. Magna dignitas animarum est vt vnaqueq; ab ortu natiuitatis sue habeat angelum delegatū. Deute. iiij. Custodi temetip̄m et animam tuaz sollicite. Anima ergo p̄ciosior est corpe: ideo s̄m rationem dz pl⁹ curari: q̄ corpus: q̄ quecunq; hui⁹ vite. Aliter stulte agis. Unde Aug lib. de agone xp̄iano. Nulla est maior stulticia: q̄ ꝓpter bonū momētaneum: ꝑdere bonū eternū. Fiat pratica notabilis in hoc verbo. O pctōr. O luxuriose. si tu cogitares quomodo ꝓ transitorio peccato ꝑdis ꝑadisū: ⁊ obligas te eterne dānationi. Nulla est maior stulticia Replica. ⁊ Greg. ī li. mora. Quid ī sanius: q̄ ꝓ modica delectatione carnis: eternis se obligare incēdijs Ille. Uñ patz scd̄a. ¶ Tertio rōe ⁊c Inter cetera bona hoc vnum est: libertas. Jurista. ff. de fidei cōmissis libertatib⁹. l. pax. Nihil grati⁹ p̄stat̄ libertate. Julius Celsus. Inestimabil' res ē libertas. ⁊. ff. de v̄boꝝ signi. Preciosa res ē libertas Et esopus. Non bñ ꝓ toto libertas vendit̄ auro. Hoc celeste bonuz p̄terit orbis opes. Et in cazone. Soror mea iure loqueris ⁊ verū dicis nam nihil est maius veritate. Experiētia patz. Si hō a saracenis caperet̄ ⁊ in manu turchi esset: nōne putaret hoc sibi esse ad magnam gratiā si redimeret̄. Uere sic. Ad ꝓpositū. Sicut libertas ē potissimū donum: ita nihil vilius est seruitute. que est per peccatum ī qua est pctōr. Tho. xxij. q. lxiiij. ar. ij. Hō peccando perdit dignitatez humanam ⁊ incidit in seruitutem. Et super. Isa. l. c. Homo enī ꝑ peccatuz vendit tria. Anime libertatez: celestem hereditatem. ⁊ aīe virtutem Ille Et xp̄s Jo. viij. Qui facit pctm̄

UVA. BHSC. IyR_237

seruus est pcti. i. dyaboli. t. i. Peri. h. A quo ꝯs vicꝰ est: cui? suus est. t Aug. Bonus bō licet seruus liber est: malus autē si regnet seruus: t tot dñorum quot viciorum. Ille. Practica in verbo viciorum. Tu es in pctō gule: seru? es demonis illius pcti. Tu es in pctō auaricie: seru? es illi? pcti. Et tot dmonior quot vitior ꝛc. In cronica or dinis. Exemplū. Quidā frater ordinis predixit diē mortis sue. Appropinquante hora t die: intrauit quidā magnus peccator claustrū Eadē hora cōgregati sunt fratres omnes: eius mortem expectātes. vt pdixerat. Tunc dixit astantibus Nō moriar nunc. q̄diu sunt demones in claustro. Video. vij. demones iuuentu. Uñ aīa mea de corpore exire nō potest: nisi prius abigantur. A moto illo peccatore: t ipse mortuus est. Facit em demon. sicut fit Bubalis. De quibus Ibo. sup Job. iiij. Qui ls sint feroces: tamen si ponaf eis anulus in narib? eorū ducunt quocunq; dns voluerit t a puulo. Ita t bō ls habeat vires liberi arbitrij: tamē dū in mortali peccato est: a demone ducitur de malo in peius. Uñ Grego. Peccatum quod per penitentiam non diluitur: mox suo pōdere ad aliud trahit. Uñ Licero. in. v. Paradora An liber ille tibi videf. cui mulier imperat: cui leges imponit: pscribit: iubet vetat: quod ei videtur. In huius figurā. All Dat. xxvi. Cum diceret Petro. Tu de illis es. Rñdit. O homo non sum. Canta. sup quo Hylarius, q. s. amiserat esse spūale: dum esset seruus dyaboli. Ille. O pctōr quare non facis debitum. Non seruas pcepta. Or nō es tui iuris. ¶ Quarto ratione ꝛc. Peccatoꝛ odit deus: t ab ipo odio habef. Preterea odit seipm. Pro em a deo odio habef: vem huc aīa que habes plura bona habes dei gratiam caram. vtiq; pater. Et si ꝯs poneret te in indignationē dei. p malo haberes. Ad ppositū. Peccatū em solū ponit hominē in indignatione dei. Unde Eccle. xij. Sapiens ait. Altissim? odio hꝫ pctōres. t Judith. v. c. scribit. De? peccatoꝝ odit iniquitatē. Et aug. xij. li. de Ciui. c. iij. ita asserit. Dicunt in scripturis inimici dei oēs q̄ eius aduersant imperio: nō natura: ls vitijs: nihil ei nocere valentes: sed sibi. t idem Aug. in li. de peniten. qō etiā ponitur de pnīa. dist. iij. c. Sunt plures. Scio dñm inimicus esse oi criminoso. Et dauid i psal. ad deū sic loq̄tur. Odisti omes ob ſuātes vanitates. i. pctā. t Sap. xiij. c. simili? ꝛ. Sūt deo odio impius t ipietates eius. Practica hic Cur o deus luciferū eiecisti de empyreo. Adam de padiso. Diluuius in terram. Sulphur t ignes super sodomam. Cur. lxx. milia pcussisti pestē in populo Dauid. Clama. p el pctō. Facit deus vt mater: que filio alludit cū pomo i manib? di. Ueni fili mi cū pomo in manibus accipe inq̄t illud. Ille nolens. applicat ubera di. neq; em est t eñ collaphizat. ita de? imittit inspirationes: pdicatores: t alia dat homini Sed nolenti conuerti: dat flagel

UVA. BHSC. IyR_237

la. Nonne vidisti elapsis annis pe
stē in Brixia. in Papia. i Mediola
no. in Janua. Et iterum veniet ve
revere. O tinctores pate nigruz vt
mater defleat filiam. pater filium
vxor virum: amicus amicum. Et
quare o deus. Vere propter pecca
ta. Completus est numer⁹ peccato
rū. O false xpiane. A gentilibus
babuisti sodomiam. sacramēta fal
sa. adulteria: piuria: omia mala.
Non est verecūdia tenere publice
feminam vsuras dare. Contra Au
gu. Videt enim consumata neq̄tia
hominum q̄ filiuz dei crucifixerūt
sed eorū maior qui nolūt viuere re
cte. t oderūt precepta virtutis p
quibus crucifixus est fili⁹ dei. Ille.
¶ Scdo pctō odit seip̄z. O Da
uid q̄d dicis. Qui diligit iniq̄tatez
odit aiam suā. t Thob. iij. Qui fa
ciunt peccatū t iniq̄tatem: hostes
sunt aie sue. Nō potest maius odi
um ad aliquem demonstrari: q̄ cū
quis eū occidit t vita priuat: quod
est maximū bonū in rebus tempo
ralibus. Peccator aūt aiam suam
p̄uat vita spūali t gratie que exce
dit incomparabiliter oia bona tē
poralia. Sap̄. xvi. Per malicias. s.
pctī occidit homo aiam suam. Un
de dicit Robertus olcor. q⁹ de⁹ pec
catorem psequit in omibus locis.
Prio i celo empyreo: qz lucifez de
iecit. Scdo in paradiso terrestri. qz
Adā expulit. Tertio i aere dū gran
dines t mala tēpora mittit. Quar
to i terra: dū pestem mittit. Quito
in iferno: duz aias cruciat. Deuter.
xxxij. Ignis succensus est in furore
meo: t ardebit vsq̄ ad iferni nouis
sima. Et si nō esset peccatum: non
esset malū pene in natura. Bzeg.
Nulla nocebit aduersitas: si nulla
dñet iniquitas. ¶ Quinto ratione
tc. Assimilat bestijs homo. Unde
p̄s. Homo cum in honore esset tc.
Et apostolus. Talis homo nō p̄
cipit que sunt spūs dei. t Bernar.
O q̄ misera conditio peccatorum
que de filio facit seruum pozcoruz
vt prodigus ostēdit. Puta diceret
iumēta si loq̄ possent. Ecce adam
q̄sivn⁹ ex nobis fact⁹ ē. Ille. Secun
duz Boe. de cōso. prosa. iij. lib. iiij.
Comparatur peccator pmo asino
rōne pigritatis. Nō facit bona nisi
stimulatus. Fastidit bona anime.
¶ Scdo porco rōne feditatis: qz fe
tet deo t angelis. Exemplum an
geli qui nares obturabat transiēs
per viam concubinarij. Tertio ca
ni rabido: qui vt dicit Plinius lib.
3. de naturali hystoria. sub lingua
habet quendam vermiculum: qui
eum pungit t coleram accendit et
in furiam conuertit. Et peccator
habz linguam malam: periurādo
infamando: nullū bonum dicendo
Ecclesiast. xxviij. Lingua tertia mlt̄
os commouit t dispersit illos de
gente in gentem. Lingua. iij. est lin
gua peccatoris detractoris. Unde
patet scdm. Quomodo peccatum
fugiendum est: super omia. Ad ar
gu. in contrarium. Respondetur q⁹
homo incertus est post peccatum
vtrum deus ad penitentiam expe
ctet vt possit se ad gratiam prepa
rare. Bernar. Qui tibi veniam de
commissis promisit: diem crastinū
non spopondit.

UVA. BHSC. IyR_237

Feria quarta

Tertiū dicit ꝛc. Cōfirmat nostra conclusio duplici medio. Primo auctoritate. Seneca. Si scirem deos meos igꝰscituros ꝛ boīes ignoraturos adhuc peccare dedignarer. Et q̄dā pb̄s cū īcitaret ad peccatū sibi ip̄i respōdit. Erubesce celum: intrare in cenum. Et Aug. super Job. in v̄bo. Qui odit animaz suaz. Cū em̄ articulꝰ cause venerit vt hec cōditio ꝓponatur. Aut faciēduz esse ꝯtra dei preceptū. Aut ex hac vita migrāduz: quoꝝ duoꝝ homo cogitur eligere. Comminante mortē ꝑsecutore: ibi eligat deo dilecto mori: q̄ offenso viuere. Secundo exemplis. De Susanna Damasce. xiij. De. vij. filijs sctē Felicitatis. ij. Mach. vij. De mulieribꝰ q̄ inter duo ligna ꝛc. Cur o Petre: o Jacobe: o katherina: o scti martyres: voluistis mori. Uere per nō peccare. Exēpla paganorū de Socrate: vt Ualeriꝰ li. vij. Qr deridebat canē ꝛ hircos quos athenienses vt deos colebāt. ī carcere positꝰ veneno hausto ab eis dato: mortuꝰ est. Preterea de Xenocrate cui cū discipuli ipsi dormienti in eiꝰ lectuluz meretricē adduxissent: quo facerēt eū cuz ip̄a peccare: noluit. Uñ in mane: meretrix clamare cepit: nō eū boīem esse sed lapidem. De Hippo greca q̄ se in mare iecit ne pyrate eiꝰ corpus violarēt. De theotonicis mulieribꝰ de q̄bus mētionē facit Petrar. in. ij. Triū. Castitatis in fine. Que venientibꝰ maritis in Italiaz vt eā romanis acciperēt: secute sunt viros suos. Qui cū pariter aduenirēt: romani miserūt ꝯtra eos exercitū duce exercitꝰ Mario. Qui eos ad aq̄s Sexties rupit. Quos videntes vxores ruptos auide honoris disposuerūt aīo se cū defensiōe gl'iose mori. Et ita sil' reducte: supra carrigā expectabāt romanos. Cōsiderarūt tamen postea q̄ hoc posset eē occasio maculādi eaꝝ castitatē. Uñ cōcluserūt q̄ ml'to meliꝰ erat inire fedus cum romanis q̄ tali mō velle repugnare. Petierūt ꝯ loq̄ Mario. A quo petierūt gr̄am nō seq̄ maritos qui sic viliter fugerāt. Nō eruēdi filios nō diuitias: sz solū eēt licitū ire romā: ꝛ hic effici monachas cū alijs in tēplo. Ueste quā rem denegās illis. Marius: deliberarūt illa via qua poterāt ꝛ filijs libertatē q̄s secū duxerāt: ꝛ sibimet castitatē conseruare. Uñ imitātes Uirginiam eomet die occiderūt filios: ꝛ superueniente nocte se suspēderūt ꝑ gulā. Nullā aliā rem plꝰ relinquētes sui romanis: q̄ eoꝝ corpa mortua. Isti nūq̄ habuerūt euāgelium: tñ ne cōsentirēt pctō expectarūt crudelē mortē. Et tu o xp̄iane quid dicis: q̄ sine vllo timore tot cōmittis. Nūc publice blasphemat deꝰ: fiūt periuria: inuocat diabolꝰ: dantur vsure: augētur vanitates ꝛ pompe cōmittunt fraudes in qualibet arte: ꝛ sciētia: vicia luxurie ꝑpetrant sine verecūdia. O si data mihi essz facultas q̄ vox mea audiri posset ꝑ totā Italiā: clamarē Ue ve vobis miseris. Nos scimꝰ in q̄s fines seculoꝝ deuenerūt: ita vt videamꝰ oīa impleta eē corruptōibꝰ. Non ꝓfue

UVA. BHSC. IyR_237

rūt tub e p̄dicatoꝝ. Non miracula sctōꝝ boīm. Nō terrores de celo. ⁊ flagella dei. Nō sceue vbiq; pestilē tie ad extirpāda vicia ⁊ pctā ⁊ face rēt ꝙ boīes reuerterent̄ ad deuz ⁊ illi adhererēt. Sed nō velim⁹ cha rissimi mei de hoc numero esse: sz corrigamus vitam nostram sinen do peccata. Quod si egerimus ⁊c.

¶ Feria.v.tertie hedomade quadragesime. De periurio.

Urgēs ie sus de synagoga intrauit in domū Symonis. Luce iiij. ¶ Postq̄ xp̄s egit sermonez in synagoga: post p̄dicatōem suā venit cū discipulis suis in domū Symonis: vt ibi reciperet post labores refectōem. Scd̄m glo. interlinearē. Opera xp̄i: q̄dā erāt ꝑtinentia ad diuinitatē: vt mortuos suscitare. cecos illumīare ⁊c. Quedam ad hūanitatē vt sitire: esurire. Unde hic sumit refectōem: s̄m ꝙ erat hō. Decūbebat aūt socrus Symonis febricitans. Et xp̄s eā sanauit: ita subito: ꝙ mulier mīstrauit eis. Ex quo ostēdit̄ sanatio miraculosa: ad discipuloꝝ confirmationem Contra illos q̄ volunt fieri miracula ꝑ plures dies: cū tn̄ diuina potestas statiz opetur: ⁊ nō ꝑ media qd̄ natura facit. Uespere autez facto: oēs q̄ habebāt infirmos varijs lāguorib⁹: ducebāt eos ad iesum. At ille singulis man⁹ imponens: curabat eos. Exibāt autem demonia a multis clamātia ⁊ dicentia. Qr tu es xp̄s fili⁹ dei. Et increpans: non sinebat ea loq̄. Quare nō sinebat. Cum oēs querant laudari? Rn̄deo s̄m glo. Ne videret̄ q̄rere testimoniū ab ipsis cū essent mali. Hō nō debz q̄rere bonorē nec laudē a malis. Diogenes. Qui bon⁹ est: per se ipsuz cōmendat̄. Eccle.xvi. Nō est p̄ciosa laus ī ore pctōris. Crisosto. Non decebat xp̄i mysteriū lingua feda publicari. Seq̄tur. Quia sciebāt ip̄m esse xp̄m. Utrum demon agnouit xp̄m? Uidet̄ ꝙ sic. Ut hic patz. Tu es filius dei. Ab alia parte ꝙ non. Qr.i.Coꝝ.ij. Nemo principū hui⁹ seculi cognouit? Respondet glo. interlinearis. Et Augu.li. de questionib⁹ noui ⁊ veteris testamenti. Tho. sup epl'as Pauli. Nicolaus ꝙ duplex est cognitio. Prima certitudīs. Ex hac ignorabat total'r. Scd̄a cōiecturalis. Ex hoc habebat cōiecturas ꝙ ille essz. Tu es inq̄t fili⁹ dei viui. Quedā glo. dicit ꝙ demon agnouit: sz ignorauit an sua passiōe d̄buit expoliari. qd̄ si sciuisset nō ꝑmisisset eū crucifigi Seq̄tur. Facta autez die egressus ibat in desertū locuz. Et turbe q̄rebāt eum. Ut patri vacaret: locū deserti petebat. Et venerunt vsq; ad ip̄m: ip̄m detinentes ne discederet ab eis: vt.s.īter eos miracula faceret. Quib⁹ dixit. Qr ⁊ alijs ciuitatibus opz me euāgelizare regnū dei qr ideo missus sum. Et erat predicās in synagoga galilee. Roma.i. Sapiētibus ⁊ insipientib⁹ debitor sum. Applica. De periurio erit sermo. De quo tria videbimus.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primum. dicitur oppositionis.
¶ Scdm. dicitur malignationis.
¶ Tertium. dicitur punitionis.

Primū dr ꝛc. Dubiū qrit. Utrum iurare sit licitu3 Una opio fuit ꝙ ñ. Alia ꝙ sic. Pria ꝙ nō. Mat. v. Nolite iurare oino: neq3 ꝑ celū: neq3 ꝑ terra3: neq3 ꝑ hierosolymā: neq3 ꝑ caput. Et Jaco. v. Ante oia frēs mei nolite iurare. Et Eccl. xxiij. Jurationi nō assuescat os tuū. Preterea eccl'ia excōicat cl'icū: si ꝑstiterit in vitio iuramēti: vt p3. xxij q. i. c. Clericū. S3 null' excōicat nisi ꝑ mortali: vt p3 ꝑ Tho. i. iiij. dis. xviij. Igit est pctm. Preterea ꝛ ius ciuile ꝓbibet iuramētū: vt p3. ff. de iureiurādo. l. Jusiurādū. Igit non ꝯuenit iurare. Alia opio ꝙ sic. Qd ptz tripl'r. Primo aucte. Deut. vi. Dñ3 tuū timebis. ꝛ illi soli seruies ꝛ ꝑ nomen illi' iurabis. Et. x. c. Jurabis i noie ei'. Scdo ꝓbat exēplo dei. Gene. xxij. Per memetip3 iuraui dicit dñs. Et Jere. xliiij. Ego iuraui in noie meo magno dicit dñs. Et i. ps. cxix. Jurauit dñs ꝛ nō penitebit eū. Preterea d xpo. Lu. iiij In veritate dico vobis. Que locutio est iuratoria ꝟm Innocētiū. Ex d iureiurā. c. Et si xps. Preterea ꝛ Paul' ad Roma. i. Et ad Philip. i. Jurauit Paul' di. Testis est mihi de'. Preterea eccl'ia: ꝛ sctā cōcilia pōtificū. volūt iuramētū eē licitū. Uñ romani impatores: vt patet in Clemē. de iureiur. hereticor. abiurāt heresim: vt ptz de ꝯse. dist. ij. c. Ego Belēgari'. Scdo ꝓbat rōne. Actus virtutis est licit': s3 iurare ꝑ deū est act' latrie. Igit act' iurādi ꝑ deū ē licit'. In. vi. Metha. pbus Jusiurādu3 est honoratissimū. Uñ p3 vtraq3 opio? Rñdeo ad difficultatē ꝑ Tho. xxij. q. lxxxix. ar. i. Bōa in. iiij. sen. Archiep's i. ij. par. sum. Qd iuramētū de se oino ē licitū. et licite inuētū: vt in ppl'o tolleretur oīs discordia. Qr in illo oēs quiescūt. Apl'o testāte. Heb. vi. Oīs cōtrouersie finis: ad cōfirmatōe3 est iuramentū. S3 pctm mortale erit quadruplici ratione. Et iuramentum illud conuertitur in periuriū: quod de se est mortale.

¶ Primo. ratione falsitatis.
¶ Secundo. ratione fatuitatis.
¶ Tertio. ratione habitualitatis
¶ Quarto ratione omissionis.

¶ Prio rōne ꝛc. Cu3 q̄s false iurat: ꝑ sacra euāgelia. ꝑ deū ꝑ Petrū ꝛ ꝑ alios sctōs. Et tal' formal'r dicit ꝑiur'. Qr vt dicit mgr in. 3. di. xxxix Et Ray. in sum. Periuriū est mendaciu3: iuramento affirmatū. Qd pctm dr graui' homicidio. Qd sic ꝓbat Tho. in quolibet tali ratiōe. Pctā que sunt directe ꝯ deū ꝟm se: sunt grauiora ꝙ ea q̄ sunt ꝯ proximum. Qr de' est sine ꝯpatōe maior ꝓxio. S3 trāsgressiones p̄ceptorū p̄me tabule sunt directe ꝯ deu3: vt p3 ex se: quor scdm ē ꝓbibitio ꝑiurij Trāsgressiōes p̄ceptorū scde tabule q̄ sunt. vij. sunt directe ꝯ ꝓximū: quor scdm est ꝓbibitio homicidij. Ex ordīe ipsor p̄ceptor: p3 eē graui' ꝑiuriū ꝙ homicidium. Ille. Non immerito: est graui' homicidio. Qr inter cetera peccata. maxime in peccato ꝑiurij videt abnega

UVA. BHSC. IyR_237

tio esse diuini nomis: ⁊ ex ipo pctō inhonorat: qꝛ ille q̄ est summa veritas ⁊ mētiri non pōt. iuxta illud Job. xiiij. Ego suꝫ via veritas ⁊ vita. Et ad Rom. iiij. Est aūt deꝰ verax. Periurus inducit illū in testeꝫ ⁊ facit illū esse testem falsitatis: ⁊ negatorē veritatis: qđ est maxima blasphemia in deū. Unde ex h̄ cōcludit Tho. ij. ij. q. c. xxxviij. ꝙ piurium ex suo genere est mortale. qđ pctm̄ quātū deo displiceat: pꝫ exēplo. De quo Cesarius in dyalogo. Fuit quidā iudex seuerus ꝯ peccata rome Bertoldus paladinꝰ noīe qui quotiēs exibat domū: funē ad cingulū ponebat: vt malefactores suspēderet. Mane quodam de domo egrediens audiuit hāc vocem desup dicentē. Bertolde: quicunq̄ tibi p̄mus occurrerit ī egressu tuo de castro: laqueo illum suspēdas. Quidā suꝰ scutifer occurrit ei: ⁊ eo viso doluit: qꝛ ip̄m diligebat dicēs Doleo de tuo occursu: quia vocez audiui vt te suspendā. Rn̄dit ille. Justus es o deꝰ: qꝛ mala mea piurij ⁊ iuramēti q̄ false accepi: ꝑ euāgelia: ꝑ corpus: ꝑ sacramenta: vsq̄ nūc punire distulisti. Un̄ iuste inq̄t suspendor. vnde patet prima rō: ¶ Scđo rōne ⁊c. qn̄ quis iurat nō ie iunare aut hoīem occidere: religionē nō intrare: tale iuramētum erit fatuū et pctm̄: et per ꝯn̄s non obseruandū. Unde Isid. ij. ij. q. ij. c. In malis ꝓmissis rescinde fideꝫ: in turpi voto muta decretū. Qđ incaute vouisti: ne facias. Impia ē ꝓmissio q̄ scelere adīpletur. Ille. Ad idem facit. c. Si q̄d. c. Nō solū c. Unusquisq̄. c. Incōmutabilis. c. Magne. c. Non semꝑ. c. Mulier. Hoc fuit iuramentū Herodis. De quo Mat. vi. Qui nō excusatur a pctō mortali: qui iussit amputari caput Jobānis baptiste ne violaret iusiurādum. Jurauerat nanq̄ dare puelle saltāti quicq̄d peteret lꝫ dimidiū regni eius. At illa dixit. Da mihi in disco caput Johannis baptiste. Sup quo Ambro. lib. de offi. Herodes saltatrici premium turpiter ꝓmisit: crudeliter soluit. Ille. Et. i. Reg. xxv. De Dauid qui iurauit occidere Nabal ꝓpter contumelias illatas nuncijs suis. Ad intercessioneꝫ tn̄ Abigail mulieris sapiētis vxoris p̄dicti Nabal ꝓpositum mutauit nec sibi cōscientiaꝫ fecit ꝙ illicitū iuramentū non seruasset. Quando ergo quis iurat se facturū aliquid mali: vt occidere furari ⁊ bmōi non debet ꝟuare: q̄a ipo facto tenet̄ cōtrarium facere: aliter aliud mortale committeret implēdo illud iuramentū. Si aūt qđ iurat̄ est modicū importantie: vt ꝟberare filiū sub iuramēto. vel dare alicui aliqđ paruū: vel ire in aliquo loco. si non ꝟuat illud tale iuramentū q̄uis intēderet ꝟuare: nō est mortale. Bene ꝑpendat hō: ne ad talia deuēiat pctā. ¶ Tertio rōne ⁊c. vt solent facere plures q̄ pro omni mīma re iurant ꝑ deum ꝑ sanctos: ꝑ corpus xp̄i. O mala abusio. Cōtra Eccl's. xiij. Juratōi nō assuescat os tuū. Idem vir multum iurās implebitur iniquitate. Qui consueuerunt iurare: difficile corrigunt̄. Exēplū p̄lati quez noui

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD VALLADOLID
UVA. BHSC. IyR 237

Janue: qui loqui nesciebat: nisi ꝑ corpus xp̄i ⁊ nomen diaboli. Cum nemo auderet monere: ego gabriel officiū suscepi di. Pater reuerende plures de vestris nobis dicunt ꝙ nescitis loq̄ sine iuramēto ⁊ nomine diaboli. At ep̄s in īpatientiā versus ait. In noīe diaboli: ⁊ quis de me ita dicit. Per corpus xp̄i nō est verū. Cui respōdi. Reuerende domine a vobis testimoniū capio sicq; cuz rubore discessit īmo sil'es in cōfessione aliquādo iurant: respectu male consuetudinis. Unde casus ꝯsciētie. Utrū peccet mortaliter q̄ iocose iurat: ꝑ corpus xp̄i et sanguinē. Rn̄deo ꝙ sic: quia sicut nō euitat irreuerētiā: sed quātum ad aliq̄d mag̃ adauget: ita nō excusatur a mortali pctō: sicut nec a dei ꝯtemptu. ¶ Scd̄s casus: q̄ sunt hi qui excludūtur a iuramēto. Respondet Tho. ij. ij. q. viij. ꝙ tria genera ꝑsonarum. Primi sunt pueri: ante. xiiij. annū. vt ptz. ij. ij. q. v. c. Pueri. Et rō: qr̄ p̄sumit̄ a iure qd̄ desit in eis plenū iudiciuz rōnis ⁊ discretiōis qd̄ req̄rit̄ in iuramēto. Et hoc statutū ē ꝙ boīes nō accedant ad iuramētū faciendū solēniter: nisi ieiuni. Et h̄ vt magis sobrij habeāt melius iudiciū discretōnis vt pz. ij. ij. q. v. c. Honestū. Secūdi sunt ꝑiuri ꝯiūcti in iudicio de ꝑiurio vt infames. Et rō. qr̄ p̄sumit̄ ꝙ desit in eis veritas locutōis: q̄ p̄cipue req̄rit̄ in iuramēto: īmo tales sunt infames. vt pz. vi. q. i. c. Infames. Tertij sunt religiosi ⁊ sacerdotes ⁊ in ordine cōstituti. Hi excludunt̄ a iuramēto, nō: qr̄ nō possint iurare. Quia vt dicit Raymundus possunt iurare in sex casibus: sed nō debet ab eis exigi nisi maxima de cā ⁊ vrgēti: ⁊ ipsi nō debēt de facili iurare. Uñ. ij. ij. q. vi. c. Nullus de eccl'iastico ordine: cuiq̄ laico supra sctā euāgelia iurare p̄sumat. ⁊. ij. q. v. c. si presbr̄. Sacerdos ex leui cā iurare nō dz: nec facile officiales debēt exigere a religiosis vt faciūt laycis: qr̄ p̄sumit̄ in eis consciētia: ⁊ veritas ⁊ timor: plusq̄ in secl'aribus. ¶ Quarto rōne ⁊c. erit pctm̄: cum nō ꝟuant̄ ea q̄ ꝟuari debēt ⁊ possunt iuramēto affirmato O si ꝟuarēt reges: p̄ncipes: duces. comites: marchiones: barones: officiales: capitanei: iudices: aduocati: ꝓcuratores: ⁊ notarij: ⁊ pl'es alij qd̄ iureiurādo ꝓmiserūt. O q̄t iniusticie cessarent. O quot impietates deessent. O quot mala deficerent. De p̄latis curā animarum habētibus nihil dico: tn̄ vnū assero. ꝙ multi ex his q̄ in dignitatib' sunt cōstituti tam in tēpalibus q̄ in spūalib' ex euidētia facti operibusq; ipsoꝝ ꝑiuri esse cognoscunt̄ Exemplū legit̄ in lib. de septē donis. ꝙ quidā abbas dedit pignus suū cuidā ep̄o ꝓ pecūia mutuata: ⁊ sub iuramēto ab ep̄o habuit reddere pignus suū in tēpe quo pecunia reddita ei fuisset. Dum abbas quereret qd̄ suū erat ab ep̄o ⁊ clericis plurib' opprobrijs fuit vituperatus. Abbas aūt ī terra se ponēs di. Judicem in terra non possum habere ꝯtra vos. O pater episcope: sed deum interpello: vt infra q̄ttuor dies vterq; nostrū corā illo

UVA. BHSC. IyR_237

cōparemus. Eps aūt ipm verisit. In capite ḡt tuo: dieruz morīk abbas vt ꝑdixerat. Et duz campane pulsarent: tinḡrit eps ꝗd hoc esset. Rñdit ꝗdā. Talis abbas mortu⁹ ē Iste aūt cū lachrymis clamare cepit di. Adiuuet me o filij. Recorda baf de hbis illius abbatis. In bis lachrymis mortu⁹ est t dānat⁹. Ap paruit aūt in nocte seqnti clericis suis in chozo cantātib⁹ matutinas di. Ego suz dānat⁹: solū qz nō fuaui iuramētū factū abbati illi.

Ecundū ꝑncipale ꝺz tc. Est s em̄ hoc pctm̄ satis ḡue atq; malignū triplici rōne.

¶ Primo rone trāgressionis.

¶ Scōo rone ꝓuocationis.

¶ Tertio rōne assimilationis.

¶ Primo rone tc. Sunt em̄ ꝑiurij trāsgressozes diuini ꝑcepti: ꝙ ait. Exo. xx. Non assumes nomen dei tui in vanuz. Et Leuit. xix. Nō piurabis in noie meo. O quantū confundi debēt xpiani ꝑiurantes: qñ apud infideles: tantā bzvim iusurandū. vt. Ald. Regulus: qui mori potius voluit ꝙ violare per illum iurata. vt ponit Augu. li. i. de ciui. dei. Dū esset captus. Ald. Regulus a cartbaginēsibus in ꝓlio: t romani grandem multitudinē cepissent iuuenū cartbaginēsiuz. Uolebant cartbaginēses facere cōmutatōez de. Ald. Regulo: de iuuenib⁹ romanis. Unde miserunt. Ald. Reguluz ad romanos ꝓ ambassatoze: dādo illi iuramentum: ꝙ si romani non consensissent pacto ipe reuerteret cartbaginē. Obediuit Regul⁹. Ingressus senatum expositā epistolā t nūcio cartbaginēsium post illam cum copiosa t vrḡēti oratione psuasit senatui t populo romano ꝙ talis pmutatio non fieret dicēs se esse senem et in ꝓlio inutilem t iuuenes aptos. Uolēs discedere a roma: suaz ꝓz osculari eū voluit expulit eā. Et senatus dixit ꝙ volebat eū ibi remanere Rñdit. Et illa die ꝙ in ptātē affroz venit: romanus esse cessaui. Quare non video me in ea vrbe mansurū in ꝙ post̄ affris fuiuit: dignitatē bōesti ciuis habere nō possum. Redijt itaq; re gulus cartbaginem: t scientes ipi ꝙ psuaserat contrariū posuerunt eū in vno vase ligneo circūdato ex oi latere acutissimis clauis: t absciss̄is palpebris oculoz fecerūt mori. Preterea fuit quidā Lycurgus qui legem dedit lacedemonijs valde vtilem. Ut aūt eis esset gratissima fuerit Lycurgus eaz accepisse ab Apolline: et ideo nolle mutari aliq̄d sine eius consilio. Unde iuramentum exegit ab eis ꝙ ne eam ꝑuaricarent donec ad eos rediret cū rñsione. Sicq; inde recessit: nec vnq̄ reuersus est: vt sc̄z haberent causam obseruādi: estumās in tāta reuerētia t obſuatōne habituros iuramentū: vt nunq̄ trans̄grederētur. Preterea ponit Eutropius in gestis romanoruz: de alio cīue romano ab Hannibale capto: ꝙ sub iuramento est dimissus romā venire: vt precium redēptionis sibi acq̄reret. Sed cū ꝑdium inuenire non posset t redire nollet: senatus eum ligari fecit: t ad Hannibalez misit. Noluerūt em̄ ꝙ fidem frau-

UVA. BHSC. IyR_237

geret: quā sub iuramēto ꝓmiserat Et vt dicit Ualerius. Romani non solum amicis: sed etiam inimicis fidem seruabant. Cicero. i. de offi. Fundamentū iusticie est fides. O violatores fidei. O fractores iuramenti: videte quātuꝫ est dānabile vestrum pctm̄: quia vnꝰ paganus ꝯuat suū iuramentū: xp̄ianus pro vno solido negat. O neq̄. ¶ Scdo rōne ꝛc. Ex illo nāq̄ pctō ꝓuocat deus in indignationē ꝛ iraꝫ. Quia sicut inuocātes nomē eius ꝓtegit ꝛ defendit: ita illud falsificantes ꝛ cōtemnentes abhorret et ꝑsequit ac grauissime punit. Quod patet exemplo iudei. Qui quādaꝫ summā pecunie mutuo dedit cuidam xp̄iano: iurās sup altare sancti Nicolai: ꝙ q̄citius posset eā sibi redderet. Tenente illo xp̄iano diu pecuniā: iudeus eam expostulat: sed ille sibi reddidisse affirmat. Ducit res ad iudiciū ꝛ iuramentū. Cum aūt coram iudice citari eū fecisset: iudeus ꝓ dicta pecunia sciēs xp̄ianus ꝙ oporteret eū iurare ꝓ dicta pecunia: fecit poni in baculo cōcauo quē vulgariter dicimꝰ burdonē aureos quos debebat iudeo: ꝛ sic iuit ad diem assignatā. Cum autē iudeus non haberet lr̄as nec fideiussorem: petiuit iuramentum di. ꝙ nō habebat testem: nisi sanctuꝫ Nicolaū ꝑ quē xp̄ianus iurat se daturū pecuniā. Ille aūt nolēs facere iuramētū dixit iudeo ꝙ teneret suū bordonē. Qd̄ cū faceret iudeꝰ xp̄ianꝰ iurauit ei ꝙ nihil d̄beret qd̄ non reddidisset ei. Rediens aūt de vrbe qui fraudē fecerat in quodaꝫ biuio oppressus somno iuxta viaꝫ quadrigarius quidam trāsiēs sup eum cum quadā quadriga occidit eū: ꝛ fregit baculū ꝛ aurū effudit. Audiēs hoc iudeus concitus illuc venit. Cūq̄ dolū vidisset ꝛ a pluribus eis suggeret vt aurū oīno reciperet: oīno renuit nisi q̄ defunctus fuerat ad p̄ces beati Nicolai ad vitaꝫ rediret: asserēs se baptisma suscepturū. Cōtinuo defunctus surrexit: ꝛ ille baptismū suscepit. Preterea de punitione. In ciuitate Licij: fuit quidā Antonius noīe: quē ego noui. Hic dum coram officialibus iurasset falsum: addidissetq̄. Precor deū celi vt si mētiar: faciat me morte subitanea mori. statim cecidit in eodem loco ꝛ mortuꝰ est Preterea Uincentius hystorialis in lib. moral. dicit. Quedā mulier accusauit mēdaciter sanctā Eugeniā: qꝛ illū virū esse putabat: eo ꝙ in habitu virili inter viros religionē ītrauerat imposuit ei dicta mulier ꝙ voluisset eā opp̄mere: ꝛ hoc verum eē ip̄a cū tota familia iuramento firmauit. Secuta est diuīa vltio. ignis d̄ celo visibil'r sup eos descēdit: cōsumpsitq̄ eū cum tota familia ꝛ oībus rebꝰ suis. ¶ Tertio rōne assil'ationis. Periuriū est graue pctm̄. Assil'atur ꝑiurus. i. Iude qui veritatē vēdidit. Et iste negat duo latroni sinistro: qui eū impugnauit ꝯ eū falsuꝫ dicēdo. iij. iudeis qui ꝯtra eū in passione testimomoniū falsum tulerūt ī morte eiꝰ. Mat. xxvi. Querebāt falsum testimoniū. Quarto diabolo assil'atur qui est mēdax. Unde pꝫ scd̄m.

UVA. BHSC. IyR_237

Tertiū principale: dr̄ puni
tionis. Ostendit̄ per mul
ta exēpla taz paganoꝝ q̄
scripture q̄tū deꝰ egre ferat periu-
rātes. Describit nāq; orosiꝰ li. vi.
de gestis romanoꝝ. Qd̄ cū romani
misissent legatos ad plures gētes
ꝑ pace fienda. Et ipsi recepissent
eos in pace: vz cōitates. In ciuita-
te esculo data eis fides: deīde subi
to ꝓditiose ī eos irruerūt ⁊ oēs oc-
ciderūt. Uñ factū est ī detestatōez
periurij ⁊ violatiōis fidei ꝙ panis
fractꝰ apud aliquos: ꝑ fracturas
sanguinaret. Aīalia domestica: et
blanda inter hoīes viuere assueta
cū balatu: hinnitu: ⁊ mugitu mise
rabili fugiētes ad siluas: ab hoībꝰ
discesserūt. Canes cū maximis la-
tratibꝰ idē fecerūt ad modū lupoꝝ
oberrātes. Deinde aūt populi qui
dictā ꝓditōem cōmiserāt victi sunt
oēs in cāpo a. L. Pompeio. ⁊ occi-
si cū imꝑatore eoꝝ: exceptis q̄ttu-
or milibꝰ. Qui iugū mōtis petētes
nō euaserūt vindictā dei: qr ꝯgela
ti ad modū lapiduz obriguerūt im
mobiles facti: q̄ stantes videbātur
viui: iā eoꝝ oculis ⁊ dentibꝰ ab eis
cadentibꝰ. Cū qua hystoria est exē
plū notabile Cyri regis q̄ scythas
debellaturus venit. Unde regina
Thamaris sentiēs hoc: misit filiuz
ꝯtra ip̄m. Cyrus vero ostēdit cōfe
deratōez cū regīa facturꝝ: ⁊ iurauit
ꝑ suū deū ꝙ nō faceret guerram ꝯ
ipsaz: post aliquot dies regina sen-
tiēs iteꝝ ꝙ rex mouebat cāpū ⁊ nō
seruabat iuramētū: iteꝝ misit exer
citū. Et Cyro ꝯtra faciēs iuramen
to: sciēsq; scytas ꝙ nō habebāt vi-
num fecit ꝑ oīa allogiamenta pre-
parari mensas et eas impleri opti
mo vino ⁊ cibo suauissimo: postea
ponit certas insidias. Et iens ad
p̄liū simulauit fugā. Uñ scythis vi
sum est se esse victores: maxīe cum
viderēt relinqui allogiamēta sine
aliq̄ custodia: a persis. Quā obrez
inueniētes mēsas paratas: posue-
rūt se ad edendū ⁊ bibendum. Ubi
ꝓpter insuetudinez vini: in parua
hora se inebriarūt. Cyrus ergo ha
bita opportunitate: discooperiēs
insidias reuersus est ad cāpuz. ibi
cōpertos scythas ad dormienduz
pre ebrietate fere oēs occiderūt cū
filio regine. Intellecto hoc nouo
regina: et cognita fraude Cyri: di-
sposuit se vīdicare ꝑ fraudē. Itaq;
ip̄a armis īduta ⁊ recuperato ma-
ximo exercitu: illum abscōdit post
certos mōtes. Inde postmodū cū
pauca gēte se opposuit ante Cyrū
Ubi sꝑ fugiebat ante ostendens ti
morē: quousq; ꝯduxit ī vallē illorū
mōtiū: vbi latebat exercitꝰ Et regi
na fecit fieri signū ⁊ occisus est Cy
rus cū. cc. M. hoībꝰ. Et nō fuit hō
q̄ ferret nouū in persiā. Regina ca
put cepit Cyri di. Sāguinez sitisti
sanguinē bibe. Uñ mortui sunt ob
iuramētū factū. Et Josue. vij. dr̄ ꝙ
ciues ciuitatis hierico fuerūt īfide
les deo: ⁊ qd̄ iurauerūt seruare no-
luerūt. Uñ p̄cepit deꝰ Josue ciuita
tē vt euerteret. ⁊ bona illiꝰ igni tra
deret: qd̄ ⁊ factū ē. Preterea antiq̄
leges puniūt sacramentū falsū: vt
ponātur sup̄ asinū cū cauda ī ma-
nu ⁊ ꝙ a ꝑuulis cum ouis lapiden
tur. Et cum tympanis associentur

UVA. BHSC. IyR_237

per ciuitatē. Rñsio ar. Dicit Augu. in lib. de mēdacio: ⁊ in epl'a ad plebeculā. Qđ his auctoritatib⁹ predictis nō ꝓhibet iuramētū in quocūq; casu: sed interdicit immoderatus ⁊ nimius eius vsus: ne sic ꝑueniatur in ꝑiuriū. Qđ hoc Tho. in 3. di. xxxix. cōfirmat. Et Innocentius extra de iureiuran. c. ⁊ si xp̄us Rñsionē arg. pone vbi vis.

¶ Feria sexta tertie hebdomade quadragesime. De auaritia.

Qui bibe-rit ex hac aq̄: sitiet iterū Jo. iiij. ¶ Recitat Johānes. ꝙ xp̄s venit in cinitatem samarie: que dicebat sicar. Juxta prediū qđ dedit Jacob Joseph: filio suo. Secūdum Nicolaum de lira. Jacob veniēs de mesopotamia. emit agruz ab Emor principe ciuitatis sicar. vbi ꝑ multum tēpus habitauit ibi Et illuz locū Jacob moriens dedit Joseph. filio suo: vt dicitur. Gene. xlviij. Erat aūt ibi fōs Jacob. i. puteus quē ipe iacob foderat qñ ibi habitabat. Jesus fatigatus ex itinere. In quo apparet vera ei⁹ hūanitas: sedebat sup fontem: ꝓpter aptitudinē loci ad quiescendū. Uenetijs habet in sancto Marco lapis iste. Hora erat quasi sexta. Uenit mlier haurire aquā de Samaria. Cui dixit. Da mihi bibere. O hūanitas creatoris: q̄ aquā dignat petere mulieri. Discipuli aūt eius abierant in ciuitatē: vt cibos emerent. Uñ non erāt p̄sentes ad dandum ei potuz. Queritur dubium. Utrū apl'i habuerīt pecunias. Dicitur ꝙ sic. qꝛ vt cibos emerēt. Super fontē sedebat: ⁊ ibi comedere volebāt: sicut paupes. nec ad hospicia declinabāt. Dixit ei mulier. Quomodo tu iude⁹ cū sis bibere a me poscis: q̄ sum mulier samaritana? Quomō cognouit ip̄m eē iudeū. Rñdeo ꝙ triplici de cā. Prīa ad habitum quē portabat Numeri. xvi. Loq̄re filijs israel: vt faciāt sibi fimbrias ꝑ quattuor angulos palliorū. Hūc habitū xp̄s habebat Scđa ratio: qꝛ nazareus: in cuius capite nouaculū nō ascēdit. Quia nazarei nō poterāt esse de alio populo: nisi iudaico. vñ agnouit. Tertia rō ad circūcisionē. Nullus ali⁹ populus erat circūcisus: nisi iudaicus. Sequit. Non em̄ coutūtur iudei samaritanis. Quare non cū samaritanis? Rñdeo ꝙ triplici de cā Prīa qꝛ priuauerāt iudeos hereditate p̄ris sui. Jacob p̄dio. qđ dederat Jacob Joseph vbi erat iste fōs Scđa rō: quia samaritani lz deum adorarēt sicut iudei: tñ adorabant et idola. Tertia rō: qꝛ adorabāt in monte samarie: cū nulli liceret: nisi in tēplo dei. Rñdit iesus. Si scires donū dei. i. gratiā spūssancti: in quo dono alia donant. Et quis est q̄ dicit tibi da mihi bibere. s. ꝙ esset potēs: ⁊ paratus dare oībus gratiā. Forsitā petisses ab eo ⁊ dedisset tibi aquā viuā: id est gratiā spūssctī. Quia mulier erat assueta corporalibus: intellexit verbū xp̄i de aqua materiali. Unde sequitur Dñe inquit illa: neq; in quo hauri-

UVA. BHSC. IyR_237

as habes: ⁊ puteꝰ altus est. Quasi dicat: nō potes mihi dare. nisi hoc faceres miraculose. qđ nō videtur Rñdit iesus. Oīs q̄ biberit ex hac aq̄ scz materiali de q̄ tu intelligis: sitiet iterū: qꝛ scz non nisi ad tēpus sitim sedat. Qui aūt biberit de aq̄ quā ego dabo. i. gr̄am spūssancti: non sitiet in eternū. Rñdit mulier Da mihi hanc aquā: neq̄ veniam huc haurire. Rñdit iesus. Uade voca virū tuū scz putatiuuz. Et veni huc. Non dixit iesus vt illa mulier eū adduceret: sed vt ex rñsione eiꝰ cōueniētius eū argueret: secretuz reuelādo. Rñdit illa. Uirū nō hēo. scz legitimū. Jesus autē rñdit. Bñ dixisti: quia virū nō habeo. Quīq̄ em̄ viros habuisti: ⁊ nūc quez hēs nō est vir tuꝰ: ꝟm veritatē. O quot sunt similes samaritane: qui vel q̄ habēt viros ⁊ vxores: sz nō vxores īmo cōcubinas: filij spurij. Rñdit mulier. Dñe vt video ꝓpha es tu. Tho. sup. Jo. Nullus ꝓpheta om̄ia sciuit nisi xp̄s. Unde reliq̄t situlā ⁊ abijt in ciuitatē. Et dixit illis hoībus. Uenite ⁊ videte hoīem q̄ mihi dixit oīa quecūq̄ feci. Interim veniūt eiꝰ discipuli: ⁊ dicūt ad inuicē Nunq̄d aliquis attulit ei cibum. Uenerūt samaritani ip̄m rogātes vt ibi maneret. Quia accepta fide ꝑ eius doctrinā: desiderabant amplius īformari. Et māsit ibi duos dies. Et multi samaritanoꝝ crediderunt in eū. In hoc euāgelio p̄dicabimus de auaricia. De qua tria cōsiderabimus in presenti.

¶ Primū dicit̄ malignationis.

¶ Scđm dicit̄ assimilationis.

¶ Tertium dicit̄ causationis.

Primuz đr ⁊c. Scđm doctores tres sunt malignitates hniꝰ auaritie ꝑ q̄s notatur huius peccati ⁊ vi tij grauitas.

¶ Prima nature cōtrariatiua.

¶ Scđa diuini cultus ablatiua.

¶ Tertia ē oīm vitioꝝ generatiua.

¶ Prima est nature ⁊c. Cōclusio ē theologoruz: ꝙ duplex est natura. Prima est natura naturās. Scđa est natura naturata. De p̄ma. s. dei Ista ē liberalissima. In. viij. Ethi. ⁊ in. viij. Phi. Deus est cā oīz rerū. dās esse ⁊ ꝑfectiones. Bonitas cuius apparet in cōicatione suij p̄ius Job. x. Aīam meā pono ꝓ ouibus meis. Cum em̄ in manu demonis esset ip̄m liberauit: semetip̄m tradens. Job. iij. Sic deus dilexit mūdū: vt filiū ⁊c. Et lz potuisset genꝰ humanū liberare ꝑ vnā sanguinis guttā: tñ ad maiorē sui liberalitatez voluit spargere a q̄nq̄ ꝑtibus corporis. Unde Greg. O mira circa nos dei pietas: vt seruū redimeres filium tradidisti. Secunda est natura naturata. Et ista est libera ralissima. quia cōicat oīa sua bōa homini. Sol illuminat in die. ⁊ luna in nocte. Terra ꝓducit fructus ⁊ hoc totū ad hoīs vtilitatē. Unde phs. i. Polli. Natura fecit aīalia ꝓpter hominē. Aug. in sermone. Judicium magnuz diuine bonitatis est: ꝙ quelibz creatura cōmunicet seipsam. Unde nihil est auaruz in reruz natura. Excepto improbus auarus: qui nec sibi nec alijs est liberalis: sz miser ⁊ tenax. Prīo sibi

UVA. BHSC. IyR_237

qꝛ miserabilr̃ viuit vendit vinũ vt bibat aquã: vẽdit ligna: vt moriat̃ frigore. vẽdit triticuꝫ: vt comedat panẽ milij: incedit vestib⁹ laceratꝫ: vt parcat bonis. Et qñ cernit diminui de substãtia aliq̃d: oculũ cecidisse videt̃. Tenet familiã in amaritudine. Clamat voce lugubri: filijs: vxori: famulis. In hac domo nõ sunt nisi latrones. Roditꝫ mihi ossa. Aduertatis filij mei: qꝛ nobis posset deficere: qꝛ anni sunt mali. Ego recordor recolo dñi pãdulphi Facini canis Gabrieli fundul. Tpe albanoꝝ fuit talis penuria ꝛc. Preterea tenet cõputũ subtilissimum expensarũ vini: salis: ouoꝝ: carniũ salitarũ. Et si q̃d diminutuꝫ videt furatũ dicit. Qñ dormitum vadit: ꝑ p̃us in canapã vadit: mẽsurat vinũ cum harũdina in vegete. O miserãda cõditio hoim auaroꝝ. Contra quos Eccl's. iiij. Un⁹ est ꝛ scd̃m nõ habet: nõ fratrẽ: nõ filium: ꝛ tñ laborare nõ cessat: nec satiant̃ oculi eius diuitijs. Deus nõ vult ꝙ hõ viuat vt infamis: sed honeste ꝟm suum modũ qd̃ auarus nõ facit: iõ vituperãdus. Scd̃o est ꝯrius ꝓximo. qꝛ nõ vult cõicare bona ꝓximo suo: nec in vita nec in morte: immo bona cõmunia: vt granum: vinuꝫ: oleũ: ꝛ alia necessaria victui humano claudit apud se: expectans esse charissimi p̃cij. Uñ Eccl'i. x. Auaro nihil est celesti⁹. Si tandeꝫ tribuit̃ tribuit̃ cũ vsura ꝛ rapina. Qd̃ ꝯtra Prouer. xi. Qui abscõdit frumẽta in tẽpe suo: maledicet̃ in populis. Quapropter Inno. lib. de miseria conditionis humane. Auarus nec patientibus compatit̃ nec miseris subuenit: sꝫ offendit deũ: offendit ꝓximũ: offendit seip̃m deo ingrat⁹ ꝓximo impius: sibi crudelis. Ille. In quibus v̄bis dubium queritur quis graui⁹ peccat: auarus an ꝓdigus. O dicet auarus ꝙ est ꝓdigus quia ꝛc. Rñdet Tho. ij. ij. q. cxix. ar. iij. Qd̃ auarus plus peccat triplici rõne. Prima: qꝛ ꝓdigus pl⁹ participat de v̄tute liberalitatꝫ ꝙ auarus. Scd̃a qꝛ ꝓdigus est sibi ꝛ alijs vtilis. auar⁹ aũt nec sibi nec alijs. Eccl'. vi. Est aliud malum. qd̃ vidi sub sole. vir cui dedit de⁹ diuitias: nec tribuit ei ptãtem vt comedat ex eis. i. vsum ptãtis: qꝛ nõ tangit eas. Tertia rõ: qꝛ ꝓdigus ẽ magis corrigibilis ꝙ auarus: quia quãto plus approximat senectuti: plus auar⁹ fit. O senes. Hiero. Cũ senescente oĩa vitia senescũt: sola auaricia iuuenescit. Et Asculan⁹ li. ij. Omne humanũ vitiũ veterascit in hoĩbus. Sola auaricia recẽtes frõdes retinet: ꝛ maxĩe tpe senectutꝫ. Facecia de cõuerso nostro: qui flasconẽ vini habuit ab ancilla ignorante dña: q̃ vt auara sciuit pre dolore mortua est. Isti sunt q̃ clamãt in domibus murmurãt. O senes. ¶ Scd̃a qꝛ est ꝛc. Pono hanc ꝯclusionẽ ꝙ auarus nõ est verus xp̃ianus: sed idolatra ꝛ paganus. Qd̃ sic ꝓbo. Ille d̃r idolatra. i. pagan⁹ q̃ vero deo relicto: falsum deũ sibi constituit. Sed auarus relinq̃t verum deuꝫ: ꝛ diuitias ꝓ deo adorat: O Paule quid dicis ad Ephe. v. c. Auaricia est idolorum seruitus. et Thomas. ij. ij. qõne vbi sup̃. ar. v.

UVA. BHSC. IyR_237

Auaricia habet speciem idolatrie. Ubi dicit Nicolaus de lyra q̄ auarus dr̄ idolatra ꝛ ꝓpter q̄dā cōformitatē quā hꝫ idolatra cuꝫ auaro. Qꝛ sicut pagan⁹ adorat simulacra et statuas marmoreas: ita auar⁹ adorat ꝓ deo suo aureū ducatū. et diuitias. O auare: dic mihi qualis est de⁹ tu⁹? Qui pharaonē submersit? Qui diluuiū misit in terrā? Uere nō. Sꝫ ille de quo Eccl'i. x. Pecunie obediūt oīa Jobes. os aureum Pro diuitijs amittit diuina missas p̄dicationes: accipit sacramēta falsa: efficit porc⁹: aīal sine rōne: semper est in motu: nūq̄ quiescit. Origenes sup̄ Pentha. Amator sui de terra cogitat: semp̄ terrenos hꝫ affect⁹: de terra litigat. de terra loq̄t terrā desiderat: ad celū nō respicit Futura nō cogitat. dei iudiciū nō metuit: nec beatā eius ꝓmissionē desiderat: sed de p̄sentib⁹ cogitat: et ad eterna nō suspirat: ꝛ sic tanq̄ mare feruet ꝛ nūq̄ in aīo q̄escit. Ille. Isa. xxv. De terra musitabit eloquiū suum. Tertia malignitas ꝛc. Inuenio sex mala ab hac auaritia s̄m doctores. ¶ Primū est sup̄bia. Eccl'i. xxi. Dom⁹ q̄ nimis locuplex est: sup̄ba est. ꝛ Augu. li. de verbis dñi. Difficile est vt nō sit sup̄bus q̄ diues est. Qꝛ vt dicit Tho. iij. p̄te. Abundātia diuitiaꝝ: est sup̄biendi occasio: q̄ erat magister cementi ꝛ latrinaꝝ ꝛ vilis cōditionis. in p̄sentiarū est sup̄bus. O sup̄bia veneta. ¶ Scd̄m est luxuria. Ecclesia. xliiij. Collegisti argentū quasi auricalcum. Sequitur. Inclinasti femora tua mulierib⁹. Exēplum filij prodigi. ꝛc. Tertiū est animi afflictio: qꝛ diuitie affligunt suos amatores. Eccl'ia. ij. Cūcti dies ei⁹ pleni sunt erūnis. In. v. c. Saturitas diuitis: nō sinit eum dormire. Uñ nihil grauius potest ei īprecari: q̄ auaritia: q̄ corpus vexat in presenti. ꝛ animam in futuro. Exempluꝫ in libro de septē donis. De quodā paupere: q̄ manib⁹ suis vitam cuꝫ filijs ducebat satis letā. O mi mane cū familia dulciter cātabat. Uicinus quidā auarus admirās tantam cōsolationē: in ei⁹ domo pilaꝫ auri ꝓiecit. Qua inuenta cepit tristari ꝛ plus nō canere: cogitās q̄d de auro deberet emere. Uicin⁹ īterrogat: quare plus nō canit. Respōdit: qꝛ habeo aliud agere. At ille. Uere aurū meū. Rñdit si tuū ē tolle ī malā horā. Felix est stat⁹ pauperis: qñ cū familia sua acq̄rit victū bona cōsciētia. O quot clamores in domo auaroꝝ. Quot tribulationes. Dom⁹ sua infern⁹ quidā est. O pater. non mittas puellam in domo auari: qꝛ nūq̄ erit in pace ¶ Quartum malum: est iniusticia. Leo papa in sermone quodā. Nullū est in eo iusticie vestigiū in quo auaricia fecit habitaculū. Et. xi. q. iij. c. Qui recte. Acceptatio munerū p̄uaricatio ē veritatis. O quot mala propter hāc ꝛc. ¶ Quintum malum est crudelitas: quia nō habet pietatem auarus: ad proximū suum. Nō respicit amicos. non parentes. Pater in filium mater in filiam. Et magis plus. Ex hac auaricia: xp̄s iudeis est vēdit⁹. Mat. xxv. Quid vult̄ mihi dare. ꝛ ego eū

UVA. BHSC. IyR_237

vodis tradā. Canta. Uñ. Dañ. xx. Purga. di. O auaritia q̄d potes facere ex quo meū suxisti sanguinem cuz nō cures de ꝓpa carne. O iesu: quis te coronauit. Quis te in cruce posuit. Auaritia iude ꝓditoris. ¶ Sextū malū est desperatio. Cuz auarus non cesset lucrari oī die sacro. nō parcit aplis. nō ꝯfessoribꝰ. nō alicui sancto. Meretur ꝙ in fine vite sue. nō habeat aliquez sanctū in adiutoriū et aduocatū. Exēplum archiepi in. ij. parte summe De quodā cū infirmaret et ad confessionez hortaret: desperatꝰ ꝙ neminē in adiutorium habuit sctōꝝ: dixit. Penitere non possum: qꝛ cor nō habeo mecū: sed in capsa pecunie. ⁊ inuenerūt vt dixit: ⁊ sic dānatus est. O lupa falsa. O iesu inimica. O cā oīm malorū. Et sic ptz ⁊c.

Secūduz dicit ⁊c. Auarus assimilat. q̄ttuor generibꝰ personarum: propter suas cōditiones.

¶ Prīo lupo ꝓpt insatiabilitatez.
¶ Scdo porco: ꝓpter dānositatez.
¶ Tertio asino: ꝓpt īfructuositatē.
¶ Quarto hypocrite: ꝓpt fictionē.
¶ Prīo lupo ⁊c. Scdm pbm. vij. de aīalibꝰ: ita lupꝰ est vorax: ꝙ q̄to plꝰ comedit: tāto minꝰ saturat. Et sine masticatiōe comedit vno die: ꝙ ei satꝫ ē ꝑ. iij. Ad ꝓpositū. Auarꝰ hāc hz ꝯditionē: q̄ q̄to plus hz diuitiaꝝ: tāto minꝰ saturat. Eccl. v. Auarꝰ nō implebit pecunia: ⁊ qui amat pecunias fructum nō capiet ex eis. Et Gre. home. xxij. Diuitiarū amor insatiabil est. Et pbs. iiij. Ethico. Auarixie vitiū insatiabile est. Et xp̄s. Job. iiij. c. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterū. Asculanꝰ li. ij. Ignis: femine: terraq̄: infernalis abyssus: auarꝰ nunq̄ saturant: sz sine fine cupiūt ⁊ appetūt. Ille. Sed q̄rit aīa. Uñ pater ꝓcedit insatiabilitas ista: Respondeo ꝙ ex quadruplici rōne. Primo rōne capacitatis Nulla res magna potest impleri re parua. Exempli gratia. Uas magnū non pōt repleri a parua q̄titate. Ad ꝓpositum. Anima nostra est capax illius boni infiniti dei. Unde si possideret omnia bona huius mundi: ⁊ deū ipsum non haberet: nunq̄ quiesceret. Unde Ber. in festo dedicationis. Ad imaginē quippe dei: facta est aīa rationalis. Ceteris oībus occupari potest. repleri autez minime potest. Capax dei: quicq̄d minus est: non implebit eam. Ille. O aīa. Secundo ratione finalitatis. Nulla res quiescit: nisi priꝰ adepto fine suo. Unde lapis sursum proiectus: nō quiescit quousq̄ reuertatur ad terrā. Et fontes donec ad mare redierint. Unde in. vij. Phisicoꝝ. Mobile non quiescit: nisi cum peruenerit ad terminum. Ad ꝓpositum Finis noster est deus: non diuitie: non dominia: nō aliqua res mundi. Unde si auarus haberet totuz mundū non contētaretur: nisi habeat ipsum deū q̄ est finis creature. Aug. i. Confes. Fecisti nos dñe ad te: ⁊ inquietū est cor nostrū: donec req̄escat in te. Et pbs. i. Poli. Desideriū diuitiarū vadit in infinitum. In. vij. Pol. Teste deo: in bo-

UVA. BHSC. IyR_237

nis exterioribꝰ non pōt eē felicitas O lupa. O bestia īsensibilis. ¶ Secūdo porco: vt videmꝰ ad oculū inter oīa aīalia domestica: nullū animal repit̄ minꝰ vtile dū viuit porco excepto. Exēplo ptz. Canis custodit domū. Gallīa ouū facit. cata capit mures. Sz porcus est nullius valoris: dū viuit: īmo si vadit in ortum oīa euellit. Et ꝓpter hoc tota familia cupit mortē porci: ⁊ tūc omnes letant̄. Dña facit bonum occidere porcū vt habeatis bona omasa cuz sanguine istius pinguissimi porci. Puer aūt vesicam. Paterfamilias inuitat Compatres ⁊ ꝯmatres ⁊ vicinos: ⁊ oēs cōgaudēt porci ob necem. O auare porce. ita de te est. Dū viuis q̄dem oībus es dānosus: pauꝑibus q̄bus panem nō tribuis. ecclesijs. hospitalibus. viduis. pupillis. cōmunitatibꝰ: sed in morte sua oēs letant̄. Sacrista: s. Dñici vult cādelas. ⁊ alij religiosi. Et canunt. Subuenite scti dei. in domo gehenne. Alij gaudent: q̄ obolū nō poterāt habere. Ancilla. serui. ⁊ omnes. Et bñ qꝛ est poltronus. ¶ Tertio Asino ⁊c. De asino dr̄ ꝙ portat vinum et aquam bibit. Portat ligna: et nunq̄ calefacit se. Et in tota vita ꝓ alijs laborat ꝓ se aūt nihil. Sic auarus: laborat. sudat. vigilat. sollicitat ꝓ alijs vt accumulet: ꝓ se aūt nō comedit: nec alios sinit comedere. Unde est sic canis ortulani. q̄ poros non comedit nec alios sinit comedere. Unde Oratiꝰ ī epistolis Quid michi diuitie si nō ꝯcedit̄ vti. O asine auare. De asino in morte fiunt tres ꝑtes. Una est pellis: de qua fiūt tympana. Esopꝰ Nā cribella facit: ⁊ tympana pellis aselli. Ad cuiꝰ sonitus ducit̄ chorea. Scda ꝑs ē caro: que dat̄ auibꝰ ad deuorādū. Tertia sūt ossa: q̄ remanēt ad solē. ⁊ pluuiam ⁊ grandinē. Ad ꝓpositū. De auaro fiunt. tres ꝑtes. Prīa eiꝰ pellis. i. substantia: q̄ remanet parentibus ⁊ amicis. Qui tripudiāt. In despectu barbe auari. Scda ꝑs. s. suum corpꝰ: dat̄ terre. Ubi frater Gabriel Nunq̄d ī ecclesia. Nō. qꝛ vt dr̄ dis. xlvi. c. Nullꝰ. ꝑuant̄ vsurarij ecclesiastica sepultura. Sed vt dr̄ Iere. xxij. Sepultura asini. cāta versuz Tertia ꝑs: sunt ossa ad solem. Aīa autez ad infernū. Qꝛ sibi hoc testamētū facit dū viuit. Exēplo ptz de quodā auaro: q̄ accersito notario. Scribe inq̄t. Diuitias meas dimitto mūdo. Corpꝰ aūt v̄mibꝰ. Aīam aūt dyabolo. O dyabole tolle qd̄ tuū ē. Hec dicēs expirauit Nō īmerito: qꝛ h̄ pctm̄ est illud qd̄ excecat hoīem in hoc pñti sc̄lo. Ex quo fit vt sic excecatꝰ ducat̄ a dyabolo in infernū. Iō Dd̄ in p̄s. xv. Oculos suos statuerūt declinare ī terram. Hac oēs sunt implicati. Hiere. vi. A mīore vsq̄ ad maiorē: oēs auaricie studēt. Inter maiores ⁊ mīores sūt mediocres. Per minores ītelligunt̄ laici. Per mediocres ītelligūtur clerici. Per maiores ītelligunt̄ p̄lati. Auaricia igit̄ ē a mīore vsq̄ ad mediocres ⁊ maiores: qꝛ inuenit̄ in laicis: viget ī clericis: regnat in p̄latis. Iō iuste dānant̄: iux̄ illd̄. Mortuꝰ est di. ⁊ sepultꝰ in īferno. ¶ Quarto assimilat̄ hypocrite ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_237

Magnus hypocrita est auarus. Alber. sup Mat. xxiij. Ue vbis hypocrite. Octo sunt genera hypocritaꝝ malorꝝ. Primi dei deceptores Isti pcutiunt pectꝰ suū: corde autē sunt ꝛc. Scōi sunt sctōꝝ vocatores q̄ osculant sanctos. Et si non pñt attīgere: ponūt clamidē ꝛ sudariū vel biretū. Intꝰ autē sunt lupi rapaces. O lupi rapaces. Tertij sūt os sctm: q̄ nō loquētes: sed ore et nutib' ostēdūt sctitatē. Quarti sūt celo p̄ri q̄ se ostendūt deuotos: audiētes aliq̄d de deo: man' leuāt ad celū: fuge societates. Quīti sūt curua capita: q̄ studium ponūt vt torum collū portēt. Tales decipe rent deuꝫ ꝛ mundū. Sexti laudate deū. Bergomensis q̄dam laudate deuꝫ: sed nō de vino effuso. Septimi paupelli q̄ ostendunt paupratē in vestitu. Octaui scrupulosi: q̄ oēm

rem peccatum dicunt. Tertiū ōr ꝛc. Causaꝫ auaricia a q̄tuor causis put doctores nostri dicunt.

¶ Prima est filiorꝫ multiplicatio.

¶ Scōa est voluptuosa puersatio.

¶ Tertia est ambitiosa aspiratio.

¶ Quarta ē psperitatis adeptio.

¶ Prima est ꝛc. Grego. li. i. Mdoza. Sepe ēm ad auaricīā cor parētis allicit fecūditas pliꝫ. Ille. Ille grauaꝫ filiorꝫ nūeroꝫ. Naꝫ bꝫ quattuor natas tres liberos: vnā filiam monialem: alia mundana spernentē. oē videꝫ sibi licitū. Et nō ē ita sceleratus cōtractus: q̄ sibi nō videatur licitus. O pater ingt ille. Quomō illas maritis dorabo: sunt renera mee. Preterea nolo maledici a filijs meis post mortē si eis non dimittaꝫ aliq̄d: vt fecit mihi pater meus. Et ita hoc modo: metuens ne maledicaꝫ a filijs in hoc mūdo: vult maledici a deo. O quot sunt de talib'. ¶ Scōa est ꝛc. Uñ est: q̄ auarus studet in vsuris: rapinis: fraudibus: oppssionibus. Quare hoc o auare. Certe: q: vis triūpbare: gaudere: luxuriari. ꝛ brē puellā ad tuā voluptatē explēdā. Ista est cā auaricie. O bieronyme quid dicis epistola scōa contra Iouī. ppē breues gule voluptatem: terre lustrant ꝛ maria. Delicie ꝛ epularuꝫ varietas: fomenta sunt auaricie. ¶ Tertia est ꝛc. O pater: dicit auarus. Pro certo pulchū est excellere: hoēs talē orant: honorant: ꝛ estimant. Etiaꝫ vlterius. Magnus effici volo. Quid faciaꝫ? Sum magister domificator: et faber ferrari' Faciam q̄ dicit florentin' ferreuꝫ brachium: vēter formice anima canis. Primo brachium ferreuꝫ: videlicet laborare in getari. O quot vigilie. Scō vēter formice videlicꝫ parum comedere: vt accumules: ꝛ parū exponere. Unde quidā. Mi nobilis ꝛ curialis socie ebdomada huius mensis septem dies cōtinet Mensis trigīta: iuxta lucrum facias et sumptum. ¶ Tertio aīa camus: cum pauca conscientia: p pbas et nepbas. Et ita ex ābitiōe veniēdi magnus: auarus sit. ¶ Quarta est ꝛc. Quidūs li. iij. Uerba. Copia me inopem fecit. Abundantia me depauperauit. Quomodo pater? Audis Senecam li. de morib'. Que sunt maxime diuitie. Non

UVA. BHSC. IyR_237

desiderare diuitias. Ille. Quis est diues nō desiderare nō appetere. Quia paup. q̄cūq; sit cupid⁹. Auarus est paupior oībus hoībus: qr semp cupit. Hieronymus in prologo biblie. Auaro tam deest qd̄ hz: q̄ quod nō habz. In hoc mūdo nūq̄ hz bñ: ⁊ in alio hz infernum.

¶ Sabbatū quartū quadragesime Qd̄ Maria est mater oīm grarum

Remansit iesus solus: ⁊ mulier ī medio stans Jo. viij. Miraculū. Quidaz fur ob sui turpitudinē: a iusticia comprehensus est: ⁊ clamabat trūcat⁹ capite a corpe ꝓpo: cōfessionē o maria. Pñiaz o maria Oēs stupebāt. Pro sacerdote mittūt ⁊ caput corpi cōiūgūt: ⁊ sic confessionē fecit. Qui dixit oīb⁹. Hoc beneficiū hui⁹ pnie ⁊ cōfessiōis merui p mariā. Cuius sabbatū deuote ieiunaui: quā rogaui nō mori sine ꝯfessione: ⁊ cōtritōe. Quo dicto ⁊ sacramentis susceptis in pace q̄euit. Aue maria ⁊c. Remansit iesus solus ⁊c. ¶ Recitat euangelista: q̄ xp̄s prexit ad montem oliueti: ad contemplādum. Qr domus Marthe ī qua hospitabat̄ erat ꝓpe mōtem illum. Et diluculo venit ad tēplum: ad ostendendum zelum animarum vt illis predicaret. Scd̄m sententiā Augustini lib. de consensu euangelistarum. In christo erāt due nature: scilicet Natura diuina: vt deus quo ad hoc nullius ei erat contentio loci: qui vbicunq; est. Quo ad naturam humanaz sic ei conueniebat locus: pro sui contemplatiōe. Mons ergo iste erat christi oratorium. Et quanto plus appropinquabat eius passio tanto plus operam dabat cōtemplationi. Scribe autem adducunt ei adulteram: vt sententiā daret. Sz quare non adducunt adulterum: cum tñ pari pena debeant puniri capitis: vt. ff. de adulteris. l. iulia. ⁊. C. de adulteris. l. Graccus. Duplex est respōsio. Prima est Chrisostomi: vt scilicet ponant suspitionem in corde populi: q̄ fuisset aliquis ex eius discipulis. Secunda: qr forte erat dies. Ideo pro precio ipsuz liberauerūt. Sed dat̄ alia responsio s̄m glosam: qr crimen adulterij magis punitur in femīs q̄ in viris. Sequitur. Magister modo hec mulier deprehensa est in adulterio. In lege mandauit nobis Moyses hmōi lapidare. Tu ergo quid dicis. Si ip̄am dānasset: pro crudeli accusassent. Si soluissz facere illū ꝯ legē clamassent Jb̄s ī terra scribebat. Quid scriberet q̄druplex opīo. Uide ser. de suspitione. Et dixit. Qui sine pctō est vestruz primus in eā lapidem mittat. Uade ⁊ ampli⁹ noli peccare. glo. Tantā ī corde infudit cōtritionē: vt sufficeret ꝓ pnīa ī foro iudiciali: ⁊ penitētiali. Applica. Maria ꝟgo est mater oīm gratiarum. Que cōclusio ꝓbatur triplici ratione.

¶ Primo rōne approximationis.

¶ Scd̄o rōne electionis.

¶ Tertio rōne humiliationis.

UVA. BHSC. IyR_237

Primo rõe ꝛc. Cõclusio ē Tho. 3. p. q. xxvij. ar. v. Et pbs. ij. Meta. Et Auerrois lib. d cãis. ꝙ ꝙto aliq̃d mag̃ appropiquat p̃ncipio alicui in q̃libꝫ gñe: tãto mag̃ ꝑticipat effectũ illi⁹ p̃ncipij. Exẽpli gr̃a. Approxĩa te ad ignẽ: ad solẽ ꝛc. Unde dicit Dionysi⁹ in iiij. c. celestis Jerarchie: ꝙ ãgeli q̃ sunt deo ꝓpinquiores magis ꝑticipãt de bonitatib⁹ diuinis: ꝙ hoĩes qꝛ sũt ꝓximiores. Approximare d̃o nõ fit corꝑis gressu: sꝫ passib⁹ mẽtis Unde Ber. sup illud Gen. xvij. Ambula corã me: ꝛ esto ꝑfect⁹ di. Ambulatur aũt corã deo non passib⁹ corporis: sed affectibus mentis. Et Augu. homelia. xxvi. super Johã. Ad deũ non motu corporis: sꝫ volũtate cordis accedimus. Hodie tribuis elemosinã pauperi: per vnuꝫ passum accessisti ad deũ. Et sic de singulis. Non motu inq̃t corporis ꝛc. Ad ꝓpositũ. Maria virgo fuit deo ꝓpinq̃ssima sup omẽs creaturas: qꝛ ex ea corpus xp̃i formatũ ē: ex purissimis sanguinib⁹ v̄gis marie. Et q̃ erat fili⁹ dei: d̃r fili⁹ marie. Unde signãter dixit ei angelus. Ecce ꝯcipies ĩ vtero: ꝛ paries filiũ. Sed quẽ o Gabriel. Nunq̃d Jeremiam Isaiã Danielẽ. Nõ vere. Sed iesuꝫ flagellatũ: crucifixum: mortuũ. Qꝛ ergo fuit sup omnes proxima xp̃o: sup oẽs gr̃as habet. Unde dicere possumus illud Judith. viij. Hec est mulier famosissima: quon iam deum timet valde. Scd̃m Jacobum de voragine: in suo mariali. triplici causa aliquis dicit̃ famosus.

¶ Primo ratione sapientie.
¶ Secundo ratione potentie.
¶ Tertio ratione sanctitatis.

¶ Primo rõne sapĩe. Patet de Salomone. iij. Regũ. x. Regina sabba audita fama Salomonis. Eius fama. s. sapiẽtie. Qui locut⁹ est tria M. parabolas: ꝛ quinq̃ milia carmina. Et de oĩb⁹ reb⁹ mũdi habuit cognitiõeꝫ: quicq̃d hõ scire potest. Preterea de Alberto magno. de q̃ Pius papa ad Turchã. Precipua est Alberti magni scĩa: q̃ nulluꝫ doctrine gen⁹ creditur ignorasse. Preterea de Origene q̃ sex milia volumina librorꝫ scripsit. Ad propositũ Maria fuit sup oẽs famosa in scĩa Quia habuit oẽs scĩas. Triplex est scĩa s̃m Tho. sup Johã. Prima est acquisita: vt habuere pb̃i: ꝛ illi qui studio vacant. Hãc habuit maria: qꝛ ĩ tẽplo fuit docta plenissime taꝫ in grãmaticalib⁹ ꝙ ĩ colorib⁹ rethoricis: vt ptꝫ in lr̃is quas mittebat sancto Ignatio: q̃ sunt optime posite. Preterea habuit oẽs sciẽtias: Qd̃ sic probat Augu. Maria sciuit scripturã: in scriptura continentur oẽs scĩe. igit̃ habuit oẽs scĩas. Secũda est infusa: quã habuere apostoli ꝛ alij sctĩ q̃ miraculose fuerũt illumĩati. Hãc habuit maria: qꝛ a spũ sctõ fuit illumĩata. Et meli⁹ sciuit scripturas ꝙ aliquis propheta aut pr̃iarcha. Criso. sup illd̃ Lu. ij. Maria cõseruabat oĩa v̄ba hec: cõferẽs ĩ corde suo. Qꝛ scripturas legerat: ꝛ ꝓphetias sciebat. Tertia ē ĩtellectualis: q̃ est ĩ beatis qua oĩa cognoscunt: in visione diuini verbi Maria ãt hãc habuit Quia ꝑiatrix

UVA. BHSC. IyR_237

extñs habuit priuilegiũ ꝯprehẽsoꝝ. Quis docuit apl'os de obscuris fidei post xp̄i ascensionẽ. Certe erat maria. Unde pz. ¶ Scdo rõne ꝛc. Gene. vi. Gigãtes erãt super terram. Isti sunt potentes a seculo viri famosi. vt dicit Nicolaus de lyra: bis initiuz fuit a demonib' sumẽtibus hoĩs semẽ ꝛc. De hoc semĩe gigantum fuit Sanson. q̃ centũ viros ꝑcussit cũ mãdibula asini. Et Goliath. De hoc semĩe fuit Alexander magn' karolus magn'. Et in curia Borsij fuit quidã frater nr̄ Bertoldus: q̃ asinũ cũ molendinario portauit. Maria sup oẽs fuit potens tã potẽs ꝙ celum aperuit: qđ eua clausit. Tã potens: ꝙ infernũ clausit: qđ Adã aperuit. Taz potens: ꝙ demonẽ suppeditauit. Unde Hiero. Hec est q̃ celis dedit gloriaz gẽtib' fidẽ: vitijs finẽ: vite ordinem: moribus disciplinã. Unde Cañ. iiij. Terribilis: vt castroꝝ acies ordinata. Timẽt eã demones vltra modũ. Exẽplũ ad hoc ꝓpositũ. Diues q̃dã habuit filiũ ab vxore. Mortuo viro: fili' cũ matre dormiẽs: ip̄az impregnauit. Et mater in partu occidit ip̄m preverecundia atq; sepeliuit. Demõ aũt ĩ forma clerici: corã ĩpatore dixit. Miror ꝙ roma nõ cõsumit̃ ꝑ tãto scelere. qđ mulier talis egit: qꝛ filiũ occidit. Acitatur illa: ꝛ tp̄s inducie dat̃. Illa ad cõfessionẽ currit dicẽs patri. In angustijs suz pater. Cui ille. Cõmenda te v̄gini. Dũ esset tẽpus cõducit̃ corã iudice Cunq; ibi esset demon clamare cepit. Hec nõ ẽ illa mulier ĩcestuosa: sz v̄go maria. Ad hãc vocẽ stupent oẽs: ꝛ demõ recessit. Et sic mulier honorat̃. Mulier hec fuit maria ĩ forma illi' mulieris: ꝛ pctm̄ ei' occultauit. O potentia marie. ¶ Tertio rõne ꝛc. Job. i. Erat ãt Job vir magn' ĩter oẽs q̃ morabãtur in terra. Magn' sctĩtate. Et de Johanne bap. Luc. i. Erit magn' coram dño. Scdm̄ Tho. sup epl'as Pauli Triplex est sctĩtas. Una dr diuinalis. s. dei sub qua fuit maria. Unde Tho. iij. par. q. xxvij. ar. i. Rõnabiliter nos credimus ꝙ illa q̃ genuit vnigenitũ plenũ gr̄e ꝛ veritatis: ꝑ oĩb' alijs maiora gr̄e priuilegia accepit. Ille. Et ĩ. i. par. q. xxv. ar. vi Btã v̄go maria ex hoc ꝙ est mater dei hz quãdã dignitatẽ infinitaz ex bono infinito. qđ est de'. Et ex hac ꝑte nõ põt fieri aliq̃d melius sicut nõ põt eẽ aliq̃d meli' deo. Ille. Unde eccl'a. Uirgo maria nõ est tibi silĩs nata ĩ mũdo. Et Asculanus li. iiij. Nũq̃ ĩ muliere v̄tus ꝑfecta fuit nisi in illa q̃ ab initio fuit creata atq; in eternũ electa. Scda ãgelicalis. Tertia humanalis: quas om̄s maria supat. Et hoc totũ qꝛ mater dĩ. O magnũ q̃d. Hiero. Maior gr̄a ĩ maria nõ põt ĩtelligi: q̃ sit mr̄ dei. Ille. Et Bona. in. 3. sen. Maior nãq; excellẽtia v̄gĩs ꝙ sit mater dei: q̃ ꝙ sit dña creaturarum. Hoc em̄ depẽdet ab illo: sicut ramus a sua radice. Ille. Jõ vulgaris. Petrarcha. Sepe me amor ad te laudandum impellit virgo maria in his leuibus versibus meis: sed tamen tuam valorem considerans. Aliud nequeo dicere q̃ mater dei. Igitur mater gratie.

UVA. BHSC. IyR_237

Secūdo rōne ꝛc. Cōclusio ē. Tho. 3. par. q. xxvij. ar. v. Unicuiq; a dō dat̄ gr̄a ꝑz illd̄ qd̄ eligit̄ Exēplum de Noe ī archa fabricāda d̄ Moyse apd̄ Pharaonē. Ad ꝓpositū. Maria diuinitus est electa ab eterno: vt eēt mr̄ filij dei. Prouer. viij. Nōduz erant abyssi. i. mūdus cum suo ornatu: ꝛ ego iā cōcepta erā: vt scz suo tēpore in mūdo fierē. Ex hoc debuit oī gr̄a pollere: vt sic eēt idonea mat̄. Unū d̄r mater gr̄e. O mater ꝛc. Sz nota ꝑm Tho. ꝛ Albertū sup̄ Missus est. Qd̄ quadruplex est differētia gr̄e. Prima d̄r effluēs que sola fuit in xp̄o. De qua Job. i. De plenitudine eius oēs accepim⁹. Secunda est sufficiēs: qr pleni sunt oēs fideles ꝛ sancti. De qua Lu. i. Et zacharias pater eius implet⁹ est sp̄ū sancto. Et de stephano. Actu. ij. c. Stephanus plen⁹ gratia. Tertia est abūdans: que fuit in Johanne bap. ꝛ ī apostolis specialr̄. Act̄. i. Repleti sunt oēs sp̄ū sctō. Quarta dicit̄ excellens: que sup̄ oēs fuit in maria. Ideo angel⁹ ei. Aue gr̄a plena dn̄s tecū. De his gratijs. Bern̄. Legimus Stephanū plenū gr̄a. ꝛ apostolos plenos sp̄ū sancto: sz lōge dissimilit̄ a maria. In nullo em̄ alio habitauit plenitudo diuinitatis corporalr̄ quēadmoduz in maria. Ille. Et vt differentiā videam⁹ gratie ip̄ius marie notabimus ꝑm Th. i. ij. q. c. triplicē gr̄am ī maria.

¶ Prima dicitur acceptationis.

¶ Secunda dicitur habitationis.

¶ Tertia dicitur recognitionis.

¶ Prima dicitur ꝛc. Et est qn̄ quis inuenit gr̄am corā aliquo: sicut dicitur Gen̄. vi. Noe īuenit gr̄az corā dn̄o. Et de ioseph q̄ īuenit gr̄az coraz p̄rīcipe carceris. i. quia ei erat multū gratus. Maria aūt habuit gr̄am in ꝯspectu dei. Qd̄ angel⁹ declarauit. Inuenisti gr̄az apud deū Inuenit equidē: qr ipsam gratiam perditaz recuperauit humano generi. Hoc adā non fecit. Quia etsi gratiā perditā per penitētiaz recuperauit: hoc egit tantum ꝓ se: non ꝓ genere humano ꝓcurauit. Sed maria ꝓ oībus inuenit. Inuenisti inquit gratiā. non rapuisti: vt primus angelus di. Similis ero altissimo. Inuenisti. non perdidisti. vt primi parētes. Inuenisti non emisti: vt Symon magus: q̄ pecuniaz obtulit apostolis: vt emeret gr̄am sp̄ūs sancti. ¶ Scd̄a d̄r gratia ꝛc. Qr nulla creatura inuenta est idonea portare regē celoꝝ: nisi maria Ecclesia dicit. Sancta ꝛ immaculata virginitas: quibus te laudib⁹ efferam nescio: qr quez celi capere non poterāt tuo gremio cōtulisti. Et ip̄a dicit oīb⁹ fidelib⁹ illud ecclesie. Congratulamini mihi oēs qui diligitis me: qr cuz essem paruula placui altissimo: ꝛ de meis visceribus genui deū ꝛ hoīem. Ille. O felix puella. O celi regina. Ad ipsam solam missus est de aula summi d̄i legat⁹ singularis insignis: vt filiuz dei cōciperet contra oēm cōmunē cursum. Ubi dicit Albertus super Missus est: ꝙ quattuor sunt mundi generatōes humane: nec est inuenire alium modū. Quia vt dicit

UVA. BHSC. IyR_237

Tho.in.iij.di.iij. Et Damasce. conceptio illa fuit miraculosa. Primꝰ modus sine femina et masculo: vt Adam factus a deo. Scdꝰ vt sine femina ex viro vt eua ex costa ade. Tertiꝰ ex muliere ⁊ masculo: vt est cōis omniū naturalis generatio. Quartꝰ singularis: vt est ex femīa sine viro: ⁊ hic est marie virginis. Unde fuit mat̄ ⁊ v̄go simul: ꝙ est priuilegiū singl̄are. ¶ Tertia dicit̄ gratia ⁊c. Ad quaꝫ ꝑtinet recognoscere bn̄ficia accepta. Quia vt dicit phs.ix.Ethi. Beneficiatꝰ tenet̄ recognoscere bn̄factorē. Et Sen̄. li.de beneficijs. Ingratus est qui non recognoscit beneficium. Idez Beneficiorum memoria senescere nō debet. Ista aūt gratitudo summe deo placet. Maria hāc habuit Quia vitam suam expendebat in recognitionē beneficioꝝ dei: vt dicit albertus. Confitebat̄ quotidie Johanni euāgeliste: nō sua peccata: sed dicebat. O mi Johānes. Nō sum digna vocari mr̄ dei: quia non cognosco filij mei beneficia: lꝫ recognosceret. Unde Luc.ij. Maria aūt cōs̄uabat oīa v̄ba hec cōferēs in corde suo. Unde dicimus ꝙ est mater oīm gr̄arum. Petrar. O gratiarū ⁊ oīm v̄tutū plena. dn̄s tecū. teq̄ semꝑ amat adeo vt om̄s lingue fari hoc nequeāt. Unde patet tertia ratio.

Tertio rōne ⁊c. Cōclusio est theologoꝝ. Ubi ē maior hūilitas: ibi p̄cipue maior exaltatō. Lu.xviij Qui se humiliat: exaltabit̄. et.i.c. Exaltauit hūiles. Eccl.iij. Quāto maior es hūilia te ī oībus. De pedist.i.§. Taciturnitas sine humilitate: nemini pōt eē salus. Et Pholonius. Inter sapiētes sapiētior ē: qui humilior existit. Maria super oēs humilior fuit. Ideo super oēs meruit culmen oīm gratiarū. Fuit aūt humilis tripl̄r. Primo ore: q̄a v̄bum suꝑbum nunq̄ ꝓtulit. Aug. Reuolue diligentius euangeliste hystorie seriem. ⁊ si quid increpatorium: si quid durum occurrerit ī maria: de cetero suspectā habeas ⁊ accedere verearis. Ille. Secūdo corde: quia se indignaꝫ reputabat matrē dei. Tertio opere: quia non dedignabat̄ seruire Elizabeth in partu. Sꝫ dubiuꝫ insurgit. Quare fuit tam humilis maria suꝑ om̄s? Respondeo s̄m Tho. suꝑ Aue maria: q̄ triplici rōne. Prima: q̄a debuit illum recipere totaliter in se: qui est suꝑ oēs: ideo debuit humiliari infra oēs. Secūdo quia debuit super omnes sanctos et sanctas ⁊ choros angeloruꝫ exaltari tanq̄ regina celi: ideo debuit eē humilima. Tertio: quia sicut per suꝑbiaꝫ Eue: mors in mūdum intrauit: sic econtrario: per marie humilitateꝫ vita mundo reddita est. Quia.ij. Ethicorum. Contraria contrarijs curantur. Unde Ecclesia. Mortez quam femina intulit: femina fugauit. Et ex humilitate sua: licꝫ esset sanctior omnibus in celo et in terra: nunq̄ tamen legitur de ea in euangelio: ꝙ aliquod miraculum fecerit in presenti vita ante resurrectionem filij. Scdm Jacobuꝫ de Voragine in Mariali. Quelibet

UVA. BHSC. IyR_237

mulier in suo partu: cupit quiq; q̄ oīa fugit v̄go ex hūilitate sua. Primo virū iuuenē ⁊ pulcruz. Maria habuit senem despectū. Scdo diuitē. Maria pauperē. Matth. iij. Nūquid est filius fabri. Tertio in partu pulchrū thalamum. Maria habuit stabulū. Quarto seruitores ⁊ obstetrices. Maria habuit ꝓ seruitoribus bouē ⁊ asinū: q̄ ꝓ seruitio filio calefaciebāt. Quīto vult ociū post partū ⁊ quietē. Maria oportuit fugere cū filio in egyptū. Tolle inq̄t Aug. puerū ⁊ mr̄em ei⁹ ⁊c. O humilitas sancta. De qua Ber. Maria ⁊ si ex v̄ginitate placuit: tñ ex humilitate cōcepit: qr si hūilis nō fuisset spūssanctus sup eam nō q̄euisset. Ille. Nulla creatura ē humilior inuēta sub celo. Et lz maxīa fuerit humilitas Abrae: cum dixit Gen. xviij. Loquar ad dñm: cū sim puluis ⁊ cinis. ⁊ Job cū dixit. xvij. Putredini dixi. pr̄ me⁹ es: mr̄ mea ⁊ soror mea v̄mibus. ⁊ Johā. bap. dum se vocez appellauit: tñ marie humilitas supauit hoꝝ hūilitatez ⁊ quorūcūq; alioꝝ. Uñ in can. suo. Respexit humilitatē ācille sue. In v̄bo ancille. Quattuor ancillas legim⁹ ex hūilitate cecinisse cāticum inter q̄s Maria p̄ncipatum tenet. Prima fuit maria soror moysi. De qua Exo. xv. di. Cantem⁹ dño: gloriose em̄ magnificat⁹ est. Scda Anna. i. Reg. ij. Exultauit cor meū in dño ⁊c. Tertia Judith. xv. Cātate dño in cymbalis. Quarta Maria v̄go. Luce. i. Magnificat aīa mea dñm. Uñ pz ꝙ mr̄ gr̄e. Unde Ber. sup Cañ. ser. viij. Sileat mīaz tuā

O v̄go beata: si q̄s inuocatā in necessitatib⁹ suis memīerit defuisse. Nos quidē ſui tui: ceteris in v̄tutibus tibi cōgaudem⁹: sz ī hac poti⁹ nobisipsis. Laudam⁹ v̄ginitatem. miramur humilitatē: sed mīa tua ip̄is miseris sapit dulci⁹: ⁊ crebri⁹ inuocat̄. Ille. Petrar. O v̄go sine mēsura dulcis es: nec te acrem vel amarā vales oñdere: ⁊ tota dulcis es absq; mixtura. Idē. Te īuocātiū nō sunt in vanū or̄ones. nā ꝯfestiz exaudis anteq̄ ad te pueniāt. Exēplū In li. de. vij. donis. Job. damascen⁹ grecus: vt deo liberi⁹ vacaret fact⁹ est monach⁹. Qui libētissime laudib⁹ v̄ginis intēdebat: et de ea pulchra dicta cōponēs manu ꝓp̄a scribebat. Cūq; ad instātiā q̄rūdaz nobiliū q̄s docebat legeret: ⁊ post disputationē cuz scolarib⁹ ad litt⁹ maris deābularet cā spaciādi: pyrate saracenoꝝ eū rapuerūt: ⁊ cuidā saraceno vēdiderūt. Cui filium suū dedit lr̄is imbuēdū. Inuidens aūt ei quē instruxerit vt ei succederet. veniēs constātinopoli scripsit lr̄as sub ipsius noīe Soldano babylonie. ꝙ scz impator cōstātinus qui ip̄m Damascenū gratū hēbat: exercitū romanorū ad ꝑtes remotas erat ductur⁹ si absq; īpedimento terrā grecie posset acq̄rere. Uñ lr̄as ꝓiecit in cōsistorio causaruz q̄ inuēte sunt ⁊ imperatori exhibite. Qui attendens modū dictaminis vocauit Johannē dicēs non posse negare ꝙ ille lr̄e non continerent stilum et modum. Qui hoc sentiēs litteras se fecisse negauit. Cūq; aliqui dicerent eum vt ꝓditorem o-

UVA. BHSC. IyR_237

cidendū: imperator manū dexterā ei amputauit. Qua in abbatia suspensa vt ꝑpetuo cōfunderet ipm patrie ꝓditorū denūciari fecit. Cū aūt sexta feria diu in oratione vigilasset et fleuisset: ei leuit dormiēti virgo apparuit ipm cōfortās Et cū diceret maxime dolere ꝓpter vituperiuz monachoꝝ. ⁊ ꝙ non posset amplius scribere eius laudem: ac missam celebrare vt solebat virgo manū pēdentē accepit ac brachio omni dolore remoto restituit. Mane facto stupētibus cūctis celebrauit. Cūq; imperator quesiuisset si aliquem suum modum docuisset. Respondit se filium sarraceni docuisse. Qui captus suam maliciaz confessus est.

¶ Dñica. iiij. De discordia: vel de odio vel de remissione iniuriarū.

Non erit heres filꝰ ancille cuz filio libere. ad Gala. iiij. ¶ A flumine eloquētie. Et aureo pelago. Pub. cornelio Scipione cū solido fundamēto rōnis fuit cōclusum inter oēs virtutes necessarias. Gubernationi ⁊ regimini rei publice ⁊ boni cōmunis: maxime esse necessariā pacē: vnionez. ⁊ amorē reciprocū. Unde Lactan. in. v. li. c. viij. Quā beatꝰ esset: q̄q; aureus humanarū rerū status: si ꝑ totum orbem mansuetudo: impietas ⁊ pax: ⁊ innocētia ⁊ eq̄tas: ⁊ tēperātia ⁊ fides moraret. Que sn̄ia verificat per Policratē in. vi. libro c. vij. de Italia. Infelix Italia q̄ ciuilibus i seipsa scisa discordijs de culmīe fortune deiecta ꝓtescit insultibus exterarū gentiuz. quibus cōsueuerat imperare. Romā nāq; mūdi culmē ⁊ dñaz: suoꝝ dissentio ciuiū reddit ancillātē. Suꝑ verbo Polic. pone quattuor mōarchias mūdi que ad nihil venerunt ꝓpter bella ⁊ discordias. Prima fuit chaldeoꝝ que incepit a Nino: tempore abrae. Scd̄a carthaginēsium que incepit a. D. Didone. Tertia romanoꝝ q̄ incepit a Romulo ⁊ Remo. Quarta grecorū que ab Alexādro magno que ꝓpter dissidia: discordias ⁊ simultates sunt terre eq̄te. Unde est ꝙ maxima ꝑs xp̄ianitatis est in manu turchi. Certe ꝓpt bella. Ubi cōstātinopolis. Ubi niger pōtus. vbi scuteri. vbi capha. vbi trasebunda. vbi tota grecia: simul cum Tracia et Thesalia. In manu infideliū sūt ꝓpter discordias xp̄ianorum. Ideo xp̄s Lu. xi. Omne regnū ⁊c. ⁊ Lactan. in. i. c. iij. Quicq̄d em̄ diuisionem capit ⁊ interitū capiat necesse est. Quapropter clamat Paulus Philipē. pe. Oro vt charitas vr̄a magis ac magis abūdet. Quare o Paule: quia sine ip̄a opa nostra nihil valent ad meritū vite eterne. xi. q. iij. c. Archiepiscopus. Sine concordia spernit deus cūcta: nec recipit oblationes sacerdotum: ideo partialis ⁊ odiosus ⁊ discordans non sunt dei: sz diaboli. Unde et ꝑuantur hereditate pr̄is nostri dei. Uñ Paulus sub velamēto duoꝝ filioꝝ abrae ancille ⁊ libere: signati per duos populos bonos ⁊ malos di. Non ⁊c. In quibꝰ verbis de discordia vl' de remissione

UVA. BHSC. IyR_237

iniuriarũ p̃dicabimus hodie. Ubi tria cõsideranda sunt.
¶ Primũ d̃r offensionis.
¶ Scd̃m d̃r malignationis.
¶ Tertiũ d̃r inductionis.

Primũ d̃r ꝛc. Utrũ discordia aut odiũ sit peccatũ mortale. Due sũt opiniones. vna ꝙ sic: alia ꝙ nõ Opinio q̃ dicit ꝙ nõ assumit fũdamentũ tale. Si odiũ esset mortale nõ repiret̃ in sanctis viris: s; ĩ sctis inuentũ est odiũ. vt in Dd̃ q̃ sanct⁹ erat. i p̃s. xxv. Iniq̃s odio habui ꝛ legẽ tuã dilexi. ꝛ Act. xv. ca. Orta ẽ discordia inter Paulũ ꝛ Barnabã. igit̃ non est pctm̃. Preterea in deo reperit̃. Sap̃. xiij. Abominabilis ẽ deo impius ꝛ impietas eius. Eccl̃. xij. Altissimus odio hꝫ peccatores igit̃ non pctm̃ mortale aut veniale. ¶ Secũda opinio dicit ꝙ sic. vñ Jo. i. Cañ. iij. c. Qui nõ diligit: manet in morte. Omnis qui odit fratrem suũ: homicida est. Responsio ad hanc difficultatẽ ſm Tho. ij. ij. q. xxxiiij. ar. iij. Alber. in. iij. distin. xxxv. Qd̃ odium est pctm̃ mortale Que ꝯclusio ꝓbatur tripl̃r. Primo rõne. Scd̃o auctoritate. Tertio figura. Ratione duplici. Primo p̃ceptionis. Scd̃o ꝯtrariatõnis. Prĩo preceptiouis. Una maxima est in theologia. Omne qd̃ est ꝯ̃ p̃ceptuꝫ diuinũ est mortale pctm̃: sed odiũ ꝛ discordia ac partialitas est ꝯtra preceptũ diuinũ. igit̃ ꝛc. Qd̃ sit cõtra p̃ceptũ pꝫ in vtroq; testamẽto. Primo in veteri Leuit̃. xix. Nõ stabis contra sanguinẽ ꝓximi tui. Nõ queras vltionem: nec memor eris iniurie ciuiũ tuoꝝ: sed diliges amicum tuũ sicut teip̃m. Preterea Exo. xxiij. Si videris asinũ odientis te iacere sub onere nõ ꝑtransibis: sꝫ subleuabis cuꝫ eo. Glo. interlinearis. Si preceptum est de animali plus de homine. Ecclesiast. xxviij. Relinque ꝓximo tuo nocenti te: ꝛ tunc dep̃canti tibi pctã soluentur. Scd̃o in testamento nouo. Mat. vi. Scriptuꝫ est antiquis. Diliges amicum tuum: ꝛ odio habebis inimicum. Ego autẽ dico vobis. Diligite inimicos vestros: bñ facite his ꝛc. Super quo Chryso. Qualẽ vis erga te deum esse: cum delictorum tuorum veniam poscis: talẽ te exhibere debes his qui deliquerunt in te. Ille. Et a cano. de peni. di. v. c. Falsas. Qui odium in corde gerit: sciat se veram pniam nõ posse ꝑagere. ¶ Secundo rõne ꝛc. Illud quod est charitati ꝯtrarium que est v̄tutuꝫ excellẽtissima ẽ mortale: sed odiũ est charitati ꝯtrariũ vt ponit Tho. ij. ij. q. xxxviij. ar. i. Unde apostolus. i. ad Corin. xiij. Si linguis hoĩm loquar ꝛ ãgeloꝝ: charitatẽ aũt non habeã fact⁹ sum velut es sonãs aut cymbalũ tinniens. Et si habuero oẽm ꝓphetiaꝫ et nouerim mysteria oĩa. Et si habuero omnem fidem: ita vt mõtes trãsferã: charitatẽ aũt nõ habuero nihil sum. Et si distribuero omnes facultates meas ĩ cibos pauperũ Et si tradidero corpus meũ ita vt ardeã. charitatẽ aũt non habuero nihil mihi ꝓdest. Ille. Uñ in hui⁹ figurã geñ. iiij. Caĩ: qꝛ odiũ hñit ad abel: ei⁹ sacrificiũ fuit reprobatuꝫ

UVA. BHSC. IyR_237

Unde patet cōclusio. Sz q̄rit anima cara dubiuz. Que sunt illa que odiū generant ⁊ pacē turbant? Respondet Egidius lib. de regimine principuz. Et alij doctores. Quod sunt quattuor peccata.

¶ Primum est peccatum superbie
¶ Scdm est peccatum auaricie.
¶ Tertium est peccatum luxurie.
¶ Quartum est peccatuz inuidie.
¶ Primum ⁊c. Quod patet triplici lege. Primo angeloꝝ. Diuisio ipsoruz ortū habuit ex superbia luciferi. De qua Isa. xiiij. In celū ascēdā scz trinitatis ⁊ exaltabo soliū meū ⁊ ero similis altissimo. Ex hac sup̄bia vna pars illoꝝ remāsit in celo deū adorādo humilr. Alia pars in infernū fuit abiecta cū principe tenebrarum. Ex hoc ꝓpter sup̄biā regnum fuit diuisum. Unde Apoca. Factū est preliū in celo: michael ⁊ angeli eius pugnabāt cū dracone: ⁊ michael preualuit: ⁊ ꝓiectus est draco ille qui vocabatur diabolus Ille. Unde ꝙ hodie nō est pax. Or quilibet vult dñari. ¶ Scda est lex iudeoꝝ. In. 3. Reg. xij. Dicit ꝙ Salomone mortuo Roboam eius filius dixit populo iudeorū qui querebat alleuiatōez: a suo rege talliarū. Ut hodie sunt. Minor digitus meus: grossior est dorso Salomonis. Ipse vos cecidit flagellis: ego vero scorpionib⁹. O sup̄bia regis. Unde dicit Cicero. i. de offi. Nihil est laudabili⁹ p̄claro viro: placabilitate ⁊ clemētia. Ob quā sup̄biaz regis: diuisuz est regnū i duas partes. Sed si queris q̄s misit regē in hanc sup̄biaz: Rñdeo ꝙ consilium iuuenuz cui adherebat: relinquēs illud senū: cum esset male factum. Unde phs. vi. Ethi. Iuuenes non possunt esse prudētes: qr prudētia requirit experientiā: que multo indiget tp̄e. Ex hoc Romulus centū sapiētes d̄ populo elegit: qui erāt veterati quoꝝ cōsilio respub. regebatur q̄ dicebātur senatores ⁊ patres cōscripti. Senatores propter sensus ⁊ maturitatis etatem: quasi seniores. Patres v̄o cōscripti ꝓpter affectum. Or sicut p̄res erant circa bonū reipublice. Et hoc Alexander magnus: dū ad aliqd̄ bellū ꝑgebat: nō eligebat robustos corpore tm̄: sed veteranos q̄ cū patre suo Philippo militauerant. ⁊ sic sapiētia eoꝝ de hostib⁹ triūphabat Unde Cice. de sene. Nō virib⁹ aut velocitate corpis res magne agūtur: sz cōcilio grauitate ⁊ sentētia. In hui⁹ figurā. Num̄. xi. Dixit dñs Moysi. Congrega mihi de senioribus isr l. vij. viros: vt sint iudices et magistri populi: ⁊ iudicēt populum. Practica: ꝙ nūc in cōsilijs sūt iuuenes colerici: fatui: imprudentes. Ex hoc respub. male se habz. Senes sūt habēdi in reuerētia. C. de veteri iure: enu. l. Deo auctore. Tanta aūt a nobis antiquitati habita est reuerentia: vt noīa prudētiū viroꝝ taciturnitati tradere nullo patiamur mō Ille. Et Leui. xix. Corā cano capite ꝯsurge ⁊ honora ꝑsonā senis. ⁊. i. Ad Thi. v. Seniorēne īcrepauer: sz obsecra vt p̄rez. Sap̄. iiij. Senect⁹ em̄ venerabilis est. Qñ moritur senex plāge o fili Ad ꝓpositū. Roboaz ergo spreuit

UVA. BHSC. IyR_237

consiliū senū. Unde factū est vt Jeroboam⁹ seru⁹ Salomonis regnaret in bierl'm super.x.trib⁹. Tertia lex romanor. Orosius li.vi.de Julio cesare: q̄ supbia sua voluit obtinere regnū t imperiū. Unde senatus ei cōtradixit. Pompei⁹ vero p senatu arma suscepit p republica: t ex hoc diuisi sunt adinuicē. Julius pfecit⁹ est eos: t victoriā cōtra Pompeiū obtinuit: t fact⁹ ē rex romanor. Et ppter hoc tota ciuitas stetit p q̄ttuor ānos in diuisiōe. i q̄ bus annis facta est effusio sanguinis terribilis. ¶ Scōm peccatū tc. Uñ tot bella. Ab auaritia. Lucan⁹ Certamen mouistis opes. Et Sene. li. de q̄ttuor virtib⁹. Quietissima vitā augerēt boies in terris si hec duo verba a natura oim reruz tollerēt meū t tuū. Ille. Unde discordie. Unde lites in palatio. Aduocati pcuratores. Certe ab hac Probaē duplici lege iudeorū t romanorū. Primo iudeor. Gen. xiij. de Abrahā t Lot: q̄ erant amicissimi: ppter diuitias t auaritiam diuisi sunt ab inuicē. O quā bone familie in pſentiaruz se diuidūt: et fundit⁹ vadūt. Or vt dicit Lactan. Primo lib.c.iij. Quicq̄d em̄ capit diuisionē: t interitū capiat necesse ē. Et rps. Lu. xi. Om̄e regnū i seipsum diuisus desolabit. ¶ Scōa lex romanor. Tit⁹ liuius libro de origine vrbis. d. Oō nobiles romani expulerūt vnā ptez a roma: t ipsi adinuicē diuiserūt agros: t ppietates expulsor ab vrbe. Uñ expulsi tantā inimicitatem sustinere nō valētes ad arma sum: pcitati ex vtra q̄ parte. Et sic diuisiōes t lites facte sunt in roma. t vastationes domor: t possessionum: t sanguinis effusio. Unde multa milia sunt interfecta. Uñ hoc: Lama. Ab auaricia. Ex hac pcedūt vsure sacramēta falsa. ¶ Tertius pctm̄ est tc. Lactā. iij. Nulla vehemētior cā q̄ vnius femine a mlt⁹ marib⁹ appetitio. Juuenalis. Nulla fere cā est in qua nō femina litē mouerit. Probatur in duplici lege. Prio iudeor. Judicū. xix. de leuita: q̄ erat de tribu beniamin. cuz esset in Gabaon cum vxore sua: hospitat⁹ est cū quodam amico suo. Gabaonite eā ceperūt q: pulchra t violauerūt: ex quo dolore mortua est. Ur aūt ei⁹ posuit eā sup asinū: t in Bethel est reuersus: vindictā petēs p singulas tribus. Uñ interfecti sunt quīq̄ milia. Secūdo in lege grecorū. Achilles grec⁹ visa Polisena tam pulchra: in eius amore capt⁹: post multas stultitias ab illa occisus ē Preterea Paris in greciā veniens duxit secū Helenā de grecia i troiā Unde ex hoc tota grecia commota est contra troiam contra quē venerunt. Et sic armatis mille t ducentis nauib⁹ troiam potenter obsederunt. Uñ tot mala in rerū natura. fuci: ceruse: cantilene: migromātie t hmōi. Vere ab hac. Uñ q̄dā. Ue misero iuueni q̄ stat subiect⁹ amori. ¶ Quartū peccatū q̄ pacē dissipat: est inuidia. Valeri⁹ li. iij. Nulla est tam modesta felicitas: q̄ magnitatis dentes vitare possit. Uñ tot dissentiones in populis. Inter artifices in oī arte. Ab iuidia. Pro

UVA. BHSC. IyR_237

bat in duplici lege. Primo iudeorum i. Reg. xviij. Cum ppls daret laudes Dauid. d. Saul pcussit mille: et dauid decem milia. Amicitia que erat inter Dauid et Saul versa est in odium ita quod querebat eum interficere. Scdo lege romanorum Valerius lib. v. c. iiij. d. quod. M. Coriolanus romanus ex inuidia banitus est apud Volscos. Propter quod maxima discordia inter eos et senatum fuit. Unde ex hoc Coriolanus venit contra romam cum exercitu terribili et cum maximo romanorum terrore. sed ex nutu matris pax fuit facta. O quis enarraret mala que ex hac emergunt. Propter que omino tollenda est.

Secundum dicitur etc. Quattuor sunt malignitates huius vitij odij: et discordie.

¶ Prima est naturalis legis contrariatiua.

¶ Secunda est humani cordis obduratiua.

¶ Tertia est crudelitatis inductiua.

¶ Prima est etc. Tho. i. ij. q. xix. Lex naturalis est regula naturalis rationis directiua humanorum actuum. Obseruator autem huius legis est homo. De quo phs i. Pol. Homo est optimum animalium segregatus autem a lege et iusticia est pessimum. Hec lex clamat alta voce Quod tibi non vis fieri: alteri ne facias: et econuerso. vt dicitur di. i. c. i. Et di. ix. Sana. Et. x. q. i. c. Placuit. Ad propositum. Si esses in odio cum aliquo velles pacificari. Et si per viam incederes: velles saturari. Bona vita socie. Velles quod respiceret oculo gratioso: et te alloqueretur. Et tu fac similiter socie. De hac lege naturali illustrati pagani. Jus ciuile. ff. de legationibus l. Quesitam. Cum inter homines cognationem quandam natura contexerit. consonus est hominem homini insidiari nephas esse. Ad practicam. Sumus omnes in natura conformes: ideo dicitur esse adinuicem amor. Quia vt dicit phs. viij. Ethi. Similitudo est causa amicitie. Sap. xiij. c. Omne animal diligit sibi simile. Sumus omnes ab vno patre generati et matre Adam et Eua. Ab vno patre spirituali De quo Mat. vi. Pater noster qui es in celis. Mat. xxiij. Unus est enim pater vester qui in celis est. Omnes autem vos fratres. De hac lege fuere illustrati pagani qui suis inimicis veniam dederunt. Vide Vale in. v. lib. c. i. Rubrica de clementia romanorum. Ubi ponit causam quare romani magnifici sunt appellati: quia proni fuerunt in danda venia inimicis suis. O animi generosi qui inter ceteras eorum virtutes fuere humani. Adsunt exempla quamplurima. Primo inducit exemplum Pompeij Emuli regis Armenie nomine Trigamis cum habuisset victoriam ipsius ipsum reduxit in patriam suam honorifice. Preterea exemplum de Lucio Paulo: qui fuit dux romanorum audiens Persarum regem victum ad se adduci fecit: quem semper habuerat infestum: occurrit ei cum ornamentis decoratus romani imperij curuatumque ad genua dexteram porrigens eleuauit: et in tabernaculum suum introduxit: et eum in solio suo secum sedere fecit. d. Sicut egregium est hostem coartare: ita laudabile est infelici misereri. Preterea August. epistola ad Marcellinum de Julio cesare refert quod tante memorie fuit quod nihil solebat

UVA. BHSC. IyR_237

obliuisci: ꝑter iniurias. Et cuꝫ semel caput Põpei emuli sui essꝫ ei pñtatũ amare fleuit. d. Nõ placet mihi vindicta: sed victoria. Si pagani hoc egerũt plus xp̃iani. Ualerius in. v. hũanitatẽ. Dulcedo barbaroꝝ ĩgenia penetrat. Et Aug. i. de ciui. dei. Propriũ romanoꝝ fuit ꝑcere subiectũ: ⁊ debellare suꝑbos Acceptaq; ĩiuria ignoscere q̃ ꝑseq̃ malebãt. Ille. vñ pꝫ ꝑma malignitas. ¶ Scda dr ⁊c. Ber. lib. de cõsideratione ad Eugeniũ papã. Cor durũ est: qd ꝯtritõne nõ scinditur: pietate nõ emollit̃: ꝑcibus nõ flectitur: minis nõ cedit: flagellis indurat̃. Quĩq; ꝯditões sunt cordis duri. Prima cõditio. Contritione nõ scindit̃: qꝛ tales non dimittunt partes: nõ cõfitent̃: nõ se cõicant. ⁊ sic desperati ad infernũ vadunt. qꝛ dimittũt filijs malñ exempluꝫ: dimittũt arma in domo ⁊ gladios sanguinolẽtos: lãceas. Scda cõditio pietate nõ emollit̃. Tales non hñt pietatẽ: imo inimico adducũt duplicia. O talis est infirm⁹ male faciat ei deus. Talis fuit impietas iudeoꝝ ad Pilatũ. Ecce rex inquit vester. Clamauere. Tolle eũ crucifige. Tertia cõdito ꝑcibus non flectitur. Non ꝑdicatiões: nõ ꝑcepta amicoꝝ pñt flecti. Si tñ ꝓmittunt non ꝟuant. Nulla gẽs infidelior talibus. Null⁹ cõfidat de ꝓmissione partialiũ: q̃uis ore ꝓmittãt: in corde hñt diabolũ. Eccl'. xij. Non credas inimico tuo in eternũ. Et ꝓuerbiũ. De inimico recõsiliato nõ confidas. Asculani oẽs iurauerũt per signũ crucis nunq̃ tenere partes. In paucis dieb⁹ iuramentũ fregerũt. O gẽs ꝑfida. O diaboli. Quarta cõditio. Minis nõ cedit dei aut sanctoꝝ. Neminem timet odiosus Exemplũ illi⁹ pr̃is de q̃ Eusebius de ꝑparatõne euã. q̃ duos fratres ad inuicẽ litigãtes de lacu aq̃ cum nõ posset eos quietare totã aquã conduxit cũ baculo per desertum in sui ignominiã. Quinta cõditio. Flagellis indurat̃. Indurant̃ corda talinꝫ vt nullo pacto velint remittere. De tali odioso. Job. xli. c. Cor eius indurabit̃ q̃si lapis. In mõte vercellensi. Cũ terra eẽt turbata partialitatib⁹ mater abscondit duos filios suos sub vegete. veniẽs partialis in pñtia mr̃is accepit filios ⁊ vnũ in aerẽ ꝓiecit ⁊ ip̃m cũ gladio recolligebat: ⁊ postea ꝓiecit in murũ. Alium cepit ⁊ posuit pedes suꝑ eũ ⁊ eũ gladio ꝑ mediũ scidit ⁊ in faciem matris proiecit. ¶ Tertia dr ⁊c. Adeo est graue peccatũ q̃ nulli parcit non fratri: non amico. Genes. iiij. Ex odio. Caym occidit fratrẽ suũ. Gen. xxxvij. Filij iacob ex odio fratrẽ suũ vẽdiderũt hysmaelitis. iij. deu. ⁊ fortius. Ex odio phariseoꝝ xp̃s occisus ẽ. Uere lãcea longini nõ fuit ita amara: vt cor odiosi. Illa transfodit corp⁹ mortuũ xp̃i. Odium aũt: hominez viuũ. Non est tanta malignitas inferis: vt est in odioso. Unde Aug. xij. de ciui. dei. Non em̃ intra se leones: aut intra se dracones: q̃lia homines intra se bella gerunt. Ille. Aĩalia post bella ad pastũ vadunt Eccl's. xxvij. Uolatilia celi post cõflictũ ad sibi sil'ia cõueniunt. Sed

UVA. BHSC. IyR_237

odiosus non. Sed euenit illi: vt sicut est dur⁹ in dimittēdo: ita ei de⁹ in remittēdo. In euāgelio. Sic eñ pater vester celestis faciet vobis si nō remi. ꝛc. O socie ad capitulū veni. Dic pater noster: vsq; ad illd Dimitte nobis ꝛc. Orōnē cōtra te facis non pro te. Unde Crisost. Si iniuriā nō dimittis q̄ tibi facta est: nō orōnē ꝓ te facis: sed maledictionem sup te īducis. Quarta est ꝛc. Non est generatio ita fatua sub celo: vt sūt ꝑtiales. Dicūt Jo. baptistam gibelinū. Quia digito oñdit. Ecce agn⁹ dei. Jo. euāgelistā guelphum. Dicūt eccl'iam guelpham. Imperatorē guibellinum. Et sic se adinuicē ciuitates se despiciunt: ꝛ mortales. Ex hac fatuitate ciuitates: ꝛ castella destruunt. Uñ Tullius li. de ami. Que dom⁹ tam stabilis: q̄ ciuitas tā firma: q̄ nō odijs fundit⁹ possit euerti. Ille. Cur desolata est roma. Certe vt hz Aug. in plurib⁹ locis de Ciui. dei ꝓpter ciuilia bella. Adsunt ciuitates italie. O bononia mat studioꝝ O ianua regia maris O parma. O placentia. O assisium. O viterbiū. O alie ciuitates: q̄ discordijs ꝛ parcialitatib⁹ dedistis locū. Ubi est gl'ia vr̄a. Plāgūt menia. Palatia ruinata. Uere sn̄ia salustij verificat in cātelinario. Cōcordia parue res crescūt: discordia maxime dilabunt.

Uñ ptz secundum.

Tertium dr̄ ꝛc. Inducimur ad dimissiōez hui⁹ odij ꝛ iniuriarū ſm doctores q̄druplici rōne

¶ Primo rōne preceptionis.

¶ Scdo ratione fructificationis.

¶ Tertio rōne exemplificationis.

¶ Quarto rōne flagellationis.

¶ Prīo rōne ꝛc. Quadruplex lex. Prima diuinalis. Quid dicis o Jesu. Jo. xv. Hoc est preceptū meuz vt diligatis inuicē sicut dilexi vos Et Mat. xviij. Petrus ad Jesum dixit. Quotiens peccabit in me frater me⁹: dimittam ei vsq; septies? Respondit ei. Non dico tibi vsq; septies: sed vsq; septuagies septies id est totiens quotiens. Scdo de precepto legis canonicalis. Amb. xi. q. iij. c. Archiepi. Sine cōcordia spernit deus cuncta. Si faceret homo omnia bona: ex alia ꝑte odiuz haberet: nihil agit. Tertio de precepto legis ciuilis. ff. de officio presidis. l. Cōgruit Cōgruit bono ꝛ graui p̄sidi curare vt pacata ꝛ q̄eta sit ꝓuincia: quā regit. Et. C. de veteri iure enucleādo. l. Deo auctore nostrum gubernāte īperiū qd nobis a celesti maiestate traditū ē: ꝛ bella feliciter ꝑagimus ꝛ pacē decoramus ꝛ statū reipublice sustētam⁹. Ille. Cōtra p̄tores ꝛc. Quarto p̄cepto legis paganalis. Demosthenes in orōne ad Alexandrū. Cum eñ vincamur a dijs in oī munere: sola clemētia est: q̄ nobis deos reddit eq̄les. In. iiij. Ethi. Est seruile posse ꝛ velle vindicare ꝛ obliuisci magnificū. O q̄ est magnificum. Sene. Si magnanimus fueris nū q̄ reputabis tibi iniuriam fieri.

¶ Secūdo ratioue ꝛc. Homo consequitur remissionem peccatoruz et paradisum. Unde Tho. ij. ij. questione. xxv. Dicit q̄ plus est me-

UVA. BHSC. IyR_237

ritū diligere inimicū ꝙ amicū. Qꝛ ex maiori charitate ꝓcedit: cum sit ꝯtra naturā: ⁊ nil grauius pōt deo fieri ꝙ inimicū diligere. Exemplū Johānis Gilberti qui educto ense dū inseqret inimicū ⁊ iā cepisset et ille flexis genib⁹ ꝑ merita passionis xp̄i orasset veniā. Uenias inq̄t ad crucifixum: vt videā vtrū velit tibi parcā. Cūq; ambo ante figurā lignei crucifixi essent. ⁊ Johannes interrogaret an sibi tale donū gratum esset. Inclinauit se ligneū caput: ⁊ ambo ad deū sunt conuersi. ¶ Tertio rōne ⁊c. Triplex exēpluz. Primū paganorū cum esset Diogenes mire opīonis in populo: q̄daz dixit ei. Multi dicunt mala de te? Rn̄dit. Ne cures. Opz sapientiam ab insipiētib⁹ feriri. O verbū gratiosum. Scd̄m exēplū sanctoꝝ. De stephano q̄ dixit. Ecce video celos aptos. Dn̄e ne statuas illis h̄ peccatū. O Lucia. O Katherina martyr. O Agatha q̄d fecistis de vr̄is iniurijs. Uere deū ꝓ illis orauim⁹ vt illis parceret. Et tu o maria cuz videbas filiū tuū male tractari: latus apiri: tn̄ p̄rem exorabas vt eis ꝑceret. Tertiū exēplū est iesu xp̄i: q̄ in tormētis posit⁹: dixit p̄ri. Luce. xxiij. Pater ignosce illis. Sup quo Bernar. sup Cañ. ser. lxiij. Flagellis cesus: spinis coronat⁹: clauis cōfossus: opprobrijs saturat⁹: patibulo affixus Immemor tn̄ oīum doloꝝ dixit. Pater ignosce illis: qꝛ nesciūt q̄d faciūt. Pater: amātissime: pater benignissime. Ubi dicit Hiero. sup Nauz ꝓphetam: ꝙ hoc verbū fuit tāte efficatie ī aurib⁹ iudeoꝝ. Qd̄ circa. v. M. iudeoꝝ audito hoc verbo ad xp̄m sunt cōuersi Unde ptz tertia rō. ¶ Quarto ratione ⁊c. Unde tot flagella: vt caristie: guerre: infirmitates: ⁊ alia ꝙ plurima. Certe qꝛ non est pat: sed odia: q̄ diuinā iram ꝓuocant. Qd̄ tibi ostēdo tali figura: que est beati Uincentij. De quodā rege q̄ ciuitatē quandā edificauit ꝓprijs sumptib⁹. Unde misit in ea rusticos et eos nobilitauit: faciens eos ciues possessiones ⁊ alia bona eis tribuens. Petēs ab eis pactum: vt oīno nō haberēt ꝯtuberniū cū inimicis suis. Sed īfra paucos dies fecerūt regi sex tradimēta. Primū qꝛ fidez regi fregerūt de oīb⁹ nō seruando. Scd̄m qꝛ ip̄m cum balistis expulerūt extra ciuitatē. Tertiū quia ambassiatores regis occiderūt. Quartum qꝛ reginaz indumētis suis nudauere. Quintū qꝛ ei⁹ filias septez violauerūt. Sextū qꝛ fili⁹ q̄ regnare dēbat diuiserūt ip̄m ī duas partes: ⁊ sic regi miserūt. Uidens aūt rex hoc turbat⁹ est valde: ⁊ capitaneū misit q̄ oēs occidit ꝙ nec gall⁹ nec gallina ibi cātabat. Notate ꝟba. Moral'r. Iste rex ē de⁹ pater. Apo. iij. Rex regū ⁊ dn̄s dn̄antium Fecit ciuitatē. i. eccl'iaz ⁊ fidē nr̄az. In ea posuit nos faciēs nos ciues ꝑ baptismū. Sz mali xp̄iani faciūt regi sex tradimēta. Primū qꝛ fidez in baptismo frangūt. Ueni ad capituluz o xp̄iane. Sacerdos in ingressu eccl'ie dicit. Quid petis? Respōdet cōpater: fidē. Et sacerdos. Quid tibi prestat? Respōdet vitaz eternā. Et sacerdos iterū replicat

UVA. BHSC. IyR_237

dicens. Abrenuncias satbane. Respōdet abrenūcio. Practica. p oīa pcta. Abrenuncio supbie: inuidie: ire. Et nibil facis o bō. Scōm: qz extra ciuitatē cū blaspbemijs eijci unt ipm deū. O quot blaspbemie. Quale castr: villa: ciuitas: vbi nō vitupet nomē dei. Uñ pius papa ad Turchū. Eōfusa sunt oīa t turbata. Blaspbemat deus: nullus timor: nulla legum reuerentia. Certum: qz occiderunt ambassatores id est pdicatores q̄ bodiernis tēporibus non audiunt: sed potius fabule cauadēti. Apostol⁹. Ad fabulas cōuertent. Quartū: qz reginaz id est ecclesiā militātē nudauerūt. O plati eccl'ie quomō bodie stat ecclesia. Bona pauper t religiosorū t cōuentuū vadūt in eqs in canes. De illo plato cardinali q̄ sex mille ducatos exp̄dit oī anno circa canes: t eor seruitores. o deus, o graue pctm̄. Alia bona in comedēdo. O pietas nūc nuda remāsit misera t spoliata male stāt altaria oīa desolata. Quintū: qz filias violauerūt. i. dona spūssancti: inter q̄ precipuus est ei timor dei. De quo ps. Initiū sapientie est timor dñi. Unde tot mala. Quia nō est timor dei ante oculos boīm. Sextus: qz filius qui regnare debebat diuiserunt in duas ptes. O ciues mei audite me. Diuiserūt in ptes guelfam t ptem gibellinam. O fides catbolica: quomodo male tractaris. Ex bac diuisione oīa mala eueniūt Osee. x. Diuisum est cor eoz: nūc interibunt. Contra apostolus ad Eph̄. iiij. Una fides, vnū baptisma vna eccl'ia, vn⁹ de⁹. Etiā viuat placentia: guelfo gibellio. Clama, viuat fides viuat tbs xp̄s. viuat padi sus. Ex bac diuisiōe sequūt destructiōes ciuitatū. occisio boīm. Unde. Pius papa ñsuz babuit a turcbo. Quod non timebat xp̄ianos: quousq; regnabat ī ter eos bocverbum guelfos gibellino. Et cum di cerēt ei sui barones. Illustrissime p̄nceps tota xp̄anitas se cōtra vos mouet. Respondit vni ex illis. Apprebende fasciculuz sagittarum et frāge. Probauit: iz minime potuit Iterum tentauit: sed non potuit. Iste añt eas app̄bendit vnaz post aliam: t eas fregit. Sic faciam inquit de xp̄ianis vnum post alium eos frangam: quia non sunt vniti. Practica: ppter diso: dias ergo veniūt mala oīa. O tinctores parate atrum colorez. Qz cito veniēt dies in quibus filius fugiet patrez filia matrem: amicus amicū. vicin⁹ vicinum. O Italia plange. O Italia time. O Italia caue ne ppter disoz dias tuas in te deseuiat ira dei Uocauit ipe te multis annis: dotauit amplis beneficijs. Adisit ad te p̄dicatores suos. Terruit te signis t pdigijs. Sensisti terremotus. pestilentias. et sterilitatem grandez. Comminatus est tibi deus. Sic. Certe boc fecit: vt induceret te ad pnīam. Et tu in dies durioz fis in peccatis. t malitia pseuerando. O Italia decora. O regio diuitiarum plena. Noli contemnere deum. noli exacerbare maiestatez eius. Oz reuertere ad dñz deū tuū penitēdo de peccatis tuis. Qđ si egerim⁹ ꝛc.

UVA. BHSC. IyR_237

¶Feria.ij. quarte ebdomade qua dragesime. De ludis fortune.

AFerte ista hinc. Joban. ij. cap. ¶Erat ppe pascha iudeoꝝ ⁊ iesus ascēdit hierosolymā. In tribus solēnitatibus in anno tenebantur cōuenire in hierusalem: videlicet in pascha: in pentecost. in festo tabernaculoꝝ. vt dicitur Exo. xxiij. Ascēdit aūt iesus ad festum pasche. Et inuenit in templo oues ⁊ boues: ⁊ colūbas: ⁊ mercatores qui talia in templo vēdebāt Turbatus iesus fecit flagellum de funiculis: ⁊ omnes eiecit de tēplo. Illis aūt qui columbas vendebāt dixit. Auferte ista hinc ⁊ nolite ⁊c. Sed quare placabiliter eiecit vendentes columbas. Respondeo q̄ hoc egit ratione significati: nō rōne colūbe. Spūssanctus designat per columbam: p tres cōditiones quas habet. Prima: qz bz gemitus p cantu: sic spūssanctus facit peccatores gemere. Secunda: qz sine felle: sic spūs. s. Sap. xij. O q̄ bonꝰ et suauis est spiritus tuus. Tertia nidificat in foraminibus petre: sic spiritus. s. in lateribus christi spez ponere facit hominem ⁊c. Videntes talia pharisei: indignati dixerūt. Quod signum ostendis nobis: scilicet q̄ potestate hec facis. Respondit iesus. Soluite templum hoc. Soluite. i. soluetis. Non est verbū inductiuum ad faciendum: cū fuerit simplex malum ex parte iudeorum: sed est verbū denunciatiuum quod erat per ipsos fiendum. Soluite. i. soluetis. Qz in passione xpi fuit anima soluta a corpore. Et in tribus diebus excitabo illud. Non dicit post dies tres: qz xps non fuit mortuꝰ per tres cōplete. s. xxxiij. horis. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta ⁊ sex annis edificatus est templum hoc: ⁊ in tribus diebus excitabis illud. Hoc dicūt iudei esse impossibile. Et multo plus deriserunt: si resurrectionez sui corporis dixisset aperte. Qz difficiliꝰ est resuscitare mortuū: q̄ tale edificare templum. Et iudei nō loquebātur de templo edificato a Salomone quod fuit cōstructus in. vij. annis vt dicit. iij. Reg. vi. s3 de tēplo edificato post captiuitatez babyloniam. Ille autez dicebat de templo corporis sui. Ac si dicat. Vos queritis signum de mea potestate: ⁊ ego dico vobis: q̄ si corpus meum dissolueritis per mortez: ego illud resuscitabo per meam virtutem. Unde multi crediderunt in eum: videntes signa ⁊ pdigia que ⁊c. Applica De ludis fortune pdicabimus hodie. De q̄bꝰ sūt. iij. videda mysteria ¶Primū. dicitur distinctionis. ¶Scōm. dicitur abominationis. ¶Tertium. dicitur punitionis.

p Rimū ⁊c. Scōz Tho. iij. di. xvi. q. vl. ar. i. Ric. iij. distꝰ xvij. Archi. ij. p Robertū Holcotb sup Sap. Albertū in. iij. dist. xvi. Durā. ij. sen. Tripler est ludus Et sm hanc distinctōez pōt ludus cognosci quando peccatum est.

¶Primus est proueniens ex me

UVA. BHSC. IyR_237

gna deuotione.
¶ Secundus est proueniens ex humana recreatione.
¶ Tertius est proueniens ex dyabolica suggestione.
¶ Primus ꝛc. de quo in ps. Omnes gentes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. Et iste est ludus quem catholici faciūt in solennitatibus: vt in repsentationibus corporis xpi. Ascensionis. Resurrectionis ꝛc. Qui ludi possunt fieri sine peccato: vt ponunt Cano. sm Hostiē. ꝛ Innocen. in. c. Cum decorez. De vita ꝛ honestate clericoꝝ. Qꝛ tales repsentationes si fiant cū deuotione mouent animos multorū. Ex hoc ecclesia inuenit vsum organoꝝ ꝛ cātū. ps. Laudate eū in typano ꝛ choro: in cordis ꝛc. Quos Augu. ꝛ Greg. inuenerunt. Ad hūc ludū inducimur exēplo Dauid. De quo. ij. Reg. vi. dicit ꝙ ludebat corā archa dñi quez vxor Michol videns ꝑ fenestram eum saltitantem despexit in corde suo: ꝛ improperauit ei. Dauid aūt respondit. Uiuit dñs: qꝛ ludaz ante dñm qui elegit me: ꝛ ludam ꝛ vilior fiam plusq̄ factus suz. Et ero humilis in oculis meis. Hoc cessit Dauid in meritū. Michol vero: qꝛ eū despexit: percussa est sterilitate Sup quo Greg. dicit. Ego plꝰ stupeo Dauid saltantē q̄ pugnantem Pugnādo enī hostem subdidit: saltando coram domino: hic vilem se ipꝫ fecit. Unde patet ꝙ ludus iste est sanctus ꝛ bonꝰ. ¶ Secūdus ꝛc. Quādo quis vtit aliquibꝰ verbis solatiosis ob recreationem sui et aliorum qd̄ nō est peccatum. Ita tñ ꝙ nihil turpe misceatur: ꝛ nihil deo nec ꝓximo iniuriosum. Talis ludus est laudabilis. Et rō est. Cū eñ homo sit occupatꝰ circa terrena: ideo indiget aliquali recreatione. Uñ poeta. Interpone tuis ꝛc. In. i. Pol. Omnis labor indiget requie. Ibidē. Ludus fit ꝓpter req̄em. In. iiij. ethi. Req̄es ꝛ ludus in vita vr̄ esse necessaria. c. i. offi. Ludo ꝛ ioco vti lz: sicut ceteris q̄etibꝰ Tho. xxij. q. clxviij. Hō eñ sicut indiget ex ꝑte corꝑis recreatiōe corporali: vt dormitiōe ꝛ cibo: qꝛ ē virtutis finite: ita ex ꝑte aīe que habz finitas oꝑatiōes. Uñ indiget recreatione. Ad hunc luduz inducimur duplici exēplo. ꝑmo sctōꝝ. scdo paganoꝝ. ꝑmo ꝛc. Job. euange. q̄ aliqñ ludebat cū auicula in solatium Preterea. Ber. dixit culpam de nimia penitētia. Petrus martyr fuit deceptꝰ a dyabolo de ꝑcitate vite q̄ ad tantā miseriā venit aliqñ ꝙ nō poterat aperire os. Unde oportebat illū pascere. Preterea Anthonius cū discipulis ꝑ desertum ibat ob cām recreatiōis. Quos q̄dā sagittariꝰ vidēs scādalizatꝰ ē. Ille vo h̄ ꝑpēdēs: vocauit ad se intēderet ī quiens arcū ꝛ sic retineret. Qd̄ ille faciēs: videretq̄ arcū deficere: relaxauit. Cui Antho. q̄re sic fecisti. Respondit qꝛ frāgeret. At Anto. Silr animꝰ hoīs frāgeret: si nunq̄ a sua intentiōe relaxet. Preterea. de Hie. q̄ hēbat leonē ad solatiū: ꝛ Paphūcius q̄ habebat quandā cattam cū qua ludebat. scdo exēplo paganoꝝ d̄ themistocle pbo: q̄ q̄uis ludere

UVA. BHSC. IyR_237

nollet: alios nō īpediebat. Cōtra aliq̄s scrupulosos. Uale.li.ij.c.iij. Rubrica de iure triūphādi triūphāti fiebāt mlti ludi solaciosi: vt alij mouerēt. Uñ Tho. vbi sup̄ ar.iiij. Laudat Eutropeliā que est cōuersio verborum ad solatiū: vt habet phs.iiij.Ethi. Ex hoc ꝯsuetudo in religionibus īoeleuit: vt tempore carnispriuij et in aduentu et infra annū: fratres habeāt recreationez His ergo vtendū est: sed parum: ⁊ cauere superhabūdantiā. Quia vt dicit phs.ix.Ethi. Delectatō est necessaria ad vitā: sicut sal ad cibuz Faciunt duo mala mulieres: q̄ nimis sale condiūt potagia. Primuz qꝛ dant causam murmurādi viris Scdm: qꝛ nimis bibunt ⁊ catarrū generat. De isto ludo. zacha. Ciuitas replebit̄ ludentibus. s. hominibus: pueris: religiosis. Sed qui sunt hi ludi? Respondeo. Pro adolescentibus ludus pile. Pro viris ludus scocorum. Pro iuuenibus: iactus pali: cursus. Pro dñis tēporalib⁹: istriones: venatoria: canes eq̄. Pro mulierib⁹: par aut dispar. Pro p̄latis ecclesie: ep̄is: cardinalibus: catuli: schimie: q̄uis eoꝝ solacia debeāt esse potius in scripturis ⁊ libris: q̄ in huiusmodi. Juxta illud.ij. Macha.i. Habentes solacio libros sanctos in manibus vestris. Quia di.xxxviij. Ignorantia mat̄ est cūctoꝝ erroꝝ. Pro religiosis ⁊ presbyteris: est ludus scacoꝝ qui nō est ꝓhibitus eis: cum sit industrie nō fortune. Si tamen non est scandalū seculariū. Unde patet ¶ Tertius ludus ⁊c. Et est vbi fiūt inhonesta ⁊ turpes res q̄ sunt contra deum ⁊ vituperatur nomē dei Sed qui sunt hi ludi? Respondeo. q̄ oīs ludus qui innititur fortune Ut principaliter ludus taxilloruz cartaꝝ ⁊ naiboꝝ ⁊ oīs lud⁹ qui innitur fortune: ⁊ vbi agitur periculum vite: hastiludia: ⁊ alijs exercitijs nociuis q̄ ludi ꝓhibent̄ ab ecclesia: ⁊ sunt mortale peccatū. Unde ⁊ scti viri maxime hos vitarūt. Tob.iij.dicit̄. Cū ludentib⁹ nō me miscui: nec cum his qui ambulant in lenitate. Jere.xvi. In medio ludentiū non sedi. Sed qꝛ lusor non credit: triplici ratione probat̄ mortale peccatum.

¶ Primo ratione excōicationis.

¶ Scdo rōne ꝓhibitionis.

¶ Tertio ratione cōminationis.

¶ Primo ⁊c. Sentētia est Tho.iiij. di.xviij.q.iij.arti.i. Juste aliq̄s excōicari nō pōt nisi ꝓ culpa mortali ꝑ quā a charitate diuisus est: qꝛ excōicatio est grauissima penaruz Sed lusores debent excōicari. Qd̄ ptz ꝑ Cano.di.xxxv.c. Ep̄s aut laicus alee deseruiēs aut desinat aut cōione priuet̄. O clerici audite: qd̄ intelligit̄ s̄m glo. qñ ex cupiditate quis ludit vt plures faciunt. Sed ob recreationē ⁊ modeste vt ꝑuuli faciūt nō credo esse mortale. Sed hodie ludūt mala intētione: ideo grauiter peccāt. ¶ Scdo rōne ⁊c. Illud quod est ꝑ legē ꝓhibitū: est mortale. Sz ludus taxilloꝝ ⁊ cartaruz ꝓhibet̄ ꝑ legē Cano. ⁊ Ciui. igit̄ est mortale. Uide tu o legista ff. de altatorib⁹ ꝑ totū. ff. in ꝓemio Quis ludos eos appellet: ex q̄bus

UVA. BHSC. IyR_237

crimina oriunt. Et ad.l.aquiliā.l. Nam ludis. Ludus pniciosus culpa est. Et in Autē. de sanctissimis episcopis. §. iterdicim⁹. Clerici ad aleas ⁊ taxillos nō ludāt: nec intersint hmōi ludis. Et q̄uis capi. loquat de clericis: tñ ⁊ de laycis etiā itelligit. Qr argumentū vacat a cōtrario sensu. Ut etiā dr dis.xxxv.c. Eps. Unde patet eius prohibitio. ¶ Tertio rōne ⁊c. Qr talibus cōminat deus. Lu.vi. Ue vobis.s. lusoribus q̄ nūc ridetis. Glo. p lusorib⁹ itelligit. Ue aūt signat dānationē eternā q̄ non nisi p mortali datur. Igit est mortale oīs lud⁹ fortune. Uñ pz ꝯclusio. In q̄bus verbis dubium q̄rit: vtrū teneant ad restitutionē tales: Rñdet Tho.xxij.q.xxxij.ar.vij. q̄ in trib⁹ casib⁹ tenet q̄s qd acq̄rit p ludū. Primus est cum acq̄rit ab his q̄ nō pñt alienare: vt sunt furiosi: mētecapti: muti ⁊ minores.xxv.annoꝝ ⁊ maxime pupilli. Tenet ergo ad restitutionē tutorib⁹ ⁊ curatorib⁹. Et q̄ vicisset suo qr quicq̄d hz est dñoꝝ: ⁊ q̄d acq̄rit dño acquirit. C. p quas psonas nobis acq̄rit. l.i.⁊.ff. de tpibus publicis.l.pecuniā. ¶ Scds casus. Cuz acq̄rit p fraudē: puta vtēdo falsos taxillos. Uel alio modo decipiēdo Nā hoc est restituendū ei q̄ amisit vel habēti curā ei⁹: qr furtum est. ¶ Tertius casus. Qñ q̄s traxit aliquē ad ludū vel p vim aut p importunitatē: siue in principio: siue medio ludi cñ velit desinere ⁊ nō sinit tenet ad restitutionez. Sz q̄b⁹ fiet restitutio qñ voluntari⁹ cū volūtario ludit ex cupiditate nō p fraudē Rñdet Tho. Job. andre. Petrus d Pal. Jo. Cal. sup capi. Clerici: q̄ sunt paupib⁹ erogāda: aut ad cōcilium ꝯfessoris. Unde patet p̄muz.

Secundū dr ⁊c. Nō est pctm̄ ita deo abboīabile vt pctm̄ ludi. Et vix est dare actuz in q̄ ꝯcurrāt tot mala: sic ex ludo. Et sicut de⁹ īuenit.xxi.lr̄as alphabeti: alie aūt postea sūt supaddite ad cōponēdū bibliā: vbi est oīs sapīa reuelata. Ita dyabol⁹ inuenit bibliam.s. datos: vbi posuit xxi. pūcta tāq̄ lr̄as nigras: vbi in vsu suo repit oīs malicia pctī. Et q̄t sunt pūcta in datis tot ab eo scelera pcedūt: qr videam⁹ p ordinez pctā q̄ ab ipo pcedūt. ¶ Prima lr̄a est A. q̄si prim⁹ pūctus qd est pctm̄ i. amissio tpis q̄ nihil est p̄ciosius. Qr in.iiij.phi. Nihil habem⁹ de tpe nisi nūc. De q̄ nūc.ij. Coꝝ.vi. Ecce nunc tp̄s acceptabile: ecce nūc dies salutis. Et Ber. Nihil p̄ciosi⁹ tpe Señ. ad Lu. Epl'a.i. Ita fac mi lucille vēdica te tibi: ⁊ tp̄s qd adhuc aut lauferebat aut surripiebatur: aut excidebat collige ⁊ serua. Oīa mi lucille aliena sunt: tp̄s tm̄ nr̄m est. Ita p̄ciosuz est q̄ dānati darēt oīa regna mūdi p hora tpis. Et q̄uis multis videat leue: tñ etiā paganis sapiētib⁹ graue reputat. Sene. Nulla est maior iactura q̄ tpis amissio nō pōt recuperari. Poeta Tempus pditum ⁊c. Eccl'.iiij. Fili cōserua tempus. Istud amittitur a lusoribus. O quō poterūt reddere rationem deo: qui totam diez et noctem aliquādo pdunt in ludis.

UVA. BHSC. IyR_237

¶Scda lra est.B. id est Blasphemia. Cantant letanie in vituperiū sctōrum. In nullo exercitio ita sepe blasphemat deus magn⁹: vt in ludo. Unde deus cōquerit Isa.i. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipsi autem spreuerūt me. Et roma.ij. Nomen meum iugiter blasphemat. Sz deus particnlariter eos punit. Aliqñ oculi talium ceciderunt sup mēsa lusorū: vt rauēne. Aliqñ os versuz est horribilr Et de quodā mātuano q̄ deglutiebat bolū in ore cū digito. Aliqñ sunt mortui mala morte. ¶Tertia lra est.C.i. cōtumelia Naz cōtumelias sibi inuicē dicunt gulose: asine: fatue: qd est peccatū mortale: vt dicit Tho. xxij.q.lxxij. ar.ij. Et rō: qr ledit ꝓximum suū in fama ꝯ charitatē. Unde xp̄s Mat.vi. Qui dixerit fratri suo fatue: quod pertinet ad cōtumeliam reus erit gehēne: que nō debetur nisi ꝑ mortali. Igitur est mortale peccatum ¶Quarta littera est D.i. Dissipatō substantie tēporalis: frequēter videmus hoc contingere ꝙ iuuenes emācipati a parētibus magnas diuitias expendūt: ⁊ ad maximas miserias veniūt. Luce.xv. Dissipauit substantiā suā viuendo luxuriose. ¶Quinta littera est E.i. eccle contempt⁹: qr cum eccl'ia ꝓhibeat ludum fortune: tñ nō curant: imo derident. Et qui truffat ecclesiam deum deridet. Luc.x. Qui vos spernit: me spernit. O lusores. O praui O peruersi qui deum spernitis. ¶Sexta littera est.F. id est furtuz Nam qui dediti sunt ludo quando nō habent ad ludendū furantur et patri ⁊ alijs. O parentes respicite bene domum. O artifices qui habetis lusores: respicite bene: quia opus est. O peccatum graue. ¶Septima littera est G. id est gula. Qui em̄ viuunt sicut male acq̄sierunt pecuniam: ita male expendunt: qr eunt ad tabernas: faciunt conuiuia: expendunt in crapulis. Et filij: vxor ⁊ familia nō nisi cum mala cōscientia comedere possunt ¶Octaua littera est H. id est. Homicidium. Nam aliquādo lusores de verbis veniunt ad verbera. De verberibus ad vulnera. De vulneribus ad homicidia. O quot occiduntur. Sicut de illo qui occisus est pro vno marculo mantue. ¶Nona littera est I. id est inuidia fraterna. Nam qui perdit quando videt bursam vacuari: et vincētis plenam inuidet de pecunia: vnde dolet. Ex hoc quandoq̄ procurat aliquod malum contra ipsum. Dolet: tristatur clamat. ¶Decima littera est K. id est Karistia rerum que sequitur in domo. Modo deficit panis: modo vinuz modo lectus: modo vestis vxoris: it ad iudeum: vxor conqueritur familia irascit: maledicit. Unde nulla est pax. Isa. lxxvij. Non est pax impijs dixit dominus. O lusores. O peruersi. O mali. ¶Undecima littera ē L. id est laudatio mala: quia se laudat esse bonum lusorez. Unde de malo se laudat. Contra. Prouerb.ij. Letantur cum male fecerint. Et p̄s. Laudatur peccator i desiderijs anime sue Unde est peccatum mortale.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Duodecima littera est M. id est Mendaciū. O quot mendacia dicuntur ibi. Contra Dauid. Perdes omnes qui loquūtur mendacium Uñ sunt filij diaboli. Quia Jo.xi. Mendax est: ⁊ pater eius.

¶ Decimatertia littera est N. id est Negligētia. Nā lusores ꝓpter hoc vt habeāt maius tp̄s ad ludendū negligunt diuina: missas: officia: orationes. p̄dicationes: nisi forte orent vt deus faciat eos vincere. Sed audiāt Ambro. Nescit diuīa iusticia patrociniū p̄stare criminibus. Negligunt seruare festa.

¶ Decimaquarta lr̄a est O. id est Odium. Nā odiūt eos qui vincunt eis: ⁊ ꝙ peius est deuz qui nō facit eos vincere. Et in tantū odiū prorūpunt aliqñ: vt qđ nō possunt ip̄i scelesti hoīes facere in ꝑsona dei ⁊ sanctoꝝ: faciūt in picturis ⁊ imaginibus quib⁹ miraculose aliquādo exiuit sanguis. et aliqñ tales a diabolo arrepti sunt ⁊ vexati. Odiūt etiā hoīes se rep̄hendentes de tāto scelere. Odiunt seip̄os. O quot sunt reperti: qui seipsos occiderūt et iuerunt se picandum.

¶ Decimaquinta littera est P. id ē Participatio sceleris. Hoc pctm̄ a multis participat̄. Ab illis q̄ dant eis pecunias. Ab aspicientib⁹. Ab illis qui dāt eis mēsam. A faciētibus taxillis ⁊c. Rom̄.i. Digni sunt morte qui cōsentiūt faciētibus.

¶ Decimasexta littera est Q. id est Questio litigiosa. Dū vn⁹ dicit sua pūcta tot fuisse: alius negat. vnus dicit vnū: alius oppositum. Qđ ꝫ apl's. Honore inuicē preueniētes.

¶ Decimaseptima lr̄a est R. id est Rapina. Aliqñ quasi violēter vn⁹ trahit alterū ad ludū: vel volentē abire retīet īuitū. Et falsos datos submittit. Tūc est sicut rapina.

¶ Decimaoctaua lr̄a est S. id est Scandalū: qꝛ hoc vitio scandalizātur paruuli: vt cito inclinentur ad tale vitiū cū sit res delicata. Et tu o paterfamilias castiga filium.

¶ Decimanona littera est T. id est Tristitia que tāta est: vt nihil boni sciat agere: nec ire ad diuina.

¶ Uigesima littera est U. i. Usura Si quis vult decez pro centū pro mutuo que exponit: est vsura. Sz quid de illo qui cum decē florenis expōit se ad ludū: ⁊ eadē die lucrabitur centum florenos: vsura est.

¶ Uigesimaprima lr̄a est X. id est Xp̄ianitatis vituperatio. Quia ꝑ ludū vitupat̄ nomen dei. Contra illud apl'i. Non vitupet̄ mysteriū nr̄m. Peto a te o lusor. Es ne xp̄ianus. Accepisti baptismū. O pater sic. Ego dico ꝙ non. qꝛ vt đꝛ ex̄ de prebēdis ⁊ dignitatibus. c. Cū ꝑm apl'm. Xp̄iani dicunt̄ a xp̄o. Non es xp̄ianus. sed iude⁹. Ad vos clamo o ciues: qui nō corrigitis talia mala. Propter q̄ veniūt fames caristie ⁊ alia mala. Patet primū.

t Ertium đꝛ ⁊c. Duplici pena punit̄ hoc vitiū. Prīo tēporali. Exo.xxxij. Qꝛ popul⁹ adorauit vitulum aureum ludēs coram eo: occidit dñs de eis. xxiij. milia. Preterea sctūs Uincē. dicit ꝙ quidam ꝑdidit ludendo: iratus sagittā v̄sus celū misit q̄si volens deum percutere: que die tertia re-

UVA. BHSC. IyR_237

uersa est sagitta ⁊ ꝑcussit lusorem
sup mēsam ⁊ mortuus est. ¶ Scdo
punit pena eternali. De q̄ Cyrill⁹
ad Aug. refert de quodam nepote
suo qui orbatus parētibus eū edu
cauit. Hic ī iuuētute mortuus est.
Apparuit aūt patruo suo Cyrillo
di. esse damnatū: clamans cum la
chrymis. Pro nulla alia re inquit:
nisi quia nō ꝓposui me abstinere a
ludis ex quibus deum vitupaui.
Preterea Cesarius narrat de quo-
daz milite qui Themo vocabatur.
sic erat deditus ludo: vt die noctu
q̄ semper luderet. Apparuit ei de-
mon in specie hominis eum inui-
tantis ad ludum. Cum aūt suade-
ret ei demon vt iterum luderet: qꝛ
perdebat. Irat⁹ dixit miles. Uere
es diabolus. Respondit. Sic sum
Et statim suffocauit ipsum: ⁊ mor
tuus est damnatus. Corpus autē
super tegulas diabolus dissipauit
per viscera. Exempluz in vitis pa-
trum de illo qui orauit crucifixuz.
Qd̄ peccatū ei displicebat. Respō
dit ꝙ ludi: in quo nomen dei blas-
phematur. ¶ Interpone Augu. di.
Uidetur consumata nequitia ho-
minū qui filium dei crucifixerunt:
sed eorum maior qui nolunt recte
viuere. Et Job. xxi. Tenent tympa
num: ⁊ gaudent ad sonitum orga-
ni: in puncto autem ad inferna de-
scendunt. Corrigāt se itaq̄ lusores
et reuertant ad dominū: quia ipse
dabit illis gratiam ⁊ tandem glo-
riam sempiternam.

¶ Feria tertia quarte hebdomade
De penis inferui.

Iam die fe
sto mediāte ascen
dit iesus in tēplus
⁊ docebat. Jobā.
vij. ¶ Scdm Nic.
de lyra. Dies fest⁹
hic dicit totum tēpus illius solen-
nitatis que durabat ꝑ dies septē.
Et sic medium huius festi erat in
quarta die. Et tūc xp̄s ascēdit ⁊ do
cebat. Et mirabant iudei dicētes.
Quomodo hic litteras scit cū non
didicerit. Scdm glo. Opinio inter
iudeos fuit ꝙ xp̄s esset paup: ⁊ fili
us esset fabri. Mar. vi. Nōne h̄ est
faber. Et Mat. xiij. Nōne hic est fi
lius fabri. ⁊ per cōsequens crede-
bant isti iude: ꝙ esset eiusdem art̄
cum patre suo putatiuo Joseph q̄
dicitur fuisse faber li narius. Et ꝓ
babile videt: ꝙ xp̄us eandē artem
exercuit: quia non fuit occupatus
in lr̄is ⁊ doctrina vsq̄ ad trigesimū
etatis annū: nec ante fuit intentus
studio: s̄m quod dicit. Quomodo
hic litteras scit. Nec est verisimile
ꝙ tāto tempe fuerit ociosus. Ma
gis autem verisimile est: ꝙ fuerit
occupatus in arte patris sui puta
tiui q̄ ī alia. Et hoc videtur ꝑ opi-
nionem iudeorum. Quomodo hic
lit. ⁊c. Respondit Jesus. Mea do-
ctrina: nō est mea. quasi dicat. Ista
doctrīa que est mea approbatiue
⁊ subiectiue. Non est mea per exer
citiū humane acquisitōnis: sed ei⁹
qui misit me. i. data est mihi a pr̄e
Quia filius s̄m naturam diuinaz:
lz habeat eandem scientiam cū pa
tre, tamen habet eaz ab ip̄o. Scdz

UVA. BHSC. IyR_237

ho naturā humanā: habet aliā scientiam. s. creatam: non tñ hz eam per exercitiū acquisitam: sed ab instanti conceptionis infusaz. Mea ergo doctrina nō est mea ꝛc. Inter istos iudeos erāt tres generatōes pessime contra xp̄m aduersantes. Quidaz aduersabant̄ eo ꝙ in sabbato curabat: cū non liceret iudeo aliq̄d facere ꝛc. Quib⁹ rñdit xp̄us. Mihi indignamini: qꝛ totū hoīem sanum feci in sabbato. Nunq̄d vos nō circūciditis pueros vestros: et aīalia soluitis. Multo fortius curare possum corpa hoīm in sabbato. Alij indignabant̄: quia q̄rebāt eum apprehendere in ꝑsona. Quibus rñdit. Quid me q̄ritis interficere. Judei magnū opprobrium ei ītulerūt. Demoniū hēs. Sz patiēs fuit ad hoc in exemplū nostrum. Bias philosophus. Infelix nanq̄ nimiū est qui ferre neq̄t infelicitatē. Periāder phs. Int̄ fecūdas res esto moderat⁹: inter aduersas prudens. Alij indignabant̄: quia oīno mortē in eū q̄rebant. Sed xp̄s expandit in eos clamidē sue mīe: q̄a eos cōuertit a sua malicia. Uñ dr. Multi de turba crediderūt in eū. Glo. Cepit eos spūal'r: qui corpaliter volebāt eū cape: quia ꝟmo dei est hamus: qui dum capit capitur Applica. De penis inferni hodie erit ꝟmo. Que sunt q̄nq̄.

¶ Prima dr cruciatio eternitatis.

¶ Secunda dicitur priuatio luminositatis.

¶ Tertia dr afflictio igneitatis.

¶ Quarta dr associatō malignitat̄

¶ Quinta dr priuatio diuinitatis

Prima dr ꝛc. Querit̄ dubium. Utrum pena inferni sit eterna. Ad h̄ due sunt opi. Prima ꝙ nō: alia sic Prima ꝓbat intentū suum duplici medio. Primo aucte. Deute. xxv. Scdm mēsurā delicti sic erit ꝛ plagarū modus. Et. xvi. q. i. c. Si q̄s. Scdm mensurā delicti: imponēda est pnīa. ꝛ. C. de penis. l. Ne quis. Unusq̄sq̄ ꝓ crimine quo fuerit deprehēsus modū ꝯgrue seueritatis excipiet. Ille. Ad ꝓpositū. Culpa pctōris in pñti seculo tꝑalis fuit ꝑ x. aut. xx. annos. ideo puniri debet temporaliter ꝛ finite: vt pena correspondeat culpe. Et ꝑ cōsequens pena inferni non erit eterna: sz momentanea ꝛ temporalis. Secūdo ꝓbatur exemplo de Traiano imperatore: qui precibus Grego. ab inferis fuit liberatus. Et ꝑ ꝯsequēs pena erit temporalis. Opinio Origenis ꝙ omnes saluabātur. ¶ Secunda opinio dicit ꝙ est infinita. Mat. xxv. Ite maledicti in ignem eternum. Respondeo ꝟm Tho. in iiij. dist. xlvi. q. i. ar. iij. ꝛ Albert⁹ in Compen. theologie. libro. vij. Qd pena infernalis est eterna. Qd probatur triplici ratione.

¶ Primo rōne dignitatis.

¶ Scdo rōne voluntatis.

¶ Tertio rōne cōtēptibilitatis.

¶ Cōclusio est phi in. vi. Ethi. Qd pena taxat̄ ꝟm grauitatem eius in quez peccat̄. Exempli gr̄a. Quāto persona est dignior tāto pena erit grauior. De ꝑcussione clerici ꝛ secularis. De papa ꝛ cardinali. De ꝑuato ciue ꝛ principe. Ad propositū.

UVA. BHSC. IyR_237

Quicũq; peccat mortal'r peccat in deum: qui est bonũ infinitũ. Unde puniri debet pena infinita. ꝙuis iudas peccarit temporal'r vt pote actu finito: tamẽ peccauit in bonũ infinitũ. Unde puniri debet pena infinita ⁊ eterna. ꝙuis cõcubinarius. ꝙuis vsurarius: odiosus: blasphemus: ⁊ tales hmõi faciãt operationem finitam. de se tamẽ peccant in bonum infinitum scz deuz. Unde merito pena debent puniri infinita. ¶ Secũdo ratione ⁊c. In hoc differt iusticia humana a diuina iusticia: quia humana iudicat ſm apparentiã exteriorem. ſm ꝙ extra videt. Sed diuina aliter se habet: quia iudicat scdm qd intus iacet. quia cor intuet: et voluntas pro facto reputat. Unde de peni. di. i. c. si cui. §. seq. Uolũtas ꝓ fctõ reputat. ⁊. xiiij. q. v. c. Si qui. ⁊. c. Fur aũt. Et ratio: quia hoies vidẽt que foris apparẽt: deus aũt intuetur cor. vt dr. i. Reg. xvi. Et qr voluntas pctõris vsurarij: auari: concubinarij: ⁊ hmõi ꝙdiu est in pñti vita: ita se inclinat ad peccatuz: ꝙ semp peccare vellet: si posset. quõ frater gabriel. Unde est ꝙ ml'ti veniunt ad mortem: ⁊ nolunt confiteri: restituere male ablata: odia: concubinas remittere. Uere quia semper peccare vellent: ⁊ in malis viuere. Et qr deus qui corda plus ꝙ opera cogitat: puniet eos eterna pena ⁊ infinita. Unde Petr' in. iiij. dial'. et habet de pe. distin. i. c. Uoluissent. petit a greg. Scire vellez pater: quomodo iustum est vt culpa que perpetratur cum fine: puniatur sine fine. Rñdet Greg. Hoc recte petre diceret: si iustus iudex nõ corda hoim: sed facta pensaret. Iniqui em̃ ideo cum fine deliquerunt: quia cum fine vixerũt. Nam voluissent vtiq; si potuissent sine fine viuere: vt potuissent sine fine peccare. Ostendũt em̃ ꝙ in peccato semp viuere cupiũt: qui nunꝙ desinũt peccare duz viuũt. Ad magnam ergo iusticiã iudicãtis ꝑtiet vt nunꝙ careãt supplicio q̃ in hac vita nunꝙ voluerunt carere pctõ. Ille. ¶ Tertio rõne ⁊c. Peccatores quidẽ cõtemnũt bonũ infinituz scz paradisum quẽ si voluissẽt potuissent eligere ad quem erant creati. Sed elegerunt malum eternũ despicientes eternum bonum. Ideo iuste illis dat eterna pena. Augu. xxi. lib. de ciui. dei. c. xij. Factus est dignus malo eterno: q̃ in se ꝑemit bonum quod posset esse eternuz. O fatuitas peccatorum. Audiunt scripturas: audiunt predicatores eis ꝓmittentes bonũ paradisi nõ curant: derident. Unde puniri debent eternal'r ꝑ tot milia annoruz quot sunt gutte maris: omniũ fluminum: omniũ herbarum: omniũ rerum. Apoca. xiiij. Ascendit fum' tormentorum eorum in secula seculorum. Respõdeo ad illud Traiani imꝑatoris ſm Thomã in. iiij. distin. xlij. ar. ij. Qd quattuor fuere opiniones. Prima ꝙ Traianus fuit ad vitam reuocatus: vbi gratiam et veniam consecutus est: et saluus est. ¶ Secũda ꝙ anima traiani non fuit simpliciter absoluta a reatu pene: sed eius pena: vsq;

UVA. BHSC. IyR_237

ad diē iudicij fuit suspēsa: postmodum saluabitur. Tertia opinio: ꝙ Greg. liberauit aiam illius nō a loco inferni: sz a pena. Quarta est et hec vera ꝙ aīa Traiani fuit liberata a pena inferni ꝛ miam cōsecuta est: orationibus Greg. Qō factum est nō ſm legē cōem: sz ſm dispositionem diuine sapiētie. Que prouidens Greg. orauit ꝓ traiano: non dānauit ipm ꝓ sententiaz diffinitiuam: sed ꝓ spm suspensiuaz. Qō fuit quoddā particulare priuilegiū. Ideo Hiero. Priuilegia paucoꝝ sunt. Et extra de reg. iur. li. vi. Ea que a lege cōi exhorbitant: nō sunt trahenda in ꝙsequentiā. Igitur pena est eterna. Job. xix. In inferno nulla est ꝛc. Aug. Si scirem patrē meum esse in inferno: nō plus orarez ꝓ eo ꝙ ꝓ diabolo. Exēplum patris dñici qui scholari quō saluare tur interroganti dixit. Cogita dānatorum eternitatē.

Secunda pena ꝛc. Que ritur mō vtrū infern' tenebrosus sit: Arguunt q̄dā ꝙ nō. Rō. Qr ibi est ignis materialis q̄ de sui natura ē lucid'. Igit ꝛc. Rndit Tho. in q̄rto vbi supra. Ricardus in. iiij. di. xvi. Alber. lib. vij. Comp. theologie. c. xxij. Qō simpliciter loc' infernī est tenebrosus: nec est ibi aliquod lumē qō visuz delectet iuxta illud Matth. xxij. Mittite eū in tenebras exte. Sed tamen diuina iustitia pmittit ibi aliqō lumen esse ꝙ qō damnati videre possint se mutuo: vnde doleāt ꝛ tristent. Unde Greg. ix. moza. Ignis inferni ꝙuis ad consolationē nō luceat: tamen vt magis torqueat ad aliquid lucet. Uidebūt se mutuo in supplicio illo. Pater filiū: mater filiā: amicꝰ amicuz. Et qua visione dolor causabitur. O ꝙ dolēda erit illa hora Exemplū in lib. de. vij. donis. Cuz quidā vsurarius infirmareꝰ compulsus est a patre spirituali restituere: nolens sic mortuus est. Duo filij remanserūt. Unꝰ dānatus est: quia bona patris ex vsuris acquisita noluit restituere. Alius ingressus religionē deū rogauit vt dem̄ straret statum eorum. Concessum est sibi: ꝛ vidit ambos in tenebris densis infernī: et patrem sub filio eum blasphemantem: ꝛ filiꝰ econuerso patrez. Postꝙ ambos desperatione Deum omnipotentem maledicentes ꝙ in tam vili ꝛ ignominioso loco concluſſet. Infernus ergo est locus tenebrosus. Sed q̄ris anima cara. Quare ibi sunt tenebre? Respondeo ꝙ sol non potest expandere lumen suuz cum infernus sit in centro: vt habēt theologi in. iiij. distinct. xliij. Sed nota ꝙ quattuor sunt in inferno loca. Purgatorium. Lymbus sanctoruz patrum. Locus pueroꝝ. Ultimus damnatorum. O pater chare dic mihi quesō: quare magis ē sub terra ꝙ alibi aut in aqua aut in montibus? Respondēt doctores. Tho. in. iiij. dist. xlij. ar. ij. Et distin. l. Richar. in. iij. dis. xlij. Qō est sub terra triplici rōne. Primo rōne elongationis. Quanto peccator plus in peccatis morat̄: plus a deo se elongat ꝑ gratie remotionem. Is

UVA. BHSC. IyR_237

ps. Longe a peccatorib⁹ salus. Et Prouer.xv. Longe est dñs ab ĩpijs Plus distat peccator a deo: q̃ distet oriens. ab occidẽte. Ad ꝓpositũ. Cũ ergo sit a deo elõgatus per culpã cõueniẽs est vt loc⁹ ei remotissim⁹ detur: ⁊ hic est infern⁹ remotissimus a paradiso. ¶ Secũdo rõne dilectionis. Amore carnis peccator peccauit: vt cõplaceret huic misero corpi. Qr ergo amore carnis peccauit: exhiberi debet qd̃ exhibet̃ carni mortue. Caro mortua datur sepulture in terra. igit̃ ⁊ auari ⁊ peccatoris aĩa: recõdi debz sub terra. scz in inferno. ¶ Tertio rõne derelictiõis. Quia dereliquerunt eternũ bonũ ꝓpter pctm̃ et ꝓpter vilia: ideo res vilis datur ei. s. terra. Augu. Nulla est maior stultitia q̃ ꝓpter bonũ momẽtaneũ ꝑdere bonũ eternũ. Quod probat̃ exemplo Macharij: q̃ caput pagani reperit in heremo: a quo q̃siuit tria. Primo vbi erat. Rñdit q̃ erat damnatus. Scdo qualis pena maior sua: an xp̃iani? Dixit xp̃iani plus maiorẽ esse penã q̃ paganoruz: qr deũ nesciunt. Tertio. Si erat magnus ignis inferni. Respõdit q̃ q̃tũ celuz distat a terra. De hac tenebra. Job.x. Dimitte me vt plangã paululũ dolorẽ meũ añq̃ vadã et nõ reuertar ad terrã tenebrosã ⁊c̃.

Tertia pena ⁊c̃. Utrum ille ignis sit corporeus. Fuit opinio quorũdam. Precipue Auicẽne: q̃ nõ. Et ratio huius est. Cũ aĩa sit incorruptibilis ⁊ materialis. ideo non põt pati ab igne corporeo ⁊ materiali cũ sit spũalis Ad h̃ rñdet Tho. in. iiij. di. xliiij. ar. ij. Et Ric. in. iiij. di. xliiij. Qd̃ ignis ille est corpore⁹ ⁊ materialis. In. iiij. dia. Ignẽ gehẽne corporeũ esse non ambigo. Et q̃uis deus si vellet posset damnatos punire pena spirituali tm̃: tñ eos congrue vult punire pena spũali ⁊ corpali: qr in aĩa ⁊ in corpe homo peccauit. Qui ignis precedit oẽm penã huius seculi. Qd̃ probat̃ duplici rõne, scd̃m Franciscum de maronis. in lib. de suffragijs mortuorũ. Prĩo ratione agentis. Quãto agens ẽ vigorosi⁹ tanto et actio est vigorosior. Sed agens de⁹ est vigorosius q̃ sit aliqua creatura. Ignis ille est quodã modo virtutis infinite. inquantũ est instrumentum diuine iustitie: Ideo actio illa. q̃ fit ab ip̃o ĩmediate est vigorosissima Igitur ignis ⁊c Scdo rõne patiẽt̃. Quãto natura patiẽs ẽ nobilior: tãto ⁊ ip̃a passio est vigorosior. Cũ ergo in inferno anime patiant̃ ab igne corporeo: q̃ oĩbus corporib⁹ nobiliores sunt. Sequit̃ q̃ ex parte patientis talis passio fit maior oĩ nõ pena sensitiua: quã quis possit pati in hoc mũdo. Grandis pena fuit Bartholomei Laurentij. Uincẽtij ⁊c. sz omĩbus maior dãnatorũ. Unde si possibile esset vt aures ponerem⁹ ad infernũ: audirem⁹ diuitem epulonem. ⁊ secum oẽs auaros omẽs luxuriosos. omẽs sup̃bos. omẽs prĩcipes iustitiam nõ seruantes. clamantes. O grandis pena. O q̃ dolens tormentũ. Exemplũ in vitis patrum. Quidã diues ordinẽ predicatorũ est ingressus. Cũ induce-

UVA. BHSC. IyR_237

retur ad exitū. d. Nō poteris susti-
nere onera ordinis: qꝛ delicatꝰ es.
Rñdit. Ideo qꝛ delicatꝰ sum. volo
remanere ⁊ bona agere vt euadaꝫ
horribilia inferni tormēta. Sꝫ du-
bium queritᷣ. Qualis pena maior
damnatoꝝ an demonū. Respōdeo
ꝙ hominū. Et hoc triplici ratione
Primo īgratitudinis. Quia xp̄s ꝑ
hoībus mortuus est ⁊ nō ꝑ demo-
nibus. Unde cuꝫ sit maior ingrati-
tudo in hoīe ꝙ̄ in demone: igitᷣ gra
uior pena debetᷣ ei. Scdo rōne ad
uersionis. Quia demō pro vna tm̄
auersione eternaliter est punitus:
de qua surgere non valet: hō autē
milies in die a deo se auertit: quia
tot mala facit. Tertio rōne cōposi
tionis: quia demō nō habet corpꝰ
solum cruciatᷣ in vna parte: homo
componitᷣ ex anima ⁊ corpe qui in
vtroqꝫ cruciatᷣ: igitᷣ ⁊c. Adde ꝙ sūt
aliqui hoīes in mūdo peiores aliq̄
bus demonibꝰ in inferno. Exēpluꝫ
illius monachi qui coxit oua ad lu
men lucerne. Inuētus a p̄lato rep̄-
hensus quare hoc fecisset. Rñdit.
Fui tētatus a diabolo. Diabolꝰ re-
spondit. Non est verū. Nunq̄ h̄ co
gitassem. Et de demone q̄ tētauit
xp̄m: ⁊ fuisset ab eo victus resisten
do. Non tētauit eū amplius vsqꝫ ad
mortem. Homo vero nō cessat mala
agere. Ideo ⁊c.

Quarta pēa ⁊c. Sicut em̄
ex visione pulcre creatu-
re delectatᷣ visus. Unde
Dauid. Delectasti me do
mine in factura tua. Et Dio. iiij. de
diui. no. Pulcrū ⁊ bonū oīa deside
rant: ita ex visione alicuiꝰ creature
turpis causatur tristicia. Nō est in
rerū natura horribilior creatura
quantuꝫ ad visionem diabolicam.
Exemplū in cronica ordinis de q̄-
daꝫ fratre qui ad mortē deductus
videns demonem cepit clamare.
Maledicta dies in qua religioneꝫ
ītraui. Paulopost apparēs ei ma
ria: dixit. Benedicta dies. Non mi-
remini p̄res mei de me: qꝛ vidi de-
monē tam turpē: ꝙ si eēt ignis ma
gnus: ex alia ꝑte demō: potiꝰ volo
cremari in ip̄o: ꝙ̄ demonē videre.
Preterea Katherina Senēsis q̄ a
deo petijt videre demonē. Quo si-
bi cōcesso: dixit sororibus suis. Si
daretur optio. An ire per fornaceꝫ
ignis: an demonē videre: potiꝰ vo
lo comburi. Preterea de maria vir
gine que noluit demonē videre in
morte. O si v̄go maria noluit: q̄d
de nobis. De visiōe tali dicitᷣ Esa.
xxij. Uadent ⁊ veniēt super eum. i.
pctōrem: horribiles. i. demones. ⁊
Hieremi. v. Seruietis dijs alienis
qui non dabunt vobis requiē. Nec
te moueat dictū theologoꝝ: ꝙ scꝫ
demones sunt natura pulcri: quia
bona naturalia adhuc manent in
demonibus. Respōdeo ꝙ verū est
Sed tā in sui natura non possunt
apparere hoībus: immo apparēt
aut in corporibus assumptis in ta
li deformitate ⁊ horribilitate: ꝙ vi
dentes contristantur. Unde dicit
Tho. in. ij. dist. xxi. Qd̄ demon non
potuit assumere aliam formam ꝙ̄
serpentis: quando Euam seduxit.
O quomodo demones stant cum
damnatis: ipsis apparentes in tā
horribili visione.

UVA. BHSC. IyR_237

Feria quarta

Quinta pēarc. Que pena excellit oēs mundi penas. Aug. Alienari a regno dei carere dulcedine dei tam grādis pena est: vt nulla ei possint q̄ nouimus tormēta comparari. Ille. Et Ebryf. sup Mat. Multi horrent gehennā: ego añ casum illius glie multo penam maiorem gehennā esse dico. Ille. Totū studium ergo hois ds esse in sui saluatiōe. Unde sancti cupiebāt esse cū xp̄o: timentes suam pditionē. Practica notabilis. Si homo dānaret vane essz creatus. Uane ad dei imaginem factus. Uane in eo tres potentie. Memoria: intelligētia: voluntas. Uane de⁹ paradisuz fecisset. Uane incarnat⁹ eēt. Uane crucem ascendisset. Uane mortuus esset. Uane baptismū: et sacramēta accepisset. Exemplū abbatis Achillis cui dicētibus illis discipulis. Pater dic nobis ꝟbum salutis. Quib⁹ dixit. Plangamus pctā nostra ne simus de numero reprobor⁹ et puati diuina visione. Ille. Quo fine essemus nati. Unde Aug. recitat lib. de consensu euāgeliſtaruz. Oō lazarus a morte resuscitat⁹ tria retulit. Primū: q̄ mors erat terribilis. Scōm q̄ pene infernales erāt horribiles Tertiū q̄ numerus dānator⁹ erat quasi infinitus respectu iustorum Practica. Quo pgunt iudei. Quo infideles. Quo usurarij. Quo mali xp̄iani. Quo concubinarij. Uere ad infernuz. Cesarius in dyalogo suo ponit. Oō quidam ditissimus defunctus ē. Et post paucos dies apparuit vxori suet dicēs se dānatum esse. Et illa. Nunq̄d pfuerunt elemosyne mee: et alia bona opa. Respōdit. Non. Quia erāt acta in mortali. Et addidit. Si oīa folia arborum verterent in linguas nō possent explicare tormēta damnatoruz. Unde Aiber. super Lu. tria notabilia ponit. Primū ē q̄ demones summe gaudēt de damnatiōe q̄ de⁹ nunq̄ habebit gl̄iam de illo qui damnat: ſz oēs labores quos in mūdo ptulit in corpe per. xxtiſ. annos in illo sunt deperditi. Scōm est: q̄ demones gaudēt: q̄ de cetero boni angeli nunq̄ letitiā bēbūt de eor: oīa bona que egit: erūt pdita. Tertiū quia sunt securi q̄ ab eis nunq̄ auferētur: etiam si esset maria virgo. O miseri. Dantes in iij. can. inferni. Huic suspiria luctꝰ et profunda miseria per aera tene brosa resonabant. Propter q̄ ego lachrymari cepi varie ligue et horride loquele dolentium verba irā representātia voces sublimes exorbitantes pariterq̄ frequēs manuum complosio.

¶ Feria. iiij. q̄rte bebdomade. xl. De pena purgatorij.

Vidit iesus hominē cecum a natiuitate. Johannis nono capl'o. ¶ Discipuli ad Jesum direrunt. Rabbi, quis peccauit hic aut parēres eius vt cecus nasceretur. Respondit Jesus. Neq̄ hic pecca-

UVA. BHSC. IyR_237

nit: neq; parētes eius vt cecus nasceret: sed vt manifestentur opa dei in illo. Scōm Joānem Damascenum. Et Alexādrum de ales in tertio volumine summe: quadruplici rōne: primo de⁹ hoiem calamitarit: z mala pati. Pria vt virtūli⁹ aliis notificet vt ō Job. Scōa vt nō ex recta cōscientia: cadat per superbiaz: vt in paulo. ij. Ad Corin. xij. Tertia vt alij erudiantur: vt in Lazaro z diuite. Lu. xvi. Quarta propter gloriā dei: vt in ceco nato. Un dicit. Neq; hic peccauit: neq; parētes eius. Peccare q̄dem non potuerat iste cecus: q; ante natiuitatem nō erat habilis. Un ex hoc cec⁹ nō est natus. In quo apparet questio ridiculosa aplorum. Nec miruz: q; adhuc rudes erāt ante receptionē spūs sancti. Cū hoc dixisset expuit in terrā: z liniuit oculos ei⁹. Quare potius oculos liniuit. Quia ab illis maximū pctm̄ pcedit. Quintilianus orator. Totus homis libertas est oculos pdidisse: oculi sunt tota luxuria nostra. Un hoc q̄ lutum fecit. Rideo q̄ homo de limo est creatus. Bene. ij. ca. Formauit igitur deus hoiem de limo terre. z inspirauit in faciez eius spiraculū vite. Or de limo creat⁹ est: de limo sanatus est. Et liniunt in q̄t oculos eius. Et dixit ei. Uade lauare in natatoria siloe. Glo. Hoc dixit xp̄us vt cecus trāseundo p ciuitatez hoc modo luto linitus: videret a multis: z p hoc miraculū magis diuulgaret. Sequit. Abijt ergo z lauit z vidit: non virtute luti: nō virtute siloe: q; frequēter homies se ibi lauabāt: tm̄ nullus unq̄ fuit sanat⁹ sed diuina virtute gestū est. Nota fm glosam. Qō miracula sanctorū differebāt ad miracula xp̄i. Quia sancti tantummodo corpora sanabant: christus aut̄ in vtroq;. Unde cecus fuit sanatus vtraq; cecitate. Eiecerunt autem eū extra ciuitatem. Et cum ipsum inuenisset iesus: dixit ei. Tu credis in filiū dei Quis est dñe vt credā in eū. Rndit iesus. Qui loquit tecū ipse est. Et statim credidit: z fidē dixe cōfessus est dicēs. Credo dñe. Or ad Roīm. x. Corde enī credit ad iu. ore aut̄ confessio fit ꝛc. Et procidens adorauit eū. Adoratiōe latrie que soli deo cōuenit. Ut dicit Tho. in. iij. senten. distin. ix. ar. ij. In quib⁹ vero bis erit sermo de pena purgatorij. Ubi tria sunt videnda.

¶ Primum dicitur punitionis.
¶ Scōm dicitur subleuationis.
¶ Tertium dicitur inductionis.

Rimū dō ꝛc. Queritur dubiū. Utrum pena ¶ puniuntur illi qui sunt in purgatorio sit maxima penarum. Respondet Tho. in. iij. distin. xxi. ar. i. Et Ricar. in. iij. distin. xx. argu. ij. Et Alber. in. vij. li. compen. Theolo. capitulo. ij. Quod sic. et minima pena excedit omnem penam vite. Que conclusio probatur triplici medio.

Primo ratione. Secundo auctoritate. Tertio exemplo.

¶ Primo ratione delicationis.
¶ Scōo ratione igneitatis.
¶ Tertio ratione priuationis.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primo ratione ꝛc. Conclusio est phi in.ij.de aīa. Qđ creatura quāto est nobilioris nature: tāto pena in eā inflicta est maior. Exēpli gratia. De pena rustici. ꝛ ciuis. In eodem genere penarū. plꝰ cruciatur ciuis rōne nobilioris nature: q̄ rusticus. Sicut etiam pz de ingenio nobil' nature. Uñ phs in.ij.de aīa. Molles carne: aptos mēte dicimꝰ duros v̄o ineptos. Uñ theo. dū ꝓbāt xp̄i passionē excedisse passiōez oīm martyr. Int' alias rōnes. hāc adducūt: vt ponit. Tho.3.parte.q lxvi. Quia fuit nobilioris nature sup oīs creaturas. Unde Dauid. Speciosus forma pre filijs ꝛc. Uñ dicit Alber. Quod si xp̄s nō fuisset mortuꝰ morte violēta a iudeis iaz ꝑ multos annos vixisset et excedisset etatē illoꝝ patrū ꝓpter naturā eiꝰ bene cōplexionatā. Tandē mortuus esset: cū et ipse esset mortalis Ad ꝓpositū. Aīa est nobilior oībꝰ rebꝰ mūdi. Precedit nobilitatē corporū celestiū. lune. mercurij. veneris. solis. ꝛ hmōi. Uñ phs. vi. Pol. Aīa est nobilior corpore ꝛ omī possessione In.xvij.de aīalibꝰ. Aīa est nobilior omni corpore. Et.§.fi.E. de sacrosan. eccle. Anima cūctis rebus mūdi preferenda est. Quāuis peccator ipsaz vituperet. Cū ergo sit nobilior: igit' est mgis passibil'. Seq̄tur q̄ pena in ipsam inflicta: sit maxima penarū. Cū sit a corpore sepata. ꝛ ī igne posita terribili. Preterea ad idē. Tho.i.iiij.dis.xxi. Pena quāto vniuersalior est. tāto maior. Sed aīa separata a corpore est nuda, ideo tota punitur cuz sit simplex et indiuisibilis. Uulnera quēpiā armatū: minus timebit q̄ si nō eēt armatꝰ. Preterea ferias illū q̄ est indutꝰ vestibꝰ: minꝰ sentiet: q̄ si esset nudus. Sed ferias ip̄m nuduz: heu me: erit pena. Ad ꝓpositū aīa a corpore sepata est nuda et simplex in fornace ignis. Ideo cū tota puniat': ideo erit maior pena. Sic de aīa est: q̄ est ī purgatorio. ¶ Scđo rōne ꝛc. Cōclusio est Tho.in.iiij.di.xxi. Et Bona.in iiij.dist.xviij. Qđ ignis purgatorij est vnusmet cuz igne inferni. Sed in hoc abinuicē differūt. Qr ignis purgatorij nō est eternꝰ quo ad officiū: qr non hz ibi in eternū stare: cū aīe purgatorij habeant inde exire: sz bene est eternꝰ quo ad substāstātiā. Ad ꝓpositū. Cū ergo ignis inferni sit penosus sup̄ oēs penas huiꝰ mūdi. Qr vt dicit Aug. distat a nostro: sicut ignis materialis a picto in pariete. Sequit' q̄ pena purgatoria sit maxīa penaꝝ. Altiꝰ dico s̄m Tho.in.iij.par.q.xlvi.art. vi. dolor xp̄i ī passiōe fuit maximꝰ et tñ pena purgatoria est tā dura: q̄ excedit dolorē passionis xp̄i. Cōsidera ḡ quā penā quem dolorem q̄tum tormentū ꝛ incendiū patiūtur ille paupercule aīe que sunt incarcerate ꝛ detruse in illo igne purgatorij. In cronica ordinis legit'. Quod quidam frater noster apparuit cuidā amico suo. q̄ erat aduocatus: a quo fuit interrogatꝰ de pena purgatorij? Respondit q̄ si totus mundus ꝛ oīa visibilia in eo arderent: nō possent equiparari pene et ardori purgatorij. Unde

UVA. BHSC. IyR_237

patet scda ratio. ¶ Tertio rōne ꝛc. Cōclusio pbi est in. ij. et. iij. Topi. Qd quāto aliqd bonū ē magis desideratū: tāto ei⁹ absentia est molestior ꝛ durior. Prouer. xiij. Spes q̄ differt̄ affligit aīam. Sed nullum bonū ita ardēti⁹ desiderat̄ ab aīa sepata a corpe: vt videre deū suuz creatorē suū. Igit̄ absentia ei⁹ est maxima penarū. Anima in hoc mūdo existēs cum corpore vnita: ieiunat vigilat ad eccl'iam pgit. Et qꝛ affectus aīe intensior est post hāc vitā q̄ in pñti: qꝛ est a corpore proprio sepata. Et cuz tēpus aduenit quo deberet eo frui: cum tardat̄ a suo desiderio: ex hac tardatiōe maxime cruciat̄. Magnū fuit desideriū regine Sabbe faciē Salomonis cernere. Magnū Jacob: videre Joseph. Magnū simeonis videre xp̄m in templo. Sed maximum aīe videre regem glorie. O leticia ppetua. O gaudiū indeficiēs. Cuz ergo priuet̄ hoc bono: ideo maxīe cruciat̄. Unde Aug. in lib. de vera et falsa pnīa. Et a canonistis. dist. xxv. c. vlt̄. Et de pe. di. vij. c. Null⁹ expectet. Qui in aliud scl'm fructū distulit cōuersionis: prius purgādus est igne purgatiōis. Hic autē ignis ꝛ si nō sit etern⁹: miro tamen modo grauis est. Excellit em̄ oēm penā quā vnq̄ passus est aliq̄s in hac vita. Nunq̄ em̄ in hac vita tāta ē pena: licet īnumerabilia martyres passi sint tormēta: tāta tamē nō sustinuerunt supplicia. Ille. O socie intelligis me. Cōtra eos qui dicūt. O pater detis mihi paucam penitētiā. Non sic: qꝛ facies in alia vita. Exemplo grego. qui ꝑ Traiano orauit: angelus dixit ei. Duorū tibi optio datur. Aut duob⁹ dieb⁹ cruciaberis in purgatorio: aut infirmaberis diu. Scdm tenuit. In epl'a dicit tot podagris: tātisq̄ doloribꝰ p̄mor: vt vita mea mihi pena sit. Uñ ptz primū.

Secundū prīcipale dicitur ꝛc. Tho. in. iiij. dist. xlv. argu. ij. Cum Grego. in. iiij. dya. A canonistis. xiij. q. ix. c. Aīe defūctorum q̄ttuor modis soluuntur. Aut oblatiouib⁹ sacerdotū: aut p̄cibus sanctoꝝ: aut caroꝝ epistolis: aut ieiunio cognatoruz. ¶ Primo orationibus subleuant̄. ij. Machab. xij. Sancta ꝛ salubris est cogitatio ꝑ defunctis exorare vt a pctis soluātur. Et Leui. xiiij. Orabit ꝑ eo sacerdos et mūdabit̄. Exēplo patet Greg. in. iiij. dya. de Pascasio dyacono ecclesie romane. Quia pretulit quendaz in papā ex errore: qui nō erat verus papa. Episcop⁹ quidam German⁹ capuan⁹ post eius mortē ad balnea iuit: repperit eū ibi in aqua clamātem. O pater adiuua me. Quis es tu? Ego sum pascasij dyaconi anima ꝛc. Roga pro me. Episcopus autem orans ꝑ eo fuit liberat⁹. Nota ꝟm Tho. in. iiij. di. xxi. Qd locus purgatorij est duplex. Unus est ꝟm legem communem: qui est vicinus inferno: alius est ꝟm dispensationem diuinam. Et sic quādoq̄ ī diuersis locis aliqui puniunt̄: vt in domo ꝓpria: in agro: in aquis. Et hoc fit triplici rōne, vel ad instructionem viuoꝝ

UVA. BHSC. IyR_237

vt bene agant: vel ad subuentionē mortuoꝝ vt adiuuēt eos: vt patet hic de Pascasio: q̄ in h̄ balneo suū habuit purgatoriū. Unde qñ audiuntur voces in domib⁹: vel alijs locis: nō credant̄: spūs maligni: sz aīe parentū nostroꝝ. Sed q̄rit aīa cara. Que sunt he orōnes. Rñdeo ꝙ est Pater noster. Aue maria. et p̄s. i. ¶ Scd̄us mod⁹ est elemosinarum largitio. A canonistis. xiij. q. ij. c. Tēpus. Neq̄ negāduz est aīas defunctoꝝ pietate suoꝝ vcuētium releuari: cum pro illis elemosine fiūt in eccl̄ia. Ille. Et Tob. ix. Elemosina a morte liberat: ⁊ facit īuenire vitam eternam. Et ecclesia canit. Sicut aqua extiuguit ignem: ita elemosina extinguit peccatū. i. penam debitaz ꝑ peccatis. Et talis purgatio fit in purgatorio. Qñ ergo vides pauperez: recordare aīa patris matris amici forte adhuc esse in purgatorio. Ideo porrige illi panē: vinū. denariū: vel vestimētum: ferculū: vl̄ candelā: ⁊ similia. Exemplo patet. Cum quidā foderet in monte ꝑ metallo querendo oppressus ē. Uxor ei⁹ singulis diebus vsq̄ ad caput anni excepta die vna: detulit panē: vas vini: ⁊ candelam. In fine anni: boīes fodientes in eodē loco dicēs. O socij plane: inuenere ip̄m sanuz. Retulit ꝙ elemosina sue vxoris, dabatur sibi per angelum quotidie cum illa cādela. Unde patet de elemosina. Sed nota ꝙ duplex est elemosina que potest fieri ꝑ defunctis. Prīa vt de tuo in speciali pauperibus erogetur. Scd̄a vt testamēta condita reddātur. De prima Tob. iiij. Ex tua substantia: fac elemosinā. Scd̄a de testamētis. Cōcludit Iohannes neapolitanus in suo quolibet: de executione testamētoꝝ: ꝙ heredes vel executores testamentorū: q̄ differūt notabil̄r exequi legata ad pias causas: ex negligētia vel auaricia: peccant mortaliter. Qd̄ ꝓbat plurib⁹ rōnibus. Primo rōne damni. Si videres aliquē in fornace ignis ardētem: ⁊ nolles illum liberare dum posses, maxime ip̄o postulāte instāter: vtiq̄ mortaliter peccares. Qr tūc directe ageres cōtra charitatem ꝓximi. Sed tu vides animam patris ⁊ matris tue ⁊ amicorū clamantem dicens. Miseremini ⁊c. Cuius heres vel executores: ardere ⁊ cruciari ī igne purgatorij. Extrahe me inq̄t. O fili: ⁊ nō vis adiuuare. Igit̄ ⁊c. Secundo rōne excōicationis. Nullus dz excōicari: nisi pro mortali tales mandant̄ excōmunicari: vt patet xxv. q. ij. Qui oblatiōes defunctorū: aut ecclesijs negāt aut difficulter reddūt: tāq̄ egentiū necatores excōicent̄. Tertio rōne dānationis Null⁹ damnat̄: nisi ꝑ mortali: non soluētes legata mortuoꝝ dānant̄. Igitur mortal̄r peccāt. Exempluz sup̄ hoc. Quidā miles ī bello Karoli magni cū mauris pugnatur⁹ rogauit cognatū suum: vt si in bello moreret̄: equū suū vēderet: ⁊ pauperib⁹ p̄ciū daret. Quo mortuo cū equ⁹ eēt sibi g̃t⁹ dare distulit. Post modicū tp̄is appuit sibi. di. O cognate mi ꝓpt̄ te fui ī purgatorio vsq̄ nūc: qd̄ nō fuissem si equū dedis-

UVA. BHSC. IyR_237

fes ꝑ me: qꝛ nõ fecisti: hodie aĩam tuã demones portabũt ad infernũ qđ ⁊ factũ est. O tenaces. o crudeles q̃ differũt soluer̃ bõa ⁊c. ¶ Tertius mod⁹ q̃ liberãt̃ est ĩ corp̃is maceratiõe in ieiunijs: orõnib⁹: in visitatiõib⁹ eccl'aꝝ. Figura. Nee. p̃mo. ꝙ neemias luxit ⁊ ieiunauit multꝫ diebus ꝑ filijs captiuatis in babylonia: ⁊ sic liberati fuere moralit̃. Et lachrymis ⁊ abstinẽtijs liberãtur aĩe ille. Boni filij ⁊ filie sepe affligunt corpa sua ad subueniẽduꝫ paupib⁹. Modo disciplinãdo corpus: mõ ieiunando: modo visitando eccl'as. Uñ dñicus dabat sibi oĩ die tres disciplinas. Unã ꝑ se: aliã ꝑ mundi pctõribus: tertiam ꝑ aĩabus purgatorij. O pater mire charitatis: q̃s talia audiuit. ¶ Quart⁹ mod⁹ est sacrificiũ misse. Et plus ꝑsunt defunctis misse: ꝙ oĩa alia bona: qꝛ offert̃ ille q̃ est ver⁹ de⁹ ⁊ bõ iesus xp̃m. Exẽplũ in cronica ordinis. Frater q̃dã appuit cuidã amico suo eiusdẽ ordĩs post mortez dicens eẽ in purgatorio. Frat̃ aũt in mane ꝑ eo missam celebrãs: ĩ manu hostiã hñs: sic locut⁹ ẽ. Dñe iesu si rex soldan⁹ teneret aliquẽ ĩ carcere ꝑ suis defectib⁹ ⁊ camerari⁹ ei⁹ q̃ ei ꝑuisset. xx. annos ip̃m rogaret ꝑ eo. Nunq̃d negaret ei. Nõ. Ita ⁊ tu dona mihi illñ. In nocte sequenti p⁹ matutꝫ. vidit ip̃m ad ꝑadisũ ire rõne misse. Aliud exẽplum monachi Justi q̃ rept⁹ ꝓprietari⁹: fuit sepult⁹ in sterq̃linio: ad iussuꝫ greg. qꝛ vt d̃r extra de sta. mo. c. sup q̃dã Monachus q̃ repit̃ ꝓprietari⁹ in sterq̃linio dꝫ sepeliri. glo. lꝫ bñ moriat̃: ad exẽplum aliorũ. In capite xxx. dieꝝ missis celebratis ad celũ volauit. pretea piscatores ep̃i theobaldi ceperũt frustruꝫ glaciei loco piscium. In q̃ erat aĩa quedã qđ detulerũt ep̃o suo q̃ erat podagrosus ⁊ posuit sub pedib⁹ estiuo tp̃e ad se refrigerãdũ. Clamauit ille. Ora ꝑ me in missis. Quis es tu? Rñdit sum aĩa vna q̃ hic pniam expleo meã. In capite. xxx. missaꝝ facta ẽ libera. Pro q̃libet missa liberant̃ plures aĩe. ¶ Quintus mod⁹ additur: est indulgentiaꝝ frequentatio. Qñ exp̃mit̃ ĩ bulla ꝙ valeãt in purgatorio exñtib⁹: in q̃b⁹ ꝟbis. pono hic tres ꝯclusiones. Prima ꝯclusio hec est. Aĩe ĩ purgatorio sciũt bona q̃ faciũt ꝑ eis amici sui q̃ttuor modis. ꝟm Aug. in li. de pnĩa. Primo ꝑ diuinã ĩspirationẽ. scđo ꝑ ãgeloꝝ reuelationẽ. tertio ꝑ moriẽtiũ delationẽ. q̃rto ꝑ penaꝝ alleuiationem. ¶ Scđa ꝯclusio ẽ hec: suffragia facta ꝑ vno in spãli: ꝑsunt alijs q̃b⁹ nõ sunt facte: sꝫ pl⁹ illi ꝑ quo facta ꝙ alijs: tñ oẽs ꝑticipant. Exempli gr̃a. Unus tenet candelã: lꝫ luceat magistro: tñ oẽs gaudẽt. ¶ Tertia conclusio hec est. Suffragia ꝑ illo q̃ est in mortali: redeunt illi q̃ facit p̃s. Orõ mea ⁊c. Et sic pꝫ ꝟm p̃ncipale mysteriũ. De subleuatione.

Tertiũ d̃r ⁊c. Inducit̃ homo triplici rõe adiuuare aĩas illas in purgatorio.

¶ Primo rõne legalitatis.
¶ Secundo rõne debilitatis.
¶ Tertio rõne penalitatis.
¶ Primo ratiõe ⁊c. Quintuplex est lex q̃ clamat: vt amico subueniat̃

UVA. BHSC. IyR_237

Prima est lex nature: de qua Luc. x. Prout vult faciāt vobis hoīes ⁊ vos facite illis. Si esses in camīo ignis: velles inde extrahi. Immo pater. Et tu fac similiter. Aīa pr̄is tui est in purgatorio ⁊c. Secunda lex ē scripture. Tob. iiij. Noli auertere faciem tuaz ab vllo paupere: qui in purgatorio sunt: vere pauperes possunt dici: qꝛ nudi iuuare se nō possunt. Tertia lex est amicitie: que dicit Prouerb. xvij. Omni tēpore diligit qui amicus est. Ante mortē: in morte: post mortē. Si vere diligis patrem aut matrē ipsos adiuua ⁊c. Quarta lex est iusticie: que reddit vnicuiq; quod suuz est. Rom̄. xiij. Reddite oībus debita. Math. xviij. Redde qđ debes pr̄i ⁊ matri qui ꝓ te fecerunt tot ⁊ tanta Quinta lex est gratie que dicit per apl'm. Gal. vi. Alter alterius onera portate: sed heu: quia parum fit ¶ Scđo rōne ⁊c. Qꝛ sunt debiles nec se iuuare possunt nec mereri: qꝛ sunt extra statū merēdi. Jo. iiij. Uenit nox: qñ nemo pōt operari. Nox hec: est locus purgatorij: vbi nemo pōt se iuuare. Debilitas ista figurata ē. Mat. viij. De seruo centurionis: qui grauiter infirm⁹ torquebatur in lectulo: et se mouere nō poterat. Per seruū designat̄ defunct⁹ qui torquet̄ ab igne purgatorij vbi nō pōt se iuuare. ¶ Tertio rōne ⁊c. Quia penis horribilib⁹ torquentur. Si q̄s posset ire ad purgatoriuz: ꝓfecto audiret voces clamantes. Audirentur patres ⁊ matres di. O filij ingrati quib⁹ bona nostra dimisimus: subuenite miserijs nostris. Audirentur viri: suas vxores clamantes. O vxores iniq̄ in q̄bus cōfidentiā habētes bona nostra dimisimus: subuenite nobis miseris. Audirētur alij clamantes O cōmissarij. O executores testamentoꝝ: expedite fideliter que vobis cōmisimus. Miseremini mei: saltē vos amici. O fili respice oculo mētali ⁊ cogita aīam patris tui clamātis. Adiuua me. Recordare ꝙ a me habes esse: a me habes nutrimentū a me possessiones: a me pecuniam: a me domuz. Et mater dicit. Recordare fili mi: ꝙ lacte te paui: ego tersi immundicias tuas te portaui in vtero meo: cū dolore peperi: mihi sepe abstuli bolū vt illum tibi darē: multas afflictiones ꝓ te sustinui. Uide fili mi: qꝛ crucior in hac flāma. O filij. O filie quō crudeles estis effecti: quot sudores sustinui. Nōne videtis quō crucior Heu me: qꝛ totus vror. Heu me: qꝛ comburor. Ha filie mee. Ha amici mei. Ha q̄d facitis. Clamant itaq; estuātes ⁊ afflicti inestimabili pena.

¶ Feria. v. ebdomade. iiij. de viduitate.

Et hec vidua erat. Lu. vi. Ciuitas naym est parua ſm ꝙ nicolaus de lyra: q̄ est in galilea ꝓpe mōtem Thabor Defunctus efferebatur ad sepeliēdum filius vidue. Antiquitus loca sepulture erant extra ciuitates ne ex cadaueribus inficeretur habitatio ciuitatis. Efferebat̄ ergo filius

UVA. BHSC. IyR_237

vnicus matris sue. Et hec vidua erat ⁊ turba ciuitatis cũ illa. Quã cum vidisset misericordia motus super eã. Queritur quare nõ dicitur tale verbuz sup alijs mortuis xpo resuscitatis misericordia motus? Respõdeo ꝟm Nicolaum. Et Glo. ꝙ misericordia motus est: quadruplici de causa.

¶ Prima: qꝛ mulier.

¶ Secunda: qꝛ mater.

¶ Tertia: q vnicus filius.

¶ Quarta: qꝛ vidua.

¶ Primo qꝛ ⁊c. Uñ flebat. Naturaliter em̃ mulieres magis cõpatiũtur ꝙ viri: qꝛ habẽt animũ magis mollẽ. Unde mulier dr̃ quasi mollier. Ideo in omni genere aĩaliũ femine sunt molliores ꝙ viri: preter vrsum ⁊ leopardã. Mulier em̃ est naturaliter frigida ⁊ humida: ideo est magis passibilis. Uir naturalr̃ est calid⁹ ⁊ siccus: iõ nec sic de facili compatit̃. Ideo de filij morte vl̃ ei⁹ aduersitate mater dolet magis ꝙ pater. Ex eo ꝙ est magis mollis ⁊ magis cõpassibilis. In filij autez honore ⁊ sublimitate: pr̃ naturalr̃ plus gaudet ꝙ mater: qꝛ mag̃ magnanimus est. Scdo causabat̃ ei dolor ex eo ꝙ mater erat. Naturaliter em̃ mater pl⁹ diligit filiũ ꝙ pr̃ ideo plus dolet de ei⁹ morte. Quare mater plus filiũ diligat ꝙ pater tres sũt cãe. Pria qꝛ mr̃ pl⁹ laborat ꝙ pr̃ circa filios: tã in portãdo ꝙ ĩ pturiẽdo: ꝙ ẽt deducãdo Tob. iiij. Memor em̃ esse debes que ⁊ ꝙta picula passa sit ꝓpter te in vtero suo. ¶ Scda cã: qꝛ illã rẽ plus diligimus ꝙ certitudinaliter nostram esse scim⁹. Mater aũt ꝓ certo scit ꝙ filiũ de se generauit. Pater autẽ si credit: nõ tñ certus est. ¶ Tertia rõ qꝛ illã rem plus diligimus in q̃ scim⁹ plus iuris nos habere. Mater aũt habet maius ius in corpore filij ꝙ pater: qꝛ ꝟm pb̃m plus ẽ ibi de substantia matris ꝙ patris. Addit archieps in prima pte. Tanto amor est maior ꝙ todiuturnior. Sz matris ad filiũ ẽ diuturnior: ꝙ patris. Nam subito quando nascitur incipit euz nutrire: vigilare: lachrymas audire die noctuq; ⁊c.

¶ Tertio qꝛ vnicus fili⁹. Si habuisset alios nõ tm̃ doluisset de vnico filio. Iere. vi. Luctuz vnigeniti fac tibi planctum amarum. ¶ Quarto qꝛ erat vidua. Uidue sepe decipiũtur: qꝛ sunt sine viro. Isa. i. Defendite viduam. In quo euãgelio de viduitate predicabimus. De qua tria sunt videnda.

¶ Primum dicit̃ obseruationis.

¶ Scdm dicit̃ cõmendationis.

¶ Tertium dicit̃ regulationis.

Circa primũ. Queritur dubiũ. Utrũ meli⁹ sit post primũ maritũ ꝟuare viduitatẽ ꝙ trãsire ⁊ celebrare secũdas nuptias

¶ Circa h̃ fuere due opiniões. Una ꝙ sic. Alia ꝙ nõ. Prima dicit ꝙ sic qꝛ mulier est in piculo infamie et cadere põt cum sit priuata ꝯsortio viri. Eccl'astes. iiij. Ue soli. Et idez Unus quomodo calefiet. Idẽ. Si vnus cecidit ab alio fulciet̃. Alia opinio dicit ꝙ non. Quia est magis libera ad seruiendum deo: ⁊ amare illum. Que conclusio proba

UVA. BHSC. IyR_237

tur triplici ratione.
¶ Primo ratione castitatis.
¶ Secundo rōne charitatis.
¶ Tertio ratione libertatis.
¶ Primo ꝛc. Una est maxīa theolo
goruz: qđ inter oīa bona mulieris:
maximū est honestas corpis. Eccl.
xxxvi. Nō est ꝯdigna pōderatio illi
us. Prouer. xij. Qui diligit cordis
mundiciā: diliget a dño. Quā. s. re
quirit deꝰ a creatura. Lactā. vi. c. i.
Nihil em̄ sctā ꝛ singularis illa ma
iestas aliud ab hoīe desiderat q̄ so
lam innocentiā; quā si q̄s abstule
rit deo satis pie religioseq̄ litabit.
Uidua em̄ tenet gradū mediū: int̄
virginitatē ꝛ matrimoniū: vt pz in
glo. sup verbo ꝯtinentes. De sum.
tri. ꝛ fi. ca. Uñ mulier q̄ post mortē
primi viri vult secūduz: ostendit si
gnum incōtinentie proprie carnis
Ideo apl's de his incōtinentibꝰ vi
duis. i. Thi. v. Uiduas deuita. scz
luxuriosas. Cum em̄ luxuriate fue
rint: in xp̄o nubere volunt. Iō Hie
ro. i. Cōtra Ioui. dicit. Felix ꝛ pu
dica mulier: nūq̄ p̄ter semel nubit
Iō Uale. li. ij. de romanis mulieri
bus dicit. Qđ ille q̄ erāt ꝯtēte vno
matrimonio corona lauri in signū
pudicitie coronabantur. Ad hanc
seruandā inducunt̄ vidue. Exēplo
Turturis que vt dicit pb̄s de natu
ris rer̄: amisso compari suo stat in
nido gemēdo: nō discurrit ꝛ nunq̄
alteri sociat̄. Uñ amb. in Exa. Di
scite mulieres: q̄ta sit gratia vidui
tatis que etiā in auibus predicat̄.
Sz nota q̄ nō ob hoc dānant̄ scđe
nuptie aut tertie qñ sunt licite: qr
vt dicit Tho. in. iiij. dist. xlij. Et Pe
trus de Pal. Qđ post mortē cōiu
gum viri aut mulieris tollit̄ impe
dimentuz primi matrimonij: ita q̄
si q̄s suscitaret̄ a mortuis: non am
plius redire posset ad vxorē viuē
tem: qr nō eēt sua nec ille vir suꝰ ni
si denuo ꝯherent matrimoniū. Uñ
Lazarus resuscitatus nō potuit re
dire ad pristinā vxorez: nisi iter̄ fir
mato matrimonio. Ideo apl's. ij.
Cor. vij. Si dormierit vir liberata
est mulier a lege viri cui vult nu
bat tm̄ in dño. Sequit̄ ꝓpositum
Beatior tñ erit si ꝑmanserit s̄m cō
siliū meū. s. sine viduitate: qr talis
obtinet honorem apud mortales.
Ideo Hiero. ad Geruntiam di. Si
mulier scđm maritum ꝑdiderit: so
cietur. ij. ꝛ. iij. Et si ille dormierit ī
quartū quintūq̄ procedat vt nihil
desit quo ad meretricibꝰ differat.
Omni rōne vidue ꝓuidēdū est: ne
castitatis excedat primos limites
Quod ergo dānamus scđa matri
monia. Minime: sed prima lauda
mus. Ille. Quod ostendit in eadē
epl'a ꝑ exēplū illiꝰ romani. Qui ha
buit. xx. vxores. et de muliere que
buit. xxij. viros. Qui ambo copu
lati in matrimonio de q̄bꝰ fuit ma
gna expectatio in populo q̄s prior
portaret̄ ad sepulchrū. Tādē vicit
vir. Et sociādo eā ad sepulchrū no
minabit oēs incipiens a prima. O
katherina. O lucia. O iohāna ꝛc.
Uñ ptz prima rō. ¶ Scđa rōne ꝛc.
Qr mulier signuz maioris amoris
ostēdit ad primū vir̄ non accipere
scđm. Et rō pb̄i. viij. Ethi. Qđ ꝑfe
cta amicitia nō est nisi ad vnū. Et
Eccl. ix. dicit̄ de amico vno: ꝛ p̄mo

UVA. BHSC. IyR_237

Ne derelinquas amicū antiquum nouus eñ nō erit silis illi. Cōiter amor p̄mi viri excedit oēs amores aliorū virorū: vt dulcior ⁊ suauior. Ad ꝓpositū. Mulier q̄ non accipit virum scd̄m: oñdit maiorē charitatē p̄mo. Ad quod inducunt̄ mulieres exemplis paganoꝝ. De q̄bꝰ Hiero. cōtra Iob. scribit primo de Ualeria romana. Cū rogaret̄ accipere scd̄m virū mortuo Seruio viro. Rñdit se hoc facere non posse: qꝛ p̄mus adhuc in mēte viuebat: ⁊ de Martha vnica filia Catonis cū nollet amplius nubere et virū defunctuꝫ fleret: interrogata a patre q̄diu luctꝰ ille duraret. Respōdit q̄diu vixero. Et Ualeriꝰ in. iiij. dicit de Portia filia Catonis q̄ mortuo viro suo Bruto: carbones accēsos comedit: ne superuiueret post mortē mariti. Et de filia Darij Rodogua que occidit nutricē suadentem sibi accipere scd̄m maritum. Et de Arthemisia vxore Mausoli regis Carie que tantū amauit maritum mortuū sicut viuū. Unde in signū amoris fecit tā speciosuꝫ ei sepulchrū: vt vsq̄ nūc oīa speciosa sepulchra vocitent̄ Mausolea. Et de Cicerone ponit Hiero. ꝙ repudiata Terētia: rogatus est ab Hircio sororē suā duceret. Rñdit se nō posse. Non possum inquit ⁊ vxori ⁊ ꝓphetie operā dare. Ideo Hieronymꝰ ponit Athlantā Calydoniā vt semp̄ v̄go esset stetisse in siluis. Et Sybille que decē fuerunt teste Uarrone meruisse diuinationeꝫ in premiū v̄ginitatis. cum quo Tho. iij. dist. xxv. ¶ Tertia ⁊c. Inter alia bona: hoc vnuꝫ est. s. libertas. De iure. ff. de reg. iur. l. Libertas. Instit. Ex quibus causis manumitti nō possunt. §. Sed cum libertas: Et. ff. de fideicōmissis libertatibꝰ. l. Pax. Nil gratiꝰ patrat̄ libertate. Et per oppositu. Nihil est vilius seruitute. In auten. de nup. §. Si v̄o. Seruitus morti equiparatur. Et Cicero de natura deorum. Miserius seruitute: quid possumꝰ excogitare. Et quidaꝫ vulgaris. Soror mea s̄m rationē dixisti veritatē Nil melius potest inueniri q̄ libertate frui. Ad propositum. Uidua hoc bonū habet: ꝙ est libera. Et si vult accipere scd̄m virum exponit se ꝑiculo vt inueniat scd̄m ex̄neuꝫ morosum ⁊ fatuū. Uñ Hiero. pōit s̄. de quadam romana Ania. Cum rogaretur a ꝓpinquo secundo nuberet. Respōdit se nō facturaꝫ: q̄a bonum habuit. Et si secundū acciperet. Aut bonus esset aut malus Si bonus semp̄ timeret amittere. Si malus semper esset in dolore: quia p̄mum bonum habuisset. Et vere sic est. Ad hoc facit exempluꝫ eiusdem Hieronymi: ⁊ viduis consilium. De sancta Melania: que dum fleret virum mortuum nunciata est ei mors duorum filioruꝫ. Ad iesu ꝓuoluta pedes quasi ip̄m teneret arrisit dicens. Expeditius inquit tibi seruitura sum domine: quia tanto me onere liberasti. Ad quod facit exemplum Didonis vidue. Que fuit filia beli filij Fenicis regis Fenicie. Existens puella pulcherrima fuit data in sponsam Sicheo. Mortuo patre qui erat

UVA. BHSC. IyR_237

sacerdos Herculis. Hic Sicheus exñs ditissim⁹ fuit pre auaricia occisus a suo cognato Pigmaleone. Et ablato furti thesauro: ⁊ nesciēs aduersum casuz interuētū marito Sicheo. Querēs cū omni diligētia illū inuenit: cūq; maximo populo se posuit in naui ⁊ deuenit in aphricam: vbi applicata et exñs reqsita compatriot deberet in illa parte habitare ānuit. Et ita venit in hoc federe emere posset tantū terrenū quantū ipa posset circuire cū vno corio taurino. Qd minutissime incidens circūdedit cum ipo grandē quātitatē terreni. In illo ergo edificauit vrbem quā a charta denominauit Carthaginem et sua arte dicta est Birsa. Dum ergo Carthaginem edificasset: ⁊ in ipa regnans in habitu viduali sm pr̄nas leges Jarbas rex Massiliensiū destinauit sibi suos pceres petēs p vxore additis minis belli: nisi annueret. Ubi multū ipsam reginā astringebant debere exequi voluntatē Jarbe: saltem pro salute noue vrbis. Dido ppter suū dilectuz maritum erat disposita omne suppliciū pati q̄ accipere maritū. O fede de vidua. Ubi cepit tps ad rñdendum in quo ipa disponens omnē rem q̄ vtilis esset vrbi. Tandē construxit vnam grandem piram: sup quam dum venisset tēpus rñdendi ipsa fecit poni cineres Sichei sui mariti: et suam vestem: et suum ensem. Postea saliēdo sup illam voluit se suis ciuibus Carthagiuēsibus dicendo. Optimi ciues: vt vultis ad virum meum vado. Et dando sibi de cultello in suo pectore sup̄ cineres mariti cecidit mortua in terra. ⁊ hoc modo cōseruauit suā vidualē pudicitiam. Unde consulo viduis per has rōnes vt in viduitate permaneant. Patet primū.

Ecūdū dr cōmendationis.

s Cōmendabilis reddit̄ stat⁹ triplici ratione.

¶ Primo rōne visitationis.

¶ Scdo rōne acceptionis.

¶ Tertio rōne preceptionis.

¶ Primo ⁊c. Quia deus visitauit illas sepe gratiosissime ex amore speciali. Qd ptz exēplis scripture. Primo de Judith. c. viij. Que habitaculū fecit in domo sua post mortem viri: in quo deuz orabat. Ubi sciendū est cum Nabuchodonosor rex assyriorū expugnasset regē Arpharath. creuit sibi anim⁹ ⁊ deliberauit subiugare impio suo totum orbem. Quapropter accersito holoferne duce sue gētis bellice p̄cepit iret ad bellū: nec parceret alicui regno aut vrbi. Ubi capta cilicia ⁊ Mesopotamia incussoq; grādi terrore mētib⁹ ppl'orū: in modo q̄ quisq; se faciebat illi subiectuz. Audiētes hoc filij isrl' fecerūt grandem preparationē in plano ⁊ montibus. Hoc audiēs holofernes valde iratus dixit. Nullum deum esse fortiorē ī mūdo Nabuchodonosor Unde precepit seruis suis ducerēt eum in Betulliam vrbem isrl'. Audiens popul⁹ vrbis cū lachrymis cepit orare deū. Holofernes interī ordinauit expugnare Betulliam. Erat Bitullie vidua dicta Judith vxor quondā Manasse q̄ dixit po-

UVA. BHSC. IyR_237

pulo oraret. Hec lauit se odorifer aquis vestiuitq; pannis gaudij: sic terraz exijt captaq; est custodibus assyrioꝝ. Petita est q̄ essz respōdit se hebreā fugereq; ruinam terre. ⁊ ob hoc velle alloqui holofernez vt eum doceret viā qua ciuitas caperetur. Uisa illa philocaptus est de illa: i nuitauitq; secuz maneret. At illa. Non possum ne peccem: orauitq; ip̄m liceret sibi ire in camerā suā ad eius libitum. Qd̄ factuz est quarto die sui aduētus fecit holofernes splendidā cenā: iussitq; vni eunucho ingeniaret̄ vt Judith dormiret secuz in nocte. Judith finxit ꝙ sic. Cum aduenisset nox holofernes iuit ebrius dormitum. Judith ip̄i dormiēti caput p̄scidit: sicq; aufugit ⁊ sic liberauit populum dei. Hoc priuilegiū vidue nō cōiugate fuit. Preterea Lu. ij. de anna ꝓphetissa legit̄. ꝙ vsq; ad ānos. lxxxiiij. Uenit que vixerat cū viro suo ānis septē a v̄ginitate sua. Et hec nō discedebat de templo ieiunijs et orationib⁹ ſuiēs deo. Huic iesus paruulus prebuit se videndū. Nō īmerito: qꝛ vidue sunt p̄uate visitatōe viri: visitant̄ a deo. Sed in mente mea cogito. vnde hoc ꝙ de⁹ sic vni vidue simplici filium suū ostēdere voluit. Ad quod Dn̄icus Tolosan⁹ dicit. Qd̄ diuine visiones fiūt simplicibus viris: vt natiuitas christi pastoribus. Sic et huic vidue. Uñ si xp̄s hodie videns viduam flentē miſicordia motus est. Qd̄ de alijs mortuis non dicit̄. Preterea ⁊ propheta Helyas: missus ē ad viduaz in Sareptam Sydoniorū vt eam nutriret cum filio: tempore famis Unde patet ⁊c. ¶ Secūdo rōne ⁊c. Acceptat em̄ bona illorū quantuz licet minima: vt patet Luc. xxi. de vidua que duo minuta obtulit in gazophilatio. De qua Hieronym⁹ ad Juliuz. Paupercula vidua que duo erat misit in gazophilatio: cūctos in oblatione munerū dicitur Supasse. Preterea acceptat orationes earuz. Exod. xxij. Si clamauerint ad me exaudiam clamorez earum. Super quo glo. dicit. Qd̄ quattnor sunt peccata q̄ clamant ad deum. Primum est homicidij Genes. iiij. Uox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Int̄pone exemplum. scilz Uincentij. Quidum p̄dicaret in marchia: sue predicationi intererat quidaz qui fratrem suum occiderat quē in domo sub vegete sepelierat. Sanct⁹ dei predicans spū ꝓphetico repletus huic minatus ē dicēs. Qd̄ de⁹ suuz peccatū aliquādo aperiret. Dum quodam die fratricida ille emissz caput vitellinū referretq; domuz: caput cruorez emittebat cadebatq; in terra. In itinere obuium habuit barisellum videnſq; cruorem cadentem illum interrogat: quid hoc esset. Respōdit ille. Caput eēt vitelli edendum. Ostende inquit. Dum pallium leuasset: non caput vitelli: sed fratris occisi apparuit. Captus ductus est ad torturam: vnde confessus est peccatū. Unde postea a iusticia occisus ē. ¶ Scd̄z est detinētium mercedem laboratorum. Jaco. v. Merces operariorum que fraudata est a vobis cla-

UVA. BHSC. IyR_237

mat: et clamor eorum in aures domini sabaoth introiuit. Uñ o mercator solue debitum statim laboratori. Prouerbiorum. iij. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere: cras enim dabo tibi: cum statim possis dare. Et deus Leuitici. xix. Non permanebit apud te opus mercēnarij tui vsq; mane. ¶ Tertium est peccatuz sodomitarū. Genes. xviij. Clamor sodomorum multiplicatus est nimis. Qđ vitium reprobatur ꝑ omnes leges. Primo diuinali. Leuit. xxij. cano. xxxiij. q. iij. c. Hoc ipm. §. sequen. iij. Ciui. vt patet. C. de extraordinarijs criminib⁹. l. Qui puero. ¶ Quartum est oppressio viduarum. Exod. xxij. Uidue non nocebitis ⁊ pupillo. Si leserit eos vociferabūt ad me: ⁊ ego exaudiā eos. Eccle. xxxv. Lachryme vidue ad maxillam descendunt: et a maxilla ascendunt vsq; ad celum. ¶ Tertio ratiōe ⁊c. Omibus dedit deus preceptum. Regibus: aduocatis: procuratorib⁹: vt super causas viduarum intendant: neq; eas opprimāt. Clama. O pretor hui⁹ ciuiratis. O aduocati huius terre ad vos clamo. Esa. i. Querite iudicium: subuenite oppresso: defendite viduam. Quia Jaco. i. Religio mūda ⁊ immaculata apud deuz ⁊ patrem hec est. visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum. Exemplū Job. xxix. Cor vidue cōsolatus sum. Et Hieremie. xxij. Uiduaz nolite contristari. Qđ sancti fecerunt: vt Siluester papa. Gregorius. Ambrosius: qui nomīa viduarum in scriptis volebant: ⁊ eis alimoniam mittebāt. Sz ve mūdo quia hodie vexantur: spoliantur: rapiuntur vi bona illarum. Et qđ deterius est vltra damnum rerum tollitur eis fama. Taceo alias molestias que eis fiunt. O persecutores viduarum. O lupi rapaces. O crudeles aduocati. Uerificatur de vobis illa sentētia. Esa. i. Principes tui infideles socij furum. Qđ contra. Deut. xxv. Maledictus q̄ peruertit iudicium vidue: et dicet omnis populus. Amen. Practica in verbo maledictus. Ab angelis: ab archangelis. Dic ꝑ oēs status. Unde patet ⁊c.

Tertium ⁊c. Tres sunt regule quas vidue seruare debent.

¶ Prīa đr mortificatōis.

¶ Scđa đr cōuersationis.

¶ Tertia đr deuotionis.

¶ Prima đr ⁊c. Debent esse mortificate. In habitu: in orationibus: in ieiunijs. Philip. i. Mortificate mēbra vestra. Ubi nota ſm Augustinū: ꝙ tria sunt genera viduaruz. Primuz qđ intendit epulis ⁊ delitijs que sunt male. i. Timothei. v. Uidua que ī delitijs viuit mortua est. O quot sunt que affaytāt se: ⁊ sub habitu nigro habent magnaz vanam gloriam. Scđm genus est que intendūt cure domus et filijs educandis. Et he bone sunt. De q̄bus apostolus vbi. s̄. Si q̄ vidua filios: aut nepotes habz. discat primum domum suā regere. hoc em̄ acceptū est deo. Tertium gen⁹ est qđ die noctuq; intendit cōtemplationibus Et hec sunt optime. apo

UVA. BHSC. IyR_237

stolus vbi supra. Uiduas bonorā que vere vidue sunt. Exemplo virginis vidue: que loca filij visebat. De qua Iero. Si scire volumus: quid dei genitrix post christi resurrectionem anteq̄ celos ascēderet agebat. Sine dubio loca natiuitatis: passiōis: sepulture: resurrectionis: ascensionis frequenter visitabat: t in eis lachrymas fundebat: t osculis sui sanctissimi oscula imprimebat. Ille. ¶ Secūda regula tc. Debent nāq̄ vitare cōuersationes hominum: non solum secularium: sed religiosorum ac quoruncunq̄ marium. Et hoc ratione periculi. Iero. di. xxxij. c. Hospicioluz tuū aut raro aut nunq̄ mulieruz pedes terant: q̄ nō potest cum domino toto corde habitare: qui mulierum accessibus copulatur. Et bernar. Cum mulieribus habitare: et de mulieribus non cogitare: plus est q̄ mortuū suscitare. Et sanct⁹ Benedictus nec cum sorore loqui volebat. Et Augu. Nec filias fratrum volebat in domo. Ad qō facit exēplum Leonis pape. Cum eī manus eius quedam mulier er deuotione esset osculata: venit sibi magna tentatio propter qō spiritu. s. dictante manum abscidit. Bz virgo⁹ postmoduz restituit. Preterea in Cronica ordinis. Reprehendens magister iordanus quēdā nouitiū quia tetigisset manus mulieri. Respondit ille. O pater est bona mulier. At ille. Terra bona est t aqua bona: tamē er vtroq̄ se contingere fit lutum. Uidue ergo debēt cauere cōuersationes dominuz. Unde apostolus circa hanc conuersationem docet viduas tria capitula Primum est vt sint in oratione deuote. Apostol⁹ vbi supra. Que aūt vere vidua est: sperat in deū t stet in orationibus. Secundum est: vt nō sint ociose. Tertium est: vt non sint verbose. Que verbositas: t li sit reprehensibilis in viris: pcipue in mulieribus maxime viduis: q̄ priuate proprijs viris debent parum loqui. In p̄mo Pol. Silentium mulieri p̄stat ornamentū. Unde Albertus li. iiij. Comp. c. iij. Laudat virginem q̄ solum quinq̄ vices loquta sit. Sed heu: quia plures: nō cessant circuire loca hinc inde. Et cito post mortem viri: anno nō cōpleto: alium querunt. Facetia de illa vidua que mortuo viro videbatur desperare. Uocatus ego ad ipsam cōsolandam iui. Cum ei dicerem: nō turbemur q̄ dabimus alium pulchriorem. Illa subridens: totum lamētum a se abiecit. ¶ Tertia regula tc. Debent esse deuote: deum timētes: celum cupiētes. Et merito: q̄ spōsum carnalem amiserunt: quo amisso debēt querere celestem. Ideo apl's vbi supra. Que vere vidua ē: sperat in deum. Practica sperat in deuz: q̄ immortalis q̄ nō fantasticus: q̄ pulcher: q̄ diues: q̄ sapiens: q̄ fortis. In q̄ sunt omnes thesauri absconditi: t speculum sine macula. Cādidus t rubicundus: t p̄e filijs dominuz speciosus.

¶ Feria serta bebdomade quarte De amore coniugali. Uel de laudibus mulierum.

UVA. BHSC. IyR_237

Erat quidā languēs Lazarus a bethania: de castello marie et marthe sororum eius. Joh. xi. Cum quadā vice predicaret bie rosolimis et inter cetera diceret. Ego ⁊ pater vnum sumus: iudei ipsum cum discipulis voluerūt lapidare. Sed ipse de manibus eorum euadens: abijt trans iordanē longe a bethania per dieram. Cuz autez ibi esset: videlicet in deserto Ephrem: vt dicit Glo. Interim Lazarus infirmat. Miserūt sorores vitam fratris desiderantes ad euz dicentes. Dñe ecce quem amas infirmatur. Quare nō dicunt. Veni Respondet Aug. Sufficit amanti nunciare necessitatē amici. Jesus autē dicit eis. Infirmitas hec non est ad mortē: sed p gloria dei: vt filius glorificetur p eam. Diligebat autē iesus martham ⁊ sororem ei⁹ mariā ⁊ lazarū. Hoc dicit ad ostendendū ꝙ non oportuit ꝙ maria et martha irent ad xpm psonaliter: sicut regulus: de quo Joh. iiij. Quia xps erat familiaris Lazaro ⁊ sororibus eius: ⁊ ibi frequenter hospitabat. Uñ mansit xps ibi duobus dieb⁹. Qō factū fm Aug. est donec Lazarus expiraret: sepultus iaceret: ⁊ sic miraculū clarius appareret. Quarta autē die: dixit discipulis suis. Eamus in iudeam iterum. Dicunt ei discipuli timētes in iudeaz reuerti Rabbi nūc querebant te iudei lapidare: ⁊ iterum vadis illuc q.d. nec tibi: nec nobis securuz est. Respōdit iesus eos. s. assecurādo. Nōne duodecim bore sunt diei. q. d. Si tunc habebāt voluntatē me lapidandi: modo nō faciēt: qz mutato tpe pōt volūtas mutari. Talis modus loquendi est apud oēs Uel sic. Nonne duodecim bore ⁊c. Bore sequunt diem: non dies boras. Et vos estis bore: iō debetis diē sequi. Sequit. Lazarus amic⁹ noster dormit. Quare mortē vocat dormitionē. Ñdet Glo. Qz sicut ē facile dormiēti suscitari cito a somno: sic xpo a somno mortis. Sz vado vt a somno excitem eum: qz facilius est xpo suscitare mortuū: ꝙ alteri suscitare dormientē. Dicunt discipuli. Si dormit salu⁹ est. q. d. Ex quo dormit signū ē sue curationis: vñ nō est necesse ꝙ tu vadas illuc. Putabāt dictū xpi de dormitione materiali. Uñ exprimit mortem Lazari dicens. Lazarus mortuus est gaudeo. Nō de eius morte absolute: sed ppter vos vt videntes eius suscitationē in fide confirmemini. Audiēs Tho. verba xpi: dixit socijs suis. Eamus nos ⁊ moriamur cū illo. Glo. Uerbū fuit amoris. Inuenit lazarū in monumēto quattuor dies habētē. Occurrit ei martha. Dñe si fuisses h̄ frater me⁹ nō fuisset mortuus. Glo. Apparet ꝙ credebat ipsum posse pseruare fratrē suuz a morte: tamē imperfecte credebat: qz videt innuere ꝙ non posset nisi absens ꝙtum psens. Sz ⁊ nūc scio: qz qcunqz poposceris a deo dabit tibi deus. Respōdit xps. Resurget frater tu⁹. Sz illa intellexit hoc de futura resurrectione.

UVA. BHSC. IyR_237

Unde subdit. Scio quia resurget in resurrectione in nouissimo die. Respondit iesus. Ego sum resurrectio ⁊ vita. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet: ⁊ oīs qui viuit ⁊ credit in me non morietur in eternū. Credis hoc. Respondit. Utiq; dñe. Quia ꝑ verbū xp̄i fuit instructa pleni⁹ de fide q̄ ante. Abijt cito ⁊ vocauit sororē suā: ⁊ eam ad xp̄m adduxit: illa añt ad pedes ꝓcidens: dixit v̄ba sil'ia marthe. Domine si fuisses h̄: frater meus non fuisset mortu⁹. Dixit ei. Ubi posuistis eū. Fuit v̄bū pie cōpassionis. Lachrymatus est iesus. Ratio: q̄a ipsum de tuto statu reducebat ad pñtē miseriā: exclamauit di. Lazare veni foras. Quare clamauit nomine ꝓp̄o. Rñdit Theo. Altius clamauit vt refrenaret ora gentilium fabulātiū in tumulis latitare animas defunctoꝝ. Quare alta voce dixit. Lazare veni foras: Quasi aduocaret de lōginquo. In hoc euangelio erit s̄mo de laudib⁹ femiarū Ubi tria videbimus.

¶ Primū d̄r cordialis dilectionis.
¶ Scd̄z d̄r humanalis correctiōis.
¶ Tertiū d̄r honeste instructionis.

Primū d̄r ⁊c. Cōclusio est meoꝝ iurista. ff. de arbi. l. si vnus. Et. C. de veteri iure enu. le. ij. Qd̄ ꝓpt̄ ꝓprietatem ⁊ hoc meum et tuum: venerunt discordie ⁊ litigia. Unde Señ. lib. de quattuor virtutibus. Quietissimā vitā agerēt homines in terris. Si hec duo v̄ba a natura oīm rerū tollerēt: meū ⁊ tuum. Propter hec inuente sunt leges: iura ciuilia: aduocati: procuratores rectores: notarij: officiales. Ex h̄ v̄bo meū ⁊ tuū veniūt lites: discordie: rixe. Ex hoc meū ⁊ tuum committunt̄ oīa mala. Unde Luca. in iij. Certamē mouistis opes. Quot sunt mortui. Fili⁹ nō respicit p̄rem amicus amicū. Et ꝓpter hāc cām antiqui pb̄i: singl'ariter Socrates vt ponit pb̄us. ij. Pol. et Plato in politica sua ⁊ plures alij: vt habet̄ xij. q. i. c. Dilectissimis. vt lites ⁊ discordie ⁊ oīa mala tollerent̄: ⁊ omnia in pace viuerēt: voluerunt oīa esse cōia. Possessiones: cāpi: aurū: argentū ⁊ oīa. Et q̄ ꝑcipue lites ⁊ discordie maxime excitant̄ ꝓpter mulieres. Uñ Lactan. in. iij. Nulla vehemētior discordiaruz est causa q̄ vni⁹ femine a multis marib⁹ appetitio. Et Iuuenalis. Nulla fere causa est in qua nō femina litē mouerit. Et Orig. Homelia Cananee Mulier caput pcti arma diaboli: expulsio paradisi: mat̄ delicti: corruptio legis antiq̄. Et Eccl'. xxv. A muliere sumpsit initiū oīs ꝑditio. Unde ⁊ plato ꝓut Lactan. iij. ⁊ Laertius in vita sua ponūt: de q̄ttuor agebat gr̄as nature. Primo: q̄ nō erat barbarus: s̄z grecus. Scd̄o q̄ non erat bestia: sed homo rōnalis Tertio: q̄ atheniēsis nō thebanus ⁊ q̄ natus tēp̄e Socratis. Quarto quia nō erat mulier: sed homo masculus. In secūdo de generatione. Mulier est mas occasionatus. Et ideo vt tales lites amouerent̄: voluerunt mulieres esse cōmunes. Cuius opinionis fuit Nicola⁹: vn⁹ de septez dyaconibus: vt ponitur

UVA. BHSC. IyR_237

xxiiij. q. iij. c. Quidā. Quē errorem prius posuit Plato ꝟm Tho. iij. ꝯ Gen. Uñ tales negarūt mr̄imoniū ⁊ cōiugiū. Contra quā opinionez instant docto. triplici medio ostendentes hoc esse incōueniens.

¶ Primo ratione.

¶ Secūdo auctoritate.

¶ Tertio exemplo.

¶ Primo rōne duplici. Prima honoris. Scd̄a dilectionis. Pr̄ia ⁊c. Filij tenentur honorare parētes. Exod. xx. Honora patrem tuum et mr̄em tuam. Et. xxi. Qui maledixerit patri aut matri morte moriat̄. Ephe. vi. Filij obedite parentib⁹. Et. C. de patria potestate. l. Congruentius. Et. ff. de in ius vocādo l. Genera. Que est rō. Propter eē qd̄ ab ipsis habēt. Quod quidem esse tam grāde bonū est: vt sit fundamentum oīm alioꝝ bonoꝝ. Naz qui nō habet esse: nullū alid̄ bonū habere potest. Non diuitias: non gloriam: non famā: nō sciam: non v̄tutes: non gr̄am: nō vitā eternā. Ip̄m etiā esse ab oībus est desideratū. Unde Arist. ij. aīe. Oīa appetunt esse: ⁊ illi⁹ cā agunt quecunq; agunt ꝟm naturā. Propter hoc bonum a parētibus habitum: libro de hebdomadibus Boetius dicit. Omniū bonoꝝ ipsum esse bonum est. Ideo Arist. ix. Ethi. Dijs ⁊ parentibus et magistris non potest reddi equiualēs. Defer o fili mi patri ⁊ matri grandē amorē ⁊ reuerētiam: quia habuisti ab eis digniorem rem hui⁹ mūdi. Ad ꝓpositum ergo. Si oīa essent cōia maxīe mulieres: ⁊ nullū esset matrimonium parentes nō discernerent̄ ab alijs Filius non cognosceret pr̄em: nec filia matrē. Et ecōtra existentibus oībus cōmunibus. Et deficiente ista cognitione: ꝑ ꝯsequēs deficeret honor et reuerētia. Qꝛ vt dicit pb̄s. iij. anime. Uoluntas non fert̄ nisi in bonum p̄cognitū. Et in. vi. Ethi. Oīs doctrina est de p̄cognit̄ Et Aug. x. de trini. Firmissime nouimus amari nisi nota non posse. Ideo non oīa debēt esse cōmunia: sz quisq; habere sua ꝓpria. Scd̄o rōne ⁊c. Naturalr̄ parētes diligūt ꝓp̄os filios. Unde pb̄s. viij. Ethi. Generātis ad genitū naturalr̄ est amicitia. In. vi. Pol. Amicitia est ꝟm naturā generātis ad genitum. Et de hoc lex ciuilis. l. fi. C. de curatore furiosi. Null⁹ est amor qui vincat amorē parentuz. Ex hoc pr̄ hac atq; illac discurrit vt filium foueat. Non timet estū nec alcorem: nec aliquod periculū. Ad ꝓpositū Si non esset matrimoniū: sed omnia essent cōmunia eadem rōne: ⁊ parentes non cognoscerent filios. Et deficiēte hac cognitōe parētes non nutrirent filios: nō nutriti deficerent. ⁊ ꝑ cōsequens mūdus deficeret. Unde apparet opinionem istorum non esse bonaz. ⁊ nō posse stare. Quapropt̄ venerabil̄ Beda super illo Job. ij. Nuptie facte sūt ⁊c. detestans eos etiā ip̄e q̄ detrahebant matrimonio dicit. Porro Traiani et Martiani ceterorumq; qui nuptijs detrahunt: perfidia ⁊ q̄ sit damnabilis insinuat. Si em̄ thoro immaculato et nuptijs celebrat̄ debita castitate culpa inesset

UVA. BHSC. IyR_237

nequaq̃ dominus ad bas venire. nequaq̃ eas signozum suozum initijs consecrare voluisset. Ille. Hoc sanctum matrimonium fuit institutum ab omnipotenti deo: in paradiso terrestri. Gen. iij. quãdo clamauit. Crescite ⁊ multiplicamini et replete terram. Non erat opus o deus: dicere hoc. Quia hec ciuitas tibi obediens fuisset. Nũ dus est plenus spurijs. Et christ' hoc ratificans. Matth. xix. Relinquet' homo patrem ⁊ matrẽ ⁊ adherebit vxori sue: et erunt duo in carne vna. Dixit vxori: non vxoribus: o concubinarie. Cui non sufficit vna mulier. In quib' verbis notatur strictissima ꝓiunctio amoris inter virum ⁊ vxorem. Unde Apost. epb. v. Viri diligite vxores vestras. Ad quem amorem inducimur triplici medio.

¶ Primo: exemplo sanctozum.

¶ Secundo: paganozum.

¶ Tertio: figura.

¶ Primo. xc. Gen. xiij. de Abrahaz q̃ tñ dilexit Sarram vxorẽ suam: vt ipam vocaret sozorẽ nõ vxorẽ. Dic inquit queso: ꝙ sozor mea sis. Quãdo ibat ad pharaonẽ. Preterea Gen. xxx. de Jacob qui tantum amauit Rachel: vt p ea sustineret frigus ⁊ tribulationes. Unde dicebat de se. In die non urebat estus et in nocte gelu. Sed videbãt ei dies pauci: pre amoris magnitudine. nõ alia ratione o Jacob nisi qz illam diligebas. ¶ Secũdo exemplo paganozum. Refert Valerius libro. iij. c. vi. ō Amore ꝓugali de Tiberio gracco: qui duob' anguibus apprehensis. ſ. masculo et femina: certificatus per aruspicem. ꝙ dimisso masculo vxori sua cito moreretur. dimissa femina ipe moreretur. statim feminam dimitti iussit sustinuitq; in conspectu suo seipsum interitu serpentis occidi. Preterea de Mithridate qui vxorem Hispicrateam tantum amauit: ꝙ nõ poterat pati priuari presentia sua. nec per bozam. Unde ex boc ipsum sequebatur tonsis capillis in bello: induta babitu virili. Et virum fugientem ab inimicis in armis sequebatur eum per loca deserta. Preterea de Marco Antbonio erga Cleopatrã: qui filare visus est cum ea. ¶ Preterea de Cu. planco. qui videns vxorem mortuam rediens de bello prelacbrymis in funere defecit. Preterea de illo qui vxorem in ferculo bibit mortuam duz esset in prelio intelligens vero boc reuersus est domum et cineres extumulari fecit ⁊ cineres illos omni ferculo imponebat. vnde ipse simul cum filio omnes comederunt. Preterea de. M. Planco. qui videns vxorem mortuam: vi amoris aperuit sibi cor vnguib'. Preterea de egregia. vxore Numine Pompilij. de qua Ouidius decimo quinto. Mortamo: pb. ipsa mortua: non vales sustinere tantum dolorem siluam abijt: ibi lacbrymans vitam suam viduatam. Si ergo romani boc fecerunt: et pagani: quare nõ magis christiani. Tertio. Figura. De annulo qui datur vxori in signum amoris: babet quattuor: cõditiões

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Prima: est aureus.
¶ Secunda: est rotundus.
¶ Tertia: in quarto digito.
¶ Quarta: q̄ sit tantum vnus.
¶ Prima ꝛc. Quia sicut aurū excellit oīa metalla: ita amor viri dz excedere oēs amores respectu vxor. Vñ Tbo. xxij. q. xxvi. dicit q̄ plus reuerētie debetur patri: sed maior amor vxori. Scđa q̄ sit ꝛc. In signū q̄ nunq̄ dz habere fine: nisi q̄ morte: postq̄ semel cōiuncti sunt. Tertia q̄ sit ꝛc. Q̄ est ibi quedā vena que ꝓcedit a corde in signum fidei: vt dz. xxx. q. vi. c. Femie. Quarta q̄ vnus: vt ostēdat amoris singularitas. Quia in oībus vult homo societatē. Gene. Nullus eligeret esse solus. Tullius. Natura nihil solitariū amat. Jn. vi. Etbi. Homo solitari⁹ aut de⁹ est aut bestia. In oībus ergo amicitiam vult homo nisi in amore vxoris. Noli metangere: nisi forte sit aliq̄s ifamis. Diligite ergo vxores vestras. Sed forte dicis. Cum vera amicitia fundet in bono vtili: delectabili: ꝛ honesto: vt habet Tbo. xxij. q. xxij. Et Tulli⁹ de amicitia. Et pbs. viij. Etb. Cuius vtilitatis est vxor in domo. Rñdeo. Dō ab ipa sunt ifinita bona. Eccl. xxxvi. Qui possidet bonā mulierē: incboat bonā possessionē Bona possessio: dat sustentamētuz homini. Jn eodē. xxv. Beatus qui habitat cū muliere sensata. Jn eodem. Mulieris bone beatus vir. Eccl's. vij. Noli discedere a muliere sensata: gratia verecundie illius super aurum. Non est aliquod ornamentum in domo: qō ei merito possit cōparari. Nō aurū: nō argētum. Illa est q̄ ꝓiem ꝛ matrē paretesq̄ oēs relinquit: ꝛ intrat domū tuā: sub moribus tuis: q̄ es bestialis. Hec est q̄ frumētū ordinat: pānos lauat: lacerata restaurat. Collūna est viri: ꝛ filioz. Quis ordinat domuz. Quis filios. Uere mulier. Si plāgis: plāgit ꝛ ipa. Si firmaris infirmat ꝛ ipa. Cibū nō capit. sōm oblita: q̄escere nescit. O quot sunt qui ab vxoribus sustentātur. Jō Eccl'. xxxv. Ubi non est mulier, gemiscit eger. Jn bui⁹ figurā. Genij. Dixit dñs Nō est bonū hoiez esse solū: faciam⁹ ei adiutoriū simile sibi. Dubiū q̄ritur: quis plus amat? Respōsio q̄ mulier: quia mulier ē dulcior corde: q̄ homo.

Secundum dō ꝛc. Cuz mānsuetudine debet corrigi: nō cū tyrannide: nec cum asperitate seu austeritate. non cum amaritudine: sed dulcedine. xxxiij. q. vlti. c. vl. Sidaritus dz habere vxorem in dilectione: ꝛ debita disciplina. Et pbs li. Jco. Uir non debet femine iniuriari: ne femina iniurietur sibi. Jn huius figuram: vt dicit magister in. iiij. di. xviij. Mulier non est formata de capite viri ne videretur domina. Unde Asculamus. Familia mihi displicet in qua gallina canente gallus tacet. Unde Prouerbioz. xxvi. Per tria mouetur terra: et quartum quod non potest sustineri. Per seruum cum regnauerit. Per stultum cuz saturatus fuerit. Per ancillam cum fuerit heres dñe sue

UVA. BHSC. IyR_237

Et per odiosam mulierē: cū in matrimonio fuerit assumpta. Ille. Quattuor sunt q̄ expellūt hoīem de domo. Fumus: ignis: aqua: et mala mulier. Preterea nō ē facta de pedib⁹ ne videret ancilla esse. Sed de costa: vt esset socia viri: et solaciū. C. de crimīe expilate hereditatis. Uxor ē socia viri. Et si qñ errat. Quia oēs sum⁹ defectuosi: iuxta illud Ja.iij. In multis offendimus oēs: dz corrigi cū māsuetudine ⁊ benigne. Non cū cōfusione vel verecūdia: aut publice cōtemptibiliter arguēda. Uñ varro in satyra q̄ Mappea inscribitur. dicit. Qđ viciū cōiugis aut tollendum aut ferēdū est. Qui tollit viciū cōmodiorē cōiugē p̄stat. Qui fert semet efficit meliorem. Unde ponit Aulus gellius li.i. noctiū atticarū Qđ cū euripides interrogaret Socratē. cur Xantippē vxorem suam litigiosam ⁊ que nūq̄ cessabat brūtulare ꝑ domū: non sineret. Rñdit Cū talē domi ꝑpetior: assuesco et exercitor: vt ceteroꝝ quoq̄ petulantiā ⁊ iniuriā facili⁹ ferā. ¶ Sed nota ſm alber. sup Lucā: tres sunt spēs mulierū. Quedā sūt suspecte. Quedā sunt medie. Quedam sunt ꝓbate. Primo ⁊c. Iste sunt artāde et disciplināde. Qr vt dr Eccl'iastici.xxv. Si nō ambulauerit ad manū tuā: cōfundet te in cōspectu inimicoꝝ tuoꝝ. Ideo sunt corrigēde. Et hoc tripl'r. Primo bonis ꝟbis. Eccl'isti.xviij. Corripe amicū tuuz et da locū timori altissimi. ⁊ Aug. in Regula. Corripite inq̄etos cōsolamini pusillanimes. Scđo minis Dauid. Irascimini ⁊ nolite ⁊c. Tertio ꝟberib⁹. Prouer.xi. Cor duruz in baculo ꝑcute. Prouer.xiij. Qui ꝑcit virge: odit filiū suū. Qr virtus stat in ꝟbis: herbis: ⁊ lapidib⁹. Ad de q̄rtū frater: bacul⁹. Scđo q̄dazs sunt medie. Et qr vt dr di. xxxiij.c. Habuisse. In reb⁹ ambiguis. absolutum nō dz eē iudiciū. Dz ꝓbare mulierē lēto passu. Tertio q̄dā sūt ⁊c. De his dicit Socrates. Pudica mulier custodia nō idiget. In ꝟbo custodia. Applica ꝯ viros: q̄ oēm libertatē tollūt vxorib⁹. Nō mireris si furant: eas absoluo Noli eas cedere baculo: qr nō possuz: qr papa hāc auctoritatē nō ꝯcessit. Iste ꝯ sunt relinquēde in libertate sua: et cū oī hñanitate corrigēde: si errant. Uñ Ber. ad Raymūdū vxorē bonā poti⁹ risu q̄ baculo castigabis. Col.iij. Uiri diligite vxores vestras: ⁊ nolite esse amari: vt.s. tractetis sicut ancillas. Non īmerito: Quia vt dr Eccl'iasti.xxvi. Mulier fortis oblectat virū suū. Quapropter apud romanos merito arguitur austeritas quattuor viroꝝ. De quib⁹ dicit Uale.li.vi.c.iij. Qui seuere se habuerūt ad vxores suas: eas male tractādo. Prim⁹ fuit. Qr Antisthius: qui videns vxorē suaz loquentem cum meretricula quadam libertina secrete eā repudiauit. Male se habuit. ¶ Secundus P. Sempronius qui cōiugem repudiauit: quia iuerat ad theatruz ad spectandum ludos: absq̄ sui licentia. Male egit. ¶ Tertius fuit Sulpitius: gelidus: qui vxorē repudiauit: qr iuerat capite discoop-

UVA. BHSC. IyR_237

to. Hoc erat p̄ceptum romanorū. Forte meli⁹: qꝛ velum expandūt: vt Ueñ. que oculo clauso eunt: et plus circūspectant: q̄ alie duab⁹. ¶ Quartus fuit Cu. Metellus. q̄ videns vxorem rubeam reuertēs de platea dubitauit auxisse vinarium cantaꝝ. Qꝛ erat p̄ceptum romanoꝝ: ne mulieres vinū biberēt. O q̄ bonū esset nunc: quia nimis garrulant. Uocauit eam dicens. Exuffla mihi in aurez. Dedit ei canatam vini. Ex hoc ipsam iugulauit. Male se habuit in hoc. Practica. O quāti hodie: qui arguūt vxores cū malis v̄bis di. Nepharia. ꝓditrix ebriosa. Si ē ꝓditrix ⁊ tu ꝓditor. si meretrix: ⁊ tu adulter. Femine dignitatē suam habēt a maritis. ff. de senatorib⁹. l. femine. Femine dignitatem a virorum dignitatibus sortiuntur. Iniuria facta vxori: est mariti. Mat. x. Qui vos spernit me spernit. In Autentico de Consulibus. §. Si v̄o. Col. iiij. Uxores nāq̄ coruscant radijs maritorum. Sunt vt canes in domo. Non sic o viri: sed cum mansuetudine vxores vestras corrigite. Ad qd̄ duplici exemplo inducunt̄ viri Primo de Job. i. Qui amissa om̄i substantia: a demone verberatus: ridebatur a muliere. Bn̄dic deo: et morere. Respōdit benigne. Quasi vna d̄ stultis mulierib⁹ locuta es. Nō dixit simpl'r: stulta: sed cōditionaliter. Secundo Tob. iij. Qui dū esset ad paritem quiescens. post sepelitionem mortuorum: hirundo stercus in oculos fecit. Factus est cecus. Mulier eū ridebat. Respōdit. Ille. Uana facta est spes tua. O mulieres vultis documentum quo eritis in pace cum maritis vestris. Facite illud consilium illius vetule: quod dedit iuuencule. Uis stare: cum marito in pace. Audi vide ⁊ tace. Uiri ꝓpter multas occupationes sepe clamant: vxor taceat. i. Pol. Silētiū: mulieri p̄stat ornamentū. Eccl'iastici. xxxvi. Audi tacens ⁊ ꝓ reuerentia accedet tibi bona gratia. Et si loquit̄ morose: dulcit̄. Prouer. x. Sermo moll'. frāgit iram. Inducūtur ad hoc exēplo virginis. Que quinq̄es locuta est. vt Albertus li. iiij. Com. ca. iij. Primo nazareth. Ecce ancilla ⁊c. Scd̄o in tēplo. Fili quid ⁊c. Tertio in nup. Uinum nō ⁊c. Quarto quādo salutauit Helizabeth. Quinto qñ dixit Magnificat aīa mea ⁊c. Due sunt regule viri ad vxorem. Prima eam amet. Secunda eam pascat et foueat. Alie regule vxoris. Prima ipsum honoret. Secunda res domus curet. Patet secunpum.

Tertiū ⁊c. Ut ipsaz īstruat bonis morib⁹: cū sit dat⁹ ei in magistrum: ⁊ caput vxori sue. Ephe. v. Mulieres sint subiecte viris suis: sicut dn̄o: qm̄ vir caput est mulieris. Sup quo Nicolaus de Lyra. Sunt imperfectiores viris: ⁊ quo ad sexū: quia ē mas occasionat⁹: ⁊ quo ad intellectum: quia deficiunt in discretiōe. Debet ergo vir eam docere. Alexāder magnus volens vxorari: quesiuit consiliū super hoc. quid agere deberet. Cui respōdit Aristo. suus

UVA. BHSC. IyR_237

preceptor dans quattuor documē ta necessaria omni volenti vxorari. Primū est. O alexander bñ cogites sup eam: qr si vis equum emere prius illū vides si habet la lapadina: si oculos gibbos: si bonā cropam. Plus de vxore. ¶ Scdm documentū. Debes cogitare si habet parētes bonos aut malos. Si bonos cape illam: qr vt dicit pbus. i. Icono. Impossibile est q filij sint mali communiter: quando parentes sunt boni. Si mali nō capias: qr idem pbus. Impossibile est negligentibus dominis: seruos esse sollicitos. Aut habet vnum bonuz ⁊ alium malū. Aut pater: aut mater. Si pater est bon⁹ ⁊ mater mala: magis timendum est. Quia filij plus capiunt a matre q̄ a patre. O quot videm⁹ malas ꝓpter matres que sunt meretrices Si pater est malus ⁊ mater bona potes eaz capere: qr filia plus matri q̄ patri assimilatur. ¶ Tertium documētum: vt ducat iuuenem magis q̄ vetulam. Non sine ratione. In lib. Icono. pbs. Oportet inquit viruz puellaz ducere in vxorē vt doceat bonos mores. O socie bonos mores nō turpia. Tob. ix. de semetipo ante q̄ ingrederetur ad sarram di. Surge Sarra ⁊ deprecemur deuz hodie: cras ⁊ post cras: qr his tribus noctib⁹ deo iungimur. Tertia autē nocte transacta: in nostro erimus coniugio. Ille. O quale hoc matrimoniū. ¶ Quartū est ⁊c. Ad virtutes. Quidā querunt diuitias Cōtra petrarcha li. d remedijs fortuitoꝝ. Nihil est importuni⁹ vxore multū dotata. Nihil sibi illicitū arbitratur: dñam se putat nō sociam Unde dos ingredit inde libertas. Uñ seruāda est regula Theophrasti. Melius est ducere pauperē pacificam q̄ diuitem litigiosam. Uñ Sap. Prouer. xxi. Melius est sedere in angulo domus: q̄ cū muliere litigiosa in domo conuiuij. Ex hoc Licurgus posuit legem suis athenienſibus: vt puelle indotate nuberentur ⁊ vxores eligerent nō pecunie. Et hoc sapienter: qr nō vxor nubit viro: sed auaricia est vxor. Aliqui querūt pulchritudinem. Dionys. iiij. Pulchrum ⁊ bonū oīa desiderant. Et hoc est malū. Ille it querendo brigam: querendo pulchraz Unde Theophra. Difficile custoditur: quod plures amant. Quare o Theophraste. Qr pulchra cito adamatur. Iste sunt que semp volunt stare ad fenestrā. Sup hostia aptādo capillos ⁊c. O īsane. Sunt alij qui ducunt ⁊ q̄runt bonos mores Et hoc est sanctum: ⁊ melius. Prouer. xij. Mulier diligens corona viri sui: q̄ mundū ornauere. Qd ptz quadruplici testimonio.

¶ Primo mulieꝝ veteris testamēti
¶ Scdo mulieꝝ noui testamenti.
¶ Tertio mulierum paganorum.
¶ Quarto mulierum sanctarum.
¶ Primo ⁊c. Eua. Sarra. Rebecca Rachel. Susanna. Hester. Asa: et aliarum sanctarum. secūdo ⁊c. Domina Clotilda regina francorum: que predicatione sua virum Clodouerum conuertit ad fidem christi cum omni regno suo. Dña Galla regina vngarie q̄ virum stepha-

UVA. BHSC. IyR_237

num cū oī regno suo cōuertit. Dña Theodolinda regina lōgobardoꝝ q̄ edifibauit eccl'am scti Job. monzie: ꝯuertit totū regnū suū. Monica Au. Magdalena totā marsiliā Sctā Cecilia. Ualeriū. s. Theodora Sisinnium. Dña blanca que cōuent⁹ plures reformauit. Uerificatur snia apl'ica. i. Coꝝ. vij. Sctificat⁹ est vir ꝛc. Tertio ꝛc. Dña amata regina latinoꝝ: mater Latini regis italie que inuenit lr̄as. xx. vsq̄ ad. x. cum mundus fuerit ꝑ. ij. M. annoꝝ fine: sz hec inuenit: vt dicit Isido. i. Ethi. Dña Isides q̄ fuit tēpore abrahe inuenit lr̄as hebreas ꝛ egyptias. Preterea dña Semiramis q̄ inuenit vsum brachaꝝ cum mund⁹ fuerit sine eis vsq̄ ad Noe Preterea. Domina dido q̄ bellū tenuit. Contra romanos que cōstruxit carthaginē. Quarto ꝛc. Caputhaꝝ Maria virgo que xp̄m genuit ꝛc. Mulieres fuerunt firmiores in fide. Uñ xp̄s p̄mo apparuit eis post resurrectionem q̄ apl'is

¶ Sabbatū. v. xl. Qd̄ v̄go maria est speciosissima sup oēs mulieres

Ego suz lux mundi: q̄ sequit̄ me nō ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite. Job. viij.

¶ Recitat exemplū Uincentius hysto. Qd̄ quidam miles fuit habēs castrum qui oēs transeūtes ꝑ viaz sine misericoria spoliabat. Hic virginez quotidie salutabat. Aue maria. Quadā vice monachus transiens fuit quē predictus miles spoliari precepit. Uir sanctus predones rogauit vt se ad dñm suum cōducerent: qꝛ secreta habebat secuz ꝯferēda: q̄ conducto. Uocetis inq̄t oēs de familia vr̄a. Cuz venisset q̄dam in mediuz q̄ erat camerarius oculis reuersis hinc inde circuibat Adiuro te inq̄t dicas mihi q̄re huc veneris? Rñdit ego sū demō. ꝛ. xiij. annis cū milite mansi: qꝛ princeps nr̄ me huc misit: vt die qua hic saluationē sineret occiderem. Miles aūt hoc andieus expauit: ꝛ ad monachi pedes ꝓuolut⁹ vitā emēdauit. Igit̄ mariā salutem⁹. Aue gratia ꝛc. Ego sum lux mūdi: q̄ sequit̄ me non ambulat in tenebris. Quadam die dixit xp̄s iudeis. Ego sum lux mūdi. Scd̄m Alber. sup Lucaz tria luminaria cōtulit de⁹ mundo. De q̄bus Gen̄. iij. Fecit de⁹ duo luminaria magna. Lumīare mai⁹. i. sol. Et luminare minus. i luna. Et stellas. Spūal'r. Maius luminare est xp̄s. De quo eccl'a. Sol iusticie xp̄s de⁹ nr̄. Et d̄r maius lumē: qꝛ super oēs lucet ꝑfectiōe vite. Mar. vij. Nemo bon⁹ nisi sol⁹ de⁹. i. Reg̃. ij. Nō est sctūs nisi dñs. Scd̄z lumē d̄r maria. de q̄ Ber. sup Can̄. Tolle corp⁹ solare qd̄ illuminat mūdū: ꝛ vbi dies. Tolle mariā mar̄ stellā: ꝛ q̄d nisi vmbra mortis ꝛ tenebre relinquunt̄. Ille. Tertiū lumen sunt scti q̄ nos illumīauerūt bonis exēplis: quos inuocare debem⁹ in nostris aduersitatib⁹. Job. v. Uoca si est q̄ tibi rñdeat ꝛ ad aliquē sctōrū ꝯuertere. Ego sum inq̄t lux mūdi. Dixerunt pharisei ei. Tu de teipso testm̄ p̄bes. Testm̄ tu. nō est ve. qꝛ

UVA. BHSC. IyR_237

Prouer.xvi. Laudet te alienus.⁊ ij.Cor.x. Non em̄ q̄ seip̄m cōmendat ille ꝓbat⁹ est:sz ⁊c. Rn̄dit xp̄s Et si testm̄ ꝑhibeo de me testimonium meū ver̄ est:qꝛ scriptū est in lege vestra. Deut.xix. Duoꝝ hoim testm̄ ver̄ est. Scd̄m Glo. xp̄us habuit testm̄ a q̄ttuor. Primo a p̄re. Mat.xvij. Hic est filius meus dilectus ⁊c. Scd̄o a spūsancto in spē columbe in iordane. Tertio de seipso in ꝓpria ꝑsona. Quarto a dauid. Dixit dn̄s dn̄o meo.s.pat̄ dn̄o meo s.xp̄o. Sede a dextris meis. Alibi Dn̄s dixit ad me:filius meus es tu ego hodiegenui te. Sequit̄. Testm̄ meū ver̄ est. Hec locutus est iesus in gazophilatio.i.in loco vbi ponebantur pecunie ꝓ tēpli cōstructione. De maria p̄dicaturus.s.de eius speciositate:assumpsi verba in ꝑsona marie. Ego sum lux mūdi. Ubi tria videbimus in presenti.

¶ Primum dicit̄ oppositionis.

¶ Scd̄m dicit̄ declarationis.

¶ Tertium dicit̄ responsionis.

¶ Primū dicit̄ ⁊c. Utrū maria fuit speciosior oīb⁹ creaturis? Arguunt q̄dā ꝙ nō: qd̄ ꝓbant trib⁹ medijs.

¶ Primū est tale:vna res tanto est pulchrior q̄to ē miraculosa: qꝛ miraculū naturā p̄cedit. Exēplum de vino ī nuptijs qd̄ fuit mirabile: qꝛ miraculose ꝓductuz. Eua est miraculose ꝓducta:v̄go maria naturaliter:igit̄ eua erit pulchrior:igit̄ nō maria. ¶ Scd̄m est tale. Pulchritudo mulier̄ est magna occasio mali Eccl.ix. Propt̄ spēm mulieris multi perierunt. Et Hierony. Gladius igne⁹ est spēs mulieris: qꝛ.s.est cā mali. Eccl.ix. Auerte faciē tuam a muliere cōpta.i.ornata. Exēplū illius patris q̄ dixit. Meli⁹ est videre demonē q̄ ornatā mulierē. Virgo maria debuit oībus eē cā saluādi:⁊ cā boni ⁊ non mali ac occasio pereūdi:igit̄ nō debuit eē pulchra sz nigra. ¶ Tertiuz est tale:v̄go maria fuit hūilis:igit̄ debuit habere oēs causas humilitatis. Sed pulchritudo est cā suꝑbie ⁊ inanis glorie:iuxta illd̄. Fastū inest pulchris Exēplum regine Vasti. Hester.ij. Que suꝑba erat ꝓpter suā pulchritudinem. Unde pb̄s.ij. Pol. Melius est dicere muleri:modicam vel mediocrē esse q̄ magnam. Maria fuit humilis:igit̄ nō debuit eē pulchra ne eēt cā inanis gl̄ie. Alia opinio dicit ꝙ fuit pulchrior oīb⁹ creaturis. Ego sum lux mūdi: dicit hodie.⁊ Cañ.iiij.c Quaz pulchra es amica mea.s.quo ad corp⁹. Quaz pulchra es quo ad aīam. Ocl̄i tui colūbaꝝ igit̄ pz ⁊c. Ad hāc difficultatez? Rn̄deo s̄m Archiep̄m in.iiij. par.sum. Et alber.sup Missus est c.xlv. Et voraginez in mariali. Et Alexā.sup Lucā ꝙ sup oēs fuit pulchrior. Que cōclusio ꝓbatur tripliciter. Primo rōne. Secūdo auctoritate. Tertio figura.

¶ Prima rō est tm̄ de corpore.

¶ Primo rōne compositionis.

¶ Secundo rōne expulsionis.

¶ Tertio rōne exclamationis.

¶ Primo rōne ⁊c. Corp⁹ vnū tanto est pulchri⁹ ⁊ nobili⁹ q̄to ꝯtinebit in se nobiliorē aīam. Et hoc corp⁹ humanū est pulchri⁹ oīb⁹ corpibus brutoꝝ ꝓpter vnionē ad aīam rō-

UVA. BHSC. IyR_237

nalem. Igitur corporis pulchritudo auget ad nobilitatē aīe ad quā ordinatur vt suum pfectibile. Sed aīa virginis fuit nobilissima super omnes aīas post aīam filij. Igitur ⁊ corpus eius fuit nobilissimum ⁊ pulcherrimum super oīa corpora post corpus filij. Corpus em̄ filij: qr erat vnitum deitati. Ideo fuit pfectissimū in pulchritudine. Ideo corpus immediate ordinatum ad ip̄m: erat scd̄o loco pulcherrimum Sed illud fuit corpus matris vñ assumebat id qd̄ vniebatur diuinitati. Propter qd̄ sequit ꝙ fuit pulcherrimū corpus marie: sup om̄ia corpora. Ego sum lux mundi. Qd̄ Johānes declarauit. Apoc. xij. Signū magnū apparuit in celo. Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedib⁹ eius ⁊ in capite ei⁹ corona. xij. stellarum. Mulier hec: est maria: sole pulchrior: luna id est eccl̄ia sub ei⁹ dñio. Corona. xij. stellarū sunt. xij. priuilegia que habuit. Ego suz lux mundi. Ad polliendum eam videbimus. vi. affaytamēta q̄bus mulier solet polliri: vt sic dicere possimus. Ego sum lux mundi.

¶ Primū dicit ornamentū vestis.
¶ Scd̄m dicit ornamentū capitis.
¶ Tertiū dicit ornamētū pectoris.
¶ Quartū d̄r ornamentū cinguli.
¶ Quintū dicit ornamentū manus
¶ Sextum dicit ornamentū peduz
¶ Primū dicit ⁊c. Dū mulier affert in capite sertū: aut velum subtile: cum crudellis compositis ⁊ hmōi: Istud ornamentū habuit virgo. s. caritatem dei ⁊ ꝓximi. Primo dei: qr vt dicit Alexander sup Lucam. Nulla creatura christo excepto impleuit ita illud preceptuz. Math. xxij. Diliges dominū deum tuum: vt maria virgo. Unde de seipsa di. Cau. vi. Nunciate dilecto meo: qr amore langueo. Idem. Introduxit me rex in cellam suam vinariaz ⁊ ordinauit in me caritatem. Idez Uulnerata sum charitate: ⁊ eccl̄a. Uidistis eam plenam charitate et dilectione. Secundo ꝓximi. Quia tempore passionis: q̄uis sui dolores essent intensi videndo filium affligi: tamen volebat filium mori pro humane generationis salute. Et vt dicit archiepiscop⁹. Si alius modus non fuisset: ipsamet filium proprium occidisset. Quia non minor erat charitas sua q̄ abrahe: q̄ filium suū erat paratus ⁊c. ¶ Secundum est ⁊c. Que cooperit totā personam: de veluto: de scarlato: maria v̄go hoc ornamentū habuit scz pseuerantiam. De qua Hieronymus ad Furiam. Non enim queruntur a christianis initia: sz fines Paulus male incepit: sz bene finiuit. Idem ad Julianū heremitam Cepisse multoꝝ est: ad calcem peruenisse paucoꝝ. Fuit perseuerans vt dicere posset illud Ecclesiastici xxiiij. Usq; ad futurum seculū non ⁊c. Et Job. xxvij. Donec deficiā nō recedaz ab innocentia mea. ¶ Tertium dicit ⁊c. Ut pectorale preciosuz in pectore. Maria habuit hoc ornamentum. Quod intelligit fides que est necessaria. De qua ad Hebreo. xi. Sine fide impossibile est ⁊c. Et Cicero. i. de offi. Fundamentum autem iusticie est fides.

UVA. BHSC. IyR_237

Hanc aũt habuit Maria plenissime. Quia passionis tempe: totus mũdus fidem ꝑdidit: ista excepta que ip̄az sustẽtauit. O felix maria O sancta ꝛc. ¶ Quartum dicit̃ ꝛc. videlz el chauocoro. el centurino: vt mulieres que tot appendũt: vt videantur merascalchi. Maria h̃ habuit. Quod intelligitur iusticia Que clamat vnicuiq; reddere qd̃ suum est. Maria omnes sensus mortificauit. Apostolus ad Colo. iij. c. Mortificate membra vestra que sunt super terram. Uisum: a lasciua consideratione. Auditum: a nociua auditione. Tactum: a remissa operatione. Olfactum: a vana odoris requisitione. Gustum: a verborum inconsideratione. Ecce quomodo ꝛc. ¶ Quintum dicitur ꝛc. Annulos: cyrothecas habere ĩ manibus. Maria habuit hoc ornamentum: scilicz spez de deo. De qua p̄s. In te domine speraui ꝛc. Et idez. Mihi adherere deo bonũ est. ponere in domino ꝛc. ¶ Sextũ ornamentuz ꝛc. vt sunt planule in pedibus. De venetis: que vt videantur magne ꝛc. Maria habuit h̃ ornamẽtum. In pede sinistro planulam habuit. videlicet vitã actiuam. Quia vt dicit Hieronymus ad Cromatiũ et Heliodoruz. Hãc regulam virgo seruabat: vt a mane vsq; ad tertiam orationi insisteret. A tertia vsq; ad nonã in textrino opere se occuparet. Iterum, a nona ab oratione non recedebat: quousq; illi ãgelus appareret. De cuius manu escã accipere solebat In dextro contemplatiuam: vt vacare diuinis ꝛ orationibus. Unde Luce. x. Maria optimam partem elegit ꝛc. Ego sum lux mũdi. patz prima. ¶ Secũdo ratione ꝛc. Illa creatura in qua nullũ est peccatũ: ꝛ in qua sunt om̃s virtutes: tã cardinales q̃ theologice: illa est pulchrior omnibus creaturis. Sed in maria erant huiusmodi: igitur ꝛc. Prouerbioꝝ. vlt. Multe filie congregauerunt diuitias: tu aũt supgressa es vniuersas. Supergressa omnes. Primo in ea fuit charitas. Secũdo fides. Luce. i. Beata que credidisti. Tertio spes. In te domine speraui. Quarto iusticia. Esaie xi. Erit iusticia cingulum lumboꝝ eius. Quinto fortitudo: supportãdo patienter Ecclesiastici. xxiiij. c. Usq; ad futurum ꝛc. Sexto in ea prudentia. Luc. i. Cogitabat q̃lis esset ꝛc. Septimo fuit ĩ ea temperantia: quia parum locuta est. In p̃mo Pollitic. Silentium: mulieri prestat maximum ornamentum. s̃m Albertum in quarto li. Cõpẽ. theo. c. iij. Quinq; vicibus locuta est. Et merito illius verbi miraculum semper secutuz est. Primo nazareth. Luce p̃mo. Ecce ancilla domini. In ãcilla sunt quattuor. Primo q̃ sit prompta. Uirgo fuit. In verbo. Ecce. Secundo q̃ sit obediens. Uirgo sic. In verbo. Fiat mihi. Tertio q̃ sit humilis. Uirgo sic. In verbo. Ancilla dñi. Secutum est miraculum: quia filius de celo ꝛc. Secundo in templo. Luce ij. capitl'o. Fili: quid fecisti nobis sic. Secutum est miraculuz. Quia xp̃s ei obediens fuit. Erat inquit

UVA. BHSC. IyR_237

subditus illis. Tertio in nuptijs. Uinū nō habēt. Miraculū secutus est. Quia de aqua ꝛc. Quarto qñ salutauit Helizabeth Lu. j. Magnificat aīa mea dñm. Secutū est miraculū. Exultauit inḡt spūs meus. Ubi dicit Frāciscus de mayronis in quodā sermone: ꝙ ꝛbo ꝑpri mū illa mirifica ꝛba. Ecce ancilla dñi: ꝛ suū cōsensum ꝛbo firmauit: tunc inuēta est excessisse merita et pfectiones: ꝛ bona tam naturalia ꝙaccidētalia omniū creaturarum ꝑpter eminentiā ḡttuor virtutum que exprimunt in ꝛbo Ancilla. Prīa fuit obediēna. Secūda humilitas Tertia fides: per quaz captiuauit oēm intellectum in obsequiū dei. Quarta fuit charitas: dum ꝓtulit verbum tuū. Omne cor tuū omne esse: omne posse obtulit voluntarie deo omnipotēti. Unde patet scōa ratio. Tertio rone ꝛc. Quia omnis natio eā dicit pulchrā et sanctam. Naz ff. de officio questoris. l. i. Illi opinioni standū est que plurimorum testimonio ꝓbatur. Et ꝓbi losophus lib. de somno et vigilia. Oō ab omnibus vel pluribus ōz fidem habet ꝙ ita sit. Et. vij. Etb. Fama quam oēs famāt vel exclamāt: non potest esse in toto falsa. Et dist. xcvi. c. Extra. Et de officio et potestate delegata. c. Prudentia. Integrum est iudiciū: qō plurimorum sententijs approbat. Ad ꝓpositum. Ois natio mariā venerat ꝛ collaudat. Unde ipa dicit. Lanta. Quia respexit humilitatez ancille sue. Ecce enī ex hoc ꝛc. Unde laudatur a. vi. generationib⁹. Primo a saracenis. ꝛ turchis q̄ ipam adorant in templis suis ac thurificāt: ꝛ nomen eius in tanta reuerentia ꝙ blasphemātes eam graui pena puniunt. Fatent enī xp̄m de virgine natum: celum viuū ascendisse: sed non mortuum fuisse. Et demuz in fine mūdi: mundū iudicaturuz: vt patet in Alcorano. Et ipe Machometus in eodem dr. Dixerūt angeli ad mariā. deus elegit et purificauit te: ꝛ ꝑelegit te: sup omnes mulieres mūdas. Ille. Scōo a paganis laudat. Virg. in. iiij. egloga. Jā redit ꝛ virgo redeūt saturnia regna. Jaz noua ꝓgenies celo dimittitur alto. Et ꝙuis Hiero. dicat Virgi. hoc non intēdisse dicere de virgine ꝛ ego dico ꝙ hoc possibile fuit. Et rō: qa si caypbas ꝓphauit de mundi salute p mortē vnius. s. xp̄i: tñ ō non intelligēs. ita Virg. de christo ꝛ mre eius dñ dixerit. vt dicit Augu. Preterea ex grecis fuerunt sybille: vt Lactā. ponit earuz verba in greco: postea in latino: laudant be mariā. Tertio ab hereticis. Et si in multis errāt vt ab ecclesia diuisi: tñ mariā venerant. Illis exceptis q̄ dicunt habuisse alios filios ex ioseph: in residuis eam cōmendant. Quarto ab ecclesia que oīni sabbato officiuz celebrat: ꝛ statuit singlis diebus pulsari campanas de sero: de mane: de meridie. Et ꝺ bonorat⁹ in salutatione āgelica. O secularis dic Aue maria. Quito ab omnibus sanctis. Quid clamāt omnes scripture. Quid doctores. Quid apostoli. Quid euangeliste. Quid omnes sancti, Uere bonitas

UVA. BHSC. IyR_237

et virtus marie. Ego sum lux mūdi. Sexto a malis laudat̄. Nume. xxiiij. Balaam qui fuit idolatra: in spū ꝓphetie de maria dixit. Orietur stella ex iacob. Que est hec stella. vere maria. Quia sicut stella illuminat noctem: ita maria illumīat mundū pñtem tenebrosum pctis. Et hoc quidem triplici lumīe. Primo lumine miraculorū. O sancta maria de loreto: ⁊ de carauagio: q̄t miracula. Secūdo exemplorū: q̄ fuit exemplū oīm ꝟtutum. Tertio lumīe subsidiorū: q̄ adiuuat oīs nos. Unde Petrar. in laudē mr̄is. Qui cupit saluari in mariam conuertat oculos ⁊ illi corde hūili genuflectat. Nō derelinquit ad eius auxiliū recurrētes bono zelo: īmo coronaz impetrat a filio benigno: celoꝝ rege. Ego sum lux mūdi. Et sic patet scd̄m mysteriū.

Tertiū d̄r ⁊c. Ad primū rñdeo ꝙ scz miraculuz naturā p̄cedit: sed Eua ⁊c. Dico ꝙ in naturalibus hoc est veruz: sz in spūalibus nō habz locū: q̄ maria rōne maternitatis fuit pulchrior: cuz aīam habuerit nobiliorem. Et sic patet primū. Ad scd̄m ne scz eēt scandalum alioꝝ. Rñdet Alber. ꝙ pulchritudo in suo genere est bōa sed nihil est adeo bonū quin ex eo possit malus scādalizari. Uñ iudei scandalizabant̄ in ip̄o xp̄o: de ip̄i⁹ doctrina. Scis inquiūt apl̄i: quia pharisei audito hoc ꝟbo: scan. sūt. Nō debuit maria p̄termittere pulchritudinē suā ꝓpter scandalū passiuū q̄d sequi poterat. Unde patet rñsio ad scd̄m. Et hoc modo talis fit rñsio ad tertiū. Sed q̄ris modo Utruz fuit nigra: aut alba. Rñdet Alber. sup̄ Missus est. ca. xlv. Qd̄ non nigra simpl̄r: neq̄ rubea: neq̄ alba: quia isti colores dant quādā imp̄fectionem in p̄sona. Unde dici solet. Deus me ꝓtegat a lōbardo ruffo. Alamano nigro. hyspano albo. flamīeo cuiusuis pili. Fuit maria mixta coloribus: participās de oībus. quia illa facies est pulchra que de oībus coloribus p̄ticipat. Unde dicūt auctores medicine: ꝙ ille color q̄ est composit⁹ ex rubeo ⁊ albo est optimus cū cōmixtione tertij coloris scz nigri. Et hūc inq̄t Albertus ꝯcedim⁹ in mariā fuisse. Fuit nigra aliquantulū. Et hoc triplici rōne. Primo rōne cōplexiōis quia iudei tendūt in brunedinem quandā ⁊ ip̄a fuit iudea. Secūdo testificatōis. Quia lucas qui tres fecit imagines. Una rome. alia loreto. alia bononie: sunt brune. Tertio assīl̄ationis. Filius mr̄i cōiter assimilat̄: ⁊ ecōuerso. Sed xp̄i facies fuit bruna: igit̄ ⁊c. De qua nigredine. Uulgaris. O sole pulchrior. O plena luna. O mr̄ dei: ⁊ mortuo mari stella. O formosa q̄q̄ tu scis fusca. Et Can. Nigra sum: sed formosa. Et Dionysius: dum mariaz vidit di. Si de tuo filio nō esset nihil reuelatū: facile crederē nō esse alium deum p̄ter te. Ego sum lux mundi. Judith. c. Non est talis mulier in aspectu ⁊ pulchritudine ⁊ sensu verborū. Exemplū in vita basilij legit̄: ꝙ Julianus apostata cum iret pugnare cōtra persas: ve

UVA. BHSC. IyR_237

niens Cesaream Cappadocie petijt pro exercitu suo panē a beato Basilio qui episcopatum tenebat in ciuitate illa. Qui cuz afferret ei panem ordeaceū qualez habebat iurauit ꝙ cum rediret faceret eū ⁊ suos comedi: ⁊ ciuitatē destrueret Cunqꝫ suadente basilio populus iuisset ad quādam eccl'iam ꝟ̄ginis in vicino monte sitam: ibiqꝫ fuisset populus tribus diebus et noctib⁹ in oratione. In hora tertia noctis: vidit basilius mulierem speciosaz de celo descendentē in regio apparatu: puellis circundata sedens in throno. Mercurio occiso pro fide precepit militi vt se vindicaret de Juliano. Qui accept̄ armis: ⁊ omnibus que ibi erāt in abbatia Basilij: in qua erat corpus. Julianuz est aggressus in p̄lio: ⁊ ip̄z occidit. Qui in papilione moriens clamabat. Uicisti ne galilee sanguinem non ꝓiciens in aerea.

¶ Dominica de passione.

De blasphemia.

Vos autem ihonorastis me. Jo. viij. ¶ Cum mirabili intelligētia: elegāti ⁊ pelegrino cōceptu concluserūt doctores sancti. N. donum lingue fuisse cōmunicatū homini principal'r: vt cum ea debeat laudare cum viuis preconijs ⁊ indefessis cōmendationib⁹ diuinam bonitatem sui factoris. Vñ Lact. lib. de ira dei ad Dona. Ostendaz autem cur deus fecerit ipsum hominem. Sicut em̄ mūdum machinatus est: propter hominē: ita ip̄m ꝓpter se: tanq̄ diuini templi antistitem spectatorem: rerumqꝫ celestium. Ideo solus sermonem accepit ⁊ linguam cogitationis interp̄tem: vt enarrare possit maiestatē domini sui. Nota in verbo. Solus sermonem. In primo Politicorū. Nullum animal habet sermonem nisi homo: ⁊ hoc totū vt deum suū laudet. Sed hoc non facit scelest⁹ ⁊ ingratus blasphemator: qui inferiorem se facit omnibus creaturis que s̄m modum suuz laudāt creatorem. Augustinus in sermone: ad heremitas. Ad nutum domini: sol non deuiat a via sua: nō luna: non stelle. Campi decorātur floribus: crispatur silua. In nemore cytharizat auicula: insensibilia obediūt deo: solus homo voluntati dei resistit. Ille. Quia ip̄e cum blasphemat ei maledicit. Qd̄ hodie iudei fecerūt. Applica euangeliū hodiernum. De blasphemia erit sermo: vbi tria sunt videnda.

¶ Primū d̄r diffinitionis:

¶ Scd̄m d̄r abominationis:

¶ Tertiū dicit̄ punitionis.

Primū d̄r ⁊c. Doctores ecclesie diffiniunt omnes blasphemiā di. Blasphemia ē attribuere deo qd̄ deo nō cōuenit vel negare deo qd̄ deo cōuenit: vel attribuere creature qd̄ ꝯuenit creatori. Ille. Quam materiaz tāgit Tho. ij. ij. q. ij. ar. i. In. iiij. dist. xiiij. In p̄mo mō peccabant q̄dā heretici. De quib⁹. xxiiij. q. iij. c. Quidā autē heretici: q̄ dicebāt deū esse corporeū: ⁊ habere hu

UVA. BHSC. IyR_237

mana membra. Contra quos Jo. iiij. Deꝰ spūs est. In hac spē peccāt illi qui dicūt deum esse partialem ⁊ partesenū: qꝛ attribuunt ei qđ ei nō conuenit: quia nō est partialis. Act. x. In veritate compari: qꝛ non est acceptor ꝑsonaꝝ deꝰ. Ad Ro. ij. Non est acceptio ꝑsonarum apud deum. Et extra de preben. ⁊ dignitatibus. c. venerabilis. Secundo negare ei qđ ei cōuenit. In hac specie peccabant quidā heretici q̄ dicebant deum nō habere curam de hoc mundo: sꝫ dyabolus vt fuerūt manichei: de q̄bus vbi supra. Ponebant duo principia. Bonum. s. deum quē volebāt esse dn̄m celoꝝ. Malum. s. dyabolum quem volebant esse deū mūdi. Contra quos Job. i. Omnia ꝑ ip̄m facta sunt ⁊c. In specie hac peccant qui dicunt. Dio non po far quello e quel altro Contra p̄s. Omnia q̄cunq̄ voluit fecit. Tertio attribuere creature ꝙ cōuenit creatori: vtputa facere miracula. In hac peccabant iudei. de q̄bus Lu. xi. Qui dicebant de xp̄o In beelzebub principe demonioꝝ eijcit demonia. In hoc pctō peccāt pessimi incantatores q̄ putāt facere sanationē vulneꝝ suis suꝑstitionibus cū soli deo cōueniat. Unde p̄s. Qui facit mirabilia magna solus. Et a Cano. xxvi. q. vi. c. episcopi. A dyabolo tenent̄ captiui: qui relicto creatore: dyaboli auxilia q̄runt. Quod peccatum est grauissimum inter alia.

¶ Qđ ꝓbatur in p̄senti triplici rōe

¶ Primo rōne inclinationis.

¶ Secundo ratione duratienis.

¶ Tertio ratione superationis.

¶ Primo rōne ⁊c. Una maxima est in theologia. Illud peccatuꝫ dicit̄ minus graue qđ maiorē habet inclinationē ad illud cōmittendum. Et maius graue qđ habet maiorē inclinationē ad illud cōmittenduꝫ Exempli gratia. In eodem genere peccati minus peccat iuuenis q̄ senex in peccato luxurie: qꝛ plus inclinat̄ ad illud cuꝫ sit calidior. Uñ pb̄s. iij. Topicoꝝ. Iuuenes magis q̄ senes molestant̄ a cōcupiscētijs Sup̄ quo Aueroys. Complexio iuuenum est calida et humida. Senum aūt sicca ⁊ frigida. Unde grauius peccant. Cicero. i. de officijs. Cuꝫ omni etate luxuria turpis sit senibus tamē fedissima est. Unde Danielis. xiij. de senibus israel qui Susannam voluerūt violare instigante spiritusancto fuerūt condēnati. Adultera v̄o qꝛ iuuenis. Jo. viij. fuit defensa a xp̄o. Uade ⁊ amplius noli peccare. Ad propositu ꝫ Omne pctm̄ habet aliqđ motiuuꝫ ad illud cōmittendū. Excepto peccato blasphemie. Quid mouet gulosum ad gulā. Certe gula vicium sancti Blasij. Quid luxuriosus ad luxuriā: mulier ⁊ delectatio. Quid vsurariū ad vsuras. Congregatio tp̄alium. O blasphemator q̄s ad blasphemiā te inuitat? Responde ꝙnihil: immo inclinaris ad ipsum laudanduꝫ ⁊ ad magnificandum: qꝛ vt dicit lex. l. Sed si. ff. de petitione hereditatis. §. Consuluit. Bene facienti benefacere debemꝰ. Ille est qui pro nobis est incarnatus: crucifixus: mortuus. Tamen

UVA. BHSC. IyR_237

vituperant̃ mẽbra nobilissima q̃bus nos redemit. Corp⁹ vz ⁊ sanguinem. Uñ bene cõquerit̃ Isa. i. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipsi aũt spreuerũt me. Cognouit bos possessorem suum: ⁊ asinus p̃sepe dñi sui: populus autẽ meus me nõ cognouit: ⁊ israel me non intellexit. Ille. Qui poterat te facere lapidẽ lignum: tamẽ ad sui imaginẽ fecit Unde ptz ꝙ maius est peccatũ rõne ⁊c. ¶ Scd̃a rõ ⁊c. Conclusio est Tho. in. xxij. q. clxxxvi. ar. x. Quod peccatũ tanto est grauius q̃to est durabilius: vt etiã pz de virtutib⁹ Charitas est maxima oim virtutũ quia est durabilior alijs cuz in patria omnes alie deficiant. Ad ꝓpositum nostruz. Quãto plus homo perseuerat in peccatis: tanto plus grauat̃ ꝯscientia. O pater nolo cõfiteri hoc anno aut per. xiiij. annos homo ꝑmanet in peccatis: cui malum facis? Uere tibi q̃to plus moraris in miseria. Extra de cõsuetudine. c. tanto. Tanto inquit grauiora sunt peccata: q̃to diutius infelicem aĩam detinẽt alligatã. Et in c. finali. ⁊. xxiiij. q. i. pudẽda. Consuetudo mali nõ minuit peccatum sed auget. Ideo eccl̃ia precipit. Extra de pe. ⁊ remis. c. Omnis vtriusq; sexus: vt oẽs in paschate se presentem patri spirituali ꝑ confessionem: vt nullus habeat causam in peccatis ꝑseuerare: ⁊ se abscondere a cõfessione. O presbyteri. O curati aperite oculos vestros super gregẽ. Unde archieps̃ de florentia in morte flebat: qꝛ timebat de ouibus suis. Redeamus ad nostrum ꝓpositum. Cũ ergo pctm̃ blasphemie duret in p̃senti ⁊ ꝑseueret in futuro ꝙ non faciunt alia pctã. Igit̃ rõne durationis est pctm̃ grauissimum. Audi Io. in Apoc. xvi. Blasphemauerũt deũ celi pre dolorib⁹ ⁊ vulneribus suis: vbi dicit Tho. xxij. q. xiij. arti. iiij. Qd̃ sicut in btis post iudiciũ erit laus vocalis in paradiso. Iuxta illud. Exultationes dei in faucibus eoꝝ: ita in dãnatis erit blasphemia vocalis. O blasphemator dei ⁊ sctõꝝ illũ deũ illuz xp̃m illã virginẽ: illũ sctm̃ quẽ in p̃senti blasphemas: sic facies in ĩferno. Et sicut eccl̃a in presenti inuenit sanctos ad cantandum in letanijs. Sancte petre ora ⁊c. ita erit ĩ inferno. ¶ Tertia ratio ⁊c. Glosa super illo verbo Isaie. xviij. Ad populum terribilẽ. Oẽ peccatũ blasphemie cõparatũ leui⁹ est. Iteruz Nihil est horribili⁹ blasphemia. q̃ os suum ponit in celũ. Quantũ sit graue hoc pctm̃ colligi põt ex rõne qꝛ superat q̃ttuor grauissima pctã vt ponunt oẽs theologi cum rationibus euidentissimis.

¶ Primum est pctm̃ paganorum.
¶ Scd̃m est pctm̃ homicidarum.
¶ Tertium est pctm̃ hereticorum.
¶ Quartum est pctm̃ iudeorum.
¶ Primum est ⁊c. vt dicit Tho. xxij. q. xiij. Infidelis ea dicit d̃ deo ⁊ loquitur que licet sint falsa: tñ credit vera. Turchus negat xp̃m ⁊ ei⁹ matrem. Quare hoc? Quia sic credit. Iudeus negat xp̃m mr̃em apostolos: quare hoc? Qꝛ sic credit. Christianus blasphemat ⁊ loquitur de dee ⁊ sanctis q̃ scit oĩno nõ esse ve-

UVA. BHSC. IyR_237

ra. Clamat deū tradito:rē: ꝙginem putaną. ſCu facis illis ficu in oculis: ſcis non esse verū: ideo ꝛc. Scōz pctm̄ ꝛc. Supat pctm̄ homicidaz. Ratio: quia ꝛ ſi alij pctōres deo cō tumeliam inferant est ꝑter voluntatem eorum. Homicida vellet ſi posset inimicū occidere: ꝛ deū non offendere. Sed blaſpbem⁹ in contemptū deū blaſpbemat: volēs se vindicare de deo directe et; principaliter. Uenetijs quidam gladio imaginē crucifixi ꝓcussit: ꝛ sanguis eriuit. Uñ vſq; nūc: ampulla sanguinis xp̄i in ascensione ostēditur Et hoc ſuperat ꝓctm̄ ꝛc. Tertium est peccatū hereticoꝝ. Hereticus credit esse vera: q̄ dicit. blaſpbem⁹ aūt contra ꝓſciam ſuā de deo dicit que ſcit nō esse dicenda. O lingua feralis. Quartū peccatū ꝛc. Aug. ſuper .Mat. xxvi. Magis peccant blaſpbemantes deum trūphantem in celis: ꝙ qui crucifixerūt eum ambulantē in terris. Et est rō triplex ſm Alexan. in ſcōa parte ſumme. Tho. in. iij. Et in tertia pte. q. xlvij. ¶ Primo rōne cognitiōis. iudei nō cognouerūt ipm esse deuz. i. ad Cor. ij. Si cognouiſſent: nūq̄ dñm gl'ie crucifixiſſent: ꝙ uis non excuſentur a toto. Actuū. iij. Scio fratres ꝙ per ignoꝛantiaz feciſtis. Sed qui deuz blaſpbemāt: ſciunt ipm esse deū: vnde grauⁱ peccant ¶ Scōo rōne. ꝑmiſſionis: q; iudei non ꝑmiſerūt fidem in baptiſmo. Ab renūcio ſatbane: ſicut xp̄ianus qui ꝑmiſit ſuare diuina mādata. dimittere vſuras ꝛ dmōi. Judeus aūt hanc non fecit. Unde grauius peccat xp̄ianus ꝙ ille. ¶ Tertio ratione maioꝛis ſtatus. Quāto ꝑſona est nobilioꝛis cōditionis: tanto pctm̄ est grauius in eam factum: vt ꝛ. l. ꝓſ byteri. C. de epiſco. et clericis. Et Juuenalis libꝛo. iij. ſatyra. viij. Omne animi vitiū tāto ꝛſpectius in ſe crimē habz: quāto qui peccat maioꝛ habet. Sz ſtat⁹ xp̄i regnātis in celis digniꝛ est regnātis in terra. Illi vituperabant mortalē in pūtū: blaſpbemus autē immortalē in celo. Preterea iudei obturant aures ſuas ne audiant blaſpbemantes. Glo. ſuper illud Actuū. vij. Cōtinuerūt aures ſuas di. Ne audiāt blaſpbemiā. vñ ptz triplici rōne ꝙ peccatuz blaſpbemie est grauiſſimū.

Secūdū ꝛ. ꝛc. Una matrima ē in theo. Oō inter alia pctā hoc pctm̄ maxime ē abomīabile deo Oō patur triplici medio. Primo rōne. Scōo auctoꝛitate. Tertio exemplo.

¶ Primo rōne cōtrariationis.

¶ Scōo rōne aſſimilationis.

¶ Primo rōne ꝛc. Blaſpbemia ꝛeſt cōtraria trib⁹. Prio nature. Scōo ſcripture. Tertio creature. ¶ Prio nature: q̄ dicrat bñfactoꝛē ſuū esse cognoſcendū. Canis cognoſcit patronē ſuū: cū eū eſtū facit cū cauda cuz capite. Preterea aues celi ſuo modo: quanto magis bō deo ſuo. Unde pbs. iij. Ethi. Beneficiatus tenek repēdere vices ſuo bñfactoꝛi Et Señ. lib. de bñficijs. Ingratus est qui nō reddit. Jdē ingratiſſim⁹ oīm qui oblit⁹ est. Sed bō peioꝛ

UVA. BHSC. IyR_237

aīalibus efficit̄: cum lingua sit ei collata ad ip̄m laudandū. Eccl̄. li. Dedit mihi dñs linguā: in ip̄a laudabo eū. Sed cum illa vituperat̄. Ad Rom̄. ij. Nomen meuz iugiter blasphemat̄. Uere sic est. ¶ Scdo ꝯriatur scripture: que nos hortat̄ ad deuz laudandū. vt in p̄s. xxxiij. Canta oīno. Benedicā dñm i om̄i tempe: semp laus eius in ore meo Sap̄. x. Confitebor tibi dñe rex: et collaudabo deū saluatorem meū. Tob. iiij. Om̄i tpe bñdic deum. ad Ro. xij. Bñdicite ⁊ nolite maledicere. Uñ patz de scriptura. ¶ Tertio blasphemia ꝯriat̄ creature. Om̄is creatura laudat deū. Eccl̄ia in matutinis cātat hymnū triū pueroꝝ. Bñdicite dño oīa opa dñi ⁊c. Dic vsq; in finē. ⁊ alibi. Laudate dñm de celis: laudate eū in excelsis. Et amplius ciues mei. Dauid inuitat tres creaturas ignobiles ad ipsuz laudandū di. Laudate dñm dracones ⁊ oēs abyssi: ꝓpētes ⁊ volucres pēnate. O blasphematores q̄d ad hoc dicitis? Quid rñdet̄. Secūdo ratōne assimilatōis. Assimilantur blasphematores dānatis: ⁊ p nullum pctm̄ ita pōt cognosci pfecte ꝙ homo sit dānatus: sicut p pctm̄ blasphemie: quia vt dr ad loquelā cognoscit̄ homo: de qua patria est Mat. xxvi. De Petro dr. Galileus es: nā ⁊ loquela tua manifestuz te facit. ⁊ Judicū. xij. De Effrateo: q̄ dū dicere deberet Sebolet: aieba thebolet. Ita in ꝓposito de hoīet Uis cognoscere o hō de qua ꝓuincia es? Respice ad loquelā: si deuz laudas ⁊ sctōs: aut si eos vitu pas

Deus em̄ tres ꝓuincias fecit: et in qualibet istarū ꝓpriū linguagium posuit. s. ꝓuinciā celestē: terrestrē: ⁊ infernalē. Linguagiū ꝓuincie celestis: est v̄ba pacis ⁊ edificatōnis habere. hoc est deū bñdicere ⁊ laudare. p̄s. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe ⁊c. Linguagiū ꝓuincie terrestris: est d̄ terrenis tractare. Jo. iij. Qui de terra ē: de terra loquit̄. Linguagiū ꝓuincie infernalis: est deo maledicere ⁊ blasphemare. vñ dicit̄ de damnat̄ Esa. viij. Cū esurierit irascet̄ ⁊ maledicet regi suo. Cognoscit̄ igit̄ q̄s de q̄ ꝓuincia sit Qui igit̄ loquit̄ v̄ba pacis ⁊ edificationis ⁊ laudis dei: signuz est ꝙ ille spectat ad ꝓuinciam celi. Qui loquit̄ verba terrena et mundana signū est ꝙ spectat ad ꝓuinciā mūdi. Qui loquit̄ v̄ba mēdacij: maledictionis: ⁊ detractionis: signū est ꝙ ꝑtinet ad ꝓuinciā inferni: qꝛ illd̄ est proprium linguagium diaboli Exemplū de illo romano qui tres habuit filios ab vxore sua. Cōiter mulieres sunt in his pctis carnalibus: ⁊ postea se excusant. O pat̄ nolebā: sed ribaldus me decepit ⁊ mihi vim intulit. Ciuis autem iste ꝑcussit vxorē v̄beribus: iuxta illud Cor durū cum baculo frangit̄. Ex ira: dixit ei mulier eya. De trib⁹ filijs: vnū tm̄ habes legitimū. Cum quereret quem? Noluit ei indicare: Moriens testamentū fecit: vbi dimittebat bōa sua heredi legitimo post mortē: pater iussus est sagittari a filijs suis: vno excepto q̄ noluit p̄rez sagittare. Ad quez iudex Iste est ver⁹ fili⁹: qꝛ p̄rem sagittare

UVA. BHSC. IyR_237

noluit. Ad propositū. Qñ bō blasphemat: sagittat deū. Nō est ver⁹ filius dei: sed spurius ⁊ filius dyaboli. ¶ Sed dubiū q̄ritur. Utrū liceat maledicere creaturis irrationabilibus: vt terre: lapidib⁹: arboribus: aīalibus: pluuie: ventis: soli: lune: ac similibus. Uidet̄ ꝙ sic: qꝛ habet̄. ij. Reg. i. Audita Dauid morte Saulis ⁊ Jonate: maledixit mōtib⁹ gelboe. ¶ Preterea xp̄s: vt habet̄. Math. xxi. ⁊ Mar. xi. Maledixit ficulnee: in qua nō īuenit nisi folia. ¶ Preterea: qꝛ Job vt dicit̄ eiusd̄ tertio maledixit diei suo. Et dicebat. Pereat dies in qua natus sum: ⁊ nox in qua dictū est cōcept⁹ est homo: dies illa vertat̄ in tenebras. Rñdet Tho. xxij. q. lxxvi. ꝙ bñdictio ⁊ maledictio ꝓprie: potest ꝑtinere ad illā rem cui pōt bonuꝫ aut malū cōtingere. s. rōnali creature. Ipsis ergo irrationabilibus dr̄ cōtingere bonū aut malū in ordine ad creaturam rōnalez: ꝓpter quā sunt. Ordinātur aūt creature irrationales ad hoīem: tripliciter. ¶ Prīo ꝑ modū subuētionis inquātum ex eis subuenit̄ hñane necessitati. Et hoc mō a deo Gen. iij. Post pctm̄ primorū parentū maledicta est terra: vt. s. ꝑ eius sterilitatē hō puniret̄. Et Deutero. xxviij. Deus dixit. Si audire nolueris vocē dñi dei tui: vt facias ⁊ custodias om̄ia mādata eius ⁊ cerimonias q̄s ego p̄cipio tibi hodie: veniēt sup te omnes maledictiones iste ⁊ apprehēdent te. Maledictus eris in ciuitate. maledictus in agro. maledictum horreū tuū ⁊ maledicte reliquie tue: maledictus fructus ventris tui ⁊ fructus terre tue: armēta boum tuoꝝ: ⁊ greges ouiū tuarū. ¶ Scd̄o ordinant̄ creature irrationabiles ad hoīem ꝑ modū significationis. Et sic xp̄s maledixit ficulnee: in significationē sinagoge iudaice gētis: qꝛ non habebat nisi folia. s. verba legis sine fructu. Et ꝓpterea merito debebat arescere: ⁊ auferri ab ea regnū dei: qd̄ significatū fuit in ficulnea a xp̄o maledicta. ¶ Tertio ordinātur creature irrationabiles ad ip̄m hoīem ꝑ modum cōtinētis: aut tp̄is: aut loci. Et sic Job maledixit diei in q̄ nat⁹ erat ꝓpter culpā originalē quā nascendo ꝯxerat. Ita ꝙ maledictio illa nō arguit ī eo aliquā īpatiētiā Sed tm̄ arguit ⁊ explicat ꝙ die q̄ nat⁹ est ⁊ cōcept⁹: ꝯtraxit culpam originalē: q̄ radix est oīm passionū q̄s patimur ī hac vita. Dauid īsup maledixit mōtib⁹ gelboe: ad explicandā cedem q̄ in eis facta fuerat. Propt̄ea dicebat cū fletu ⁊ lachrymis. Mōtes gelboe nec ros: nec pluuia veniat sup vos ī q̄b⁹ cecide rūt inclyti israel. Saul ⁊ Jonatas amabiles et decori aq̄lis velociores: leonib⁹ fortiores. Filie isrl̄ sup saul flete ⁊ ego doleo sup te frater mi Jonata. Quare nō ē trahēdū in ꝯñtiā vt vnusq̄sq̄ ꝓ libito suo facturis irrōnabilib⁹ maledicat. Et siq̄s eēt q̄ malediceret reb⁹ irrōnabilib⁹ īquātū sūt creature q̄si ī cōtēptū dei: qd̄ hoīes faciunt: peccaret pctō blasphemie. Qd̄ peccatū quātū g̃ue sit: ⁊ ꝑ cōsequēs puniēdum: audi tertium mysterium.

UVA. BHSC. IyR_237

Tertium dr̄ ꝛc. Omnis lex clamat punitionem circa blasphemantes q̄ quintuplex est.

¶ Prima est diuinalis.
¶ Scda est ecclesiasticalis.
¶ Tertia est municipalis.
¶ Quarta est ciuilis.
¶ Quinta est paganalis.
¶ Prima est diuinalis. Leui. xxiiij. Quod cum filiꝰ mulieris blasphemasset nomē dñi a populo lapidatus est: vbi dr̄ ibi. Educ blasphemum extra castra: vt lapidet eum oīs ppl's. Et q̄ blasphemauerit nomen dñi morte moriat̄. Sennacherib rex assyriorꝫ obsidēs hierl'z eleuās se in supbiā blasphemauit nomen dñi. In sequenti nocte angelus pcussit de suis. clxxxv. milia hominū ꝛ ipe pre pauore fugiēs a ꝓprijs filijs occisus est. Et Judith. xv. Holofernes dū vituperaret nomē dñi: dicēs aliū deuz nō esse p̄ter Nabuchodonosor: a Judith muliere occisus est. Ecce prima lex.
¶ Scda lex. Extra d̄ maledictis. c. Statuimꝰ. Et Greg. ix. di. Qd̄ q̄ nomē dñi et v̄ginis blasphemauerit: publice dz puniri: vz ꝑ septez hebdomadas: ꝛ in q̄libz hebdomada in feria. vi. in pane ꝛ aqua ieiunet et dñicis diebꝰ añ fores eccl'ie tpe missaruz sine pallio ꝛ calciamētis stet: ꝛ ad collū corrigiā habeat. O cōfessores date talibꝰ penitētiā artā. In pane ꝛ aqua sine mīa: qꝛ merent̄ ¶ Tertia lex ꝛc. Nō est ciuitas xp̄ianorꝫ bñ regulata q̄ nō habeat cōstitutiōes ꝯ blasphemos. Sed nūc nō seruant̄ leges ꝛ statuta. Si malū de dño tēporali: punit̄ acriter. Dux Galeā Cremone fecit quēdam suspendere: qꝛ solū de se murmurat. Dñs mantuanus sil'r. Sed deus blasphematur ꝛ non est qui puniat. Exemplū notabile. Siracuse cū quidaz nauta crudelissime nomē dñi blasphemaret cadens in mari nō est visus ampliꝰ. Ad dies paucos repertus est in littore. Totum corpꝰ integrū inuentū est: lingua excepta q̄ forte deportata fuit ad infernum: vt ibi puniret̄. Quia Sap̄. xi. Per q̄ quis peccat ꝑ hec ꝛ torq̄tur. Quarta lex ꝛc. In autētico. Ut nō luxuriant̄ contra naturā Colla. v. Blasphemꝰ vltīo supplicio dz puniri. Suppliciū dicit glo. allegans. ff. de penis. l. Ultimum. Interpretant̄ solā mortē. s. decapitationē: dñt puniri sine remissiōe. Qꝛ vt dicit Hiero. Non est crudelitas ꝓ deo pietas. Et Boetius. iiij. de Conso. Punire malos iustū est: sed ipos euadere īpunitos īiustū. Et. l. Ita vulneratus. ff. ad. l. aquiliā. Delicta nō debēt remanere impunita. Et q̄re frat̄ Gabriel. Quia vt dr̄. C. de furtis. l. Si q̄s Impunitas delicti inuitat homines ad malignādū. O dñi temporales. O pretores. O officiales ciuitatū: ad vos clamo: q̄ iusticiā nō facitis super tales. Immo ꝙ peius est. In domibꝰ taliū tenent̄ lusores: scole fraudū: vbi dicunt̄ tot mala. Non sunt immunes ab hoc vicio: principes: barones: rustici: agricole: artifices. Et ꝙ dictu horribile est: non religiosi: nō sacerdotes: nō mulieres: non pueri. Unde Pius papa

UVA. BHSC. IyR_237

Confusa sunt oīa et turbata: blasphemat̄ deus: nullus timor: nulla legū reuerētia. O ingratissimi peccatores. O surētes animi. O venenosa ⁊ amarissima lingua. O deniq; pditissimi boīes: ⁊ q̄d male fecere vobis scti. In q̄ nocuerūt vobis. An nō assidue pro vestra salute intercedūt ad dñm. Nōne ⁊ v̄go illa pijssima mater gratie: fons mīe. ꝓ vobis īdefessa est aduocata. Quid ergo blasphematis illā ⁊ reliquos sanctos. O vere mala consuetudo qua boīes xp̄iani īiuriantur deo ⁊ sctīs ei⁹. In hac soli xp̄iani diuersi sunt qm̄ nō est aliq̄ natio: neq; iudeoꝝ: neq; gētiliū ⁊ paganoꝝ: in q̄ tot sint blasphemie et maledictiones sicut in ppl'o xp̄iano. ¶ Quita lex ⁊c. Apud īfideles ⁊ sarracenos qui blasphemat xp̄m ⁊ ei⁹ matrez punit̄ g̃uiter inter duos asseres: ⁊ sic viuus occidit̄. Ob quā cām parū sentiunt̄ ibi blasphemie ⁊ maledictōes. Sctūs ludouic⁹ rex francie: talibus linguā p̄scindebat. O xp̄iani principes: si hoc agūt īfideles: plus xp̄iani: q̄r sup om̄ia pctā de⁹ hz ꝓ malo hoc vitiū. Mātue. dū quidā lusores vituparēt nomē xp̄i ⁊ mr̄is ceciderūt oculi eoꝝ sup mēsaz. Preterea Greg. d. li. iiij. dialogoꝝ. Rome puer quinq; annorū dū blasphemaret nomē dñi in brachijs parentū demon ip̄m rapuit: nec plus visus ē. Credat̄ mihi. N. q̄ mittit deus pestes: bella: penurias: flagella: ꝓpter h̄ pctm̄. Conq̄ritur ip̄e de⁹. Isaie. i. Ue gēti peccatrici ppl'o g̃ui iniq̄tate semini nequā: filijs sceleratis blasphemauerūt deū israel: abalienati sunt retrorsum. O italia tāto vitio deprauata. O ppl'i tāto scelere deturpati. Timeo ne deseuiat cōtra vos furor dei. Corrigat g̃ vnusq̄sq; seip̄m ⁊ refrenet linguā suā ⁊ oēs pariter laudemus ⁊ bñdicam⁹ deū: qui benedict⁹ est ⁊ laudabilis ꝑ infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria. ij. dominice de passione. de honore parentum.

Miserūt prīcipes ⁊ pharisei ministros: vt app̄henderent iesuz. Jo. vij. ¶ Uidētes pharisei miracula xp̄i. Scd̄m Nicolaum de lyra: vt lazari suscitationē ⁊ filij vidue: ceci illuminationē. panū multiplicationē: ⁊ alia bona opa: inuidia moti sūt: nō tñ sunt ausi ire ꝑsonalit̄ ad capiēdū eū timore turbaꝝ sed miserūt mīstros: vt ip̄m app̄hēderēt. Scd̄m Tho. in cathena aurea q̄druplr̄ iudei conati sunt xp̄m cōprehendere. Aliqñ in sermone. Mat. xxij. Abeuntes pharisei cōsiliū fecerūt vt caperēt iesū ī s̄mone Aliqñ ī ope suo. Mat. iij. Erat hō hñs aridā manū: ⁊ obseruabāt eū si in sabbato curaret: vt accusarēt eū. Aliqñ ī iudicio. Job. viij. Adducūt ei mulierē in adulterio dep̄hensam. Aliqñ ī ꝑsona: vt hic. Sz xp̄s ꝯ hoc q̄ volebāt eū capere ī ꝑsona oñdit maximā potētiā: q̄r eū non app̄henderūt. Uñ dixit eis. Modicū tp̄s adhuc vobiscum sum. q. d. Quid me festinatis īterficere. Paruum tp̄us adhuc expectate. Et q̄d

UVA. BHSC. IyR_237

modo vultis facere. estis facturi: sed nō mō: qꝛ nolo. Queritis me. ⁊ nō īuenietis. Scd̄m Criso. Quesierūt iudei xp̄m. Queritis īquit me. Quādo. s. eoꝝ ciuitas hierusalem fuit capta a Tito ⁊ Uespasiano. ꝓbabile est tūc eos meminisse xp̄i et miraculoꝝ eius vt eius. s. p̄sentiaꝫ quererēt. Unde dixit eis. Et nō inuenietis. s. faciēdo miracula. Sequit̄ vbi sum ego vos nō potestis venire. glo. i. in potestate mea ē me occultare. Et vos ibi nō potestis venire ad querēdū me. Dixerūt ergo iudei adinuicē. Quo hic iturus est qꝛ nō inueniem⁹ eum. Nunq̄d iturus est in disp̄sionē gentium: et docturus gētes. Glo. Uerū quidam dixerūt: sed ignoranter dixerunt. Qꝛ xp̄s per almos apostolos suos docuit gentes ⁊ paganos: ⁊ ad fidē conuertit. Unde Tho. in postil. super Johannem. In totū mūduꝫ: et oībus locis: euāgelij noticia facta est ꝑ apostolos. In nouissimo aūt die magno festiuitatis. In nouissimo. i. ī octauo die. Qꝛ ꝑactis septē diebus festiuitatis tabernaculorū in octauo erat cetus festiū: ⁊ dicebat̄ illa dies sctīssima in lege. In illo ergo die magno et solēni stabat iesus ⁊ clamabat p̄dicādo verbuꝫ dei ⁊ dicēdo. Si q̄s sitit: veniat ad me ⁊ bibat. glo. i. si quis desiderat doctrinā vite: veniat ad me ꝑ fidē formatā ⁊ bibat aquam sapientie salutaris. Ex turba aūt multi crediderūt in eum. Et nemo misit sup̄ eum manus: quia nihil poterant facere: nisi inquantum ipse volebat. Applica. De honore parentū erit hodie sermo. Ubi tria videbimus in presenti.

¶ Primū dicitur obligationis.
¶ Scd̄m: dicitur punitionis.
¶ Tertium: dicitur inductionis.

Primū dr̄ ⁊c. Conclusio est Theologoꝝ: p̄cipue Tho. xxij. q. lxiij. ad tertiū. Et. q. cij. ar. ij. Et Olcoth sup̄ sapiētiā ꝙ triplici de cā: aut ratione: aliq̄s est honorandus et reuerendus: vt videbimus: inter que est pater.

¶ Primo. ratione virtutis.
¶ Scd̄o. ratione dignitatis.
¶ Tertio. rōne antiquitatis.
¶ Quarto ratione vtilitatis.

¶ Primo rōne ⁊c. In. iij. Ethi. Honor est exhibitio reuerētie: in testimoniū virtutis. In eodem. Uirtuti ꝑfecte: nō fit eondignus honor. In. ij. Ethi. Uirtuti debet̄ laus. In iiij. Ethi. Solus bon⁹ s̄m virtutē est honorādus. Unde Romani colebant virtuteꝫ et honorem ꝓ dijs suis. ¶ Secundo rōne ⁊c. Ut principes et prelati honorentur a suis subditis: etiam si essent mali. Nō quidem ratione malicie sue: sed ratione officij ⁊ dignitatis in q̄ sunt. Apostolus petrus prime Petri. ij. Deum timete: regem honorificate Ad Ro. xiij. Non est potestas nisi a deo: ⁊ qui resistit potestati: ordinationi dei resistit. ¶ Tertio rōne ⁊c. Ut senes: propter seniū sunt honorandi. Leuiti. xix. Coram cano capite consurge et honora personaꝫ senis. Et. i. Ad Thi. v. Seniorēꝫ ne increpaueris: sꝫ obsecra: vt patreꝫ Sap̄. iiij. Senect⁹ sp̄ venerabilis est. C. de iure enucle. l. Deo aucto-

UVA. BHSC. IyR_237

re. Tanta aūt a nobis antiquitati habita est reuerentia: vt noīa prudentiū viroꝝ taciturnitati tradere nullo patiamur modo. ¶ Quarto rōne ꝛc. Et in hoc pater carnalis ē honorandus. Math. xv. Honora patrem tuū ꝛ matrē tuam: qꝛ plura dant filio bñficia. Inter q̄ bñficia tria sūt potissima ſm Tho. iiij. di. xlij. Et pbs. viij. Ethi. Primū est esse. Scdm est nutrimentū. Tertiū est disciplina. ¶ Primū bñficiū est esse. Qd bonū qui nō hꝫ nulluꝫ aliud bonum pōt habere nō diuitias nō honores: nō famam: nō sciam: nō virtutes: nō gloriam: nō vitam eternam. Qd bonum ab oībus est desiderabile. In. ij. de aīa. Omnia appetunt esse: ꝛ illius cā agunt q̄c quid agunt. In eodē. Unum quod q̄ em̄ desiderat tueri ꝓprium esse. Cōmentator Auerois. Omne ens naturaliter desiderat ꝑmanentiaꝫ sempiternam. Job. i. Pellē ꝓ pelle ꝛ cuncta que hꝫ homo dabit ꝓ aīa sua. Istud aūt bonum habemus a parentib⁹ Hiero. Honorandi sunt parētes. qꝛ sunt nob ꝑmo cā nascēdi. Eccl'astici. viij. Honora patreꝫ tuū: ꝛ gemitus matris tue ne obliuiscaris. Memento: qꝛ nō nisi ꝓ illos natus nō fuisses. Et Thob. iiij. Honorem habebis matri tue omnibus dieb⁹ vite eius. Hoc bñficio motus est Coriolanus roman⁹ cōsul. De quo valerius li. v. c. iiij. Cū esset fact⁹ exul a romanis: ad volscos se ꝯtulit: cū q̄b⁹ gratiose viuēs ab eis dux est fact⁹ ꝯ romanos ꝛ p⁹ mlt'as ciuitates adeptas: se approximauit rome ꝑ mille passus. Mittunt̄ illi oratores a senatu ꝓ pace fienda: eos nō audiuit. Insuꝑ ꝛ sacerdotes cū insignijs ornati: sꝫ non audiunt̄. Tādē mater mitis Ueturia noīe cū ad castra veniret: vidēs eā fili⁹ clamare cepit. O mater vicisti irā meā: scio q̄d vis. Uñ pax facta fuit amore solū matris. Recordatus fuit Coriolanus bñficiū qd matri debebat. Si pagani hoc fecerūt: plus nos xp̄iani. Scdm bñficium dr ꝛc. qꝛ sunt educati ab īfantia sua grādi ꝛ grossi cū nō sit ī natura creatura q̄ ita nascit̄ īepta ad se adiuuāduꝫ: vt hō. Parētes aūt filiū nutriūt. Ex h̄ tenet̄ fili⁹ patrē ꝛ mr̄em sustētare ex hoc bñficio. ecclesiastici. iij. Fili suscipe senectam patris tui ꝛ nō ꝯtristes eū in vita illius. ꝛ in. vij. Redde illis sicut illi tibi. Ob cui⁹ cām volūt theologi: ꝑcipue Th. xxij. q. clxxxix. ar. vi. Qd si fili⁹ ī scl'o posit⁹ hꝫ parētes q̄ sine eo nō pñt se sustētar̄: nō pōt eos relinq̄re nec ingredi religionē: qꝛ ageret ꝯ ꝑceptū d̄ honore parētū. Uñ tenet̄ alere parētes. Uñ o filiole suscipe senectā laboriosaꝫ ꝛ onerosā recordās īfantie tue: qñ flebas turbabas domū: inq̄etabas dormiētes fatigabas matrē: fedabas pannos Sicut em̄ pater te tolerauit ꝛ mater: ꝛ tu eos tolera ī senectute. Uñ pbs. ix. ethi. Dijs parentib⁹ ꝛ magistris nō potest reddi equiualens. ꝛ ff. siquid in fraudem patroni. l. i. Pietas patris non est spernenda. Ad hanc pietatem inducitur filius duplici exemplo. Primo paganoꝝ Scdo aīalium. Primo paganoruꝫ vale. li. v. c. iiij. sub rubrica d̄ pieta

UVA. BHSC. IyR_237

te erga parētes: de filia romana q̄ vidēs matrē morti adiudicatā: vt fame moreretur in carcere: ꝑ dies plurimos fingēs se visitatiōis causa ad eā accedere velle impetrato aditu a custode carceris alimenta nō valēs ei portare lacte ꝓprio pauit eam: qđ dum iudici innotuisset matri donauit vitā. Admirās filie pietatē. Preterea de cane q̄ portabat panē in nemore ad sanctū Rochum. Preterea de rege Cyro. qui habuit in visione ꝙ filiꝰ filie sue coronā capitis arripiebat. Uñ ⁊ hoc filiā tradidit nuptui cuidā sotulari p̄cipiēs vt si puerꝫ hr̄et ip̄m occideret: qđ nō fecit: sꝫ in silua posuit ⁊ canicula pastoris ip̄m reperiēs lactauit. Preterea Romulus ⁊ Remulus a lupa sunt nutriti. Si aīalia hoc egere: q̄to plus hō capax rōnis. ¶ Tertiū bñficiū ⁊c. Qꝛ istruuntur a parētibꝰ in his q̄ sunt dei: vt sciant se signare: mēsam bñdicere. Et hoc bñficio tenent̄ parentes diliger̄. Ad Ephe. vi. Filij obedite parētibꝰ vr̄is in dño. Hoc em̄ iustū est: sꝫ dum loquor admirari nō desino: vñ est tāta inobediētia filiorū erga parentes. Cur blasphemant sctōs: sunt inhonesti: latrones: et hmōi. Reperio hoc totū: qꝛ nō corrigunt̄ de excessibꝰ suis. Eccl. vij. Filij tibi sunt: erudi illos ⁊ incurua illos a pueritia illoꝝ. Filie tibi sūt sua corpꝰ illaꝝ ⁊ nō oñdas hilarez faciē tuaz ad illas: vbi Tho. super iiij. Et hi. Pueri sunt docēdi in q̄ttuor. Primo ne dicāt turpia qꝛ Apl's Corrūpunt bonos mores: collo q̄a mala. Scđo ne audiant inhonesta In. vij. Pol. Iuuenes sunt custodiendi vt nec dicāt nec audiāt malū vel turpe aliqđ: qꝛ et dicere ⁊ audire aliq̄d turpiū: de facili fit facere aliqđ turpe. Tertio ne faciāt inhonesta Tul. i. de offi. Maxime autē hec etas a libidinibus arcenda est Quarto ne habeant mala cōsortia qꝛ. xxviij. q. i. c. Sepe maloꝝ consortia etiā bonos corrūpunt. Exēplo pꝫ de Lucretio ro. de quo Boetius li. doctrina scolariū meminit. Qui a p̄re absq̄ disciplina suit nutritꝰ: ⁊ aleis ⁊ meretricibꝰ sua consūpsit. A p̄re aūt pluries redēptꝰ a carceribꝰ: cū ad furcā duceret̄: querula voce a patre osculū petijt: cui nasum secauit morsu acutissimo. Si me inq̄t o pater correxisses: ad furcā nō irem. O p̄res. O matres. O parētes: cōmendo vobis filios vestros ⁊c. patet primum.

Secundū dicit̄ ⁊c. Quadruplex est lex q̄ clamat parētum honorem.

¶ Prima est diuinalis.
¶ Secunda est canonicalis.
¶ Tertia est ciuilis.
¶ Quarta est paganalis.
¶ Prima est diuinalis. Exodi. xxi. Honora patrē tuuz ⁊ matrē tuam Cōtra facientibꝰ đr. In eodē. Qui maledixerit patri aut matri morte moriat̄. Deut. xxvij. Maledictꝰ q̄ nō honorat patrē suū ⁊ matrē: ⁊ dicet oīs ppl'is amē. Et. xxviij. Qui subtrahit aliq̄d a p̄re suo ⁊ mr̄e: et dicit hoc non est pctm̄ ꝑticeps homicida est. Unde dñs ꝑ Ezech. xxij. Iudica ciuitatē sanguinū ⁊ ostēde eis oēs abhoīationes suas. P̄rem

UVA. BHSC. IyR_237

⁊ matrẽ cõtumelijs affecerũt: ideo dedi eos in opprobriũ gentib⁹: ⁊ irrisionẽ vniuersis ppl'i. Super quo Glo. quattuor pctã mortalia fuerũt cã diuisionis ⁊ destructiõis hierusalẽ. Primũ fuit pctm̃ auaricie. Scd̃m symonie sacerdotũ. Tertiũ xp̃i passio. Quartũ inobediẽtia parentũ. O quot filij ꝓterui: patres ⁊ matres nõ honorãt. ¶ Scd̃a lex ⁊c. di. xxx. c. Si q̃ filij parẽtes maxime fideles deseruerũt. ⁊ debitũ honorem eis nõ reddiderũt ⁊ hoc ip̃m ĩ eis nõ venerent̃ ꝙ fideles sũt anathema sint. Ille. i. excõicent̃: et eis tollat̃ eccl'e ingressus: vt infames ⁊ ribaldi ab eccl'ia precisi: in q̃bus verbis merito dubiũ q̃rit̃. Quẽ pl⁹ tenet̃ fili⁹ diligere: patrẽ an matrẽ aut sustentare dum sunt in pari necessitate. Seneca ponit hũc casum in lib. Declamationũ: sz non soluit Quidã pater fuit q̃ a pyratis fuit capt⁹ in mari. Ad filiũ mittit ꝓ auxilio habẽdo. Sz matre ceca domi manẽs: nec hñs aliud auxiliũ q̃ filij. Precepit ei vt secũ maneat ac ⁊ seruiat. Si patrẽ adiuuat matrem dimittit. Rñdent iuriste. Instituta de patria ptãte. In glo. qd̃ potius tenet̃ adiuuare p̃rem q̃ matrẽ: qꝛ plus hz a p̃re q̃ a matre. Exẽpluz summe. Pl⁹ tenet̃ illi q̃ dat palatiũ totũ q̃ dimidiũ. Pater dat filio formam in gñatiõe: Mater dat materiam. Et forma pl⁹ est q̃ materia. Credo ꝙ si mulieres interfuissent qñ hec lex facta fuit: clamassent.

¶ Tertia lex ⁊c. In autentico. vt cũ de appellatiõe cognoscit̃. §. aliud quoq̃ capl'm. §. Cognoscit̃. §. eas Collatiõe. viij. Et affirmat̃ in glo. ex̃ de iureiurando. c. quintauallis. Ubi assignãt̃. xiiij. casus in q̃b⁹ fili⁹ põt priuari iure paterno. Pro nũc solũ quattuor videbim⁹. Primus si p̃rem verberauit. In. vij. Ethi. pb̃s ponit de quodã qui patrẽ traxit ad certos gradus scale. Et hoc eidẽ euenit post mortẽ q̃ dñ a filio traheret̃ dixit. Non fac o fili. qꝛ patrem meũ vltra eũ nõ traxi. Secũdus si verbis cõtumeliosis ip̃m irritauit. Eccl'astici. iij. Ne glorieris in cõtumelia patris tui. Nõ em̃ est tibi honor sz cõfusio. Exẽplum illius filij q̃ post mortẽ patri apparuit di. O pater crucior in lingua: qꝛ te vitupaui vt verificet̃ illud: ꝑ que q̃s peccat: ꝑ hec ⁊ torquetur. Exẽplũ in. vij. Ethi. cũ rep̃hendere tur quidã ꝙ p̃rem verberasset. Respondit. Et ipse patrẽ verberauit suũ. Et filiuz puer ostendẽs di. Et hic cũ vir erit verberabit me. Tertius casus si p̃rem infamauit. Prouer. xxv. Audi p̃rem tuuz q̃ genuit te ⁊ ne contẽnas eum cuz seruierit mater tua. Exemplum illius scholaris q̃ bononie patrem a longe videns: dixit socijs esse famulũ p̃ris Pater dedit ei suã maledictionem O maledictio p̃ris q̃ terribilis es. Infra tres dies mortu⁹ est. Quartus casus: si patrez positum in carcere nõ visitauit: ⁊ ip̃m nõ ꝯsolat⁹ est. In his casibus lex ciuilis ponit hos casus. Ecce quõ filij sunt puniendi. ¶ Quarta lex est paganalis. Que ponit filiũ in sacco d̃ corio: ⁊ in ꝓfundo maris demergit. O btẽ leges: si nunc ista seruarent̃. O filij

UVA. BHSC. IyR_237

parentes amate: a q̄bus tm̄ amamini. Ad h̄ ꝓpositū videam⁹ exemplum pulchrū. ij. Re. xviij. de Dd̄. Cū em̄ Absalō ei⁹ fili⁹ tētassz expellere p̄rem de regno. Et pater ꝯ eū mouisset bellū. Cuz remāsisset Dauid in porta ciuitatis: qz erat senex p̄cepit Joab ⁊ Abisay q̄b⁹ erat cōmissa causa belli di. Seruate mihi pueruz Absalon: ita ꝙ egressus est ppl's ꝯtra Absalonē ⁊ suos in campum. Et factū est p̄liū ⁊ debellata est gens Absalonis ab exercitu Dauid. Accidit aūt vt Absalon ocurreret seruis Dauid sedens sup̄ mulū Cūqz ingressus fuisset mulus subter ꝯdensam quercū adhesit caput ei⁹ quercui: ⁊ illo p̄ capillos suspēsus. Joab tres lāceas accepit ⁊ fixit eas in corde ei⁹: cū nunci⁹ occurreret. Dauid q̄ sedebat inter duas portas ⁊ diceret filius tu⁹ Absalon mortu⁹ est. O dauid pijssime. O p̄r amātissime: non cogitauit Absalonis rebellionē nō dixit volebat filius meus accipe mihi regnū: iō infectus est: sz ascendit in camera di. Fili mi Absalon. Absalon fili mi. Quis mihi tribuat vt ꝓ te moriar Absalon fili mi. O amor p̄ris ad filium. Si qñ pater irascit̄ filio: non tñ malū vult de filio: īmo dolet: tristatur de eo: quia vt dicit ph̄s. vij. Ethi. Generātis ad genitum naturaliter est amicitia. Unde homo capax rōnis patrē ⁊ matrem diligat ꝓ posse suo. Honora ⁊c.

Tertium dicitur ⁊c. Inducimur ad hunc honorem parentum triplici rōne.

¶ Primo rōne exemplificationis.

¶ Scd̄o rōne premiationis.

¶ Tertio rōne punitionis.

¶ Primo rōne ⁊c. De xp̄o q̄ honorauit parētes patrē ⁊ matrē. Primo p̄rem Jo. viij. Ego honorifico p̄rez meū. De Joseph ⁊ matre. Luce. ij. Erat subdit⁹ illis. s. Joseph ⁊ mr̄. De matre ipsaz honorauit. Primo in vita. Secundo in morte suijpsi⁹ Tertio post mortez. Quarto ī morte illius. Primo in vita sua: qz semper ei obediēs fuit. Scd̄o in morte suijpsi⁹: qz tradidit obliuiōi oēs dolores suos passionis. Matrē vero cōmendauit Johanni. Fili ecce mater tua. Canta oīno. Mulier ecce filius tuus. Non dixit mater: qz mortua cecidisset. Tertio p⁹ mortem: qz pri⁹ apparuit illi suscitat⁹ ꝙ alicui post sui mortē. Quarto in morte matris: qz ad eius exequias cū oībus choris celestib⁹ affuit. Et postea fecit eam tm̄ honorari in ecclesia: ita vt plures videant̄ deuotiores ac magis feruētiores ad matrē ꝙ ad filiū. Qd̄ credit̄ oīno h̄ fieri vt ꝑspicue ostendat̄ ꝙ tū sibi placeat ꝙ filij honorificent parentes.

¶ Scd̄o rōne ⁊c. Qz tales p̄miant̄ triplici bono. ¶ Primum est vite ꝓlixitas. ¶ Secundū est bonoruz tēporalium multiplicitas. ¶ Tertius est filiorum fecunditas. ¶ Primuz est vite ⁊c. Exo. xx. Honora patrez tuū ⁊ matrez tuā: vt sis lōgeu⁹ sup̄ terrā. Rō est Tho. xxij. q. cxxij. Qui em̄ inq̄t est grat⁹ bn̄ficio meret̄ s̄m quandā ꝯgruentiā: vt sibi bn̄ficius cōseruet̄ ꝓpter ingratitudinez aūt meret̄ aliquis bn̄ficiū ꝑdere. Bn̄ficium autem vite corporalis: post

UVA. BHSC. IyR_237

deū a parētibus habem⁹. Et ideo ille q̄ honorat parētes q̄si bn̄ficio gratus meret̄ vite cōseruationez. Qui aūt nō honorat parētes tanq̄ ingratus meret̄ vita priuari. Ille. Exemplo pz Gen̄. xi. De Sem filio Noe: qz honorauit pr̄ez q̄ nō fecit Caym: d̄z fuisse melchisedech rex Salē quē ꝯstat diu vixisse. s. plusq̄ sexcētos ānos: q̄ fuit ex reuerētia. Sed ecōuerso breuē vitā fecerūt. Exēplo pz q̄ narrat sctūs Uincentius: q̄ Ualētie cōtigit: de quodaz qui ad furcā ducebat̄ ⁊ morte sibi īiuste data ꝓpter immanitatē tormentoꝝ confessus est aliq̄ q̄ nunq̄ fecit. Cum ad furcas duceret̄ in loco vbi nunq̄ cōmisit aliqd̄ crimen aut suspēsus aliq̄s clamare cepit. Iniuste morior hac vice: sz iuste ex peccato matris. Dum hanc percuterē dixit mihi. Utinā possis suspēdi. Qd̄ factū est. Eccl̄. xxx. Maledictio matris eradicat fundamenta ¶ Secūdum bonū ⁊c. Tales multiplicantur bonis temporalibus. Genes. xxvij. De Jacob: qui patri fuit obediens: meruit bn̄dictionez patris sui. Eccl̄i. iij. Bn̄dictio pr̄is firmat domos. ¶ Tertium bonum ⁊c. Tales habent pulchrā familiā. Eccl̄. iij. Qui honorificat patrē iocundabitur in filijs. In p̄s. cxxvij. Filij tui sicut no. ⁊c. ¶ Tertio ratione ⁊c. Genes. xi. De tribus filijs Noe Cham fuit maledictus: quia seruus. Glo. Cham patrem irrisit et semen suū in s̄uitutē perpetuaz damnauit.

¶ Feria tertia dn̄ice de passiōe. De violatione diei festi.

Ambulabat iesus in galileā. Non em̄ volebat ī iudeā ābulare: qz iudei querebāt eū interficere Jo. vij. s̄m glo. interlinearē. q̄uis xp̄s iesus posset int̄ iudeos eē sine nocumēto: tn̄ noluit se absentare: ante tp̄s debitū sue passionis: ostēdendo se verū hoīem ⁊ suā verā humanitatē. s̄m Nico. de lyra. Absentatio xp̄i fuit triplici de cā. Primo rōe sui: qz nolebat adhuc a iudeis occidi: ex eo q̄ nōdū tp̄s erat sue passiōis ab ip̄o electū. Unde bene dixit eis. Tp̄s aūt meū nōdū aduenit. Scd̄o rōe nr̄i: vt nobis exēplū daret cedere ire ⁊ turbatōi. Mat. x. Si vos persecuti sunt ⁊c. Tertio rōne iudeoꝝ. Uanū erat in iudeaz ambulare: ⁊ inimicos ad odiū incitare: cū nō essent habiles ad audiendū. Eccl̄. iij. Ubi nō est auditus nō effundas sermonē. Erat aūt in ꝓxīo dies festus iudeoꝝ scenophegia. Scenophegia. i. festum tabernaculoꝝ. Dicit̄ aūt a scenos qd̄ est vmbraculū. ⁊ phagin qd̄ est comedere: qz septē dieb⁹ comedebāt iudei ī vmbracul̄. Dixerūt aūt ad eū fratres ei⁹. glo. Nō erāt filij marie Cōtra errorē heretici Eluidij: qui dixit xp̄m hn̄isse fratres carnales. Sed dicunt̄ h̄ fratres de cognatōe sua. Hi ex miraculis xp̄i volebant reportare gl̄iam hn̄anā. Un̄ dicūt ei. Trāsi hinc ⁊ vade ī iudeā. i. hierusalē: vt discipl̄i tui videant opa tua. Et qz suggerebāt malū ei. scz

UVA. BHSC. IyR_237

gloriā humanā: qꝛ q̄erbant noīari rōne xp̄i: iō recusauit di. Tp̄s meū nōduꝫ aduenit. i. tp̄s manifestāde glorie mee: qꝛ in passione sua fuit cōfusus in oībus. Et dicit Amb. ꝙ sine femoralib⁹ fuit in cruce posit⁹ ad maiorē sui cōfusionē. Sed v̄go maria velū ꝓiecit in aere quo fuit coop̄tus. Tp̄s ergo meū adhuc nō venit: qd̄ erit post resurrectionem meā. Tēpus aūt vestrū semper est paratū. Glo. Tēpus mūdane gl'ie quā q̄ritis semꝑ est paratū. Uos ascendite ad diem festū hunc: ego aūt nō ascendā. s. eo modo q̄ vult: vt laudē ⁊ fauorē habeā ⁊ requirā Ascendit autez occulte: ⁊ murmur erat in ppl'o. Quidā dicebāt quia bon⁹ est approbātes ei⁹ doctrinā ⁊ miracula. Alij autē nō: sed seducit turbas. Nemo tñ palaꝫ loquebat̄ de eo. s. in bonū ꝓpt̄ metū iudeoꝝ. Glo. Judeoruꝫ. i. de tribu iuda: q̄a q̄uis oēs de ppl'o noīarent̄ iudei: tñ speciali modo noīabant̄ illi de tribu iuda. Et hi graui⁹ mouebāt̄ contra xp̄ꝫ: eo ꝙ in scripturis xp̄s erat ꝓmissus de tribu eorum. Isti aūt reputabant istum galileum: ⁊ ab eis extraneū. Applica. De violatione diei festi loq̄mur. Ubi tria contemplabimur.

¶ Primū d̄r modificationis.

¶ Scd̄m d̄r inductionis:

¶ Tertiū d̄r punitionis.

Primū dicit̄ ⁊c. Scd̄m doctores trib⁹ modis violatur festum.

¶ Primo: quia non cauetur a criminibus.

¶ Scd̄o: qꝛ nō inheret̄ sp̄ñalibus.

¶ Tertio: qꝛ nō abstinet̄ a manualibus. ¶ Primo aūt qꝛ ⁊c. Pro declaratiōe materie nostre. nota s̄m Tho. ij. ij. q. cxxij. ar. iij. ꝙ homini interdū ē necessaria recreatio corporalis ꝓpter multa sibi occcurrētia. Et illi tp̄s deputat̄ ad h̄ vt cibatio dormitio req̄es et hmōi. Uñ ph̄s. iiij. Et hi. Req̄es ⁊ lud⁹ in vita vident̄ esse necessaria. In. x. Et hi: Ludere ꝑ tp̄s: rōnē v̄tutis videtur h̄re. In. viij. Poli. Oīs arbor req̄e indiget. In eodē. Ludus fit ꝓpter requiē. Cato sic dicit. Int̄pone tuis: interdū gaudia curis. Ad ꝓpositū. Sicut necessaria ē req̄es corꝑi ita aīe inuenta est req̄es sp̄ñalis ⁊ recreatio: q̄ mēs hoīs reficit̄ ī deū. Et hoc ē vt hō abstineat se a pctis maxime dieb⁹ festiuis: qꝛ pctā pl⁹ h̄nt īpedire mētē ad deū vacandū: q̄ op̄a manualia. Uñ Exo. xx. Op⁹ s̄uile nō faciet̄ in eo. Opus s̄uile est opus pctī: qꝛ s̄uū facit demōis iux̄ illud Jo. viij. Qui facit pctm̄: s̄uus est pctī. Unde peccās violat festū. In quib⁹ v̄bis dubiū q̄ritur. Quis magis violat festū: et agit ꝯ p̄ceptū de sctificatōe sabbati: an q̄ agit opus manuale: an q̄ peccat ī die festo. Rñdet Tho. ij. ij. q. cxxij. ar. iiij. ꝙ q̄ peccat. Rō ē: qꝛ op⁹ manuale aliqualr̄ poterit eē licitum: de se ⁊ ꝑ se. iux̄ illud Gen̄. iij. In sudore vult⁹ tui vesceris ⁊c. ⁊ p̄s. Labores manuū tuarū ⁊c. qꝛ manducabis. Et. ij. The. iij. Si q̄s nō vult op̄ari: nō māducet: sꝫ peccare nūq̄ est licitū. Uñ est minoris culpe laborare q̄ peccare: ⁊ per ꝯñs plus violat festū. Uñ talis vt dicit Nic.

UVA. BHSC. IyR_237

de lyra sup Exodū. c. xx. Non soluz agit ꝯtra p̄ceptum: sed etiā ꝯ̄ duo. Exempli gr̄a. Aliquis facit furtuz die dñico nō solū agit ꝯ̄ p̄ceptū de sanctificatōe sabbati: sed etiā ꝯtra illud. Non furtuz facies. Preterea accedis ad vxorē ꝓximi tui. non solum agis cōtra p̄ceptū de sanctificatione sabbati: sed etiā ꝯtra illud Non mechaberis. O miserāda cecitas xp̄ianoꝝ: quia plura pctā faciunt ⁊ grauiora dieb⁹ festiuis: q̄ ꝑ totā hebdomadā: qñ deberēt laborare ꝓ aīa ⁊ deo vacare: quod non faciūt. Quidā accedūt ad meretrices ⁊ ibi bona expendūt: cuz deberent ire ꝓ familia. Prouerbi. xxvi. Qui nutrit scortū: ꝑdet substātiaz Quidā in vanitatib⁹ vt mulieres que ad ꝑdonātias eunt cuz suꝑbo ornatu ⁊ capite eleuato. De quib⁹ Hiere. iij. Eleuate sunt filie syon: ⁊ ambulauerūt extento collo. Exēplum illius p̄ris: qui vidēs pelagiam ante ꝯuersionē cū multa sollicitudine se ornantē fleuit di. Utinam cū tanta sollicitudine ornarē me quo ad aīam: sicut illa quo ad corpus. Incipiunt in sero p̄parare vnguēta. Quidā vadūt ad tabernas: ⁊ expēdūt ꝓ vita sua qđ poni deberēt in familia. De quib⁹ apl's ad Phil'. iij. Quoꝝ deus vēter est: ⁊ gl'ia in confusione eoꝝ q̄ terrena sapiūt. Verus dei cultor: cū de mane surgit p̄mo cogitat đ deo. iuxta illud Mat. vij. Primū q̄rite regnū dei. Gulosus aūt cogitat q̄d comedere debeat: ⁊ q̄d magis delectet. Ecclesia sua: est coq̄na. Altare mēsa acolyti: sunt seruitores mense. Quidā corizāt. nec respiciūt festiuitates apl'oꝝ aut alioꝝ sanctoꝝ. Ubi dicunt v̄ba ociosa: ⁊ fiūt tact⁹ inhonesti. Quidā ludūt ad cartas et taxillos: qđ est mortale pctm̄. Et ita festum violat̄. Qđ conq̄rit dñs Esa. i. Solennitates vestras: odiuit aīa mea: facta sūt molesta. Amos. v. Odiui ⁊ proieci festiuitates vr̄as: qꝛ scz nō facit̄ mihi eas. Rident demones sup nr̄as festiuitates. Treñ. iij. Uiderūt eā hostes et deriserūt sabbata vr̄a. Exēpluz demonis q̄ in missa noua exñs de duob⁹ ridebat. Primū: qꝛ q̄si null⁹ audiuit de epl'a ⁊ euāgelio. Scđz: qꝛ festa cū pctis pluribus agebāt Uiderūt eam ⁊c. extra de vsuris. c. Oēs dies dñicos a vespa ī vesperā cū omni veneratione decernimus obs̄uari: ⁊ ab oī illicito ope abstinere: et mercatū in eis mīme fiat.

¶ Scđs modus ⁊c. Exod. xx. Memēto vt diem sabbati sanctifices. Scđm Tho. ij. ij. q. vbi. s̄. In lege dñi illa dicūt̄ sctificari: que cultui diuino mācipant̄. Uñ de ꝯse. di. iij. c. Ieiunia. die dñico nihil aliđ agēdū: nisi deo vacādū: ⁊ qđ đꝛ de dñica: idē dicēdū de alijs festis ab ecclesia īstitut̄ ex p̄cepto custodiēdis vt đꝛ de ꝯse. di. iij. c. Pronūciādū vt festū pētb. Natiuitat̄ dñi: apl'oꝝ et alioꝝ sctōꝝ. Sed q̄ sunt in q̄b⁹ opz hoīem vacare. Rñdeo ꝙ in quinq̄ p̄ncipal'r: vt ponit Archiep̄s.

¶ Primo. contritioni

¶ Scđo. meditationi.

¶ Tertio. orationi.

¶ Quarto. auditioni.

¶ Quinto. elemosyne.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primo peccatores contritioni. Meditari pctā q̄ egit homo intra hebdomadā ⁊ de eis dolere. Unde Leuit. xvi. Sabbatū req̄etiōis est affligetis aīas vr̄as. s. p ꝯtritōem: vt exponit Orig. In hui⁹ figurā d̄r Job. i. Qd̄ cū trāsissēt dies. s. ebdomade sctīficabat eos. s. filios suos Exponit Alber. ꝙ om̄i sabbato admonebat filios suos de excessibus quos fecerāt ītra ebdomadā: ⁊ sic adducebat eos ad pctōꝝ ꝯtritōez. ¶ Scd̄o medi. ⁊c. Cogitādo bona q̄ tribuit tibi altissim⁹: qꝛ īcarnat⁹ qꝛ mortu⁹: qꝛ fecit te ad imaginem suā. In hui⁹ figurā Leuit. xij. Aī al qd̄ nō ruminabit erit immūdū. Nō ruminare: est nō memorare ⁊ meditari diuina bn̄ficia homi collata Inducimur a xp̄o ⁊ eius mr̄e. Lu. ij. Cū iesus esset. xij. annoꝝ ibat in bierl'm ad templū cuz alijs. Ad q̄d o maria. Recreatōis cā. Non vere sed vt vacarem diuinis. Unde d̄r. Maria autem conſuabat oīa v̄ba hec conferens in corde suo: sz pauci hoc agunt. Unde apl's. i. Corin. xiiij. In ecclesia volo. v. v̄ba sensu meo, loqui vt ⁊ alios īstruā. Quid credendū scilz. xij. articulos fidei. Quid faciendū. s. x. p̄cepta. Quid timēduz. s. inferni supplicia. Quid cauendū. s. septē vitia. Quid appetendū. s. paradisi gaudia. ¶ Tertio orationi. Job. v. Uoca si est q̄ tibi rn̄deat. Uade mane ad ecclesiam ora. i. Coꝝ. vi. Uacet̄ or̄oni. ⁊ gre. in registro. Die dn̄ico a labore terreno cessandū est: atq̄ oratiōibus insistēdū. ¶ Quarto auditōi misse ⁊ diuinoꝝ. De missa: qꝛ p̄ceptū est. De conse. di. i. c. Missas. de vesp̄is de p̄dicatione. O ciuitas que non vadis ad s̄mones. Non mireris: si tot pctis inuoluta es: qꝛ ignoras legē dei tui. Sed hec ignorātia nō te excusat: vt hn̄t canoniste. Ignorantia iuris nō excusat. scilz qn̄ hō ex defectu suo ignorat. In predicatōe declarant̄ ad q̄ homo obligat̄ ¶ Quīto elemosyne pauperū scilz illa die p̄cipue. In huius figuram Leui. xij. Qd̄ duo agni offerebant̄ die sabbati. alijs aūt dieb⁹ vnū tm̄ in holocaustū p pctō. Et Tob. ij. d̄r Qd̄ p̄parato prādio ī die festo: mittebat filiū ad inuitandū paupes p cōuiuio. ⁊ sanctus Ludouicus rex Francie volebat oīa noīa pauperꝝ in scriptis. Et tu fac sil'r. Mitte aliquid paupib⁹ oī festo de prandio tuo. ¶ Tertius modus: quia nō abstinet̄ a manualib⁹. Exo. xx. Opus s̄uile nō facitis in ea. Qd̄ intelligitur cessatio operū manualiuz. Et Leuit. xxiij. Septimo die nō facietis opus om̄e. In q̄bus v̄bis merito querit̄ dubium. vtrum peccent mortal'r nō s̄uantes festa ⁊ laborātes. Rn̄deo ꝙ laborātes triplici ratione excusant̄.

¶ Primo rōne necessitatis.

¶ Scd̄o rōne pietatis.

¶ Tertio rōne modicitatis.

¶ Primo rōne ⁊c. Cum q̄s bz segetes in agro: aut fena in pratis: aut vuas in vineis: ⁊ imminet p̄iculuz grādinū vel īimicoꝝ: ⁊ cū est ignis in fornace: ⁊ cū beccarij p̄parāt carnes in sabbato: nec vēdere pn̄t: ne marceat lz eis vēdere. Et cū barbitōsor in minuēdo sanguinez. Et de

UVA. BHSC. IyR_237

molendinis. In huius figurā apostoli excusabant̄ a pctō qui colligebant spicas ⁊ fricabant die sabbati ꝓpter necessitatē famis quā patiebant̄. Et xp̄s Jo. viij. in sabbato dixit. Tolle grabatū tuū ⁊ ambula Et Machab. i. Mach. ij. Nō violauerunt sabbatū pugnātes die sabbati ꝑ sui defensione. ¶ Scd̄o rōne ⁊c. Ut cū fit opus in ecclesijs in hospitalibus ⁊ alijs opibus pietatis Qui vt dicit̄ dis. lxxvi. c. vtinam. In opib⁹ misericordie dieꝝ distinctio nō est habenda. ¶ Tertio rōne ⁊c. Quando. s. opus modicum est et parum: qꝛ ſm theologos. Qd̄ modicum est: rō apprehendit vt nihil Sed quis explicet quātus est abusus christianoꝝ circa sanctificationem sabbati ⁊ festoꝝ. Quidā mercata faciūt: quidam emunt: quidā cum equis lucrant̄. Practica ꝯtra barbitōsores: calegarios: ⁊ oēs artes. Exēplum de illo q̄ nō celebratis festis deferret̄ ad eccl̄iam dum cantarent̄ letanie. Sctē petre. Sācte paule. Oēs sancti aures clauserunt. Unde patet primum.

Secunduꝫ dicitur ⁊c. Inducimur ad sanctificationem festorum: triplici rōne: vt habent doctores nostri.

¶ Primo rōne priuilegij.

¶ Secundo rōne exempli.

¶ Tertio ratione scripturali.

¶ Primo exempli: qꝛ vt d̄r di. lxxv. Dies dn̄ica est plena ꝑuilegijs. Int̄ alia sunt. viij. Primum qꝛ fuit primum oīm dieꝝ: cū in eo mund⁹ initiuꝫ habuit. Scd̄m priuilegiū erit vltim⁹ dies pn̄tis seculi. Tertiū: qꝛ in ea oēs angeli sunt a deo creati: ⁊ boni in celo glorificati: ⁊ mali expulsi. Quartū: qꝛ ea die p̄cepta sūt data filijs isrl̄. Quintū: qꝛ eadē die incarnatus est xp̄s. Sextum: quia descēdit ad lymbū patrū ⁊ aīas de lymbo extraxit. Septimuꝫ: qꝛ erit resurrectio mortuoꝝ ⁊ iudiciū vl̄e Octauū: qꝛ spūssctūs missus est in igneis linguis. Uñ pꝫ p̄ma rō ꝑuilegij. ¶ Scd̄a rōne ⁊c. Quia plura sunt exēpla īter alia tria sunt. Primum est paganoꝝ. Scd̄m iudeoꝝ Tertiū sarracenoꝝ. Primuꝫ est ⁊c. Uaro ī vltīo volumīe reꝝ diuinaꝝ recitat ꝙ romani p̄ma die ianuarij celebrāt festū Jani: q̄ fuit quidam q̄ regnauit in ꝑtib⁹ illis: vbi nūc est roma. A q̄ Jano mons ianicul⁹ dict⁹ est. In mēse februarij agebāt festuꝫ dee felicitatis. In martio agebāt festū martis q̄ fuit de⁹ bellorū In aprili agebāt festū fortūe quaꝫ dicebāt deā. In madio agebant festum dee flore: qꝛ dicebāt hr̄e ptātez sup flores cū in mēse illo flores adsint. ¶ Scd̄m est exēplū iudeoꝝ obseruāt mirabil̄r festū: cū nō liceat eis facere aliquid die sabbati: īmo nec incidere panē aut ignē accendere. ¶ Tertiū exēplū est sarracenoꝝ. Sarraceni maxima cū reuerentia celebrāt festa. Et defectuosi sup hoc inter duos asseres astringunt̄. ¶ Tertio rōne ⁊c. Nume. xv. Quidā īuēt⁹ colligēs ligna die sabbati: ad iussuꝫ moysi fuit lapidat⁹ Uñ ex hoc clamat de⁹ ꝑ scripturas Leui. xix. Sabbata mea custodite ego de⁹ vester. Deu. v. Obs̄ua diē sabbati vt sctīfices eum. Exo. xvi.

UVA. BHSC. IyR_237

In die.vij.sabbatū dñi ē.Jer.xvij. Sanctificate diē sabbati. In quibus verbis:duo dubia sunt videnda. ¶ Primū est. Qñ incipit festuz. An in sero. An media nocte: ⁊ qñ? Rñdeo ꝙ a vespa in vesperā.i. in sero. Eugenius papa declarauit ꝙ vsq; ad duas horas noctis laborari possit:vt barbitonsores:apothecarij. Contra eos q̄ vsq; ad mediā noctem laborant ꝙ est pctm̄ mortale. ¶ Scd̄m dubiū:q̄re supaddita sunt festa fctōꝝ vltra diē dñicuz Rñdeo ꝙ triplici rōne. ¶ Primo,cōfutatiōis:vt ꝯfundaret̄ error eorū q̄ dixerūt āte diē iudiccij aīas sctōruz nō ascēdere in celū. Qui fuit error grecoꝝ:vt dicit Tho.sup Job. Ad ostēdendū ꝙ tales mētiuntur eccl'a statuit sctōrum suffragia in eoꝝ solēnitatib⁹ implorari p̄dicās eos in celo regnare cū xp̄o. Eccl'ia canit. Gaudēt in celis aīe sctōrum ¶ Scd̄o rōne gratificatiōis. Señ. li.de bñficijs. Bñficiorū memoria senescere nō dz. Et debito gratitudinis:debemus cōmemorare bñficia nobis collata:vt sūt bñficia natiuitatis:passionis:ascēsionis:⁊ in solēnitatib⁹ virginis. Alia sctōꝝ festa celebrare debemus:qꝛ sunt aduocati nostri. ¶ Tertio rōne imitationis:vt in sctōꝝ solēnitatib⁹ illorum gesta recolētes:conemur ꝙtū possum⁹ eos imitari. Ubi nota ꝙ festa sctōꝝ patrū veteris testamēti bñt ꝯueniētiā cū nostris. Nostra succedūt suis. Festo pasche iudeorum succedit festū resurrectōis xp̄i Festo penthe.in quo fuit data lex succedit festū pēthe.in quo fuit data lex spūs.s.festo Neomenie:succedit festū v̄ginis marie. Festo turbarum:festa apl'oꝝ:festo expiationis:festa martyꝝ ⁊ cōfessoꝝ:festa tabernāculoꝝ:festum ꝯsecratiōis eccl'e. Unde patet secundum.

Tertium dicit̄ ⁊c. Tales nō bene celebrātes festa puniuntur triplici modo.

¶ Primo in temporalibus.

¶ Secundo in corpore.

¶ Tertio in anima.

¶ Primo in ⁊c. Quia ex hoc non ditantur:qꝛ quicq̄d lucrant̄ in tp̄alibus hoc p̄dunt:qꝛ habent plura infortunia. Spoliant̄ a raptoribus captiuant̄:equi eoꝝ ledunt̄ vl' moriuntur:vel domus eoꝝ comburūtur:⁊ alia infortunia eis accidunt:vnde depauperant̄. O quot sunt q̄ vadūt ad miseriā. Qd̄ hoc deus p̄mittit ꝓpter hoc malum. ¶ Scd̄o puniunt̄ ⁊c. Qꝛ tales infirmant̄ p̄ vnum mēsem vel annum:aut crura frangunt̄:aut febricitant̄:⁊ alia mala. Uñ oportet eos festiuare cū nō deberent:qꝛ ante laborauerūt:cū festiuare debuissent. Qꝛ inquit Salo. Per q̄ quis peccat:p̄ hec et torquet̄. Et sic tm̄ amittūt in vno mense ꝙtum lucrati sunt p̄ annuz ¶ Tertio puniunt̄ ⁊c. Qꝛ quotiens soluūt:totiēs peccāt mortaliter:⁊ aīam occidūt. Exo.xxxi. Qui polluerit sabbatū:morte.s.spūali morie t̄:vñ tales peccāt ī trinitatē. Primo in patrē:cuius potētia creauit mundū. Scd̄o in filiū:cui⁹ sapientia redemit mundū. Tertio in spiritum.s.q̄ tali die in mundū est missus. Et p̄ ꝯñs sunt ingrati creato-

UVA. BHSC. IyR_237

ri. redēptori: ⁊ cōsolatori. Et ꝑ oppositū. Illi q̄ festiuant hn̄t ꝓsperitatē corꝑis ⁊ aīe: ⁊ eis augēt̄ a deo miracl'ose bona tꝑalia ⁊ ꝓsꝑitates Exemplū pz de duob⁹ sutoribus. Quorū vnus habuit plures filios qui semꝑ festiuabat dies dn̄icos ⁊ diuina audiebat. Alius autē non. Petiuit aūt iste q̄ pauꝑ efficiebat̄. Cur diues es? Ego aūt de die ī diē pauperior fio? Respōdit sutor ille. Diē crastina mecuz venies. Duxit ad eccl'iam vt diuina audiret: missam: vesperas ⁊c. Sic fecit dn̄ica sequēti. Respōdit ille. Cur h̄ agis Nunq̄d scio viā eccl'ie. Et dixit iste Sic oportet facere celebrare festa postponere oēs curas. Et primuz querere regnū dei: ⁊ tūc hō ditabit̄ Unde patet ⁊c.

¶ Feria. iiij. Dn̄ice de passione. De triūpho fame vel de infamia.

Acta sunt encenia hierosolimis ⁊ hyems erat Johā. x. ¶ Scd̄m doctores encenia erat festum dedicatiōis templi. Et dicitur encenia encenioꝝ in plurali numero: quia hoc festum pluries agebat̄. Tho. super Johez. Encenia grece: latine dicit̄ innouatio. Scd̄z Hiero. tres fuerūt dedicatiōes templi. Prima fuit a Salomone in autūno de mēse septembris. Secūda facta est a recedētibus de captiuitate babylonica de mēse martij. Tertia fuit a Juda machabeo. Qui templum ꝓphanatuz a gentilibus mundauit: de mense decembris: De qua h̄ fit mentio. Xp̄s aūt ad hoc festuz ascendit: et ambulabat in porticu Salomonis. Judei v̄o circūdederūt eum dicētes. Quousq̄ animaz nostram tollis. Si tu es christ⁹ dic nobis palam. Uolebant ip̄m adulari. Quibus dixit. Loquor vobis ⁊ non credit̄ mihi. Opera que ego facio in nomine patris mei. Glo. vt mortuos suscitare: infirmos curare. Testimoniū perhibent de me videlicet q̄ sim filius dei ⁊ homo. Ex hoc quia aliqua opa feci pertinentia ad eius humanitatē. Unde dixit. Ego et pater vnum sumus. Acceperunt autē lapides: vt lapidarēt eum: quasi arbitrātes male diceret se esse equalez deo. Quib⁹ xp̄s dixit. Multa bona opa ostēdi vobis ex patre meo ꝓpter qd̄ eorū opus me lapidatis: quasi dicat. Nullus pro bono opere debet lapidari: ⁊ vos me vultis lapidare. Qui dixerūt. De bono opere nō lapidam⁹ te sz d̄ blasphemia. Rn̄dit xp̄s. Nonne scriptū est in lege vr̄a. Quia ego dixi dij estis: quasi dicat Non me debet̄ lapidare si me deū vocaui. Quia scriptura vocat deos homines sanctos. Un̄ in exodo dicit̄. Dijs non detrahes. Et in p̄s. Ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi oēs. et Sixtus pythagoricus. Libertatem arbitrij ꝑmisit hoībus deus. vt pure ⁊ sine peccato viuentes similes fiant deo. Uir castus et sine peccato: potestatem accepit a deo esse filius dei. In. vij. Ethi. Hoīes dicunt̄ dij. ꝓpter v̄tutis excellētiā: In. i. Poli. Homo ꝑfect⁹ ꝑ sapiam

UVA. BHSC. IyR. 237

nihil aliud est ꝙ deus in humano corpore cōspiratus. Multo plus ego vocari possum deus: quem pater sanctificauit. Applica. De infamia bodie erit sermo. De qua tria sunt videnda.

¶ Primū dr diuersificationis.
¶ Scōm dr assimilationis.
¶ Tertiū dr punitionis.

Primū rc. Triplex est infamia qua quis potest infamare aliquem ſm doctores.

¶ Prima diuinalis.
¶ Secunda personalis.
¶ Tertia proximalis.
¶ Prima rc. qua deus infamatur. Scōm Alex. ⁊ par. in tractatu de diuisione peccati. Infamia diuinalis est quādo homo attribuit dīne bonitati id qō sibi non conuenit. ⁊ vt quādo dr. Ad corpus christi. ad sanguinē: cum sit spūs. Jo. iiij. Deꝰ spūs est. Si spūs: iō nō bz corpus. Et ideo parte sano: cum sit iustus actuū. x. In veritate comperi qm̄ nō est ꝓsonarū acceptor deus: sed in omni gēte q timet eum ⁊ operatur iusticiā acceptus est illi. ⁊ Rom. ij. Non est acceptio ꝓsonarum apud deū. ⁊ a Lano. xxij. q. iij. c. Sicut. Extra de prebendis ⁊ dignitatibꝰ. c. Venerabilis. lib. vi. Prefea. Qñ negatur ei qō ei cōuenit: vt qñ dr. Deus nō pōt facere hoc vel illud. Cum sit omnipotens ⁊ possit oia. Virgi. vi. Eneid. O pater: o hoim diuūq; efna potestas. Regnator celum ⁊ terras qui mīme torques ps. Omnia quecūq; rc. Hoc genꝰ blasphemie est maximū pctōrum. Ratio est: quia cū sit boī collatum donum lingue super oia animalia vt deum laudet. Eccl. li. Dedit mihi oīs lingua in ipa laudabo eum Jn. i. Pol. Nullū animaliū habet ꝑmonez nisi homo. Et Lactan. de ira. Solus hō ꝑmonem accepit ac linguam cogitationis interpretem: vt enarrare possit iusticiā dñi sui. Jdeo pre cereris tenet laudare ipsum deum. Cum aūt illum cum ea vituperet: ipm dilanier ac lacerer: ⁊ faciat se inferiorē oībus creaturis que factorē suū laudant ꝓ modo suo: ideo maxime peccat in hac infamia. De hac infamia ipe conqrit Ro. ij. Nomen meum iugiter blasphemat. ⁊ Esa. i. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipsi aūtez sprenerūt me.

¶ Secūda infamia rc. Est qñ ꝓsona semet infamat. qō fit qñ oñdit ⁊ narrat peccata sua alteri: de eis letatur. Tu es in societate virorū: et mulierū laudas te de malo. De preteritis factis in iuuentute. De adulterio. De furtoran nescis. In tali loco fecimus sic: ⁊ sic cum muliere. Furati sum⁹ gallias: ocbas. De talibus prouer. ij. Letant cum male fecerint ⁊ exultant in reb⁹ pessimis. Et talia audientes vicini tui et prorumi scandalizantur de te: quem ante habebant ꝓ bono: vel pro non tam malo. Qō est peccatū grauissimum. et eo: quia nihil est dignius bona fama. Nō est maior thesaurus in mūdo ꝙ bonū nomē Quod ꝓbatur tripliciter. Primo auctoritate. Que est quadruplex in presentiarum. ¶ Primo diuinali. Ecclesiasti. li. Curam habe de

UVA. BHSC. IyR_237

bono noīe. Prouer. xxi. Meli⁹ est
nomē bonū: ꝙ diuitie multe. Eccle
siastes. vij. Meli⁹ est nomē bonū
ꝙ p̄ciosa vnguēta. ⁊ apostolus de
se. i. Cori. ix. Expedit mihi magis
mori: ꝙ vt gl'iam meā q̄s euacuet
¶ Scdo Cano. xi. q. iij. c. Non sunt
audiendū. Qui famā suā negligit:
crudelis est. Pone vitā o ciuis pro
cōseruatione fame. Et ego vt frat
ponerez oīa: pro ip̄a tuenda: quia
nihil melius nihil dulcius reperiri
potest. ¶ Tertio ciuili. C. de his q̄
potentorum nomine. l. i. Prodig⁹
dicit q̄ famā pro nihilo hz. o homo
vilis ⁊ nullius valoris de fama nō
curas. Quarto paganali. In. iiij.
Ethi. et. vi. Oēs honores appetūt
Dempta meretrice que alij ꝓstat.
Excepta illa misera que cū digito
ostēdit ꝑ viam. O mediolanū quō
stas? O pater morior fame. Sz au
di philosophū. iiij. Ethi. Meli⁹ est
mori: ꝙ facere cōtra bonum virtu
tis. Omnes honores appetūt. Ex
cepto vsurario publico: q̄ honorez
non estimat. Uñ Tho. xxij. q. lxxiij.
Inter res tēporales fama videt eē
p̄ciosior. Alexā. ij. par. sum. Fama
est p̄ciosissima oīm rerū. Mesue. ⁊
grabadin. Melius est nomen pre
clarum: cunctis diuitijs. Practica.
Fama ē corona pōtificū. regū. do
minorū: pauperū: mulierū: virginū:
religiosorum. O pater inquit ege
nus: sum paup. Non es paup quā
do habes bonū nomen in populo:
nec dari potest melius vxori: ꝙ bo
nor. Ad quam amplexandam in
ducimur tripliciter.
¶ Primo exemplo paganorum.
¶ Secundo sanctorum.
¶ Tertio exemplo christi.
¶ Prīo paganorū. De Hippo greca
que cū circū littus spaciaretur ra
pta a pyratis nauiq̄ introducta.
Cum vellēt eā violare: appropiās
pupi: se in mare p̄cipitauit: ꝙ con
sentiret ac sic famā suā ꝑderet. De
lucretia speculū norā romane pu
dicitie Cui cū diceret ei Collatin⁹.
Salue mi Lucretia. Minime inq̄t
Quid em̄ salutis pōt esse mulieri
amissa pudicitia. Uñ dum esset vi
violata a Tarq̄nio: noluit diu post
suam maculatā famam supuiuere
Uñ in conspectu Collatini mariti
sui pugiōe se fodit. Hoc facto pro
test ans famā ꝙ vitam sibi cariorē
Preterea de virginib⁹ illis q̄ inse
quebātur ab inimicis: in flumē se
ꝓiecerūt: ne famā honestatis amit
terent. Unde petrarcha in Trium.
fame. Uidi nobilē comitiuam adu
natā sub vnius magne Regine ve
xillo quā oēs amāt reuerent ⁊ me
tuunt. ¶ Scdo exēplo sanctorum
De Machario. Cuz quidā diceret
inhers asine: infamis: in omnibus
patiens fuit. Sed cū diceret fetide
heretice. Rñdit. Mētiris. Cū qui
dam miraret impaciētiaz. Rñdit.
Hoc solū vertitur in mei infamiā.
De xp̄o: q̄ in oībus patiēs. Demo
niū habes. A seruo ꝑcussus. Sed
non potuit pati qñ demon ipsum
tentauit. Hec omnia tibi dabo ⁊c.
Quia hoc pertinebat ad infamiaz
patris dicens. Uade sathana ⁊c.
¶ Tertio similitudīe. De Salomo
ne: qui a scriptura laudatur de
pluribus. Ecclesiastes. ij. Magni

UVA. BHSC. IyR_237

ficaui opera mea ꝛc. De auro: de argẽto: de sapiẽtia. Sed cũ pctm̃ egisset: dicit Inclinasti femora tua mulierib⁹: ꝛ dedisti maculã in gl'ia tua. Ad ostendẽdũ ꝙ nihil egit: et ꝙ fama est p̃ciosissima oĩm reruz. Unde cũ studio debet seruari. Qd̃ nõ facit qui se laudat de malo. Unde tria peccata cõmittit. Primum est gloriatio mali. Cõtra p̃s. Quid gl'iaris in malicia. Scd̃m est infamatio sui. Eccl'. xli. Curã habe ꝛc. Tertiũ scãdalũ ꝓximi. Mat. xviij. Qui scãdalizauerit vnũ. s. ꝑ maluz dictũ: expedit vt ꝛc. ¶ Tertia proximalis. Qd̃ fit ſm Scotum in. iiij. dist. xvi. Tho. supra Alber. in. ij.

¶ Primo verũ manifestando.
¶ Scd̃o falsum imponendo.
¶ Tertio malum recitando.
¶ Quarto verum fatendo.
¶ Quinto verum negando.
¶ Sexto scripturã cõponẽdo.

¶ Primo ꝛc. Quãdo q̃s pctm̃ alterius ꝙ est secretũ: licet verũ sit: narrat nesciẽti. Exẽpli gr̃a. Tu scis aliquẽ fecisse rem turpẽ cũ tali muliere: sed res est occulta: et nemo scit nisi tu ꝛ ip̃i: ip̃os infamas. O talis tu nescis. Talis fecit sic. Tu infamas ip̃os: ꝛ mortal'r peccas Quia agis cõtra duo p̃cepta. ¶ Prĩo contra diuinũ. ¶ Scd̃o cõtra naturale ¶ Primo ꝯtra ꝛc. Mat. xvi. Si peccauerit in te frater tu⁹: corripe euz inter ꝛc. Eccl'. ix. Corripe ꝓximum tuũ: et da locũ timori altissimi. Tu nihil facies. Scd̃o contra ꝛc. q̃ clamat. Qd̃ tibi nõ vis fieri ne alijs facias. Ut dicitur dist. i. c. i. ꝛ di. ix. c. Placuit. Calixtus papa dist. i. ca. Põderet vnusq̃sq̃ sermones suos ꝛ qd̃ sibi nõ vult loqui: alteri nõ loquat̃. Ille. Nolles ꝙ ꝓxim⁹ tu⁹ infamaret te in occulto. Et tu fac similiter. Mat. vij. Quecũq̃ vultis vt faciãt vobis hoĩes: ꝛ vos facite illis. Uñ casus ĩ iure. De illo q̃ missam celebrat corã excõicato. Aut est sibi notori⁹ ꝛ nõ ppl'o. Si sic dz missaz ꝓseq̃: ne ip̃m infamet. Ex h̃ xp̃us iudã cõmunicauit in cena in mortali: qꝛ nõ erat not⁹ apostolis: ne ip̃m scandalizarẽt. Ubi sunt tales mõ. Immo ꝛc. ¶ Scd̃o falsum ꝛc. Quãdo q̃s ex odio ꝙ hz alicui imponit ei crimẽ: qd̃ nõ solũ nõ fecit: sed nec vnq̃ cogitauit. Qꝛ vt dicit pb̃s. ij. Rhe. Amor ꝛ odiũ ꝛ propriũ cõmodũ: sepe faciũt hoĩem iudiciũ nõ cognoscere. Qd̃ ꝓhibetur a lege. C. de modo militaruz. l. vl. C. de penis l. Sancin⁹. Nõ debet aggrauari quẽ culpa nõ aggrauat Sz o quot virgines reputant̃ incõtinentes. Quot vidue sctẽ: inhoneste. Quot penitentes: hypocrite. Quot amatores iusticie: tyranni. Quot boni: mali reputant̃. In hac infamia fuit Susanna. De qua Danielis. xiij. Qꝛ cõsentire noluit libidinosis senib⁹: iudicata est morti. Preterea. De sancta Marina que xvij. annis stetit in monasterio virorũ ĩcognita sub habitu monachi imputata fuit ꝙ quãdã ĩpregnasset: cũ tamen esset mulier. O quot inueniunt̃ hodie: infamati ꝯtra iusticiã. Unde q̃dã nobilis dña: infamata ꝯ verũ di. Scit de⁹ si suz v̄go. ¶ Tertio malũ ꝛc. Sicut qñ quis audiuit malũ de aliquo qd̃ possit

UVA. BHSC. IyR_237

verti in ĩfamia. Tu vadis ĩ apothe ca: ⁊ ibi malũ illud refers qđ audi sti. Et q̃uis nõ sis auctor huiꝰ ma li: tñ mortal'r peccas: qꝛ illud noti ficas nesciẽtibꝰ. Hoc pctm̃ maxĩe regnat ĩter mulieres: q̃ discurrunt hac ⁊ illac. Nõ pñt silere: qꝛ sunt de ossibꝰ. Uir de terra. Pone q̃ttuor mulieres ab vna ꝑte. x. viros ab alia plus garrulabunt. ¶ Quarto verũ ⁊c. Qñ q̃s scit aliquẽ ĩiuste in famatũ cũ ei falsum ĩponit̃: et põt eũ liberare ⁊ tacet peccat mortal'r et cã est illiꝰ ĩfamie. Uñ di. lxxxvi. Error cui non resistit̃ approbat̃: et veritas cũ minime defensat̃ oppri mitur. ⁊ Eccle. iiij. Libera eũ si po tes: q̃ iniuriã patit̃. Et bõ potiꝰ dꝫ mori ꝓ defensiõe ꝟitat̃. Eccl'a. iiij. Pro iusticia agonizare ꝓ aĩa tua. Et extra de regulis iur̃. i. vi. augu. Si de veritate scãdalũ nasci ꝑmit titur: q̃ ꝟitas relinquat̃. Hoc fuit pctm̃ militũ pilati. Mat. xxvi. Qui videntes xp̃m surrexisse: pecunia corrupti tacuerũt ꝟitatẽ. Et tu o ci uis: qñ scis aliquẽ cõtra iusticiã in famatũ: adiuua ip̃m. ¶ Quinto ve rum ⁊c. Sicut qñ q̃s facit bonum opus. Dare elemosinã. Ire ad ec clesiã. Facere alia bona. Tu dicis. Iste nõ facit hoc ꝑ bona farina: bo no aĩo: sed vana gl'ia. Elie vngaba dio. Uñ magna sãcti. Hoc fuit pec catũ phariseoꝝ. Io. ix. Dicebãt de xp̃o: qñ cecũ illuminauit. Nos sci mus: qꝛ hic hõ pctõr est. ¶ Sexto scripturã ⁊c. Qñ q̃s facit scripturã et boletinũ. In quo ponit mala ꝓ ximi sui: ⁊ ponit sup̃ apothecas et portas: aut in via: vt possit ab om nibus legi. Et vocat̃ libellus famo sus: aut diffamatoriꝰ. Hij puniun tur a lege ciuili: tam ille q̃ fecit: q̃ ille q̃ inuenit ⁊ nõ corrũpit: vel ali cui reuelat. C. de libello famoso. l. vnica. In foro vero penitẽtiali nõ pñt absolui: nisi famã restituãt: vt habet̃. v. q. i. c. Quidã. ⁊ dist. xlvi. Accusatores. O quot vadũt ad in fernũ: q: infamãt: sed nunq̃ resti tuũt. Uñ ptꝫ primuꝫ.

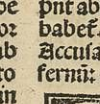

Secundũ ⁊c. Infama tor assimilat̃ sex gene ribus ꝑsonaꝝ ꝓpter suas malas ꝯditiões.

¶ Primo: homicide.
¶ Secundo: serpenti.
¶ Tertio: scorpioni.
¶ Quarto: lupo.
¶ Quinto: porco.
¶ Sexto: inferno.

¶ Primo ⁊c. Ille d̃r homicida qui interimit hoĩem: ita ĩfamator dicit̃ homicida aĩe. s. in fama. Uñ de pe. di. i. Homicidioꝝ. Qui occidit et q̃ detrahit: pariter homicida ẽ. Ille corꝑis: iste aĩe. Uñ scriptũ est: qui odit frẽm suũ homi. ⁊c. Et oĩs q̃ de trahit fratri suo homicida est. glo. sup̃. c. Homicidioruꝫ. Detractores dicunt̃ homicide: qꝛ q̃tũ in eis est. priuant aĩam vita q̃ est melior ꝑs hoĩs: dũ negãt ꝟtutes quibꝰ ipsa viuit. In ꝟbo vita viuit. Corpꝰ vi uit cibo: aĩa ꝟtutibꝰ. et. ff. de ma numissis. l. iusta cã. Infamia equi parat̃ morti. Qui ḡ ĩfamat ꝓximũ suũ ip̃m occidit ĩ fama. Qꝛ mortuꝰ ideo nulliꝰ oꝑationis. Exemplum illiꝰ pr̃is: cui dictũ fuit. O latro. O adulter. O cõcubinarie. O homi-

UVA. BHSC. IyR_237

cida. Verū est inquit: qꝛ infamaui frēm meū. ¶ Scdo ꝛc. Qui ī silētio mordet. Ecclesia. x. Si mordeat in silētio serpēs: nihil eo minꝰ hꝫ: ꝙ q̄ occulte detrahit De serpēte ꝓuer. iij. Salo. dicit de se: ꝙ tria fuerunt ei difficilia ad cognoscēdū: ꝛ quartum penitꝰ ignorauit. Primū via aq̄le. Scdm via nauis ī medio maris vtrū bñ eat. Tertiū via pueri in adolescētia vtrū bñ vel male aget. Ari. i. peri. De futuris cōtingētibꝰ nō est determīata veritas. Quartū via colubri. Sꝫ q̄re de colubro. Rñdeo: qꝛ in īcessu suo videt sumere vnā viaꝫ: ꝛ ad alterā vadit. Ita ribaldꝰ īfamator incipit bñ loq̄ de eo quē vult infamare: caue tibi socie. Cōtra tales. Prouer. x. Simulator ore decipit amicū suū. Jō obserua illd ꝙ solet dici. Custodi me deꝰ ab eo in quē confido. Jp̄m applaudit cū v̄bis dulcibꝰ: sed tandē ip̄m mordet. Simulator ꝛc. Nō est officiū boni viri applaudere. Qd fecerūt pharisei: cum dicerēt xp̄o. Magister scimꝰ: qꝛ verax ꝛc. Criso. Magistrū noīant: quē ꝑdere volebant. Hoc pctm̄ regnat his tp̄ibꝰ. Hiero. Nihil est ꝙ tā facile corrumpat mentes hoīm: sicut adulatio. Tales nō sunt veri amici. Vñ pb̄s iiij ethi. Qui fingit se amicū esse et nō est: peior est eo q̄ facit monetaꝫ falsam. Glo. in. l. oēs. C. de here. Falsus denarius: nō est denarius. ¶ Tertio ꝛc. Qui retro ī cauda portat ꝛ dat venenū. Ita īfamator ostēdit in facie qd intꝰ non hꝫ. Jere. ix. In ore suo pacē cum amico loquit occulte aūt ponit ei īsidias. Hier. ad Asel. de fictis amicis. Osculabant quidā mihi manꝰ: ꝛ ore vipereo d̄trahebāt. Dolebāt labijs: corde gaudebāt. Exēplum Jude. Jo. xix. Aue rabi. Et osculatꝰ ē eū: ꝛ tñ ꝓdebat eū. O Juda O quot comedūt in eadē mēsa. O quot salutant se: intꝰ v̄o pleni sunt dolo. Sene. Mltoꝝ odia sub occulto latēt oīa tñ pādēt. ¶ Quarto ꝛc. Sicut vorator lacerat carnes aīaliuꝫ ita infamator lacerat famā ꝓximi sui. Jere. xix. Vnusquisq̄ carnē ꝓximi sui vorabit. Facecia de duobꝰ frībus cōuētualibꝰ q̄ in balneis simlꝰ cōfitebātur. Dico inq̄t vnꝰ meā culpā ꝙ ordinē tuū īfamaui. Rñdit ille. Idē facimꝰ de vobis. Grego. Qui aliena detractiōe pascit: ꝓculdubio alienis carnibus vescit. Et sic vnusq̄sq̄ it ad īfernū. Malū d̄ me: ego de te. O mala res. ¶ Quīto ꝛc. Qui in viridario nō pascit flores: nec īter eas se ponit: sꝫ ī sterq̄linio Facecia de porco. Semel oīa aīalia cōuiuiū fecerūt: sed deficiebat porcꝰ: miserūt ouē ābassiatricē ad eū vocādū vt ꝛ ip̄e veniret. Rñdit Est ne de luto ibi. Dixit ouis ꝙ nō. Vñ noluit ire. Sic īfamator ē porcus. Qui nō loquit de floribꝰ v̄tutū ꝓximi: sꝫ de aliq̄ defectu: ꝛ suos obliuioni tradit. Contra aplus. i. Thi. iiij. Attēde tibi. Cāta. Cicero in Tus. Propriū stulticie est alioꝝ vitia cernere: suoꝝ obliuisci. Señ. Aliena vicia ante nos habemus: a tergo nr̄a lege sup tuū librū ꝛ bene stude ī eo ꝛ sine meū. ¶ Sexto ꝛc. In ore īferni: solū mali sūt. Immo est peior inferno: qui soluꝫ malos

UVA. BHSC. IyR_237

capit. Sed in ore infamatoris nō solū mali: sz etiā boni. Communiter sermo taliū est de religiosis: de p̄sbyteris. Contra tales. Sap̄. i. A detractiōe ꝑcite lingue. In vit̄ patrū legit̄. Qd̄ discipuli abbatis Antonij: cū visitassent abbatē Paph. dixerūt ei. Pater dic nobis verbū salutis. Rn̄dit eis. Meli⁹ est comedere carnes in. xl. ⁊ dieb⁹ ꝓhibitis q̄ comedere famā ꝓximi. Practica Quidā carnes nō comedunt. Quidam sup̄ sacones dormiūt. Quidā ciliciū portant. Sz nihil melius q̄ famam fratris seruare. Ex hoc Augusti: in mensa habuit hos versus Quisq̄s amat dictis absentū rodere vitā. Hanc mēsam indignam nouerit esse sibi. Hi sunt q̄ stant sup̄ apothecas sup̄ vias vitupātes sindicātes infamantes hunc ⁊ illū. O lingua ꝑuersa que paradisum conturbaret. Tales sunt illi dētes serpentini: quos cadmus rex seminauit vt ponit Ouidi⁹ li. ij. Meta. ex q̄bus statiz nati sunt milites armati q̄ inuicem contra se insurgentes se ꝑemerunt: qꝛ ex infamijs et morsib⁹ detrahentiū brige seminātur īter hoīes. Unde mors sepe sequitur. Noli sic facere frater mi ⁊c. circa qd̄ notat Albert⁹ deū formasse linguā cum triplici conditione. ¶ Prima conditio: qꝛ fecit vnaz in quolibet nō plures. Fecit duas aures: duos oc̄los: duos pedes ⁊ manus: ⁊ linguam tm̄ vnam. In quo innuit̄ q̄ homo debet loqui parce ⁊ temperate. Ideo Sap̄. ꝓuer. x. dicit. In mlti loquio nō deerit peccatum: qui aūt moderat̄ labia sua prudens est. Sene. ad Luc. Tardi loquū te esse iubeo. Idē lib. de moribus. In hoc em̄ incūbe vt libēti⁹ audias q̄ loquaris. Eccl'iasti. xxi. Tacitus ⁊ sensatus honorabitur. ¶ Scd̄a ⁊c. Qꝛ fecit deus rubicundam. Ad insinuandū q̄ loq̄ debeat cuz charitate. ¶ Tertia ⁊c. Qꝛ fecit eam mollē: ductilē: ⁊ volubilē. Ad ostendendū q̄ homo nō debet esse ꝑtinax ī sentētijs male ꝓlatis. Unū Aug. xxij. q. iiij. c. Magne sapiētie est hominem reuocare qd̄ male locutus est. Et sicut lingua ē mollis ita ⁊ locutio dz esse blanda ⁊ affabilis. Unū cycero. i. offi. dicit. Difficile dictu est q̄ tope conciliet aīos comitas affabilitasq̄ sermonis. ¶ Quarta collocauit in ore vbi sūt labia: dētes: saliua: vt ꝑ labia ⁊ dētes q̄bus claudit̄ tanq̄ duplici muro refrenetur ne reuelet secreta: ⁊ oīa dicat q̄ nō sunt dicēda. Ubi est saliua ad innuēdū: q̄ senior dz esse sale ꝯditus: ⁊ q̄sq̄ ponderet sermones suos: vt dr̄. l. di. Ponderet. Dubitat mō Scotus. Quis plus tenetur ad restitutionez qui habet rem alterius: an famam Rn̄det q̄ famam. Cum tamen nō possit absolui qui hz rem alteri⁹: nisi restituat vt dr̄ ab Aug. xiiij. q. vi. Si res. Nō dimittit̄ pctm̄ ⁊c. Multo plus famā. Et hoc duplici rōne ait. Sco. p̄mo: qꝛ ē p̄ciosior. scd̄o: qꝛ q̄s amissa sub̄a pōt laborare. Sz q̄ famā ꝑdidit: nemo illū vult. Sed q̄rit aīa cara q̄ iniuste īfamata est. O pr̄ sū iniuste infamata: q̄d faciā mō. Tu dixisti ⁊c. Qd̄ q̄ negligit famā suaz ē crudelis. Debeo me vindicare de

UVA. BHSC. IyR_237

hoc Rñdet dñs Albertus. Quod si cõtingat ꝑdas bonam famã linguis detrahentiũ patiẽter ferẽduz est. Quare o Alberte? Quia est magni meriti. Et potiꝰ est ad cõmẽdationẽ ꝙ ad vituperiũ. Qđ ostendit tali exẽplo. Non est derogatio: sed cõmendatio lucis: si eã fugiant et odiãt vesꝑtiliones. Ad ꝓpositum. Sancti viri sunt lux: qꝛ hñt lucidã ꝯsciam ⁊ famam: iuxta illud apl'i. Oẽs vos filij estis lucis: ⁊ filij dei. Peccatores sunt tanꝙ vespertiliones q̃ diligunt opa tenebrarum: ⁊ odiunt opa virtutũ. Non est derogatio viris lucidis: si infamant̃ ab hoĩbus iniq̃s. Ideo Sene. in li. de remedijs fortuitorum. Male deloquunt̃ de te hoĩes: sed mali. Mouere: si de me Marius: si Cato: si Lelius sapiẽs: si alter Cato: si duo Scipiones ista loquerẽtur. Nunc malis displicere: laudari est. Non põt vllam auctoritatẽ habere sententia: vbi q̃ dãnatus est: male đ te loquit̃: male de te loquunt̃ hoĩes. Mouerer si iudicio hoc facerent: nũc morbo faciũt. Male loquunt̃ hoĩes. Bene nesciũt loqui. Faciũt nõ qđ mereor: sed qđ solent. Quibusdã em̃ canibꝰ sic innatuz est vt nõ ꝓ veritate: sed ꝓ ꝯsuetudine latrant. O sentẽtia aurea. O sententia digna memoria. Practica hic. Qđ nõ est officiuz boni viri dicere mala de socio. O pater: est bonus Non est verꝛ: qꝛ nõ diceret malum Da hoc documentũ ppl'o ꝙ nemini iniuriã faciat: qꝛ vt dicit Sene. Qui offendit scribit in puluere: sꝫ qui offenditur: scribit in marmore.

Unde. Apostolus Nemini dantes vllam offensionem

Tertiuz dicitur ⁊c. Duplex punitio Una temporalis Alia spñalis. ¶ Prima tẽporalis. In pluribꝰ locis scripture Numeri. xxi. Qꝛ maria soror moysi ⁊ Aaron. murmurauerat aceos infamabat. ꝑcussa ẽ lepra. Preterea. Nume. xiiij. A. xx. annis supra. nemo intrauit terrã ꝓmissionis ex. c. millibꝰ nisi Josue ⁊ Caleph: ⁊ oẽs in deserto mortui sunt. Nume. xxi. Qꝛ populus murmurauit contra moysen ⁊ ꝯtra deũ. Non est aqua: deest panis aĩa nostra nauseat. ⁊c. misit ĩ eis serpẽtes. Preterea: seruꝰ fuit sub Pharaone: sub rege eglon in babylonia. Preterea Datan et Abyron. a terra absorti sunt. Numeri. xvi. Ecce prima pena. ¶ Secũda est spñalis in aĩa. Quia tales sunt dãnati. Quod pꝫ Auctoritate Exemplo Auctoritate. Glo. sup illud Prouer. xxiiij. Cũ detractoribꝰ ne cõmiscearis. Hoc vicio periclitatur totum genus humanũ. Exemplo. In vitis patruz. Interrogauit Macharius dyabolũ quale peccatum est ducens populos ad infernum? Rñdit. Peccatum infãmie qꝛ facile infamant et numꝙ restituũt qđ vere dixit. In cõfessione. Pater inq̃t peccator: dico meã culpaz: qꝛ fui iratus sputaui in ecclesia. Sed de detractõe nihil dicit: qđ est peccatũ grauissimũ. summe deo displicens. Preterea. Lu. xv. Diues epulo torquebatur maxime in lingua. Tripliciter peccarat in lingua. Primo pauperẽ irridẽdo. Petrus Ra.

UVA. BHSC. IyR_237

uennēsis. Lingua magis ardet qui pauperi insultauit. Secundo nimis voluptuose edendo. Tertio inter ꝯuiuas ad detractōes eā laxando. Ideo tm̄ acriter puniebat. In libro de Transitu Hieronymi. Eusebius refert de Siluano epo nazareno. Qd cū esset mire sanctitatis in populo. dyabol⁹ inuidens ei assumpsit formā et imaginē epi. et iuit ad quādā mulierem in nocte apud ei⁹ lectū. Illa clamās. succurrite. Ad ei⁹ vocē venerūt ppl'i vicini ciuitatis. in forma epi inuenerunt dyabolum sub tecto ⁊ fugit. Facto mane factum figurat ipi epo. Ille admirās. patiēter sustinet. Unde p annū integrum fuit: ꝙ nemo ad eū ibat ex vituperio. Tādē sanctus dei cū oraret: questus est valde contra deū: ⁊ beatū Hiero. cui erat deuot⁹. O dñe tu bene scis: ꝙ ego nō egi. Et tu o pr̄ Hieronyme. quare me nō iuuas. Appuit ei Hiero. di. Fili age penitētiā: qꝛ sine ea nemo coronat. Sic factum est vt ꝓberis Sꝫ scias ꝙ infamia est grauissimū pctm̄. Et pena grādis est sup eos q̄ infamāt. Sꝫ hec infamia nō ē facta ab hoīe: sꝫ a dyabolo qui nō potest puniri noua pena: sꝫ tm̄ accn̄tali. Sꝫ q̄ talia agūt acerbe puniēt a diuina iusticia. Preterea ī gestis anglor ponit Beda de quodaꝫ viro q̄ duos grifones magnos habebat a dextris ⁊ sinistris q̄ ipm cruciabāt in lingua. Quia p que quis peccat ⁊c. Preterea fili⁹ apparuit post mortē patri. O pater crucior in lingua: qꝛ ꝓximum meum semp diffamaui.

¶ Feria. v. post dñicaꝫ de passione De conuersione Magdalene.

Remittuntur ei pctā multa qm̄ dilexit multū Lu. vij. ¶ Ab optimis ⁊ excellētib⁹ philosophis naturalibus: cum solido ⁊ firmo fundamendo rōnis fuit cōclusum inter omnes creaturas singulariter rationalis creatura dotata ratione: capax intellectu cū summa auiditate ⁊ appetitu desiderare illam rem q̄ sit pulchra ⁊ bona. Dio. iiij. c. d di. no. Pulchrū ⁊ bonū oīa desiderant. Et in. i. Ethic. Bonum est qd oīa appetūt: qꝛ vt scribit in. iij. Ethi. ⁊ in. iij. de aīa. Bonū est obiectum volūtatis. Et q̄to bonuꝫ est mai⁹: tāto pl⁹ est aptibile. De⁹ est summū bonuꝫ. Plato in Thimeo. Deus est summū bonū: sup omnē substantiā omnēq̄ naturā. Et. xij. Meta. Deus est nobilissimus oīm entiū: ⁊ nihil eo nobilius. De quo Marci. x. Nemo bonus nisi vnus deus. i. essentialr. Cuꝫ ergo fuerit summū bonū magdalena ipm elegit: a quo meruit remissionez oīm peccatoꝝ. Euangeliuꝫ narrat p ordinem. De qua tria occurrunt mysteria declaranda.

¶ Primum dicitur offensionis.
¶ Scdm dicit satisfactionis.
¶ Tertium dicit premiationis.

Primum dicitur ⁊c. Queritur dubiū. Utrū magdalena: de qua hodie fit mētio in euangelio: sit illa peccatrix:

UVA. BHSC. IyR_237

que fuit soror Lazari ⁊ Marthe.
¶ Circa hoc triplex fuit opīo. Una dicit ꝙ nō. Et rō huiꝰ est: qꝛ cā p̄ncipalis ꝓpter quā cōiter muleres faciūt illicita ⁊ talia de corpe ꝓp̄o est ꝓpt̄ pauꝑtatē. Prouer. xxvij. Propter inopiā multi perierūt. Isocrates in exhortatiōibꝰ. c. ij. Honora p̄ntez sub̄am ꝓpter duo. tū vt magnum malū ꝓhibeas. tū vt amico erumnoso suffrageris. In. i. Ethi. Impossibile est indigētē opari bona. In. iiij. Ethi. Oīs indigētia mala. In. ij. Poli. Impossibile est indigentē bn̄ p̄ncipari: ⁊ studio vacari In. iiij. Poli. Qui viles sūt ⁊ egeni nesciūt p̄ncipari. Un̄ cū interrogāt̄ tales misere: quare talia agunt: dicunt ꝓpter pauꝑtatem. O q̄t stant ad lupanaria. O q̄t furant̄ ꝓpter pauꝑtatē. Ad ꝓpositū. Magdalena nō fuit pauꝑ: imo ditissima: cū esset dn̄a castelli magdali: a quo dicta est magdalena. Igit̄ non fuit illa soror Lazari. ¶ Scd̄a opinio fuit Orige. ꝙ fuit illa. Sz nō fuit meretrix ⁊ peccatrix corpe: sed solummente vt plures puelle reperiunt̄ in domibꝰ parentū q̄ sunt virgines corpe: mente aūt nō. ¶ Tertia opinio est Grego. ⁊ Ambro. ⁊ Aug. vt ponit Tho. sup Jo. xij. c. Quod illa fuit meretrix mēte ⁊ corpe: ⁊ soror Lazari. Et hec ꝟior opinio. De domino Alber. sup Lu. Fecit deꝰ duo luminaria magna: luminare maiq̄d est btā virgo q̄ p̄est diei in exēplum innocētie. Et luminare minꝰ q̄d est maria magdalena q̄ p̄est nocti. i. pctōribꝰ in exēplū penitentie Ille. Et Glo. sup Mat. xxi. Amē dico vobis: qꝛ publicani et meretrices p̄cedēt vos in regno celoꝝ. Publicani: vt matthe⁹: meretrices: vt Magdalena. Hiero. in ꝓlogo ose Hec est illa mulier meretrix ⁊ adultera: de qua loquit̄ dn̄s ad iudeos di. Meretrices ⁊ publicani precedent vos in regno celoꝝ. Preterea hoc idē eccl'a romana in officio cōfitet̄. Maria soror Lazari q̄ tot cōmisit crimina ab ipsa fauce tartari redit ad vite limina. Ad ꝓpositū Si peteres modo: que fuerūt cause ꝙ magdalena peccauit? Rn̄det pr̄ Augu. in li. de. x. cordis: ꝙ fuerunt quattuor que induxerunt eā ⁊ alias mulieres.

¶ Prima eius pulchritudo.
¶ Secunda eius libertas.
¶ Tertia eius facultas.
¶ Quarta eius inuerecundia.

¶ Prima eiꝰ ⁊c. Que est cā multoꝝ malorum. Magdalena vt dicit Albertus sup oēs mulieres oriētales fuit speciosa ⁊ pulchra corpe: naturali pulchritudine: ⁊ cū ista naturali addebat̄ artificialis. Que est ista o mulieres. Affaytamētū capitis appositio capilloꝝ: beletū in facie aque artificiose: ad speculū stare ꝑ horam: verte huc pone illic. Ad cingulū cultellū: ab alia acuariñ. Uident̄ mareschali: si hr̄ent forpices Ista autē pulchritudo est cā mali. Qꝛ vt dr̄ ꝑ Theophrastū ꝓbm. Mulier pulchra cito adamat̄. ⁊ difficile est custodire quā ml'ti amāt. Et dionysius. iiij. de diuinis no. Pulchruz ⁊ bonū: oīa desiderāt. Et Dauid in p̄s. Delectasti me dn̄e in factura tua. Un̄ Cleopatra a Mar-

UVA. BHSC. IyR_237

co Antonio. Polisenna. Deidamia Briseida ab Achile. Helena a Pari de. Deianira ab Hercule. Phillides a Demophōte. Thisbe a Pyramo. medea a iasone adamate sūt. De hac pulchritudine dicit Salomon. Prouer. xi. Circul⁹ aureus in narib⁹ suis: mlier pulchra ⁊ fatua. Sicut em̄ sus hn̄s circulū aureū ī lutū īmittit: sic mulier habēs pulchritudinē: in voluptatē se immergit. Sz qn̄ mulier est pulchra ⁊ sapiens nō est piculū: quia sapiēter se cōseruat: silr qn̄ est turpis ⁊ fatua nō est piculū: qr nemo eā sollicitat sed qn̄ est pulchra ⁊ fatua. tunc est piculū. nā qr est pulchra sollicitat a multis. Quia vo est fatua: custodire se nescit. De tali pulchritudīe dr Prouer. xxij. Fallax gr̄a ⁊ vana est pulchritudo. Sed q̄rit dubiuz: q̄re plus naturalr q̄rit mulier poliri q̄ vir. Rn̄deo q̄ nō est psona q̄ nō q̄rat honorē. In. vi. Ethi. Om̄s honores appetūt. in. iiij. Eth. Maximū bonoꝝ exterioꝝ est honor. et Cicero in. q. Tusc. Oēs accendunt ī studia: gloriā. Un̄ oīb⁹ placet bono. Ad ppositū. Mulier nō p̄t hr̄e honorē in dādo cōsilia. Qr vt dicit phs. i. Pol. Cōsiliū mulieris ē īualidū. Nō in guberaatiōe dom⁹. In i. Pol. A mlīere male regit ciuitas Nō cōponēdo pacē. In. viij. de aīalib⁹. Femīe sunt litigiose. Nō ī fortitudine viriū: qr debilis ē. in. xviij. de aīalib⁹. Femine sunt debilioris nature marib⁹: qr sunt frigidiores Un̄ in. xviij. de aīalib⁹. Femina est mas occasionat⁹. i. impfectus. Et Sen̄. li. de beneficijs. Uideam⁹ ne mittam⁹ munera supuacua: vt femine arma: quia scz nō est sortis: rustico libros. Ad ppositū. Mlier ergo sibi q̄rit honorē in aliq̄: sed nō potest hr̄e ī sup̄dict. Igit sibi q̄rit in pulchritudine affaytando se excessiuis ornament. ppter qd̄ sepe viri eunt ad hospitale. Sz iste vanus ornatus acriter rep̄henditur a doctoribus: quia est pctm̄. vnde Hiero. ad Furiā. Ornatus iste nō dn̄i velamē est: sed antixp̄i. Om̄ia ista sunt pdita in muliere Facecia de impatore qui mādauit diez sui natalis celebrari. Quidā rusticus fuit qui in agro inuētus est laborare. Ductus ad impatorē indicauit ei: qr sex denarios optebat euz quotidie lucrari. duos soluere scz patri dare: duos accōmodare scilz filijs: duos consumere pro familia duos pdere scz vxori. Magdalēa ergo peccauit: quia ista pulchritudo fuit sibi cā ⁊ iste ornat⁹. ¶ Scd̄a causa fuit libertas. Poeta. Nō bn̄ pro toto libertas venditur auro. Et. ff. de fideicōmissis libertatib⁹. l. pax. Nihil grati⁹ p̄statur libertate. Et Institut. Quibus de causis manumittere nō possum⁹. Inestimabilis res ē libertas. O quot cadunt in peccata ppter hanc: qr priuate sunt consortio viroꝝ. In hui⁹ figuraz dixit Genes. iij. deus. Sub viri eris potestate. quasi dicat nō in tua libertate. Unde cōsulēdum est mulieribus: vt viros accipiāt. Meretrices peccant: quia pgunt quocūq̄z volunt. Maria fuit libera sine consortio viri: marthe: lazari: ideo peccauit. ¶ Tertia causa

UVA. BHSC. IyR_237

ꝛc. Abūdantia rerū tpaliuz: est cā multoꝝ maloꝝ. Unde Tho. in. i. q. iij. ar. iij. Abūdantia diuitiarū: est supbiendi occasio. ꝛ Deut. xxix. Incrassatus est dilectus meꝰ ꝛ recalcitrauit: dereliquit deū factorē suū. Eze. xxxiij. Hec fuit iniq̄tas sororis tue sodome: saturitas panis ꝛ abūdantia ꝛ ociū. Sodoma dicit̄ soror hierl̄m. ꝛ Ber. Ociositas est mater nugarū: ꝛ nouerca v̄tutum. Eccl̄i. xxxiij. Multā maliciā docuit ociositas. Cato. Nam diuturna quies: vitijs alimenta ministrat. Maria vacabat in ocio: in croceis stabat. vñ ex hoc peccauit ¶ Quarta cā inuerecūdia. Uerecūdia maxime cōuenit mulierib⁹. Sed alique sunt sine ip̄a vñ cadunt in malis. Unde scriptura. Tre. iij. Frōs meretricis facta es mihi: noluisti erubescere Uñ o magdalena dic mihi. Quis te conduxit ad pctā. Certe tua pulchritudo: tua libertas: tua ociositas. Et sic patet primū.

Secundū d̄r. Quia offenderat iō satisfacere voluit. Quia vt dicit apl̄s Ro. vi. Sicut exhibuistis mēbra vr̄a ſuire iniquitati ad iniq̄tatē: ita nūc exhibete ſuire deo in sanctificatōem. Uñ Greg. de ea ī omel̄. Cogitāti mihi de marie pnīa: magis libet flere q̄ aliq̄d dicere. Cuius em̄ vel saxeuz pectus ille hui⁹ peccatricis lachryme ad exēplū pēitēdi nō emolliāt. Cōsiderauit nāq̄ q̄d fecit ꝛ noluit moderari q̄d faceret. Sup cōuiuātes ingressa est: nō iussa venit: īter epulas lachrymas obtulit. ꝛ q̄t in se habuit oblectamēta: tot de se inuenit holocausta. Cōuertit ad numerū criminū: numerū v̄tutū vt totū ſuiret deo ī pnīa: q̄cq̄d ex se deū ꝯtēpserat ī culpa. Ille. Prīo offendit p oculos a q̄bus fiūt tot mala. Sene. Oculi nr̄i: sunt tota luxuria nr̄a. Hier̄. iij. Ocul⁹ meꝰ dep̄dat⁹ ē aīam meā. Hier̄. vi. Mors ascēdit p fenestras. vñ dd̄ qꝛ peccauit aspiciēs ad fenestrā Bersabee. ij. Reg. xi. clamabat. Auerte oculos ꝛc. et Gen̄. xxxv. Dina filia iacob: qꝛ iuerat ad videndū p̄sonas ex̄ ciuitatē fuit capta ī amorē. Iō q̄dā monial̄ sibi eruit ocl̄os ꝛ amāti se misit. vñ male cogitatōes. Maria peccauit p ocl̄os: p illos voluit satisfacere: qꝛ lachrymas obtulit. Euāgelista. Lachrymis cepit ꝛc. Tres dr̄ntias lachrymarum p̄duxit: vt ponit Iacobus de voragine.

¶ Primo lachrymas cōpūctiouis.
¶ Scd̄o lachrymas cōpassionis.
¶ Tertio lachrymas amoris.

¶ Prīo p̄du. ꝛc. Pctā amarissime fleuit. vbi dic̄ Egisipp⁹ q̄ post suā ꝯuersionē nūq̄ voluit videre faciē hoīs fixis ocl̄is: sz flebat. Mat. v. Bti q̄ lugēt: qm̄ ip̄i ꝛc. Fuerūt tāte efficacie: q̄ īpetrauit veniā pctōꝝ suoꝝ. vñ dixit Remittūt̄ ei pec. ꝛc. Scd̄o p̄ducit lachrymas cōpassionis: q̄s fudit in morte Lazari fr̄is sui. Fuerūt tāte efficacie: q̄ xp̄z adduxerūt ad fletū ꝛ lazarū suscitari fecerūt. Io. xi. Uidēs iesus mariaz plorātē lachrymat⁹ est: ꝛ ip̄m suscitauit. Tertio produxit lachrymas amoris q̄s fudit ex absentia corpis xp̄i: dū nō inuenerat in sepulchro.

UVA. BHSC. IyR_237

Jo. xx. Maria stabat ad monumē-
tū foris plorās. Cāta in cātu euan
geliste. Fuerūt tāte efficacie ꝙ me
ruit videre iesuꝫ in forma ortulani
et angelicā visionē. glo. interlinea
ris. Maria dilexit tripl'r. Primo ī
vita: quia ei mīstrabat. Mar. xv.
erāt mulieres inter q̄s erat maria
magdalena q̄ seq̄bat' eū: ⁊ mīstra-
bat ei. Scd̄o in morte. Jo. xix. Sta
bat iux̄ crucē iesu mr̄ eius ⁊ maria
magdalene. Tertio post mortem.
Jo. xx. Maria stabat ad monumē
tū foris plorās. ¶ Scd̄o offendit ꝑ
aures audiendo vana. Eccl'. xviij.
Sepi aures tuas spinis: ⁊ noli au
dire linguā neq̄. Malū est audire
īpudica īhonesta. Maria audiuit
īhonesta: sꝫ satisfacere voluit: quia
aures suas occupauit in auditiōe
diuini v̄bi. Jo. viij. Audiebat v̄buꝫ
illi⁹. De ꝑadiso: de angel' ⁊c. ¶ Ter
tio ꝑ capillos eos vane cōponēdo
faciēdo cerudellos: cornua. putāt
nō eē pctm̄ mulieees ī capill'. Exē-
plū li. de. vij. donis. Quedā comi-
tissa cū eēt ml'tū liberal' ad paupe
res: sꝫ ml'tū vana ī ornatu capillo-
rū. Post mortē appuit cuidā fami
liari ml'ieri sibi di. se eē dānatā ꝑꝑ
ornatū capilloꝝ capit̄. vnde vidit
mulier illa caput h̄re plenū ſpen-
tib⁹ mordētib⁹ ip̄m loco capilloꝝ ī
penā illi⁹ vanitatis. De his loquit'
dn̄s Esa. iiij. Eleuate sunt filie syō
⁊ ābulauerūt extēto collo ⁊ nutib⁹
oculoꝝ. Uere extēto collo: qꝛ vane
gl'iose extēdūt collū vt grues. Mi-
rum ꝙ nō timeāt differre capillos
mortuos: cū natural'r sint timide.
Maria d̄ ip̄is satisfecit: ⁊ capill' ca
pit̄ sui t̄gebat: qꝛ cū capill' suis la-
uit pedes iesu xp̄i. ¶ Quarto offen
dit ore. ⁊ hoc osculādo īpudica: et
os amatoris. Maria aūt pedes ie
su osculabat'. Et de h̄ osculo Cā. i.
Osculet' me osculo pacis. Uñ ad
crucē depingit' ad pedes iesu cum
lachrymis q̄s osculabat'. ¶ Quīto
ꝑ beletū ⁊ ꝑ vnguēta. O vane mu-
lieres. ꝯ tales p̄s. Facies pctōꝝ. i.
demonū sumit̄: sꝫ tales puniūtur.
Joel'. ij. Oēs vult⁹ redigent' in ollā
Satisfecit: qꝛ vnxit pedes iesu ⁊ vn
guēto vngebat. Op̄ciosuꝫ vnguētū
deuotōis ⁊ ꝯtritōis. ¶ Sexto ꝑ to-
tū corp⁹ in pctā ip̄m inuoluēdo. sa
tisfecit ꝑ asperā pn̄iam ꝑ annnos
xxx. in spelūcā. Qꝛ vt dicit Chrys.
sup Mat. Qualis p̄cessit offensio:
talis dꝫ seq̄ recōciliatio. Fuit sup-
ba: satisfecit ꝑ h̄ūilitatē. Fuit disso
luta. effecta est honesta. ⁊ tu o aīa
peccatrix exēplū sume a magdale
na. Uade ad pedes iesu cū magda
lena: plāge clama. O dn̄e mi habe
de me pctōre mīaꝫ. Unde ecclesia.
Egra currit ad medicū: vas ferēs
aromaticū: ⁊ a morbo multiplicit
v̄bo curat' medici. Cāta. Uñ iesus
phariseo: vides hanc mulierē. hec
est q̄ offendit: oculis: manib⁹: toto
corpe satisfecit. Exēplū de ea. Cuꝫ
q̄dā vice postq̄ dedit se pctis: vo-
lēs eā xp̄s ꝯuertere: ea dormiente
talē habuit visionē. Uidit nāq̄ mu
lierē quādā pulchrā h̄ntē filiuꝫ in
manib⁹: q̄ ante eā stās dicebat. O
maria vis filiū meū h̄re in spōsuꝫ.
R̄ndit illa. Uolo. Cui illa: nūq̄ ha
bebis eū nisi relinq̄s pctā. Euigi-
lās amore accēsa ad xp̄m cucurrit

UVA. BHSC. IyR_237

audiens eñ in templo p̄dicantem: que audiēs lachrymis plena conuersa est. Unde pz scd̄m.

Secundū dicitur ꝛc. Contulit ei christus q̄nq; p̄uilegia merito suis bonis operibus.

¶ Primo fecit eā secretariam.
¶ Scd̄o fecit eā familiarem.
¶ Tertio fecit eā suā medicam.
¶ Quarto fecit eā suā thesaurariā
¶ Quīto fecit eā suā ambasiatricē
¶ Primo ꝛc. Quia vt d̄r Ro. vi. ca. Ubi abūdauit delictū ꝛc. Paulus factus vas electōnis. Publicanus euāgelista. Petr⁹ p̄nceps apl'oruz. Magdalena secretaria. Luce. vij. Legit̄ q̄ Maria sedebz sec⁹ pedes dñi: ꝛ audiebat v̄bū illi⁹. Nō legit̄ q̄ ibi aliq̄s fuerit: nisi ip̄a cū ipso. Et ei dicebz secretū sue passiōis: ꝛ futura circa secretū sue resurrectōnis: ꝛ de alia vita in signū amicitie Quia vt d̄r Prouer. xxv. Causam tuā cuz amico ꝑtracta. Señ. Oīa cuz amico delibera. Tho. in posti. sup Job. Verū signuz amicitie est: q̄ amic⁹ amico suo cordis secreta reuelet. ¶ Scd̄o fecit eā ꝛc. vz matris sociaz. Que lz eēt purior: tñ in sociā ei dedit: in signū amoris. Nō mariam Cleophe. nō Salome: sz magdalene. ¶ Tertio fecit ꝛc. Magnū est eē medicū īpatoris aut reg̃ sed forti⁹ iesu xp̄i. O magdalena q̄ christū vnxisti manibus proprijs. ¶ Quarto fecit eā ꝛc. Magdalena xp̄o dedit pānū in cruce. Et xp̄s ei dedit sanguinē quē colligebat ad pedes crucis: ꝛ in āpulla posuit: q̄ marsilie habet̄. ¶ Quinto fecit ꝛc. qꝛ fecit apl'oꝝ apostolā. Eccl'ia canit. O mūdi lampas ꝛ margarita prefulgida q̄ resurrectōez xp̄i nunciādo apl'oꝝ apostola fieri meruisti. Practica in v̄bo. O mūdi ꝛc. O speculū pnīe. O spes miseroꝝ peccatoꝝ. Apostoli fuerūt missi p̄dicare. Magdalēa aūt p̄dicare p̄dicatoribus. Preterea fidē maiorē habuit oībus apl'is: qꝛ citi⁹ credidit. Apostoli post resurrectionez xp̄m viderūt. audierūt: cum xp̄o comederunt. Maria non habuit ista: tñ credidit. vñ ex p̄uilegio p̄ma vidit xp̄m resurgentē: vñ habuit priuilegiū oīm sanctoꝝ. ¶ Primo apl'orū qꝛ p̄dicauit q̄uis sit mulieri ꝓhibituz p̄dicare: tñ ex quodā p̄uilegio particulari ei ꝯcessum est. ¶ Scd̄o patriarcharū: in benignitate: quia de facultatib⁹ suis: xp̄o contulit ꝛ apostolis oībus. Tertio ꝓphetarū quia xp̄i aduentū ꝓnūciauit in galileā. Quarto martyrū: qꝛ corpus suū martyrizauit. ¶ Quīto cū Johanne bap. qui lauit corp⁹ xp̄i in iordane. hec aūt caput pedes īmo osculū dedit. ¶ Preterea p̄uilegiuz cōfessoꝝ: qꝛ fidē xp̄i cōfessa est. Et ob hoc tm̄ a xp̄o dilecta est: a quo in illo celesti ꝛ felici regno celoruz meruit exaltari. Ad qd̄ ꝛ nos ꝑducat iesus suus spōsus qui ꝛc.

¶ Feria. vi. dommice de passione. De iracundia.

Collegerunt pōtifices ꝛ pharisei cōsiliuz ꝛ dicebant. Quid facimus: quia iste homo multa signa facit. Job. xi. cap.

UVA. BHSC. IyR_237

Scdm Tho. in cathena. Tempore quo iudea facta fuit tributaria romanis. Pontifices romani statuerunt: vt nullus diceret rex: nisi ille quē romani ordinassent. Iudei ergo videntes magnū ꝯcursum ppli erga iesum dubitauere scribe ne romani venirent: ⁊ eos de hierlm eijcerent. Unde maiores. i. pōtifices q̄ erant maioris auctoritatis ⁊ magis litterati: ⁊ pharisei q̄ pre alijs videbant religiosi: collegerunt cōciliuz aduersus iesum inuidia moti: cum audissent Lazar suscitasse. Quid facimus ⁊c. Scdm Cano. ij. q. ij. c. Eps. §. Si ergo iniuste. Sētentia erit iniusta ⁊ consilium triplici de causa. Prima ex animo: cū iudex nō ex zelo iusticie: sz ex odio liuore dat sentētiam. Scda ex causa. Cum quis ꝯdemnat ꝑ causa q̄ nō est vera: ꝑ furto. s. quod nō cōmisit. Tertia ex ordine: qr. s. nō seruatur ordo iudiciari⁹. Causas has seruauerunt isti: ideo male. Secundum Egidium li. de regimine principum. In omni bono cōsilio tria sunt seruanda. Primū est maturitas. Unde iudex: in ꝓferendo sententiam sedet: iuxta pbm. vij. Phy. Sedendo ⁊ q̄escendo: fit aīa sapiens. Secundo cū pace ⁊ nō ꝑturbatione. Exo. xxiij. Innocentez ⁊ iustum nō occides. Tertium est sapiētia. Prouer. viij. Ego sapiētia in cōsilijs habito. Qd nō fecerunt hodie in suo cōcilio. Quid facim⁹ Si dimittimus eū sic veniēt romani. s. in tāta fortitudine ꝙ nō poterimus resistere. Et tollēt locū nr̄m id est ciuitatē ⁊ tēplū. Et gētez captiuantē ppl'm. Glo. Passio timoris subuertebat eis iudiciuz rōnis Un⁹ aūt ex eis Cayphas noīe. Cū eēt pōtifex anni illi⁹: dixit. Uos nescitis q̄cq̄ nec cogitat. q. d. Bonuz cōe magis est eligendū q̄ bonū ꝑticular. Si em̄ dimittat hō iste bonū toti⁹ ppl'i dissipabit sz eoꝝ estimationē: ⁊ sic ꝯcludit ꝙ sit ad mortē ꝯdēnandū etiā si nō inueniat cā mort. vñ dicit. Expedit vob vt vn⁹ hō moriat etiā si eēt bon⁹ ⁊ iustus Pro ppl'o. i. ꝑ ꝯseruatiōe ppl'i. Et nō tota gēs pereat. Uñ pz apte ꝙ passio īuidie ꝯ xp̄z ⁊ passio timoris ꝑdēdi gētē ⁊ locū subuertebat ī eo iudiciū rōnis. Hoc aūt a semetipo nō di. sz cū eēt pō. ⁊c. Glo. ipo ignorāte ꝓtulit ꝓpheticū verbū nō rōe sui meriti: sz dignitat officij. Amb. Ueritas a q̄cūq̄ ⁊c. Nec mirū si in ore iudei fuit ꝟbuz ꝓpheticū a spū sctō positū: qr vt dr̄ Nume. xxij. asina. Balaā dixit dño suo. Cur iterū me. iij. cedis. Ab eo die ⁊ ꝯsilio cogitarūt eū occidere. Iesus fuit in Effren ciuitatē paruā. Uñ ibi abagarus rex misit epl'az vt ad se veniret Xp̄s aūt faciei figurā ī sudario misit: vt dr̄ ī. iij. di. ix. q. i. a Tho. Seq̄tur. Et ibi mo. c. dist. s. vsq̄ ad tp̄s ꝓpinquuz sue passionis. Applica. De iracūdia tria se offerūt in pñti.

¶ Primum dicit diffinitionis.

¶ Scdm dicit diuersificationis.

¶ Tertium dicit punitionis.

Primū ⁊c. Th. xxij. q. xviij. ar. iij. Ira ē appetit⁹ vīdicte. O pr̄ ait iracūd⁹: ille mihi nocuit nō q̄escā donec faciā vindictā: dicam agā. Ira est appetitus vindi-

UVA. BHSC. IyR_237

ere. Et albert⁹ in.iij.li. Ec̄.c.xvij. Ira est mot⁹ animi ꝓcitat⁹ ad penā inferendā. Et Lactā. in li. de ira ad donatū. Ira est cupiditas vlciscendi iniurie. Sz ꝑ maiori declaratione notandū est ꝺm supradictos octores ꝙ duplex est spēs iracūdie: vt etiā ponit Tho. sup epl̄as Pauli ad ephesios. iiij. ꝙ duplex est ira Una est q̄ est ꝺm iudiciū rōnis q̄ ꝑ prie dicit zelus. Alia q̄ excedit ipāz rōnem que ꝓprie dī passio. Primo mō talis ira nō est pctm: imo necessaria: q: ordinat hoīem ad deū: in corrigendo pctā t defect⁹. Un̄ Hiero. Qui irascit cū cā nō est reus. Nazi ita nō fuerit nec doctrina ꝓficit: nec iudicia stant: nec cria ꝓspiciuntur. t Ambr. li. de offi. Ubi culpa est irascimini: q: vt dicit pbus in. iiij. Ethi. Nō irasci in q̄bus opz: insipientis est. t Hiero. Qui non irascit aut deus aut lapis est. t Dō in ps. Irascimī t nolite peccare. Ad hāc inducit bō triplici exēplo. Primo scripturali. i. Mac. ij. Eū ret ātbio cus misisset nunciū zmatatbie! sctō viro vt idolis sacrificaret. Iratus sctūs dei occidit nūciū t iudeū pit q̄ coraz eo sacrificabat. t. iiij. K. ij. Idē sctūs dei occidit q̄dringētos ꝑ pbetas falsos in torrēte cisō: qui idolatrare faciebāt ppl'm. Exo. xi. Eū dōs ppl'o ꝓcepisset ꝙ null⁹ de manna reponeret vsq̄ mane. Ipsi aūt auidi vt lupi: q̄busdā refuatis cū scaturirēt vermib⁹. Mōyses iratus ꝓpter diuini ꝓcepti cōtemptū eos occidit. Exo. xxij. Eū ppl's luderet circa vitulū aureū: irat⁹ moyses ꝓiecit tabulas t ꝓfregit. Et ex eis q̄ fuerūt in culpa occidit. ij. Mo. Prefea. Nume. xxi. dixit dōs moysi. Tolle oēs ꝓncipes t suspēde in patibulis ꝓ solē: q: locuti erāt contra dōm. Ecce ꝓmū exēplū scripturale. ¶ Scōm exēplū est doctrinale Johannis bap. q̄ acriter redarguit berodē ꝓpter vxorē frīs sui philippi quā tenebat in vxorē. Preterea Ambros⁹ iratus contra Theodosium: q: sanguinē fudit apud thessalonicā: q: occidere fecit septē milia hoīm nō ꝓmisit eis ingredi in templū tm ercōicatū reputās. Et de beato Stephano q̄ zelo repletus: dixit iudeis. Vos semp spūisancto resistitis: t de beato: dnico qui sacristam vsq̄ ad sanguinē verberauit: q: recepit sudariuz a muliere sine licētia. Mō irātibus fratribus dixit. Non est crudelitas: sz pietas ꝙ deo punire crimina. t. C. de furtis. l. Siquis. t. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquiliam. Delicta non debent remanere ipunita: que punitio nō fit nisi ꝑ iram. Ideo Lactā. lib. de ira ad Donatuz. Necesse est bono ac iusto displicer̄ que prava sunt: t cui malū displicet moueri ad irā cū id fieri videt. Ille. Ideo xps Jo. ij. Ira ꝑ motus videns tēplum ꝓbanari mercātis t negociationib⁹ funiculū fecit t oēs cum ira eiecit de tēplo dī. Scriptuz est enim. Domus mea: dom⁹ oōnis ꝛc. Aufert ista hinc. Ubi nota ꝙ tho. in post. super Job. ꝙ xps in inuria ꝓpria fuit patiēs semp in eremplum nostrū: vt Jo. viij. Demoniū habes. Rndit benigne. Ego demoniuz nō habeo. Et q̄n ꝓcussus ala-

UVA. BHSC. IyR_237

pa fuit. Mat. xxvi. Cur me cedis? sed impatiēs fuit in iniuriā patris sui: et se turbauit di. Auferte ista hic. ⁊ Mat. iiij. qñ demō dixit. Hec oīa tibi dabo si cadēs adoraueris me: quia hoc cedebat in vituperiū patris. Ideo Hiero. Iniuriā meaz patienter tuli: iniuriaz patris mei patiēter ferre non potui. Unde pz scdm exemplū. ¶ Tertio exemplo paganali: de Bruto romano. De q̄ Uale. li. v. c. viij. De seueritate parentū aduersus liberos. Cū audiret duos filios suos velle introducere in romā: dñationez Tarquinij supbi a se expulsum fecit filios virgis ferreis acrit cedi. Et vos o patres. o matres: corrigite filios vestros. Irascimini ⁊ nolite ⁊c. Prouer. xiij. Qui parcit virge odit filiū suū: qui aūt diligit illū instāter erudit. ⁊ pbs. vi. Poli. Bonū est ꝙ parentes corrigāt filios ociosos. Et vos officiales: o pretores irascimini cōtra mala: qr bonitas ⁊ pietas in hoc est mala. Uñ di. l. c. Si quis dyacon⁹. Que est ista bonitas iusticie inimica palpare criminosos ⁊ eoꝝ crimina dimittere impunita Ille. Ad vos clamo: q̄bus incūbit irasci. In hui⁹ figurā Esa. xxij. dñs dixit Esa. Uade ⁊ ingredere ī tabernaculo ad summū templi p̄positū ⁊ dic ei. Quid tu hic? aut q̄ si q̄s h̄? Morte morieris. i. cur q̄ris principatum: si nō vis mala rep̄hēdere. Eccl. vij. Noli querere fieri iudex: nisi valeas v̄tute irrūpere iniquitates. Unde. i. Reg. xxiij. Quia Hely sacerdos non correxit filios suos: dñs eos occidit ⁊ ipse mala morte mortuus est: q̄uis alit essz bon⁹. ⁊ ij. Regū. xiij. Q: dauid nō correxit Amon q̄ stuprarat sororē suā Thamar: ip̄e Amon occisus fuit in cōuiuio ab Absalon. et dauid p̄cussus fuit peste in populo. Unde pz prima spēs ire. Scda spēs est q̄ excedit rōnem hoīs: que dr passio. Et ista est mortale. De qua Prouerb. xxvij. Ira nō habet misericordiam. de hac ad scdm.

Secunduz dr ⁊c. Tho. vbi. s. Archiep̄s scda p̄te summe. Pbs. iij. Ethi. Tres sunt diuersitates iracūdoꝝ.

¶ Quidam sunt acuti.

¶ Quidam sunt amari.

¶ Quidam sunt difficiles.

¶ Quidā ⁊c. Isti sunt q̄ de facili ad oīa etiā mīma irascunt. crispāt nasum. Et vocant tales colerici. Bona colera: sed p̄iculosa. Hāc habēt precipue mulieres: q̄ de facili irascuntur. Eccl. xxv. Nō est ira super irā mulieris. s. acuta ⁊ facilis. Ubi pbs. viij. de aīalibus ꝙ mulier est maioris inuidie ⁊ facilioris ire: q̄ vir. Cōditiones hui⁹ ire ⁊ taliū nō sunt bone. Et homo debet habere studiū circa h̄: vt talē iraz refrenet Quia vt hz pbs. i. Ethi. Impossibile est indignantē opari bona. In i. Elen. Hoīes irati min⁹ ꝯsiderare possunt. ⁊. xi. q. iij. c. Illa. Commotionis tēp̄e iustū putat oē qd fecerit. Cato. Ira īpedit aīm ne possit cernere verū. Exemplis pz. Primo de Alexādro magno. Cum quidaz miles sibi charissim⁹ laudaret patrē eius philippū fuisse probuz in

UVA. BHSC. IyR_237

armis q̄ ip̄e: ira succēsus ip̄m occi
dit manib⁹ ꝓprijs: de quo postea
doluit: intantū q̄ seipsuz occidere
voluit. O q̄t blasphēie O q̄t homi
cidia ꝓuenerūt ex hac ira: vñ cohi-
benda est. In p̄s. xxxvi. Desine ab
ira ⁊ derelinq̄ furorē. ⁊ Lactant. in
li de ira. In hoīe cohibēda est ira:
ne ad aliquē maximū ꝓsiliat furo-
rem. Ab hac se temparunt pagani
De platone legit: cū quēdā suū di-
scipulū verberaret de crimīe. Ad-
uertens q̄ ira incipiebat ei dñari:
vocauit vnū de discipulis suis: cui
cōmisit crimīs punitionē: volens
submittere rōni passionē ⁊ iraz. In
quibus v̄bis: q̄rit aīa chara dubiū
Utrum in sapientē cadat ira. Due
fuere opiniōes circa hoc. Una stoi
coꝝ q̄ nō: quia sapiens nulla ꝑtur
batione mouet: sed semꝑ firmum
habet animū. In. ij. Ethi. In sapiē
tē nō cadit ira. Alia ē ꝑipateticoꝝ:
⁊ ista est verior q̄ scz sapiēs ad irā
⁊ perturbationem mouet. vt dicit
Hiero. Si sapiēs irascit: mouet cū
moderatiōe: nec cito emittit iacu-
lum de malis: ⁊ dat locū ire. Quia
inq̄t pb̄s. ij. rhe. Tp̄s q̄etat irā. Uñ
Ambro. dedit documētū hoc Theo
dosio imꝑatori: vt qñ se iratū sen-
tiebat. xxiiij. litteras alphabeti di
ceret morose dōec ira cessaret. Op
timū documētū. ¶ Quarto quidaz
sunt amari. Et isti sunt q̄ irā tenēt
⁊ cū difficultate remittūt. O mala
natura: tenēt loquelā nec parcunt
nisi mille ꝑsuasionibus persuasi.
Contra dñs Leuit. xix. Nō eris me
mor īiurie ciuiū tuoꝝ: qd̄ est signū
magnanimitatis. Señ. li. de q̄ttu-
or v̄tutibus. Si magnanim⁹ fuer
nunq̄ iudicabis tibi fieri iniuriaz.
Super quo Giraldus odonis sup
iiij. Ethi. ponit tres cōditōes hoīs
mansueti ⁊ pacifici ⁊ magnanimi.
Prima q̄ passione nō ducit. Scd̄a
q̄ est iniurie ⁊ offense remissiuus.
Tertia q̄ nō est vindicatiu⁹. Quia
vt dicit pb̄us. iiij. Ethi. Est seruile
posse ⁊ velle vindicare: ⁊ obliuisci
magnificū. Hanc magnificentiam
habuerūt romani. De q̄bus Uale.
lib. iiij. Rub. de moderatione. M.
Bibulus duos habuit filios: quos
milites egypti occiderūt. Uñ regi-
na Cleopatra misit huic hos homi
cidas simul et carnificē vt de illis
se vindicaret. Uir aūt prudēs coe
git iram suā moderationi cedere.
Unde illis peꝑcit: ⁊ ī pace ad ꝓp̄a
remisit. Preterea hāc māsuetudi-
nē habuit dauid: quē Saul ꝑsecu-
t⁹ sꝑ fuit: vt pz. i. Reg. xvij. Cū mu
lieres canerēt in tympanis in lau
dem Dauid Saul ꝑcussit mille: et
dauid decē milia. irat⁹ Saul dixit.
Quid em̄ suꝑest ei: nisi solū regnū.
Ex tunc nō rectis ocul' aspiciebat
eū. Uñ lācea tētauit eū cōfigere cū
pariete: tñ dauid post plures ꝑse-
cutiones potuit euz interficere in
spelūca. Quia Abisai voluit eum
lancea interficere: sed Dauid dixit
ei. Ne interficias eum. Quis enim
extendet manū suam in xp̄m dñi ⁊
innocēs erit. Abstulit hastā dauid
que erat ad caput eius ⁊ cyphum
aque. Unde pz ⁊c. ¶ Tertio quidā
sunt difficiles: q̄ nunq̄ remittūt in
iurias: q̄ furiosi vocant: et potius
aīales q̄ ratōnales. Contra quos

UVA. BHSC. IyR_237

aposto. ad Ephe. iiij. Sol nõ occidat sup iracũdiã vr̃am. Glo. Sol id est ira nõ ꝑmaneat in vobis: licꝫ qñqꝫ fit. Ubi nota ſm Alb. sup Lucã: ꝙ tres sũt hoĩm gñatiões. Quidã sunt q̃ reddũt bona ꝑ hoĩs. Et hoc est qd̃dã naturale. Mat. xxvi. Si diligitis eos q̃ vos diligũt quã mercedẽ habebitis: apud patrem. Nõne publicani hoc faciũt. Quidã reddũt mala ꝑ malis: ꝙ est ꝓhibitum: quia hoc deꝰ sibi reseruat. Ad Ro. xij. Mihi vindictã ⁊ ego retribuã. Quidã bona ꝑ malis. Qd̃ fecit xp̃s ⁊ scti in p̃senti vita. Uñ fugiẽda est ira: si recte hoĩes ⁊ amici dei volumꝰ esse ⁊ dici. Uñ Lactã. in. i. li. c. ix. Aĩm vĩcere: irã cohibere: fortissimi ẽ. ⁊ Señ. in eplis. Naꝫ vicisse extraneas natiões bellatorũ virtꝰ ẽ ppl'or. Uincere aũt vitia et pctã: virtꝰ est morũ. Ille. Uñ relinquẽda est iracundia.

Tertium dr̃ ⁊c. Hester. vi. Legit̃ ꝙ duo fuerũt curiales apud regẽ Assuerum vꝫ Aman ⁊ Mardocheus videns aũt aman ꝙ mardocheus erat dilectus a rege: ira succensus ꝓcurauit apud regẽ: sup lignũ ip̃m suspẽderet. Parata aũt furca inspirante spiritui sancto, cor regis ĩmutatũ est. In ip̃o ligno p̃parato. Mardocheo: positꝰ ẽ Aman. Ecce quõ punita fuit ira Aman a deo. Preterea. iij. Re. xxi. Cũ rex Achab vellet vineã Naboth: nec habere eam posset posuit se ad lectũ ex dolore Uxor eius ira succensa. s. Jezebel cõtra Naboth: fecit ip̃m interfici. Sed vltio diuina secuta est cõtra hanc iram. Qꝛ canes linxerũt sanguinẽ Jezabel in loco vbi Naboth fuit interfectus. Ecce quõ punit diuina ꝓuidentia hoc pctm̃. Unde Prouer. xix. Qui impatiens ẽ sustinebit dãnũ: scꝫ tẽporale. In quibꝰ v̄bis. Querit aĩa cara dubiũ q̃le ẽ remediũ ꝯ h̃ pctm̃. Rñdeo ſm docto. ꝙ tria sũt remedia p̃ncipalia.

¶ Primũ est silentij obseruatio.

¶ Scd̃ꝫ ẽ dñice passiõis ꝯsideratio

¶ Tertiũ est vite eterne acquisitio

¶ Primũ est ⁊c. Parum loq̃. Prouer. xiij. Cuꝫ defecerint ligna id est verba extinguetur ignis. Responsio mollis frangit irã: sermo durꝰ suscitat furorẽ. ⁊ Grego. Gloriosiꝰ est irã tacendo fugere: ꝙ̃ rñdendo supare. Parũ ergo loqui debet hõ Et qñ loquit̃: cum maturitate. Uñ Socrates habebat ĩ sigillo suo scriptum. Amicus hoĩs est sapientia eius vꝫ tacere. Quia in multiloq̃o non deerit peccatum. Exemplũ de abbate Isaac qui a fratribus interrogatus: quare demones nõ timeret. Respõdit. Ex quo factus sum monachꝰ statui apud me: vt iracũdia extra guttur meũ nõ prodeat. Qd̃ facio qꝛ paruꝫ loquor. Et si loquor semp cũ mãsuetudine. Preterea de Ber. legit̃ etiam ꝙ appropinquãte morte sua: cũ req̃reret̃ a fratribꝰ doceret eos documẽtũ dixit eis. Alieno sẽsui magis: ꝙ̃ meo credidi. Nullũ scãdaluꝫ facere volui. Lesus vindictã nõ expetij neqꝫ irã tuli. ¶ Scd̃m d̃r dñice passiõis cõsideratio. Job. xiiij. Exẽplũ dedi vobis: vt quẽadmodũ ego feci ⁊c. O quantũ fuit iniuriatꝰ. Job. viij.

UVA. BHSC. IyR_237

Demoniū habes. A seruo ꝑcussus Mat. xxv. Si male locut⁹ sum: testimoniū ꝑhibe de malo. In cruce positus: orauit patrez. Pater ignosce illis. In hui⁹ figurā. Nume. xxi. Filij israel. respiciētes in serpentē in palo. sanabant̄ a morsib⁹ serpētum ignitoꝝ. Unus de serpentib⁹ ignitis est ira: a qua quis sanatur si diligēter quāta xp̄s in cruce pro eo passus est cogitat. Unde Greg. Si passio xp̄i ad memoriam reducit̄: nihil est qd̄ nō equo aīo toleretur. ¶ Tertiū d̄r ꝛc. Uñ Prouer. iij. Mansuetis dabit gratiā domin⁹. Eccl's. i. Beneplacitū est ei māsuetudo. In p̄s. cxlix. Exaltabit mansuetos in salutem. Mat. v. Beati mites: qm̄ ipsi possidebūt terram. Nota in v̄bo hoc mites. Quadruplex generatio possidet munduz. Prima est fatuoꝝ: q̄ totū munduz faciūt suū. Sunt dñi sine tristicia. Scd̄a dupliciorꝝ q̄ vadūt ad cōplacendū ꝑ viam placentie. Officiuz infamoꝝ est hoc. Tertia sunt hypocrite: q̄ mundū deludūt: tot⁹ mundus istoꝝ est. Si q̄s vult esse amicus huius mūdi. vadat cum collo torto. Iste mūdus vult decipi: qñ decipit eū nō est amicus. Quarta mansuetoꝝ: qui hūt cōuersationez benignam. Unde p̄s. Māsueti autem hereditabūt terram. Moyses s̄m dionysium ꝓpter mansuetudinem fuit dignus apparitione diuina. Quod si tu quoq; egeris sinendo iram: promereberis hic ꝛc.

¶ Sabbato in ramis palmaꝝ. De salutatione marie: que est ꝑ Aue: quomodo inducimur.

Salutate mariā q̄ plus oīb⁹ laborauit. Ad roma. xvi. ¶ Exemplū Uincentij hystorialis. De Theophilo qui pauperrimus vicedomin⁹ fuit cuiusdam ep̄i. Qui ab ipso episcopo fuit depositus officio suo. Desperatus super hoc demonem inuocauit: et matrem cum filio negauit: et ei cyrographum sanguine proprio fecit: ac sigillatuz demoni tradidit. In crastinuz Theophilus in gratiam episcopi recipitur demonis ꝓcuratione: ꝛ suo officio restituitur In se reuersus post paucos dies ad virginē confugit. In nocte sequenti apparuit ei virgo maria ip̄m redarguēs. Ad preceptū eius demoni renūciauit: atq; matri ꝛ filio est recōciliatus. Demon autez coact⁹ est dare cartā Theophilo: ꝛ corā om̄i populo retulit qd̄ accidcrat. Et cūctis admirātib⁹ ꝛ virginē laudātibus: post triduum in pace quieuit. Unde ipsam salutemus. Aue maria. Salutate mariam ꝛc. Human⁹ sensus deficit lingua heret palato oīs hoīm sermo minuit̄ dum mens mea venit in ꝯsideratione dignitat̄ ꝛ excellētie ip̄i⁹ marie. Quapropt̄ merito ip̄a alt̄ ꝑconijs debet coli. Scd̄m sententiā Jacobi de voragine in mariali. Ecclesia sancta salutat virginē in officio diuino in diuersis modis. Primo salutat loco ꝛ vice triū ꝑsonaꝝ. s. trinitatis dicēs. Aue gr̄a plena. Que salutatio fuit facta ꝑ angeluz. Secūdo ecclesia v̄ginē salutat vice et

UVA. BHSC. IyR_237

loco oīum angeloꝝ cū dicit tēpore paschali. Regina celi. Que fuit facta ab angelo: xp̄o resuscitato. Tertio ecclesia salutat ip̄az vice ⁊ loco oīm sctōꝝ: qui sunt in patria omni sabbato in missa di. Salue sctā parēs. Quarto eccl̄ia eā salutat omni die in ꝯpletorio: loco et vice oīum pctōꝝ: qui sunt in mūdo di. Salue regina mīe. Ideo assumpsi verba. Salutate mariam ⁊c. ¶ In quib⁹ verbis videbim⁹ hanc cōclusionē ꝙ maria est salutāda a nobis. Ad qd̄ inducimur: triplici ratione.

¶ Primo. rōne resalutationis.

¶ Scd̄o. rōne inuentionis.

¶ Tertio. rōne cooꝑationis.

¶ Primo ⁊c. Naturale hoc req̄rit ꝙ vna persona salutata: resalutet Bona vita. Salu⁹ sis hodie: salu⁹ sis hodie ⁊ ꝑ annū. Ad Ro. xvi. Salutate inuicē in osculo pacis. Alibi Honore inuicē p̄ueniētes. Ad ꝓpositū. Si nos mariā salutam⁹: ipsa resalutat nos. Saluete filij ⁊c. Sz ꝑ maiori noticia. Nota s̄m Tho. super aue maria. Qd̄ in testamento veteri: angelica natura erat tante dignitatis. ꝙ a natura hūana adorabat̄. Et magnū erat priuilegiuz nature hūane: si hoc agere posset. Unde ad laudē Abrahe scribit̄. Gen. xxij. ꝙ angelos recepit hospitio: et exhibuit eis reuerētiā: ⁊ ꝙ tres vidit ⁊ vnū adorauit. Unde natura hūana in toto subijcebat̄ nature angelice. Hec aūt subiectio erat ꝓpter hoc: qꝛ natura angelica erat maior natura hūana: quo ad tria.

¶ Primo. quo ad dignitatem.

¶ Scd̄o. quo ad familiaritatem.

¶ Tertio. quo ad plenitudinem.

¶ Primo quo ad ⁊c. Qꝛ angel⁹ est nature spūalis: iuxta illd̄ p̄s. Qui facis angelos ⁊c. Et pb̄us. xij. Meta. appellat angelos substātias separatas. Hō aūt ē nature corruptibilis. Unde Dd̄. Ego sum vermis ⁊c. et Abraā. d. Loquar ad dn̄z: cū sim puluis ⁊ cinis. Indecēs ḡ erat: vt spūal' creatura exhiberet reuerētiaz corruptibili. Scd̄o q̄ ad familiaritatē. Angelus erat deo familiaris: vt pote deo assistēs. Dan. vij. Millia milliū assistebant ei: ⁊ decies cētena millia mīstrabāt ei. Hō autez erat q̄si extrane⁹ ⁊ elōgat⁹ ab eo ꝑ pctm̄ Unde p̄s. Elōgaui fugiēs. Tertio q̄ ad plenitudinē. Angeli eī ꝑticipāt ip̄m lumē diuinū in summa plenitudīe. iō sꝑ cū lumīe apparēt Hoīes aūt ⁊ si aliq̄d ꝑticipāt de ipso luīe: paꝝ tn̄ ⁊ ī obscuritate q̄dā. Qꝛ ḡ his trib⁹ natura āgelica excedebat naturā humanaz. iō adorabat̄ ab ip̄o hoīe. Sz postq̄ ī vltīa etate gr̄e. īuēta ē vna mulier q̄ āgelos excedebat in his trib⁹. Et q̄ ad dīnitatē: qꝛ mat̄ dei. ex q̄ mat̄nitate ꝯhebat̄ affinitas īf̄ita. q̄ melior fieri nō potuit. vt hz Th. i. ꝑ. q. xxv ar. vi. ⁊ ī. i. sen. di. xliiij. a. z. ⁊ bon̄. ī i. di. xl. ⁊ Dam̄. in. z. Et q̄ ad familiaritatē: qꝛ cū ip̄a ē tota trinitas. Lu. ij. Dn̄s tecū. Et q̄ ad plēitudinē. qꝛ plena gratia. Aue inq̄t gratia plena. Ideo missus est angel⁹ q̄ ip̄am honoraret. Aue inq̄t gratia plena q. d. exhibeo reuerentiam tibi: qꝛ sine ve. Aue inquit. Qd̄ verbū plurimum placet marie. Unde Henricus de bassia in summa theologie.

UVA. BHSC. IyR_237

di. Quod tale gaudiuz bz qñ dicit̃ Aue: quale habuit qñ fuit ab angelo salutata. Uñ Ber. Celum ridet. angelus gaudet: mũdus exultat. infernus cõtremiscit: demones fugiũt: dũ dico Aue maria. Ille. Exẽplũ vidue helisabeth: q̃ retulit suo cõfessori: ꝙ nocte quadã cũ in suo lecto q̃esceret: venit maria ad ip̃az quã assidue salutabat ꝑ verbum. Aue. ⁊ dixit sibi. Dormisne filia: cui dixit. Nõ dña mi: sed cupio ĩformari cur ad me peccatricẽ venisti. Respõdit ꝟgo. Ueni vt doceã te: ⁊ oẽs meos fideles: vt nõ desistãt a salutatione angelica: eo ꝙ gaudiũ maximũ mihi p̃stant. Et sicut ineffabile gaudiũ habui qñ angel⁹ mihi nũciauit filij mei ĩcarnationẽ: sic nunc cũ eadẽ ꝟba a pctõrib⁹ replicãtur. Uñ quidam Uulgaris. Qui cupit saluari ĩ mariã ꝯuertat oculos. Deinde illi corde humili genuflectat.

Unde ptz pr̃ia ratio. Ecũdo rõne ⁊c. Cõclusio est Canonistaꝝ. xiiij. q. vi. c. Si q̃d. ⁊. c. Multi. Quicq̃d ĩuenisti ⁊ nõ reddidisti rapuisti. et. ff. de furt̃. l. falsus ⁊. ff. de iniurijs. l. cõditio. ff. de cõditione indebiti. l. reꝝ. ff. reꝝ amotaꝝ. Ad ꝓpositũ. Ex pctõ ade mũdus gr̃am ꝑdidit. Ad ro. v. per vnũ hoĩem pctm̃ in hũc mũdũ ĩtrauit. Que gr̃a fuit quesita ꝑ oẽs etates. In pr̃ia etate ꝑ oblationẽ sacrificioꝝ in Abel. In scd̃a etate ꝑ immolationem aĩaliũ in Noe. In tertia etate ꝑ decimas in Abrahã. In quarta etate: ꝑ circuncisionez tempore moysi. Sed nullus illam inuenire poterat maria sola excepta Non Sarra. Non Rebecca. Nõ Iudith ⁊c. Quid dicis o gabriel. Luce xx. Inuenisti gratiam apud deuz. Quã gratiaz inq̃t Ber. Dei ⁊ hoĩm pacem: mortis destructionem vite repationem. Ille. Et Nicolaus de lyra. Inuenisti gr̃am nõ soluz pro te: sed ꝓ humano genere. Hec est em̃ que totius mũdi reparationez obtinuit salutẽ hoĩm impetrauit. Ille. Ad ꝓpositũ. Inuenit q̃dẽ gratiam. Et res inuenta dz restitui. Et sic necessario cõclude: ꝙ maria cogit̃ peccatorẽ adiuuare: cũ de nr̃o habeat: ⁊ gr̃az peccatori restituat. Aliter dicem⁹ o maria te esse furti notãdã. Uñ Ignati⁹ in epl'a de maria. Impossibile est aliquẽ pctõrez o virgo saluari: nisi ꝑ tuũ auxiliuz et fauorẽ. ⁊ Cassianus. Tota salus hũani generis: ꝯsistit in plenitudine gratie marie. ⁊ Anselm⁹. Sicut impossibile est: ꝙ illa a q̃bus ꝟgo maria oculos sue mĩe auertit: saluent̃. Ita necessariũ est: ꝙ hi ad q̃s cõuertit oculos ꝓ eis aduocãs iustificent̃. Ille. Exẽplũ mulieris romane q̃ filiã peperit: quã docuit. Aue ma. oĩ die dicere. Dedita aũt ornatui: vna die demon apparuit post choreas di. Ueni mecum inq̃t Quis es tu. Demon ait: qui te ad infernuz conducere volo pro tuis demeritis. Cũq̃z illam traheret vi. Clamare cepit. Aue maria. replicans illa ꝟba sepissime. Rũdit demon. Maled icta sit illa mulier: q̃ te hãc orõnẽ docuit. Si nõ dixisses iudicio dei te certe ad infernũ duxissem. O xp̃iane ip̃am saluta. Fi-

UVA. BHSC. IyR_237

gura.iij.Reg.ij.de bersabee:cur di
xit filius eius postq̄ in throno in
dextera collocauit. Pete a me q̄d
vis ⁊ dabo tibi. Neq; em̄ phas est
vt auertā faciē tuam. Moraliter.
Iste est filius dei:q̄ postq̄ matrem
suā collocauit secū in throno regio
ei cōcedit quicq̄d vult ꝑ suis deuo
tis eam salutātibus. O quō esset
mundus:nisi essent marie suppli-
cationes q̄ filiū cogunt. Unde quidā
vulgaris. Piā te monstra mihi. O
q̄ es formosa. naz tantā habeo de
lectationē in tuis laudibus:iō an-
te tuū natū intercede ꝑ me. Unde
patet secunda ratio.

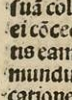

Tertio rōne ⁊c. Induci-
mur eā salutar̄:q; fidē
sustētauit. Unde Alb. sup
missus ē.c.clxxxvij.di.
q̄ ꝑuil egui passionis xp̄i fuit cōica
tuz marie in passiōe filij q̄ sola fuit
q̄ fidē crucifixi dei ⁊ hois habuit:⁊
sicut tot⁹ mund⁹ obligat̄ deo xp̄o ꝑ
passionē:ita marie ꝑ fidei sustēta-
tionē. Unde signāter dr̄ Jo.xix. Can-
ta. Stabat iuxta crucē iesu mr̄ ei⁹:
sz q̄d agebat. Quid o maria facie-
bas ibi? Dic ꝑ caritatē:dic mihi q̄d
Rn̄det Alber. dicendo q̄ tria. Prīo
stabat dolorib⁹ plena. Scd̄o fide
leuata. Tertio amore succēsa. Prīo
doloribus:q; oēs dolores ꝑtus q̄s
alie mulieres in partu sustinent:⁊
oēs dolores mortis a q̄bus virgo
fuit immunis fuerunt ei reseruati
tpe passionis filij sui. Qui dolores
fuerūt intensi triplici rōne.

¶ Ratione sui.
¶ Ratione filij.
¶ Ratione supplicij.

¶ Primo ratiōe sui. Quia erat ma
ter. Et hoc.v.modis. Primo mat̄.
Secundo tota mater. Tertio vnici
filij mater. Quarto:q; p̄sens ma-
ter. Quinto impotens mater. Pri
mo mater:ideo dolor causabatur.
Plus enim mater dolet de filio:q;
plus laborauit. O q̄tum dilexit fi
lium suum. De quo Can.iiij. Nun-
ciar̄ dilecto meo:q; amore lāgueo
Scd̄o:q; erat tota mater. Quādo
enim dolor diuidit̄ in mlt̄is:minor
inuenit̄ in singulis. Si em̄ aliqua
mulier filiū amittat:dolorem cum
suo patre diuidit. Ideo talis dolor
ex tali diuisione minuitur. Uirgo
enim cuz nullo homine aut patre
dolorem suum condiuidere pote-
rat:quia nullus pater ibi erat. Q;
totum corpus christi assumptum
est ex maria. Et patrem ibi nō ha-
bebat pater carnalis:quia erat pu
tatiuus. Unde intensius amabat.
Tertio quia erat vnici filij mater.
Si aliqua mulier filium perdit:si
alios habet recipit consolationez
q; alios habet. Maria autem nul
lum aliū habebat:nec habere spe-
rabat. Unde doluit. Quarto:quia
presens erat mater. Quādo mater
ante oculos videt filium suum oc
cidi dolet. Maria autem videbat
filium suum occidi ⁊ male tractari
ideo doluit sup omnes mulieres.
Quinto:quia erat impotēs mater
ad euz iuuandum. Magna conso-
latio est matri. Quando filium su
um potest in morte amplexari et
osculari. Maria autez in nullo po
terat euz adiuuare. Audiebat ip̄m
sitire. Potum non poterat: porri-

UVA. BHSC. IyR_237

gere. Uidebat eū in crucē flentem nō poterat cōsolari. Uidebat ipm vulneribꝰ plenū: vulnera nō poterat attingere. Uñ erat doloribꝰ plena sup oēs. Scdo dolor causabat rōne filij: qꝛ erat bonꝰ. Mater multum dolet qū pdit filium bonū: sapientez ⁊ in oībus obedientē. Maria aūt pdebat filium sanctū bonū vnde dolebat sup oēs: rōne illius bonitatis. Tertio rōne supplicij. Uidebat eum pati penam ignominiosam. Sapiē. ij. c. Morte turpissima condēnemus eū. Deut. xviij. Maledictus homo qui pendet in ligno. Preterea dicit dñicus Tholosanus: ꝙ martyr fuit ⁊ eius martyrium superat martyrium aliorū martyrum triplici rōne. Prima: qꝛ fuit martyriū amoris: aliorū aūt fidei. Scda qꝛ alij sunt percussi in corpore: ista autē in corde. Tertia: qꝛ alij post xp̄m: ista aūt cum xp̄o ⁊ in xp̄o: ⁊ eodem ictu quo xp̄us. Uñ tota lachrymosa stabat ad crucem Jo. xix. Stabat iuxta crucem iesu mater eius. Ubi eras o maria. Ad crucem. ¶ Scdo fide leuata: qꝛ fidem sustētabat a qua oēs apl'i fuerunt prostrati. Scdm Albert apostoli a tribus in passiōe ceciderūt: a q̄bus maria stetit. Primo a fide a qua maria nō cecidit: qꝛ spiritus sanctus eam firmauit. Unde figuratur p stellam maris que ceteris cadentibus nunq̄ deficit. Secundo a gratia. Ipsa nō cecidit vt apostoli: sed firma pmāsit. Tertia a societate xp̄i: quia omnes fugerunt. Maria autem cruci semp fuit cōiuncta. Canta iterꝫ. Stabat iuxta crucē iesu mater eius. Et hoc dicit Leonardꝰ de vtino sermone de annunciatiōe virginis ꝙ nisi tempore passionis xp̄i permāsisset fides in maria: mundus tunc finiuisset. Tertio stabat amore succensa: qꝛ ⁊ ipsa pati volebat cum filio p salute mundi. Uñ Ber. Optabat ipa sanguinē suum addere: ⁊ cū filio sacrificium vespertinū celebrare: qd etiam patet p ambro. O amor virginis huius. Unde ipam salutare debemus. Salutate mariā ⁊c. Exēplum. Quidā magnꝰ peccator fuit qui ex ꝯsuetudine volēs ire ad peccandū: veniēs ad altare ante ymaginē virginis: stans eam salutauit angelica voce. Aue maria. Cum semel faceret: vidit ymaginē v̄ginis cuz puero in sinu in cruce vulneratum ⁊ cruentatū totuz: sanguinēq̄ in gremio matris effundentem sicut fuderat in cruce. Quo viso: obstupecfactus dixit. O mater misericordie: q̄s hoc fecit? Et v̄go respōdit. Tu ⁊ ceteri peccatores qui amplius crucifigitis filiū meū q̄ iudei Et peccator ille ad virginem dicebat. O mater misericordie intercede p me. Et illa. Uos pctōres vocatis me matrez misericordie: qui tamē nō cessatis facere me matrez miserie eē ⁊ tristicie. Et ille. O mater non dicatis sic: sed mementote esse aduocatam peccatorꝫ: ⁊ intercedere pro me. Et mater ad filium O pijssime fili mei amore miserere huic peccatori? Respondit. Cū sim tuus filius tibi negare nō possum aliquid. Uñ peccatori veniam dedit. Salutate mariam ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Dominica in ramis palmarum. De misericordia diuina.

Ecce rex tuus venit tibi mãsuetus sedẽs sup asinã Math. xxi. Si collectis oĩb⁹ sensib⁹ ad mentẽ: ⁊ cũ oculo intellect⁹ ꝑspicaciter ꝯsiderem⁹ rõnalem creaturã capacẽ rõnis: dotatã intellectu: q̃tum sit intim⁹ ꝑcordialis ⁊ viscera tus amor illi⁹ sup̃mi dei: erga infelicem ⁊ desgratiatã naturã humãi dubiũ nõ est ꝙ miserrim⁹ peccator ꝓstrat⁹ ad pedes crucis: indulgentiam ⁊ veniã peteret suoꝝ criminũ Unũ Ber. sup Cañ. ser. xxij. Oĩno ꝓpter mansuetudinem que de te ꝑdicatur o bone iesu curremus post te: audiẽtes ꝙ non spernas pauperez: pctõrẽ nõ horreas. Nõ horruisti ꝯfitentẽ latronẽ. Nõ lachrymantem peccatricẽ: nõ supplicantẽ cananeã: nõ deꝑhensam in adulterio nõ sedentẽ in theloneo: non supplicantem publicanũ: nõ negantẽ discipulũ: nõ ꝑsecutorẽ discipulorũ: non ipsos crucifixores tuos. Ille. Et q̃tũ hac mĩa fuerit ꝑ aliqd̃ tempus: solum in celo. ꝑs. Dñe in celo mĩa tua. Deinde super iudeos. ꝑs. Not⁹ in iudea de⁹. Deinde in vtero virginis. ꝑs. Suscepim⁹ de⁹ mĩam tuã in medio templi tui. Tamẽ vltimate diffudit se in toto orbe. ꝑs. Mĩa dñi plena ẽ terra. Hiero. ad Paulaz. Secura esto o mi blasilla ꝯfidim⁹ ꝓbãtes vera esse q̃ dicim⁹ nunq̃ est sera ꝯuersio. Uox hec primuz in latrone dedicata est. Amen dico ⁊c. Et Petrar. in. vi. Trium diui. Sz diuina gr̃a nunq̃ tarda fuit qꝛ in eã ꝯfido. Erũt adhuc in me alte ⁊ singulares opatiões. Et iõ sctã mater eccl'a auida ⁊ sitibũda salutis suoꝝ filioꝝ ꝓposuit euangeliũ hodiernũ: in quo ĩter cetera documenta in eo ꝯtẽta: maxĩe facit mẽtionem de ĩmensitate mĩe diuine. Ecce inq̃t ⁊c. De q̃ volentes ⁊ nos hodie sermonẽ facere: vt animem⁹ miserrimũ pctõrem scire eã amplecti: de ea tria videbim⁹ in pñtiaꝝ.

¶ Primum dicitur opinionis.

¶ Scd̃m dicit̃ declarationis.

¶ Tertium dicit̃ cõfirmationis.

Primum dicit̃ ⁊c. Utrũ in deo fit mĩa. Due sũt opiniones. Una dicit ꝙ nõ Alia ꝙ sic. Prima ꝙ nõ: ꝓbat tripl'r. Primũ est tale. Scd̃m Damascenũ. ij. sniaꝝ. Mĩa est tristicia de alienis malis. Exẽpli gr̃a de illo q̃ cõpatit̃ infirmo. Tristicia est passio. Passio nõ est in deo. Igitur nec mĩa. Scd̃m ẽ tale. Ad officium veri misericordis ꝑtinet oẽs saluare nõ dãnare. Sz si in deo est mĩa debet oẽs saluare: sed nõ facit Math. xxij. Multi sunt vocati ⁊c. Isa. i. Multiplicasti gentẽ: sz non magnificasti leticiam. Cicc⁹ Asculi. iiij. c. iij. Multi sunt vocati pauci electi ad ꝯsequendas tãtas virtutes ⁊ ad ꝯtẽplandã diuinã pñtiã Igitur in eo non est misericordia. Tertium est tale. Si est misericors debet oẽs saluare: ⁊ omne peccatũ remittere. Sed datur aliquot peccatum qd̃ nõ remittit̃. Math. xij. Qui dixerit pctm̃ in spiritũ. s. nõ di

UVA. BHSC. IyR_237

mittetur ei neq; in hoc seculo: neq; in futuro. Igitur non est mia in eo Alia opinio q sic. Miserere mei dñe ꝛc. Rñdeo ad hāc difficultatez ſm doctores. Tho. i. par. q. xxi. ar. iij. In. iiij. di. xx. ar. i. Johem scotuz in. iiij. di. xxvi. Ricardū in eadē di. Quod in deo est mia. Que ꝯclusio ꝓbatur triplici medio. Primo rōe Scdo auctoritate. Tertio figura. Primo rōne triplici.

¶ Prima ex naturali ꝓprietate.

¶ Scda ex generali potestate.

¶ Tertia ex expimētali necessitate.

¶ Prima ꝛc. Cōclusio est Dio. iiij. de diui. no. Et pbi. i. Ethi. Bonum est suijpsius diffusiuū ꝛ cōicatiuū. Exēpli gr̄a. De sole illuminare cuz sit lucidus. De igni calefacere. Et q̄to est mai⁹ bonū tāto plus se cōicat. Ad ꝓpositu. Deus est summa bonitas. Plato in Thimeo. Deus est summū bonum supra oēm substantiam: oēmq; naturaz. Bonitas cuius nō est accidētalis: sz essentialis: qꝛ nō potest abesse a deo summo. Mar. x. Nemo bonus nisi solus deus. Ad Ro. iij. Est aūt de⁹ verax: oīs autez hō mendax. i. Re. ij. Non est sanctus vt est dñs. Ecclesia. Tu solus sanctus. Nos aūt boni participatiue. Cū ergo sit essentialiter summe bon⁹. Ideo est summe bonus: ꝛ ꝑ ꝯsequēs cōmunicatiuus: qꝛ vbi supra. Bonum est sui ipsius diffusiuuz. Hanc aūt cōmunicationem bonitatis ostendit: nō solum quando munduz creauit ex nihilo: nō solū qñ hominem ad sui smaginē fecit. Uerñetiā in pñtiarū in supportatione pctōrum: qꝛ ſm rigorez iusticie meret̄ peccator statim puniri post pctm̄. Meret̄ peccator q statim terra operiat ip̄m ꝛ viuuz deglutiat. Meret̄ q qñ dormitum ꝑgit cadat domus: ꝛ occidat ꝯcubinam cum adultero. Preterea peccator meret̄ deduci de eē ad nō esse. Hec est sn̄ia canonistarū xv. q. i. c. si quis. Scdm q̄titatem delicti imponenda est penitentia. Et a iuristis. C. de penis. l. ne quis Unusquisq; ꝓ crimine quo fuerit deprehensus: modum ꝯgrue seueritatis eripiat Peccatum est infinitum ꝛ meretur penitentiam infinitam: ꝛ hec est anihilatio. Tamen supportat pijssim⁹ deus vsq; in finem. Isa. xxx. Expectat nos de⁹ vt misereat̄ nr̄i. Non ꝑ decem annos aut. xx. sz vsq; ad mortez: dūmodo cōuertat̄. Ubi dicunt doctores: q de⁹ in punitione est tardus ꝛ inuite punit ꝛ coacte facit iusticiā. Isa. i. Heu ꝯsolabor d̄ hostib⁹ meis Gl. More pij patris: licz inimicos eos deus plangit. Uelox aūt est in mia ꝛ sicut ille q̄ facit aliq̄d iuite tarde opat̄: vt patet de filio quez mittis ad scolam tarde vadit: sz si mittis ip̄m ad spaciandū: saltat: gaudet: ridet. Et ita deus pijssim⁹ est tard⁹ in puniēdo. Uale. ij. li. Lento eniz gradu diuina ꝓcedit ira: tarditatē q; supplicij grauitate compensat. Ita in miserēdo est auidus. De tarditate iusticie ꝛ velocitate misericordie: figuratur in vtroq; testamēto. Primo de iusticie tarditate. Gene. iij. Adam postq̄ comedit d̄ pomo: apparuit ei dominus clamās Adā vbi es? Et audiuit inquit scri

UVA. BHSC. IyR_237

ptura: vocez dei deambulantis in paradiso. Deābulabat pedetētim quasi inuite puniēs. Quod patet qꝛ cū peccauerit hora sexta: distulit punire vsq; ad horā nonam. De velocitate mīe. Lu. xv. De filio ꝓdigo vbi dicit euāgelista. Et accurrens cecidit sup̄ collū ei⁹. In signū ꝙ in misericordia est velox. Et sicut igni ꝓpriū est calefacere: soli illumīare: ita deo misereri: ⁊ si nō essz misericors: non esset deus. Greg. Deus cui ꝓpriuz est misereri semp̄ ⁊ parcere. ¶ Secunda ratio d̄r ⁊c. Quādo em̄ quis est magnanimior tanto est prōptior ad indulgentiā Ambro. in exameron. Procul est a magnanimis: cupiditas vltionis. Qd̄ pz exemplis. Primo de aīalibus. Inter aīalia ⁊ ea que sunt nobilia ad indulgenduz sunt magis prona ⁊ ecōuerso. Uñ leo a catulo ꝓuocatus: nō se vīdicat ꝓpter suā magnanimitatem ⁊ catuli vtilitatē. Sed si catul⁹ morderet catuluz statim mutuis morsib⁹ se lacerant qꝛ sunt aīalia vilia. Sil'r videmus ꝙ hoīes magnanimi sunt ad īdulgentiā faciles. Exēplū Julij cesar qui nihil solebat obliuisci: p̄ter īiurias. Et de regib⁹ isrl' d̄r. iij. Reguz xx. Reges dom⁹ isrl' clemētes sunt Ideo Señ. lib. de quattuor virtutibus. Si magnanim⁹ fueris: nūq̄ dices tibi iniuriā fieri. in. iiij. ethi. Est seruile posse et velle vindicare et obliuisci magnificum. Sed ꝑ oppositum: quia mulier ē vilioris animi: iō plus se vindicat. In. viij. de aīalibus. Mulier lites diligit. Eccl'. xxv. Non est ira sup̄ iram mulieris: se vindicant in oībus. Facecia de p̄sbytero florētino qui cum cātaret letanias: cū fuit ad illd̄. A fulgure ⁊ tempestate ⁊c. statiz subintulit. A furore mulierum libera nos domine. Ad ꝓpositum. Deus igitur cum sit om̄ipotens: et nos viles vermiculi: iniurias nostras paruipēdit: ⁊ si eas recognoscim⁹ statim remittit. Et hoc totū ꝓpter suam magnanimitatem ⁊ nostraz vtilitatez: ⁊ in hoc sensu loquitur ecclesia. Deus q̄ oīpotentiā suam parcendo maxime ⁊ miserādo manifestas. Et Sap̄. xi. Miseris oīm dñe: qm̄ omnia potes. Glo. quasi dicat. Quia tu habes potentiam vniuersalē: ideo habes mīam generalem dissimulans pctā hoīm. O quot pctā. O quot blasphemie O quot luxurie. O quot vsure. O quot odia: ⁊ tñ effectus est cecus ⁊ surdus ꝓpter nos dissimulās pctā nostra. Quid dicis o bernarde sup̄ Cañ. ser. lxxxix. Quā benigna est ⁊ suauis tua mīa. Ego peccabā ⁊ tu dissimulabas: nō cōtinebam me a scelerib⁹: ⁊ tu abstinebas a ꝟberibus. ¶ Tertia rō ⁊c. medic⁹ scire potest molestiā morbi. Primo ꝑ suaz theoricā: vt legēdo auctores: Galienū: Hypocratē: Auicēnā: mesue Serapion: Simonē: Januensem. Et tunc aliqual'r est misericors īfirmo. Scd̄o ꝑ practicā exercitatiuā longā tñc plus est misericors: quia audit clamores eoꝝ. Tertio ꝑ experientiā qñ in ꝓp̄a ꝑsona infirmitates plurimas est exp̄tus. Unde bonuz est eis infirmari ne sint proni: dando panem ⁊ aquam coctaz

UVA. BHSC. IyR_237

et tñc maxime est misicors. Ad ꝓ
positū. Quis est iste medic⁹. Uere
ille de quo Aug. Magnus de celo
venit medicus. Ante incarnatōez
nr̄as sciebat infirmitates: ⁊ spūa-
les ⁊ corꝑales ꝑ suā eternaz sapi-
entiā: quasi ꝑ qnandā theoriaz: iō
tanq̄ pr̄ erat benign⁹: sz nō multū
immo potius rigidus crudelis te-
nax: qꝛ post pctm̄ statim dabat pe
nitentiā. Dauid in p̄s. De⁹ vltionū
dn̄s. Dānauit luciferū. Adā et Euā
expulit de ꝑadiso. Nabuchodono
sor cuz suo exercitu occidit. lxxxv.
milia. Pauperē die sabbati ligna
colligentē iussit lapidari in popl'o
dauid pestem immisit ꝑ tres dies.
Sed post īcarnationē: iste medic⁹
sciuit ꝑ quandā practicā: ⁊ exerci-
tationem longam: qꝛ. xxxiij. ānis
ꝑtransiuit bene faciēdo ⁊ sanando
infirmos. Unde fuit magis pius ⁊
misicors. Ex hoc p̄dicabat miracu
la faciebat. Sed tertio intellexit
meli⁹ nr̄as miserias: qn̄ crucē ascē-
dit q̄ ibi exꝑtus est. Unde apl's ad
Heb. iiij. Non em̄ habem⁹ pōtificē
qui nō possit cōpati infirmitatib⁹
nr̄is. Quare habitas ī cruce o iesu
cū corona in capite cuz clauib⁹ ad
pedes ⁊ man⁹: certe vt miaz tuam
nobis ostēdas. Et quia matres na
turaliter sunt plus dulciores erga
filios q̄ pr̄es. vt ꝓbat pb̄s. viij. de
aīalibus. Ideo amorē suuz magis
voluit assimilari amori materno:
q̄ patno. Esa. xlv. Sicut mulier
nō pōt obliuisci infantē suū vt nō
misereatur filio vteri sui: sic ⁊ ego
tui nō obliuiscar. Ecce in manib⁹
meis descripsi te. Ille. Ad forman
dū instrumentū o notarie: tria sūt
necessaria. Calam⁹: attramentuz:
charta. Calam⁹ fuerūt claui q̄bus
in ligno fuit suspēsus. Attramētū
fuit verus sanguis a q̄nq̄ partib⁹
corꝑis. Charta fuerūt eius man⁹.
Et q̄d scripsisti o iesu. Ezech. xviij.
In quacūq̄ die ingemuerit pctōr:
oīm iniq̄tatū eius nō recordabor.
Practica de oībus pctis homicidij
luxurie: odij. Nō recordabor. Grā-
de pctm̄ fuit dauid. Magdalene.
Petri. latronis: tn̄ oīa remisit beni
gne. Un̄ dantes li. ij. c. iij. purgato-
rij. Nullū est pctm̄ in se taz graue:
⁊ quicūq̄ voluerit penitere nō ab
soluatur: vt intret ad te dn̄e deus.
Ita em̄ es māsuetus ⁊ pius q̄ tua
clemētia pctōri succurris: dummō
se velit recognoscere. Rn̄deo ad ar
gumenta. Ad p̄mū rn̄det Tho. i. ꝑ.
q. vbi. s̄. Qd̄ de misicordia diuīa, ē
loqui dupl'r: aut quo ad effectum
aut quo ad passionis affectuz. Si
primo modo sic est misicordia in
deo. Si scd̄o modo nō est misicor-
dia in deo cum sit quedaz tristicia.
Exemplū summe. Uides hominē
nudum morientē frigore: doles in
mente. Iste dolor dicit̄ affect⁹ mie
que est quedaz tristicia de alienis
malis que deo non conuenit. Cuz
autez ip̄m induis: opera per que
releuat̄ a miseria dicit̄ effect⁹ mie.
Iste effect⁹ q̄ est repellere miseriā
ab homīe: dicit̄ effect⁹ misicordie
qui est in deo. Uult eniz repellere
a nobis miseriā peccati. Un̄ patet
responsio ad primū argumentuz.
Ad scd̄z: qꝛ plures dānant̄. Rn̄det
Tho. in. i. dist. xlvi. ar. i. Scotus in

UVA. BHSC. IyR_237

iiij.di.xlvi. Qd dens quantū est in se vult oēs saluos fieri: vt apostolus.i.ad Thi.ij. Si tñ nō saluātur hoc non est ex parte dei: sed hois. Probo exemplis. Primo de medico: qui vult infirmū sanare: sed nō sanat: si male se gubernat. Scdo de cibo qui hz p̄bere nutrimētū: sz nō in illo qui nō comederit. Tertio de luce que camerā non intrat: q̄a tenet clausa.in.ij.de aīa. Act⁹ actiuoꝝ sunt in patiēte bene disposito ¶ Ad tertiū rñdet Tho.ij.ij.q.xiiij. ar.iij. Pctm̄ in spm̄sanctū dicit. remissibile.i.difficulter nō ex parte dei. Glo. Omnipotēti medico nullus languor incurabilis occurrit. Sed ex parte peccātis: qꝛ hoc peccatum quod est ex malicia humilitatem dep̄candi subire nō potest. ¶ Scdo ꝓbat auctoritate. Et hoc qnidē quadrupliciter.

¶ Primo diuinali.

Scdo canonicali.

¶ Tertio ciuili.

¶ Quarto poetali.

¶ Primo diuinali. Deut.iiij. Dixit Moyses ad ppl'm. Reuertere ad dñm ⁊ audies vocē eius: qꝛ misericors est dñs deus tuus. Exo.xxij. Si clamauerit ad me exaudiā: q̄a misericors sum. Joel.ij. Cōuertimini ad dñm deū vestrū: qꝛ benignus ⁊ misericors est. Eccl.ij. Pius et misericors est et remittit peccata in die tribulationis. In p̄s.xxxij. Misericordia dñi plena est terra. In p̄s.lxxxiiij. Ostēde nobis domine misericordiā ⁊c. In p̄s.cxxx. Apud dñm misericordia. In nouo testamēto. Mat.vi. Estote misericordes sicut pater vester misericors est. Mat.xij. Misericordiā volo et nō sacrificium. ⁊ Luce.i. Et mīa eius a ꝓgenie in ꝓgenies timētibus eū. Canta Mar.viij. Misereor super turbā. Sup quo Alber. ¶ Triplex est turba. Prima celestialis. scz in sanctis in q̄bus est misericordia. Tho.in.iiij.di.xlvi. Sācti p̄miant in patria ex dei misericordia. Juxta illud ad Titū.iij. Non ex operibus iusticie q̄ fecim⁹ nos: sed s̄m mīaz suā saluos nos fecit. Scda est turba mundialis. In p̄s. Misericordia dñi plena est terra: oriēs: occidēs: meridies. Om̄ia sunt plena mīa. Unde Tho.in.iiij.vbi.s̄. Tanta est mīa diuina ꝙ minus dat de malis q̄ pctōr mereat. O terra. N. quot peccata sunt in te tamē supportat te: vnde p̄s. Non s̄m peccata nostra fecit nobis: neq; s̄m iniq̄tates ⁊c. Tertia ē īfernal'. In ip̄o inferno est misericordia diuina: qꝛ damnat: vt dicit Petrus de palude in.iiij. di.xlvi. Bonauē.in eadē di. merentur annihilari scz de esse reduci ad nō esse. Cū hoc nō facit: iō relucet in eis mīa diuina. Treñ.iij. Misericordie dñi: quia nō sum⁹ cōsumpti. Abacuch.iij. Cuz iratus fuerit s.impios cōdemnando: mīe recordaberis. s.aliq̄d de pena relaxādo ꝙ damnatus punitur circa condignuz. Preterea est in purgatorio. Eccle.li. Liberasti me a p̄ssura flā me que circūdedit me. Preterea ē in lymbo paruulorum. Thomas iiij.dist.xlvi.ar.ij. Pro peccato originali s̄m rigorem iusticie: nō solū pro pena debetur carentia diuine

UVA. BHSC. IyR_237

visionis: sz etiã ipsius ãnibilatio. Preterea fuit in lymbo sanctoruz patrũ: quia ex illa fuerũt liberati. ¶ Scdo canonicali. de pe. dist. i. c. Quia dĩnitatẽ natura clemens est et pia: magisq; ad indulgẽtiã ꝓna q̃ ad vindictã. ⁊ de pe. di. i. c. Multiplex. Misericordie dñi: nec mensuras ponere possumus nec tempe diffinire. Amb. xxij. q. iiij. c. Unusquisq;. Nouit deus mutare sniam si tu nouerĩ mutare delictũ. Et dis. xxxix. ca. dyaconi. Moderatio dei ac pietas solũ nr̃m reditũ q̃rit: ac nos cupit sua lõganimitate saluari. ⁊. xxvi. q. vi. c. si p̃sbyter. Latro vni⁹ momẽti penitẽtia meruit esse in paradiso in hora vltĩe ꝯfessionis. ¶ Tertio ciuili. C. de nup. l. Imperialis. Nam ita credim⁹ dei beniuolentiã ⁊ circa genus humanum nimiã clementiã quantum nostre nature possibile est imitari. Qui quotidianis boĩm peccatis semp ignoscere dignat̃ ⁊ pniam nostraz suscipe: ⁊ ad meliorẽ eam statum reducere. ⁊. C. de veteri iure enu. l. tanta. Tanta est circa nos diuĩe humanitatis ꝓuidẽtia: vt semper eternis liberalitatib⁹ nos sustẽtare dignet̃. Ille. Insti. de libertinis. §. libertinoꝝ. Nostra pietas om̃ia augere ⁊ in meliorẽ statũ reuocare desiderat: quãto magis monarche illi summo deo hoc erit ꝓpriuz a quo est quicq̃d boni in celo et in terra apparet. ¶ Quarto poetali. Quĩtilian⁹ in. xij. de institu. oratoria. Nunq̃ em̃ tp̃s vllũ recte voluntati serum. Señ. in Tragedijs. Nunq̃ sera ẽ ad bonos mores via Dãtis. li. ij. c. iij. purga. Horrenda fuere pctã mea: sz ĩfinita bonitas tã extẽsa hz brachia: q̃ amplexat̃ quicq̃d ad illã conuertit̃. ¶ Tertio ꝓbat̃ figura in Lu. xvi. Legitur de pastore qui centum oues habuit. amissa centesima: dimisit. xcix. ad querendũ cẽtesimã. Cui tria amoris signa oñdit. Primũ: qꝛ nõ misit aliquẽ: sed ip̃e in ꝓpria ꝑsona iuit. Scdm: qꝛ fecit longũ iter. Tertiũ: qꝛ labores plures sustinuit. Moraliter. Pastor iste est de q̃ Job. x. Ego sum pastor bon⁹. ſm Alber. Quinq; solet portare pastor. Prĩo capellũ ꝯ solẽ: ventũ ⁊ aquã. Xp̃s habuit capellũ coronã ꝯ pluuiaz ⁊ colorẽ tribulationũ: cui⁹ cõsideratio refrigerat nos Greg. Si passio xp̃i ⁊c. ¶ Scdo sclauinã: ⁊ xp̃s hñit carnez que fuit sua sclauina. Que fuit de triplici colore. Primo alba per puritatẽ. Apo. xix. Uidi ⁊ ecce equus albus. Scdo rubea per sanguinem. Unde angeli admirantes dixerunt ei illud Esa. xliiij. Quare rubrũ est indumentũ tuũ. O iesu a quãto tpe citra factus es nobilis Tertio nigra ꝑ mortẽ. Esa. xlv. Cuius liuore ⁊c. Tertio habet baculũ cõtra lupos ⁊ xp̃s cõtra demones crucem. Esa. xxx. A voce dñi pauebit assur. virga scz crucis ꝑcussus. Quarto hz scarsellã: vbi tenet sua p̃ciosa. Et xp̃s aĩam hñit: in q̃ fuit thesaur⁹ gr̃e ⁊ gl̃ie nr̃e. Jo. i. Uidimus gl̃iam ei⁹ ⁊c. Quinto hz canẽ ꝯ latrões ⁊ lupos. Et xp̃s p̃dicatores q̃ clamãt ꝯ vitia ⁊ pctã. Ad propositum iste pastor habuit centuz oues: scz. xcix. id est angelos ⁊ ani⁹

UVA. BHSC. IyR_237

mam que est cētesima. Dimisit an
gelos ⁊ voluit q̄rere ouem ꝑditaz.
Cui tria signa amoris ostēdit. Pri-
mum: qꝛ venit in ꝓpa ꝑsona nō mi
sit angeluz. Scd̄m venit de celo in
terra faciēs longū iter. Tertio por-
tauit labores plurimos: qꝛ crucez
ascēdit. Ad Philip. ij. Fact⁹ est obe
diēs ⁊c. Isa. xlv. Pctā nr̄a ip̄e por-
tauit in corpe suo. Et oīa signa in
amorati ostēdit q̄ sunt. vij. Primū
de flore in Byreto: xp̄s coronā. Se
cundū de indumētis: xp̄us habuit
vestē albā. Tertiū associat⁹ cū ami
cis: xp̄s latrones. Quartū in larua
tpe carnispriuij: xp̄s nō fuit cogni-
tus a maria. Quintū est deferre po
ma in manib⁹: xp̄s clauos. Sextuz
sudarium in sparulis: xp̄s crucem.
Septimū facit nocturnas cātiōes
fieri. Qñ reddaz tibi ꝓmissum ⁊c.
Xp̄s in cruce. Jo. xix. Canta. Sitio
O xp̄iane: sitio salutē tuā vt dimit
tas ꝯcubinaz: vsuras: odia: furta.
O benignitas ingens. O mansue-
tudo. Dicit em̄ Alb̄. sup Lucā. Qd̄
triplex ē māsuetudo. Prīa est natu
ra. Uñ dicit pb̄s ꝙ hō aīal māsue-
tum vocat̄. Scd̄a ē gr̄a q̄ est q̄daz
v̄tus infusa. Tertia q̄dā est a lōga
experientia. Xp̄s aūt dr̄ māsuet⁹ a
natura diuina ⁊ humana. Primo a
diuina: qꝛ de⁹ naturalr̄ ē mansuet⁹
p̄s. Tu aūt dñe suauis es ⁊c. Scd̄o
a natura hūana: qꝛ d̄ māsueto pr̄e
s. dd̄ nat⁹ ē. Uñ de eo p̄s. Memen
to dñe dd̄ ⁊c. Scd̄o fuit māsuet⁹ a
gr̄a: qꝛ sp̄ūs sctūs totū eū fecit mā
suetum. Tertio māsuetus a longa
experientia: qꝛ exp̄t⁹ est nr̄as mise
rias ꝑ longa tp̄a. Uñ patet scd̄m.

Tertiū dr̄ ⁊c. Cōfirmat̄ ei⁹
t mīa triplici signo: in q̄bus
relucet eius diuinitas.
¶ Primum dicit̄ supportatio.
Secundum dicitur vocatio.
¶ Tertum: dicitur oblatio.
¶ Primuz dr̄ ⁊c. Supportat deus
pctōres q̄ post pctā debent puniri
An forte putamus: qꝛ sibi pctā nō
displicent. Aut qꝛ iniustus: aut qꝛ
ignorat illa. Absit vt dicamus de
deo hoc. Cur aūt dissimulat nisi qꝛ
languet amore. ij. Petri. iij. De⁹ pa
tienter agit nolēs aliquos perire:
sz oēs ad pnīam reuerti. O clemē-
tia diuina. ¶ Secūdū dr̄ ⁊c. Uocat
nos ad ip̄m vt nr̄i misereat̄. Quid
sunt sacre scripture: q̄d sctōruz exē
pla: q̄d p̄cepta legis. Oīa equidez
ista sunt clamores ad aures pctōr̄
fortiter sonātes: ⁊ vltimate audit̄
vox xp̄i in cruce. Sitio. Ber. Ascen
dit in altū crucis vt ab oīb⁹ videre
tur voce magna clamauit vt ab oī
bus audiret̄: clamori lachrymas
addidit vt hō ei cōpateret̄. Ille.
¶ Tertiū signū ⁊c. Pro salute pctō
rum obtulit de⁹ filiū suū q̄ incarna
tus mortu⁹ est ꝑ nobis. Apoca. i.
Dilexit nos ⁊ lauit nos a pctis no
stris in sanguine suo. Offert de ca-
pite suo spinis coronato: de facie
pia alapis dure ꝑcussa: de manib⁹
⁊ pedibus clauis in cruce cōfixis:
de toto corpe ad colūnam crudeli-
ter flagellato: ⁊ de latere suo lan-
cea aperto ⁊ vulnerato. Dicit em̄ ī
cruce. O mea aīa te cupio saluare
Qui dauid: acab: latronez publica
num: petrum: cēturionē: longinuz
saluauit. O amplissima misericor-

UVA. BHSC. IyR_237

dia dei. O largissima charitas summi creatoris que tanta est: vt si daretur hō viator secū ferēs pctā oīa q̄ dyaboli cōmiserūt: oēs hoīes q̄ in iudicio dānabunt: īmo quot sūt in celo stelle ⁊ in mari aque gutte: in nemore frondes: ⁊ in pratis lilia ⁊ de illis penitentiā faceret: ac humili mente deum exoraret ꝓ venia semꝑ audiret benigne. O pctōr negligens. O pctōr obduratissime: disrūpe vincula colligatiōis. Agnosce blandientē tibi dn̄m qui totiēs quotiens reuerteris ꝑatus est tibi indulgentiam dilargiri.

¶ Feria secunda hebdomade sancte. De inuidia.

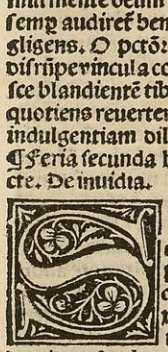

Sciebat eñ pylat⁹ q̄ propter inuidiā tradidissēt eū. Mat. xxv. Tota diligentia studiuz ⁊ vigilantia quā debet hr̄e bon⁹ p̄dicator ⁊ pater spiritualis erga filios suos spūales: ista potissima est vt pctōrem cōuertat ⁊ extra vitia deducat vt saluet̄ ī eterna vita. Isa. xlviij. Annuncia ppl'o meo scelera eoꝝ. Idem. lx. c. Sup montē excelsum ascende tu qui euangelizas syon. Exalta in fortitudine vocē tuā qui euāgelizas hierl'm. Exalta noli timere. ⁊. i. Thi. iiij. Argue increpa obsecra in omni patientia ⁊ doctrina. Inter oīa peccata mortalia maxime est pctm̄ inuidie: qd̄ habz aīam dn̄io diaboli submittere. Un̄ Tho. in quolibet. vij. q. vij. Pctm̄ inuidie est vitiū dyabolicū: ⁊ hoīum dānatorum. Primo dyabolicuz: qꝛ demon est inuidus. Sapiē. i. Inuidia dyaboli mors intrauit in mundum. Tertio hoīm dānatorum: qꝛ damnatus vellet omnes damnari Hec est illa fera pessima que totuz mundū destruit: que principatum in oinnibus ponit que īter religiosos ac dn̄os temporales lites discordiasq̄ disseminat. Un̄ Dantes in. xiiij. purgatorij introducit quēdam seip̄m accusantē de hac inuidia. Sanguis meus ita fuit in via infectus: vt si hoīem iocundum vidissez statim me vidisses in liuidū colorē mutatū. Ex hac iudei ⁊ scribe moti: xp̄um morti tradiderunt. Sciebat eñ ⁊c. De qua ⁊ nos tria in p̄sentiarum videbimus ad ꝓpositum nostrū. Inuidia est dolor aliene felicitatis. Exēpli gr̄a. De artifice qui alteri inuidet: ⁊ huiusmodi. Pro maiori declaratione nota s̄m Tho. xxij. q. xxxvi. a. ij. Alexā. in ij. vo. sum. q̄ dolor ⁊ tristicia de alienis bonis pōt cōtingere tribus modis. ¶ Primo ex timore ꝓprio. Inq̄tum quis dolet de bono alterius: qꝛ ex eo timet̄ nocumentum sibi vl' alijs iniuste. Talis tristicia que est effectus timoris: nō est peccatū. Un̄ Grego. xxij. moraliū. Euenire plerūq̄ solet: vt nō amissa caritate ⁊ inimici nos ruina letificet ⁊ rursus eius glorie sine īuidia culpa cōtristet: cū ⁊ ruente eo quosdā bn̄ erigi credim⁹: ⁊ illo ꝓficiēte plerosq̄ iniuste opprimi formidam⁹. Ille. Unde Exo. xvi. Maria soror Moysi videns pharaonem submersum in mari: cū filiabus israel

UVA. BHSC. IyR_237

ceciuerūt dño di. Cantem⁹ dño glo
riose em̄ ꝛc. quia populū captiuū
tenebat. Et. i. Machab. ij. Mata
thias vidēs regē antiochuz velle
transferre ritū iudeoꝝ ad ritū gen
tiliū doluit de eius ꝓspitate ꝓpter
malū sibi et ppl'o iminēs. Preterea
i. Reg. xviij. gloriabatur dauid de
morte philistinoꝝ: qui mala facie-
bāt ppl'o isrl'. Et Judith. ix. Popu
lus israel letat⁹ est in mortē Holo-
fernis. Unde verificat̄ illud qd̄ d̄r
in p̄s. Letabit̄ iustus cum viderit
vindictā. Et quo ad hoc: letanduz
est in morte turchi: ꝛ dolenduz est
de eius ꝓsperitate: quia est contra
eccl'iam. Et de pctōribus dolendū
est. Unde Dauid. Conuertent̄ pec
catores ꝛc. alibi. Deleant̄ de libro
viuentiū. Preterea de illo q̄ tecuz
litigat: te infamat imerito. Qñ er-
go vides pctōrem aliquē diuitem
qui in bonis ꝓsperatur: dolere pōt
sine pctō: qꝛ imminere pōt maluz
ꝛ tibi ꝛ ppl'o: vt vsurari⁹ ꝛ cōcubi-
nari⁹ incātator. ¶ Secūdo pōt q̄s
tristari de bonis ꝓximi: nō iquātū
ꝓximus habet hoc vel illud donū
sed quia desinit sibi. Et hic ꝓprie
dicit̄ zelus ſm pb̄m. ij. Ethicoruz.
aut emulatio. Et si emulatio ista
est circa bona hōesta: talis est lau-
dabilis. Unde apl'us. i. Coꝝ. xiiij.
Emulamini spūalia. et. ij. Coꝝ. ij.
Emulor em̄ vos dei emulatione.
Glo. i. Inuideo q̄busdaz ex vobis
sed inuidia que est ſm deum: Con
siderabat em̄ apostolus in aliq̄b⁹
esse aliquas perfectiones ꝛ condi
tiones: que forte non ita erant in
apostolo lz simpl'r esset illis perfe
ctior vt di. Nicola⁹ ꝛ illis emulaba
tur cupiēs ꝓficere. Isto modo hec
inuidia est bona: imo necessaria.
De qua Hiero. ad athletā de insti-
tutione filie. Habeat socias cum
quib⁹ adiscat: quib⁹ inuideat: q̄ruz
laudib⁹ mordeat̄. Practica in v̄bo
socias. Quia sicut bona societas
est causa bonoꝝ multoꝝ: ita mala
oīm maloꝝ. Unde. xxviij. q. i. Se-
pe maloꝝ consortia etiam bonos
corrumpūt. Habeat socias: cū q̄b⁹
non dicat v̄ba ociosa. Quia vt di-
cit apostolus. i. Coꝝ. xvi. Corrum
punt bonos mores colloq̄a mala
Habeat socias cū q̄b⁹ stet ī domo
sua: non eat ad choreas. Hier̄. Nō
credam viro dicenti mihi se illesuz
euasisse ab huiusmodi spectacl'is.
¶ Tertio modo tristatur de bonis
alienis: inquantū ip̄e excedit ip̄m
in bonis dolet cruciatur. Hec ꝓp̄e
d̄r inuidia: qꝛ dolet īuidus de q̄b⁹
gaudere debet. s. de bono ꝓximi.
Amicus gaudet bonis amici sui.
In. ix Ethi. Amicus se debet habe
re ad amicū suū: sicut ad seipsum.
Quia vt habēt theologi. inter oīa
bona exteriora: maximū bonū est
amicicia. Qꝛ vt dicit pb̄s. viij. eth.
Null⁹ eligeret viuere sine amicis
etiā habēs reliqua bona. Idē. Hō
solitarius aut deus est aut bestia.
Inuidus aūt est inimic⁹ hui⁹ ami-
citie: qꝛ neminē vult esse beatū di-
uitijs nisi ip̄e. Nō vult societatem
Cōtra d̄r Mat. xxij. Diliges ꝓximū
tuū sicut teip̄m. O inuide nota q̄d
dicit. Sicut teipsum: hoc vult dei
caritas. Jō apl's Rom̄. xiij. Non in
cōtentione ꝛ emulatiōe. s. inuidie

UVA. BHSC. IyR_237

cōuersamini. ⁊. i. Cor. xiij. Charitas non emulat. i. non inuidet: sed gaudet de bōis proximi. ad Gal. vi. Non efficiamur inanis glie cupidi inuicē inuidētes. Talis iuidia est pctm̄ mortale: qr est primo inimica: cū sit cōtra charitatē. Tales cōiter sunt piculosi in sua cōuersatione ⁊ pditores. Unde Prouer. xxiij. Ne comedas cū hoīe inuido: et ne desideres cibos illius. Comede et bibe dicet tibi: ⁊ mēs eius non est tecū. O q̄t sunt mortui morte violenta. O quot toxicati. Sz dubiū querit. Utrū homo possit esse sine inuidia. Rn̄deo q̄ non. Sed si vis esse sine illa: esto inhers ⁊ vilis: qr sola miseria caret inuidia. Congratulor qn̄ psequor: qr est signū vtutis. Unde patet ⁊c.

Secundū dicit ⁊c. Tres sunt malignitates hui⁹ male bestie inuidie.

¶ Prima: est deo cōtrariatiua.
¶ Scda est deo assimilatiua.
¶ Tertia est nemini parcitiua.

¶ Prima est ⁊c. Uult Dio. iiij. de dini. no. q̄ bonū est suijpsius diffusiuum. vt pz de sole. Ad ppositum. Deus est summa bonitas. Plato i Timeo. Deus est summū bonū: supra oēm substātiā: oēmq̄ naturā. Et pbs. xij. Meta. Deū dicim⁹ sempiternū ⁊ optimū. Hanc bonitatē ostendit assidue in creatione toti⁹ vniuersi. Non est inuid⁹. Plato in Timeo. Ab optimo deo oīs iuidia relegata est. i. exclusa. i. Me. De⁹ em̄ nō inuidet. In. ij. Me. Diuinū ens nō iuidet. Ad ppositū. Inuid⁹ aūt nō est sic: qr nō est cōicatiuus: sed sibijp̄i vult oīa: ⁊ q̄ alij nō participāt secū. vn̄ est cōtra deū i hoc. Uult deus illū eē diuitē honoratū famosum sapientē. Inuid⁹ in oīb⁹ tristat. Ideo socrates pbs. Utinaz inuidi in oīb⁹ ciuitatib⁹ duos oculos et duas aures haberent: vt de oīm felicitate torq̄rent. Tot sunt inuidoꝝ tormēta: quot felicitatuz gaudia. Ad hoc ppositū refert Aulus Gelius pbs: q̄ demosthenes pbs oculos sibi eruit. Et assignāt tres cause. Prima qr visus ipsum impediebat a studio lr̄aruz. Scda qr mulieres sine ꝯcupisētia videre nō poterat. Unde legit de isto. Cum Paris duxisset Helenā in vxorem: cū esset inuitat⁹ iste velamē ponebat sup oculos suos: ne ip̄am videret ⁊ in dedecus laberet ad nr̄am confusionē. Tertia cā q̄ est p̄ncipal quia cū eēt inclinat⁹ ad inuidiam homīes felices sine dolore videre nō poterat: ita inuid⁹ nō videt ⁊c. Figurat inuidus p Hely: q̄ videre non poterat lumē lucerne. i. Reg. iij. ¶ Scda malignitas ⁊c. Homo diabolo assimilatur. Sap. ij. Inuidia diaboli mors intrauit in mundū. Duo sunt pctā demonis, supbia: ⁊ inuidia. Imitant eū iuidiosi qr demō vidēs hoīem creatum ad possidendū btitudinē de q̄ eiectus est: inuidēs huic bono: ex inuidia mot⁹ est vt illū tētaret vt sic p̄uet dono tali. Hoc autē facit quotidie inter hoīes: duz tētat assidue inuidiaz suggerēdo: ⁊ conatur dissipare charitatē fraternaz. Ideo Job. papa. xvi. q. ij. c. Uisis. Dolet eniz fat ⁊ erubescit charitatē quā i celo

UVA. BHSC. IyR_237

nescīt cōseruare: boies pstantes
er lutea materia tenere in terra.
Uñ dicīt doctores ꝙ tanta est de-
monis iuidia: ꝙ ꝑ quis ex rētatioi
bus ꝙb⁹ nos ifestat augeaī ei pe-
na iferni accītalis: tū pot⁹ illā eli-
gīt nos tentādo: ꝙ illa carere non
tendādo. Ita iuid⁹ est: q̄ pot⁹ vult
aliquo bono carere cū alijs: ꝙ ipz
habere cōiter cū alijs. Uñ in vitis
patrū legīt. Demon interrogat⁹: si
posset ad gl̄iam redire: q̄d facere
vellet: ñdit. Potius vellē cū vna
aīa ad infernū descēdere: ꝙ in celū
redire. Tam iuidus fuit: ꝙ nō pos-
sum operari bonū. In Cronica ar-
chiepi legīt: ꝙ in curia cuiusdā dñi
erāt duo. Unus iuidus: ali⁹ auar⁹.
Dic quō iuidus pet̄t sibi oculuz
vnum erui vt socio duo eruerent.
O quāti sunt de istis: q̄ pot⁹ volūt
vno incōmodo affici: vt soci⁹ duo-
bus. Uñ dicīt doctores ꝙ iuidia ē
graui⁹ pcīs ꝙ auaricia. Rō q: aua
rus ꝛ si nō vult dare bona sua: tñ
si alius dat de bonis nō curat. In-
uidus aūt nō vult: ꝛ dolet ꝙ alius
habeat. Uñ Hier. ad Asellā. O iui
dia ꝑnū mozdax sui. Jdē ad Deme
triadem ꝛginē. Oz: q̄ a iuido dele
ctationis ꝑstat iuidia et Ascula li.
ij. Jnuidia q̄ mūdū nō relīqt ꝛ fura
tur ꝛtutē itellect⁹ ꝛ ceci⁹ boiem cō
sumit ꝛ vrit. Estuat aīam ꝛ pimit
cor. In oī pctō quedā pcipiē volu-
ptas er̄ iuidia non aliud ꝙ trīstīcia. ¶ Tertia malignitas ꝛc. Hec
est illa bestia: q̄ nemīm pcit oēs of-
fendit. Uñ vale. li. iij. Nulla ē essi
tā modesta felicitas: q̄ malignitaſ
dētes vitare possīt. ꝛ Señ. Ad pau
linū. Jnimica est semp alienis pfe
ctib⁹ iuidia. Hier. ī Epytaphio. ſ.
Paule. Semp virtutes pſecīt̄ iu
uidia. Etēm omēs scī emulos ha-
buere. In padiso ꝙ serpēs fuit cui⁹
iuuidia mors intrōiuit in oz̄bē ter-
rarū. Jpse ꝙ dñs Jesus xp̄us: zelo
iudeoz crucifixus ē. Jlle. Uñ repe-
rio ꝙ offendit quīqz gña psonaz.
¶ Prio offendit ꝑpinquos. Beñ.
iij. Laīm ex iuidia. Abel suū frēm
occidit. Preterea Beñ. xxxvij. Jo-
seph fuit vēditus bismaelitis. xxx.
argēteis: q: plus a pre cūctis ama
batur. ¶ Scdo offēdit sctōs viros
Dañ. iij. Babilonij vidētes ꝙ tres
iuuenes bebzei Ananias. Azarias
Misael. erant in curia regis. Na-
buchodonosoz iuidētes eis: īstiga-
runt regē ad statuā faciendā: vt eā
nō adozātes mitterent⁹ in fornaceꝫ
ignis. Qō ꝛ factū ē. Sz deo ptegē-
te eos illesi euasere. Preterea Gre
go. in li. ij. dia. Cū bñdicti fama vo
laret in ppīo q̄dā pſbyter Florēti⁹
noīe manēs ꝑpe bitaculū scī viri:
in oz̄ū ꝑpe cōuentū cōduxit. vij.
nudas iuuēculas: vt fama scī viri
denigraret. Sctūs dei a loco illo
discessit: ꝛ locus ille coz̄uit. ꝛ ipm
pſbyter occidit. Preterea i. iij. dia.
c. iij. recitat de duob⁹ germanis ser
uientib⁹ ī berem o Euticio ꝛ Florē
tio. Eutici⁹ vir lītar assūpt⁹ est ī ab
batē cuiusdā abbatie. Florenti⁹ so
lus remānsit. q̄ rogauit deū daret sī
bi aliquā societatē. qui ei vsū mi
sit: quē vidēs fu⁹ dei. alacrīt̄ susce
pit. cui curā ꝑmisit ō ouib⁹ suis vt ī
mane duceret ad pascua. ī sero re-
diret. qō ꝛ faciebat. Jnuidētes aūt

UVA. BHSC. IyR_237

discipuli Euticij: vrsum occiderūt. Qui oēs ītra paucos dies morbo elephantino occisi sunt. ¶ Tertio offendit pbos. Aristo. conbussit libros Platonis sui magistri: vt ipse solus titulū sciētie haberet. Heretici impugnauerūt Origenē. cōtra multas vitates: vt ponit Haymo Cum dicat. Isido. vi. li. Ethymo. q sex milia volumīa legit in scolis Origenis a se editos. ¶ Quarto offendit doctores. Quidam impugnāt Thomā dicētes in multis errasse. et grossum doctorem dicunt Cōtra tales Innocētiꝰ papa. Huiꝰ doctoris sapiētia. pre ceteris excepta canonica: ꝓprietatē hꝫ verboꝝ modū dicēdorū. veritatē snīaꝝ: ita q nūq̄ q̄ eum tenuit inueniatur a tramite veritatis deuiasse. ⁊ qui dū impugnauit semp fuit de vitate suspectus. Ille. Preterea. Gre. papa emulos habuit q̄ volebāt eiꝰ opera cōburere. Sed. Petrus restitit. vidisse se sepiꝰ inquiens colūbam auri eiꝰ loquentez suggerētēq̄ scribenda. ¶ Quinto offendit homīes ꝓbos. Antipa pater herodis inuidiatus fuit: qꝛ magna gessit in bellis ꝓ romano imperio. accusatus est apd īperatorez ab emulis suis centū vigītiquattuor vicibus se defendit Tandē corā senatu vna vice extraxit indumēta ꝓpria: eis ostendēs vulnera di. Ego ampliꝰ nolo me excusare. Ecce q̄ feci ꝓ vobis ⁊ bono reipu. Preterea vt dicit Titus Liuius. de Catone cōsorino: q̄ quadragies q̄ttuor vicibꝰ accusatꝰ fuit apud senatum ex inuidia: tñ ꝑ se se defendebat. Uide Ualerium. Rubrica de ingratitudine. Scipio maior affricanꝰ ex inuidia suorum emuloꝝ coactus est sibi eligere exiliū ī apulia. Preterea Scipio emilianus: miserrime in carcere consumptus est. O inuidia. Preterea Scipio minor. q̄ carthaginē deleuit: ex īuidia ī nocte inuētꝰ est mortuꝰ: qꝛ occisus fuit ab emulis suis inuidis. Preterea. M. Coriolanꝰ romanus ex inuidia bannitus est apud volscos. Preterea Furiꝰ Camillus ꝓpter ingratitudinē liberate patrie: exul factꝰ est. Et Socrates pbs sapiētissimus: iudicatꝰ est carceri ex inuidia: ⁊ ibi mortuꝰ apd Atheniēses. Uñ sm doctores tria sunt q̄ romā destruxere. Primū superbia. Scdm discordia. Tertium inuidia ꝑ quā vnꝰ ꝑsequebat aliū. Ex hac ꝓcedūt īfamie: homicidia. O quot sunt occisi. plures mortui sūt ex hac: q̄ ex gladio. Uñ patere pōt ex dictis: q̄liter vtuosis ⁊ sctis quie tē ⁊ pacē non sinit habere. O virtutū emula. O pestis crudelissima. Hec est q̄ ingredit ꝑ monasteria: ꝑ cōuentꝰ intrat ꝑ plateas: ꝑ predicatores. ꝑ artifices: per oēs.

Et sic patet secundum. Tertiū dr̄ inductiōis. Inducimur triplici rōe siue remedio nō bre inuidiā. ¶ Primū. dr̄ fraternitas naturalis ¶ Scdm. dr̄ cōsideratio creatural. ¶ Tertiū. dr̄ dānatio perpetualis. ¶ Primum dr̄ ⁊c. Quia omnes sumus ab vno patre ⁊ matre generati. Mathei. vi. Pater noster ⁊c. Et xxiij. Unus est enim pater vester qui in celis est. oēs autē vos fra-

UVA. BHSC. IyR_237

tres. Unde nō dz esse ad inuicez inuidia. Unde. ff. de legationib⁹. l. Quesitā. Cū iter boīes cognationez quādā natura cōtraxerit: ꝯns est boīez homini nocere nephas eē. ¶ Scdz dr̄ ꝛc. Oīs creatura cōicat seipam nec est inuidiosa. Nihil est in natura inuidiosum: excepto infami: inuidioso. Sol radios suos emittit. Luna lumen suū: stelle. Preterea si mēbrū vnū est īfirmū aliud ei seruit. i. Cor. xij. Si q̄d patitur vnuz mēbrū: cōpatiunt̄ ei oīa membra. Caput est xp̄s: mēbra sumus nos. ¶ Tertiū dr̄ ꝛc. i. Reg. xviij. Cuz dd̄ īterfecisset Goliad ꝛ philisteos debellasset: puelle cecinerūt. Saul ꝑcussit mille. Dauid decē ꝛc. Saul inuidia mot⁹ ꝑsecut⁹ est dauid vsq; ad mortē. Unde demō Saulē arripuit. vnde dānat⁹ est Aug. sup Jobānez. Sola dilectio discernit īter filios dei ꝛ filios dyaboli. Dimitte ḡ illā: qd̄ gentiles ꝛ pagani egere: vt de Hescbine philosopho q̄ cōsiderans amorē fraternalez: voluit cōmendare orationem Demothenis sicut suā. Qd̄ si egerim⁹ ꝛc.

¶ Feria. iij. in ramis palmaꝝ. De misse significationibus.

Sacrificate sacrificiū iusticie. ꝛ spate in dn̄o. p̄s. iiij. Cōclusio ē philosophi. xx. meta. Qd̄ boīes huius mundi: volentes scire veritatem alicuius rei et intelligere: trib⁹ modis cupiunt scire. Primo ratione. Non credunt quidam: nisi ratione eis probetur. Exemplū de Aristo. Cuz esset ad mortē: venerūt ad eū discipuli ei⁹. ꝛ tulerūt libros sacre scripture. Magister in tuis libris ꝓbasti mundū esse eternū. In. xi. Meta. Motus celi est etern⁹. In viij. ph̄. Mūdus ē etern⁹. In p̄mo celi. Celū est ingenitū. Et tn̄ in isto libro hebreoꝝ. oppositu repit̄. In p̄ncipio. i. in tp̄e: creauit ꝛc. Quib⁹ rn̄dit ph̄s. Cuius auctoris est iste liber. Dicūt. moysi. ꝛ ille. Quāuis ꝓponat mūdū esse creatuz iste auctor. tn̄ nō debeo credere: quia scriptura sacra rōibus nō subijcitur. vn̄ nō ꝓponit rōnē. Quidā alij nō credūt nisi eis dicat̄ aliqd̄ exēplū Sicut xp̄s turbis loquens ꝓponebat eis parabolas: ꝛ exēpla: vt plenius caperēt verba sua Quidā nō credunt: nisi adducat̄ eis testimoniū alicuius auctoris: vel auctoritas. Ad ꝓpositū. Ecclesia istis diebus facit aliqua insolita et mentibus nostris mirāda. quod in alijs diebus nō facit. vnde non possunt bene intelligi: nisi declarent̄: quia in mysterijs sunt acta. Unde Dauid. Annūciate hoc. i. declarate in vniuersa terra. Que scilicet fiunt his diebus. Unde volēs hodie predicare de missa: ꝛ misterijs q̄ fiunt Assumpsi verbum Dauid. Sacrificate ꝛc. Et licet non omnes parati esse possint sumere sacramentum: non tamen priuantur eius suauissimo fructu: cum deuote assistunt. De qua missa tria videbimus

¶ Primū. dr̄ declarationis.

¶ Scdm. dr̄ conditionis.

¶ Tertium. dr̄ regulationis.

UVA. BHSC. IyR_237

Feria tertia

Primū dr̄ ⁊c. Scdm magi
struz in. iiij. di. xiij. ⁊ Ric.
in eadē missa habuit ini-
tiū a xp̄o iesu in die iouis
sctō: qñ in cena panē ⁊ vinū: trans-
mutauit in corp⁹ ⁊ sanguinē: vt dr̄
Mat. xvi. ⁊. i. Cor. xi. Hoc ē corp⁹
meū. Et hic calix ⁊c. Uñ pane cōse
crato ⁊ vino: fuit prīcipiū: mediū:
et finis misse. Post modū xp̄o in ce
lo assumpto: btūs Petr⁹ suā p̄maz
missam celebrauit Antiochie. Et
huic misse xp̄i: adiūxit orōnē dñica
lē. s. Pater nr̄. cū forma cōsecratio
nis. Ad modicū ꝟo tp̄is. b. Jacob⁹
ep̄s hierosolimitan⁹ plura adiūxit
post. b. Petrū. Et post hūc. b. Basi
lius: q̄ prim⁹ ep̄s fuit post. b. Jaco
bū: vt ptz de ꝯse. di. i. c. Jacob⁹. In
ꝓcessu ꝟo tp̄is sūmi pōtifices plu-
ra addiderūt: intātū ꝙ nihil deest
misse. Quid aūt significēt illa q̄ ibi
fiūt ꝑ ordinē videam⁹. Sacerdos
xp̄z significat. De quo p̄s. Tu es sa
cerdos ieternū ⁊c. Qui ponit sibi.
vi. indumēta. ¶ Primo amicū in ca
pite: ⁊ signat coronā spineā: q̄ fuit
in die parasceues coronat⁹. ¶ Se-
cūdo albā camisiā: ⁊ signat illam q̄
ab herode fuit indut⁹. ¶ Tertio cin
gulū: ⁊ signat funē qua fuit ligat⁹
ad colūnā. ¶ Quarto manipulū in
leua: ⁊ signat paciētiā quā habuit
in presenti vita. ¶ Quinto stolā et
signat obedientiam quā habuit ꝓ
pter nos. Ad phili. ij. Fact⁹ est obe
diēs vsq̄z ⁊c. ¶ Sexto casulā q̄ alijs
vestimētis supponit̄: signat chari-
tatē q̄ oēs alias ꝟtutes excellit De
qua petrus in canonica. Charitas
opit multitudinē pctōꝝ. Ad altare
accedit ip̄m osculādo: qꝛ xp̄us ad
nos veniēs osculū pacis nob obtu
lit. Can. i. Osculet̄ me osculo oris
sui. Stat ī ꝑte dextra: qꝛ xp̄s p̄mo
venit ad iudeos: iuxta illud. Not⁹
in iudea de⁹. Incipit introitū: et si-
gnat aduentū xp̄i in carne quā scti
affectabāt. Isa. xvi. Emitte agnuz
dñe ⁊c. Et qꝛ in ei⁹ aduētu apta est
vena mīe. Jō post introitū. Subdi
tur kyriel'. Qd̄ fecit Gre. papa. Sz
nota ꝙ est triplex lingua in missa.
Prīo hebraica. s. osāna. Sabaoth.
Amē. ¶ Scdo greca. kyriel'. xp̄el'.
ꝙ est de⁹. ¶ Tertio latina. qd̄ est re
siduū. Uñ kyriel'. īterp̄tat̄. Dñe mi
serere. kyri grece: latīe dr̄ dñe. ley-
son grece latīe dr̄ miserere. Qd̄ no-
nies dr̄ cōputādo xp̄el'. vt ꝑ mīam
xp̄i associemur nouē ordinib⁹ āge-
loꝝ. Et dr̄ tripl'r ad patrē: ad filiū:
ad spiritū sanctū. Et postmodum
dr̄ Gloria in excelsis. Qd̄ instituit
Telesphorus papa ad rep̄sentādū
hymnū quē angeli pastorib⁹ dño
nato cecinerūt. Uertit aūt se di. Do
min⁹ vobiscū salutando populuz:
et signat salutationē quaz populo
fecit quādo incarnat⁹ est: ⁊ ad nos
venit. Epistola legit̄ añ euāg. ita p̄
dicatio Johānis bap. fuit añ xp̄m
Graduale dr̄ qꝛ Johānes bap. pe-
nitētiā p̄dicabat. Mat. iiij. Pnīam
agite ⁊c. Et qꝛ post pnīam seq̄tur
gaudiū. Mat. vi. Btī qui lugēt ⁊c.
Joh. xiiij. Tristicia vr̄a ⁊c. Jō post
g̃duale. All'a cātat̄ qd̄ signat gau-
diū angeloꝝ ⁊ hoīm ī vita btā deū
laudātiū. Et qꝛ fides īitiū habuit
a p̄dicatione xp̄i ⁊ apl'orum: ideo
statim post epl'am dr̄ euāgelium:

UVA. BHSC. IyR_237

quod signat xp̄i p̄dicationē: qd̄ incepit a cōcilio Niceno: ⁊ dz legi in loco magis eminēti q̄ epl'a: iuxta illud. Sup montē excelsum ascende tu: qui euangelizas syon. Et cū omni reuerētia. Sequit̄ credo statim in quo cōtinent̄. xij. articuli fidei quaz apl'i p̄dicauerunt. Offertorium sequit̄ cū calice in manib⁹ Suscipe sancta trinitas signat: qz apostoli in die iouis sctō: parauerunt panem ⁊ vinū ob reuerentiā pasche. Post offertoriū facit silētiū ⁊ dicit orōnes tacite ad rep̄sentandum illud tp̄s: quo xp̄s nō ambulabat palam inter iudeos: cū interficere eum cogitabant. Appropinquante aūt termino passionis iterū palam ambulauit. Et ad hoc significandū exclamat di. Per oīa secl'a Qd̄ instituit Gelasius papa. Seq̄tur sanctus: rep̄sentat laudē quaz sibi pueri cecinert̄ in dn̄ica palmarum. Quod instituit Sergius papa. Incipit canonē. Te igit̄ ⁊c. ⁊ facit tres cruces: ⁊ signat tres traditiones. Primo deus pater: q̄ ip̄m pro nobis tradidit misericorditer. Scd̄o iudas fraudulenter. Tertio iudei crudeliter. Eleuatio hostie signat eleuationē corpis xp̄i ī cruce sup montē caluarie. Ponit̄ sup corporale: qz tūc Nicodem⁹ ⁊ Joseph posuerunt ip̄m in sindone munda Corpale signat sindonē xp̄i. Facit silētiū signat dormitionē quā xp̄s fecit in sepulchro p. xxxix. horas: cū dicit. Nobis q̄ pctōribus vocez exaltat: signat cōtritionē ⁊ ꝯfessionē latronis alterū increpantis ⁊ misericordiam petentis di. Memento mei dn̄ veneris ⁊c. Deinde clamat di. Pat̄ noster qui ⁊c. est reductio ad memoriā illius clamoris quez xp̄s emisit hora mortis di. Pat̄ in manus tuas ⁊c. Dicit̄ autē tripliciter Agnus dei: qz petimus tria peccata dimitti amore illi⁹ passionis. Primo cogitatiōis. Scd̄o locutionis. Tertio opatiōis. Per quoꝝ remissionē deuenimus ad eternā pacem: iō dr̄ in tertio. Dona nob̄ pacē. Diuidit̄ hostia ī trib⁹ ptib⁹. Una offert̄ p gloria sanctoꝝ qui sunt in patria. Alia p illis qui sunt in purgatorio. Tertia p nobis qui sumus in mūdo. Sequit̄ postcōio: significat gaudiū apl'orum qd̄ habuerūt de xp̄i resurrectione. Festināter dz in choro cantari. Sequit̄ Dn̄s vobiscum. Quater vertit se ad ppl'm in signū q̄ in die resurrectiōis quadrup l'r se ostendit. Primo magdalene. Scd̄o duabus marijs. Tertio discipulis eūtib⁹ in emaus. Quarto oībus apostolis. Sequitur. Ite missa est. Quare nō dicit̄ in oī missa. Rn̄det bona. in. iiij. dist. xiij. Qd̄ q̄dā misse celebrāt̄ in honorē sctōꝝ Et qz sūt beati. Ite dicit̄ ppl'o. Ite missa est. i. festinate ingredi illā requiem: sicut illi. Quedaz sunt alie ad salutē viuoꝝ. Et qz nō sum⁹ certi d̄ salute nr̄a: iuxta illud Eccl'. ix. Nemo scit vtrū amore an odio dign⁹ sit: iō debem⁹ assidue eē solliciti vt nō p nr̄am ignauiā in nob̄ misse efficatia deperat. Un̄ dicit̄ bn̄dicamus dn̄o. Quedā dicunt̄ ad req̄em defunctoꝝ: ⁊ in illis dr̄. Requiescāt in pace: qz sunt in loco penali. Un̄ patet primum mysteriū ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_237

Secundus dicitur ꝛc. Tres sunt ꝯditiones huiꝰ sacrificij misse necessarie.

¶ Prima dicitur obligatio.

¶ Secunda dicitur auditio.

¶ Tertia dicitur deuotio.

¶ Prima ꝛc. Obligantur hoīes ad missam diebus dñicis et festis qñ sunt de p̄cepto. Unde de cōse. di. i. c. Missas. Missas secularibꝰ audire totas speciali ordine p̄cipimꝰ ita vt nullus egredi p̄sumat: ante sacerdotis benedictionē. Ille. Ubi sunt sex dubia declaranda in huiꝰ mysterij declaratione. Primus dubium. Utrū clerici ꝛ religiosi teneātur huic p̄cepto. Uidet̄ ꝙ nō: qꝛ capitulum nō facit mentionē de clericis: sꝫ de secularibꝰ. Rñdet Jo. andre. sup dicto. c. Et archidiaconꝰ ī rosario. Qđ si tenent̄ layci multo plus religiosi: qꝛ debēt esse patres boni exēpli. Unde dicit̄ eis Mat. v. Uos estis lux mundi: ideo sic luceat lux vestra. Et. i. q. i. c. Uilissimus cōputandus est: nisi p̄cellat sciētia ꝛ sanctitate q̄ est honore p̄stantior: immo vt dicit Tho. in. iiij. di. xiij. Alexā. in. iiij. par. sum. Religiosus ad bene esse tenetur oī die missam audire: ꝛ si nō ex vi p̄cepti aut dicere. Quia deficiens ab hac celebratione tria mala cōmittit. Primū: qꝛ priuat angelos gl'ia accidentali. Scđm qꝛ aīas in purgatorio. Tertiū eos q̄ in mundo. Uñ missa ꝛc. ¶ Scđm dubiū. Utrū totam debeat audire. Uidet̄ ꝙ sic: qꝛ dicit capl'm. Totas. Rñdeo ꝙ modicum ꝓ nihilo reputat̄: vt ad Gloria in excelsis. Tunc p̄cepto satisfacit: qꝛ vt hñt Theolo. Qđ modicus est: rō app̄hēdit: q̄si nihil: dū tñ maliciose nō fiat: aut ducat̄ in ꝯsuetudinē vt mūdani faciūt. Tunc esset pctm̄. Tertiū dubiū. Utrū videre ꝛ nō audire satisfaciant p̄cepto. Uidetur ꝙ nō: qꝛ dicit capl'm. Audire: Rñdeo ꝙ si possibile est: tenet̄ audire euangeliū ꝛ epl'am. Si nō pōt pre multitudine ppl'i excusat̄ Sꝫ nō illi q̄ extra eccl'am morant̄: nec curant audire. ¶ Quartum dubium. Utruꝫ oēs teneant̄ tā ꝑui ꝙ magni: sani ꝙ infirmi. Uidet̄ ꝙ sic qꝛ capl'm neminē excipit: Rñdeo: ꝙ impotētes nō tenent̄. Uñ dr. ff. de re. iur. l. Impossibiliū. Ad īpossibile nemo tenet̄. Sꝫ dico ꝙ excepta necessitate. ꝛ vrgēte: nullꝰ excipit̄. Uñ de ꝯse. di. i. c. Cum ad celebranduꝫ. Et ex̄ de parochijs. c. Ut dñicis diebꝰ. Uos ꝑochianos āmoneo vt ppl'o: vr̄o dicatis ꝙ in festis p̄cipuis. missam ītegrā deuote audiāt. Ille. Sꝫ heu: qꝛ sunt nonnulle bestiales genitrices. q̄ filias diebus festiuis ī domo relinquūt: nec recordātur p̄cepti saluatoris. Mathei. iiij. Dñꝫ tuū adorabis. et Exo. xx. Memēto vt diē sabbati sanctifices. Sꝫ tales dicūt. O sic ē ꝯsuetudo. Quibꝰ rñdeo: ꝙ neq̄ ꝙ est bona cōsuetudo: ꝙ dimittas filiā tuā in domo ad tripudiādū. ꝛ ꝙ tp̄s circa speculū ꝯsumat. Uñ di. viij. dr. Mala ꝯsuetudo: ñ minꝰ ꝙ ꝑnitiosa corruptela vitāda est. Ille. Ducite ḡ o matres filias vr̄as ad missas: ac diuinū cultum magnificate. Et vos o pr̄es filios. seruos. ancillas. ad missaꝫ oēs ducatis. Quō audes o

UVA. BHSC. IyR_237

hō ire ad prādium inaudita missa Uñ pz quartū dubiū. Quītum dubiū. Utruz teneant audire vsqz ad bñdictōez? Rñdeo ꝙ sic: qr caplm dicit ꝙ sic. Et di.i.de ꝯse. Oēs cōione ꝑuent: q̄ vsqz ad finē missarū solēnia nō audierint. Ille. Tales sūt ī fide suspecti. q̄ missaz nō audiūt O iudee. o heretice. ¶ Sextum dubiū: Utrū missa melioris sacerdot̄ sic audiēda: ꝙ ecōuerso. Respōdet Tho.iij.par.q.lxxxij. Quoad sacr̄z vtraqz valet: qr oēs ꝟtute ꝟboꝝ ꝯsecrāt: sz quoad deuotōez orātis. melioris est audiēda. ¶ Scda ꝯditio ꝛc. Debet em̄ audiri summa cuz deuotiōe: ꝙ dici potest. Et hoc ꝓpter tres fructus: quos accipim⁹ ab ip̄a missa gloriosa: vt ponūt doctores
¶ Primus. dicitur remissionis.
¶ Scds. dicitur supplicationis.
¶ Tertius. dicitur defensionis.
¶ Primus dr ꝛc. Scdz Ric.in.iiij. dist.xvij. Octo vicib⁹ pctā remittūt venialia. Prīo ī ꝑncipio misse: quādo sacerdos dicit ꝯfessionē in ꝑncidio misse. Jō vade ad ꝑncipiū. Secūdo. qñ hō bñdictā aquā accipit ī introitu. s. vt. ad missaz vadat. Tertio ī ꝯfessiōe q̄ fit a p̄sbytero in medio misse. Quarto. qñ nominat iesum ꝛ hō inclinat caput. ab Urbano papa dant. xl. dies indulgētie Inclinatio dz fieri. C. de sū.tri.ꝛ fide catho.l. Null⁹. Uni⁹ et sūmi dei nomē vbiqz celebret. ꝛ ex̄ de īmunitate eccl'e li.vi.c.decet. Et p̄s. Ego aūt ī dño gaudebo ꝛc. Act.iiij Non aliud nomē est sub celo datū hominibus: ī quo oproteat nos saluos fieri. Quīto. quādo leuat̄ sanguis Sexto qñ corpus. Septimo qñ dr̄ pr̄ nr̄ cū sacerdote. Octauo qñ dat̄ bñdictō a sacerdote. Perge ad missam o hō cū deuotiōe. ¶ Scds fructus dr̄ ꝛc. Qr orō fit ꝓ astantib⁹ in canone. In ꝟbo. Et oīm circūastātium. Pro qua orōne plura bona fiūt. Exēplum cuiusdā mercatoris de datia Andreas noīe. Qui ꝑegrinando cū alijs ꝑuenit in vigilia pache ad sepulchrū. Cuz summo mane socij vellēt recedere dixit eis. Dies pasche est: audiam⁹ plures missas. Abeuntib⁹ oīb⁹: iste remāsit se pr̄i obnixe recōmendās in suo memento. Missa dicta ꝛ prādio sumpto: sol⁹ ire cepit. Quidā ī equo sedens apparuit di. Sede hic retro. Obdormiēsqz īuenit se in mane in domo sua. Cui dixit. Ubi es? In domo inq̄t mea. Et ille. Lauda deū ꝛ regratia sacerdotē qui ꝓ te orauit. ¶ Terti⁹ fruct⁹ dr̄ ꝛc. Defendit̄ em̄ a plurib⁹ malis q̄ missā audit. Primo ab aq̄. Exēplū illi⁹ marinarij: q̄ in mari existēs naui fracta in tabula ascēdit: nō valēs nauigare. Quidam appuit ei porrigēs bucellam qua sumpta vires recepit. Fuit sacerdos q̄ ꝓ eo missaz dixit quā ip̄e audiuit ex q̄ fuit adiut⁹. Scdo non suspēdit̄. Quedam mulier a demone vexabat̄ q̄ laqueū sibi p̄parauit ad se suspēdendū: q̄ dū cepta conaretur ꝑficere. Ecce ꝓ eleuatiōe corporis xp̄i iuxta morē cāpanulā audiuit. Flexis genib⁹ soluz vidit eleuationē. Intrās domū: funis ꝛ trabes sunt ꝯfracti: demonib⁹ fugiētibus ꝛ dicētib⁹: virt⁹ misse illi⁹ modice te liberauit a tp̄ali ꝛ et̄nali mor

UVA. BHSC. IyR_237

te. Tertio mala morte nō pōt mori Exēplum cuiusdā Cortesani ducis Galeas nomīe Riso qui creme existens ꝑ fuga dñ missaꝫ audiuit: nō potuit occidi. Et illa dimissa vitā finiuit. Quarto nō moriť sub mōtibus. Exēplū illiꝰ q̄ dñ foderet cecidit mons: quo p̄sso sub ipso: ꝑ annuꝫ integrū steti: ⁊ vxor eiꝰ assidue missam audiebat ꝑ eo. In capite anni visus est sanꝰ. Quīto nō moritur sagitta. Exēplū de duobꝰ iuuenibꝰ q̄ ad aucupādū ꝑgentes ꝑcussus est ille q̄ missaꝫ nō audiuit. Uñ pꝫ quō missa cū deuotiōe ⁊c. ¶ Tertia ꝯditio dr̄ deuotiōis. Audiēda ē deuote: q̄ deuotio dꝫ esse in duobꝰ ¶ Prīo ex ꝑte audiētis. s. illiꝰ q̄ hāc audit cū oī deuotiōe dꝫ eā audire. Genibꝰ flexis: corde eleuato ⁊ oēs a se expellere fantasias. Cyprianꝰ de ꝯse. di. i. c. Qñ stamꝰ ad orōnem fratres carissimi inuigilare ⁊ incūbere ad p̄ces toto corde debemus Cogitatio hoīs carnalis ⁊ secularis abscedat. Ille. Sꝫ plures sunt qui pleni fantasijs ⁊ carnalibꝰ ⁊ scl'aribus nō recordanť se vidisse corpꝰ dñi. Exēplū demonis ridētis ī missa noua in alemania: ex eo qꝛ non erat hō q̄ ad missaꝫ habuisset mentem. Qđ ꝯ Greg. in. iiij. dya. Quis fideliū dubiū hr̄e pōt in ipsa īmolatiōis hora ⁊ ī illo iesu xp̄i ministerio: ad sacerdotꝭ vocē choros angeloꝝ adesse: celos apiri: yma ⁊ summa sociari. Ille. Et Tho. in. iiij. di. xiij. Angelꝰ īterest misse vt orōnes ppl'i ⁊ sacerdotꝭ deo repñtat. Ille. Si ḡ ibi ē xp̄s: āgeli ibi ē curia celestis: cur nō ꝑmanes cū deuotione. Si habes stare añ dñm tꝑalē: o cū q̄ta deuotiōe ⁊ q̄to plꝰ corā xp̄o iesu. Practica. Quidā vagizāt hinc īde: quidā studēt mente: q̄d agere debeāt post missam. Quidā sedēt Clama ꝯ istos p̄cipue. O infamis Uñ pꝫ p̄ma deuotio ex ꝑte audientis. ¶ Scđo ex ꝑte sacerdotis: hec deuotio debet eē: vt morose hāc dicat: aliť dāt cām murmurādi. Quidā nō bñ exprimūt: sꝫ in gutture: q̄daꝫ nimis ꝓlixi: quidā nimis festini. Missa req̄rit spaciū medie hore: qꝛ sunt ibi plura ad dicendum ⁊ miror multū quō est possibile ꝙ q̄dā ita se expediūt: nisi forte: qꝛ nō dicūt qđ dicere dñt. Facecia đ duobus capellanis ī domo Bartholomei: quoꝝ vnꝰ alteꝝ increpabat ꝙ mediū canonis nō dicebat: aliꝰ aūt ꝙ nihil. Uis vituꝑare vnū sacerdotem: qñ missam dicit vt pecus. Et ꝑ oppositū qñ deuote. Exēplū reg̃ anglie q̄ ep̄m coegit in die sctō expectare donec reuerteret̄ de venatione anteq̄ missam diceret: dū hora trāsiret ⁊ vellet celebrare: ⁊ a nemine eēt adiutꝰ ꝓpter timorē regis incepit ꝑ se: ⁊ angeli statim canere ceperūt Kyriel'. ⁊ oīa ꝓsecuti sunt. Qđ factuꝫ ep̄s docuit ꝑ suā dyocesim. Uñ docuit postmodū suos p̄sbyteros cū oī deuotiōe missam celebrare: eo qꝛ dñs ⁊ angeli huic mysterio assistebāt. Unde patet secūdum mysterium ⁊c.

Tertiū dicit̄ ⁊c. Ambro. lib. đ officijs. vij. regl'e sunt necessarie huic sacrificio.

¶ Prima dicit̄ humilis collatio.

¶ Scđa dr̄ mentis eleuatio.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Tertia dr attēta ascultatio.
¶ Quarta dr reuerētie statio.
¶ Quinta dr realis oblatio.
¶ Sexta dr deuota oratio.
¶ Septima dr spūalis ꝑticipatio.
¶ Prima dr ꝛc. Qñ homo eccl'iam ingredit causa audiēdi: nō ponat se ante faciē sacerdot sz lōge: reuerenter ꝛ humil'r genuflexo. Unde apl's. Uiuo ego dicit dñs: quia in noīe meo flectit om̄e genu. et xp̄s Jo. iiij. Ueri adoratores adorabūt in spū. Et vt dr de cōse. di. ij. c. Sacerdotū. Nulli laycoꝝ liceat in eo loco vbi sacerdotes ꝛ clerici consistūt: qd p̄syteriū vocat: qñ missa celebrat cōsistere. Ille. Et rō est huius in eo. ca. vt libere ꝛ honorifice possit celebrare sua. ¶ Scda dr ꝛc. Quādo stas in missa: cor eleua ad cogitandū peccata: ꝛ ad meditādū diuina. Que regula dat a Cyp̄ano de conse. di. ij. c. Quādo stam⁹. Sz plures ad diuina veniūt cū falcone ꝛ accipitre: ac si irent venatum. Contra quos Lu. xviij. Nemo pōt duobus ꝛc. deo ꝛ falconi. O stulticia mortaliū. Unde antiquitus ab eccl'ia erat ordinatū ꝓpter reuerētiā sacramētoꝝ: ꝙ canes falcones ab eccl'ia ꝑ ostiarios expellerētur ꝛ hodie ī hyspania obs̄uatur. Qd xp̄s egit Jo. ij. ꝛ Mat. xx. ¶ Tertia regula ꝛc. Duz sacerdos dicit alta voce v̄ba in missa: attēde ꝛ asculta Et quotienscūq; q̄s inclinat caput ad nomē iesu ꝛ v̄ginis marie: totiens meret. xl. dies de indulgentia Sed ponam⁹ ꝙ nulla eēt indulgētia: adhuc est sanctū facere reuerētiam: quia ab apostolo hortamur Ad Philip. ij. In noīe iesu om̄e genu flectatur. Et extra de īmunitate eccl'ie libro. vi. c. Cōuenientes. ¶ Quarta regula dicit ꝛc. Que reuerentia habet de conse. dist. v. c. Apostolica. Uñ homo debet stare in eccl'ia: aut genib⁹ flexis: aut rectus corpe. Cōtra infames q̄ stant sedentes qd est magnum peccatū. ¶ Quinta dr ꝛc. videlz in missaruz solēnia semꝑ aliquid est offerēdū: aut denarium aut panem: aut candelam. Que regula ponitur de cōsecra. dist. i. c. Omnis xp̄ianus ꝓcuret ad missarum solēnia aliq̄d deo afferre et reducere ad memoriam qd deus per Moysen dixit Exodi xxiij. ꝛ Deutero. xvij. Non appebis in conspectu meo vacuus. Ubi dicit glo. Si parochianus eēt pauꝑ: et nō posset aliunde viuere: posset diuina subtrahere: nisi darentur ꝛc. ¶ Sexta regula ꝛc. In missa ora deū hoc modo. O domine iesu regratior tibi de bñficijs mihi datis adiuua me: da mihi paradisuz da mihi perseuerantiā in bono et constantiam in aduersis. Ista est bona oratio: vt deus misereatur tui de peccatis. ¶ Septima regula ꝛc. Quia hō percipit in hac missa de hoc sacramento. de consecratione distinctione secūda. August. Ut quid paras dentem aut ventrem. Crede et manducasti. Ubi nota has cōclusiones quas Bononie extraxi de Petro Calo. in misse laude. Prima conclusio q̄diu homo astat misse: nunq̄ senescit nec lassatur. Patet conclusio figuris. Adā pater noster: quādo comedit

UVA. BHSC. IyR_237

de fructu ligni: nō seniūt. Filij isrl̄ qñ māna cōederūt non se debilitabant. Scd̄a cōclusio. In illa die in q̄ hō missam audit si casu moreret̄ tenet eccl̄ia: si nō est excōicatus. et sic ab inferno liberat̄: p̄missa tñ cōtritione cū qua credit̄ ꝙ ad missaz vadit. Augustin⁹. Crede ⁊ mādu casti. Tertia ꝯcl̄o: vna missa in presenti plus vz ad remissionē peccati: ꝙ̄ mille post mortē. Qd̄ facit secularibus ne post mortē expectēt. Quarta ꝯcl̄o: missa est tāte ꝟtutis ꝙ cū d̄r: si homo iret aut circuiret totū mūdū: et oīa sua bona distribueret paupibus amore dei plus valet sibi audire missaz integral̄r. O missa sancta. O gl̄iosa ⁊c.

¶ Feria.iiij. ebdomade sancte. De veritate sacramenti.

Hoc facite in meā cōmemorationē. Luc.xxij. ¶ Redemptor nr̄ volēs recedere a nobis ⁊ de h̄ mūdo ire ad p̄rem: officia pietatis diuidere voluit: ⁊ cuilibet dimittere aliq̄d in signū bone memorie amicis suis. Primo apostolis legauit in testamento suo persecutionem. Qd̄ habuit ip̄e: alijs dimisit. Job. xvi. Si me p̄secuti sunt: ⁊ vos p̄sequent̄. Qd̄ habuerūt apl̄i Act. x. Per multas tribulatōes: opz nos introire in regnū dei. ⁊. ij. Cor. iij. Oēs qui pie viuere volūt in xp̄o: p̄secutionem patiunt̄. Scd̄o legauit pacem. Jo. xiiij. Pacē relinquo vobis. Qibus reliquit qd̄ summe ei placuit. Job. xvi. Hec mādo vobis vt diligatis inuicē. ¶ Tertio legauit iudeis corpus p̄priū: vt ip̄m crucifigerent: et nostram salutem p̄ficerent. Job. ix. Terra. i. caro xp̄i data est in manu impij. s. pilati et iude. Quarto legauit patri spiritū suū. Lu. xxiij. Pater ī manus tuas ⁊c. Dat exemplū nobis ꝙ in manibus dei debemus cōmendare spiritum nostrū: qr illud qd̄ est in manu dei est securum. ¶ Quinto legauit marie ꝟgini societatē. s. Johez euangelistam. Mulier ecce filius tuus. Qd̄ facere voluit triplici ratione. Primo ratōne sui. Dederat legem. Exo. xx. Honora patrem et matrē tuam. Decebat vt conditor legis legem ꝟuaret. Scd̄o ratione nostri: vt nos doceat de parentib⁹ nostris curam habere. nō solum in vita: sed etiaz in morte. Tertio rōe virginis. Amittebat filium: ideo p̄ cōsolatōe dimittebat sibi fidelē discipulum. ¶ Sexto legauit latroni paradisum. Mat. xxvi. Hodie mecū ⁊c. ¶ Septimo legauit peccatoribus sctām cōionē vt sumāt corpus ⁊ sanguinē suū in potum ⁊ cibuz. Quia vt apl̄s dicit ad Heb. ix. Sanguis xp̄i emūdabit cōscientias nr̄as. Unde ip̄e dicit. i. Corin. xi. Probet aūt seip̄z homo: ⁊ sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. vñ dicunt ꝟba assumpta. Hoc facite ⁊c. In quibus verbis de sacramento incipiem⁹ loqui. De quo hodie tria contemplabimur.

¶ Primū d̄r verificationis.

¶ Scd̄m d̄r conditionis.

¶ Tertiū d̄r confirmationis.

UVA. BHSC. IyR_237

Primū dr ꝛc. Utrū corp⁹ xp̄i ꝛ sanguis sub accidē tibus panis ꝛ vini conse cratis contineat̄ vere ꝛ realr. Ad hoc sunt due opiniones. Una pb̄orū: cū qua iudei ꝛ gētiles militāt. Alia catholicoꝝ. ¶ Prima opinio ꝓbat ꝙ nō est ibi corp⁹ xp̄i: ꝛ oīno īpossibile asserit tali ratōe. Per regulā pb̄ie. iiij. Phisicoꝝ. Lo cus ꝛ locatum debēt ꝓportionari. Exēpli gr̄a. Si corpus est magnuꝫ ꝛ locus debet eē magn⁹. Loc⁹ ꝛ lo catū ꝛc. Si res ꝑua: ꝛ locus ꝑuus. Sed in hoc loco videm⁹ oppositū Cum ꝑua sit hostia: vbi sit corpus xp̄i: vñ pꝫ p̄ma opīo. ¶ Scd̄a opīo dicit ꝙ sic. In v̄tute v̄boꝝ. Hoc est corp⁹ meū. Ad hāc ꝯcl̄onē difficilē rn̄deo s̄m doc. p̄cipue Tho. in. iiij. di. ix. ꝛ petrū de Tarā. in. iiij. Boñ. in. iiij. di. x. Qd̄ in hostia ꝯsecrata ē ibi realr corpus xp̄i. Que ꝯcl̄o q̄uis fides catholica nō indigeat rō nib⁹ nr̄is aut ꝓbationib⁹ cū ī hmōi rōnib⁹ nō fundet̄: tn̄ ad ꝯsolatōeꝫ fideliū ꝓbo ꝯclusionē esse verā tri plici medio. Primo rōne. Scd̄o au ctoritate. Tertio exemplis. Primo rōne: q̄ sunt tres ad presens.

¶ Primo rōne causalitatis.

¶ Scd̄o rōne maioritatis.

¶ Tertio rōne credulitatis.

¶ Primo rōe ꝛc. Qd̄ scꝫ ꝑ dei potē tiā substātia hostie ꝛ vini: post cōse crationē realr ꝯuertit̄ ī verā sub aꝫ corpis christi ꝛ sanguis: fundamē tū rōnis sumit̄ ꝑ auctorē in lib. de causis. Quicq̄d facit scd̄a cā: facit prima nobiliori et altiori modo. Exempli gratia. Si camerari⁹ ali cuius dn̄i potest alicui facere vnā gr̄am: a fortiori ip̄e dn̄s hoc pote rit facere. ¶ Preterea si ep̄s potest aliquem absoluere a pctō enormi a fortiori papa. Ad ꝓpositū. Natu ra naturata cōuertit vnā substan tiam in aliā. Qd̄ patet ad oculum Homo comedit panē ꝛ bibit vinū ꝛ facta digestione in stomacho: pa nis ꝛ vinū cōuertunt̄ in sanguinē ꝛ carnē. Preterea mulier pregnans comedit: cibus digestus conuertit̄ in carnem ꝛ sanguinē ꝛ ossa: cuius habet in vtero. ¶ Preterea ꝑ v̄tutē caloris galline substantia oui con uertitur in substātiā carnis: seu in gallinam. ¶ Preterea vt dicit pb̄s in. iiij. Meteo. Uirtute solis: humi ditas terre ꝯuertit̄ in arbores: her bas: in vinū: oleum balsamū ꝛ hu iusmodi. Et eadem terra v̄tute so lis ꝯuertit̄ in aurū: argentū: ferruꝫ ꝛ lapides p̄ciosos. Et Isidorus li. Ethi. dicit ꝙ in scotia est fons qui om̄e qd̄ in eo mittit̄ statiꝫ ꝯuertit̄ in substantiā lapidis. Ad ꝓpositū. Si hoc natura opat̄ quāto pl⁹ pōt de⁹ nature vt vna spēs vel natura vni⁹ rei mutet̄ in aliā spēm. Qꝛ vt dicit pb̄us in. ij. Metha. Qd̄ est cā alioꝝ vt sint talia: illud maxime ē tale. Si pōt scd̄a cā plus pōt p̄ma cū sit potētie infinite. Unde pꝫ pri ma rō. ¶ Scd̄o rōne ꝛc. Cōclusio est Boñ. in. iiij. di. x. ꝛ Hlarij ꝛ pb̄i in Top. ꝙ maius op⁹ est de nihilo aliquid facere: q̄ de aliquo aliq̄d facere. Et rō est Francisci de may ronis in quodam s̄mone de sacra mento altaris. Qꝛ plus distat ens et non ens: q̄ inter ens et ens. Qd̄

UVA. BHSC. IyR_237

patet. Homo em̄ potest facere de ferro cultellum de ligno cathedrā de farina panem: sed tota natura: om̄esq; simul āgeli de nihilo nūq̄ possent aliquid facere: immo nec granum minimū millij. Unde pb̄s p̄mo Phis. ⁊ oēs philosophantes concludunt. Qd̄ ex nihilo nihil fit. Unde maius miraculū fuit vinum in nuptijs. Job. ij. q̄ multiplicatio panū: quia scz ex nihilo nihil erat. Ad ꝓpositū. Quis de nihilo creauit angelos. celuz: terrā: ⁊ oīa q̄ in eis cōtinent̄. Certū est q̄ ip̄e deus fuit: cuius potētia est infinita. Qd̄ si sic est: q̄ deus pōt de nihilo tāta facere: quāto magis pōt vnū ens in aliud cōuertere: seu substantiaz panis ⁊ vini in substantiā sui corporis commutare. Quam rōnem tangit Amb. in li. de sacramentis. Qd̄ si potuit creare celos: elementa de nihilo: cur non poterit mutare vnam spēm in aliam. ¶ Tertio rōne ⁊c. Cōclusio Tho. in de potētia dei. q. vi. ar. ij. Deus facit q̄daz tripl'r. Primo supra naturaz: vt q̄ mortuus viuat. Scd̄o ꝯ naturam vt q̄ virgo pariat: ⁊ homo in igne illesus ꝑmaneat. Tertio p̄ter naturam vt q̄ aqua in vinū conuertat̄. Ad ꝓpositū. Si credis ista hō: cur non magis q̄ in virtute verboruz. Hoc est corpus ⁊c. sic realiter corpus xp̄i in hostia. Que ꝯclusio ꝓbatur vera exēplis in triplici differentia. Primū exemplū est scripturale. Exo. iiij. Uirga moysi ad ip̄i⁹ iussum versa est in colubrū: ⁊ iterū ꝑ caudam accipiēs versa est in virgam. ¶ Preterea in exodo. Manū Moyses in sinum misit ⁊ extraxit de sinu leprosam ante pharaonez. ¶ Preterea de flumine Marath. Exo. xvi. ex amaro cōuersum est in dulce. Preterea de māna: quomodo eo pauit ppl'z in deſto. Preterea de sole ꝯtra gabaonitas. Josue. x. Preterea Num̄. xxi. Petra durissima virga moysi ꝑcussa aquā dedit Si ergo isti tot fecerunt quāto pl⁹ deus oīpotens. Scd̄m exemplum est sanctoꝝ in tempe sancti Ludouici in Francia celebrante quodaz sacerdote: in hostia consecrata visus est xp̄s in carne visibili: videlz puer paruulus. Et cuz nunciaret̄ regi Ludouico vt veniēs videret. Rn̄dit ego credo ita esse. Qui non credit eat ad vidēdū. Preterea de Gregorio papa cū vellet cōuincere quādā viduā q̄ faciebat sibi hostias q̄bus ip̄e celebrabat fortit̄ risit Qui statim manū retraxit: querēs q̄re. Rideo inq̄t: qꝛ hostia quā manib⁹ meis feci: mihi das ꝓvero corpore xp̄i. Qui incredulā ip̄az vidēs orauit di. O dn̄e iesu veritatē on̄de tui sacr̄i. Statim apparuit hostia tota caro. Quo viso vidua lachrymata est: ⁊ ab oī īcredulitate sanata. Tūc greg. orauit vt hostia ꝯuerteret̄ vt p̄mo erat: ⁊ viduā cōicauit Preterea de btō Amb. legit̄ q̄ corp⁹ dn̄i dedit fratri suo Satyro adhuc infideli in vase: eiq; suasit q̄ si in periculo in mari eēt: ip̄m inuocaret. Qd̄ ⁊ fecit in nauigio vbi oēs perierūt. Ip̄e v̄o cum nostro deo ꝑ mare tanq̄ ꝑ terrā ibat: clamans. O deus ambrosij: adiuua me. Un̄ ex b̄ ꝯuersus est ad xp̄m. Preterea

UVA. BHSC. IyR_237

de quadā Angelina tertij ordinis: de fulgineo: vl' poti⁹ de sctā Clara ordinis minoꝝ: dum oraret coram sacr̄o vt defenderet moniales ab inimicis ⁊ ciuitatē Asisij: apparuit ibi statim infantulus quidaꝫ in tabernaculo di. Ne timeas quoniam victoriā habebis. Portans igit̄ tabernaculum cum corpe xp̄i vndiq; circa locū: statim oēs inimici ꝑterriti: ꝓpter p̄sentiam xp̄i in tabernaculo veraciter existentis: de muris corruerūt. Aliqui mortui sunt. Aliqui in fugam versi. Ex hoc ciuitas Asisij fuit liberata. ¶ Tertium est exemplum hereticorum: de Berengario dyacono eccl'ie sancti Mauritij andegauēsis qui nō credebat hoc sacr̄m. A nicolao papa cū. xiij. ep̄is reprobat⁹ fuit. Unde in se reuersus ꝑ inspirationem quam habuit nocte cōfessus est veritatem. Quaꝫ cōfessionē ponit Gratianus de cōse di. ij. c. Ego Berengarius. Unde iurauit ꝑ sacra euangelia cū maximis lachrymis simul cū alijs credere īdubitāter ꝙ in hostia ꝯsecrata erat veꝝ corpus xp̄i. Uñ patet ꝓpositum. Sed merito dubiuꝫ querit̄. Cur hoc sacr̄m visibiliter nō potest videri velatum sub accidentibus? Respōdeo ꝙ triplici rōne. ¶ Primo fidelitatis vt nostra fides sit maioris meriti. Qꝛ vt dicit Grego. Fides nō habet meritum: vbi humana rō prebet experimentum. Quanto res vna minus videtur: ⁊ quis eam credit: tanto mai⁹ meritum: cum sit maior fides. Unde christus Johā. vlti. dicit Thome clamanti. Dn̄s meus et de⁹ meus: ac de Thoma. Quia vidisti me credidisti. Sed beati qui nō viderunt ⁊ crediderunt. Ad ꝓpositum. Si xp̄us videret̄ in hostia in carne minus haberet de rōne fidei. Cuꝫ Aug. dicat ꝙ fides est de non visis Sed qꝛ homo nō videt nisi hostiā: ⁊ aliō credit. ideo plus meret̄. Ex hoc plus laudat̄ fides Centurionis q̄ nō vidit miracula xp̄i ⁊ credidit ꝙ apl'orum q̄ viderunt: secū comederūt: dormierūt ⁊ huiusmodi. ¶ Scd̄o rōne horribilitatis. Qꝛ si vnū hoīem viuū: ⁊ carnē crudaꝫ sumere deberemus: natura hoīs abhorreret. Uñ ⁊ ob hoc multi abstinerent a sumēdo illud. ¶ Tertio rōne imbecillitatis: qꝛ si deberemus xp̄m in sua claritate videre: sensus visus non posset sustinere: qꝛ millesies est clarior sole. Unde aīa mea crede hoc verum esse sacramentuꝫ qꝛ vt dicit Bernar. in ser. de sacramento. Si credimus Galieno ꝺ discretione venaꝝ: si Ptholomeo de magnitudine cursus ⁊ influentia siderum: si ph̄o Aristoteli de fallacijs ⁊ forma syllogismoꝝ: si Ciceroni ꝺ ornatu colorum: si Prisciano de cōpositiōe littere: cur nō magis deo qui vult hoc sacr̄m esse corpus suū Unde patet veritas nostre conclusionis. Sed q̄rit anima cara: vtrū angeli videant cognitione sua naturali ibi corp⁹ christi. Respōdeo ꝙ non naturali cognitione. Quoniam omnia que sunt fidei sunt supra naturalem ipsorum cognitionem. Mysteria fidei dicuntur esse abscōdita a seculis in deo: inquit apl's. Ad Ephe. iiij. Ideo naturali

UVA. BHSC. IyR_237

cognitionenō vident angeli cor̄p̄ xpi sub sacr̄or̄ꝫ solū beatifica q̄ vident de q̄bus est fides p btificā cognitionē in verbo: multo min⁹ posumus nos videre: misi per reuelationez fidei p verbū xpi. Hec Tho. in. q. de potētia sup̄a. Ad argumētum. Locus ⁊ locatū ⁊c. Uerus est naturaliter: ꝫ in hoc sacr̄o incedimus via supnaturali. Unde patet p̄imum.

Secundū dr̄ ⁊c. Uiso ō ei⁹ vitate: sequit nūc videre de ꝑditiōibus q̄ req̄runt ad veram spūalē ipsi⁹ masticationē. Quinq; sunt ꝑditiones necessarie ad b. vt bō sumat hoc sacr̄m deuote.

¶ Prima est cū cordis cōtritione.

¶ Scōa est cū maxima puritate.

¶ Tertia est cum humilitate.

¶ Quarta est cum fortitudine.

¶ Quinta est cū satisfactione.

¶ Prima est ⁊c. De hac figura Job xiij. Anteq̄ comedā suspiro. Suspirare dz homo anteq̄ se ꝑparet ad tm̄ sacr̄m. Ista aūt suspiratō ⁊ ptri tio fuit figurata in testamēto veteri. Exo. xij. Ubi deus p̄cepit iudeis vt comederēt agnū paschalē cum tribus conditionibus.

¶ Prio tenētes baculū in manib⁹.

¶ Secundo cincti renibus.

¶ Tertio cū lactucis agrestibus.

¶ Primo cuz baculo. i. fortitudine animi nō cito reuerti ad pcā post hoc sacr̄m. Unde eccl'a canit. Esto te fortes in bello ⁊ pugnate cū antiquo serpente. ¶ Scdo cincti renibus: vñ notatur carnis cōtinentia. Luc. xxij. Sint lumbi vestri p̄cincti ⁊c. ¶ Tertio cū lactucis agrestibus. i. amaritudine peccator̄uz. Aliter bō exponeret sel piculo aie. Unde iudas: vt dicit Jo. xiij. qz sine contritione hoc sacr̄m sumpsit dyabolus in eu⁹ introiuit. Nota tm̄ sm̄ Albertum q̄ quidam sunt q̄ sumunt ist̄as lactucas integras: quidam cōtritas: ⁊ q̄daz succū ipsaruz. Est quedā em̄ amaritudo supficialis: quedā p̄cordialis: ⁊ quedā mixta cū lachr̄ymis. Sunt em̄ q̄dam q̄ habēt de pctis quēdam supficialem dolorē q̄ attritio dici pōt. Isti sumūt ist̄as lactucas integras. Talis attritio peccatorē plene non iustificat. Jere. v. Percussisti eos: et nō doluerūt: attriuisti eos ⁊ renuerunt accipere disciplinaz. Alij sunt q̄ oīa pctā sua i mortariolo memorie ꝓgerūt ⁊ pistillo laboris minutatim ꝓterūt. Et talis dolor contritio appellat. Isti sumunt ist̄as lactucas cōtritas. Et talis contritio vulnera pctōrū sanat. Osee. ix. Sanabo ꝓtritiones eor̄: diligam eos spōtanee. Alij sunt maioris pfectōnis. q̄. d. pctā nō solū sic conterunt: ꝫ etiā lachr̄ymas emittunt. Isti sumunt agnū cū succo lactucaz. i. cū abūdantia lachr̄imaz. Greg. i morali. Carnes cuz lactucis agrestib⁹ sunt edendē: vt cū cor̄pus redēptoris nostri accipim⁹ nos p pctis nostris in fletibus affligam⁹ ⁊ q̄renus ipsa amaritudo pnie abstergat a mentis stomacho puerse humorē vite. ¶ Scōa ꝑditio ⁊c. Aplus ponit. i. Cor. xi. Probet aūt seipsum bō. i. examinet ꝓpriam ꝓscientiaz ⁊ sic de pane illo edat: et de calice

UVA. BHSC. IyR_237

bibat. Qui em̄ mãducat ⁊ bibit in digne: iudiciũ sibi manducat ⁊ bibit. Ille. Glo. i. dãnationẽ. Nõ ĩmerito pr̄es mei: quia si Adã cuꝫ tota natura humana damnatus est: qꝛ pomũ vetitũ comedit. Gen̄. iij. Et quãto magis qui indigne cõicat̄. In huius figurã. ij. Reg. vi. d̄ Oza legit̄ q̄ fuit a deo ꝑcussus eo ꝙ archam dñi manib⁹ suis tetigit: q̄ cadere de curru volebat. Rõneꝫ assignant hebrei. ⁊ Hiero. A deo ꝑcussus est: quia cũ vxore sua nocte preterita iacuerat. Sed q̄ ꝑcussiõe dignus est: q̄ iacet cũ meretrice ⁊ cõcubĩa. Si ille mortu⁹ ẽ: q̄ ꝑcussiõe dign⁹ est qui corpus xp̄i indigne sumit. Unde Hiero. in quadaꝫ epl'a. Quid tibi cũ femis: q̄ ad altare cũ dño fabularis. Dic sacerdos q̄liter cũ eisdẽ labijs filium dei oscularis quib⁹ osculat⁹ es filiã meretricis. Unde Leo papa. Null⁹ malignus null⁹ fuscato animo accedat. Pura sit ꝯsciẽtia: quia purũ est sacr̄m ⁊ Leui. xxi. Qui habuerit macl'as non accedat ad ministeriũ. In huius figurã. ij. Reg. vi. Uiri betsamite mortui sunt: quia viderũt archã dñi. O q̄d de illis: qui nõ tm̄ vidẽt sed insup sumũt indigne. Uñ Prouer. xxiij. Qñ sederis ad mẽsam vt comedas cũ p̄ncipe: diligẽter attẽde que posita sunt ante faciẽ tuã. ¶ Tertia cõditio ⁊c. Ut se peccator reputet indignũ: tantũ sumere sacramẽtũ. Figura Mat. viij. De cẽturione q̄ dixit. Dñe nõ suꝫ dignus vt ĩtres ⁊c. Si cẽturio se ĩdignũ reputabat sumere in domo sua mortalẽ: quanto plus ĩmortalẽ. Unde sanctus Marcus tanq̄ indignus pollicẽ sibi amputauit: sancto ĩstigante spũ. ⁊ Job. bap. contremuit tangere xp̄m qñ ip̄m baptizabat. Si timuit tãgere mortalẽ: quanto plus nos immortalẽ. Ubi nota: ꝙ homo merito debet incedere cum humilitate: quia vt hñt doctores duo sunt in hoc sacr̄o. Dignitas et vtilitas. Dignitas quidẽ: qꝛ ĩ alijs sacr̄is confert̄ gr̄a: nõ aũt in ipsis est ip̄e deus. In hoc sacr̄o nõ soluꝫ confert̄ gr̄a: sed est ip̄a gratia. Uñ d̄r eucharistia. i. bona gr̄a: ĩmo in ip̄o est ip̄e deus ⁊ homo. Utilitas quidẽ: qꝛ ꝑducit ad patriã. Uñ d̄r viaticũ: qꝛ ꝑ viã huius mundi nos sustẽtat: vt ad patriã ꝑuenire possimus. Dñicus hoc considerãs flebat semꝑ in missa. ¶ Quarta cõditio ⁊c. vt scꝫ homo habeat firmum ꝓpositũ abstinẽdi ab illicitis: ⁊ potius mori q̄ facere aliquod malũ. Unde pb̄s. iij. Ethi. Meli⁹ est mori q̄ facere cõtra bonum v̄tutis. et sancta Monica de btõ Augustino dicebat. Uellẽ poti⁹ filiũ meũ Augustinũ mori: q̄ ꝙ remaneret ĩ suo pctõ infidelitatis. O quot nõ hñt hoc ꝓpositũ: ĩmo fingũt facere oĩa bona his dieb⁹: vt sic absoluantur eoꝝ meretrices. Et facto voto irrisus est sanct⁹ vt canes ad vomituꝫ ⁊c. ¶ Quĩta conditio ⁊c. Deutero. xvij. Qui nõ obedierit sacerdotis impio: morte moriat̄: vt restituas male ablata o vsurarie: vt dimittas ꝯcubinã o ꝯcubinarie: vt restituas famã o infamator: alit̄ nõ est bonũ cõicare. Non accedas ad ⁊c. Ubi nota s̄m magr̄m in. iiij. di. ix.

UVA. BHSC. IyR_237

Qđ quattuor sunt dr̄ntie ꝑsonarū que accedūt ad hoc sacr̄m. Primo quidā sumūt sacr̄m ⁊ nō effectum sacr̄i vt sunt pctōres illud sumētes in mortali: vsurarij cōcubinarij ⁊c. Scđo quidā sumūt effectū sacr̄i ⁊ nō sacr̄m: vt sunt infirmi ⁊ alij qui nō possunt cōicare ex cā legitima. De q̄bus de cōse. di. ij. c. Ut q̄d paras dentē aut ventrē. Crede ⁊ māducasti. Tertio quidā non sumunt sacr̄m nec effectū sacramēti: vt illi qui nō cōicāt in pascate. De talib⁹ de conse. di. ij. c. Seculares qui in pasca nō cōicauerint catholici nō credantur: nec inter catholicos habeantur. Quarto quidam sumunt sacr̄m ⁊ effectuꝫ sacramēti: q̄ sunt in statu gratie: ⁊ percipiūt dulcedinē. Aug. Accipe quotidie qđ quotidie tibi prosit. Sic viue: vt quotidie merearis accipere. Ille. Uñ patet scđm.

Tertiū p̄ncipale đr ⁊c. Declarata hui⁹ sacr̄i v̄itate in p̄mo mysterio: nunc in hoc tertio mysterio soluꝫ exemplū vnū ꝓ nostra ꝯsolatiōe: ⁊ sacramēti hui⁹ verificatōe est vidēdum: ad hui⁹ s̄monis ꝯfirmatōeꝫ. Cū beatus Greg. missam celebraret rome: appuit illi iesus sub effigie passionis ⁊ pietatis. Quem videns cōpassione motus ⁊ deuotōe plurimū lachrymat⁹ est. Uñ statiꝫ missa celebrata: oībus vere penitentib⁹ ⁊ cōfessis corā sil̄i imagine pietatis dicētibus genibus flexis orationē. O dñe Jesu cum quinq̄ pater noster: ⁊ totidē Aue maria. concessit. xiiij. milia annoꝝ de vera indulgētia. Postmodū plures pōtifices pre deuotione addiderunt intantū ꝙ in summa sunt. xx. milia ⁊. xij. anni. ⁊ dies. xxiij. Hec omnia sunt scripta in capella dñi cardinalis hostiēsis: que est sita in ecclesia sancti Petri de roma. Quā indulgentiā ꝯfirmauit Calixt⁹ papa tertius die. xij. iunij. m. cccc. lvi. Et tu pr̄ Gabriel p̄dicator veritatis amplia ⁊ p̄dica hāc deuotionē quātū potes. Unde pꝫ sermo primus de veritate sacramenti.

¶ Feria quinta ebdomade sancte. De necessitate sacramēti.

Hoc facite in meaꝫ cōmemorationē. Luc. xxij. Cōis est antiquoꝝ et expositoꝝ optimoruꝫ sn̄ia approbata: ꝙ quisquis viator ⁊ ꝑegrin⁹ volēs bñfacere suā ꝑegrinationē. habere debet tres conditōnes necessarias. Prima ꝙ aliud nō attēdat q̄ ꝑuenire ad finē sui itineris. Scđa ꝙ secum tale non ferat thesaurum cuius ratōe a latronibus expolieť ⁊ occidať. Tertia cōditio ꝙ habeat bonam societatem que conducat eum saluum ad patriaꝫ ꝓpriam. Moralr. Iste hō ꝑegrin⁹ est viator q̄libet: qui ad patriā tendit. Unde dauid. Aduena ego sum apud te ⁊ ꝑegrinus: sicut ⁊c. et ad Heb. ix. Non habem⁹ hic ⁊c. Gen. xlvij. iacob dixit pharaōi. Dies ꝑegrinationis mee centū. xxx. annoꝝ parui ⁊ mali. Plato in Timeo. Tritum siquidem ⁊ ad omnes decan-

UVA. BHSC. IyR_237

tatum: hanc vitā pegrinationē esse quādā. Nō dz hic pegrinus habere aliud studiū q̄ gradiēdi ad paradisum: hñ opari saluari: qz ad hoc natus est. Scda cōditio: nō ferre thesauros mūdi: nec studere diuitijs huiꝰ scli. Uñ Lactā. vij. c. i. Uirtutē aūt via nō capit magna onera portātes. Angustꝰ admodū trames ē: p quē iusticia hoīem deducit ī celū Hñc tenere nō pōt: nisi q̄ fuerit expeditꝰ ⁊ nudꝰ. Ille. Tertia vt habeat bonā guidā. Que est hec? Respōdeo. sctm̄ sacr̄m misse. Qd nos dū hāc vitā eximꝰ: vt bona cōductrix aīam nr̄am deducit ad paradisuz. Jō xp̄s nos hortat̄ faciamꝰ cōionē inq̄ens. Hoc facite ī meā cōmemorationē. In q̄bꝰ v̄bis de necessitate sacramēti erit s̄mo nr̄ hodiernus. Ubi tria per ordinē videbimus.

¶ Primū. dicitur necessitatis.
¶ Sedm dicitur vtilitatis.
¶ Tertiū dicitur specialitatis.

Circa primū. Querit̄ dubiū. Utrū fuit necessariū institui hoc sacramētuz? Respondeo s̄m theologos Tho. iiij. dist. viij. ar. iij. Petrū de Tarā. iiij. disti. vi. Et Ric. ibidē dist. viij. ar. i. q. iiij. Qd fuit necessarium. Que necessitas probat̄ quadruplici medio.

¶ Primo. ratione.
¶ Scdo. auctoritate.
¶ Tertio. figura.
¶ Quarto. exemplo
¶ Primo ⁊c. Que dr cōseruationis Diuina ꝓuidentia suas creaturas in tres gradus distinxit. Aliqua erat spūalis: vt angelus. Aliq̄ erat mixta: partim corpalis: ptim spūalis: vt hō: ex aīa ⁊ corpe cōpositꝰ. Aliq̄ simplr corpalis: vt aīalia sensibilia: ⁊ oīa vegetabilia. Scdz q̄s gradꝰ: eadē diuina ꝓuidentia. omnibus illis de eoꝝ vita ꝓuidit. Angelis em̄ cibū spūalem plenuz omni suauitate dedit: qd est videre diuinam essentiā ⁊ ea frui: ⁊ in ea q̄etari in eternū. Juxta illud. Satiabor cū ⁊c. Jō dixit angelus Tho. xij. Cū essem vobiscum per voluntatē dei videbar quidem manducare ⁊ bibere: sed ego cibo et potu inuisibili vtor. scz diuina visione. Secūda creatura est bestia: cui preparauit herbas virentes: vt patet Gene. i. Tertia creatura: ē homo mixtus corpore ⁊ anima. Ex parte corporis ⁊ anime diuina prouidentia cibū materialez dat sine quo nō viuit. In primo de generatione pb̄s. Omne viuens quādiu viuit: indiget alimento: conueniēti sue nature: et. i. Poli. Sine necessarijs impossibile est viuere. Quia calor naturalis cōsumeret totum humidū radicale. Et in libro de causa lōgitudinis ⁊ breuitatis vite. Duo sunt principia vite nr̄e: calidū naturale et humidū radicale. Unde corpus indiget cibo cōuenienti sue nature Quia vulgo dicit̄. Saccus vacuus non stat rectus ⁊c. Et sicut corpus non pōt esse sine cibo. Sic aīa sine cibo spūali viuere nō pōt. Qui est iste cibus? Respondeo q̄ est sacramentuz altaris. De quo Johā. vi. Caro mea vere est cibꝰ. ⁊ sanguis meꝰ vere est potꝰ. Et magister. iiij. distinctio. viij. capi. vlt. Sicut pa-

UVA. BHSC. IyR_237

nis pre ceteris cibis corp⁹ reficit ⁊ sustētat. ⁊ vinū hoīem letificat: sic caro xp̄i hoīem interiorē plus ceteris gratijs spūaliter reficit. Unde dr̄ viaticū. q. reficiamētū. Qui panis posit⁹ est in mēsa noue gr̄e. s. in altari. In celo genitus. In vtero virginis fermētat⁹. In patibulo crucis coctus. Unde Ricar. in. iiij. distin. viij. ar. i. dicit. Qd̄ īter cetera sacramēta duo fuere necessaria. Primū fuit sacramētū baptismi. per quod aīa fit sponsa xp̄i: de serua dyaboli Scd̄m est sacramentū altaris: per qd̄ aīa roborat̄ in presenti: vt deo vacet p contēplationē. Qd̄ patet figura. iij. Reg. xix. De helia q̄ iens p desertū dormiuit sub vmbra iuniperi. Cui angel⁹ apparuit di. Surge: comede: grandis em̄ tibi restat via. Moraliter. Quis est iste Helias? Est homo qui p viā hui⁹ mūdi it. ⁊ premitur curis hui⁹ mūdi. Tristat̄ de filijs: de honoribus: de diuitijs: ne eat ad hospitale. Quo sic fesso: oportet detur ei panis sacramētalis. Quo reficiato: possit ire ad montē paradisi. De quo pane Jo. viij. Panis quē ego dabo caro mea est: p mūdi vita. Unde dicūt Theologi. Qd̄ inter cetera beneficia homini collata: vnum fuit potissimū videlz cōicatio corporis sui: in viaticū spūale qd̄ nobis contulit in die cene. Magnū fuit creare celos: quattuor elemēta. aquaz de petra eijcere: mare diuidere. Sed maius qn̄ in sacramento seipsum dedit: de ꝯse. dist. ij. c. Nihil in sacrificijs maius eē cepit q̄ corp⁹ et sanguis christi. Nec vlla oblatio maior hac est: sed oēs p̄cellit. Unde s̄m Innocen. triplici rōne in ecclesia repertū est. Prima vt sit iugis memoria passionis xp̄i. de conse. dis. ij. c. Iterat̄ hoc mysteriū: ob cōmemorationem passionis xp̄i: sicut ip̄e ait. Hoc quotiēscūq; agitis in meaz cōmemorationem facite. Scd̄a qr oportet semp medicinaz esse paratā cōtra quotidiana pctā Tertia vt aīa recreet̄ cibo spūali. qui in missa reperit̄: de ꝯse. di. ij. c. Utrū. Quia quotidie peccam⁹: iō xp̄s quotidie mystice p nobis īmolatur intra ecclesiaz catholicā. Jō xp̄s. Jo. vi. Qui māducat hūc panem: viuet in eternum. De quo pane: propheta Dauid preuidens ex spū: dixit. Memoriaz fecit mirabiliū suoꝝ ⁊c. Sup quo dn̄icus Tolosanus in verbo dedit. Octo modis xp̄s se dedit homini in solaciū sui. Primo in filium: pro nobis carnez assumēdo. Isa. Puer natus est nobis ⁊c. Scd̄o dedit se sicut nr̄ soci⁹ cōfirmādo se in natiuitate nobiscū Philip. ij. In similitudinem hoīm factus: et habitu inuentus vt homo. Tertio dedit se sicut magister: p doctrinā ⁊ p̄dicatiōem. Job. xiij. Uos vocat̄ me magister ⁊c. Quarto dedit se ad exēplū bone vite. vn̄ dixit discipulis. Exemplum dedit vobis: vt ⁊c. Seq̄re illum o xp̄iane qr nō poteris falli Est bona guida Quinto dedit se sicut patrē: per regenerationē. Jo. i. Dedit eis potestatē ⁊c. Sexto sicut fratrē. Mat. xij. Quicūq; fecerit voluntatez patris mei: ipse meus frater ⁊ soror ⁊ mater. Septimo dedit se in holo-

UVA. BHSC. IyR_237

caustum.i.Cor.vi.Empti estis ꝛc.
Octauo dedit se in cibū.Jo.vi.Ca
ro mea ꝛc.ꝛ Mat.xxvi.Accipite ꝛ
mãducate hoc ꝛc.ꝛ Can.vi.Come
dite amici mei ꝛ bibite.ꝛ inebria-
mini kmi.Et Tho.O res mirabi-
lis mãducat dñz paup seruꝰ ꝛ hũi-
lis.Quo cibo soror angela de fulgi
neo ordinis nr̄i sustẽtabat̄.Que ꝑ
xij.annos de licẽtia pape: cõtinue
hoc sacramẽtū sumebat nullū aliū
cibū sumẽs.Qđ idẽ đr de katheri-
na Gen̄.Sed merito q̄rit̄ dubiuz
Qua hora hoc sacramẽtū fuit insti
tutū.Respõdeo ꝙ die iouis: hora
cõpletorij.Et ratio est tali die: qꝛ
hoc die virgo obtulit filiū suum in
templū.Et hoc die xp̄us ascendit
celos.Et h̄ die volucres celi ꝛ pis-
ces maris creauit.Preterea ꝛ hora
cõpletorij: qꝛ hac hora videt̄ mun-
dus fuisse creatus.Qꝛ prima dies
dominica.Prīo facta est ex vespe-
re.Scđo ex mane.Gen̄.i.ꝛ ideo a
vespera incepisse putat̄.Uñ patet
hoc sacramentum fuisse necessari-
um.Quod vltimo probatur exem
plo Uincentij hysto.De quodam
domino valde grato apud impera
torẽ Theodosium.Qui ex inuidia
falso est sibi accusatꝰ: ꝙ vellet ter-
ras suas dare in manu saracenoꝝ.
Imperator aūt inaudita parte pa
tibulo est suspẽsus.Die autem ter
tio cognatus eius p̄teriens ipsum
deponeret: clamauit Deponite me
Qꝛ gr̄a Jesu xp̄i viuo.Conuocato
populo ad tã mirū spectaculū: nar
rauit ꝙ quotidie solebat dicere.v.
Pater nr̄.Et tot Aue.Tria ad ho-
norẽ passiõis iesu xp̄i.ꝛ.v.vulneꝝ
suoꝝ.cum.v.venis.Quartū obtu-
li angelo cui cõmissus suz.Quitu z
cū venia obtuli corpi xp̄i: ꝛ sacr̄to
altaris.Qđ singulis dieb⁹ ꝑ mūdū
cõficit̄: vt in fine vite mee.tãto via
tico mererer cõicari.Uñ vtilitate
illiꝰ sacramẽti in vtroq; hoīe saluꝰ
sum.Uñ ptz primum.
Secūdū prīcipale đr ꝛc.
Innocẽtiꝰ tertiꝰ de offi
cio misse.iij.ꝑ.c.vlti.et
Alb.li.de officio misse
addūt.v.vtilitates huiꝰ sacramẽti.
¶ Prima.đr glorie adeptio.
¶ Scđa.a pctīs p̄seruatio.
¶ Tertia.a periculis liberatio.
¶ Quarta.totiꝰ boni ꝑticipatio.
¶ Quinta.virtutū augmẽtatio.
¶ Circa primū cõclusio est Tho.iij.
ꝑte.q.lxxix.arg.i.Qđ sicut xp̄s ve-
niẽs in mūdū cõtulit mūdo vitam
gr̄e: iuxta illud Jo.i.Gr̄a ꝟitas: ꝑ
iesuz xp̄m facta est: ita veniẽs ī ho-
mine ꝑ sacramẽtū: opat̄ vitaz gr̄e.
Jo.vi.Qui mãducat hūc panẽ vi-
uet ineternū.¶ Preterea idẽ Tho.
addit.Qđ illū effectum quẽ passio
xp̄i fecit mūdo: h̄ sacramẽtū idẽ fa-
ciat ī hoīe bñ disposito.Jo.vi.Si
q̄s mãducauerit ex h̄ pane: viuet ī
eternū.Et magister.iiij.di.iiij.Ne-
mo suis merit̄ potuit īgredi ꝑadi-
sum.Nec circūcisio nec baptismus
apit ianuã regni celestis: nisi ho-
stia salutaris.Ille.Qđ pz exẽplis.
Prīo Hugonis de.s.victo.Qui dū
infirmaret̄ grauiter: ꝛ nullū sume-
ret cibū: petijt corpus xp̄i.Fratres
autem nolentes eum contristari.
obtulerūt ei hostiam nõ consecra-
tam.Quod perpendens cepit cla-

UVA. BHSC. IyR_237

mare. Misereat vestri deus. Cur me decipere voluistis. Iste nō est deus meus. Ut autem obtulerūt ei sacramentū: ⁊ non volēs recipere: oculis in celum leuatis. sic orauit. Ascendat filius ad patrem: et spiritus reuertat ad deuz qui fecit illū. Inter hec verba: animam efflauit et sacramentum disparuit. Preterea exemplū Hilarij episcopi pictauēsis. Cum esset missus in exiliū ab Arrianis in frigiam vltra mare. Filia sua Afra scripsit patri epistolam de francia: dignaret dare ei virum. Qui rescripsit ꝙ erat contentus: sed expectaret aduentum suum. Reuersus in patriā filia petit ꝓmissum impleri. Respōdit pater. Ueni cras in ecclesiam: et eū tibi dabo. Sed ꝑpara te diligenter. Filia in mane cōtulit se ad ecclesiā. Pater vero post cōsecrationē fecit vocari ante se filiā. Tempus inquit venit filia dem tibi qđ ꝓmisi. Es ne contenta de illo quē tibi dedero. Ero inquit filia Pater hostiam consecratam obtulit filie interrogans an esset contēta accipere filium dei pro sponso. Dixit filia ꝙ sic. Quo sumpto cecidit mortua ad pedes patris. Et sic ad celum volauit. ¶ Scđa vtilitas ⁊c. De conse. di. ij. Cum omne crimen atq; peccatum: oblatis deo sacrificijs: deleat. ⁊ Inno. de officio mis. iij. par. c. vlti. dicit. Si digne sumatur eucharistia: a malo liberat. et cōfirmat in bono: venialia delet. ⁊ cauet mortalia. Que cōclusio ꝓbatur ꝑ Tho. iiij. di. xij. Et Jo. vi. Qui māducat me viuit ꝓpter me. s. vita gratie. Unde Ber. ordinauit ꝙ monachi sepe se cōicarent: vt sic a peccatis ꝑseruarent. Idez legitur de eo. Qui cum ꝑdicaret Meli: q̄daz mulier a dyabolo fornicata ꝑ vi. menses cōtinuos in ꝓprio lecto viro ignorāte. In. vij. aūt mēse: in se reuersa: expauit ꝙ secuz teneret demonem. Audiens vero aduētuz Ber. intimauit ei rez. Quo audito populo audiēte ⁊ luminib⁹ accēsis publice anathematizauit demonē et mulieri ꝑcepit faceret sepe cōionem. Qua nihil meli⁹ cōtra demonem ⁊ peccata. Qđ faciēs liberata est. ¶ Tertia vtilitas ⁊c. ꝑs. Panis cor hominis confirmet. Idem. Si ambulauero ⁊c. vsq; es. s. ꝑ sacramentum. Exemplum iudei pueri. Qui missus a patre in fornacez eo ꝙ se cōmunicarat cum alijs xp̄ianis. Liberatus est virtute illius sacramenti. Et pater exustus est: in eadem. ¶ Quarta ⁊c. Alber. vbi supra Ponit hāc mirabilem cōclusionem: memoria retinendam. Qđ cū quis digne cōmunicat: fit ꝑticeps oīm bonoꝝ q̄ xp̄s opatus est in vita sua. Ieiunādo: discurrendo: orādo: ꝑdicādo: lachrymando: ⁊ qđ in die parasceues sustinuit Preterea ꝑticipat de oīb⁹ bonis totius ecclesie: ⁊ oīm sanctoꝝ qui sunt in celo. ¶ Quinta ⁊c. Augmentatio certe oīm virtutū fit charitas: fidei: spei Attestante Tho. Qui ad instātiam Urbani pape: solus in ecclesia officiū de hoc sacr̄o cōposuit di. Quid ꝑciosi⁹ hoc cōuiuio eē pōt: ī q̄ pctā purgantur v̄tutes augent: ⁊ mens oīm sp̄ualiū charismatū īpugnat.

UVA. BHSC. IyR_237

Tertiū dr̄ ꝛc. Ex sum. cōf. li. ij. Ti. ij. q. iij. Quattuor sūt genera ꝑsonaruꝫ q̄ nō pñt cōicari: nec recipi debēt ad cōionē ¶ Primū gen⁹ sunt publici vsurarij q̄ bona alioꝝ iniuste vsurpant. Et rō quare nō pñt cōicare: qꝛ sūt excōicati a iure. Uñ ray. in sum. d. ꝙ curati debēt facere tria. Primo nō debēt recipe ad cōionez. Scd̄o nō recipe eoꝝ oblationez. Sed qꝛ hec dona: hec munera destruunt mundū. Tertio debēt denegare eis eccl'asticam sepulturā: vt pꝫ etiā ꝑ sacros cano. di. xlvi. c. null⁹. Extra de vsuris. c. qꝛ. c. quāq̄ꝫ. li. vi. Sꝫ talis vbi dꝫ poni. O sacrista domicilij. Mortu⁹ est talis vsurari⁹: vis tua eccl'ia sepeliri. Clama nō. Sic dic ꝑ oēs ꝯuent⁹. Sꝫ vbi dꝫ poni. Iere. xxij. Sepultura asini ꝛc. Exēplū vsurarij q̄ sub furca ꝑ asinū deposit⁹ est. ¶ Scd̄m sunt oēs ꝯcubine ꝛ meretrices q̄ actual'r cū ꝯcubinarijs stāt: aut in eadē domo habitant: ꝛ rō est Tho. iiij. d. ix. ar. iij. d. Ad hoc ꝙ q̄s se digne cōicet opꝫ ꝙ duo habeat. Primū vt xp̄o ꝯiūgat̄ ꝑ amorē. Talē amorē nō hꝫ tal' vir nec mulier: sꝫ sibijnuicē. O pauper xp̄e. Scd̄m ē vt mēs cōicant̄ ferat̄ actu in deū: iuxta illud eccl'e. Sursum corda. Sꝫ nō pōt talis facere ꝑ carnale pctm̄ mēs humana deprimit̄: vt ad superna ferri nō possit. Sꝫ dicis. Nunq̄d possuꝫ tenere eā in domo hūs voluntatē nō tāgēdi eā. Rñdeo ꝙ nō duplici rōne. Primo rōne mali exempli. Scd̄o rōne ꝑiculi: qꝛ vulgo dr̄ ignis ꝓpe paleā nō bñ stat. ¶ Tertiū ꝛc. q̄b⁹ cōio est denegāda sunt lusores q̄ ad cartas ꝛ datos ludūt qñ ducūt in ꝯsuetudinē. Exēplū de muliere deuota q̄ post mortē mr̄is orōmb⁹ instabat: vt sciret de statu ei⁹. Appuit ei di. Sñ dānata: qꝛ vixi de pecunijs acq̄sitis ꝑ iniustū lucruꝫ ludi. ¶ Quartū gen⁹ hoīm sunt illi q̄ nō sunt cōfessi nec ꝯfiteri volūt in hac q̄dragesima ꝑ ꝯsequēs nec cōicat: qꝛ tales grauissime peccant ſm doc. q̄n tuplici rōne. Primo rōne offensionis. Nā de illis q̄ nō receperunt discipulos xp̄i: dr̄ Lu. x. Amē dico vobis ꝙ remissius erit ī die illa sodome q̄ꝫ illi ciuitati q̄ nō recepit vos Si offendit tm̄ deum qui nō recepit discipulos xp̄i: q̄tum offendit q̄ nec ip̄m xp̄m recipit. Qd̄ facit ille infamis q̄ cōfiteri nō vult. Und̄ cōquerit̄ Io. i. In ꝓpria venit ꝛ sui ꝛc. id est xp̄iani redempti sanguīe xp̄i: eo ꝙ nō receperūt. Secundo rōne indispositionis. Quidam em̄ applaudūt sibi di. O pater. Melius est nō recipe corpus xp̄i q̄ꝫ indigne communicare. Quāuis hoc sit verum: qꝛ vt habet̄ Mat. xv. Non est bonum sumere panem filiorū. id est hoīm iustoꝝ ꝛc. Tamē valde debent contristari ꝙ sint canes: et receptacula immunda: ꝛ vasa mortis: qui deberent esse vasa gratie. Tertio ratione subiectionis q̄ ꝑseuerat in pctō: subijcit̄ dyabolo et expellit xp̄m quē non vult in se regnare. ¶ Quarto rōne ꝓtectionis. ambulās viā ꝑiculosam valde dolet si nō habeat ꝓtectorez. Homo est in via periculosa inimicorū demonum: iuxta illud. Multi bellā-

UVA. BHSC. IyR_237

tes ꝛc. Uñ indiget ꝓtectione. ſ. cõ munionis ꝛ ſacꝛo altaris: de q̃ Da uid. Paraſti in conſpectu meo ꝛc. Eos. ſ. demones: q̃ tribu ꝛc. Hanc ꝓtectionẽ fugit in ꝑſentia pauper fortunatus pctõr q̃ cõionem nõ in tendit ſumere. Quinto rõne exclu ſionis: qui dño boſpicium negat merito ꝛ ipſe denegabat illi ianuã regni celeſtis. Luce. r. Qui me eru buerit hunc filius ꝛc. Sed peccatoꝛ q̃ cõfiteri ꝛ cõicari nõ vult in ꝟ paſcha: boſpiciũ denegat xp̃o. Uñ ꝛ ab ipſo denegabit boſpitium paradiſi. Practica. Diſpone ergo de conſcientia tua: vt digne poſſis in die paſce ad mẽſam dñi creatoꝛis tui cõmunicari vt recipiaris ab eo in menſa celeſti.

¶ In die paraſceues. Sermo de paſſione domini noſtri ieſu chriſti deuotiſſimus.

Hodie ſi vocem eius audieritis nolite obdurare coꝛda veſtra. ꝑs. xciij. ¶ Quia gratia domini eſt fundamentum omnium virtutum: ſine qua nemo operari poteſt opus meritoꝛium vite eterne vt dicitur Jobã. xv. Sine me nihil poteſtis facere. Et de cõſecra. diſt. iij. c. Placuit. Et Tbo. i. ij. q̃. cix. Ideo opus eſt habere ipam gratiam. Unde volens moꝛe ſoluto recurrere ad mariam: occurrit mihi Gabriel angelus dñi. Noli eam ſalutare: ſed ipſam dimitte: qꝛ anima eius in amaritudine eſt. iiij. Regum. iiij. Quia ſi eam ſalutaueris Aue ab a: q̃ eſt ſine: et ve deriuatum: dicet noli dicere Aue: qꝛ muli er infelix ego ſum. i. Regum. i. Si diꝛeris Gratia plena. Reſpondet. Immo amaritudine ꝛ doloꝛib⁹ plena. Dominus tecum. Reſpondet. Immo eſt inter iudeos. Benedicta tu in mulieꝛib⁹. Immo maledicta ſum. Benedictus fructus ventris tui. Reſpõdet: immo maledictus inter iudeos. Unus appellat eum malefactoꝛem: alius ſedicioſum: alius blaſphematoꝛez: vt vermis ꝛ nõ homo. Oppꝛobꝛium dominũ et abiectio plebis. Ex quo appaꝛet cytharam illam angelice ſalutationis eſſe cõuerſam in luctum. Ideo dimitte nec ſalutes o ꝓdicatoꝛ. Sed nihilominus cum ea iuxta crucem maneas. Ipſam meditãdo: ipſam adoꝛando: ipſam ſalutando: ꝛ eius auxilium implozãdo ꝛ dicendo. O cruꝛ aue ſpes vnica: hoc paſſionis tpe ꝛc. Et adoꝛamus te chriſte ꝛc. Hodie ſi vocẽ ꝛc. Si oculo intellect⁹ volum⁹ hodie deuote ꝓẽplari acerbiſſimos doloꝛes noſtri redemptoꝛis: ꝑfecto iueniemus q̃ oĩs creatura nos ad lacꝛymas inuitat. Primo eccleſia que nigris indutaꝛ ꝛ altaribus denudata: campanis et canticis leticie ꝓiuata: ſponſum ſuũ ploꝛat. Tre. i. Plozans plozauit in nocte ꝛ lacꝛyme ſunt in maxillis eiꝰ. Nõ eſt qui conſoletur eam. ¶ Secundo ſol qui hodie ſuos abſcondit raꝺios. Matth. xxvij. A ſexta hoꝛa tenebꝛe facte ſunt ſup vniuerſaꝫ terꝛam. Quod vidẽs Dionyſius atbe

UVA. BHSC. IyR_237

nis dirit:aut tota machina destruitur:aut deus nature patit. ¶Tertio omnis creatura irrationalis. Hiero:super Matth. Omnis creatura compatitur christo morienti. Sol obscuratur. Terra mouetur. Petre scinduntur. Uelum templi diuiditur. Sepulchra aperiuntur. ¶Quarto angeli. Isa.xxxiij. Angeli pacis amare flebunt. ¶Quinto Maria virgo. Quaz si pie voluerimus contẽplari. Uidebimus eam mestam: facie squalida: crinibus sparsis. ante crucem stantẽ: et quasi rula voce dicentem. O fili mi: quẽ de spiritu sancto concepi: nunc inter latrones te video. O pater eterne compatere matri: tuum plange filium. O angelici spirit' z vos plangite mecum. O corpa celestia plangite qui vos creauit. O quatuor elementa. O populi omnes. O vidue. O virgines. O cõugate: omnes mecũ plangite: nec immerito hec dicebat. Nam omnes dolores ptus z mortis bodie sibi fuere reseruati: quia super omnes dilexit filium. Ideo stabat iuxta crucem iesu mater. Job.xix. ¶Sexto xp̃us qui dixit. O vos omnes qui transitis per viaz: attendite z videte si est dolor sicut dolor meus. Id circo quia mortuus est pro nobis peccatorib' debemus cõpati: nec debemus nos continere a lachrymis: sed potius plangendo inuitare sensibiles creaturas: vt suo modo compatiantur filio virginis in cruce pendenti. Unde ecclesia bodie nigris vestita dicit secularib'. Bodie si vocem &c. O fideles mei si vocem &c. s. septem verboz que dixit in cruce. Primũ. Pater ignosce. Secũm Amen dico &c. Tertium Mulier &c Quartum Sitio. Quintum Hely &c. Sextum. In manus &c. Septimum. Consummatus est In quibus verbis quinq; erũt mysteria videnda.

¶Primum dicit necessitatis.

¶Secũm dicit acerbitatis.

¶Tertium dicit sententiationis.

¶Quartum dicit crucifixionis.

¶Quintum dicit depositionis.

¶Primum dicit &c. Queritur a doctoribus theologis. Utruz fuerit necessarium xp̃m mori p humano genere. Respõdeo sm Tho.iij. pte q.lxvi. Ricar. in.iij.di.xx.ar.i. Alexan. de ales. in.iij.par. sue summe Anselmum in li. Cur deus hõ. Oõ duplex necessitas. Absoluta z conditionata. Quoad primã non fuit necessarius xp̃m mori. Et ratio est Quia cũ deus sit omnipotens: alij erant modi ad ip̃m liberandũ. In ps.xxxij. Dixit z facta sunt. Idem Oia q̃cunq; volunt fecit. Et Matt.xiij. Orabat patri. Abba pater oia tibi possibilia sunt. Unde alij erãt modi ad ip̃m &c. Unde Aug. li.iij. de tri.c.x. Si queritur vtrum alio modo potuerit genus humanũ liberari q̃ p mortẽ filij dei: dicim' et aliũ modũ possibilẽ ei fuisse cuius potestati oia subiacent. Sed si loquimur de scỹa necessitate: dicim' nõ fuisse meliorẽ modũ q̃ qui erat inuisibilis: immortalis: impassibilis: visibilis: mortalis: z passibilis efficeret. Que necessitas ꝓbatur vera triplici ratione.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primo ratione satisfactionis.
¶ Scdo rōne ostensionis.
¶ Tertio rōne legitimationis.
¶ Primo rōne satisfactiōis. Cōclusio est cano. xiiij. q. vi. c. si res aliena. Et extra de reg. iur. Nō dimittitur pctm̄ ꝛc. Et Tho. in. iiij. dis. xv. Restitutio mali ablati est necessaria ad salutē. Ad ꝓpositū. Adaꝫ fecit furtum in ꝑadiso: qꝛ tulit de fructu: inuito dño. Geneñ. iij. Uñ non poterat absolui a pctō illo nisi prius satisfaceret de furto. Satisfacere aūt nō poterat: nec aliqua pura creatura: vt dicit Criso. sup Mat. ꝛ Alexā. de ales in. iij. sen. Et h̄ rōne infinitatis: vt diximus dñica p̄terita. Ideo erat necessariuꝫ xp̄m mori: vt ꝓ nobis patri satisfaceret Uñ Isa. xxxv. Deꝰ ipse veniet ꝛ saluabit nos. Et dantes li. iij. Para. Homo qꝛ ampliꝰ se humiliādo dei ꝓ superbia satagere nequierat dei vnigenitꝰ sese deprimēdo. Nostra cepit fragilia: vt parētes redimat Et sic patet p̄ma rō. ¶ Scdo rōne ostensionis: vt boī ostēderet amorem ꝛ caritateꝫ quā illi habebat q̄ ꝓ eo mori voluit: vt sic bō feruentius bñ oparet. Uñ apl's Ro. v. Cōmendat aūt deꝰ caritatē suā in nobis: qm̄ cū essemꝰ inimici: recōciliati sumꝰ deo. s. ꝓpter eius passionē et Jo. iij. Sic deꝰ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret vt oīs q̄ credit in me nō pereat. O īmēsa bonitas iesu xp̄i q̄ mori voluit ꝓ nobis Uñ Gre. in bñdictiōe cerei. O mira circa nos ꝛc. Uñ bñ iudei clamauerunt Pylato. Scdm legē dꝫ mori. Scdm sen. Tho. i. ij. q. xci. triplex ē lex ꝟm q̄s dēbat mori: nec alit̄ fieri poterat. Prima lex et̄nalis. Scda lex naturalis. Tertia lex diuinalis Prima ꝛc. Ab et̄no fuit p̄destinatū xp̄m mori. Jō ꝟm hāc legē dicimus fuisse moriturū. Uñ Luc. xxij. Filiꝰ quidā boīs va. sicut scriptū est de illo. s. ab et̄no. Et ex hoc aliq̄ volūt vt dicit Alex. iij. par. q. i. Qd̄ si adā nō peccasset rōne huiꝰ p̄destinationis legis et̄ne xp̄s incarnatꝰ ꝛ mortuus fuisset. Igit̄ ꝟꝫ legē eternā dꝫ mori. Scda lex est naturalis q̄ ab Isido. in. vi. Ethi. sic describit̄: qd̄ est q̄dā īstinctꝰ naturalis cōis oīm Ex hoc naturali instinctu legimꝰ in scdo de aīalibus Alberti magni: q̄ sunt q̄dā aīalia q̄ īstinctu naturali īducta sibi ip̄is mortē ꝓcurāt: vt pꝫ de fenice. Que post q̄ngentos annos cū sit auis sola: igne succēso ꝛ sibi parato seip̄aꝫ ꝓijcit ꝛ occidit. Pretea ꝛ Pellicanꝰ seip̄ꝫ rostro occidit: ꝛ sanguinē de gutture emittit vt filios suos foueat. Nam serpēs ꝑsequit̄ pelicanū: ꝛ dū abest nidū ītrat ꝛ pullos occidit. Pelicanꝰ rediēs tribꝰ diebꝰ pullos suos plāgit tertio die rostro se vulnerat: et de sanguīe suo aspgit et viuificat. Ita xp̄s bñdictꝰ filios suos sanguine viuificat a dyabolo occisos: atq̄ fouet. Scdm legē hāc naturalē debꝫ mori. Tertia lex ꝛc. Uetus testm̄ clamat. Clamāt p̄riarche: clamāt ꝓphete oīno xp̄m mori debere: vt ꝓphetaꝝ dicta impleāt̄ opꝫ mori. O iesu benigne. ¶ Tertio rōne ꝛc. volūt iuriste. C. de accu. Et cano. xiiij. q. i. c. siluester. Qui ex adulterio est natꝰ: nō ē capax hereditatis

UVA. BHSC. IyR_237

nisi legitimet. Ad ꝓpositum. Usq; ad hanc diē ex pctō ꝑmoꝝ parētuꝫ natura effecta est spuria. Dauid in ps. Ego ꝑuus tuꝰ sum ꝛc. Et pbs. Natura humana multiplr est ancilla: sed hodie xps ꝑ suū sanguinē legitimauit nos ꝛ capaces fecit hereditatꝭ eterne. Unde poeta vulgar. Hō vt mortalis posset iā resurgere. Cōuenit dei filiū scelera abluere. Mortiq; turpissime sese dedicare: vt ꝑemptū hoīes posset liberare. Et sic pꝫ rōnibꝰ xpm mori necessariū fuisse. Unde dr. Hodie ꝛc. Incipit ordo hystorie passionis. Cuꝫ em̄ xps bn̄dictus fecisset illd mira culū miro modo stupēdū de suscitatōe lazari feria. vi. an̄ dn̄icaꝫ de pas. vt sūt hodie dies. xv. Fuit aūt a deo oībꝰ notū ꝙ iudei inceperūt īuidere xpo: eo ꝙ ppls ex miracul ꝛ vita bona eū seq̄bat. Unde vidētes pharisei ꝛ scribe signa magna ꝛ lazari miraculū inuidebāt: q̄ inuidia erāt pleni. Qꝛ iux Hiero. in epitaphio. s. pauli. Sēp ꝟtutes ꝑsequit īuidia. Ipe q̄ꝫ dn̄s nr̄ iesus xps zelo iudeoꝝ crucifixꝰ est. statim post sextā feriā ꝯgregati sūt ī domo caypbe q̄ erat pōtifex āni illiꝰ ꝛ pplm regebat āno illo. et dixert illd. Jo. xi. Quid facimꝰ qꝛ h̄ hō mlta signa facit: si dimittimꝰ eū sic: oēs credēt in eū: ꝛ veniēt romani ꝛ tollēt locū nr̄m ꝛ gentē. ꝟm Tho. in Cath. Romani ordinauert vt nullꝰ rex cōstitueret: nisi ꝓut ipi mādarēt: ꝛ ideo timuert ꝙ si romani audirēt ꝙ xpꝫ regē ꝯfiterēt venirēt ꝛ locū ꝛ gentē acciperēt. eo ꝙ pactū fecerāt cum romāis nō bn̄di aliū regē q̄ cesarē

Unꝰ aūt ex eis Caypbas noīe surgēs dixit. Uos nescitꝭ q̄cq̄ nec cogitatꝭ. Expedit em̄ vt vnꝰ hō moriat ꝑ pplo ꝛ nō tota gēs ꝑeat. Aliam intētionē hūit caypbas: aliā spūs sctūs. Intēdebat caypbas vt xps occideret ꝑusq̄ a romāis captiuaretur. Spūs aūt sctūs q̄ ꝑ os suuꝫ ꝓphauit intellexit expedire vt xps occideret: vt hō liberaret de manu diaboli. Ab illo aūt die cogi. eū interfi. Unde ad ꝯsiliū istiꝰ cay. cōcordauerūt ꝙ mori deberet. De h̄ ꝯsilio dr ꝑ os dd ps. xxxiiij. Cōsiliū fecerūt in vnū. ꝛ Jo. xi. Collegerunt pōtifices ꝛ pharisei ꝯsi. aduer. xpꝫ Scribit in decre. xi. q. v. c. pauper Qd in oī ꝯsilio vbi agit de crīe aduersat ne ꝯdēnet innocēs: ne ꝑtermittat ordo iuris: ne in aīo iudicis sit iracūdia: sꝫ in cōsilio istoꝝ totuꝫ in oppositū fuit: iō fuit iniquum ꝛ iniustū. De hoc cōsilio impleta est ꝓphetia ꝛ figura. Primo ꝓphetia Esa. xxx. Ue filij deꝟtores vt faceretis ꝯsiliū: sꝫ nō ex me et ordiremini telā ꝛ nō ꝑ spm̄ meū. Scdo figura Gen. xxxvij. de ioseph. Ecce sōniator venit venite occidamꝰ eū. vnde cōpat aui ꝑadisi. De q̄ Alber. xiij. de aīalibꝰ q̄ ab oībꝰ auibꝰ auide audit ꝓpter dulcē cātū: nisi q̄dā ꝟpentes q̄ fugiūt in cauernis. Moralr. Hec auis ē xps: q̄ dulcit cātauit in ꝟmonibꝰ suis q̄s libent audiebant ꝑsone timorate. Sꝫ ꝟpētes. i. pharisei ꝛ scribe q̄ nō poterāt ipꝫ audire fugiebāt eū ꝛ ī latibul ꝯsilia faciebāt. Unde ipe ꝑ os dd in ps. xl. di. Uerbū iniquū constituerūt aduersuꝫ me. Ex h̄ consilio illa dn̄ica dici

UVA. BHSC. IyR_237

tur de passione: quia tñc xp̄i mors fuit ordinata. Sciens aūt iesus ꝙ eius mors fuerat ordinata quē nil latet. Heb. xiiij. Oīa nuda et apta sunt ꝛc. In p̄s. Dñs scit cogitatōes hoīm ꝛc. De ꝑtibus illis abscessit ꝛ abscōdit se ī quodā deſto: qđ erat iuxta ciuitātē noīe effrē: qꝛ nondū erat hora eius: ꝛ ibi manebat cum apl'is suis. Rex aūt Abagarus qui lepra maxīa detinebat̄ sciens xp̄m ibidem esse misit lr̄as di. Abagar⁹ Eucanie frater Jesu saluatori nr̄o salutē. Intellexi ꝙ sine medicinis infirmos sanas: mortuos suscitas cecos illuminas. vnde de duobus vnū credo aut ꝙ sis deus ī forma hoīs: aut fili⁹ dei. Ideo rogo vt ad me venias dimissis iudeis: ꝛ te cū meis honorabo. Tunc iesus rñdit. De hoc ꝙ credis de me bñ facis: qꝛ beati qui nō viderūt ꝛ crediderūt. Uenire aūt ad te nō possum: qꝛ oꝫ opus obediētie: pr̄is mei implere qui me misit: tñ breui mittā vnū ex meis apl'is: q̄ curabit te a lep̄ tua. Et ille fuit btūs Thadeus. In isto igit̄ deserto stetit vsq̄ ad sabbatuꝫ qđ est ante palmarū dñicā. In isto sabbato recessit ꝛ cepit venire versus hierl'm. Et veniēdo trāsiuit ꝑ partes Samarie ꝛ Galilee. Dicebatq̄ apl'is suis. vt hr̄ Mat. xx. et Lu. xviij. Ecce ascēdim⁹ hierosolymā: ꝛ cōsumabunt̄ oīa que scripta sunt de filio hoīs: sicut ad amicos suos suā reuelat passionē. Cur dixit de filio hoīs ꝛ nō đ filio dei? Respōdeo ſm Tho. in Cathe. ꝙ ea q̄ scripta erāt de eius passiōe: ad ei⁹ humanitatē ꝑtinebāt: q̄ sola passa est. Sequit̄. Tradet̄ eñ gentibus i. phariseis. Tradet̄ a iuda: ꝛ iudeis a pilato. Et illudet̄: p̄mo ab herode. Scđo a Pilato ꝛ militibus. Tertio a iudeis. Uah q̄ ꝛc. Et non intellexerūt verbū. Quare h̄ essent ꝟba leuia. Rñdeo ſm Tho. vbi. s. qđ tribus rōnibus. Prīo qꝛ nimis amabāt eū. Ideo ei⁹ mortē audire nō poterāt: sicut mater que filium diligit nimis tenere: nō potest audire verbū de eius sepatōe. Scđo qꝛ credebāt verū esse deū: vñ suspicari nō poterāt ip̄m fore moriturꝫ Tertio: qꝛ credebāt ip̄m ꝑabolice loq̄ sicut ip̄e faciebat. Deuenit tandē Bethaniā ad castrum Marthe. In hoc possum⁹ videre ꝙ mortem ꝓpria volūtate sustinuit. Unde de hoc aduētu impleta est duplex ꝓphetia. Prima Esa. liij. Oblat⁹ est qꝛ ip̄e voluit. Sđo dđ in p̄s. xxxix. Facere volūtatē tuā de⁹ me⁹ volui In bethania erat mr̄ sua. Que videns ait. Bene veniat fili⁹ meus: quē nō vidi iā plurib⁹ dieb⁹. Simō ꝟo leprosus quē dñs sanauerat fecit xp̄o apl'is et Lazaro cōuiuium grande: in quo erāt plures iudei q̄ illuc venerāt: vt lazarū suscitatuꝫ viderēt: ꝛ audirēt aliq̄d de alia vita. Lazarus aūt loq̄bat̄ de alia vita. De paradiso: inferno ꝛ sil'ibus. ꝛ xp̄o exñte in cena cū apl'is. Maria magdalena accepit vas vnguēto p̄cioso plenum: ꝛ effudit sup caput iesu ꝛ vnxit pedes ei⁹ ꝛ extersit capillis suis: ꝛ domus impleta est mellifluo odore illo. ¶ Sed q̄ritur dubiū. Cur Magdalena non fecit hanc vnctionē ante cenā vel post.

UVA. BHSC. IyR_237

Rñdeo ſm Augu.lib. de ꝟbis dñi
Quia iudei q̃ venerãt ad videndu3
Lazarũ ip̃m interrogabãt de alia
vita ⁊ de morte. Et ſi dolor mortis
erat ita magn⁹. iuxta illud pb̃i. iij.
Ethi. Mors eſt vltimũ terribiliũ.
Et Lazarus dicebat ꝙ nõ eſt crea-
tura viuẽs q̃ poſſet imaginari illũ
dolorẽ. Tunc xp̃s audiẽs ⁊ ſciẽs ꝙ
cito debebat ꝓbare illum dolorez
mortis fortiter cepit ſudare ⁊ tre-
mere: qꝛ erat homo ſicut nos: quo
ad hũanitatẽ. Et qꝛ maria magda
lena hoc viderat accepit h̃ vnguen
tũ vt eũ cõfortaret. Unde eũ vnxit
qꝛ ab eo ſepe audierat illũ moritu
rũ. De hac ſacra vnctiõe impleta ẽ
ꝓphetia. Dañ. ix. Septuaginta eb
domade abbreuiate ſunt ſup ppl'z
tuũ vt deleat̃ iniq̃tas ⁊ finem acci
piat pctm̃: ⁊ vngat̃ ſanct⁹ ſanctoꝝ
Uidens aũt iudas vnguenti effu-
ſionem cũ poſſet vendi: quia erat
magni valoris ꝟtit ſe ad alios di.
Ut q̃d ꝑditio hec vnguẽti facta eſt
Alij indignabant̃ ꝓpter pauperes
quib⁹ iudas ꝑſuaſerat. Judas di-
cebat ꝓpter lucrũ: quia fur erat et
loculos habẽs: ea que mittebant̃
ip̃e portabat. Habebat em̃ vxorez
⁊ filios quib⁹ dabat iſta bona que
furabat. Siens ieſus indignatio-
nem iude ⁊ alioꝝ dixit. Ut q̃d mo-
leſti eſtis huic mulieri. Opus em̃
bonũ opata eſt in me. q. d. Hoc fe-
cit ex intẽtione pietatis: quia xp̃s
inquãtum homo pauꝑ fuit: h̃ fuit
opus pietatis. Inqnantũ ꝟo deus
opus fuit deuotiõis. Et meli⁹ fuit
hoc facere xp̃o ꝙ alijs pauꝑibus.
Unde dixit. Pauꝑes ſemꝑ habebi
tis vobiſcũ: me aũt nõ ſemꝑ habe-
bitis ſcz ad preſentiã corporalem
quõ nũc. Preuenit vngere corpus
meũ in ſepulturam. q. d. Hoc fecit
ad ꝑbendũ talẽ deuotionẽ qualis
ſolet dare corꝑibus ſepeliendis.
vnde nõ debetis murmurare. Qũ
apoſtoli hoc audierũt penitentiaz
egerunt Juda excepto. Judas aũt
cogitabat quõ poſſet lucrari valo
rem vnguẽti effuſi. Ueniẽte autez
dñica oliuarũ de mãe xp̃s receſſit
de bethania ⁊ ibat ꝟſus hierl'm cũ
apoſtolis ſuis. Et cum appropin-
quaſſet Betphahe iuxta montem
oliuarũ que eſt villa: vocauit Pe-
trum ⁊ Philippum dicens. Ite in
caſtellum qd̃ cõtra vos eſt. Caſtel
lum hoc erat hierl'm. Sed q̃ritur
quare non dicit ciuitatẽ: cum eſſet
metropolitana ciuitas. Rñdeo ſz
Tho. vbi. s̃. ꝙ duplici rõne. Prima
ſm pb̃m in Politicis: quia ciuitas
dicit̃ a ciuiũ vnitate: vnione ꝑuata
erat: ⁊ maximo erat odio repleta.
Scd̃a ratio: quia reducẽda erat in
modũ caſtri ꝓpter xp̃i paſſionez a
Tito ⁊ Ueſpaſiano romanis Inue
nietis aſinam. Iſta erat deputata
pauꝑibus ad aquã accipiendam:
quia ciuitas in mõte ſita erat. De
iſta aſina impleta eſt ꝓphetia za-
cha. ix. Ecce rex tu⁹ venit tibi man
ſuetus ſedens ſuper aſinam. Que
aſina ſpũaliter ſignificabat natu-
ram humanã que erat ligata ĩ ma
nu dyaboli: vnde ip̃am deduxerũt
ad xp̃m. Interim noua vadũt hie-
ruſalẽ: ꝙ ieſus nazaren⁹ venit hie-
ruſalẽ. Statim ꝑui ⁊ magni obuiã
xp̃o agminatim occurrerũt vt illũ

UVA. BHSC. IyR_237

bonorarent: quia steterant plures dies q̄ ipm non viderant. Eundo pueri clamare ceperunt. Osanna filio dauid ⁊c. Cum ramis in via ⁊ vestimentis associabat. Et fuit maior bonor q̄ vnq̄ habuerit in pnti vita. Pharisei hoc videntes murmurabant aduersus apl̄os: q̄d dixit xp̄s. Sinite illos: q; si pueri tacebunt lapides clamabunt. Apropiquans aūt ciuitati fleuit sup illaz dicens. Si cognouisses ⁊c. Scōm sniam Tbo. vbi. ē. Ser vicibus fleuit pf̄ssim' iesus in pnti vita. Prio in sua natiuitate. Sap. vij. Prima voces simile oibus emisit plorās. Secūdo in circūcisione. Tertio in morte lazari. Quarto sup ciuitatē bodie. Quito cū lachrymis et clamore in cruce. Hebre. v. Cum clamore valido ⁊ lachrymis offerēs. Sexto iude pcrīn. Cū vidisset euz ait cuā gelista. turbat' est. s. iesus. Sup quo Augu. Dns nr̄ delictum iude fleuit. O quāta dei mia. Traditus p traditore dolet: pditus p pditore turbat. Sed q̄re fleuit super ciuitatez. Rndeo q̄ duplici de causa. Prima ppter ciuitatem que debebat funditus euerti. Secūda sup seipm fleuit: cōsiderans confusionē quā debebat sequi: que fuit iuxta q̄nq̄ bonores. Primus fuit bonor obedientie apostolorum ad soluendū asinam. Cōfusio sequit: quia eū negauerūt. Secūd' bonor quia populus eū associauit. Confusio sequit: q; bodie associauerūt cuz extra ciuitatē posita super humeros cruce. Tertius: q; pplis cuz ramis comitat' est. Cōfusio seq̄tur quia ramis ⁊ flagellis fuit crudeliter flagellat'. Quart' vestimētorū suppositio. Confusio sequit: q̄a fuit denudatus in cruce. Quintus fuit laus ⁊ cantus dī. Osanna filio dauid. Confusio sequit: q̄a oēs in die venerī sancta clamauere. Crucifige ⁊c. Tolle eū. Vab q̄ destruis ⁊c. Quid ergo mirū si dns fleuit cū bonorat'. Justus erīt ⁊ prudēs cū bonorat' re: non gaudet: sed timet. sciens q̄ gloria mundi huius cito trāsit. Unde Señ. Omnis fortune felicitas instabilis est. ⁊ Boe. de cōso. Qui me felicē toriens iactastis amici. Qui cecidit: stabili non erat ille gradu. ⁊ Ulgsa. Expedit aiam lachrymis pbere cōsensum: ⁊ mestis oculis pter iustū dolorē scio nāq̄ quātū iustus luct' satisfaciat. Sitr̄ licet p eius dolore plorare q̄ a statu cecidit felicitat'. Sequitur Intrante Jesu ciuitatez commota est ciuitas dicēs. Quis est h̄. Dicit eis. Jesus nazarenus. Fuit in templum prius: quia. Mat. vij. Primū querite regnū dei. Et iuenit quod ibi fiebat mercatū. Irat' flagellus fecit ⁊ dixit eis. Scriptum est enim. Domus mea domus oīonis vocabitur. Vos aūt ⁊c. Auferte ista hic et eiecit eos de templo. Sup quo dicit Hiero. q̄ nunq̄ legimus xp̄m iram ostēdisse nisi hic. Multa enī opprobria sepe audiuit: et nunq̄ vindictam expetijt: nisi modo. Et rō hec est: quia ille alie iurie erāt sue pprietō eas vindicare noluit. Ista aūt erat patris iniuria: vt daret exemplum q̄ in pprijs iniurijs patientiam seruemus. Sed in his

UVA. BHSC. IyR_237

que sunt dei nō. Sed querit̄. Mirum quō iudei talia sustinerent. Respōdeo ſm Tho. vbi supra. Qr de facie xp̄i exibat q̄dam fulgor mirabilis q̄ oēs intrinsecus cōuertebat. Uñ null⁹ ꝯtradicere audebat Immediate hoc facto cepit p̄dicare: ⁊ accesserunt ad eū plures infirmi ⁊ sanauit eos. Ubi dicit Augu. in li. de cōsensu euange. Quod xp̄s tanta miracl'a fecit in his trib⁹ diebus: quanta fecerat tēpore elapso Uidentes hoc pharisei accesserunt ad iesum dicentes. Quod signum ostendis nobis: qr hec facis. Tunc iesus volens ostēdere suā mortem dixit eis. Soluite. i. soluetis tēplū hoc ꝑ mortē: ⁊ in triduo excitabo: illud. i. tertia die: cum a mortuis resurgam. Et tunc apparebit vere ꝙ sum deus: ⁊ ꝙ mihi ꝑtinet habere curam de templo meo ⁊ domo patris mei. Judei nō intelligentes dixerunt. Quadraginta annis edificatū est tēpluz hoc ⁊c. Nō intelligebant de ⁊c. Facto aūt vespere iterꝝ redijt in bethaniā ad domū Lazari ⁊ sororum: qr forte nullus eum in hierl'm inuitauit ad prandendum Feria scd̄a post palmarꝝ ramos venit iterum iesus in tēplum ⁊ cepit predicare de die iudicij. Erūt signa ⁊c. ⁊ predixit illa signa que p̄uenient iudicium: ⁊ hoc totū vt timore iudeos deterreret a pctō: et postmodum miracula fecit. Iterumq̄ redijt in bethaniā. Feria tertia venit de Bethania in tēplum ⁊ ibi p̄dixit suam passionē dicēs. Si exaltatus fuero a terra. s. super crucez omnia traham ad meipsum. Tunc iudei obtulerunt mulierē in adulterio dep̄hensam ⁊ ip̄m examinauerūt: vt in sermone illū cōprehenderent. Magister modo hec mulier ⁊c. Et iesus. Qui sine pctō est vestrum ⁊c. Uñ absoluit eam dicens. Uade ⁊ noli ampli⁹ peccare. Unde subiūxit iudeis. Amodo nō me videbitis donec dicatis. Bñdict⁹ ⁊c. Recessit ab eis ⁊ iterꝝ venit in Bethaniā: ⁊ stetit ibi ꝑ totā diez mercurij. Principes sacerdotū vidētes iesum abijsse habētes in memoria verbū illud qd̄ dixerat. Non me videbitis: putauerunt ꝙ vellet subterfugere ab eis. Congregati sunt feria. iiij. mercurij in atrium principis Cayphe: ⁊ ibi ꝯsiliū fecerūt vt iesum dolo tenerēt ⁊ occiderēt: nō de morte ꝯsiliū: qr iā ordinata erat sz de modo capiendi. Uñ dicebant adinuicē. Nō in die festo: ne ppl'us q̄ ip̄m diligit: adiuuet. Alij dicebāt in die festo hora cene: qm̄ oēs sunt in domo. Sed deo inspirāte statutum est ꝙ ea die qua agn⁹ debebat īmolari. s. in die parasceues. Tunc iudas scarioth audiēs hos congregatos abijt ad eos ī die mercurij: ⁊ in ꝯsilio locut⁹ est p̄ncipib⁹ dicens. Quid vultis mihi dare ⁊ ego eum vobis tradā. In voluntate eoꝝ posuit p̄ciuz ad modū latronū volentium de rebus furtiuis se expedire Qui audientes gauisi sunt. At illi obtulerūt ei triginta argēteos. Dies mercurij carnes comedi non debent: quia eo die vendita est caro christi. O iuda ꝑuerse: vt quid vendis dñm tuum. O iuda quam retributionem facis illi qui te de mun

UVA. BHSC. IyR_237

do vocauit: pctm̄ dimisit: ꝓcurato
rem te cōstituit: miracula faciendi
ptātem tribuit. Sup quo clamat
Bernar. O iuda mercator pessime
O proditor auarissime: cur nō pe-
tijsti a matre triginta argenteos.
Et qꝛ paupercula erat aut mendi
casset: aut seip̄am potius vēdidis-
set: dedissetq; tibi p̄ciū ne filiū suū
ꝓderes innocētē. Hec ille. De hac
ꝓditione impleta est ꝓphetia ⁊ fi-
gura. Primo ꝓphetia zach. xi. Ap-
penderūt mercedē meā. xxx. argen
teos. Scd̄o figura. Gen̄. xxxvij. de
Joseph qn̄ fuit a fribus suis vēdi-
tus Hismaelitis. xxx. argēteos. go
tofred⁹ viterbiēsis in suo pētheon
dicit de istis argēteis. Qd̄ rex assy-
riorum Ninus: fecit fieri hos dena
rios eis imp̄ssa figura regia. Qui
nūmi venerūt ad manus abrae et
eos portauit in Canaā qn̄ iuit cuꝫ
Sarra vxore: de q̄bus emit agros
His etiā est empt⁹ Joseph ab His
mahelitis: quos tenuit phares in
capsa sua. Regina Austri obtulit
eos in templo dn̄i: quos Nabucho
donosor expoliato templo detulit
in babyloniā: ⁊ dedit stipendiarijs
suis: ⁊ illi regib⁹ sabba: ⁊ illi ad nu
tum stelle xp̄o obtulerunt. s. aurū.
Dicit̄ aurum: qꝛ antiquitus oē me
tallū argentū: vocabat̄ etiā auruꝫ
Ex his pecunijs venditus est xp̄s.
Hec ille. Ad ꝓpositū iudas aūt ex
hoc q̄rebat oportunitatē vt illum
traderet. Cras inq̄t eis veniam ad
vos qn̄ videbo horā ⁊ in oībus di-
rigā vos vt nō erretis: ⁊ do vobis
hoc signū captiōis. Quēcūq; oscu-
latur fuero ⁊c. Et hoc dixit ꝓpter
Jacobum minorē xp̄o sil'em. Pul-
chra meditatio. In hac eadē die ce
nante dn̄o die. s. mercurij cum di-
scipulis suis in domo marie ⁊ mar
the: ⁊ matre eius cū alijs mulieri-
bus in alia ꝑte domus. Magdale
na ministrās dn̄o rogabat dicens.
Magister sitis memor ꝙ faciatis
hoc pascha nobiscū nec denegetis.
Quo nullatenus acq̄escente: sꝫ di-
cente ꝙ in hierl'm faceret pascha.
Illa cū fletu recedēs vadit ad do-
minā ⁊ his ei narrat̄ rogat vt ipsa
roget ip̄m vt. s. pascha cū eis faciat
Cena facta vadit Jesus ad matreꝫ
ei p̄bens suaꝫ pn̄tiam quam breui
tp̄is spatio subtrahere volebat.
Tūc magdalena vadit ⁊ ad pedes
eoꝝ se ponit di. Marie. O dn̄a in-
uitabā magistrū nostrū vt hic face
ret pascha. Ipse vult ire in hierl'm
Uere capiet̄ ibi a iudeis. Nō ꝑmit
tatis eum ire. Ad queꝫ mater. Fili
mi rogo vt nobiscuꝫ maneas ne ca
piaris a iudeis. Dixit xp̄s. Nō pos-
sum: o mater mea. Impleri opor-
tet illud ꝓpter qd̄ a patre missus
suꝫ. His colloquētibus: qꝛ feria. v.
in mane debebat comedi de agno
paschali: ꝓut erat p̄ceptuꝫ in Leui
tico. xij. Dicunt apl'i ad xp̄m. Ubi
vis paremus tibi comedere pasca
qꝛ. s. nō habebā domū. Et ait iesus
Ite in ciuitatē ad quendā: ⁊ occur
ret vobis hō amphorā aque baiu
lans. Seq̄mini eū ⁊ dicite. Magr̄
dicit. Ubi est locus vbi pascha cuꝫ
discipulis meis māducem? Et ipse
ostēdet vobis cenaculū grāde: id ē
vnā magnam salam ⁊ ibi parare: q̄
sunt necessaria. Intrantes domuꝫ

UVA. BHSC. IyR_237

cuiusdã viri probi q̃ erat thesaurarius et conseruator oim iocaliũ herodis regis. Itaq; sub custodia sua habebat vasa argẽtea t catinũ vnde cõicauit. Obtulit domum et catinũ t oĩa necessaria apostolis. Sciens aũt Jesus q̃ hora venit vt trãseat de hoc mũdo ad pr̃em. Et volẽs in hierl'm ire ad pascha comedendũ cũ apostolis suis matrẽ secrete vocauit di. Mater mea dulcissima audi me oro patiẽter. scis esse q̃ impleri oz quod per oracla ꝓphetarũ de me scriptũ ẽ. Necesse est me mori p salute humani generis: t hic est tp̃s immolatõis mee Ideo o mater mea noli dolorez de me pcipere: iam cõfidas quia pro certo reuertar ad te: tertia die resurgã. In monte syon crastina die faciam pascha cũ discipulis meis. Jam mater mea consiliũ factũ est a iudeis: vt moriar: iam venditus sum a iuda. xxx. denarijs. Jõ audiens hoc pia mater clamare cepit. O infelicissima mr̃ quõ hoc sustinere potero. Audi fili mi si placz. Tota ꝓcussa sum ad vocem istaz t cor meũ dereliq̃t me: video mortẽ tuã reuocabilẽ esse: qõ ꝓbo pluribus rõnibus: nec te mori oportet. ¶ Primo rõne iustitie. iustitia habet p̃miare bonos t punire malos vt p3. xij. q. ij. c. Si deuotissimã. et ff. de iustitia t iure. l. iustitia. t. l. de offi. rectoris ꝓuincie. l. Rrutum Boni sunt remunerãdi: mali vero puniẽdi. Tu es sanctus t bonus t nunq̃ malũ fecisti. ij. Petri. ij. Qui peccm̃ nõ fecit t. Job. viij. Quis ex vobis arguet ꝛc. Non de pctõ coridis: oris: opis: omissionis: nõ mori nõ debes: imo viuere cum honore ꝓpter tuas virtutes t tuã sanctitatẽ. ¶ Scõo est rõe scripture. Scriptura essi dicit Exo. xxiij. Innocentẽ t iustũ nõ occides: ꝛ tu es innocentissim9: igit nõ debes mori p̃cipue morte violẽta. ¶ Tertio rõe culpe. Scriptũ est Ezech. xviij. Anima q̃ peccauerit ipsa morietr: sed tu filiu nunq̃ peccasti. nõ pctõ originali t qz de spũsctõ ꝛc. nõ mortali. Quarto rõne fame. Unusq̃sq; oz cõuare famã suã quantũ põt. Eccli. xli Curã habe de bono nõie. t puer. xxi. Melĩ ẽ bonũ nomẽ q̃ diuitie multe. Eccl'. vij. Melius est nomẽ bonũ q̃ pciosa vnguẽta. Tho. ij. q. lxxiij. ar. ij. Inter res tẽpales fama videt pciosior. t Phi. vi. Ethi. Oẽs bonorẽ appetũt. In li. Icoñ. Multo grauius fert aliq̃s si bonore suo priuet. q̃ si bona sua auferẽtur. Ad ꝓpositũ. Tibi maxima infamia erit. Et q̃ fecisti cũ tãto labore erũt pdita. Quale scãdalũ erit de te? Ad hoc euitandũ non oz mori. ¶ Quito est rõne reuerẽtie. Scriptũ est Exo. xx. Honora p̃em tuũ t mr̃em tuã. Nã bonor filij ẽ honor patris t mr̃is: t ecõuerso. Cõfusio filij est ꝓfusio parẽtũ sicut de illis qui in furca suspẽdunt. Quale vituperiũ erit mihi o fili mi si tanq̃ reus eris crucifixus: iõ nõ debes facere talẽ mortez: ne mr̃i vituperiũ sit. ¶ Sexto est rõne amicitie. Officiũ vere amicitie est amico dare ꝓsolationẽ in tribulationib9 nõ dolorez. ff. de offi. ꝓsidis. l. diuis. Afflictio nõ est danda afflicto. sed

UVA. BHSC. IyR_237

potius eius miserie miserendū est
Igit̄ si ad mortē ꝓpas fili mi: adiū
gis dolorez dolori mr̄is tue. Istis
sex rōnibus non videt̄ ꝙ mortem
subire debeas. Audiēs aūt xp̄s ta-
lia mr̄is sue: voce lachrymabili di
xit: qꝛ mr̄em videbat mestā. Mat̄
mea opus ē vt moriar. Quā opor-
tunitatē tibi ostēdo sex rōnibus ꝯ
tuas. ¶ Prima rōne diuine mīe. in
opibus dei iusticia ⁊ mīa debet re
perire. p̄s. viij. Misericordia ⁊ veri-
tas obuia. sibi: iusticia ⁊ pax oscl'a-
te sunt. Iusticia ostēsa est in p̄mis
parētibus: q̄ fuerūt expulsi de pa-
radiso terrestri ꝓpter pctm̄ inobe-
dientie: ⁊ demones de celo. Et scti
p̄res in lymbo sunt positi priuati
diuina visione: mīa nō est ostensa.
Unde pater celestis volēs oñdere
suā mīam q̄ ꝑ multos annos in ce
lo stetit. p̄s. Dñe in celo mīa tua.
Uoluit me pati in cruce. qꝛ melior
modus non reperit̄. ¶ Scdo rōne
sapiētie. Habꝫ phs. i. Meta. ꝙ ad
sapīaꝫ ꝑtinet ordinare ⁊ guberna-
re oīa ad debitū finē. Ordinatum
fuit ꝙ homo ꝑ pctm̄ inobedientie
mortē incurreret ⁊ tempalem quo
ad corpus ⁊ spūalē quo ad aīam.
Gen̄. iij. Quacūqꝫ hora ⁊c. Uñ fuit
op⁹ ꝓuidere huic morti. Remediū
aūt hoc est mors mea vt illi viuāt
ꝑ meā mortē: ꝑ obedientiā patris
mei. ad Phil'. ij. Fact⁹ ē obediēs ⁊c.
¶ Tertio rōne patiētie. Opꝫ mori
vt exēplum patiendi alijs p̄beam
aduersa ⁊ tribulatiōes. i. Petri. ij.
Christus passus est pro nobis ⁊c.
Opꝫ ꝙ sim exēplar eis. ¶ Quarto
rōne aꝑtionis: vt scꝫ aperiam por
tas paradisi opꝫ mori: quia sicut
primus hō clausit ꝑadisuꝫ: sic opꝫ
vt aperiā ip̄m. In cui⁹ figurā Gen̄.
iij. Deus pr̄ cum p̄mus homo fuit
expulsus de paradiso. Ad portam
posuit vnū cherubin q̄ illam hr̄et
custodire: igit̄ me mori opꝫ mater
mea: vt sic sancti patres ascēdant
illuc. ¶ Quīto rōne spei. Oportet
me mori mr̄ mea cara: vt tribuam
spem salutis aīe deuote. Uñ si nō
esset mors mea nō erit alicui spes
salutis nec p̄ribus q̄ in lymbo sūt
⁊c. ¶ Sexto rōne impletionis. Ut
figure ꝓphetaruꝫ impleant̄ o mat̄
mea: opꝫ me mori. Multe sunt fi-
gure ꝓphetarū que ostēdunt mort̄
mee necessitateꝫ: sicut de serpente
eneo Num̄. xxi. qui xp̄m figurabat
De agno pascali. Leuit̄. xij. De pe-
licano ⁊c. Unde mr̄ mea dimitte fi
liū tuū vt hierl'm eat ad pasca cele
brandum. Uirgo aūt his rōnibus
auditis acq̄euit. Xp̄s autē lachry-
mas cōtinere nō poterat. Uñ geni
bus flexis petijt benedictionē di.
Da mihi o mat̄ benedictionem ⁊c.
Et virgo videns filiuꝫ velle ab eis
recedere cū apostolis cum lachry-
mis dixit. Sit bñdictū caput istud
qd̄ p̄dicauit qd̄ docuit. qd̄ tāta mi
racula fecit: cecos illuminauit ⁊c.
Sint manus bñdicte: sint bñdicti
pedes: qui. xxx. annis sup terram
ambulādo sanctificauit eā: sit to-
tum corp⁹. Et mr̄ ecōtra dixit filio
O ego mr̄ īfelix: qꝛ p̄uor filio meo
da mihi bñdictionē tuā. Sis bñdi
cta sēp mr̄ mea. Sit caput bene.
⁊c. ⁊ sic recessit ab ea. recessus filij
gladi⁹ fuit mr̄i: ⁊ magdalene. Iter

UVA. BHSC. IyR_237

autē arripiēs: versus hierl'm ibat. Martha aūt cum Magdalena et alijs mulierib⁹: mō ad fenestram: mō in loco vno: mō in alio circuibant quousq; bñdictus spōsus videri poterat. Exclama. O mater si scires quo tēdit fili⁹ tu⁹. O Magdalena. O Martha ꝛc. Posit⁹ aūt in mēsa cū. xij. ꝛ comedens cepit iesus suspirare et dicere. Desiderio desideraui hoc pascha māducare vobiscū anteqū patiar: q̄r est vltīa cena. Uñ in hac cena fecit tria q̄ cōsueuit p̄r familias facere qñ est iturus ad partes longinquas: vt eos cōfortet de suo recessu: vt nō turbētur. Primo remittit īiurias siquis eū offendisset. Anteqū cena eēt cōpleta surrexit de mēsa ꝛ se expoliauit veste superiori ꝛ p̄cinxit se lintheo posuitq; aquā in peluim: ꝛ cepit lauare pedes discipuloꝝ suoꝝ Incipiēs a iuda: vt dicit Criso. Uolens ip̄m a malicia sua reuocare. Et vt daret nobis exemplū: inimicis nostris humanitatis officia exhibere. Ipse aūt vt arrogans non renuit. Et postea venit ad Simonem petruz. Qui videns q̄ iudas non renuerat dixit. Domine tu mihi lauas pedes? Qui dixit. Qualis est presumptio mea vt domin⁹ lauet seruum. Non lauabis mihi pedes in eternū. Cui domin⁹. Petre: quod ego facio nescis mō scies aūt postea. Uidēs petrum resistentē: ait ei. Si non lauero te non habebis partem mecum. Et tunc petr⁹ territus dixit. Dñe nō tantū pedes sed ꝛ man⁹ ꝛ caput. s. potius q̄ separarer a te. Tūc ait xp̄s. Qui lot⁹ est non indiget nisi vt pedes lauet Id est ille q̄ est baptizat⁹ est lotus. Ponam⁹ q̄ faciat aliqd̄ pctm̄. Nō peto aliud dixit iesus nisi vt pedes id est bonā volūtatē habeat: ꝛ tūc est mūdus totus. Uos mūdi estis sed nō oēs. s. iudas. De ista lotione cōpleta ē ꝓpb̄ia. Isa. i. Lauamini: mūdi estote. Au. ma. co. v. s. de cordib⁹ vestris. Postq̄ vero lauit pedes singuloꝝ accepit vestimēta sua ꝛ iterū redijt ad cenam ꝛ dixit. Scitis q̄d fecerim vobis. Uos vocatis me magister ꝛ dñe: ꝛ bñ dicit̄ Sum etem̄. Si ego laui pedes vestros magister ꝛ dñs: ꝛ vos debet̄ alt̄ alteri⁹ lauare pedes. Exemplū em̄ dedi vobis ꝛc. Jo. xiiij. i. officia bñanitatis et bñilitatis exhibere. Ecce p̄mū qd̄ fecit. ¶ Scd̄m qd̄ eis fecit in cena illa fuit iocale sui corporis vt ab ip̄is recedēs de ip̄o recordarent̄. Illis māducātib⁹ accepit panē in manib⁹ suis ꝛ leuauit oculos ī celū: ꝛ bñdixit ac fregit deditq; discipulis ꝛ ait. Accipite ꝛ comedite. Hoc est corp⁹ meuz quod ꝓ vobis ꝛc. Et statim virtute verborum christi panis conuersus est in veruz corpus christi. Postea accepit calicem cum vino et bñdixit et dedit discipulis suis dicēs. Hic est calix ꝛc. vsq; peccatoꝝ. Hoc facite in meam commemorationez. Unde conuersum est vinuz ad illa verba in sanguinem. Et tunc prīo cōmunicauit se: et postea discipulos suos ꝛ iudam similiter. Sed q̄ritur dubium. Utrum christus benefecerit communicando iudam quē sciebat eē in peccato mortali:

UVA. BHSC. IyR_237

Respōdeo ꝙ sic: qꝛ pctm̄ illiꝰ erat secretū. Uñ non debebat ꝓpalari. De ista potatiōe īpleta ē ꝓphetia: et figura. Prīo ꝓphetia. Cañ. v. Bibite vinū ⁊ inebriamini km̄i. ij. Figura de Helia cui angelus apparuit. i. Reg. xix. Comede ⁊ bibe ⁊c. Et tunc in cena illa post cōmunionem fecit illos oēs sacerdotes. Et Petrū fecit suū vicariū: dicēs illi. Ego rogaui ꝓ te petre: vt nō deficiat fides tua ⁊c. Stās aūt ad mēsam ⁊ ꝯsiderās amorē ⁊ hūanitatē quā ostēderat iude. Intra seipsuꝫ turbatꝰ dixit. Amen dico vobis qꝛ vnus vestrū me traditurꝰ est. Tūc apl̄i tremefacti ad hāc vocē in faciē adinuicē aspiciebāt q̄rentes de quo diceret. Uñ ⁊ pñt singuli dicere. Nunq̄d ego sum dñe. q. d. nō habeo cōsciētiaꝫ tanti sceleris. At Iesus rñdit. Qui intingit mecuꝫ manum ī parapside hic me traditurꝰ est. Ex hoc dicto non innotuit eis quis esset: qꝛ oēs. xij. in vno catino comedebant. Noluit manifestare ipsum qꝛ petrū eum dentibus lacerasset. Filiꝰ q̄ dē hoīs vadit. s. spontanee ad passionē: sicut scriptū est de illo. Uerūtū ve hoī illi ꝑ quem filiꝰ hoīs tradet̄. Bonū erat ei si nō fuisset natus hō ille. i. meliꝰ fuisset ꝙ fuisset mortuꝰ ante natiuitatem ex vtero: qꝛ punitus fuisset ꝓ pctō originali tm̄: ad lymbū iuisset: mō ibit ad infernū. Tūc petrꝰ signū fecit Iohanni. Inter quos maxima erat amicitia q̄ erat plus xp̄o familiaris: si sciret q̄s esset proditor. Et Iob. posuit caput suū in sinu xp̄i et dixit. Dñe q̄s est q̄ tradet te. Dicas mihi o magister bone. Et xp̄us respōdit. Ille est cui intinctū panem porrexero. Et dedit xp̄us bucellā panis iude. Et statī demō maiorē in eo accepit ptātez. Et dixit illi dominꝰ. Qd̄ facis: fac citiꝰ. Hoc autē v̄bū nō ītellexit discūbētiū aliquis ad q̄d ei tale v̄bū dixerit. Nec fuit hoc verbū īperatiuū nec īductiuū: sed retractiuum. Non intellexerūt dico prefatum verbū: qꝛ credebāt ꝙ iret emere aliq̄d ꝓ festo. Iudas aūt nolēs ꝙ aliq̄s haberet eum suspectū dixit. Nunq̄d ego sum rabi. Et xp̄s tu dicis. Ego non dico. Et statim surrexit iudas ⁊ iuit ad prīcipes sacerdotū q̄ eū expectabāt. Uidens ꝙ recesserat dixit. Filioli adhuc vobiscū modicū sum. Oēs vos scandalū patiemini ī me in nocte ista Quia scriptū est. zach. xiij. Percutiam pastorē et dispergētur oues gregis: qꝛ. s. appropīquat hora in qua ego ero ꝯprehēsus. Sed dū resurrexero p̄cedam vos in galileā. Tūc petrꝰ apostoloꝝ prīceps dixit. Et si oēs scādalizati fuerint in te: sed nō ego. Silr̄ oēs dixerūt. Rñdit iesus. Amē dico tibi: qꝛ hodie anteq̄ gallꝰ cātet ter me negabis. Et petrꝰ. Et si oportuerit me mori tecū nō te negabo. Nec mētitus est Petrus: qꝛ credebat se verꝫ dicere. Glo. Permisit aūt deus petrū cadere: vt nemo de se p̄sumat. Uidēs aūt iesus ꝙ discipuli turbarent̄ de suo recessu quē predixerat eos pacificare voluit Ubi pulchrū sermonē fecit eis de pace eos ꝯfortando ad illaꝫ. Notat Tho. vbi. s. Quod xp̄s semꝑ in omnibus pacē

UVA. BHSC. IyR_237

voluit. Prio in aduentu elegit tps pacis. ps. Oriet in dieb' eius iusticia ⁊ abūdantia pacis. Scdo i suo ortu. Pacē hoībus nūciauit p angelos. Luc. ij. Gloria in altissimis ⁊c. Tertio p apostolos. ad pdicandū misit. Mat. x. Intrātes domuz pmū dicite Pax huic domui. Quarto in suo recessu ab apostolis. Pacē meā do vobis. Finita cena dixit apostolis. Surgite eamus: qr forte nō erāt bene attenti ad sermonē timētes ne iudei supuenirēt ad ipsum capiendū. Uñ exierūt in montez oliueti: vbi erat villa q̄ dr gethsemani ⁊ ibi finiuit sermonē suum Finito sermone egressus ē cū discipulis trās torrentē cedron in quēdam ortū. Xps bibit de aqua torrentis. Juxta illud. De torrente in via bibit ⁊c. et Aug. dicit. In orto capi voluit vt deleret pctm̄ cōmissum in orto deliciaꝝ. Et cū introisset dixit eis. Sedete hic: donec vadaz illuc ⁊ orē ⁊ donec reuertar ad vos. Figura ꝯpleta ē Gen. xxij. de Abrahā q̄ dixit famulis suis dum ir et sup montē cū Isaac. Expectate hic cū asino. Et assumpsit secuz Petrū. Jacobū. Johannē. Et cepit cōtristari ⁊ mestus esse: ⁊ ait illis. Tristis est aīa mea vsq; ad mortē. Scdm Bona. in. iij. dis. xv. Tristabat de duob'. Prio p timore naturali mortis iminētis: qr sensualitas aīe xpi mortē recusabat. Scdo tristabatur p ruina apl'oꝝ ⁊ iude. Sustinete hic et vigilate mecum. Auulsus est ab eis quātū est iact' lapidis: ⁊ positis genibus orabat. Pat mi si possibile ē trāseat a me calix iste. Uerūtñ nō sic ego volo sz sic tu. Ubi notādū ē sz doctores Qd i xpo fuit q̄druplex voluntas.

¶ Uoluntas carnis.

¶ Uoluntas sensualitatis.

¶ Uoluntas rōnis: ⁊ volūtas diuinitatis. Prima volūtas carnis: et hec nullo mō volebat pati. Secūdo volūtas sensualitatis: ⁊ hec murmurabat ⁊ timebz. Tertio volūtas rōnis: ⁊ hec obediebat ⁊ consentiebat. Juxta illud Isa. liij. Oblat' est qr ipe voluit. Quarto volūtas diuinitatis ⁊ hec impabat: ⁊ sententiā dabat. Qr igit erat ver' homo: ideo tristis erat aīa eius. Cōpleta prima oratione: venit ad discipulos suos: ⁊ inuenit eos dormiētes. Et ait petro. Simon: dormis. Nō potuisti vna hora vigilare mecuz. Petrus q̄ fuerat p ceteris gloriat' erat p ceteris increpandus. Et ait apl'is. Uigilate ⁊ orate vt nō intretis in tentationē. i. ne a tentatione supemini. q. d. Modus vincēdi tētationē: est p orationē. Spūs quidē ⁊c. Iteꝝ scdo abijt ⁊ orauit eūdē sermonē di. Pater mi si nō pōt hic calix trāsire nisi bibā illū: fiat volūtas tua. Et factus in agonia: prolixius orabat. Erat aūt hec agonia sm Nico. de lyra reluctatio sensualitatis mortē horrētis. Et fact' est sudor sicut gutte sanguīs decurrētis in terrā. Et appuit angel' de celo ꝯfortās eū. i. aliq̄ ꝟba cōsolatoria dicēs ei. Que ꝟba nō sūt i euāgelio. Sz q̄dā dicūt q ꝟba potuerūt eē talia Saluatore de' me' orōnē tuā ⁊ sudorē sanguineū ego obtuli deo patri in cōspectu curie ce-

UVA. BHSC. IyR_237

lestis. Et oēs ꝓcidētes supplicaui-
mus: vt hūc calicē passionis trans-
ferat a te. o iesu benigne. Et rñdit
pater. Nouit filius meus quod re-
demptio humani generis quaꝫ sic
optauimus sine morte sua decēter
fieri nō pōt. Ideo si salutē vult aīa
rū: opꝫ eū pati ꝑ ipsis. Quid ergo
vis agere o iesu. Rñdit iesus. Sa-
lutē oīno volo aīaꝝ. Uñ potiꝰ eli-
go mori vt anime saluentur quas ad
suā imaginē creauit pater: ꝙ velī
nō mori: ⁊ aīe non redimantur. Fiat
pr̄is mei volūtas. Et angelus ad
eū cōfortandū. O iesu cito trāsibūt
penosa ⁊ perpetuo gl'iosa succedēt
Dicit pater ꝙ semꝑ vobiscuꝫ est. ⁊
ꝙ mr̄em vr̄am et discipl'os serua-
bit illesos. Et sic recessit angelus.
Et dicit bona. in. iij. di. xx. visioneꝫ
angeli fuisse corporeā. Et post hoc
venit ad discipulos suos: ⁊ ait illis
Dormite iam ⁊ req̄escite. q. d. nūc
diu poteritis dormire: qꝛ hora ap-
propīquat. Erāt oculi eoꝝ ḡuati ⁊
ꝑ verecūdia nō sūt ausi rñdere. Ec
ce appropīq̄t q̄ me tradet. Adhuc
eo loquēte iudas intrat ortū cum
ministris: qꝛ timebat ne turba au-
ferret eū ab eis ⁊ dixit iudeis. Quē
cūqꝫ osculatꝰ fuero ipse est tenete
eum. Scd̄m Tho. vbi supra: dedit
eis tale signū: ne loco xp̄i caperent
Jacobū minorē q̄ erat similis xp̄o:
in facie. Accedēs iudas ad eū oscu
latꝰ est ⁊ dixit. Aue rabi. Cui iesus
Amice ad q̄d venisti. q. d. tu oñdis
amicitiā signo: sꝫ ꝓditionē agis de
facto. Uel sic. O iuda amice mi cui
si ad pniam redieris: mīaꝫ ꝓmitto
O iuda quē dilexi: cuiꝰ pedē in ce-
na lauit: cur me derelinq̄s? O mīa
dei tradit ⁊ cōpatitur traditori. O
suauitas creatoris. De osculo isto
cōpleta ē ꝓpb̄ia ⁊ figura. ꝓpb̄ia. i.
p̄s. Qui edebat panes ⁊c. Figura.
ij. ij. Reg. xx. De amasa salutato a
Jobas cū osculo. Salue mi frater
ex alia ⁊c. Querit hic dubiū. Utrū
si iudas nō tradidisset iesuꝫ ⁊ iudei
nō crucifixissent eū: fuisset redēptū
genꝰ hūanum. Rñdet Alexā. in. iij.
volu. sum. ꝙ sic: qꝛ ī tali casu sola
volūtas patiēdi suffecisset ad redē
ptionē. Turbe aūt approximanti
xp̄s iuit obuiā di. Quem queritis?
Abirerūt retrorsuꝫ dicētes. Jesum
nazarenū. ⁊ dixit eis. Ego suꝫ. Ite-
rum interrogauit eos: postq̄ sur-
rexerāt ad p̄ceptū eiꝰ. Quem que-
ritis: ne. s. errarēt in captiōe eius.
Illi autē dixerūt. Jesum nazarenū
Et iterū ceciderunt retro in terraꝫ
vt sic declararet virtꝰ diuinitatis
eius. ij. Reg. vi. De oza. qꝛ archam
tetigit percussus retro cecidit. Ita
iudei: quia xp̄m ⁊c. Sup quo cla-
mat Aug. Ubi nūc militū cohors?
Ubi terror ⁊ murmur armoꝝ. Qui
bus dixit xp̄us. Dixi vobis: qꝛ ego
sum. Si ḡ me q̄ritis: sinite hos abi
re. s. apl'os. Tūc accesserunt ⁊ ma-
nus iniecerūt in iesum et tenuerūt
eū. Uidētes aūt hoc discipl'i dixe-
rūt. Dñe si ꝑcutimꝰ in gladio. Ante
q̄ xp̄s respōdit: petrꝰ gladio ꝑcus-
sit malcū seruum pontificis: absci
ditqꝫ auriculā eius dexterā Uolēs
ꝑcutere in capite. ¶ Sed queritur
dubiū. Unde gladius erat Petro.
Criso Rñdet. Qd audiēs iudeos
cōtra xp̄m conspirasse armauerat

UVA. BHSC. IyR_237

se. Theophilus vero dicit quod habuerat ipsum in cena pro vsu agni. Sed xps auriculam sanauit: et petrum charitatiue redarguit di. Mitte gladium tuum in vaginam. An putas: quia non possum rogare patrem meum: et exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones angelorum. Ubi dicit Hieronymus. q. d. non indigeo auxilio. xij. apostolorum. Duodecim legiones faciunt. lxij. milia angelorum. Quomodo implebuntur scripture prophetarum. Calicem quem dedit mihi pater: non vis vt bibam illum. Deinde vertit se turbis di. Tanquam ad latronem existis cum gladijs et fustibus comprehendere me. Quotidie apud vos eram docens in templo et non me tenuistis. Tunc illi comprehenderunt ihesum et ligauerunt eum. O flebile spectaculum O dolendum malum. O lachrymabile factum videre illos canes in xpm seuientes. Alij ceperunt eum per capillos et violenter eum in terram proiecerunt. Alij manus gratiosas retro verterunt. Alij funibus illum duris ligauerunt. Alij pugnis ipsum percusserunt. Quid audis o anima mea. Nonne vides filium virginis ligatum. Cur non ploras: cur non clamas ad sydera. O iesu salus anime mee propter me talia pateris. Apostoli autem talia videntes territi fugerunt: eo relicto. De ista fuga impleta est prophetia triplex. Primo Job. di. Fratres mei longe steterunt a me et noti mei quasi alieni recesserunt a me. Secundo Dd. ps. xvij. Elongasti a me amicum et proximum et notos meos etc. Tertio zach. xiij. Percutiam pastorem etc. O quantum fuit dolor apostolorum etc. Uinctus autem ductus est primo ad Annam: quia erat socer Caypbe: et quia eundo ad domum Caypbe habebant transire ante domum istius Anne. ideo intrauerunt domum eius ob ipsius reuerentiam. Euntes autem iesu picture et ymagines prophetarum et patriarcharum que erant super muros hierusalem se inclinabant xpo. Sequebantur autem iesum. Petrus et Johannes. Discipulus autem Johannes erat notus pontifici et intrauit in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad hostium foris. Quem Jo. introduxit. Tunc ancilla ostiaria dixit petro. Nunquid et tu es ex discipulis istius. Respondit illi. Non sum. et statim gallus cantauit prima vice. Sed petrus non audiuit. Calefaciens autem se petrus ad ignem et Jo. quia erat frigus. Anna fecit sibi presentari Jesum ligatum et examinauit eum de duobus. Primo de discipulis suis. Secundo de doctrina eius dicens. Quales sunt isti tui homines: et qualis doctrina tua. Respondit Jesus. Ego palam locutus sum mundo quid me interrogas? Interroga eos qui me audierunt: quid locutus sum eis. Tunc vnus minister pontificis dedit alapam Jesu dicens. Sic respondes pontifici. O miranda patientia iesu. Percussus in faciem ictu graui manu furibunda: adeo vt dentes eius oris ei remouerentur et os sanguinem expueret. Nil tamen contumelie locutus est ei: sed dixit. Si male locutus sum: testimonium perhibe de malo. Si autem bene cur me cedis. Percussio illa fuit maxima iniuria triplici ratione secundum Tho. vbi supra. Primo quia seruus percutit dominum. Secundo quia in loco ho

UVA. BHSC. IyR_237

norabili. s. in atrio corā oībus. Ter
tio: qꝛ sine causa. De hac ꝑcussione
impleta est ꝓphetia. Treno. iij. Da
bit ꝑcutienti se maxillā saturabit̄
opprobrijs. Sed querit̄ dubium.
Utrum xp̄s bn̄ locut⁹ fuerit illi de
ꝑcussione: videt̄ ꝙ nō: qꝛ ipse p̄ce-
pit. Math. v. Si q̄s te ꝑcusserit in
maxillā dextrā: prebe ei ⁊ alteraꝫ.
Ipse aūt nō fecit: sꝫ magis ꝑcutien
tem correxit. Rn̄det Augu. ꝙ illud
p̄ceptum est ꝟm p̄parationē animi
magis: nō aūt absolute datū: qꝛ. s.
hō dꝫ habere animū p̄paratum ad
hoc faciendū vbi videt̄ hoc expedi
re ad honorem dei. Sequit̄. Quia
Anna nō regebat anno illo fecit eū
duci ligatuꝫ ad domū Caypbe. Et
Petrus sequebat̄ vt videret finez
Jesus vero positus fuit in carcere
quodā obscuro sub solario: qui ad
huc supest vl' eius vestigium. Et li
gauerūt eū ad quādaꝫ colūnā lapi
deam q̄ petra murata fuit ⁊ dimi-
serūt ei milites armatos ad custo-
diam q̄ ꝑ totā noctē eū vexauerūt
cū derisionibus ⁊ maledictis. Mo
do vnus ⁊ modo alius. Et dn̄s pa
tiēter oīa portabat. O iesu ad quo
rum manus venisti. Et sic stetit ꝑ
totā noctē vsq̄ mane ad illaꝫ colū
nam ligatus. Beatus Jo. vadit ad
dn̄am ⁊ socias in domū Magdale
ne existētes: nō tn̄ audebat domū
ingredi. Eiulās ⁊ clamās ad ostiū
domus. Magdalena vt vidit Jo-
hannē cecidit quasi mortua in ter
raꝫ. Quid est o Jo. de magr̄o meo?
Rn̄dit. Heu qꝛ comprehensus a iu
deis ad domum Caypbe est dedu
ctus. Narrat hec mr̄i. Mater aūt
quasi mortua ponit se in oratione
orans ad p̄rem. Pater dulcissime
recōmendo vobis filiū meū. Ne si
tis crudelis qui cunctis misericors
estis. Si alius mod⁹ est o pater nō
moriat̄. Et dixit Job. O nepos dul
cissime videas finem filij mei quō
facit: ⁊ nūcia mihi qꝛ videre eū vo
lo. redijt cito Jo. ad domū caypbe
Et petr⁹ stabat ad ignē. Et vna mu
lier petrum respiciēs tristem dixit
Credo ꝙ hic sit d̄ discipulis istius.
Tūc illi hoīes dixerūt petro. Verū
dicit mulier. Nā loquela oūdit eū
esse galileū. Figura Judicuꝫ. xi. de
Effrateo q̄ not⁹ fuit ad linguā duꝫ
dicere debuit seboleth: dicebat te-
boleth. Tūc petr⁹ magis timuit ꝙ
pri⁹ ⁊ cepit iurare ꝙ nō eēt ei⁹ disci
pulus. Ecce scd̄a negatio. Qꝛ stāti
bus his in istis v̄bis: cognat⁹ eius
cui petr⁹ absciderat auriculā venit
Et audiēs v̄ba hec dixit. Quō po-
tes negare ꝙ nō sit ver? Nonne te
vidi in orto: īmo tu es ille q̄ auricu
lam abscidisti cognato meo. Tunc
cepit petr⁹ iurare ⁊ dicere ꝙ nō no
uit hoīem. Ecce tertia negatio pe-
tri. Et statim gall⁹ cātauit. Et tunc
xp̄s petrū respexit ⁊ recordat⁹ ē pe
trus v̄bi qd̄ dixerat. Prinsq̄ gall⁹
⁊c. Egressus foras fleuit amar̄ vbi
in quandā cauernā fuit q̄ dr̄ Galli-
cantus in q̄ vsq̄ ad diē resurrectio
nis stetit: ⁊ sic pꝫ primū mysteriū.

Secundū p̄ncipale mysteri
um dr̄ acerbitatis. Querit̄
a doctorib⁹. Utrū xp̄i pas
sio fuerit oīm passionuꝫ acerbior.
Rn̄deo ꝟm Tho. iij. p. q. lxvi. Ric.
in. iij. Bona. i. iij. di. xvi. qd̄ dolor ⁊

UVA. BHSC. IyR_237

passio xpi fuit maxima oim passio num huius vite. Oō ꝓbatur quin tuplici rōne: videlicet.

¶ Primo rōne delicationis.

¶ Scō rōne causalitatis.

¶ Tertio rōne temporalitatis.

¶ Quarto rōne vtilitatis.

¶ Quinto rōne floride etatis.

¶ Primo rōne ꝛc. Maxima est in theo. ꝛ apō ꝓbos approbata ꝙ ꝙ to ꝗs est delicationis nature ꝛ com plexionis: tāto magis affligit ꝛ tri statur in pte sensitiua. Oō patet ō nobili ꝛ rustico. Et ꝙto etiaz pars corpis q̄ patit lesionē est magis sen sibilis: tāto magis lesio affligit: qō ptz exemplo. Ignis aut frigus ma gis affligit in manib' vel pedibus ꝙ in reliquis partibus corpis. Ex eo q: est pars magis sensibilis: p pter cōcurrentiā plurium ossium: neruoz ꝛ venaz. Ad ꝓpositū. Xps fuit valde delicatus. In ps. Spe ciosus forma ꝛc. Insuper eius pas sio maxima fuit in locis neruosis: in manibus in pedibus ꝓpter fixu ras clauoz. Igit ei' passio fuit ꝛc.

¶ Scō rōne ꝛc. q: nō p̄ sua causa dulcissimus iesus passus est: sed p nobis pctōribus: q: nunq̄ peccauit. i. Pe. ij. Qui pctm nō fecit ꝛc. Pro nobis ergo mortu' ē. Isa. liij. Oēs nos quasi oues errauimus ꝛ dns posuit in eo oim nostrū iniquitatē. In eodē. Ipse aūt vulnerat' est ꝓpter iniq̄tates nras: attritus est ꝓpter scelera nostra. O iesu benigne nos male egim': ꝛ tu penitētias facis. Verificat ꝓphia Dauid Que nō rapui: tūc eroluebā. Et sic patet scā ratio. ¶ Tertio rōne ꝛc. Nam oīa tpe boies fugiunt mortes sed p̄cipue in solēnitatibus est eis molestio: ꝓpter multitudinem p sonaruz. Erat em̄ solēnitas pasche que erat p̄cipua sup omnes alias: In qua tenebant' iudei ex lege cōuenire de q̄busdā ciuitatib' ꝛ locis ad tēplū hierosolymis situm ad sacrificium celebrandū: q: p varias eoz captiuitates erāt satis disperſi p orbem. In italia. In asia. In africa. Quāto ergo ꝗs cōdemnatur ad mortē ꝓpter maleficiu: occurrente maiori concursu pplī: tanto maior ei insurgit pena cōfusionis ꝛ erubescētie: q: ꝓsiderat ꝙ qui vider alijs narrat. Et si pegrin' est reuertēs in p̄riam suā diuulgat ciuitati sue. Xps iesus passus est q̄n quasi tot' mundus pñs aderat festiuitati pasche. Iō sua passio fuit oībus nota ꝛc. ¶ Quarto rōne ꝛc. Nulla em̄ vilior apō iudeos mors erat morte crucis q̄ maledicebāt. Deut. xxi. Maledictus bō q̄ pendet in ligno. Sap. ij. Morte turpissima. s. crucis cōdemnemus eum. Sicut ꝛ apud nos est mors furca. Hac morte passus est ꝛc. Igit ꝛc. ¶ Quinto rōne ꝛc. Nā si oīb' mors est molesta: p̄cipue illis q̄ sunt in florida etate. Alexander magn' amarissime flemt videns se morti p ximū eo q: iuuenis: q: dī mors immatura. Xps passus est in etate iuuenili. xxxiij. annoz cū dimidio: vt ꝓphetauit Sybilla cumana. Igit ꝛc. Uñ ipe dicit Tre. i. O vos oēs q̄ transitis p viā: attendite ꝛc. Mane autem facto. s. feria. vi. cōuenerūt cēs populi cum senioribus plebis

UVA. BHSC. IyR_237

Et scribe cōsiliū faciētes querebāt falsum testimoniū ꝓtra dñm vt eū morti traderēt: vt possent accusare eum pylato. Et cū multi falsi testes fuissent falso locuti nō fuerūt approbati Nouissime aūt venerūt duo falsi testes dicētes ꝟ eū de duobus. Nos audiuimus eum dicentē Soluite tēplū hoc & in triduo reedificabo illud. Insup ipm accusamus: q: se fecit filiū dei. De istis impleta est ppbia Dauid. Insurrexerunt in me testes imq. Xps autem nihil ad ꝟ rndebat. O bone iesu q totū mundū docuisti & nūc siles. Dixit aūt ei Caypbas. Nōne vides in qntis isti te accusant. Nec eīm caypbe xps aliqd respondit. Indignatus Caypbas dixit ei. Adiuro te p deuꝫ viuum: vt dicas mihi si tu es xps filius dei viui. Xps aūt ne videretur nomē dei despicere: respōdit verbū hoc. Tu dixisti. q. d. Ita ē sicut dixisti: & tū si ego dixero non credes mihi. Uerūtamē ne excusationem habeatis supple o vos iudei: dico vobis q: videbitis filium hoīs. i. in meūn die iudicij venientem in nube ad iudicandū mundū Et direrūt ei iudei. Ergo tu es filꝰ dei. Respondit eis. Uos dicitis: q: ego sum. Tunc pnceps sacerdotuꝫ scidit vestimēta sua: volēs ostendere amorē legis dī. Blasphemauit. Quid adhuc egemus testibꝰ. Ad illi direrunt oēs. Reus est mortis. Tunc ceperūt eū & expoliauerūt: & eius oculos bindauerūt ipm ligātes ad colūnam. Quidā pcutiebāt eū in faciem dī. Quis est q̄ te pcussit? Quidam palmas in faciē dabāt Quidam spuebant in eum. Clama hic. O maria si scires quomodo de filio tuo male tractatur. De bac derisione & percussione impleta est ꝓphetia Isa. l. Faciem meam non auerti ab increpantibus & conspuētibus in me. O ibu benedicte ꝑ dura ꝑ aspera fuit tibi nox illa in qua a principio vsq̄ in finem quietem nescuisti. Uenerunt autē pncipes iudeorum et pharisei ad domum Caypbe & acceperunt xpm ligatū flagellatū & addurerunt eū ad domum Pylati. Scōm Crisostomuꝫ imperator romanus habebat duos vicarios quasi reges: scilicꝫ Pylatum & Herodem. Pylatus erat dominus hierlm: & Herodes in pūincia galilee: nec erant iudei: sed fozenses. Juxta Jacob ppbetiam. Non auferet sceptrū &c. Ductus ergo coram pylato dixerūt ei. Inuenimus hūc morte dignū. Cuꝫ esset in ptorio. Pylatꝰ exit ad iudeos foras & dixit eis. Quam accusationē facitis aduersus hoīem hunc? Responderūt ei. De tribꝰ ipm accusamus. Primo: q: pdicat falsam doctrinaꝫ: sꝫ mentiebantur: q: incap. Jo. viij. Ego veritatem loquor vobis &c. Secūdo q: pbibuit dari tributa Cesari: sed mentiebantur: q: Matb. xxij. Reddite q̄ sunt cesaris Cesari & q̄ sunt dei deo. Tertio: q: se facit regē iudeoꝝ & filiū dei. Audiēs hos sermones Pylatꝰ dixit eis Accipite eū vos & ꝑm legez vestrā iudicate? Responderūt iudei. Non licet nobis interficere quēquā. Ingressus Pylatus ad iesum dixit ei. Tu es rex iudeorum. Secunduꝫ re-

UVA. BHSC. IyR_237

migiū de duab⁹ p̄mis accusatōib⁹ Pilatus nō curauit inq̄rere. Non de p̄mo ꝙ scz p̄dicabat falsam doctrinam: eo ꝙ ip̄e esset gētilis non iudeus. Non de scd̄a: q̄ sciebat illud esse falsum. Sed tm̄ de tertia: ꝙ esset rex iudeoruz: eo ꝙ romani nomen regis a iudeis abstulerāt? Rn̄dit ei xp̄s. A temetipso h̄ dicis an alij tibi dixerunt de me. q. d. Cōcepisti hanc opinionem de me per temetipsum. Respondit pilatus. Nunq̄d iudeus ego sum: gens tua ⁊ pontifices tui tradiderūt te mihi et te accusant? Respōdit Jesus. Regnum meum non est de h̄ mundo. q. d. Non quero tp̄alē dn̄ationem. Dixit ei pilat⁹. Ergo rex es tu? Respondit iesus. Tu dicis: q̄a rex ego sum. Ego in hoc natus sum vt testimonium perhibeā veritati. Dixit Pilatus. Quid est veritas? Et non expectato respōso exiuit ad iudeos dicēs. Ego nullā cām mortis inuenio in eo. Et vt liberaret euz: dixit iudeis maximū esse peccatū contra innocētem iudicare. Blose dicūt ꝙ multa declarauit Pilato: ꝓpter que q̄rebat ei⁹ liberatiōem. Dicunt iudei. O pilate si non esset nisi commotio quam excitauit in populo: incipiēs a galilea vsq̄ ad huc meret̄ mortē. Audiēs pilatus ip̄m eē de ꝓuincia galilee gauisus est: eo ꝙ nō esset de sua iurisdictōe Unde misit ip̄m ligatū ad herodē: qui tūc venerat ad festum pasche. Tūc herodes interrogauit eum de multis s̄monibus: eo ꝙ audierat multa de xp̄o. At iesus nihil rn̄dit Qd̄ factum est duplici rōne. Prio quia ip̄m reputabat excōicatum: eo ꝙ occiderat Joh̄em baptistam Secūdo quia sciebat nihil ꝓficere ei: quia interrogabat xp̄m ex curiositate. De isto silētio cōpleta est ꝓphetia. Esa. li. Quasi agn⁹ coraz tondēte se obmutescet. Tūc vidēs non rn̄dere verbū: despexit ip̄m et vestiri fecit alba veste sicut fatuū. vnde fuit maxima iniuria. De ista derisione cōpleta est ꝓphetia. Jo. xij. Deridet̄ iusti simplicitas. vnde remisit ip̄m ad pilatum: quia non erat de sua iurisdictione. Et facti sunt amici in die illa: q̄ erāt antea inimici. De ista amicitia completa est ꝓphetia. Astiterunt reges terre ⁊c. Pilatus autem conuocatis sacerdotum principibus ⁊ alijs dixit Jam interrogaui istum. similiter ⁊ herodes nihil mali repperit: ideo ad me misit ip̄m. Tūc isti clamauerunt. Tolle tolle eū. Crucifige. Audiens pilatus furorem iudeorum conabatur trib⁹ modis liberare eū Primo: quia se fecit regē: ideo euz corripiā: vnde tradidit illū militibus flagellandū. vnde dicunt doctores ꝙ ligauerunt iesum denudatuz ad colūnam quandā coram iudeis ⁊ eū flagellauerunt a criter Cōpleta est ꝓphetia Esa. i. A plāta pedis vsq̄ ⁊c. Deinde īposuerūt capiti eius coronā spineā ⁊ induerunt eū purpura ⁊ circunderūt eū et sanguis currebat ad terram. Et clamabant ante illum coronatum Aue rex iudeoruz. Et spuebant in eum et dabant ei alapas. Et percutiebant caput eius. De ista coronatione impleta est ꝓphetia que

UVA. BHSC. IyR_237

dicit Esa.ij. Coronās coronabit te tribulatiōe. Et tūc pilatus ostēdit eum sic flagellatuz iudeis di. Ecce rex vester. q.d. Iuxta delictuz ⁊ vestram iniuriā q̄ se regē fecit puniri illum: vnde dimittatis euz abire. Clamauerūt oēs. O pilate crucifige eum. Tolle eū. Uidens demon tantā xp̄i patientiam dubitans an esset messias: et volens impedire passionē suā apparuit vxori pilati in somnis. Unde iudeis clamantibus crucifige: illa misit ad pilatuz maritū: dicēs illi. Nihil tibi ⁊ iusto illi. q.d. Nullo modo eū cōdēnes: magis eum dimitte. Multa enim sum hodie passa per visum ꝓpter euz. Quia vt dicit Raban⁹: demon apparuerat ei monēs eā terrorib⁹ ad liberationē xp̄i: volēs sic impedire hoīm salutē. ¶ Dubiū ponat̄. Utrum demon agnouit xp̄m esse veruz messiam. Scd̄o modo vsus est ad liberandū ip̄m. Erat consuetudo inter iudeos ꝙ omni āno in pascatis festo dimittebat̄ vnus de incarceratis ꝓpter honorem festi: quē ipsi petiuissent: an xp̄m: an barabam vellent liberare. Quē vult̄ de duob⁹ dimitti. Dixerūt oēs: barabā. Et pilatus dixit. Quid faciā de iesu qui d̄r xp̄s. Dicūt oēs crucifige. Et pilatus dixit. Regē vestruz crucifigam. Et iudei dixerunt. Nō habemus regē nisi cesarē: vnde caueas. Si hunc dimittis nō es amicus cesaris: ⁊ accusabim⁹ te de ꝓditione: quia oīs qui se regem facit: cōtradicit cesari. Quādo Pilatus audiuit hos s̄mones: ⁊ nihil proficeret ex verbis suis voluit complacere iudeis ne accusarēt eū. Tertio modo vsus est. Cum em̄ christus esset in palacio pilati. Pilat⁹ accepit iesum nudū flagellatū: ⁊ ostendit eis. vt sic ad compassionē mouerent̄: et dixit eis. Ecce homo: vz quē vultis indigne crucifigi. Oñde in hoc loco xp̄m sine cruce. At illi vidētes clamauerūt. Crucifige eū. Tolle eū. O iesu amantissime q̄ta fuit istoꝝ crudelitas iudeoruz: qui dedisti eis tot beneficia: et tamen dimittunt latronē homicidā barabam: te aūt crucifigunt. O mēs dura cur tam adamātina es: vt dño tuo compati negligas. Qui ꝓ compassiōe tua voluit crucifigi. O iesu mi quātuz nos dilexisti: sed te nos miseri nō diligimus. Sed vbi es o maria. Ubi habitas. An ignoras q̄ circa filiū tuū gerunt̄. O si sciuisset mortua nō dubito cecidisset in terrā: et hoc pre amore quē ad filium habebat. Od̄ audiēs pilat⁹ decreuit timore deduct⁹ sn̄iaz mort̄ dare qnā sn̄iam videbim⁹ infra.

Tertiū mysteriū d̄r ⁊c. Uidens nāq̄ pilat⁹ iudeorū furorem nō posse sedare q̄nimmo clamabant. Si hūc dimittis ⁊c. Accepta aqua lauit manus corā populo di. Innocens ego sum a sanguine iusti hui⁹ Uos videritis: Sup̄ quo Remigi⁹ Mos erat apud antiquos lauare man⁹ corā ppl'o: cū q̄s vellet ostēdere se immunē esse ab aliq̄ crimine: ita fecit pilat⁹. O pilate: aqua man̄ non lauaret hoc pctm̄: qr scis ꝙ ꝓpter īuidiā tradunt eū. Mat. xxvi. Sciebat aūt pilat⁹ ⁊c. Uidēs

UVA. BHSC. IyR_237

aūt ppl's pilatum quasi pauidum dixit ei. Sāguis eius sup nos ⁊ sup filios nostros. Dicūt quidā singulis annis in crucifixiōe dñi iudeos sanguinem emittere p posteriora. iuxta illud ps. Percussit eos in posteriora: opprobriū sempiternū ⁊c. Pilat' ergo sedens p tribunali ꝟm ordinem curie: sniam iuiustā ꝯtra iesum protulit vt crucifigeret: dicens sic. Nos pōtius pilatus pariterq; senatus populusq; roman' in hierosolymis vniuersaq; iudea locūtenens generalis: sedens pro tribunali ac volens Cesaris Augusti mandatisq; totius ppl'i romani obedire ac decreta ꝟuare. Jesum nazarenū ꝯspectui nostro astantē quez scribe ac pharisei crimīe lese maiestat' accusarūt: ac id p testes idoneos rite iuratos inꝛrogatosq; comprobarūt: put senatus cōsulta ac decreta clamant cōdemnamus Ducat' itaq; ad locū iusticie solitū. Et postq̄ cum multis verberibus cecideritis cruci appēdite tali mō vt eius anima a corpe separetur. Hec ille. Uidēs iudas xp̄m cōdemnatuz pnīa ductus: sed falsa: laq̄o se suspēdit. Sentētia autē crucifixionis fuit acerbissima ꝟm Augu. lib. de consensu euange. triplici ratione. Et Tho. in Cathena aurea simul cum glosa.

¶ Primo rōne onerationis.

¶ Scdo rōne associationis.

¶ Tertio rōne lamentationis.

¶ Primo rōne ⁊c. Crux xp̄i fuit valde onerosa ⁊ grauis. Que ḡuitas potest ostendi ex duob'. Primo ex longitudine: quia crux vt dr in hystorijs scolasticis in altitudine longa fuit q̄ndeciz pedū. Scdo ex materia: qr fuit de cedro cyp̄sso oliua ⁊ palma que ligna sunt magni pōderis: quā tñ patiēter iesus portabat. de hoc ligno crucis quomodo sit inuentū habet' in historia scolastica. ꝙ regina Sabba quādo venit videre Salomonē. vide in Uoragine. De hoc ligno cōpleta est figura Gen. xxij. De Jsaac qui portabat ligna: sed cū non posset portare: qr debilis erat iusserūt homini cireneo nomīe Simoni vt tolleret crucē iesu. Qm̄ vt dicit Tho. vbi. s. Cum sepius tentasset illam iesus portare: pre debilitate ferre āpli' nō potuit. Curre o aīa mea: curre velocit' ⁊ humeros tuos subige illi cruci: in qua iesus bon' operat' est salutē. Et videns iohānes ꝙ nō erat ampli' remedium euadēdi ne mr̄ posset cōqueri de ipso cucurrit bethaniā ad domum Magdalene vbi maria mater remāserat. Prio O mr̄ inq̄t mesta. O Magdalena: maria attonita vocat magdalenā O magdalena audi vocem vnam videt' vox iohannis. Ad fenestram respiciūt ⁊ vident iohannem ante ostium stantē. Quid est hoc. O mr̄ sancta filius tuus ducit' ad mortē Statiz maria cum magdalena veniunt ad ciuitatem hierl'm festine Et interrogant de filio. O fili mi vbi te inueniā: vnde iuit ad portā caluarie. ¶ Scdo xp̄i passio fuit acerba ⁊c. Associat' nāq; est duob' latronib'. ꝓphetia cōpleta ē Esa. liij. Et cū sceleratis deputatus ē. Unde dubium queritur. Utrñ con

UVA. BHSC. IyR_237

uenienter sit factum hoc. Rñdet Hiero. sup Mat. ꝙ sic. vt sic magꝭ esset confusus benedictꝰ iesus. Qꝛ sicut pro nobis maledictuꝫ crucis voluit assumere. sic ꝓ oim salute inter noxios quasi noxiꝰ crucifigeretur. Maria autē de domo pilati versus montē caluarie vadit tota lachrymabilis: ⁊ eūdo sanguinem filij sparsuꝫ ī terra videbat. Anteq̄ ad locū deuenissent sue occisionis mater eius afflicta ⁊ mesta obuiā illi processit volens ip̄m tangere. Quā vt filius aspexit merore confectam in terraꝫ cecidit fatigatus sub cruce. Ip̄a etiaꝫ mr̄ benedicta quasi mortua in terrā cecidit. Ob qđ in loco illo in huiꝰ facti memoriā capella a fidelibꝰ ꝯstructa est. que sancta maria de spasmo nuncupatur. In se aūt reuersa filiū nō agnoscēs dicebat Iohāni. Qualis est iohānes filius meꝰ. Respondit iohānes. Ille o mater bñdicta est: qui est sanguinolētus. O q̄lis dolor v̄ginis. O q̄lis passio erat illa. O maria dulcissima incipiūt verificari simeōis de filio tuo dicta etiā ⁊ de teip̄a. Et tuā ipsius aīam ⁊c. Cōpleta est ꝓphetia Esa. liij. Uidimus eum quasi nō habentē spēm nec decorē. Ubi sunt illi oculi peregrini: o iesu. Ubi illa facies tota iocūda. vbi capilli crispi. vbi barba rubicūda. Uidimus inq̄t ꝓpheta eū quasi nō habentē spēm nec decorem. Ecce scđa rō. ¶ Tertio rōne ⁊c. quia sequebat̄ eum multitudo ppl'i mulierū ac viroꝝ q̄ plāgebāt eū ⁊ lamentabant̄. Cū quibus ip̄e compatiēdo predixit futurā calamitatem ⁊ desolationē ipsius ciuitatis. Filie hierl'm nolite flere sup me: sed sup vosipsas flete et super filios vestros: qm̄ ecce dies veniēt in quibus dicetis. Beate steriles que nō genuerūt ⁊ vbera que non lactauerūt. Et hoc impletuꝫ est in obsidione ⁊ captione hierusaleꝫ a romanis: qñ tot milia fuerūt occisi ⁊ vēditi vsq̄ in hodiernū dieꝫ per mundū dispsi ⁊ vagabūdi: qui añ erāt peculiares ppl'i. Sꝫ merito. Querit̄ dubiū. Cur iesus christus magis voluit pati in hierusaleꝫ q̄ alibi. Ad hoc rñdeo ꝟm Aug. in li. de consensu euang. ꝙ hoc factum est duplici rōne. ¶ Prima qꝛ hierusalem erat locus a deo electus ad sacrificia sibi offerēda. Que q̄deꝫ sacrificia figuralia figurabant xp̄i passionē: que est verū sacrificium ad Ephes. v. Tradidit semetipsuꝫ oblationem et hostiā deo in odorē suauitatis. Et ideo qꝛ v̄tus passionis eius erat ad totū mundū diffūdenda: ideo in medio terre habitabilis pati voluit. i. in hierusalem. Unde in p̄s. Rex noster opatus est salutem in medio terre. i. hierl'm. que đꝛ terre habitabilis vmbilicꝰ. ¶ Secūda ratio: quia hoc maxime cōueniebat humilitati eiꝰ: vt sicut elegit vterū v̄ginis humileꝫ: iuxta illud. Respexit humilitatē ancille sue. Et sanctū p̄sepe in quo iacuit ⁊ plangere voluit. Iux̄ illud Amb. Uagit infans inter arta ⁊c. Et locū asine. iuxta illud zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam. Insuper columnaꝫ elegit in q̄ fuit derisus. Et turpissi-

UVA. BHSC. IyR_237

mum genus mortis crucis elegit: ita ꝑtinebat ad eiꝰ humilitatē ꝑfectā: vt in loco tā celebri ꝯfusionez maximā sustineret. Unde leo papa egregie in sermone ephie dicit: qꝛ formā serui susceperat. Bethleem ꝑelegit natiuitati ⁊ hierl'm passioni. Ille. Erat em̄ hierl'm metropolitana: ꝑncipalis sedes magisterij ⁊ sacerdotij. Unde in illa debuit pati ꝯfusionē: sꝫ nō in terra: sꝫ in aere .s. in mōte Caluarij: qꝛ vt dicunt aliq̄ glose Abraā immolare voluit ibi filiū qui figurabat futurā iesu xp̄i īmolationem. Et sic patet tertium mysterium.

Quartum mysteriū dr̄ crucifixionis: quādo fuerūt ꝑuenti in mōtē caluarie. qui est locꝰ iudicij vbi mali decapitabant̄: denudauerūt xp̄m benedictuz: ⁊ q̄ttuor milites diuiserūt vestimēta eiꝰ. sortē mittētes. De hoc cōpleta est ꝓphetia Dauid. Diuiserunt vestimēta mea sibi ⁊c. Que q̄dem vestis facta est a beata v̄gine ⁊ erat incōsutilis q̄ ipso crescente ⁊ ip̄a crescebat. Habēs ad quattuor angulos pallioꝝ fimbriā siue recamaturā: iuxta illud Nume. xv. Loquere filijs israel vt faciāt sibi fimbrias ꝑ quattuor angulos pallioꝝ ⁊c. Hanc vestē milites diuiserunt. Cogita aīa mea si potes qualis dolor fuit quādo extraxerunt camisiā que adherebat vulneribꝰ pellis sequebat̄ ip̄am: ⁊ riuuli sanguinis emanabāt. At ille stabat sicut mansuetꝰ agnus. Quo facto anteqū poneret se sup crucē: ad iudeos se vertit sic dicēs. Ppl'e meus q̄d feci tibi: aut q̄d molestus fui? Responde mihi. Ego ꝑ te flagellaui egyptuz cuz primogenitis suis: ⁊ me flagellatū ducis ad crucez. Ego te eduxi de egypto demerso pharaone ī rubro mari: ⁊ me tradidisti ꝑncipibꝰ sacerdotū. Ego te paui māna ꝑ desertum: ⁊ tu me cecidisti alapis et flagellis. Ego dedi tibi sceptrū regale: ⁊ tu meo capiti coronā spineam. Ego ꝓpter te ꝑcussi reges chananeorum: ⁊ tu ꝑcussisti caput meum arundine. Ego aquā de petra eduxi. Insurgentes ꝯtra te: hostes ꝓstraui. s. Seon regem amorreoꝝ et Og regem basan. Ego a captiuitate diutina. s. per septuaginta annos ꝓpter scelera tua ī babylonia ꝑ Esdran ⁊ zorobabel ad ꝓpria reduxi. Ego ex genere tuo carnem sumēs: regale soliū celi dimisi: vt tibi essem frater: tu autē parasti crucez saluatori tuo. Ego ꝑ ciuitates tuas: castra ⁊ vicos discurri: in tui vtilitatez laborās. Ego semꝑ in tēplo docui: que te saluū facere possent. Ego cecos tuos illuminaui: leprosos mundaui: clados erexi: obsessos a demonibꝰ liberaui. Surdis auditū restitui: mutis loquelā: infirmis sanitatē: mortuis vitā. Nūquid ī his molestꝰ fui. Precepta diuina declaraui: errores ꝯfutaui: vitia rep̄hendi: ꝯsilia ꝑfectōis adieci Quid vltra debui facere ⁊ potui: ⁊ nō feci. Heccine reddis dn̄o popule stulte ⁊ insipiēs. Pro his oībus beneficijs tibi collatis: parasti crucem saluatori tuo. In illa hora fleuisset pater si corpus habuisset ex compassione filij sui. Fleuerūt an-

UVA. BHSC. IyR_237

geli. Isa. xxxiij. Angeli pacis amare flebunt. Fleuit maria q̄ gladio doloris fuit pforata: toēs dolores ptus ⁊ mortis in passione filij fuerunt ei seruati. Fleuit petrus. Mat. xxvi. Egressus foras fleuit amare. Fleuerunt oēs apli. Iuxta illō Cristes erant apli. Fleuerunt oēs mulieres. Magdalena. Maria iacobi ⁊ Salome ⁊ relique mulieres Luce. xxiij. Filie hierlm: nolite flere sup me: sz sup vos flete. His dictis vertit se ad patrē voce pia dicens. Pater mi: hec est hora in qua qō ordinasti iplere incipio ꝓpter obedientiā tuā. Iudei aūt his finitis ipm ligauerūt sup crucem. Ille aūt vt agn' māsuetus regalia sua brachia extēdit. Et illas man' sanctissimas spōtanee crucifixoribus porrexit. Et aspiciēs in celuz dixit patri. Pater ignosce illis. Duz igit in cruce extendit. Un' accepit clauum ⁊ in manu sua posuit. Alter miles q̄ tenebat aliā manū videns ꝙ manus sinistra se retraxerat: et ꝙ nō attingebat ad aliud foramē traxit illā fortiter: ponēs pedē suū ad crucē ⁊ fortiter eum traxit cū tanta vi: ita ꝙ ossa pectoris nūerari poterant. Et sic affixit eā clauo. Malleorū aūt ictus audiebant ab illa mestissima matre: cuius cor ꝓsigebatur clauis illis acutissimis. Qui manus ⁊ pedes: ossa ⁊ carnes filij sui rūpebāt. Et sic in cruce extēsus dulcissimus spōsus dicebat patri. Suscipe sancte pater me dilectuz filiū tuū quē tibi offero in sacrificium immaculatū ꝓ salute humani generis. Ecce o pater mi: iam non amplius tibi offerunt legalia sacrificia byrcoz aut agnoz: sed caro innocētis filij tui. Triginta ⁊ tres anni elapsi sunt: q̄bus hāc crucē aspiciens in illā mozi ꝓ humani generis redēptione desideraui. De pedibus ⁊ manibus ꝓforatis ipleta est ꝓphetia dauid. Foderunt manus meas ⁊ pedes meos sm Bernar. xpus habuit tres lectos. Primum vtrum virginis in quo p nouē mēses stetit. Scōm sanctum psepe in sua natiuitate. Tertiū crucē in qua habuit tm̄ locum vt caput apodiare posset: iuxta illud Matb. viij. Vulpes foueas habēt ⁊ volucres celi nidos: filius aūt hois nō habz vbi caput reclinet. Unde idez Bernar. Circuire possum celū ⁊ terraz mare ⁊ oīa que in eis sunt: ⁊ nō inuenio te nisi in cruce o bone iesu. Ibi iaces. ibi cubas: ibi dormis in meridie. Hec ille. Pylatus aūt scripsit titulū lris hebraicis: grecis: et latinis: ⁊ posuit supra crucem. Jesus nazarenus rex iudeoz. ¶ Sed querit dubiū quare hac triplici lingua titulus ille fuit scriptus? Respōdeo sm Criso. Credibile ē multos gentiles simul cum iudeis in hierlm ꝓpter festum cōuenisse. Et ideo vt nullus ignoraret: nō in vna tm̄ lingua scripsit: sz in tribus. Dixerunt aūt pontifices iudeoruz pylato. Noli scribere rex iudeoruz ⁊c. Pylatus aūt. Quod scripsi scripsi. Et crux eleuata fuit ⁊ posita in foramine atq; plantata. In ipsa autem eleuatiōe pondus corporis p tres clauos vel p q̄truor sm quosdam sustentabat. Ideo mēbra illa

UVA. BHSC. IyR_237

incredibili cruciabant dolore. Sz et tunc mestissima mater filiuz intuens confusum: deformē grandi angustia plenū: in medio latronuz pendentē: adiutorio magdalene ⁊ iohānis quantū potuit ꝓpinquaz se fecit. Ubi cernēs filiū mutatum in facie: lachrimabiles voces dabat. Hoc exp̄ssit Jo. quando dixit. Stabat aūt iuxta crucem Jesu mr̄ eius: ⁊ soror matris eiꝰ maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Et q̄dā. Stabat mr̄ dolorosa iuxta crucez lachrymosa ⁊c. Canta ꝟsum. Erāt aūt turbe q̄ clamabāt. Pretereuntes clamabant mouentes capita. Uah qui destruis templū dei et in triduo reedificas illud. Salua temetip̄m. Si filius dei es: descende nunc de cruce. Alios saluos fecit semetip̄m saluuz nō potest facere. Sil'r vnus de his qui pendebant latronibꝰ: blasphemabat eū dicēs Si tu es xp̄s salua temetipsum et nos. Rn̄dit alter ⁊ increpabat euz dicens. Neq̄ tu times deum qui in eadem es damnatione. Preterea quedā glo. sup Tobiā dicit demonem stetisse sup crucis humeruz ⁊ ꝯsiderasse an xp̄s aliquā maculaz haberet. Unde ip̄e dicit Job. xiiij. Uenit em̄ p̄nceps mūdi huius ⁊ in me non habet quicq̄. Jesus aūt in tot ꝑsecutiōibus et maledict̄ dixit septem verba: maxime vtilitatis. ¶ Primuz verbum. Pater ignosce illis. Opere implens quod verbo docuit qn̄ dixit Mat. v. Orate pro ꝑsequentibus ⁊ calumniantibus. Sup quo verbo Bern̄. super Can̄. Flagellis cesus: spinis coronatus clauis confossus: opprobrijs saturatus: immemor tn̄ oīm dolorum clamat. Pater ignosce illis. Pater amantissime. Pater benignissime. A paterno noīe incepit filiꝰ et suo blandiens genitori: nil sibi negari ꝯcludit dicens. Ignosce illis. Nec ait examina pondera: sed ignosce: vt doceat nos nō debere pōderare: examinare: iudicare: sed pleno ore atq̄ efficaci opere indulgere. Ille. Hoc verbo p̄mo. Pr̄ ignosce ꝟz hier̄. plusq̄. ccccc. milia iudeoꝝ ad fidem sunt cōuersi. De hac oratione cōpleta ē ꝓphetia. Esa. liij. Ip̄e pctā multoꝝ tulit ⁊ ꝓ trāsgressoribꝰ orauit. i. ꝓ iudeis. Ecce primum verbuz: maxime charitatis. ¶ Scd̄m ꝟbuz fuit ad latronē: qn̄ ip̄e xp̄o dixit. Memento mei dum veneris in regnuz tuū. Et christus rn̄dit. Amen dico tibi: quia hodie mecū eris in paradiso. O felix promissio. O breuis tante felicitat̄ ad impletio. Nullus ante latronez h̄ verbū audiuit. Promissa siquidez fuit patribus ⁊ ꝓphetis et̄na vita per xp̄m: sed nulli sicut latroni ita breui spacio designata. ¶ Sz queritur. quomodo illa die fuit in paradiso: quia vsq̄ ad dies q̄dragīta nullus paradisum ingressus ē? Respondeo q̄ latro vidit diuinitatē: vn̄ paradisum habuit. Iste latro fuit ille q̄ xp̄m cū matre et Joseph in egyptū fugiētes a facie herodis liberauit eos de manu latronum: ⁊ eos sociauit vsq̄ ad locū securū. Et stās sic iesus in cruce audiebat querelas mr̄is dicentis. O fili mi olim aīe mee cōsolatio ⁊ gaudiuz:

UVA. BHSC. IyR_237

nūc autē gladius penetrabilior oī ense acutissimo. Fili mi quē nouē mēsibus in vtero tenui: quez puo lacte paui. quē toriēs infantem et paruuluz pannis inuoluit: in cuna reposui: et amorosis ampleribus strinxi inter vbera mea: z osculata sum. O q̄ infelix mihi et tibi facta est dies ista. Et q̄s poterit medere vulneribꝰ doloz meoz: z mitigare angustiā miselle matris tue: cum inspiciā te filiū meū vt lepzosuz factum: qui speciosus eras pze filijs hoim: maleficī z reū cum iniq̄s deputatū: qui sanctus sanctozum es vt fatuū z stultū cernor: in quo recōditi sunt oēs thesauri sapie deit vt hostem oim: q̄ oibus affabilis benignus z buman' semp extitisti. z sup oia videris oblit' mei vidue matris tue. Nam ecce iaz mozeris z nihil mihi dicis. Et quid faciam ego sine filio meo? Quo diuertaz? Ad quem confugiā? Tu mihi pater tu mihi frater: tu mihi blād' filius eras. Tu mee diuitie: tu mee delitie: tu mea gloria. O me desolatā: que tīn filiū in cruce video deficere. O amātissime fili loquere mihi matri tue. Loq̄re vt audiā vocem tuam cigneo canore dulciorem. Loquere inquā vt sic saltē audiēs verba tua patiētioz fiā ad toleranda pena q̄ me cruciat pro amore tuo. Nō deneges mihi qō postulo. Exaudi me: z verbo tuo cōsolare: ne deficiā in hac tribulatōe. O fili mi lumen oculoz meoz: cōdescendisti latroni: mīsericorditer loquēs ei. Acquiesce itaq̄ voto mīs tue: z dic mihi quid factura sim. Dixit ei militibus q̄relis loquebat' mestissimo filio: qui nō munerez patiebat penā ppter teneritudinem matris quā sentiebat amaricatā: ideo dicebat. O mi mater quō gaudia q̄ de me suscepisti puersa sunt tibi i luctū. Ubi sunt ageli i mea natiuitate canētes. Ubi pastores ad pse pe veniētes. Ubi reges orientales in cuna me adorātes. Ubi grata p xxtiij. annos vtriusq̄ cōuersatio z familiaritas. Unde ei dixit triplex verbū. Mulier ecce filius tuus. s. Jobes euāg. qui secū iurta crucez erat. Sup quo Ebrys. Non. d. mī q̄si si dulci' locutus fuiss forte cor ꝯgruis crepuisset. z Ebo. in cathēa aurea. q. d. oīs mīi sue. Usq̄ mō tui curā habui: sed memor tui tibi relinquo. s. Joh. Deinde cōmēdās eā discipulo dixit. Ecce mater tua q̄ d. Deputo te ad eius custodiaz. Et ex illa hora accepit eā discipulus in suā. s. curā z diligentiaz. Unde dicit Joh. Damas. q̄ dolores pt' z morz q̄ fuerūt ei pseruati in morte filij sunt ei cōicati. Fatigatus iam delicat' iesus: q: pdiderat q̄si totū sanguinē sitiebat: vñ dixit aliō verbū. ¶ Quartū verbū. Sitio. Sitiebat natural'r ppter penā: z spūal'r salutē nīam. Sup q̄ Bern. in ꝛbo. Sitio. O dñe q̄d sitis? Fidē vām? Salutē vestrā. Gaudium vestruz. Plus animarū vestraruz q̄ corpis mei cruciat' me tenet. Ille. Statiz dederūt ei milites bibere vinū cuz felle mixtū. ¶ Unde querit dubiū. Quare vino sic amaro potauerūt eum? Respōdit Nicolaus de lyra. Qō aliqui dicunt id factum fuisse

UVA. BHSC. IyR_237

vt citius xp̄s moreret̄. Et sic milites ab eius custodia citius liberarent̄: q̄ debebāt ip̄m custodire quousq; expirasset. Sed Nico. ip̄e dicit aliter ⁊ meli⁹. Nā legitur in quodā libro hebraico q̄ apud eos intitulatur Liber iudicū ordīarioꝝ. Qd̄ qꝛ Salomon dixerat Prouer. xxxi. Date sicerā merentib⁹ ⁊ vinū his q̄ amaro sunt aīmo: vt bibāt ⁊ obliuiscant̄ egestatis sue. Jō seniores iudeoꝝ statuerūt. vt cōdēnatis ad mortē daret̄ vinū aromaticū ad bibendū: vt facilius tolerarēt passionem. In hierusalem aūt erant matrone deuote que hoc vinū ⁊ sicerā id est potū iebriatiuū dabāt ex deuotione. Judei ḡ ex nimia crudelitate moti: tale vinū pro xp̄o datuz ⁊ alijs duobus latronibus: acceperunt sibi ⁊ biberūt De hac potatione īpleta ē ꝓphetia. Amos. ij. Vinū dānatoꝝ bibebāt. s. iudei: ⁊ loco ei⁹ posuerunt acetum cum felle mixtū. Cū ergo potū quereret xp̄s Sitio. Milites qꝛ biberant vinuz illud: miserūt ad villaz in pedemōtis caluarie ⁊ in domo mulieris petierūt vinuz venale. Qua dicente: q̄d vultis facere de isto vino? Dixerūt. Dare potū volum⁹ isti seductori q̄ d̄r xp̄s. Tūc illa accepit acetū ⁊ miscuit ei fel agni comesti sero p̄cedenti: ⁊ eis dedit. Tūc illi xp̄o dederunt ad bibendum. p̄s. Dederūt in escam meā fel ⁊c. Sed cū gustasset noluit bibere. Potuit virgo clamare qñ audiuit filiuz dicentē. Sitio. Heu mi fili quid audio? O vniuerse creature celi admiramini paup̄tatem filij mei: qui dicit sitio: ⁊ nō potest habere. Qui creauit oīa: q̄ est omp̄s nō habet ad bibendum. O fili mi: cur non possum tibi sitiēti ministrare? Cur tibi de pectore meo lac illud porrigere non valeo qd̄ totiēs dū paruul⁹ eras? suxisti. Silr ⁊ Magdalena flēdo dicit. O magister bone. O magister care: ⁊ cur ego indigna discipula hac tāta necessitate subuenire tibi nō possum? O dānata seuitia iudeorum. Ecce quō xp̄s ꝓtulit quartū dulce verbū. ¶ Quintū v̄bum fuit. Clamauit circa horam nonā: voce magna dicens. Hely hely lamazabathani. Qd̄ est īterp̄tatū hely id est deus meus. Lama. i. quare zabatani. i. dereliq̄sti me. Sup̄ quo gl̄. dicit: deū dereliq̄sse eū in morte qꝛ potestati p̄sequētium eū exposuit Subtraxit em̄ ꝓtectionē: sz nō soluit vnionē. De ista derelictione cōpleta est ꝓphetia Dauid. Qui me cōsolaretur non inueni. Non enim ꝯsolabant̄ eū sicut fieri solz morti addictos a ducētib⁹ Prīo nō iudei sed illudebāt cum principibus sacerdotū ⁊ blasphemabant. Scd̄o non gentiles: sed coronam spineam imponētes capiti. percutiebāt eum. Tertio nō discipuli qui fugerant ab eo ⁊ fidem amiserāt de ipso. Quarto non marie: que similiter perdiderant fidez. Non deniq; pater eternus consolatus est eum scilicet ad liberandum eum de manibus inimicorum: sed pro nobis tradidit illum scilicet volūtati eorum permittendo agere quecunq; crudelia voluerunt. Ideo clamauit Hely hely. Quidam autem

UVA. BHSC. IyR_237

scilicet Romani milites: ꝑm Hiero. idioma hebraicū ignorantes dicebāt. Heliā vocat iste. Uidēs aūt ꝓphetias īpletas dixit aliud verbum. ¶ Sextū verbū fuit. Consumatū est. i. totū feci ꝓpter qđ veneraz. s. vt patri obedirē. Ad philip. ij. Factus est obediēs vsq; ad mortem. Sup quo Augu. Xp̄s ne perderet obediētiā: ꝑdidit vitā. Cōsumatū est. s. p̄coniū patriarcharuz. Cōsumatū est: locutio ꝓphetaruz. Cōsumatum est. Figure ꝓphetie. Consumatū est: opus redēptionis humane. Cōsumatū est i. corpus meū iam mortuū est. Consumatū est. i. Ade peccatū: qui inobediens pomū comedit. Cōsumatū ē: videlicet vet⁹ testamētū. Hoc dicto sol obscuratus est: qꝛ a scđa hora tenebre facte sunt sup vniuersaz terrā: vsq; in horā nonaz. Uelum templi scissum est in duas partes. Petre crepuere. Terra mota est. Uñ oīs creatura cōpati xp̄o visa est. In hora aūt nona: cū clamore clamauit voce magna ꝟbuz septimū. Pater in manus tuas cōmēdo spm̄ meū. Et inclinato capite: tradidit spm̄. Canta hūc versum. Et aīa illa sanctissima a corpore exiuit: ⁊ ad lymbum sanctorum patrum descēdit. ¶ Crucem hic ostende. Diuus Ber. Ascēdit xp̄s in altū crucis: vt ab oībus videret̄. Uoce magna clamauit: vt ab oīb⁹ audiret̄. Clamori lachrymas addidit vt hō ei cōpateret̄. Uidēs aūt maria filiū mortuū: fecit planctū sup oēs ciuitates. O hierusalē cui filius me⁹ tot: et tāta fecit in miraculis: in p̄dicationib⁹: ipsum occidisti. O capharnaum. O galilea. O effrem: lugete filium meū mortuum. Hic est qui tot ⁊c. Uidētes aūt scti patres christum. O quāta leticia. O q̄ta iocūditas Uñ dixerūt illud Augu. Aduenisti redēptor mūdi aduenisti quē desiderātes quotidie expectabamus. Descēdisti ꝓ nobis ad īferos: noli nobis deesse cū reuersus fueris ad superos. Ecce quō xp̄i passio ⁊c.

Quintū dr̄ ⁊c. Uidētes iudei ⁊ alij forēses tot mirabilia in ei⁹ morte: q̄ terra tremuit: monumēta sūt apta: ⁊ sol obscurat⁹: territi sūt. Et tūc Cēturio exclamauit dicēs. Uere filius dei erat iste. Uñ cōuersus est ⁊ plures reuertebātur hierl̄m flētes: tōdentes pectora sua: quia parasceues erat. i. dies veneris. In cui⁹ vespa incipit solēnitas sequētis sabbati. Judei vt nō remanerēt corpa sabbato in cruce. Rogauerūt pylatū: vt frāgerent̄ crucifixoꝝ crura: ⁊ de cruce tollerent̄ eorum corpora. Uenerūt ergo milites ⁊ fregerūt crura latronū. Ad iesum aūt cū venissent: vt viderūt eū iam mortuū: nō fregerūt ei⁹ crura: vt ꝓphetia ei⁹ ꝯpleret̄. Exo. xij. Os nō cōminuetis ex eo. i. agno: q̄ xp̄m figurabat. Unus aūt militū: scz Longinus lancea lat⁹ eius aperuit: ⁊ ꝯtinuo exiuit sanguis ⁊ aq̄. Sanguis ad nr̄am redēptionem: aqua ad peccatoꝝ ablutionē Que quidem aqua et sanguis ꝑm Tho. in. iij. par. q. xlvi. fuit miraculosus Quod quidem optime factum est: quia sicut de costa Ade dormiētis

UVA. BHSC. IyR_237

facta est Eua: vt inq̄t glo. inter linearis: ita de latere xp̄i dormiētis in cruce formata est eccl̄ia: que sanguine redimit̄: aqua lauat̄. Hec ille. Uñ iste longi⁹ visum recepit: q̄ sanguis tetigit oculos ei⁹. Uñ ⁊ ob hoc cōuersus est ad fidē: ⁊ pro ipsa tandē martyrizat⁹ est. Joseph aūt cum esset discipl's xp̄i. occulte iuit ad amicū suū Nicodemū: q̄ et ip̄e discipl's xp̄i erat. Et ambo de licētia Pilati deposuerūt corp⁹ iesu de cruce. O q̄s explicare posset īmēsum dolorē marie: que tota lacbrymabilis rapuit eius sanctissimum corp⁹ in gremio: ip̄m ꝑ singula mēbra deosculādo di. O caput sctissimū: qd̄ totū mundū docuit: illuminauit: rexit: īfinita bona ei cōtulit: et nūc te video spinis coronatū. O manus sanctissime. O pedes sctissimi. Dic ꝑ singula mēbra. Silr̄ et hoc faciebāt alie marie. Que accepto vnguēto ip̄m vnxerunt. Et posuerunt eū ī monumēto nouo. Duxerūt aūt Mariā domū ī brachijs suis q̄si mortuā. Hoc ꝑacto: accipias corrigiā quā pones ad collum. Et ex ꝑte ppl'i genib⁹ flexis mīam pete. Ip̄m deosculando ꝑ singula mēbra: sic dicendo. O bone iesu ex ꝑte bui⁹ ppl'i ciuitatis. osculor id sanctuz caput. Ex ꝑte ppl'i. O bone iesu. oscl'a eas sctās man⁹. Sic ꝓseq̄re ꝑ oīa mēbra. Et in fine dic. Te precor o dulcissime iesu ꝑ tuaz sctissimā passionē: vt huic ppl'o tribuas oīm pctōꝝ suoꝝ remissionez in presenti: ⁊ gl'iaz in futuro. Amē.

¶ In die iocundissime resurrectionis. De gl'iosa xp̄i resurrectione.

Esuz queritis nazarenū crucifixuz: surrexit nō est hic. Mar. xvi. Quantum fuerit gaudiosa: festiua et iocunda: resurrectio filij dei: in presenti die. N. satis aꝑte declaratur. si dulciter contemplemur tripudia ⁊ leticias: quas fecerūt oēs creature in ipsa resurrectione: ſm Tho. ⁊ Alber. tres sunt differentie creaturarum. Primo superiores: vt angeli. Hi letati sunt in resurrectione xp̄i: quia videbant sanctos ab inferis extrahi: ⁊ sedes vacuas repleri. Unde ecclesia. Exultet iā angelica turba celorum. ¶ Secundo creature medie. i. homīes bui⁹ vite letati sunt: vt apostoli. Ecclesia canit. Gauisi sunt discipuli. Et de mulieribus: ecclesia canit. Ille dum pergunt ⁊c. ¶ Tertio creature īferiores. i. sancti patres in lymbo: qui educti sunt a densis: tetris: et caliginosis ergastulis: ⁊ carceribus lymbi: quem videntes euz suscitatum. dixerunt illud Augu. Aduenisti redemptor mundi quez desiderantes quotidie expectabam⁹ Descendisti pro nobis ad inferos. nali nobis deesse duz reuersus fueris ad superos. Ille. Et nos debemus gaudere et exultare. Ad hoc inuitat dauid in p̄s. quem ecclesia sepe replicat in officio p̄senti. Hec dies ⁊c. Hec est dies in quo patres sunt liberati. Hic est in quo apostoli et mulieres gauise sunt. Hic ē in quo salus nostra completa est.

UVA. BHSC. IyR_237

Ad hāc exultationem inuitāt nos omnia. Uidemus arbores florere: aues in nemoribus canere: terraz ꝓferre flores suos. Maxim⁹ in sermone in resurrectiōe xp̄i aer salubrior. sol candidior. terra fecūdior facta est. In ip̄a nāq; oīa elemēta gloriant̄. Nam ⁊ ip̄m solē arbitror in hac die solito clariorez. Necesse est em̄ vt sol in eius resurrectione gaudeat q̄ in ei⁹ passiōe cōdoluit. Ille. De qua quidē resurrectione: tria dulciter cōtemplabimur.

¶ Primū. dr̄ cōgruitatis.

¶ Scd̄m. dr̄ expectabilitatis.

¶ Tertium. dr̄ iocunditatis.

Primū ⁊c. Dubiuz querit̄ Utrū fuit necessariū xp̄z a mortuis resurgere. Respondet Tho. iij. par. q. liij. ar. i. Qd̄ sic quītuplici rōne.

¶ Prima est ꝓpter diuine iusticie commendationem.

¶ Scd̄a ē ꝓpt̄ desolatoꝝ ꝯsolatōez

¶ Tertia ē ꝓpt̄ fidei nr̄e īstructiōez

Quarta ē ꝓpt̄ vite nr̄e īformatōez

¶ Quinta est ꝓpter figurarum veterum impletionem.

¶ Prima est ⁊c. Una maxima est in Theo. Qd̄ iusticia diuina ⁊ humana req̄rit: vt merito reddat̄ p̄miū. Et merces labori Et exultatio hūilitati. Math. xx. Uoca oparios et redde ⁊c. Et Luc. i. Exaltauit hūiles. Et. xviij. Qui se hūiliat: exaltabit̄ Et. i. Petri. vi. Humiliamī sub potenti manu dn̄i: vt vos exaltet in tp̄e visitatiōis. Et eccl̄iastici. iij. Quāto maior es: hūilia te in oīb⁹ et corā deo īuenies gr̄am. Jō ⁊ cano. vij. q. i. Ibi. ⁊. xv. q. i. Firmissime. Et. xij. q. ij. Charitatē: dr̄ Justū est vt illi consequant̄ stipēdiū qui laboris impenderūt obsequium. Et in auten. de iudicibus. §. ne autez col. vi. dr̄. Labor nō dz esse sine fructu. Ad ꝓpositum. Xp̄s in corpore multū laborauit: ⁊ multas: ⁊ īfinitas angustias sustinuit. ⁊ vsq; ad infimū humilitatis. s. mortis se humiliauit. Ideo necessariū ⁊ congruū fuit: q̄ eius corp⁹ resurgeret. et premiū sue hūilitatis reciperet Et hāc rōnem tāgit apl̄s. Phil. ij. Factus est obediens vsq; ad mortem: mortē aūt crucis. Propter qd̄ et de⁹ exaltauit illū ⁊ dedit illi nomen ⁊c. Christus se humiliauit super oēs creaturas. Qr cū eēt diuinus ⁊ īuisibilis: induit hac nostra ignobili carne mortali: Hūiliauit: matrem humilem eligēdo. Humiliauit: in ꝑuo tugurio nascēdo. Humiliauit: sacramenta humilitatis. scz circūcisiōis ⁊ baptismi suscipiēdo. Hūiliauit: virgini matri ⁊ Joseph. se subijciēdo. Humiliauit humiles piscatores sibi sociādo. Humiliauit: in predicatiōe gl̄iam patris q̄rendo. Humiliauit: mundat nos honores spernēdo. Hūiliauit: cōuersando ⁊ pedes discipuloꝝ lauādo. Humiliauit deniq; cōtumelias. ꝟbera. sputa. crucē. ⁊ mortez abiectissimaz patiendo. Humiliauit tantū se. Ut voluit ip̄am hūilitatē ꝓ matre: pro sorore: patiētiaz ꝓ filia: fidem ꝓ socia ⁊ familiari cōpassionem: cū itaq; se tantū humiliauerit: meruit ⁊ debuit sublimari in p̄miū tāte hūilitat̄. Un̄ ip̄e dicit p̄ri. p̄s. cxxxij. Dn̄e ꝓbasti me. s. per

UVA. BHSC. IyR_237

dolores. Tu cognouisti sessi. me. i. approbasti gl'iaz resurrectōis mee Uñ pz prima rō. ¶ Scda ꝛc. Hunc ordinē seruat diuina iusticia ꝙ nūꝙ ꝑmittit suos amicos in tribulationibus frangi quin det eis ꝯsolationes. Uñ ps. Scdm multitudinē doloꝝ ꝛc. Et Tob. iij. Post tēpestatem tranquillū facis: ꝛ post lachrymationē ꝛ fletum: exultationez infundis. ꝛ. ij. Coꝝ. i. Sicut abūdant passiones xpi in nobis: ita ꝛ ꝑ ipm abūdat ꝛ ꝯsolatō nostra. Hiero. super ps. Quot vulnera patimur tot ꝯsolationes meremur. Ad ꝓpositū Apl'i remanserunt tristes de morte xpi. Ecclesia canit. Tristes erāt ꝛc. Et tres marie: et virgo maria que q̄si mortua remanserat pre dolore Unde fleuere oēs. Fleuit petrus. Mat. xxvi. Egressus foras ꝛc. Fleuere mulieres. Luc. xxiij. Filie hierusalem nolite ꝛc. Fleuere angeli. Isa. xxxiij. Angeli pacis amare flebūt. Cū igit oēs tristes fuerīt morte eius: dignū erat vt cōsolarentur Qd factū est qñ a mortuis resurrexit: vt hodie q̄ letati sunt. ¶ Tertio rō ꝛc. Ex hoc em̄ ꝙ xps mortuꝰ est ꝛ resurrexit. fides nostra cōfirmata est. Ubi notandū ꝙ inter oēs articulos fidei: articulus resurrectionis fuit valde icredibilis maxime gētilibꝰ: etiā apl'is ad tps. Uñ pbs in postpdicamētis. A priuatiōe ad habitū nō fit regressus. ꝛ. l. q̄ res. §. areā. ff. de solu. Homo mortuus nunq̄ reuiuiscit. Uñ apl's pdicans atheniensibus: dum xpm pdicaret audiebant eū libēter: qꝛ bñ loq̄batur. Sed qñ dixit de resurrectione xpi ꝛ alioꝝ mortuoꝝ dixerunt. Nouoꝝ demonioꝝ videt annunciator esse. Act. xvij. Ideo si xps nō resurrexisset a mortuis inanis eēt fides nr̄a ꝛ vacua: qꝛ incredibilis fuisset Uñ apl's. i. Coꝝ. xvi. Si xpus non resurrexit: inanis est ꝛc. Unde ipse dicit pr̄i in ps. Que vtilitas in sanguine meo: si descēdo in corruptionem. Glo. Nulla certe: qꝛ caput nostre future resurrectiōis. Ubi nota sm Alber. ꝙ duplex est spes resurgentium. Una est impfecta vt lazari: qꝛ erat iterum moriturꝰ. Jo. ix. Alia est xpi q̄ fuit vera resurrectio: ꝛ spes nostre future resurrectiōis ꝛ caput ipius resurrectiōis. ¶ Quarta rō ꝛc. Per hoc em̄ ꝙ xps resurrexit: dedit figurā nr̄e resurrectionis dupliciter. Primo: qꝛ sicut ille amplius nō morit. Ro. vi. Xps resurgens a mortuis iam nō ꝛc. ita ꝛ hō spūaliter nō debet amplius mori pctō mortali. Et cū xpo dz resurgere hodie d sepulchro pctī. Scdo sicut em̄ inchoauit hodie vitā imortalē ꝛ nouā: ita hō incipe aliā vitā. Nō differre resurrectionē suā spūalem vsq̄ in senectutē: qꝛ talis resurrectio hz difficultatē. Difficile em̄ ꝯuertit q̄ i pctō iueterat. Uñ sap. Prouer. xxij. Adolescēs iuxta viaz suam ambulans: etiam cum senuerit nō recedet ab ea. Neq̄ vsq̄ ad mortem: qꝛ talis conuersio habet dubietatē. Jō Aug. de pe. di. vij. c. Si q̄s positꝰ. dubitat de pnīa eoꝝ quos penitet in extremis: qꝛ tunc tales vident potiꝰ penitere timore pene ꝙ amore iusticie: iō eoꝝ pnīa dubia esse dr̄. Non dz differre post

UVA. BHSC. IyR_237

mortē: qꝛ talis cōuersio hꝫ impossibilitatē. Talib⁹ di. dñs. Prouerb. i. Uocaui ⁊ renuistis. Et infra. Ego quoqꝫ in interitu vr̄o ridebo. Tūc inuocabūt me ⁊ nō exaudiā: mane ꝯsurgent ⁊ nō inueniēt me. Inuenient q̄dem dānati deū ⁊ nō inueniēt Deꝰ em̄ est in mūdo ꝑ mīam: in celo ꝑ gl̄iam: in inferno per iusticiam Non poterunt igit̄ ip̄m inuenire vt miseratorez: qꝛ hoc modo inuenit̄ in mūdo. Nec vt glorificatorem: qꝛ hoc mō inuenit̄ in celo. Sꝫ vt iudicem ⁊ tortorē: qꝛ hoc mō est in īferno. Usqꝫ in p̄ñtiaꝝ o ꝯcubinarie tenuisti feminā: repelle foras. O vsurarie sine vsuras. O odiose parce inimico. O auare bñ fac. Et sic practica prout videt̄. Ad Ephe. iiij. Renouamini in spiritu mētis vestre. Et. i. Re. ij. Recedent vetera de ore vestro. Sꝫ nō sunt renouati q̄ non sunt hodie cōicati: nec ꝯfessi. Quomodo ausus es hodie accedere ad mēsam sine cōmunione. O in infamis: o spurij: video te o infamis.

¶ Sexta rō ⁊c. Ut īpleant̄ figure ꝓphetaruꝫ: que sunt principal'r due

¶ Prima de Jona ꝓpha: q̄ missus fuit a deo ad p̄dicādū Niniuitis: sꝫ renitebant̄ diuine voluntati. Bene misit se in naui: et a nautis missus est in mare in ventre ceti: vbi stetit trib⁹ dieb⁹: ⁊ totidē noctib⁹: ⁊ postea resurrexit. Moral'r. Jonas est xp̄s. q̄ missus est a deo ad p̄dicādū pctōribus: sꝫ timēs mortē nolebat Mat. xv. Pater si possibile ⁊c. Respondit pater. Uolo ꝙ patiaris in cruce: in qua q̄dem mortu⁹ est. Et in vētre terre stetit trib⁹ dieb⁹ ⁊ noctibus. His cōpletis postea resurrexit. Uñ pꝫ p̄ma figura resurrectōnis xp̄i. ¶ Scd̄a fuit de Sansone. Judi. vi. Qui missus in carcere dormiuit vsqꝫ ad mediā noctē: ⁊ postea surrexit: ⁊ portas ciuitatis cū seraturis asportauit in montē. Moraliter. Sanson est xp̄s in carcere terre posit⁹: sꝫ ī nocte media. i. versus aurorā: duas portas. i. aīam ⁊ corp⁹ asportauit in montē celi empirei qñ hodie surrexit. O xp̄e fortissime: o leo terribilis: o aggressor viaꝝ dep̄daris inferos: sctōruꝫ patrum dormientiū. Sil'is factus est leoni rugiēti clamando alta voce Foras egredimini: o miseri incarcerati. Ubi nota. Qd̄ xp̄s surrexit.

¶ Primo velociter.

¶ Secundo veraciter.

¶ Tertio potenter.

¶ Quarto patenter.

¶ Quinto misericorditer.

¶ Primo velociter: qꝛ noluit differre vsqꝫ ad finē mundi: vt nos faciemus: sꝫ hodie vt esset figura nr̄e resurrectiōis. ¶ Scd̄o ⁊c. s. in corpe ⁊ aīa. ¶ Tertio ⁊c. tam potēter ꝙ ei⁹ resurrectio fuit cā nr̄e resurrectionis q̄ fit in p̄ñti: et q̄ erit in futuro. ¶ Quarto ⁊c. i. manifeste. In ipsa die resurrectionis quinquies apparuit. Primo matri q̄ se macerabat in fletibus. Johan. xx. Secundo marijs que erant multū anxie. Math. vlti. Tertio Petro. Luce vlti. Quarto discipulis euntibus in emaus. Luce vltimo. Quinto discipulis cōgregatis. Luce. xx. Sexto miseris: qꝛ apparuit tribulatis: vt eos consolaretur.

UVA. BHSC. IyR_237

Secundum mysteriū ꝛc. A quattuor generib⁹ ꝑsonarū fuit desiderata vt habent theologi.
¶ Primo a sctis pr̄ibus
¶ Secundo a sanctis mulieribus.
¶ Tertio a sanctis apl'is.
¶ Quarto a sanctis angelis.
¶ Primo ꝛc. qꝛ cū stetissent in lymbo iam ꝑ sex millia annorū ꝛ sciuissent xp̄m natū ꝑ p̄conem Johānez bap. cū ingenti gaudio affectabāt ip̄m videre. Hoc aūt desideriū cōpletum est: qñ a carcere fuere liberati. ¶ Sed merito dubiū queritur Utrū fuit ꝯueniēs xp̄m ad lymbuz descēdere ꝛ visitare illos p̄res? Rñdeo ꝙ sic duplici rōne. ¶ Primo rōne sui. Hoc hz vera amicitia: vt nō solū diligat tp̄e ꝓsperitatis: sz etiā aduersitatis. Prouer. vij. Oī tp̄e diligit q̄ amic⁹ est. Et in aduersitate magis cognoscit amic⁹. Fuit ergo cōueniēs ꝛ legi amicitie cōsonans vt visitaret tribulatos qui erāt in lymbo ꝛ eos liberaret. qđ petebāt zacha. i. Illuminare his ꝛc. ¶ Secūdo rōne victorie vt ꝑfecte triumpharet de dyabolo. Tunc em̄ q̄s ꝑfecte triūphat cōtra aliquē: qñ nō solū vincit eū in campo: sz aufert sedez regni sui ꝛ domū suā. Xp̄s triūphauit ꝯ dyaboluz in cruce: ꝛ vicerat eū. Ideo vt ꝑfecte triūpharet đ eo: voluit etiā auferre sedem regni sui: ꝛ ligare euz in domo sua q̄ erat infernus. Uñ descendit et diripuit oīa sua. Uñ p̄s. Uincula eoruz dirupit. Et alibi. Contriuit portas ereas ꝛc. Sz nota. Qđ ad quattuor loca descendit in hoc triduo. Primo ad locuz damnatoꝝ: ꝛ eos increpauit stans in porta inferni. O iuda. O cayn. O dānati q̄ indignos vos fecistis ꝛc. Scđo ad locū pueroruz vbi nō est ignis ꝛ eos confortauit: qꝛ nō erāt de numero dānatorum. Tertio ad purgatoriū: vbi est pena sensus ꝛ dāni. Sed vtruz oēs liberauerit: an partē. Ad hoc ē duplex opinio. Una dicit ꝙ sic: qđ ꝓbat tali medio. De rege coronato q̄ oēs captiuos liberat. Et de papa nouiter creato: dat largas indulgētias: Ita xp̄s pater nr̄ oēs liberauit a loco illo. Alia opinio est Tho. iij. ꝑte q. lij. ꝙ nō oēs: sz tm̄ illos q̄ penitētiam cōpleuerant vsq; ad illud tp̄s Si xp̄s de purgatorio nō extraxit aīas oēs: minus francisc⁹: qđ minores p̄dicant. Uidēs lucifer spoliantem eū locum totus admirans petijt ab eo tria. Primum.
¶ Quis erat.
¶ Quid vellet facere.
¶ Quandiu vis hic habitare.
¶ Ad primū xp̄s rñdit. Non cognoscis me. Ego tñ bene cognosco te. Tu es lucifer q̄ mihi voluisti eq̄parari. Qui Adā tētasti. Qui me etiā in deserto ꝛc. Qui seducis totū mūdum. Qñ lucifer hoc intellexit: dixit. Mirum ꝙ nō indicasti ꝛc. Ego stabo q̄tum Jonas stetit in ventre ceti ꝑ. xl. horas. ¶ Quid vis ꝛc. Respondit xp̄s. Uolo te spoliare ꝛ incarcerare. Tunc lucifer dixit. Uere nō facies ꝛ currit ad lymbū nuncians alijs aduentū istius. Tunc Dismas latro cū cruce venit ad ostiuz clamans. Attolite portas p̄ncipes vestras ꝛc. i. ſm Tho. O principes

UVA. BHSC. IyR_237

inferni auferte potestatem vestrā qua hucusq; detinebatis aīas patrum in lymbo ⁊ tenebris reclusas Rñdit lucifer. Uere nō faciaz. Cui latro. Per xp̄i sanguinē: ꝑ caput: ꝑ corpus: per crucem xp̄i ingrediar hunc locū. Audiētes scti p̄res has voces in q̄nq; ꝓcessiones venerūt supplicare xp̄o suscitaret ⁊ eos educeret. ¶ Pr̄ia p̄riarchaꝝ. Adā. Mathusalē. Noe. Abraā. Isaac. Jacob di. p̄s. Surge dñe in requiē tuā ⁊c. O iesu. ¶ Scd̄a ꝓphārū. Moyses Samuel. Jere. Isa. Dañ. Baruch. dicens. Exurgat deus et dissi. ⁊c. ¶ Tertia sacerdotes. Aaron. Eleazar. Melchi. di. Exurge dñe adiuua nos. ¶ Quarta regū. Dauid. Josue. Caleph. Exurge quare obdormis ⁊c. ¶ Quinta mulieres. Eua. Rebecca. Rachel. Maria Michol ⁊c. Respōdit xp̄s. Propter miseriā inopū ⁊c. Tūc fracte sunt porte inferni: ⁊ p̄res xp̄m vidētes di. Gloria tibi dñe: qui surrexisti ⁊c. O q̄ntum gaudiū qñ viderunt se liberatos a loco illo pleno tenebris ⁊ merore. ¶ Scd̄o a sctis mulierib⁹ desiderata: in euangelio hodierno dicitur. Quod mulieres hodie valde mane venerunt ad sepulturam cū aromatib⁹ vt vngerent eū. Ubi notatur amor: verus earum ad xp̄m Pauci em̄ sunt qui diligunt inimicum in vita: q̄ quasi oēs amant amicum ꝓpter sua: nō ꝓpter se. Unde Ouidius. ij. de ponto. Uulgus amicitias vtilitate ꝓbat. Pauciores qui amēt in morte: immo sepe filij parētibus aduersant̄: ⁊ vxores viris ⁊c. qñ in morte aliqua volūt ordinare. Paucissimi q̄ post mortem: q̄ post modicum tp̄s obliuiscuntur amicum. Iste autē sancte mulieres dilexerunt xp̄m in vita: q̄ seque bant̄ eum predicantem. Lu. viij. Dilexerūt i morte: q̄ sociauerunt eum in cruce pendentem. Joh. xix. Stabat aūt iuxta crucem mater eius: ⁊ soror mr̄is eius: maria cleophe: ⁊ maria Magdalene. Dilexerunt etiā post mortem. ideo vnguenta parauerūt ⁊ venerūt ad sepulchruz vt vngerent ⁊c. Cōsuetudo erat iudeorum vngere corpa mortuoꝝ vt conseruarent̄ a fetore incineratione: vermiū corrosione. Sed deuote mulieres erant decepte: q̄ cū corpus esset imbalsamatuz deitate: si ꝑ mille annos iacuisset in terra: nō potuisset putrefieri nec corrodi a vermibus. Sed que erant. Maria magdalena. Maria Jacobi minoris. Maria Salome Sz quare beata virgo nō venit cū istis mulierib⁹? Rñdet Ber. triplici rōne. ¶ Prima: q̄ in ꝑasceues tm̄ se macerauerat ꝑ mortez filij ⁊ fleuerat q̄ pre nimia debilitate sustinere se nō poterat. Unde s̄m Ber. oportuit vt de loco passionis inter man⁹ discipuloꝝ tanq̄ mortua deferetur domum. ¶ Scd̄a: q̄ nō potuisset sustinere videre sepulchruz quin gladius doloris ꝑforasset ⁊c. ¶ Tertia: q̄ sciebat ip̄m resurrexisse ⁊ in monumēto nō esse. Cum ergo irent ad monumētū mutuo di. Quis reuoluet nobis ⁊c. Erat q̄ppe magn⁹ ⁊c. Inuenerūt lapidē reuolutū: ⁊ iuuenē a dextris sedentē: quē vidētes timuerūt. Sz q̄rit̄ cuz

UVA. BHSC. IyR_237

tam ex etate iuuenili: q̄ ex fulgore
⁊ luminosa p̄ntia: delectabilis ⁊ io
cūda fuerit apparitio angeli: quō
mulieres fuerūt timore percusse.
Ad hoc sacri doc. dicunt: q̄ hec est
differētia inter apparitionē boni ⁊
mali angeli: q̄ bon⁹ angel⁹ in p̄nci-
pio terret ex suo fulgore in medio
cōfortat ex sua allocutōe: in fine le
tificat ex sua iocūda visione. Pro-
priū autem mali angeli: est terrere
multū in p̄ncipio ex sua apparitōe
ī medio terrere magis: ex sua allo
cutiōe: in fine terrere maxīe ex sua
horribili visione. Sic fecit iste an-
gel⁹ bon⁹ ad mulieres. In p̄ncipio
terruit: ꝓpter rē grandē ⁊ insolitaꝫ
tñ immediate ꝯfortauit di. Nolite
expauescere. Scio em̄ ⁊c. Ubi no-
tādū q̄ postq̄ angel⁹ instruxit mu
lieres de resurrectione: ipse mente
cōsternate abire ceperūt: nō capa
ces tanti mysterij estimarūt illud
sublatū ⁊ positū in aliquo vili loco
Uñ magdalena que amabat xp̄m
ardētissimo amore supponēs pro
certo illud sublatū: cucurrit nun-
ciare petro: ⁊ Jo. di. Tulerūt dñm
de monumēto ⁊ nescim⁹ vbi posue
runt eū. Illi cucurrerūt: sed iohes
citi⁹ cucurrit: ⁊ inclinauit caput in
sepulcrū: ⁊ vidit linteamīa posita
nec tñ intrauit. Petr⁹ v̄o veniens
intrauit: ⁊ vidit linteamina ⁊ suda
riū posita ad partē. Deīde ⁊ iohes
intrauit ⁊ credidit qd̄ dixerat mag
dalena scꝫ ⁊c. Contristati discipuli
domū redierūt. Et magdalena cuꝫ
mulierib⁹ redierūt ad sepulcbrū.
A quo alijs recedētibus maria sta
bat ad monumētū foris plorans ⁊
sic flens inclinauit se et ꝓspexit in
monumētum. Amanti semel aspe
xisse nō sufficit: q̄ vis amoris mul
tiplicat affectū inq̄sitōis. Et vidit
duos angelos sedētes. vnū ad ca
put: alterū ad pedes. Et dicūt illi.
Mulier: q̄d ploras. Dixit eis. Tule
rūt dñm meū: ⁊ nescio vbi posuerūt
eū. Hec dicēs cōuersa vidit iesum
stantez. ⁊ nesciebat q̄ iesus esset.
Et dixit ei. Mulier quid ploras.
Quē q̄ris. O bone iesu desideriuꝫ
aīe sue. Quare interrogas q̄d plo
ras. Quē q̄ris. Illa pauloante ocu
lis viderat te spez suā suspēdi in li
gno: ⁊ tu nūc dicis q̄d ploras. Illa
die tertia p̄cedēte viderat manus
tuas q̄bus sepe bñdicta fuerat: et
pedes quos lacrymis rigarat cla-
uis affligi: ⁊ nūc tu dicis quid plo-
ras. Nūc corp⁹ tuū sublatū estīat.
Ad qd̄ vngendū venerat vt se ꝯso
laret: ⁊ tu dicis q̄d ploras. Quem
q̄ris. Tu ipse scis q̄ te solum q̄rit:
te solū amat: ꝓ te oīa ꝯtēnit: et tu
dicis. Quē q̄ris. Tu cā q̄rele: tu cā
plorat⁹: tu eā discipulā dilectā to-
tā ad te attraxisti. Illa estimās q̄
esset ortulan⁹ dixit ei. Dñe si tu su-
stulisti eū: dicito mihi: quia ego eū
tollā. O admirabilis audacia mu
lieris. O maria. Si forte corp⁹ po-
situ eēt in atrio p̄ncipis sacerdotū
vbi petrus calefaciebat se ad ignē
Quid fecisses. Ego eū tollā. O con
stātia. O ardor flamātissime quo
mēs magdalene liq̄fiebat. Absolu
te ꝓmittit. Ego eū ⁊c. Dixit iesus.
Maria. Hec vox penetrauit aīaꝫ
ei⁹. Et cog̃uit q̄ iesus ē: ⁊ dixit. Ra
boni. i. mgr̄ ⁊ cucurrit ad pedes ei⁹

UVA. BHSC. IyR_237

Cui iesus. Noli me tãgere: nondũ
em̃ ascẽdi ad p̃rez meũ. et addidit
dñs marie. vade ad fratres meos
⁊ dic eis. Ascendo ad p̃rem meũ et
p̃rem vestrũ: deũ ⁊c. statimq; dispa
ruit: ⁊ Magdalena tota gaudens
illuc discessit vt iussa dñi faceret.
Eũdo inuenit socias in via: ⁊ dixit
se xp̃m vidisse ĩ specie ortulani. Et
reuertẽtibus illis occurrit xp̃z di-
cẽs. Auete. Et iste tenuerũt pedes
⁊ adorauerũt eũ. Tũc ait ib̃s illis.
Ite nũciate fratrib⁹ meis vt vadãt
in galileã: ibi me videbũt. O beni-
gnitas hui⁹ alini regis: q̃ relictus
in bello suos fomidulosos: fugiti-
uos socios: qñ euasit nomĩat fr̃es
⁊ ꝓmittit oñdere nouitatẽ celestẽ ĩ
suo corpe. Et venit maria cuz alijs
marijs annũciãs discipl'is: qꝛ vidi
dñm et hec dixit mihi. ¶ Quarto a
sctis angelis: qꝛ videbãt sedes va-
cuas repleri ꝑ s. p̃res. Unde heri
cãtauit eccl'ia. Exultet iam ⁊c.

Tertium d̃r. Utrum prius
matri q̃ alijs apparuit.
Rñdeo ꝙ sic. Qd̃ ꝓbatur
triplici rõne.
¶ Primo rõne doloris.
¶ Scd̃o rõne testificationis.
¶ Tertio rõne dilectionis.
¶ Prĩo ⁊c. Mater sup oẽs doluit:
super oẽs cõsolari debuit. Sed ne
gligẽtes euãgeliste nõ faciũt men
tionez de apparitione hac: ⁊ forte
ob hoc: ne suspectũ eẽt testimoniũ
mr̃is de resurrectõne filij. ¶ Scd̃o
rõne ⁊c. Amb̃. lib. de v̄ginibus. Ui
dit maria resurrectionẽ dñi: ⁊ p̃ma
vidit ⁊ credidit. In huius signum
papa facit hodie primã stationez
ad sanctã mariã maiorẽ: ꝑ hoc inu
ens sancte marie fuisse factã p̃mã
apparitionem: quod iustum fuit.
¶ Tertio rõne ⁊c. Sup oẽs dilexit
filiũ. ideo sup oẽs meruit cõsolari
de resurrectione. Cõtẽplari possu
mus ꝙ expectabat resurrectionez
sed ignorabat horã. vtruz in nocte
media: an in aurora. Inuenit p̃s.
lvi. vbi loquit̃ ĩ ꝑsona p̃ris. Exur-
ge gloria mea. Job. viij. Ego gl'iaz
meaz nõ quero: sed ei⁹ q̃ misit me.
Exurge psalteriũ ⁊ cythara. ⁊ xp̃s
rñdit. Exurgã diluculo. Inuẽit p̃s
clxxx. Exurgam diluculo. Inuenit
tertiũ testẽ. Osee. vi. Quasi dilucu
lũ p̃parat⁹ est egressus eius: Ma-
ria tota leta: notificat magdalene
Preparãt locũ filio. Altercatio fa-
cta est quis debebat ire ad mr̃em
nũciare hanc resurrectiõez. Adam
dixit. Mihi incũbit: qꝛ fui cã mali
ita ecõuerso. Rñdit xp̃s. Comedis
ficus: forte in via morarer ⁊c. Abel
sil'r. Rñdit xp̃s. Non vere: qꝛ inue-
nire chaym posses: qui te ⁊c. Noe
mihi incũbit. Non ibis: qꝛ bibis li-
benter. Uenit Job̃es bap. ego ibo
Non vere: qꝛ habes indumentum
de pilis. Et latro: ad me pertinet.
Non: quia habes tibias fractas.
Missus est angel⁹ q̃ cantare cepit
Regina celi letare alleluia: qꝛ quẽ
meruisti portare alleluya. resurre
xit sicut dixit alleluya. Et stati xp̃s
affuit cũ omnibus sanctis. Uirgo
flexis genib⁹ adorare cepit. O ca-
put sanctuz. O brachia. O pedes.
O mẽbra delicata: q̃ a iudeis sunt
taz dure ꝑcussa. Alij sancti dixerũt
illud Judith. xv. Tu gl'ia hierusa-

UVA. BHSC. IyR_237

lem tu leticia israel:tu honorificentia populi nostri.Latro aūt p omnibus sanctis erga matrē cātauit bāc laudē.O virtutū mater t dea eterna q̄ concepisti tam dignū filiū in ligno dirā mortē sustinentem vt nos ab obscuro carcere liberaret:tu es in terra t in celo lucerna.

¶Feria.ij.pasche. De gloria paradisi.Sermo magnus.

TU sol⁹ pegrinus es in bierusalem.Luce vltimo. ¶Refert Lucas duos ex discipulis.id est ex septuaginta discipulis:quorum vnus vocabatur Cleopbas.Alius Lucas qui suum nomen tacent:ibant ipsa die.s. resurrectionis in castellū qō erat in spacio stadiorum sexaginta ab bierlm nomie Emaus.Glosa sexdecim stadia faciunt:vna lucam.Albertus stadium facit.C.xxv.passus.t.lx. stadia faciunt septem miliaria t ōn gentos passus.Unde castellū boc distabat ab bierlm septem millia ria cum dimidio.Et loquebantur adinuicem de oībus que acciderāt Et dum fabularent ipse iesus appropinquans ibat cum illis.Oculi eorum tenebant grauati.Glo.q; i credulitas eoz merebat p xp̄s cognitionez sui corporis ab eis retardaret.Et ait ad illos.Que sunt bi tc.Respondit Cleopbas.Tu solus peregrinus es in bierlm t non coque facta sunt in illa bis diebus. Glo.Solus peregrinus.q.d.Eum multi peregrini bis dieb⁹ venerint in bierlm.Mirum est p solus inter eos peregrinos ignoras ea que sunt nota oībus.Xp̄s fuit peregrinus quo ad tria.Que peregrini solent habere.

¶Prio q̄ ad habitū quē assumpsit. ¶Scōo q̄ ad hospitia q̄ intrauit. ¶Tertio q̄ ad ifignia q̄ reportauit. ¶Primo quo ad habitus.Peregrinus quattuor secuz portat.Primo sclauinā.Secundo scarsellam.Tertio pileum.Quarto baculum.Sic xp̄us.Primo sclauinam.i.carnem quā mater virgo in suo vtero fecit que habuit triplicem colorem.Primo fuit alba p puritatem virginalem.Apoca.xix.Uidi t ecce equus albus.Scōo rubea p sanguinez in cruce.Isa.lij.Quare rubrum est ī dumentū tuum.Tertio aūt nigra. Quando in cruce pallidus est effectus.Isa.lij.Cuius liuore sanati,sumus.Scōo habuit scarcellam que fuit eius aīa plena auro fraz t glorie.Tertio habuit pileū.i.coronam spineā.Quarto habuit baculum.i. crucē.Unī dī.Tu solus pegrinus es s.quo ad habitū.¶Scōo pegrinus quo ad hospitia tc.Tria solent habere hospitia pegrini:aut ter ingredi.Primo hora tertie ad prandendum.Scōo in meridie ad bibendū t postea ad quiescendus.Tertio in sero ad cenandū t dormiendū.Sic xp̄us habuit tria hospitia vt pegrinus.Primum fuit vterus virginis in quo introiuit hora tertie.i. tempore gratie.Cum sit triplex temp⁹ scz nature:scripture:t gratie.In q̄ introiuit in meridie:vbi bibit quādo dixit.Sitio.Et ibi requieuit.

UVA. BHSC. IyR_237

quando inclinato capite tradidit spiritum. Tertium fuit sepulchrum ibi dormiuit. Unde ps. Ego dormiui et soporatus sum. ¶ Tertio fuit peregrinus quo ad insignia que etc. Solent peregrini portare quedam insignia super pileum et personam. Ad ostendendum quod suum iter cōpleuerunt: vt homines citius moueantur ad compassionem. Sic xps ad patrem rediens: quia compleuerat suā peregrinationē: insignia id est cicatrices retinuit in suo corpore. Quod fecit triplici rōne sm Tho. iij. parte. q. liiij. ar. iiij. Alexā. de ales. iij. par. sum. ¶ Primo ppter ostensionem paterne obedientie. Pater sibi cōmisit vt genus humanum sua passione redimeret. Ut igitur patri ostenderet quod opus sibi iniunctum consummauerat: cicatrices retinuit. Job. xvij. Opus consummaui quod dedisti mihi vt facerem ¶ Secundo in prouocationem paterne misericordie: vt scilicet his patri ostensis: ipsum ad misericordiā pruocet: et misericordiam ipsam nobis impendat. Cicatrix est quedam intercessio pro nobis ad patrem. ¶ Tertio in signū excellentis victorie vt secum deferat semp insignia sue gloriose victorie. Ille cicatrices sunt in xpo: nō in deformitate: sed in magna pulchritudine. Sicut est honor militi de plio reuertenti deferre secū scutum fractum: sic est honor xpo deferre secū gloriosum triumphum sue victorie. Tu solus pegrinus es. Quib' dixit. O stulti et tardi corde ad credendum in oībus que locuti sunt pphete. Nōne oportuit pati xpm: tum ppter patris preordinationem: tum ppter humanam redēptionē: tum ppter scripturarū impletionē. Et iterptabat illis scripturas a Moyse et oībus pphetis Et appropinquauerunt castello q̄ ibant. Et ipse finxit se longius ire. Glo. Nō fuit ibi aliqua falsitas: quia fuit ibi talis fictio ad designandum veritatē. s. distantiā ei' a cordibus eorum ppter fidei defectū. Tales em̄ apparitiones vt cōiter fiunt sm dispositionē interiorem illorum q̄bus fiunt. Bern. Simulabat se longi' ire nō quia nolebat: sz quia audire volebat mane nobiscū dñe. In q̄bus verbis ad consolationē nostrā volo p̄dicem' de btitudine vl' de gloria paradisi. de qua tria videbimus.

¶ Primum dicit verificationis.
¶ Scdm dicit modificationis.
¶ Tertium dicit acquisitionis.

Primum dr̄ etc. Utrū in hac vita possit esse nostra beatitudo nr̄a felicitas et noster paradisus. Circa hoc due sunt opiniones. Una dicit quod sic: alia quod non Prima quod sic: que fuit positio antiq̄rum phorum. Et p fundamento assumunt verbū Salomonis. Eccl. iij. Un' est hois interit' et iumētorum: et equa vtriusq; conditio: sicut moritur hō: sic et illa moriūt. Et in. v. c. Hoc itaq; visum mihi est vt comedat q̄s et bibat et fruat leticia ex labore suo Ille. Unde dicūt plures peunte corpe perit aīa. ¶ Alia opinio dicit quod non sz in celo. Math. v. Merces inquit vestra copiosa est in celis. Ad hāc difficultatem: Rñdeo quod hic nō pōt haberi nostra beatitudo. Qd pba-

UVA. BHSC. IyR_237

tur triplicit. Primo rōne. Secūdo auctoritate. Tertio figura. ¶ Prīo rōne q̄ dr̄ insatiabilitat̄. Conclusio est Tho.i.ij.q.v.ar.v.cuz btitudo sit pfectū ⁊ sufficiens bonū. Omne malū excludit: ⁊ omne desiderium īplet. Ille. Et Bona.in.iiij.di.xlix. Btitudo est finis satiās appetitū hoīs. Boe.iij.de cōsol. Beatitudo est status oīm bonoꝝ aggregatōe pfectus. Sed talis status nō pōt haberi in hoc mūdo. Igitur h̄ non est nostra ⁊c. Qd̄ ī hoc mūdo talis non reperiat̄ status. pz si cōsideremus appetitū hoīs in pñti seculo insatiabilē. Discurre per oēs stat⁹ neminē inuenies pfecte cōtentum ſm sniam Alber.sup Lu. Septem sunt desideria hoīs que mīme haberi possunt. ¶ Primū est scientia sine ignorātia. In.i. Metha. Oēs hoīes natura scire desiderāt. Cice. in.i.de offi. Oēs em̄ ducimur ⁊ trahimur ad cognitōis ⁊ sciētie cupiditatem: in qua excellere pulchrū putamus. Ex hac causa. Mittis filium tuū ad studia. Padue. papie Bononie. Parisius. Perusij ⁊c. vt discat. Hanc cupiūt nō solum homines: sed mulieres etiā. Que litterali ſmone dicūt patri spirituali Confiteor deo: beate marie: beato francisco ⁊c. Ex hac scīa antiq̄ pbi perlustrauerūt totam Italiam: vt nouam adiscerēt sciam. Uñ Uale. Rubrica de studio ⁊ industria: dicit de pbis antiq̄s. Ad ppositū scīe Primo de solone pbo: q̄ in fine sue vite: amicis assistētib⁹ ⁊ querētib⁹ ad inuicem de anime exitu: caput erexit. Interrogat⁹ quare h̄ fecissz Rñdit vt illd̄ adiscerē āte q̄ ex hac vita migrarem. Preterea sapiens Demosthenes: cū expletis centum annis se mori cerneret: fert̄ dixisse se dolere q̄ tunc egrederet̄ ex hac vita cuz sapere cepisset. Preterea Appolonius philosoph⁹ q̄ discurrit. puincias causa adiscēdi. Non immerito: quia vt dicit Macrobi⁹ in lib. saturnaliuz. Sine doctrina vita hoīs est quasi mortis imago. Et philosophus.i.Ethi. Qui neq̄ ip̄e intelligit: neq̄ aliū audiens in animo ponit: hic inutilis nat⁹ est. Et Señ. Sine lr̄is eger est anim⁹: ⁊ nihil turpius q̄ nescire: sed illud desideriū nō pōt complete satiari Quia sciētia hom̄is est mixta cum ignorātia. Tot⁹ mund⁹ studet in.c. illo de ignorātia: qr ē maior q̄ scīa Uñ Esa.i. Uinū tuū mixtū est aq̄. Prouer. penul. Sapīa nō ē mecū. Et Hiero. Nos pulices ⁊ ꝟmiculi: sciam nr̄am in sciaz pfiteri debem⁹ Et Mercurius termegistus. Maxima pars eoꝝ que scimus: mīma est eorum que ignoramus. Desiderium aūt istud satiabit̄ solū in gl̄ia Unde Paul⁹ apparēs Thome di. Ueni mecum et ducam te ad locū vbi pleniorez oīm habebis sciam. ¶ Secūdū est sanitas sine infirmitate. O quantū bonum est hoc. Ex hac homo mittit p medicinis: dietas facit: sed hic pfecte non habet̄. Jo.xiij. Homo nat⁹ de muliere breui viuens tempore repletur mult̄ miserijs ⁊c. Dolor capitis: stomachi ⁊c. Eccl's.ij.c. Cuncti dies eius pleni sunt erūnis: nec per noctem quidem requiescit. Seneca. Ueni

UVA. BHSC. IyR_237

et ostendā tibi q̄ male se habeat h̄ corp⁹. Nūc de capite: nūc de faucib⁹ conq̄rit̄. Ille. ⁊ Lactan. iij. c. xij. Hec vita pñs beata esse nō pōt: q̄ multis malis subiecta est ꝑ corp⁹. sed h̄ desideriū satiabit̄ in patria. O dauid q̄d dicis. Qui sanat infirmitates tuas. ¶ Tertiū ē vita sine morte. In. ij. de aīa. Omnia appetunt diuinū esse ꝓpter ꝑpetuitatē. Job. ij. Pellem ꝓ pelle ⁊ cūcta que bz hō dabit ꝓ aīa sua. Oībus placet viuere. sz oēs morimur. ad Hebre. ix. Statutū est oībus hoībus semel mori. Eccl. ij. Morit̄ doct⁹ pariter ⁊ indoct⁹. Eccl. xxxviij. ca. Mihi heri ⁊ tibi hodie. Petrar. iij. triūp. O ceci tot mūdane vr̄e cure quid ꝓsunt. Oēs reuertimini in vestram antiquā mr̄ez. ⁊ vix de vobis memoria remanebit. In v̄bo. O ceci. Homo laborat ad plura postea morit̄. Exemplū pb̄i qui domū noluit edificare: q̄ mortalis erat. Sz hoc desideriū in patria satiabitur. Esa. xxv. Precipitabit dñs mortez in sempit̄nū. ¶ Quartū est gaudiū sine tristitia. Unde pb̄s. viij. Ethi. Natura maxime fugit tristia ⁊ appetit delectabile. Quia vt d̄r Prouer. xvij. Spūs tristis exiccat ossa anim⁹ aūt gaudens facit vitā floridā. Qñ homo est tristis nūq̄ dicit Aue maria: aut Pater nr̄ cuz bona fantasia. In pñti vita nō habet̄ verum gaudiū. Melancolia de filijs de amicis: de diuitijs. Istud desideriū quietabit̄ in patria. Jo. xiiij. Tristitia vestra vertet̄ ⁊c. ¶ Qnītū desideriū est pax sine turbatione. Dio. i. de diui. no. Oīa q̄ fecit summus opifex deus: pacē desiderāt ⁊ ī pace quiescūt. ⁊ Tho. ij. ij. q. xxiij. ar. ij. ꝓbat q̄ oīa pacē cupiūt. Uñ natus in mūdo cātari fecit. Gloria in altissimis deo: ⁊ in terra pax hominib⁹ bone volūtat̄. Et si diceres O pater: milites nolunt pacē. Respondeo q̄ volunt bellū: vt ponāt pacem in bursa. In pñti vita nō est pax. Bellum est inter pr̄em ⁊ filiū matrem ⁊ filiam: proximū ⁊ proximum. Non ad inuicem se loquunt̄ Istud aūt desideriū pacis ī patria erit. Esa. xxxi. Sedebit ppl's meus in multitudine pacis. ¶ Sextū est libertas sine ꝑuitute. Poeta. Non bene pro toto libertas vendit̄ auro. Julius Ceslus. ff. de reg. iuris. Inestimabilis res est libertas. Et ff. de fideicom. libertatibus. l. pax Non prestatur aliquid grati⁹ libertate. Soror mea iure loq̄ris: et verum dicis. Nam nihil est maius veritate. In pñti sumus ꝑui. Quidaz diuitiarū: q̄ nō curāt de vita. Quidam libidinis. Quidā pctōr. Jo. viij. Qui facit pctm̄: ꝑuus est pcti. Sed hoc desiderium in patria q̄etabitur. Ad Ro. viij. Ipsa creatura liberabit̄ a ꝑuitute corruptiōis in libertatem filior dei. O libertas. ¶ Septimum est abūdantia sine paupertate. Omnes fugiūt naturaliter penuriam: ⁊ cupiunt reruz abūdantiaz. Sed in pñti nemo cōtentus diuitijs. Unde Boe. lib. de pbi. conso. Nemo est em̄ tam composite felicitatis: vt nō aliqua ex parte cum sua fortuna rixetur. Et Seneca. Omnis fortune felicitas. instabilis est. Uoca nudum ⁊ pete

UVA. BHSC. IyR_237

Uerſi cõtentus ſit? Non inquit: ꝙ
mud?, ea ꝓterea. o diues es ꝓt? Non inq̃t: q; vellẽ ſic ⁊ ſic. Preſea dic de caue ꝑuato: dic de mulere: q̃ nubi vellet ⁊c. Dic de duce mediolani: ⁊ venetoꝝ. Preterea de diacono qui miſſam ſuã vellet canere Nemo eſt cõtẽtus. Si eſt ſanus eſt paup. Si diues: eſt infirm?. Si diues eſt ſatuus. Uem o Salomon quid dicis. In li. iij. nñdet ī pluribus capitulis. Quiq̃ habuit Salomon ſuper oẽs creaturas. Prio de auro. Introitus eñ ãnual' erat vt iferi? p3. videl3. Quater mille ſies mille. Quingẽti mille. q̃dringenti: quadraginta ducati. Scõo de argento. Eccli. xl vij. Collegiſti argentũ quaſi auricalcum. Tertio de ſcia. Qui locutus eſt. ccc. parabolas. ccccc. carmina. Diſputauit de naturis rerũ. Quarto de fama: ⁊ opinione in toto mũdo. iij. Regũ. iij. Salomon erat noiatus in vniuerſo. Unde ⁊ regina Saba: audita eius fama venit ⁊ dixit ei. Uera ſapia tua ꝓ rumoꝝ quẽ audiui. Quiro de ei? luxuria. iij. Re. xi. Fuerũt ei vxores q̃ſi regine. vij. c. Concubine. xxx. Can. vi. Adoleſcẽtularũ nõ erat numer?. Sed quid dicis de bis oñibus o Salomon. Eccl. ij. Repperi in oibus vani. et afflictionẽ animi. Uanitas vanitatum ⁊ oia vanitas. Figura Jo. iij. De xpo q̃ ſamaritane dixit. Qui biberit ex hac aq̃ ſitiet iterum. Prio q̃ Ebo. i. ij. q. xxiij. ar. ij. intelligit̃ delectatio rerũ tpaliũ q̃ ſunt inſatiabiles. Unde Aler. de quo Uale. li. viij. c. xv. Audiẽs diſputare pluresſe mundos: put etiã ponit Anaxarchus ⁊ Democritus amare fleuit: eos ſcz nõ ſubmiſiſſe ſuo imperio quaſi nõ cõtentus. De ipſo Jue. in. x. ſatyra ſic dicit. Un? pelleo iuueni nõ ſufficit orbis. Æſtuat infelix anguſto limite mũdi. O inſatiabilitas bui? ſeculi. Unde pbs in ix. Poli. Teſte deo. In reb? exterioribus nõ eſt felicitas. ⁊ in. i. Poli. Deſiderũ diuitiarũ vadit in infinitum. Jõ Tullius in lib. padoxarũ. Nunq̃ ego bercle: neq̃ pecunias iſtoruꝫ: neq̃ tecta magnifica: neq̃ opes: neq̃ impia: neq̃ eas quib? maxime aſtricti ſunt voluptates: in bonis reb? aut expetendis eſſe duxi. Quippe cũ viderem homines bis rebus circũfluentes: ea tamen deſiderare maxime: q̃bus abundarent. Neq̃ eñ explet vnq̃ nec ſatiatur cupiditatis ſitis. Unde cuꝫ iſtud deſiderũ nõ poſſit q̃rari in pñti vita: nõ eſt hic nr̃a beatitudo ſed in patria vbi quietabit̃ homo ⁊ cõtentus erit. Dauid in p̃s. Satiabor cum apparuerit gloria tua Quia gloria ⁊ diuitie in domo ei?. Unde p3 primũ.

Secundũ o: ⁊c. Cõcluſio eſt pbi in lib. Jcono. Op3 vnũquodq̃ loco ſuo poni. Omps de? locũ mirificuꝫ ad habitandũ nobis ꝓparauit: videlicet celum empyreũ. De quo celo pbi nibil ſunt locuti. Rõ eſt Ebo. in ij. di. ij. ar. i. Quia celũ empyreum rõne naturali inueſtigari non põt cũ nõ ſit ſm pbiam naturalẽ: tamẽ ſcriptura illud exp̃imit Geñ. ca. i.

UVA. BHSC. IyR_237

Feria.ij.

In p̄ncipio creauit deus celū ⁊ terram. Nico. de lyra exponit de celo empyreo: in quo est nostra gloria ⁊ beatitudo. Qđ q̄dā erit gaudiuz inestimabile triplici rōne ſm doctores meos.

¶ Prima est ꝓpter loci ꝯditionem.

¶ Secūda est propter gl'ie augmētationem.

¶ Tertia est propter corporuz glorificationem.

¶ Prima ꝓpter ⁊c. Qui q̄dem tres habebit in se ꝯditiōes ꝓpter quas reddit̄ totus amenus. Jocundus: gratiosus: suauis.

¶ Prima quia est luminosus.

¶ Scđa quia est purus.

¶ Tertia quia est magnus.

¶ Prima qꝛ est ⁊c. vt dicit Tho. in i. p. q. lxvi. ar. iij. ⁊ Sco. in. iiij. dis. xlix. Illud celū est lumine plenissimū, nō sūt ibi tenebre ⁊ caligīes: sz summa lux. Ista autē lux causabit̄ quadruplici respectu. Prīo respectu celi empyrei: qđ ē de se lucidū. Scđo corpis xp̄i: qđ ē lucidissimū. De q̄ eccl's. Sol iusticie xp̄s deus nr̄. Tertio respectu marie q̄ ē tota lucida. Unde quidā deuot' o maria lucifer ⁊c. Quarto respectu aliorum sanctoꝝ. De quib' Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol ī regno patris mei. Hanc claritatem petebat Tobi. al. xiij. c. Beat' ero si fuerint reliq̄e femīs mei ad videndā claritatē hierl'm. Unde dicunt doc. Qđ si possibile esset ꝙ hō videret scintillam illius glorie: oīa certe desp ceret ꝓpter hoc. Figura de Petroi Mat. xvij. Cum esset sup montem thabor: ⁊ vidisset xp̄m transfigura tum: exclamauit di. Dn̄e bonuz est nos hic esse ⁊c. Sed quare nō nominauit se de māsione faciēda. Cū dicat pb̄s. ix. Ethi. Unusq̄sq̄ sibi ip si amicus est. Et apl's ad Ephe. v. Nemo em̄ vnq̄ carnē suā odio habuit. Rn̄det dn̄s Alber. mag. Qꝛ viderat visionē illā: ebrius fact' sup hoc: obliuioni se tradidit. p̄s. Inebriabunt̄ ab vbertate domus tue Si ergo petrus tm̄ fuit extra se in pn̄ti seculo. O quid est in patria? Ideo apl's raptus ad tertiū celuz exclamauit di. Cupio dissolui ⁊ eē cum xp̄o. ¶ Scđa cōditio: qꝛ pur'. Non erunt ibi pctā: nō odium: non discordia: nō aliquod maluz: quia nemo cū macula corpali eo tēdit. Unde semel dauid raptus petiuit a deo di. Dn̄e q̄s habitabit ī tabernaculo tuo. Dictum est illi. Qui ingredit̄ sine macl'a. Apoc. xiij. Sine macula em̄ sunt ante sedez dei. Et operat̄ iusticiaz. O mercator: o ciuis. Saluant̄ qui iusticiam agūt. Sed heu quia pauci saluabuntur quia nō faciūt illā. Ecce scđa cōditio quō loc' ⁊c. ¶ Tertia cōditio q̄a magnus. Magnitudo apparet ex ꝯsideratione inferioꝝ rerū. Dicūt naturales pb̄i ꝙ aqua in decuplo est maior terra. Aer in cētuplo est maior terra. Ignis in millecuplo est maior terra. Terre aūt circulus reuolutōis est. xxiiij. millia milliaria. Uenias aūt ad planetas. spera lune est maior. x. milliarib' t̄ra. spera Mercurij est cētū milliarib' spera Ueneris vno millione. spera solis decē millione. spera Martis centū millione. spera Jupiter mil-

UVA. BHSC. IyR_237

le millione. Spera saturni: decem mille millione. Preterea est octauum celum scz stellarum. Qd̄ s̄m philosophos d̄r primū mobile: est maius terra cento mille millione Est nonum celum scz crystallinuz. Est vltimo empyreñ qd̄ nunq̄ mouetur: sed semp quiescit. Istnd d̄r aula regal' reg dei. Pretea ē stella in firmamento que terram precedit magnitudine sua vltra modū. Unde stella magorum si fuisset de illis creatis a p̄ncipio mundi: totā terram cooperuisset. Ideo Boe. ij. de conso. Oīs terre circuit' ad celi spacium comparatus puncti rōni obtinet. Et Hier. admirat' di. O israel q̄ magna ē domus dei: ⁊ ingens loc' possessionis ei': magn' ⁊ non habēs finē. Qui locus vt dicit Tho. ij. di. ij. datus est potius p̄ hominib': q̄ p̄ angelis: qui loco non indigēt. ¶ Secūda ratio est p̄pter glorie augmentationez. Que gl'ia augmentabitur triplici ratione: vt doctores dicunt.

¶ Primo ex societat' multitudine.
¶ Scd̄o ex societatis nobilitate.
¶ Tertio ex societat' amicabilitate
¶ Primo ⁊c. O quot sunt sancti in celo. Job. xv. Nunq̄d est numerus militu ei'. Et filius loquit' patri. Dinumerabo eos: ⁊ super arenam multiplicabunt'. De istis Jo. Apo. vij. hodie in epistola. Uidi turbaz magnā quā dinumerare nemo poterat ex oībus gētibus ⁊c. Ex tribu iuda duodecim ⁊c. Ubi enumerat xij. tribus. Preterea Hiero. ī martyrologio suo di. Quotidie posset fieri festum q̄nq̄ milia martyrum exceptis alijs. O quot virgines. O quot confessores. O quot ꝯiugati O q̄t sancti sunt ibi. Preterea: q̄d dicā de numero angelor. vbi dicit Alber. in. ij. li. Cōpendij theologie c. de casu locali angelor. Qd̄ nouē sunt chori angelor: ⁊ q̄libet chor' diuidit' in. vi. m. vi. c. lxvi. legiōes angelorum. s̄m Alber. Legio facit āgelos. vi. m. Unde in summa. vi. m. vi. c. lxvi. Legiones faciunt. vt infer ius videbitur. videlicz trigesies nonagesies sexies mille ⁊ nōgenta sex mille. Nec mirū o ciues. Quia vt dicit Tho. i. parte. q. i. xiij. ⁊ Dama. in. ij. di. iij. c. iiij. Angeli nō solum dant' hoībus in particulari sed oībus creaturis in sua specie. Omnibus equis in sua specie: omnibus bobus in specie sua: oībus formicis in specie sua: ⁊ sic de singulis. ¶ Sed si quereres aīa mea: qui sunt ī maiori numero boni an mali. Respōdet Tho. i. p̄te. q. lxiij. ar. ix. q̄ boni. Preterea de pulchritudine angelor. dicit Tho. i. parte q. l. q̄ q̄libet angel' facit suā spēm ⁊ differt vnus ab alio: sicut capra a leone: ceruus a lupo: ⁊ minor angelus sup̄at oēm pulchritudinem rerum temporaliū. Et vnus aliuz precedit decuplo. ¶ Secūda ratio ⁊c. In presenti sum' oēs rustici: filij ade: villani qui costas habebat latas quattuor brachijs. O pater in domo mea fuerūt hoīes p̄bi: milites: comites. Non sic sumus oēs rustici. Dd̄ in p̄s. Ego s̄u' tu' sum: ⁊ filius ancille tue. Et philosoph' in ethicis. Natura hūana m'ltiplr est ācilla. Sz in p̄adiso erim' oēs ci

UVA. BHSC. IyR_237

ues paradisi. Ad Eph. v. Jam non estis hospites ⁊ aduene: sꝫ estis ciues sanctoꝝ ⁊ domestici dei. Cāta oīno. Ubi dicit Sco. in. iiij. di. xlix. Qđ rex glorie se mouebit in patria cū sanctis suis sicut rex ī solio suo. O q̄ mirabile erit videre deū facie ad faciē. Deficit sensus: nō sufficit intellectus. Ideo Ber. O quātum gloriosum est regnum illud in quo reges terre congregati sunt ⁊ conuenerunt in vnum: ad laudanduꝫ ⁊ glorificandū euꝫ qui est rex regū ⁊ dn̄s dn̄antium. ¶ Tertia ratio ⁊c. In patria cessabūt omnes v̄tutes vna excepta scꝫ charitas. i. ad Co. xiij. Charitas nunq̄ excidit: q̄ tāta est in beat. vt dicit Sco. in. iiij. di. vlt. vt vn⁹ participet de bonis omnium. Et q̄uis naturali amore q̄libet plus se diligat q̄ aliū. Juxta illđ philosophi. ix. Ethi. Unusq̄sq̄ sibijpsi vult bona: tamē erit tanta dilectio q̄ quilibet non min⁹ volet ꝓ alio bona q̄ ꝓ seip̄o. Unde patꝫ scđa rō p̄ncipalis. ¶ Tertia rō est. ꝓpter glorie corporū ⁊c. ꝟm Tho. in. iiij. dis. xlix. Scotum in eadem. Quattuor erunt dotes corp̄is glorificati. Sicut filie datur dos: sic deus corpori.

¶ Prima đr dos claritatis.

¶ Scđa đr dos subtilitatis.

¶ Tertia đr dos agilitatis.

¶ Quarta đr dos impassibilitat.

¶ Prima đr ⁊c. Corpus glorificatū totū ꝑadisum illustrabit. Et lumē stellarū: solis: lune: modicum erit respectu corp̄is iesu ⁊ alioꝝ sctōꝝ. Ubi dicit Tho. ⁊ Scotus. vbi. s̄. q̄ si poneret sol ab vna parte mūdi: et corpus gl̄iosum ab alia: sine eō paratione magis luceret corp⁹ glorificatum. Et si corp⁹ glorificatum essꝫ in celo: ⁊ tot essent soles quot stelle sunt ī firmamēto: adhuc millesies eēt clari⁹ corpus gloriosum: ⁊ sua claritate extingueret oēs soles. ¶ Scđa dos ⁊c. Subtilis ē aer q̄ transit ꝑ parua foramina. Subtilior est radi⁹ solis qui ꝑ fenestraꝫ vitreā intrat. Sed pre oībus subtilius ē corpus gl̄iosuꝫ qđ penetrabit sine fractura oēs muros. sicut xp̄s. De quo Jo. xx. q̄ ianuis clausis trāsiuit ad discipulos. De quo Dauid. In nomīe tuo trāsgrediar murū. ¶ Tertia dos ⁊c. In instanti quocūq̄ volet accedere ibi erit. et in momēto trāsiliet de oriēte in occidentē. Ualde currūt eq̄: aues volāt: sagitta trāsit. Sꝫ veloci⁹ corp⁹ beati erit de vno loco ad aliū locū Ubi dicit Sco. q̄ beati ex fortitudine leuabūt agil̄r montē sicut festucā de terra. ¶ Quarta dos ⁊c. Quia nullū malū patient̄: non dolorez capitis: nō stomachi ⁊c. Et si corp⁹ eēt in fornace ignis nō possꝫ vri: nō aqua noceret: non aliq̄ res mūdi. Et hec est gl̄ia corporꝝ de dotib⁹ ip̄ius corp̄is hoīs. Pret̄ea glorificabunt̄ oēs sensus. Prīo visus ī vidēdo xp̄m iesuꝫ. Hester. xv. Ualde mirabilis es dn̄e: et facies tua plena est gr̄arū. Gaudiū fuit regīe Sabbe videre faciē Salomonis. Gaudium Simeoni videre christū oblatum in templo: sed mai⁹ xp̄m videre facie ad faciē in patria: in q̄ visione oīa intelligent̄. Secundo auditus audiendo dulces cantus

UVA. BHSC. IyR_237

in patria. Cañ.ij. Uox tua dulcis ⁊ facies tua decora. Si delectat audire diuersitatē sonoꝝ: arpe: chitarini: multo plus melodia paradisi Ualerius recitat ꝙ Pythagoras phs cum sono fistule extinguebat vitia ⁊ luxuriā hoīm. Cum quadā vice quidaꝫ iuuenis Tauronitanꝰ noīe eēt accēsus libidine ⁊ ad meretricem accessisset. Pythagoras phs audiens ad ostiuꝫ meretricis accessit ⁊ psalterio canere cepit ita dulciter: ꝙ iuuenē relicta meretrice ad sanam mentē reuocauit. Si hoc egit sonꝰ materialis: plus erit paradisi. Aliud exemplū. Cū q̄dā sanctꝰ esset in exitu mortis affuit michael q̄ rogabat eū scꝫ aīaꝫ illiꝰ sancti patris: vt de corpe exiret: q̄ timens exire nolebat. Cum clamaret ad dñm. Misit dauid cum cythara ⁊ cantoribus celestis patrie hierlm: quoꝝ cantus audiens aīa qui dicebāt ei. Anima mea leuate vos ad me: quia celeste regnū expectat vos. In hec ꝟba exiuit cuꝫ gaudio in eterna vita. O glia btā. Aliud exemplū. Cū franciscus grauiter infirmaret: pre dolore fratrē aduocauit. cui p̄cepit vt modicuꝫ pulsaret cytharā: ne mēs eiꝰ tedio afficeret. Uidēs aūt piissimꝰ deus seruum suum fessum dolore: misit angeluꝫ qui cātilenis eis sonaret. Sonauit. i. Sonauit. ij. Tanta em̄ dulcedine fuit repletꝰ: ꝙ si. iij. iterꝫ sonasset anima extra corpus exhalasset. De cātu isto Tobie. xiij. Per oēs vicos hierlm: alleluya cantabit. Uide q̄ta letitia erit. Tertio tactꝰ. In tāgēdo xp̄ꝫ btm̄. Cañ. iij. Tenui eū nec dimittā. Et respōsa. Cañ. i. Osculet̄ me osculo oris sui O sponse mi bñdicte. Quarto gustus: quia suauis est q̄ ip̄m spūal'r gustat. Sap. xij. c. O q̄ suauis est spūs tuꝰ ī nobis. Unde sancti ieiunabant: quia erāt cibati cibo tp̄ali Dñicus in. xl. pane ⁊ aqua. Katherina sine cibo materiali. Quinto odoratus in xp̄i redolētia. Cañ. i. In odore vnguentoꝝ tuorū currimus. Unde Anselmus in lib. ꝓlogio. c. xiiij. Excita nūc o aīa mea: ⁊ erige totū intellectū tuū: et cogita quātum potes quale ⁊ quantū sit illud bonum. Si em̄ singula bona delectabilia sunt: cogita intente quantū delectabile illud bonū qđ cōtinet iocūditatē oīm bonorum. Ille. Practica sup verbo Anselmi. de mūdi cōtēptu ⁊ ꝙ homo despiciat oīa ꝓpter deum.

Tertiū p̄ncipale d̄r ⁊c. Acq̄rit̄ aūt hec glia q̄nq̄ modis figurati p illā scalam quā iacob vidit. d̄q̄ Gen. xxviij. Que scala spiritualiter ē via per quam ascendimus per quinq̄ gradus qui sunt.

¶ Primus d̄r aduersi toleratio.
¶ Scd̄s d̄r cordis purificatio.
¶ Tertius d̄r pacis reformatio.
¶ Quartꝰ d̄r lachrymarū infusio.
¶ Quītꝰ d̄r elemosynarū largitio.
¶ Primus ⁊c. Mat. v. Beati q̄ p̄secutionē patiunt̄ ꝓpter iusticiā: qm̄ ip̄oꝝ est regnū celorū. Non credas aīa cara posse p̄uenire ad illā celestē patriā sine aduersitate. Augu. sup p̄s. lv. Putas te nō habere tribulationes: nōdum incepisti esse

UVA. BHSC. IyR_237

christian⁹. ⁊ Hier. ad Eusto. Quis sanctoꝝ sine certamine coronatus est. In bui⁹ figurā Exod. xiiij. Dn̄s cōduxit ppl'm suū ꝑ viā spinosaꝫ. ¶ Scd̄s d̄r ⁊c. In euāgelio. Beati mūdo corde: qm̄ ipsi ⁊c. Cū de⁹ sit purus: nō nisi a puris vult videri. Job. Damas. Sāctus deus nō nisi in sanct̄ habitat mediolani. Bern̄. reppit demonē: cui dixit. Quid magis deus volebat ab hoīe. Rn̄dit demon: sub his vrbis palliat̄. Dimidiū spere. Sperā cū p̄ncipe rome. Postulat a nobis toti⁹ ꝯditor orbis. Dimidiū spere. s. o. ⁊. c. Con iūge. c. cū. o. Et accipe litteraꝫ que componit nomen p̄ncipis rome. s. r. et dicit cor. vult deus cor munduꝫ ab hoīe. Unde laus. Qui deo seruit cum cordis puritate contētus viuit ⁊ post beat⁹ morit̄. ¶ Tertius d̄r ⁊c. in euāgelio. Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabunt̄. Super v̄bo Filij dei. Dicit Albert⁹ magn⁹ super Lucam. Tria sunt q̄ faciunt hoīem filium dei esse. Primum est fides. Jo. i. Dedit eis ptātez filios dei fieri: his qui credūt in noīe ei⁹. Scd̄m est charitas. de q̄ Mat. v. Diligite inimicos vestros: vt sitis filij p̄ris vestri qui in celis est. Tertium est pax: qm̄ filij dei vocabūt̄. ¶ Quartus d̄r ⁊c. In euāgelio. Bti qui lugēt: qm̄ ipsi cōsolabuntur. Et Luce. vi. Beati qui fletis: qm̄ ridebitis scilꝫ in patria. Esa. vlt. In hierusalem consolabimini: ridebitis ⁊ gaudebit cor vestrum. Unde dictū fuit diuiti epuloni de lazaro mendico. Luce. xvi. Nunc hic cōsolatur: tu v̄o cruciaris. Un̄ Dauid. Canta in primo thono de sanctis. Euntes ibant ⁊ flebant. scꝫ in presenti vita: mittētes semina sua. scꝫ bonoꝝ operuꝫ. Sequit̄. Ueniētes aūt veniēt cum exultatione portātes manipulos suos. Fleuit magdalena ⁊ alij postea riserūt. ¶ Quintus d̄r ⁊c. In euāgelio. Beati misericordes: qm̄ ipsi mīaꝫ ꝯsequent̄. O ciuis elemosyna est gradus potissimus paradisi: qꝛ associat aīaꝫ ad vera gaudia paradisi. Ambro. Non sunt hoīs bona: q̄ homo secū ferre nō potest: sola mīa comes ē defunctoꝝ. Qua vteris pietate in pauperes talē habebis. Tob. iiij. Noli auertere faciez tuam ab vllo paupere: ita fiet: vt nō auertatur a te facies dei. Qd̄ si egerim⁹ eternus deus sua bonitate cōdonabit hic gratiam: in aliam gloriā ineffabilem paradisi.

¶ Feria. iij. pasche. De iocundissima pace.

Stetit Jesus in medio discipuloꝝ suoꝝ: et dixit eis. Pax vobis Lu. xxiiij. ¶ Scd̄ꝫ Alber. xp̄s iesus ī oībus mediū voluit tenere. Qꝛ s̄m pb̄m. ij. Eth. Uirt⁹ in medio ꝯsistit In eodē. Mediū in oībus est laudabile. Nasci voluit ī media nocte Sap̄. xviij. Dn̄ silentiū continerēt oīa: ⁊ nox in suo cursu mediuꝫ iter haberet: oīpotens s̄mo tuus dn̄e exiliēs de celo a regalib⁹ sedibus. Nasci voluit in medio terre habitabilis. p̄s. Opatus est salutez in

UVA. BHSC. IyR_237

medio terre. Nasci in medio aīaliū Abacuch.iiij. In medio aīaliū inotesceris. In medio doctoꝝ disputauit. Lu.ij. In medio latronū crucifixus. Jo.xix. Post resurrectionem apparens hodie apl'is suis in medio stans obtulit dulce paranymphum. Pax. Ego sum: nō res fantastica: seu illusio diabolica. Per oēs quinq; sensus voluit xp̄s ostendere veritatem sue resurrectionis.

¶ Primo per visum: cum dixit. Uidete manus meas: ⁊ pedes meos: qꝛ ego sum. Et Joh. addit ꝙ ostendit eis lat⁹. ¶ Scd̄o manifestauit suā resurrectionē ꝑ auditū: cum dixit. Pax vobis. Audientes em̄ discipuli vocē dn̄i eum ad loquelaꝫ cognouerunt. Maxime qꝛ habebat talem modū. s. pax vobis ꝑ qd̄ dat̄ intelligi vt v̄ba pacis semꝑ habeamus. ¶ Tertio manifestauit per olphatum: ꝑ hoc qd̄ dicit Jo. insufflauit ⁊ dixit. Accipite spiritū sanctuꝫ ¶ Quarto per gustum: qꝛ obtulerunt ei partem piscis assi: ⁊ fauum mellis. ¶ Quinto per tactum. Un̄ dixit. Palpate ⁊ videte: qꝛ spiritus carnem ⁊ ossa non habet: sicut me videtis habere. Tamen conturbati: existimabant se spiritum videre Glo. Diuina em̄ prouidentia permissi sunt dubitare ad maiorē certificationem fidei de dn̄ica resurrectione. Et dixit eis. Quid turbati estis? Et cogi. ascendūt in corda vestra. Uidete manus meas ⁊ pedes meos: qꝛ ego ipse sum. Glo. Per cicatrices clauorum ibi remanentes ostēdit ꝙ erat idē corpus numero Palpate ⁊ videte: qꝛ spūs carnē ⁊ ossa nō hꝫ sicut me videtis habere Glo. Per hoc em̄ ostēdebat: habere corp⁹ veꝝ nō fantasticū. Et ostēdit eis manus ⁊ pedes. Adhuc illis nō credētib⁹ dixit eis. Habetis hic aliquid qd̄ manducet̄. At illi obtulerunt ei partē piscis assi: nō pastillum: qꝛ carnes nō comedit nisi de agno: ⁊ fauum mellis: ⁊ manducauit corā eis. ¶ Querit̄ vtrū illa comestio fuit vera vel nō. Respōdet Tho. in quolibet. iij. q. v. ar. iij. Qd̄ xp̄s vere comedit: sꝫ nō in corp⁹ cōuersus est cibus: ⁊ in carnē: qꝛ erat extra statū generatōis ⁊ corruptionis. Un̄ cib⁹ ille fuit virtute xp̄i resolutus in p̄iacentē materiā. Cib⁹ assumptus ab angelo neq; conuertitur in corpus assumptū: neq; corpus illud est talis nature vt in illd̄ possit alimentū ꝯuerti. Jō dixit angelus. Tob. xij. Cū essem vobiscū ꝑ volūtatē dei videbar q̄dā māducare ⁊ bibere: sꝫ ego cibo ⁊ potu inuisibili vtor. Ille. Cū māducasset dixit eis. Hec sunt v̄ba q̄ locut⁹ sum ad vos: cū adhuc essez vobiscū. Et appuit illis sensum vt ītelli. scrip. ⁊ dixit. Qm̄ sic oportebat xp̄m pati ⁊ resurgere a mortuis ⁊ p̄dicare in noīe ei⁹ pn̄iam ⁊ remissionē pctōꝝ in quo sctō euang. postq̄ noster triumphās saluator cuꝫ tanto studio ⁊ sic viuis p̄conijs pacē cōmendat inducunt me debere eam vobis relinquere ꝑ meo vltimo sermone. De qua tria dulcia mysteria se offerunt contemplanda.

¶ Primum dicit̄ diuersificationis.
¶ Scd̄m dicit̄ specificationis.
¶ Tertium dicit̄ inductionis.

UVA. BHSC. IyR_237

Feria tertia.

Circa p̄mū Theologi: p̄cipue Tho. xxij. q. xxix. ar. i. ⁊ sup̄ epl'as Pauli. ij. Corin. xiij. ⁊ Boñ. i. ij. di. vij. Triplex est pax. Prima dr̄ inq̄nata Scd̄a simulata: ꝛtia ordīata. ¶ Prima est illoꝝ q̄ sūt in malo ꝯcordes inter latrones: inter lusores: īter cōcubinarios qui pacifice in malo cōueniunt. Hec autē fuit Herodis et Pylati. De qua p̄s. Quare fremuerunt ⁊c. vsq̄ xp̄m ei⁹. Hec aūt pax nō est bona: rō est Tho. xxij. q. xxij. ar. i. q: vera pax fundat̄ ī bono virtuoso ⁊ honesto. Juxta illud. phi. viij. Ethi. Amicitia tūc est p̄fecta q̄ est ꝓpt̄ virtutē. Sz pax q̄ est inter malos nō est fundata in virtute: sz sup̄ vitijs. Igit̄ ⁊c. Uñ Ual'. recitat de duob⁹ amicis: quoꝝ alter alteꝝ ad malū inuitabat: qd̄ cōtra Cato Qd̄ iustum est petito vel qd̄ videatur honestū. Nā stultū est petere ꝙ possit iure negari. Cunq̄ ille nō assentiret. Alter dixit. Quid mihi ꝓdest tua amicitia: postq̄ non facis que ego volo. Rñdit ille. Anxi q̄d mihi ꝓdest hr̄e te in amicum si me opz ꝓpter te agere turpia. ¶ Scd̄a pax ⁊c. De hanc p̄s. Loquunt̄ pacē cū ꝓximo suo: mala aūt ⁊c. ⁊ Jere. ix. In ore suo cū amico pacē loquitur: occulte aūt ponit ei fidias. O q̄t sunt q̄ in ore hūt pacez: in corde vero fel. Hec aūt fuit iude. De qua Math. xxvi. Aue rabi: ⁊ osculatus est eū. Hec figurata est. ij. R. ij. De Joas q̄ salutauit amasam di. Salue mi frater: ⁊ tenēs manū dextraz cū pugione eū occidit. Et ille q̄ ducem Galeā occidit ⁊c. De hac pace Hiero. ad Celantiā. Osculabant̄ q̄dā mihi man⁹: ⁊ ore vipereo detrahebant: dolebāt ore ⁊ corde gaudebant. O q̄ti ore salutāt: intus aūt sunt pleni dolo. Uñ zeno pb̄s. Malum hoīem blāde eloquentē agnosce tuū laqueū esse. Ista nullo mō deo placet: q: simulata. Eccl'. x. Simulator ore decipit amicū suū. Et q: ipse veritas est. Jo. xix. Ego suz veritas: iō abhoīatur simulationē ¶ Tertio dr̄ ⁊c. Est illoꝝ q̄ cordiali amore diligunt. De qua xp̄s hodie Pax vobis. Uñ dicunt doc. ꝙ nihil grati⁹ hz reperiri: sicut pax. Sicut ipse dicit Eccl'. xxv. In trib⁹ bñplacituz est spūi meo q̄ sunt ꝓbata coram deo ⁊ hoībus. Concordia fratrū: amor ꝓximorū: vir ⁊ mulier sibi bñ cōsentiētes. Et sicut philocapt⁹ de muliere tria obs̄uare solet.

¶ Primo de ea cogitat.

¶ Scd̄o habitat libēter cum ea.

¶ Tertio facit fieri maytinatas.

Ita ad ꝓpositū Deus. ¶ Primo de pace cogitat. Jere. ix. Ego cogito cogitatiōes pacis. ¶ Scd̄o stat cuz ea. Mat. x. viij. Ubi fuerint duo vl' tres cōgregati in medio eoꝝ sum. ¶ Tertio facit fieri cātilenā: q: ipso nato: angeli cecinerunt. Gloria in excelsis ⁊c. Nō illi q̄ hñt dyabolū in corde. Sed nota s̄m Albertū ꝙ hec pax dz haberi tripl'r. ¶ Primo in ore. Ro. vlti. Salutate inuicem in osculo pacis. Contra illos infames q̄ nō faciūt: sz tenēt loquelam Heb. xij. Pacē seq̄mini cū hoībus: ⁊ deus pacis ⁊ dilectionis erit vobiscū. Señ. Pacē habeto cū hoīb⁹ cum vitijs bellum. ¶ Scd̄o debet

UVA. BHSC. IyR_237

haberi in corde. Mat. xxij. Diliges proximū tuū. s. corde: sicut teipm. Quia. ix. Ethi. Amicus ad amicuz debet se habere sicut ad seipsum. ¶ Tertio in opere vt subueniat in necessitate si opus est. i. Jo. iij. Nō diligam⁹ ꝟbo neq; lingua: sed ope et veritate. In vitis patrū legitur ꝙ orante Machario: vox insonuit ad eum di. Nōdum ad mensuram duarū mulierū ꝑuenisti: q̄ habitāt in ꝓxima ciuitate. Cum quesisset Macharius ab ipis cōuersationē earū dixerūt. Qd erāt vxores duoꝝ fratrū: ⁊ per. xv. annos simul habitauerāt: nec vnq̄ aliqua earū ꝟbo vel facto aliā contristarat. Et posuerunt in corde suo nunq̄ verbuz seculare loq̄ in vita sua. Vñ meritū earū fuit ꝙ nunq̄ litigarent: et meritū suū supauit meritū heremite. Unde patet primū.

Secundū ꝑncipale ⁊c. ſm Egidiū lib. de regimine ꝑncipū. Spālit pax dz reꝑiri in tribus generibus ꝑsonaruz.

¶ Primo inter virū ⁊ vxorem.

¶ Scdo in tota familia.

¶ Tertio in tota ciuitate.

¶ Primo ⁊c. Ad quā habendā due sunt regule obſuande ex ꝑte vtriusq;. ¶ Primo ex ꝑte viri: due regule. Prima vt eā diligat. Ephes. v. Viri diligite vxores vr̄as. Qd non facit qui ꝯcubinā tenet. ⁊ ꝓpriam sinit: Vis amari ab vxore tua. ama illā. Señ. Si vis amari: ama. Secunda vt eā foueat de necessarijs. Qd nō facit q̄ ꝯcubine ꝓuidet: de manicis rubris subris ⁊ alijs. ⁊ bona dom⁹ dissipātur. Prouer. xxx. Tria sunt insaciabilia. Infernus. Terra sitiēs. Ignis. Quartū mala mulier. Prouerb. xxix. Qui nutrit scortū ꝑdet substantiā. Scdo due sunt alie regule ex parte vxoris ad virū. Prima vt virū suū honoret. i. Pet. iij. Mulieres sint subdite vir. Quia. ij. Cor. xix. Vir caput ē mulieris. In hui⁹ exemplū legit Geñ. xvi. De sarra que viruz suum dñm vocauit in signū reuerētie. Et mulier debet reputare virum suum sapiētiorē ⁊ pulchriorē alijs viris. Qr vt dicit pbs in lib. Icono. Maxim⁹ honor est mulieri: si respicit virū suū. Scda regl'a vt res dom⁹ cōseruet. i. Cor. xiiij. Domi viros suos interrogēt. In huius figuraz legit Genes. iij. Qd dñs formauit Euam de costa viri: ipo dormiēte. Expgefactus aūt clamauit ad eā. Hos os ex ossibus meis: ⁊ caro de carne mea. Inter quos ita fuit intimus amor ꝙ lingua exꝑmi nō potest. ideo pbs vbi. s. Nihil em̄ boī potest eē meli⁹ q̄ si vir ⁊ vxor pari cōcordia domū gubernēt. ¶ Scdo hec pax dz esse in tota familia. Ad quā habendā sunt due regule necessarie. Prima circa filioꝝ nutritionē ne faciāt mala: ne laudāt: ne blasphemēt deum ⁊ sctōs. Ad vos dico fratres. In. vi. Ethi. Bonū est ꝙ patres corrigant filios ociosos: Eccl'. vij. Filij tibi sūt: corrige illos Non ꝑcas baculo. Ideo Hiero. ad Saluinā. Nō est ꝑui apud deū meriti: bñ filios educasse. Heli offendit deū ob vitia liberoꝝ. Ergo placat ecōuerso deus ꝟtutibus eorū.

UVA. BHSC. IyR_237

Scda regula est circa suos. Timorem vt audiāt missas: cōfiteantur tpibus suis. Tene sclauā ī timore. Et qñ vadit p aquam eaz respice. Sz hodie sui: famuli: sclaue sunt pessimi nō obseruantes diuina pcepta. Et rō est pbi li. Icono. Impossibile est negligētib' dñis: suos eē sollicitos: vñ patz ꝛc. ¶ Tertio hec pax debet esse in tota ciuitate: sm Augu. v. de ciui. c. xviij. ꝛ Egy. ro. li. de regimīe pncipū: qnqz fuerunt que romanū imperiū p multa tpa dilatarūt: ꝛ in psentiarū ciuitates dñia castra dilatant: ꝛ in pspitate ꝯtinent. ¶ Primū fuit iusticia. De qua. i. Pol. Sine iusticia: īpossibile est habitari ciuitatē. ꝛ Aug. iiij. de ciui. ca. iiij. Remota iusticia: qd sunt regna: nisi magna latrocinia. sed hodie nō inuenit: qz puertitur auro ꝛ muneribꝰ. v. q. iij. c. Paup. Cito violatur auro iusticia. ꝛ Leo papa. Nullū est in eo vestigiū iusticie: q mulierib' delectatur. Clama cōtra officiales. Esa. i. Principes tui infideles: socij furū. ¶ Secūdū fuit pbitas moruz. In. i. Pol. Opz ciuitatē de vtute esse sollicitam. et Aug. loquēs de Scipione affricano dicit. Scipio affricanus nō cēsebat rēpu. esse felicē: stantib' edificijs: ꝛ ruētibus morib'. Ille. Hec aūt pbitas moꝝ debet esse in officialibus. Et in pplo. Primo inter officiales. Debēt esse ornati vtute ꝛ immunes a vitijs. Ab ira: a luxuria: ab auaricia: a rapinis. Iō pbs vi. Pol. Princeps dz eē deicola: qz tūc boīes solent timere regē: qñ vident ipm timere deuz. Ideo et lex precipit q qui presunt alijs in docendo: aut in regimine debēt pmo esse decorati bonis morib'. E. de pfessoribus ꝛ medicis. l. magros. Magistros studioꝝ doctoresqz excellere opz morib' pmū deīde facūdia. Scdo hec pbitas debet eē in populo. Immunis a latrocinijs: a blasphemijs: ab auaricia. ¶ Tertiū fuit zelus ꝛ amor patrie. Pro q se exponebāt ad omnia sustinēda: etiā mortē: vt pz de mutio sceuola de mercurio. de. M. regulo. ꝛ Torquato. De quib' Aug. i. vi. de ciui. c. viij. ꝛ Uirg. in. vi. Hec duo sunt illa libertas ꝛ cupiditas laudis humane: q ad facta mirāda cōpulere romanos. Sed hodie relicta pria querūt ppriū cōmodū: desiderantes penuriā: caristiaz. ¶ Quartum fuit maturitas regentiū. Uñ Plato seculū posuit esse felix: qñ sapiētes regnarēt: ꝛ p oppositū quādo fatui. Clama ꝯtra cōitates q regūtur in cōsilijs a popularib': ꝛ ꝯtra monasteria q hñt fatuos plātos. Ad qd facit exēplū Ualerij li. v. de Tarqnio. Qui cū non posset expugnare Gabinios misit simulate filiū vberatū ꝛ pcussum tāq transfugum ad eos: tanq prem fugeret. Quo suscepto in ducē electus est. Cū vo ignoraret modū tradēdi ciuitatē scripsit pri de modo. Pr aūt vbis nihil rñdit nūcio: sz duxit euz in ortū vbi erāt multa papauera: ꝛ capita eoꝝ grossiora vgula cepit pcutere. Nūci' aūt reuersus īdicat Sexto Tarqnio. Ille aūt astut' intellexit: et cepit pncipales ciuitatē eijcere: ꝛ ciuitatez tradidit pri. Iō

UVA. BHSC. IyR_237

Ari. iij. Rheto. Quāto maior ppl's tāto mior itellect⁹. ¶ Quitū ē pax. Vñ scripserūt in p̄forib⁹ tēpli. Tēplū pacis eternuz. Quādiu durat oīa ꝓspe succedūt. Et ꝑ oppositū. male ⁊ pessime. Attestante Salustio in Jugurtino. Concordia ꝑue res crescunt: discordia maxime dilabuntur. Et quidā vulgaris: veritate ⁊ noua scriptura pōt ꝓbari lege ⁊ rōne ꝙ cōcordia ⁊ vnione res crescūt ⁊ discordia vidētur perire.

Unde patet secundum.

Tertiū dr̄ ⁊c. Ad pacē inducimur triplici ratione.

¶ Primo rōne admonitionis.

¶ Scdo ratione assimilationis.

¶ Tertio rōne fructificationis.

¶ Prīo ⁊c. Triplex est admonitio. Prima diuinalis. Luc. x. In quācū ꝙ domū itraueritis primū dicite. Pax huic ⁊c. Col. iij. Pax xp̄i exultet in cordib⁹ vr̄is. Ro. xij. Cū omnibus hoībus pacez hn̄tes. et. i. Corin. vij. In pace vocauit nos deus. Hebr. xij. Accessistis ad noui testamenti mediatorē Jesū ⁊ sanguinis aspsionē melius loquentē: ꝙ Abel Ille sanguis Abel clamauit: vindicta vindicta. Sanguis xp̄i: parce: parce. Sāguis Abel Justicia. Sāguis xp̄i. Mīa. ¶ Scda admonitio est Cano. iij. q. v. c. Falsas. Et ī Cle. de sepultu c. Dudū vbi dr̄. Pacis trāquillitas vigeat feruor charitatis estuet. ¶ Tertia ē ciuilis. ff. de legationib⁹. l. Quesitā. et. ff. de orig. iur. l. ij. §. Nouissime. ⁊. ff. de noui. operis admīstratiōe. l. i. vbi dr̄. Nihil aliud agat p̄ses: nisi ꝯtrouersias dirimere. et. l. cuz p̄tor. §. Dulcissimi. ff. de le. ij. Pretor discordijs ꝓpinquoꝝ sedandis ꝓspexit: quas solet cōis materia excitare. ¶ Scdo ⁊c. Qꝛ ꝑ illā xp̄o assimilamur. Mat. v. Btī pacifici: qm̄ ⁊c. Fuit em̄ testamētū xp̄i. In quo matrē reliquit Johāni: aīam p̄ri corpus Joseph. Sed pacez hoīb⁹. Et vt dr̄. xi. q. i. c. Siluester. ⁊. C. de fideicō. l. Ampli⁹. Heres nō seruās testamētū defuncti est exheredandus. Ita nō obseruātes pacē quaz xp̄s legauit: sunt p̄uati hereditate paradisi: vt nō filij dei sed demōis vocent̄. Ideo Aug. sup Job. Sola dilectio discernit īter filios regni: ⁊ filios dyaboli. Practica. Talis ad eccl'iam vadit: non cognosco an sit in gr̄a: qꝛ accipit aquā sctāz: audit missas: signat se signo crucis: nisi sola charitate. ¶ Tertio rōne ⁊c. Triplex fruct⁹ acquiritur ex pace. ¶ Primus dr̄ sp̄ualis dilectio. Qꝛ xp̄iani ꝯfitent̄: ad missas eūt: ecclesias visitāt. ⁊ alia bona sp̄ualia facūt. Aug. Pax est serenitas mētis. trāquilitas cordis: vīculū amoris ¶ Scdus dr̄ corꝑalis q̄etatio. Qui pacifice viuūt: nō opz ferāt secū arma securi in via eunt dormiūt ī domo sine aliquo timore. ¶ Terti⁹ dr̄ bonoꝝ tꝑaliū ml'tiplicatio. Ex ip̄a pace ml'tiplicant̄ bōa tꝑalia: colūtur possessiōes. crescūt opes Aug. xix. de Ci. dei. Tale ē bonū pacis ꝙ in reb⁹ creat̄ nil grati⁹ solet inueniri. Et ex h̄ dicit. s. Tho. xxij. q. xxix. ar. ij. Qd̄ oīa appetūt pacē. Et rōne cōseruationis: qꝛ appetūt conseruari in esse: quod nō est sine pace. Et rōne dilectionis. Qꝛ sicut ne

UVA. BHSC. IyR_237

mo est. q̃ nolit gaudere: ita nemo est q̃ pacē nolit habere. Cū pax sit cā gaudēdi. Sz dicis ꝙ nō omnia appetūt pacē. ꝑ hāc rōnem. Quod nō cognoscit pacē: nō appetit pacez. Sz rōne carētia: nō cognoscūt ꝛc. Rñdeo ꝙ bella gerunt intētiōe pacis. Qui enī q̄rūt bella non desiderāt nisi pacē: quā se habere non estimāt. Qr nō est pax si q̄s cū alio cōcordet cōtra illud qđ ipe magis vellet: ꝛ ideo hoīes q̄rūt hanc concordiam rūpere bellādo: tanq̄ defectū pacis habentē: vt ad pacem ꝑueniāt: in qua nihil volūtati eoꝝ repugnet. Et ꝓpter hoc oēs bellātes querūt ꝑ bella ꝑuenire ad aliquā pacē ꝑfectiorē: q̄ priꝰ haberēt Sicut ꝛ Tullius. i. offi. affirmat. et Tho. supra. Igit̄ pax vobis. Heus ex charitate vīcat fraterna pietas: acutas lanceas: mortiferas sagittas. scindentes spatas: ꝛ altas machinas bellicas. Exemplū duoruz regū: quoꝝ vnꝰ interfecit filiū alterius. Rex cuiꝰ filiꝰ erat occisus obsedit ciuitatē cum suo exercitu: ducēs eam ad maximū exterminium. Uidens hoc rex decreuit inimicum pacificare: mandauit portas aperiri. Depositis vestibꝰ sola camisia tectꝰ cum corrigia ad collū ꝛ veniā petijt sup occisionē filij. Rex autez mīa motꝰ veniā dedit ei. Dum ecclesiaz ingrederet̄: imago crucifixi q̄ in medio ecclesie stabat īclināsse ꝛ brachia mouēs: visa est oībus astātibus regratiari regi qui pepcit īimico suo. Qua ꝓpter astātes mei q̄tū possum vos oro: ꝙ amore illius supremi dei et laboribus quos vestra causa hac quadragesima suscepi: ꝙ vnusq̄sq̄ parcat si quis sibi iniuriam fecisset: et amplexet̄ hanc dulcē pacē. Qm̄ hec ē que nos efficit filios dei. Illa q̄ sola inter filios regni ꝛ baratri īfernalis discernit. Hec q̄ nos ad deuz sola ꝑducit. Hīc Lactā. nr̄ in. v. li. ca. viij. Ad ꝓpositū ita egregie loquitur. Quā beatꝰ esset q̄q̄ aureꝰ hmanaꝝ rerū statꝰ. si ꝑ totū orbē māsuetudo: ꝛ pietas ꝛ pax: ꝛ innocentia: ꝛ equitas: ꝛ tēperātia: ꝛ fides moraret̄. Ille. Idcirco ꝛ ego eam vobis pro testamento meo relinquo.

¶ Iam patres ꝛ matres cū vtraq̄ ingenij nauicula ꝑ dei adiutorium ad portuz deuenerit ꝛ ad terminū nostrarū p̄dicationū ꝛ lectionū vobis expositaꝝ: necessariū videtur preterire excusationes coraz vr̄is humanitatibꝰ: qm̄ līgua ꝛ ingeniū mihi deficiunt: sed qr extat senece sententia. Beneficiorum memoria non debet senescere habeo vobis agere gratias summas immortales ex tantis beneficijs vestris in me collatis. Manete in pace: manete cum deo. Pergo in domū dei mei. Rogate ergo iesum pium: vobis ꝛ mihi stabilitatem tribuat.

¶ Explicit quadragesimale Fratris Gabrielis Barelete.

UVA. BHSC. IyR_237

Sermones Fratris Gabrielis Barelete. De sanctis.

UVA. BHSC. IyR_237

Tabula sanctuarij

¶ Primo in festo ascensionis dñi: de eadem materia. Folio. ij.
In festo Pentbe. de missione spūssancti. iiij.
Feria. ij. Pentbe. de dignitate anime. vij.
Feria. iij. Pentbe. de cognitione gratie vel p̄destinati. xi.
In festo. s. Joban. bap. de eodem. xv.
In festo. s. Petri apostoli. de eodem xix.
In festo. s. Dñici patris nostri de eodem. xxi.
In festo. s. Thome: doctoris angelici de eodem xxv.
In festo. s. Uincētij or. p̄di. an bō possit merit̄ suis glificari. xxix.
In festo. s. Serapbice Katberine. Señ. de eadem. xxxij.
In festo. s. Michaelis archāgeli. ō custodia ⁊ excellētia āgelor. xxxv.
In festo apl'orum Simonis ⁊ iude de puidentia dei. xxxix.
In festo oīm sanctor. de gloria paradisi. xliij.
In cōmemoratione defunctor. de eor suffragijs. xliij.
In festo. s. Martini ep̄i: de victoria sui ipsius. xliij.
In festo. s. katberine martyris. de eadem. xlvij.
In festo. s. Andree aposto. de dignitate apostolica. li.
In festo Cōceptionis: sed potius sanctificationis. b. M. lv.
In festo. s. Thome apostoli: de fide. lix.
In festo Natiuitatis domini. lix.
In festo. s. Stepbani: de aduersa fortuna: vel de cōstantia. lxiij.
In festo. s. Jobānis euāgeliste. de eodem. lxvij
In festo sanctor Innocentiū: de virginitate. lxx.
In festo. s. Thome martyris: de necessitate boni operis. lxxiij.
In festo. s. Siluestri pape. de bonore sacerdotum. lxxvij
In festo Circuncisionis domini: de eadem. lxxx.
In festo Epypbanie domini: de eadem lxxxiij.
In festo Purificationis. b. M. de eadem. lxxxvij.

¶ Sermones errauagantes.

Sermo. De paucitate saluandorum. xc.
Sermo. De flagellis dei: vel ira dei. xciij.
Sermo. De cborcis. xcvi.

¶ Sermones per aduentum domini.

Dñica prima aduentus. De cōuenientia incarnationis xp̄i. xcix.
Dñica. ij. aduentus. De iudicio vniuersali. ci.
Dñica. iij. aduentus. De iudicio temerario vel suspitione. ci ij.
Dñica. iiij. aduentus. De p̄paratione xp̄i recipiendi. ciij.
Duo prologi communes. cv ij.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ In ascensione domini.

Eleuata est magnificētia tua super celos deꝰ. In ps. viij. ¶ Ad exaltationem laudem ⁊ commendationem diuine iusticie. Conuenit sublimare sup celos in vita beata illos qui in mūdo isto se humiliauerūt amore sui. i. Pe. v. Humiliamini sub potēti manu dei: vt vos exaltet in tempore visitatiōis Et Luc. i. Exaltauit humiles. Jaco. iiij. Humilibus dat grām. Xps se humiliauit per passionem ⁊ crucem. Ad Philip. ij. Semetipsuz exinaniuit formam serui accipiens in similitudinem hominum factus: ⁊ habitu inuētus vt hō. Humiliauit semetipsum factus obediens vsq; ad mortem: mortem autem crucis Ideo meruit sublimitatem ascēsionis sui corporis. Unde Bernar. sermone hodierno. Nam cum se dominum vniuersorum que sunt in terra ⁊ in mari: ⁊ in īferno ꝓbasset filius dei: non restabat nisi vt aeris et celorum se dominum esse comprobaret. Terra cognouit: qꝛ ad vocez eius. Lazarum mortuum reddidit Mare cognouit: qꝛ solidum se sub pedibus eius p̄buit. Infernus cognouit: cuius ipe portas ereas fregit: ⁊ insaciabilem homicidam ligauit. Ad perficiendam igitur domini iesu fidei nostre integritatem restat vt vidētibus discipulis ꝑ mediuz aeris tanq̄ dñs ascendas sup oēs celos: ⁊ iaz tibi ꝓfecto debebit̄ vt in noīe tuo: oē genu flectat̄. Ille Unde ps. xlvi. Ascendit deus in iubilatione ⁊ dñs ⁊c. Sup quo Augu. Ascendente xp̄o mirantur astra plaudūt agmina: tube sonāt: et in cūctis blāda modulēta chori emittunt. Ille. Eleuata est ⁊c. De q̄ triū phanti ascēsione tria ad eius cōmemorationē videbimꝰ in p̄ntiarum.

¶ Primum dr̄ congruitatis.

¶ Scd̄m dicit̄ modalitatis.

¶ Tertium dicit̄ iocunditatis.

Primuz dr̄ ⁊c. Utrū fuit cōueniēs xp̄m hodie sup oēs celos ascēder̄. Rñdz. T. iij. p. q. vij. ar. i. ꝙ sic. Et h̄ p. v. rōnes

¶ Prima ꝓpter loci ꝓportionem.

¶ Scd̄a ꝓpt̄ fidei nr̄e īformationē.

¶ Tertia ꝓpt̄ charitatis ꝓmotionē.

¶ Quarta ꝓpt̄ triūphalē ascēsionē.

¶ Quinta ꝓpt̄ nostrā ꝓpiciationē.

¶ Prima ꝓpter ⁊c. Cōclusio est phi iiij. phy. Qd̄ locꝰ dz esse ꝓportionatus locato. Exempli gratia. In corpore humano: qꝛ ocl'i sunt nobiliores inter v. sensus: iō nobiliorem ⁊ altiorē obtinent locū. ¶ Preterea ī corpibus celestibus nobilius est celum empyreū: iō ceteris est altius ¶ Preterea in hoībus hic est ordo. Papa nobiliorem tenet locum: qꝛ est ꝑsona nobilior cardinalibus: et cardinales super oēs episcopos: ⁊ ep̄i sup oēs religiosos: ⁊ rex super omnes dños temporales. Locus ⁊ locatum debēt esse ⁊c. Ad ꝓpositū nostrum. Locus in quo sumus in hac nostra infima instabili ⁊ breuissima vita: est locus miserie ⁊ calamitatis. Xp̄s iesus post suaz resurrectionē nouā inchoauit vitam: qꝛ de mortali: factus est immortalis.

UVA. BHSC. IyR_237

De passibili factus est impassibilis Unde apl's ad Rom. vi. Xp̄s resurgens ex mortuis iā nō moriť mors illi vltra nō dñabiť. Uita p̄sens est miserie. Illā excellentē xp̄i naturā sedem honorificentissimā decet: qr vt dictum est. Locus dz esse ꝛc. Uita hec nō erat ei locus conueniens cū sit oībus miserijs plena. Augu. In valle sumus miserie in qua magis flendū est: eo ꝙ minus flemus Et Lactā. in. iij. c. xij. Hec vita pñs beata esse nō pōt: qr multis malis subiecta est ꝑ corp⁹. De q̄bus malis. Job. iij. Hō nat⁹ de muliere ꝛc. vsqꝫ miserijs. Quas miserias ostendit puer de vtero matris egrediēs: qui q̄ttuor ꝑ ordinez facit. Primo plangit. Aug. Nondū loquiť: ꝛ plorat. Sap̄. vij. c. Primā vocez sil'em oīb⁹ emisit plorās. Excepto zoroaste qui teste Sollino primo risisse fertur. In huius figurā xp̄s nō fleuit mortuū Lazaꝝ: sz ip̄m ad vitaz ꝑducens. Secundo puer mox manum ad os mittit. Ad innuendum ꝙ ad miserias huius mundi venit ꝓpter peccatū factum in ore p̄morum parentū qñ comederūt pomū Tertio nasciť curuus ꝛ quasi in q̄ttuor pedibus. Ad innuēdum ꝙ cōparatus est iumentis. Quarto ad partē inferiorē: qr ibi caro se rebellauit. Cum ḡ hic nō sit aliud q̄ lachryme dolores: anxietates: infirmitates. Ideo hoc p̄sepe nō conueniebat xp̄o glorioso. Sz qualis locus eius? Rñdeo ꝙ celū empyreuz vbi ē sedes regalis sua. Uñ fuit cōueniens hac rōne ip̄m ascēdere hodie cōpleto numero quadragenario: sed forte dicis. Cur nō ascendit statim post resurrectionē suam: sz ꝑ dies. xl. moratus est. Rñdeo ꝙ h̄ est actuz duplici rōne. ¶ Primo rōne certificatiōis. Difficilius erat ꝓbare veritatē resurrectionis q̄ veritatē mortis. Tp̄s em̄ trium dierū fuit sufficiēs tp̄s ꝓbationis mortis eius. Sed ad verā resurrectionē ꝓbandam: maius tp̄s requirebatur Et ideo nō miruz si nō statim vt resurrexit ascendere voluit. Sz expectare ad informanduz eos bene de veritate resurrectiōis eius. Unde Act. i. dr̄. Quib⁹. s. apl'is prebuit se ip̄m viuū post passionē suā in multis argumētis ꝑ dies. xl. apparens eis ꝛc. ¶ Scd̄o rōne ꝯsolationis fleuit mater ei⁹ iuxta crucē. Cāta. Jo. xix. c. Stabat iux̄ crucez mr̄ ei⁹. Et Ber. dicit ꝙ tm̄ fleuit: tm̄ se macerauit ꝙ nō poterat se sustineř. Fleuit Magdalena. Fleuerūt apl'i ꝛ oēs deuoti iesu xp̄i. Debebāt ergo ꝯsolari: qr vt dr̄ i p̄s. Scd̄z mltitudinē doloꝝ meoꝝ ꝯsolationes ꝛc. Et. ij. Coꝝ. i. Sicut abundant passiones xp̄i in nob: ita ꝛ ꝑ xp̄m abūdat ꝛ cōsolatio nr̄a. Debebāt ergo ꝯsolari. Et qr ip̄z fleuerūt mortuū in sepulchro ꝑ horas. xl. q̄bus iacuerat. Jō eos voluit consolari ꝑ dies. xl. sua corꝑali p̄sentia eis apparēs. Unde patet prima rō de sua cōgruitate. Bene dr̄. Eleuata est ꝛc. ¶ Scd̄o rōne ꝛc. Cōclusio est doctoꝝ: ꝙ plus est meriti apud deū credere ꝛ habere fidem de nō visis q̄ de visis de q̄bus est cognitō. Greg. Fides nō habet meritū vbi humana rō p̄bet experimētum. Alculanus. Ibi fides

UVA. BHSC. IyR_237

nō habet meritum salutare vbi humanus interitus inquirit rationez Tacenda est diuinarum reuelationum causa. Ad ꝓpositum. Ex hoc eñ ꝙ xp̄s celū ascēdit: fides nostra est magis meritoria ꝙ̄ si non ascendisset. Ratio hec est. Qr ꝙ̄uis in videntib⁹ xp̄i humanitatē esset fides vt in apl'is ⁊ alijs sanctis hoīb⁹: nō q̄dem de humanitate quā videbāt: s; de diuinitate quam nō videbāt. Tamen maior est fides credere ⁊ diuinitatē et humanitatē xp̄i non visam: ꝙ̄ solū diuinitatez. Ex hoc audacter dico: ꝙ fides nostra est maior extēsiue: ꝙ̄ fuerit fides apostolor. Quāuis intēsiue fuerit maior fides apl'or. Quomodo hoc ꝓbas pater. Probo sic. Apostoli viderūt xp̄m in carne: cum ipso biberūt. comederūt. dormierunt. miracula viderunt ⁊c. Nos aūt nō sic: ⁊ tamen credimus diuinitatē et humanitatem simul quaz apl'i nō habebant. Uñ xp̄us Tho. Jo. xx. Quia vidisti me Thoma credidisti. Sz dico tibi. Beati qui ⁊c. Ex hoc dicunt doctores ꝙ fides latronis fuit laudabilior ꝙ̄ fides petri q̄ viderat miracl'a facere: cecos ⁊c. Sz latro nulla miracula vidit: nec aliq̄d ab eo gestū tñ in cruce posit⁹ fide roboratus ꝙ esset deus ⁊ hō: exclamauit. Cāta. Memēto mei dñ veneris in regnū tuū. Cui respōsum est. Hodie mecum ⁊c. O fides sctā latronis: tunc ipse acq̄siuit: qñ apl'i eā amiserūt. Et ꝓpter hanc rōnem dicit christ⁹. Jo. xiiij. Qui credit in me opa que ego facio ⁊ ipse faciet: ⁊ maiora horum faciet. Glo. Aliqui scti maiora miracula fecerunt ꝙ̄ ipsi apostoli: nec ipse xp̄s. Uñ decuit ascendere hac rōne. Eleuata est ⁊c. ¶ Tertio rōne ⁊c. Cōclusio ē diony. iiij. de di. Amor est vis vnitiua. Exempli gr̄a De iuuene q̄ philocaptus occupat oēs sensus in vidēdo amicā. Ad ꝓpositu. Apl'i toto corde xp̄m amabant: nec mirū ꝓpter suā dulcē conuersationē: ⁊ eius v̄ba suauissima Et hoc exclamauit petr⁹ Mat. xvij. Dñe bonum est nos hic esse ⁊c. Et Jo. vi. Cū semel quidaz de discipulis a xp̄o recessissent: ex eo qd̄ dixerat eis. Nisi māducaueritis carnez filij hoīs ⁊c. Dixit ad alios q̄ remāserāt. Nunq̄d ⁊ vos vult̄ abire. Rñdit petr⁹. Dñe ad quē ibimus. Uerba eterne vite habes. Tāta g̃ vi amoris apl'i trahebant̄ ex xp̄i pñtia ꝙ de celestib⁹ nō curabāt: dūmō possent frui ip̄a pñtia. Ut g̃ celestia appeterēt debuit ascēdere. Et hoc est qd̄ dñs dicit. Joh. xvi. Expedit vobis vt ego vadaz. s. ad patrem. Si eñ nō abiero paclitus non veniet ad vos. Si aūt abiero mittaz eum ad vos. Sup quo Beda. Expedit vobis vt formā serui a vr̄is abstrahatur aspectib⁹ quatenus amor diuinitatis artius vr̄is cordibus infigatur. Ille. ¶ Quarta rō ⁊c. Ut celos aperiret sanctis patribus ⁊ patriam nostrā diu clausam: vt videbimus in scd̄o mysterio. ¶ Quinta rō ⁊c. Ut esset noster aduocatus apud patrez. De quo. i. Jo. ij. Aduocatum habemus apud pr̄em iesuz xp̄m iustū: ⁊ ipse est ꝓpiciatio pro pctis nostris. Cū istos est v̄go mater eius aduocata nostra. Ber. Se-

UVA. BHSC. IyR_237

curū habemus accessum ad patrē: vbi mater ante filiū: filiꝰ ante pr̄ez Mater oñdit filio pectus ⁊ vbera: filiꝰ oñdit patri latꝰ ⁊ vulnera. Ille. O iesu ⁊c. Eleuata est.

Secundū dicit ⁊c. Cuz quo modo ascendit? Rñdet Dauid. Ascendit deꝰ in iubilatione: ⁊ dñs in voce tube. Et Aug. Ascendēte xp̄o pauet oē celum: mirantur astra: plaudunt agmina: tuba sonat: ⁊ in cunctis blāda modulamina chori emittunt. Ille. Merito hoc gestum est: qꝛ fuit victoriosus in presenti vita. Ideo in signuz victorie cū triumphis assumptus est. Uideas Uale. lib. ij. c. iij. sub rubrica de iure triumphādi. Cuz quo est Lucius Florus li. i. Qđ aliquis nō triumphabat in ppl'o romano: nisi prius quinqꝫ millia hostiuz superasset ⁊ occidisset in vna acie. Et triūphantibꝰ triplex fiebat triūphꝰ ⁊ leticia. Prima ꝙ cū ad vrbē ciuis triumphalis rediret: occurrebat ei ppl's cū effusa leticia. Scđa leticia qñ ibat in ciuitatem p̄cedebāt currum triumphantis oēs captiui manibus ligatis post tergum. Tertia leticia: qꝛ triumphās post se habebat seruum gestantē annuluz similem suo. Et a tergo triumphantis coronam auream deferentem. Ip̄e vero triumphās indutus veste aurea ascendebat sup currum tractū a quattuor equis albis. Et vt dicit Ualeriꝰ fiebāt in his triumphis ludi solaciosi: ⁊ festiui ioci in honorē triumphantis. Unde maxime mouebantur romani ad viriliter agendum: ⁊ aggrediendū q̄cunqꝫ ardua ⁊ difficilia sibi cōmissa. Sic triumphauit Lucius posthumus q̄ lygures vicit: ⁊ samnites. Sic papyrius qui duriciē samnitū fregit. Sic. Q. Cecilius q̄ Philippū regem de macedonia victum eduxit. Sic triumphauit Pompeius magnꝰ: q̄ duos superauit reges. Sic Cesar q̄ quinquies triumphauit ꝓpter ea q̄ gessit in gallia: ⁊ britānia: ⁊ egypto: et affrica. Iesus noster nō hūc habuit honorē: sed multo digniorē: qꝛ fuit victor: ⁊ verus victor inimicoꝝ demonum: quos expoliauit de regno suo. Unde associatus est triumphaliter in patria sua. De quo ecclesia Omnes gētes plaudite manibus: iubilate deo in voce ⁊c. Captiui fuerunt sancti patres quos secū duxit post se in paradiso. De q̄bus dauid Ascendēs xp̄s in altum ⁊c. Currus triumphalis fuit suū corpꝰ gl'iosuz Uestitū tunica de sua diuinitate q̄ totus resplenduit. Ad eius dexteram erit vnus male indutꝰ. Iste fuit latro: vt oī peccatori daret materia ⁊ spes redeundi ad deū. Et volens incipere hunc triūphū anteqū inciperet venit ad discipulos suos ad cenaculū vbi erāt oēs ꝯgregati. Et ibi q̄ttuor egit ꝑ ordinē. Primo comedit cū eis. In euangelio hodierno. Mar. xviij. discūbentibꝰ vndecim discipulis ⁊c. Scđo oēs icrepauit. Sequit. et exprobrauit icredulitatez eoꝝ. Tertio p̄cepit eis ne discederent: sed expectarent ꝓmissionem patris. Actuū. i. Quarto p̄cepit eis vt post missionez spūssancti predicarent. Euntes in mundū vniuersum p̄dicate ⁊c. Quibꝰ pera

UVA. BHSC. IyR_237

ctis cū honorabili comitiua.s.cxx. hoīm iuit ꝟsus montez oliueti. Et ibi in loco illo tria ꝑ ordinem fecit. Primo dedit eis bñdictiōez. Scdo osculum pacis obtulit. Rom.vlt. Salutate inuicem in osculo pacis Tertio appuit nubes mire claritatis sub pedib⁹ xp̄i ascēdent. Nō ꝙ nubes illa p̄buerit admīculuz aliquod xp̄o: sed in signū diuinitatis appuit. Et vidētib⁹ discipulis illa nubes suscepit eū ab oculis eoruz secū adducēs aīas sctōꝝ patrū. Dū ergo ascēderet cū maxīo tripudio: vidētes āgeli q̄ in celo remāserāt: toti admirati ceperunt dicere suis fratrib⁹ q̄ xp̄m associabāt illd̄ Esa. Quis ē iste q̄ venit de edom: tinct̄ vestib⁹ de bosra. Edom interp̄tat̄ sanguīea. Bosra.i.munita. ꝟm gl. sup ꝟbo. Quis est ꝛc. De q̄ttuor mirabant̄ angeli. Primo ꝙ terra id ē corp⁹ xp̄i frenū ascenderet sup oēs celos: qd̄ est ꝯtra naturā: cū dicat Salo. Prouer.xxv. Celū sursum: ꝛ terra deorsum. Mirabant̄ ꝙ homo ascēderet sup āgelos: qd̄ nūq̄ visuz est. In p̄s. Ascēdit.s.xp̄s. super cherubin ꝛ vo. ꝛc. Mirabātur ꝙ homo ascēderet vsq̄ ad deum. Dañ.vij. Uenit.s.xp̄s vsq̄ ad viruz qui sedebat in throno. Mirabant̄ iiij. ꝙ homo crucifixus: lācea ꝑforatus: coronat⁹: ascēdebat cū tāta ꝑtāte: vt scz sup oēs angelos se collocaret. O dignitas nr̄e carnis: super naturā angeli. qd̄ bene agnouit Jo. qui dū angelū adorare vellet more solito. Dixit ei angel⁹. vide ne feceris. Cōseruus tuus sum ꝛc. Ex hoc vt dicit Tho.in.ij.di.ix. Homo potest plus mereri q̄ angelus triplici rōne. Et rōe difficultat̄ q̄ est in hoīe nō in angelo. Et rōne diuturnitat̄: ꝛ merito passiōis xp̄i. Unde associat⁹ fuit in throno suo ad patris dexterā. Quo associato inferiores angeli reuelauerūt hominib⁹. vt d̄r Act.i. Cūq̄ intuerēt̄ in celū euntē illū: ecce duo viri id ē duo angeli in forma viri: astiterūt iuxta illos in vestib⁹ albis: q̄ dixerunt apl'is. Uiri galilei: q̄d admiramini aspiciētes in celū: hic iesus qui assumpt⁹ est a vobis in celum sic veniet. Quo audito discipl'i recesserūt de loco: redeūtes ad cenaculū: ibiq̄ expectātes sp̄m̄sanctuz ꝓmissum in pēth. Et gl'iosus iesus in throno p̄ris est collocat⁹. Unde d̄r. Eleuata est magnificentia tua sup celos. Nota ꝙ celū q̄druplex: ē et sup oēs xp̄s hodie ascēdit trium ꝑbāter vt dicūt glose. Celū materiale. Celū rōnale. Celū ītellectuale. Celū supsubstātiale. Celuz materiale. Et hoc est mltiplex. Primo aereū. Scdo ethereū. Tertio olympium. Quarto igneum. Quinto sydereū. Sexto cristallinuz. Septīo empyreū: sup quos ascēdit. Scdo celum rōnale.i.homo iustus: q̄ d̄r celū rōne inhabitatōnis aīe. Quia sicut celū est sedes ꝛ habitatio dei: sic aīa iusti est sedes. Tertio celum ītellectuale.i.angel⁹. Angeli dicūt̄ celi: q̄a sup oīs ascēdūt. Quarto celum ꝛc. Et hoc est eq̄litas diuine essentie. De quo celo xp̄s venit. Et sic vsq̄ ad illud xp̄s ascēdit. De q̄ p̄s. A sūmo celo egressio eius. Et occursus eius vsq̄ ad summū ei⁹.

UVA. BHSC. IyR_237

Et sup oēs celos bos: bodie ascendit. Et boc est qō dr Mar. vlti. Et dominꝰ Jesus postq̄ locutꝰ est eis assumptus est in celuz: et sedet ad dexteraz dei. Dextera dei est equalitas dei. De qua ps. Dixit dominꝰ domino meo: sede a dextris meis. Elevata est ꝛc.

Ertiū dr ꝛc. Cōtemplanꝫ modo aliqui ꝓplatiui q̄ ant: q̄ pueri Jesus celos ascēderet: eēndo mr̄ sua sctissima sīl cuz aliis discipulis in cenaculo apparuit sibi oīs ꝛ cum eis familiarissi me prāsus est vt scribit Act. i. c. vt q effectū comestionis sm Grego. Veritas patesceret carnis. Refectione aūt completa pcepit eis: vt in montē olivet̄ ꝛsus Berbaniam irent. Aliqui dicūt q ihs fuit cum eis: ex eo q lucas ait. Edurit illos foras in Berbaniā. Aliq̄bo tenent q postq̄ dixit vt irēt ad montē oliueti disparuit ab eis. Et iterum in monte apparuit. Erat aut̄ mons ille sm Nico. de lyra: extra bierlm in via eūdi ꝛsus berbaniā. Ibi aliquantulū stetit ihs cuz benedicta matre ꝛ discipulis suis: sicut amici valefacientes solent figere graduz. Ibi discipulos docuit: q non erat eoz noscere tpa vel mōēta que pr̄ posuit in sua ptate: cum peterent. Si in illo tempe restituendus erat regnū israel. Ibi post multa blāda ꝛ cōsolatoria verba benedixit eis Cōtemplanꝫ si quidēbz: q dum diceret. O mr̄ mea bñdicta. O genitrix suauissima. O dilecti mei discipuli: ecce completa sunt oia. Ihs est vt reuertar ad eū qui me misit. Igit̄ suscipite benedictionē meam q omnes cadētes in terraz adoraverunt eum. ꝛ bñdictione accepta gemma tenebāt i terra desita: aspiciebantq̄ faciem in quā angeli cernere desiderāt. Et iesus ad orientē respiciens: forte ingemādo: bñdicta sis mr̄ mea: benedictivos discipuli mei. eleuatis manib⁹ paulatī ferebaī in celum. O nouapdigia. O miracula inaudita. Ille qui de virgine natus: montem tulit abiectissime crucis: non solum surrexit a mortuis: ꝛ suam resurrectionem signis euidētissimis comprobauit Sed post hec oia: palaz ꝛ boza nona vt credit a monte oliueti ad celos pgredit. Eu rite ergo gentes vnd q̄ꝛ adorate illum qui est rex regum ꝛ dns dnantium. Postq̄bo videri amplius nō potuit regressi sunt apostoli et ceteri in bierlm: laudantes ꝛ bñdicentes deum: in gaudio ꝛ letitia. Amen.

¶ In festo pēt becostes. De missiōe spiritussancti.

Epleti sūt omnes spū sancto Actuum. ij. cap̄lo.

¶ Prologus buj⁹ monis nullo modo inuenire potui De bodierna solēnitate bodie erit sm̄o. In quo tria videda sunt mysteria in p̄sentiarum.

¶ Primū dr congruitatis.

¶ Scōm dr manifestationis.

¶ Tertium dr requietionis.

UVA. BHSC. IyR_237

Primū ꝛc. Queritur dubiū Utrum fuerit congruuz mittere spm̄sctm̄ hodierna die sup aplos. Rñ ceo sm̄ Tho. et alios docto. ꝙ sic. Que cōgruitas ꝓbat triplici rōne: aut triplici de causa.

¶ Prima rōne instructionis.

¶ Scda rōne ordinationis.

¶ Tertia rōne roborationis.

¶ Prima ꝛc. Maxīa vna ē in theologia. Qd finis humani desiderij ē cognitio veritatis. Unde pbs. i. Metha. Omnes hoīes natura scire desiderant. ꝛ Tullius lib. de Sene. ꝛ Tho. i. parte. q xij. ar. i. Inter oīa que maxime intellectꝰ desiderat: est scire aliqd de deo qui est principiū essendi: a cuiꝰ cognitōe dependet aliarū rerum cognitio. Sufficiens aūt cognitio dei nō poterat haberi ab apostolis naturali cognitione: qꝛ excedebat facultatem ingenij illoꝝ. Et quia debebāt esse tube ꝛ buccinatores diuini noīs in toto orbe: ꝛ p̄dicare que erant necessaria fidei nostre. De articulis. De incarnatione. De passione. De resurrectione. De ascēsione. Ideo debebāt instrui de diuinis. Instructio aūt ista melius fieri non poterat ꝙ a spūsctō: ꝓut ꝓmissnm fuit eis a xp̄o. Jo. xiiij. Spūs paraclytus docebit vos oīa. Et Luce. xij. Spūssanctus docebit vos in ipsa hora quid opz dicere. Et. i. Job. ij. Unctionē habetis a sancto: ꝛ nostis oīa. et Sap. Inspiratio altissimi dabit intelligētiā. Hic est ille spūs sanctus quo adam inspiratꝰ euigilās ab extasi ꝓpbauit dicens. Hoc nūc os ex ossibus meis: et caro de carne me. Hic est ille spūs q̄ inspiratus abel obtulit oblationē acceptā deo: qua respexit dñs ad Abel ꝛ ad muuera eius. mittēs ignē qui consumeret hostiā eius. Hic est ille spūssanctus quo dictāte Noe fabricauit archam: in qua saluatum est genus humanū. Hic est ille spiritussanctus quo inspirante credidit Abraam deo: ꝛ reputatū est ꝛc. Hic ē ille spūssanctus quo inspirāte Rebecca vxor Isaac mandauit Jacob filio suo vt susciperet bñdictionem. Hic est ille spūssanctus q̄ precedebat moysen ꝛ filios israel: in colūna nubis ꝑ diem: ꝛ in colūna ignis per noctez. Hic est ille spiritussanctꝰ qui tanq̄ digitꝰ dei scripsit in tabulis lapideis legem dei Hic est ille spūssanctus qui eduxit Caleph in terrā ꝓmissiōis. Hic est ille spūssanctꝰ q̄ docuit ꝓpbas. De quo Joel. ij. Effundaz spm̄ meum sup omnē carnē. ꝛ ꝓpbetabunt filij vestri ꝛ filie vestre. Hic est ille qui docuit oēs aplos locutionem linguarū. Act. ij. Repleti sunt oēs spiritusancto: ꝛ ceperūt loqui varijs linguis ꝓut spūsctūs dabat eloqui illis. Sup quo Greg. Spūssanctꝰ sup discipulos in igneis līguis apparuit: ꝛ eis oīz linguarū sciaz dedit ꝛ docuit sciam oīm ꝛ intelligentiā. Uñ pz eiꝰ ꝯgruitas rōne instructionis. Job. xiiij. Ille vos docebit oīa ꝛc. ¶ Scdo rōne ordinatiōis. Ordinat homo ad btitudinē tanq̄ ad vltimū finem. iuxta illud Heb. xiij. Non em̄ habemus hic ꝛc. Sed hūc finē nequibat homo inuenire:

UVA. BHSC. IyR_237

quia erat obtenebratus in pctis. Osee. iij. Ambulabūt vt ceci: quia dño peccauerūt. Et q̄ finis alicui⁹ opis eē ꝓcognitus. iuxt illud ꝑbi. iij. ad ie. Voluītas nō ferēt nisi in donis ꝓcognitum. Opus erat adiutorio spūssancti: sicut directorio nre salutis. Unde xps Jo. xiij. Expedit vobis vt ego vadā: q̄ si nō mittā spūssanctū ad vos: q̄ vos ad vitā nō dirigetis. nec ducet. De quo dō. Spūs bonus deducet me in vitā rectā scz vitam beatā. Hic est ille spūssanct⁹ q̄ oēs ad vitā beatā ꝓducit. Ūñ quidā fuit mittere bodie tanq̄ ad vitam eternā ordinatorium. ¶ Tertio ꝛc. Ut essent fortes et stabiles in tribulatiōe. Ubi notādū est q̄ apostoli ante aduentū spūssancti fuere imperfecti. Lu. xxiij. et Matt. xxvij. in nocte passionis fuit dictū petro. Amē dico tibi āteqū gallus cātet: ter me negabis. Ad vocē vni⁹ ancille xpm negauit. Et oēs apostoli fidē amiserunt: ꝛgine excepta. Nam in ipa sola remāsit. Unde filij ꝓquerītur. ps. Considerabā ad dextram et videbam et nō erat qui cognosceret me. Sinistram non dixit ꝓpter mīsericordiam. Unde decuit spūssanctū mitti ppt roborationē ipōrum. Hodie nāq̄ roborati sunt vt oīa sufferrēt ppt nomen dñi. Post illustrationez̄ spūssancti custodijs macerati verberibus afflictionibus ibant gaudētes a cōspectu cōcilij: qm ꝛc. Os pz: qa petrus in cruce suspēsus. Paulus decapitatus. Bartholomeus excoriatus: et nullū tormentū fuit q̄ in ipsis nō experiret. ¶ Preterea vī ꝓcessit martyrū constantia. Unde patiētia Stephani. Laurētij. Uincentij. Agathe. ꝑgunis. Lucie. Agnetis, et Katherine. Certe a spūssctō. Unde Bernh. in sermone dñi diei cōcludit rōnes nostras. Spūs paracletus dat pignus salutis: robur vite: lumen scientie. Pignus salutis vt ipe spūs testimoniū reddat spiritui nostro: q̄ sumus filij dei. Robur vite vt quod p naturā ē nobis impossibile. p gram eius nō solum possibile: sed etiam facile fiat. Lumen scientie: vt quicquid boni in nobis inuenim⁹ illi tribuamus a quo omne bonū est. Ille. Et sic ptz primū mysteriū.

Secūdum principale ꝛc. Inuenim⁹ q̄ spūs sanct⁹ in triplici specie sm doc. apparuit.

¶ Primo in specie viui aialis.

¶ Scdo in specie ignis.

¶ Tertio in specie linguarum.

¶ Primo ꝛc. Colūbe. Lu. iij. Descēdit spūssanctus corporali specie sicut columba in ipsum: quando fuit baptizatus. Sed quare pl⁹ in specie columbe: q̄ alterius aialis. Respōdeo sm Tho. in. iij. par. q. xxxix. ar. vij. propter cōditiones ipsius animalis spūsancto conuenientes q̄ alterius animalis. Primo: quia habet gemitum pro cantu. Sic spiritussanctus ad cor peccatoris veniens ipsum facit gemere: cuz ipm deducit in cognitionem ppriij erroris. O si morerer nūc ait vsurarius auarus cōcubinarius item ad infernum. Heu me miserum. Sic fecit magdalena. Petrus apostolus publican⁹. Esa. xxxvi. Recogitabo

UVA. BHSC. IyR_237

tibi oēs annos meos: in amaritudine aīe mee. Plange aīa cara ⁊ ora dn̄m vt det tibi ꝯtritionē pctōrum tuoꝝ anteq̄ moriaris. De qua Job x. Dimitte me vt plangā paululuꝫ dolorē meū Mat. v. Beati q̄ lugēt q̄m ipsi cōsolabunt̄. ¶ Scd̄a conditio columbe: qꝛ caret felle. Hec aūt cōditio cōuenit spūisancto: qꝛ cum sit amor caret oī felle: odij: rancoris: ⁊ maliuolētie. Sap̄. i. Benign⁹ est spūs sapiētie. Et. xi. O q̄ bonus ⁊ suauis est dn̄e spūs tuus in nob̄. Cuius bonitas apparet in supportatione pctōruꝫ. Isa. xxx. Expectat nos de⁹ vt misereat̄ nr̄i. Peccator meretur statim puniri de suo pctō Diuina clemētia expectat. Un̄ Diony. iiij. c. de diui. no. Sicut sol radios suos emittit ad corporū illuminationē: ita diuina bonitas radios suos. s. mīe. ¶ Tertia cōditio: qꝛ nidificat in foraminib⁹ petre. O magnum mysterium que est in ista petra. Illa est de q̄ apl̄s. Petra autez erat xp̄s: nidificat quidē xp̄s. s. ī petra q̄ hoīez ponit in ꝯtemplationē suijpsius: ⁊ q̄nq̄ plagaꝝ ei⁹. Ad hāc ꝯtēplationē inuitat spōsus spōsam suā di. Cañ. ij. Surge ꝓpera amica mea. spōsa m. col. m. in for. pe. i. nidifica cōtēplare: surge. s. ab amore mundi terrenaꝝ reꝝ ⁊ carnaliū surge a somno pctī: ꝓpera ad me. Primo amica mea: qꝛ oīa signa amicitie ostēdit aīe. Scd̄o spōsa: qꝛ ip̄aꝫ desponsauit annulo fidei. Osee. ij. Despōsabo te mihi in fide. ¶ Tertō dicit colūba ꝓpt̄ simplicitatē ⁊ puritatē quā ei contulit in baptismo. Et sic pꝫ de p̄ma spē colūbe. ¶ Secundo in spē ⁊c. Querit̄ quare in spē ignis q̄ alteri⁹ elemēti? Rn̄det sctūs Tho. supra: ꝓpter tres rōnes siue ꝯditiōes ipsius elemēti q̄s nō habet aliud elementum.

¶ Prima: qꝛ est calefactiuus.

¶ Scd̄a: qꝛ est purgatiuus.

¶ Tertia: qꝛ est illuminatiuus.

¶ Pr̄ia ⁊c. Sic spūssctūs corda hominum calida facit in dei amore: d̄ quo igne Lu. xij. Ignē veni mittere in terrā. Et eccl̄a in hy. De pr̄is ergo lumine: de corus ignis missus ē: q̄ in fide xp̄i pectora calore v̄bi cōpleuit. Et ad Roma. v. de se ⁊ alijs apl̄is. Charitas dei diffusa est ī cordibus nr̄is. Hic est ignis q̄ pauluꝫ inflāmauit vt mori ꝓ xp̄o ⁊ alligari nō timeret. Inflammat quotidie iuuenes vt mundum relinquant. Ecce p̄ma conditio ignis. ¶ Secūda ⁊c. Hac rōne aurifex ponit aurū in igne: vt ibi purget̄. Sic spūssanctus purgat pctōris cōscientiā a rubigine pctī. Hoc Dauid petebat. Cor mūdū crea in me de⁹. i. purga ⁊ purifica a pctīs ⁊ malis. Ex hōc ecclesia petit ꝓ filijs suis in p̄s. cxxx. Emitte spm̄ tuū ⁊ creabunt̄: ⁊ renouabis faciē terre: sic renouauit cor Magdalene ⁊ alioꝝ sctōꝝ a malis Un̄ q̄ multi dāt vsuras ⁊ alia illicita faciūt: qꝛ sunt rubigina pctōrum imbuti ⁊ pleni: vn̄ indigēt purgari igne spūssancti. ¶ Tertia ꝯditio ⁊c. Sic spūssctūs illumīat cor tenebrosum pctōrum. Plures de malo in peius vadunt: ideo quia sunt ceci. Soph. i. Ambulabūt vt ceci: qꝛ domino peccauerunt. ¶ Tertio spiritussanctus ostensus est: in genere

UVA. BHSC. IyR_237

linguarū. Quare plus in forma linguarū q̄ in alia forma. Nō sic manus ac pedes accepit. Rñdeo q̄ factum est: vt hoc mēbrū pre ceteris regulariter gratia spūssancti: q̄ p̄ ceteris difficilius custodit. Inter oīa mēbra hoc maxime cū difficultate custodit. Jaco. iij. Ois natura bestiaꝝ t volucrū t serpentū t ceterorum domant: linguā aut̄ nullꝰ domare pōt. In eodē. In ipsa bñdicimus deū t p̄em: t in ipa maledicimus hoīes q̄ ad imaginē t sil'itudinem dei facti sunt. Et ipso oze pcedit bñdictio t maledictio. Ille. Jō cōueniens fuit vt spūssanctꝰ in ipa specie appareret vt sic dirigerent. Non est signū tam expssiuum vtrū hō spūssanctum in se habeat: sicut ad linguā cognosci pōt. Ubi notandum q̄ deus tres puincias fecit: t in qualibet posuit linguagium suū. Primo celestē. Scōo terrestrē. Tertio infernalē. Linguagium puincie celestis est deū laudare. ps. Beati qui habitāt in domo tua dñe. Linguagiū puincie terrestris est loqui de terrenis. Jo. iij. Qui de terra est ꝛc. Linguagiuꝫ puincie infernalis est deū blasphemare. Apocal'. xvi. Blasphemauerūt deū celi p̄ doloribus t vulneribus suis. Et sic pꝫ q̄re missus ē in linguis. ¶ Quarto missus est in specie flatus. Quare potius in flatu. Jo. xx. Insuflauit t dixit. Accipite spūssanctum. Respondeo q̄ ꝓpter tria q̄ flatus bꝫ spūitussctō pueniētia. Primo q̄ velox Scōo q̄ calid'. Tertio q̄ necessarius. ¶ Primo ꝛc. Sic spūssanctus veloces facit suos ad bene operandū. Greg. in homel'. Amor dei nunq̄ est ociosus. Amb. Nescit tarda molimina spūssancti gra. Scōo q̄ calet: calefacit suos. ¶ Tertio ꝛc. Sic spūssanctus facit suis: quo ab eis remoto deficiunt in via spūali. ps. Auferes spm eoꝝ t deficient. Jo. Spūs ē q̄ viuificat. Eze. xxxvij. Dabo vobis spiritum t viuetis.

Certium principale dī ꝛc. Ad quos venit. Respondeo q̄ ad tres psonas venit: vt patet hodie.

¶ Primo ad eos qui sunt vniti in charitate.

¶ Scōo ad' eos q̄ sunt vniti i oīone

¶ Tertio ad eos q̄ sunt in puritate.

¶ Primo ꝛc. Uenit ad apl'os q̄ erāt vniti. In epistola hodierna. Dum complerent dies pētecostes erāt omnes pariter in eodē loco. Et sicut erant in eodē loco corpaliter: sic spūaliter erant in vna charitate in vno amore: ideo acceperūt spm sanctū. Et rō, cū spūs. s. sit amor. i. Jo. iiij. De' charitas est: cū illis habitat. Mat. xviij. Ubi duo vel tres fuerint cōgregati in noīe meo: ibi medio eoꝝ sum. t Augu. sup Jo. Sola dilectio discernit inter filios dei t filios diaboli. Jō Isa. lxvi. sup quē requiescet spūs meus: nisi sup humilem t quietū. ¶ Scōo ꝛc. Ad apl'os venit cum dicit. Erant pseuerātes in oīone cū mulieribꝰ t maria matre iesu t cū alijs. Ubi notandus q̄ spūssctūs facit sicut pegrin' q̄ in itinere est t scit hospitiū alicuꝰ qui libenter eum recepit. Ad illud libēter vadit. Ita spūssanctus cum videt hospitiū nostre mentis paratū

UVA. BHSC. IyR_237

ad illud ītrat. Et hec oro facit. In hymno orantib⁹ apostolis deū venisse nūciat. ⁊ Jo. xiiij. Ueniemus ⁊ mansionē apud eum faciemus. et Sap. viij. Inuocaui scz per orōnē ⁊ venit ī me spūs sapiētie. Jo. xiiij. Rogabo patrem ⁊ alium paraclytum dabit vobis. ¶ Teritio ⁊c. Uenit ad apostolos qui erant puri. Greg. in omel'. Tergat sordes praui opis qui deo parat domū mentis. Figura Gen. viij. Columba emissa de arca a Noe: cum inuenisset terram paludosam non ꝑmansit ibi. sed ad archam reuersa est. Columba est spūssanctus non ꝑmanet in terra paludosa. i. in peccatore: sed ad propria reuertit. Quō sit facta hec missio videamus. Ante ascensionem sepe xp̄s sicut amicis apostolis suis mittere spm̄sanctū promisit. Johā. xvi. Expedit vobis vt ego vadā. Si aūt abiero: mittā eū ad vos: sed tn̄ nō indicauit eis diez neq; horam. Ignorantes ergo tp̄s ip̄m expectarūt. vi. die post ascensionem et sabbato. Transactis his diebus: ceperūt contristari ⁊ dicere inuicem. Quādo veniet vn⁹ inq̄t cras: alius non: sed die lune. Dum venisset sabbatū: dicebāt. O quid faciemus: timidi stabant absconsi. ꝓpter metū iudeoꝝ. Uñ isto mane ad mariā veniūt dicētes. Heu fili⁹ tuus nobis ꝓmisit mittere spm̄sanctum. Hodie sunt decē dies ꝙ ascēdit: ⁊ adhuc spm̄sanctū nō misit. ⁊ virgo. Non dubitetis: quia hodie oīno mittet: nec ante mittere debuit. Et ratio: qñ deus traxit ppl'z de captiuitate egypti: q̄nq̄gesimo die descendit in forma ignis in mōte syna dando legem: fuit figura ꝙ q̄nquagesimo die resurrectōis sue nos liberaret ⁊ viuificaret. Uñ ponamus nos in orōne. Petrus cum alijs se ad vnam partē posuit: lazarus cum. lxxij. duobus ad aliam: ⁊ magdalena cum alijs mulieribus ad aliaz: ⁊ v̄go maria in medio. In celesti palatio fctā est dissentio int̄ p̄rem ⁊ spm̄sanctū. O pater īquit filius ꝓmisi apostolis meis paraclytum ⁊ consolatorē: tp̄s aduenit vt ꝓmissionem attendā. Cui pater Sum cōtentus: indica spūsancto Cui spūssanctus. Dic mihi quō te tractauere. Cui filius. Uide me ꝑ charitatem. Ostendit ei lat⁹ ⁊ manus ⁊ pedes ꝑforatos: heu mihi: Sed vadā in aliā effigiem: ꝙ non audebūt me tāgere. Qui descēdit cum maximo strepitu. Fact⁹ est repente de celo sonus tanq̄ aduenientis spūs vehemētis: descēditq; sup eos: et repleuit totam domum vbi erant sedentes. Repleti ergo sunt omnes spūsancto.

¶ Feria scd̄a pēthecostes de dignitate anime. Sermo magnus.

Sic de⁹ dilexit mundum vt filium suuz vnigenitū daret. Jo. iij. Stupenduz ⁊ mirandū diuinuz huius mūdi opificium cui⁹ potissima pars est rōnalis creatura. Ita singulariter in oībus eius mēbris est ordinatū et bñ dispositū tātaq; mensura vt stupidā oēm humanā

UVA. BHSC. IyR_237

intelligentiā reddat. Unū est sciēdū q̄ natura aīe nostre non solum ꝑm scolam sacroꝝ theologātiū ⁊ sacrā religionē xp̄ianā: sed etiaꝫ ꝑm opi. philosophantiū esse diuinā ⁊ spiritualem: cuius veritas probatur ꝑ testimoniū sacre scripture. Moyses in ꝑsona dei. Gen. iij. Faciamꝰ hoīem ad imaginē ⁊ similitudineꝫ nostraꝫ o sapiētia aurea ⁊ celebrāda sentētia. Cui sentētie est conformis colorata fantasia ꝓphetaruꝫ. Unde Plotinꝰ platonicus de quo Aug. x. de ciui. dei. c. ij. Plotinꝰ platonicꝰ animaꝫ nr̄am intellectualē quā in celestibꝰ sedibꝰ hītare nō dubitat nō hr̄e ait sup̄ se nisi naturaꝫ dei. Ille. Et in. viij. Ethi. Homies dicunt dij ꝓpter v̄tutis excellētiā. ⁊ Socrates sepe solebat dicere ꝓ cōfirmatione p̄inductarū sn̄iaruꝫ. Homo ꝑfectus ꝑ sapiam: nihil est aliud q̄ deus in humano corpe hospitatus. Ideo in vlla re nō pōt se beatificare ip̄a aīa q̄ in deo. Aug. in. ix. de ciui dei. c. ij. Uerus deus: est cuꝫ quo solo: ⁊ in quo solo: ⁊ de quo solo: aīa rōnalis ⁊ intellectualis beata est. Et ꝯcludit pb̄us. vij. Ethi. Hoīes ꝑfectos per virtutem theoricam esse dianos. Ideo p̄stātia ingenia appetūt conformare se suo p̄ncipio. Cum natura veluti diuina portio absoluta et libera ab hac terrena mole corpis. et cupiūt se abstrahere a cura ⁊ possessione reruꝫ mortaliū. ꝓpterea sublimis ille monarcha deus vt homo haberet causam amādi eum: illū voluit decorare ineffabilibus donis. Interq̄ p̄ncipatum tenet aīa rōnalis illi cōicata. Quam ip̄e factor tātū app̄ciauit: vt filiū suū vnigenitum daret: sicuti v̄ba assumpta testant̄ Sic deus ⁊c. In q̄bus v̄bis de dignitate huiꝰ anime loquemur. De qua tria singularia mysteria ꝓponimus declaranda.

¶ Primū d̄r quiditas.
¶ Scd̄m qualitas.
¶ Tertium nobilitas.

Primū ⁊c. Scd̄m sentētiā pb̄i. i. de anima. Om̄ino ⁊ penitus difficillimorū est accipe: q̄d sit anima: tamen confisus de gr̄a dei intendo texere sermonem de illa. Et quia sunt plures diffinitiones philosophorum. duas tantuꝫ principales videbimus. Unā philosophi naturalis. Aliam theologi. Pr̄ia ē Platonis in Timeo: dicētis. Anima est eēntia ex q̄ttuor numeris cōposita scilꝫ vnitate. dualitate. trinario. et quaternario. O q̄d dicit p̄dicator nr̄. Quia diffinit aīam sup̄ digitos vt mulieres. Aīa ex q̄ttuor componitur: inq̄t Plato: cuꝫ in se habeat q̄ttuor. s. sciam. intellectū. opinionē ⁊ sensum. Uocabat aūt vnitatē intellectū. dualitatē sciam. trinarium opinionē. quaternariū sensuꝫ. Nam intellectus fertur in simplicem naturaꝫ rei: que de se est vna. Sciētia est de subiecto seu natura ꝑ habitudineꝫ ad ꝓprietates eius q̄ sunt duo. Opinio est circa duo ꝯdictoria cū formidine ⁊ incertitudine alteriꝰ. Sēsus īteriores sunt q̄ttuor. s. sensus cōis. fantasia. cogitatiua. ⁊ mēoratiua. etiā sub mirifico velamīe voluit ītelligere pla

UVA. BHSC. IyR_237

to:q anima est vna ꝺm substantiã et essentiã. Est duplex q: bꝫ essentiam ⁊ esse. Est triplex ꝓpter eius triplicem potẽtiã.s. memoriã.intellectũ.⁊ voluntatẽ.scõm quas ẽ ad imaginem dei. Est quadruplex: q: informat coꝛp' compositũ ex quatuoꝛ elementis. Sed mihi parcãt pbi cum suis sequacibus: quia de anima nihil aut parũ intellexerũt. Ideo sententiam Zbeo. audiam?. Unde Aug. in li. de quãtitate aie. Zbo.in.ij.contra gen. ca.vij.Boñ. ij.ꝺi.xvij.Alexãder.ij.p.trac.ó aia ita ꝺiffiniũt aiam. Aia est substantia icoꝛporea: imortalis. de nihilo creata a deo. ad beatitudinẽ consequendã. In quib' verbis ponunt quinq; cõclusiões. ¶ Prima cõclusio est. Aia est substãria icoꝛporea. Cõtra democrytũ. ⁊ euripidẽ eradytum. Qui voluerunt animã nostram esse de igne materiali.⁊ contra Diogenẽ:qui voluit eã de aere. et cõtra Zbalerẽ Milesium: q̃ voluit de aqua: vt dicit pbs.i.de aia et Cicero de natura deoꝛ. Contra epycurũ qui imaginat' est aiam eẽ mixtam.igne.aere. aqua.terra.vt ponit Macrobius li.de somno scipionis. Per banc materialitatem concludebant ipam moꝛalẽ ⁊ coꝛruptibilem. Que opinio ꝓ hereꝛica habetur ab eccl'ia.xxiij.q. iij.c. penulf. ¶ Scõa cõclusio est q ẽ imortalis. Cõtra Pytbagoꝛã pbilosopbum: qui ꝺixit animam cum coꝛpoꝛe moꝛi. Cui' opinionis fuere saꝺucei:et qui negabãt resurrectionẽ coꝛpoꝛ. Cũ qua opione fuerunt multi xpiani. Dẽ quibus certe ꝺolendũ est qui sequentes pꝛauas cõsciẽtias virtutib' ieiunioꝛ: ꝺederũt se omi turpitudini. Documẽta fidei ⁊ euangelium ridentes.tenent animã simul cuꝫ coꝛpoꝛe moꝛi. In quoꝝ persona Eccleſiastes. xxx. Unus est ꝺominis interitus.⁊ iumentoꝝ: ⁊ equa vtriuſq; conꝺitio. ⁊ Sap.ij. Ex nibilo nati sumus. ⁊ post ꝺoceꝛimus quasi non fuerimus. Exemplum illius ꝺomini qui mecum in alpibus Florentie: non credens aliam vitã et animam cum coꝛpoꝛe moꝛituꝝ ꝺicebat.o pater quis vidit aliam vitã. Quis reuersus est ad nos:moꝛtuo coꝛpoꝛe perit ⁊ anima. O bubale ouilioꝛ bestia ꝺyabolus ⁊ bonũ tẽp' cauauit tibi cerebꝝm. Que opinio bereꝛica est. Quod bene Greg. ostenꝺit.iij.ꝺialogoꝝ. Tres vitales spiritus creauit omnipotẽs ꝺe?. Unus qui carne non tegit:nec cum carne moꝛitꝛ. Alium qui carne tegit: sed nõ cũ carne moꝛitur. ¶ Tertius qui carne tegitur:⁊ cum carne moꝛitur ¶ Primus est angelicus spiritus. ¶ Scõus est spiritus bumanus. ¶ Tertius est spũs iumentoꝝ:omniũq; bꝛutoꝝ animalium. Ille. Plato in Timeo. Anima est imoꝛtalis:⁊ ꝺm q vicerit passiones: vt victa fuerit:ꝺmabit: vel punietur post banc vitam. Sal.in plogo in gurtim. Ingenia ⁊ egregia facinoꝛa:sicut anima imoꝛtalia sunt. Lucretius. Redit ꝺem retro ꝺe terraꝫ quod fuit ante. Sed quod missum est ex etberis oꝛis. Id rursum celi fulgentia templa receptant. O q confunꝺi ꝺeberent cbꝛistiam negã

UVA. BHSC. IyR_237

tes immortalitatem anime: quando ꝛ ipsi philosophi gentiū verbo et opere animā nunc̄ mori tam lucidis fine testati sunt. ¶ Tertia conclusio est: q̄ est de nihilo facta. Cōtra Manichēum q̄ dixit ipsam factā de substantia dei: vt ponit magister. ij. di. xvij. Et contra Menādrum qui dixit esse de substātia angelorū. Quod est falsum: quia de nihilo creta est. Unde Aug. li. i. supra. Creat deus animas singulor̄ per se: de nihilo. Si de nihilo: ergo non de substātia dei. ¶ Quarta cōclusio: quia a deo creata. Contra Platonem qui voluit offes alas fuisse ab eterno. Contra fidem lōcutus et contra pbm. Primo cōtra fidem: que nihil cōfitetur eternuz: nisi deū. Et contra Aristotelē: q̄ nō dixit intellectum esse eternum: sed perpetuum. Scōm Albertum. x. c. Compēdij. Differentia est inter tēpus: eternum. ꝛ perpetuum. Tempus habet principiuz et finē. Eternum quod habet principium ꝛ finem. Perpetuū quod caret principio: sed nō fine. Ala nostra est perpetua: q̄ hz principiū: sed caret fine: q̄ semp erit. ¶ Quinta cōclusio est. Ad beatitudinē cōsequendam. Leste Aug. Fecit de⁹ rōnalē creaturā: vt summū bonū intelligeret: intelligēdo amaret: amādo possideret: possidendo frueret. In principio cōf. Fecisti nos dñe ad te: ꝛ inquietum est cor nostrū: donec̄ reqescat in te. O excellentia singularis hui⁹ aie. Cū ḡ sit ita mirablis Querē dubiū a Theologis. Cur de⁹ cor pori fetido: passibili ꝛ obnoxio omni miserie voluit hāc alam fugere. Cum dicat phūs. iij. Phisi. q̄ loc̄ et locatū debēt esse ꝓportionata. Ad qō dicit magister. ij. distin. i. Et Tho. iij. dist. iij. Qō hoc actū est duplici rōne. ¶ Prīo rōne ordinationis. Scōo accumulatiōis. Primo ꝛc. Quordo vniuersi hoc requirit. Cū dicat phūs. xi. Methya. Bonum vniuersi in ordine cōsistit. De⁹ creauerat naturā angelicā puram: creauerat naturam simplicē materialem. Restabat ad ordinē vniuersi: vt faceret mediā creaturā. f. hoiez cū corpore q̄ participaret de vtroq̄. De spūali quo ad alam. De corporali: quo ad corp⁹. Jō corpi ipaz vniuit. Un Aug. ij. cōf. Duo fecisti dñe: vnum p re: ꝛ aliud ꝓpe nihil. Scōo rōne ꝛc. vt glorios⁹ corona reatur: q̄ sic plus meretur cum corpore: q̄ sine. Quia quāto difficultas est in opatione: tāto plus meret. Ala in corpe vexat a mūdo. In mūdo pūram habebitis. A carne Caro cōcupiscit ꝛc. A dyabolo. Ad uerfari⁹ vester ꝛc. Hier. ad Eustō. In carne ꝑter carnē viuere angelicum est non humanū. Un Tho. ij. di. ix. dicit q̄ bō pl⁹ pōt mereri corpore: q̄ angelus. Et rōne difficultatis: q̄ est in boie et nō in angelo. Et rōne longitudinitatis: q̄ angel⁹ vnico actu meruit paradisum: homo aūt plurib⁹. Et merito passionib⁹ xp̄i: q̄ infinite operatur ꝑ boie et nō ꝑ angelo. Non immerito: q̄ est heteri regis filia. Oō ptz figura de quodā rege q̄ habēs pulchrā filiā: dedit cuidā suo militi ꝓuez b pacto q̄ si ꝛcurreret infirmitatem

UVA. BHSC. IyR_237

aliquā: amitteret caput. Cōduxit aūt illā in ciuitatē ꝓpriā. Quaz ingressa: qꝛ erat ibi aer corruptus leprosa facta est. Contristatur autez miles ⁊ timens iram regis: habuit obuiū quendā medicum. Qui tria remedia ꝑ sanitate recuperāda dedit. ¶ Primū omni ebdomada semel ingrederet̄ viridariū cā spaciādi. ¶ Scd̄m: sumeret tales herbas ⁊ faceret electuarium: ⁊ bis mane ⁊ sero anteq̄ iret dormitū comederet. ¶ Tertiū lauaret se aqua fontis qui erat in viridario. Qd̄ et fecit ⁊ sanata est. Moral'r. Iste rex ē deus qui filiam habet pulchram. id est aīam. Uñ phūs. xvi. de aīalibus. Anima est nobilior omni corpore ⁊ om̄i possessiōe. Sup om̄ia pulchrior. Unde archiepiscopus florētinus. i. par. c. ij. §. iij. Anima est angelis pulchrior nō rōne sui: sed inq̄tū est deificata: id est deitati vnita in verbo. Quā militi. i. corpori cōiunxit. Ubi incurrit infirmitatem. quia terra corrupta. Corrupti sunt oculi. Gene. li. v. causaꝝ. Oculi nostri sunt irritamenta maloꝝ. Treñ. iij. Oculus meꝰ depdatus est aīam meā. Aures corrupte Ecclesia. xxviij. Sepe aures tuas spinis: ⁊ facito seras auribꝰ tuis. Corrupta lingua ꝑ infamiā. Uñ leprosa fit. Sed medicꝰ militi obuiꝰ venit. De quo Aug. Magnꝰ de celo venit medicus: qꝛ ꝑ totū mūdū magnus iacebat egrotꝰ. Qui tria documēta militi dedit vt anima lepra sanet̄. ¶ Primū omni ebdomada semel id est die dñico ingrediat̄ viridariū: ad cōtemplandū deum quātū sit magnus: quātū potens: quātū bonꝰ. ¶ Scd̄m remediū: vt comedat ⁊ reficiat̄ orōnibꝰ mane ⁊ sero. Que sunt tres. ¶ Prīa oratio dñicalis: q̄ excedit oēs orationes. ¶ Scd̄a fidei articuli: de cōse. dist. ij. Symbolū. ¶ Tertia Aue: q̄ facta est a tribꝰ. Ab angelo. Aue gr̄a plena. Ab helisabeth. Benedicta tu in mulieribus ⁊c. Ab ecclesia. Sctā maria ⁊c. ¶ Tertium vt se lauet lachrymis compunctionis. Mat. v. Beati qui lugent: qm̄ ip̄i ⁊c. Unde Asculanꝰ noster. Nil ꝓsunt lachryme sine aīe consensu oculoꝝ tristie dolor interiꝰ correspōdeat. Iuste em̄ tales lachryme sunt satisfactorie. Et sic patet primum

Secundum d̄r ⁊c. Qualis est hec aīa. Rñdet deꝰ ꝑ Moysen. Gen̄. i. Ad imaginē nr̄am. Exponūt hebrei h̄ verbū. Faciamus hoīem ad ⁊c. q̄ fuit verbū dei ad angelos. Nos. s. Pater: filiꝰ: spūssanctꝰ. Uñ primū miraculū qd̄ deus fecit post ꝓductionem creaturaꝝ: fuit formatio corporis hūani q̄ fuit absq̄ mysterio angeloꝝ: q̄ fuit p̄ter ordinē nature sola diuina virtute. Nota s̄m theologos. ij. di. xvi. Tho. i. par. q. xciij. Triplex est creatura. Una q̄ nec est ad imaginē dei: nec imago dei. scz creatura irrationalis: sed d̄r vegistium dei Alia q̄ nō est ad imaginē sed imago dei: vt filius dei. colo. i. Est filius dei imago inuisibilis. Et hoc ꝓpter idētitatem nature. Unde Amb. sup illud. Deus q̄ similis erit tibi. Nullꝰ vtiq̄. Qꝛ imago patris est filiꝰ vt ponit̄ de pe. dist. i. c.

UVA. BHSC. IyR_237

Importuna. Alia est creatura que est imago dei: ⁊ ad imaginem dei. Quis est hic. Rñdeo ꝙ homo. O vas nobiliũ spũaliũ: o p̃stãs ornamentũ decoro paradisi. Que imago est ꝑm naturaꝫ intellectualem. Imago ꝑm Theo. in trib⁹ cõsistit.

¶ Primo: in dignitate.

¶ Scdo: in proprietate.

¶ Tertio: in entitate.

¶ Primo ⁊c. Qꝛ sicut deus est dñs oim. p̃s. Dñi est terra. Et in Symbo. Visibiliũ ⁊ inuisibiliũ. ⁊ Hester xiij. Dñs vniuersoꝝ tu es. Ita homo est dñs hui⁹ mũdi. Geñ. ij. Dñamini piscibus maris ⁊ volatilibus celi: ⁊ vniuersis aĩantibus que mouent̃ sup terrã. p̃s. Constituit eum sup opa manuũ suarum. Unde in signum huius homo fuit creatus post creationem ceteroꝝ aĩalium. Ideo apl'us. i. Corin. iij. Oĩa enim nostra sunt. Augu. sup Geñ. ad litteram. Omnia fecit deus propter hominem: hominem autem propter seip̃m. Et Plato in Timo. Bonitas dei: causa fuit factionis mũdi ꝓpter hoĩem. In primo Politi. Natura fecit animalia ꝓpter hominem. Unde pb̃s constrictus est dicere in. ij. Phi. ⁊. ij. de anima. Finis quodãmodo oĩum est homo. Et Lactã. li. de ira. Sicut mũdum deus ꝓpter hoĩem machinat⁹ est: ita ip̃m ꝓpter se tanq̃ diuini templi antistitem: spectatorem operũ rerũq; celestiũ. Unde homo est alter deus. ¶ Scdo ĩ ꝓprietate. Quĩq; ꝓprietates habet deus: vt ponit Tho. iij. di. iij. quas ⁊ hõ hꝫ. Prima est: ꝙ de⁹ est vn⁹ in eẽntia. Exo. ij. Dominus deus tuus: vnus est. Et anima: vna est in essentia. Secunda similitudo: quia deus est trin⁹ in personis. Jo. vi. Tres sunt: qui testimonium ⁊c. Ita ⁊ aĩa nr̃a: est trina in potẽtia. Memoria: intelligentia: voluntas. In hoc solũ dissimilant̃: qꝛ tres ꝑsone diuine sunt deus: sed potẽtie anime non sunt essentia aĩe: sed vires ipsius ab ea fluẽtes. Tertio deus est ĩmortalis: primo Timo. i. Regi seculorum immortali. Et anima nostra ĩmortalis est. ¶ Quarto est ĩuisibilis. Jo. i. Deũ nemo vidit vnq̃. Et anima nostra inuisibilis. ¶ Quinto deus est vbiq; potentia: essentia: p̃ntia: ꝑm Tho. i. p. q. viij. ar. iij. Et magistrum in. i. di. xxxvij. Jere. xviij. Celum ⁊ terram: ego impleo. Tñ principaliter est in celo empyreo. Sic aĩa nr̃a ꝑm Augu. vi. de Trini. c. vi. est tota in toto ⁊ tota in q̃libet ꝑte tñ determĩate est principal'r in corde: dñ v̄tutẽ ĩfluit toti corpi. ¶ Tertio cõsistit in entitate. Qꝛ sicut in deitate sunt tres ꝑsone ĩ vna essentia. Sic in vnica aĩa sunt tres potẽtie equal'r se hñtes. s. pater: filius: spũssctũs. Nã sicut pater generat filiũ. Et pater ⁊ fili⁹ spirãt spũssanctum. Sic memoria q̃ est prĩa potentia anime intellectiue generat ĩtellectũ: q̃ est scda. Uñ dicit. Aug. ꝙ memoria est mater intelligẽtie. Intelligentia enim nihil cognosceret nisi memoria sibi ĩflueret. Et sicut spũssanct⁹ ꝓducitur a p̃re ⁊ filio: sic volũtas q̃ est tertia potẽtia ꝓducit̃ a mẽoria ⁊ ĩtelligẽtia. Uolũtas em̃ nihil vellet nisi memoria

UVA. BHSC. IyR_237

ꝛ intelligētia sibi pñtarent. Et deꝰ dedit aīe hanc ymaginē vt in ea tā q̄ in domo ꝑ quandaꝫ appropatio nem habitaret. Pater em̄ habitat in memoria ꝑ cōtinuā recordatio nem bñficioꝝ suoꝝ. s. qꝛ dedit nob esse. ps. Ipse fecit nos ꝛc. Dedit no bis bñ esse. s. gr̄am. ps. Gratiam ꝛ gloriaꝫ ꝛc. Dedit nobis tpalia. ps. Oculi oīm ꝛc. vsq̄ bñdictione. Dedit nobis filiū suuꝫ. Jo. iij. Sic deꝰ dilexit ꝛc. Dedit nobis regnū suuꝫ Mat. xxv. Possidete paratū vobis regnū ab origine. Dedit nobis corpus suū in refectionē. Math. xxvi. Accipite ꝛ comedite hoc est ꝛc. Pater ꝑ taliū bñficioꝝ recordationem habitat ī memoria nostra. ps. Hic habitabo: qm̄ elegi eam. Filiꝰ habitat in intelligētia ꝑ sapientiā: cū sit sapientia patris. Hec sapientia cōsistit in duobus. s. in cognitione dei: ꝛ cognitione sui. Uñ Aug. dicit Dñe deus nouerim te nouerim me Nouerim te q̄te sis maiestatis: vt timeā te q̄te dignitatis: vt adoreꝫ te: quāte bonitatis vt sperem in te Nouerim me: quāte sim fragilitatis: quāte vilitatis: quāte iniquitatis: vt digne possis in me habitare vt merito de me dicat̄. Sapientia edificauit sibi domum. ¶ Spūssanctus habitat in volūtate ꝑ dilectionem. Uñ postq̄ xp̄s dixit Jo. xiiij. Si quis diligit me sermonē meuꝫ ꝛc. subdit. Ad eū veniemus: ꝛ mansionē apd̄. e. fa. s. ꝑ charitatē. Essendo aīa tam sublimis: ꝛ ad sil̄itudinem illius summi monarchie dei plasmata: ꝛ hospitatrix tāti hospitis dei: nulla res pōt ip̄am q̄etare: nisi ipse solus. Uñ Ber. sermone de dedicatōe eccl̄e. Ad imaginē q̄ppe dei facta est aīa rōnalis: ceteris creaturis occupari pōt: repleri aūt nō pōt. Practica. Una vice disposuit deus inuenire hoīem ſm cor suum sed inter hoīes vnū soluꝫ repperit s. Dauid. i. Reg. xiiij. Quesiuit dñs virum iuxta cor suū: quo inuento. Pete a me inq̄t deus qd̄ vis. A quo q̄nq̄ petijt. Primo petijt nobilitatem: qua habita dixit ei deꝰ. Es ne contētus. Nō dñe. Da mihi scd̄ꝫ. s. vxorē pulchram. Cui dedit Micol Dedit ꝛ tertiū: qꝛ fecit eū capitaneum. Dedit ꝛ quartū: qꝛ victoriaꝫ ꝯ philisteos. Dedit ꝛ quintū. s. regiā dignitatē. Cui deus. Es ne cōtentus. Rñdit nō. Sed saciabor cū apparuerit gloria tua. Ideo Ber. Repleri aūt nō pōt. ꝛ Aug. in p̄ncipio cōf. Fecisti nos dñe ad te: ꝛ inq̄etū est cor nostrū: donec requiescat in te. Propter hanc deus mundū fecit. In. ij. de anima. Finis quodam modo omniuꝫ est homo. Propter hanc factuꝫ est celū empireum. In ij. di. ij. celum empireuꝫ potius est ꝑ aīa q̄ pro angelo. Propter hanc xp̄s tandem mortuus est. Qd̄ cōsiderās Ugo li. de arra spōse ait. Respice vniuersuꝫ mundū istū ꝛ ꝯsidera si aliq̄d in eo sit qd̄ tibi nō ſuiat Oīs natura ad hunc finem dirigit cursuꝫ suū vt obsequijs tuis famulet̄ ꝛ vtilitati deseruiat tuisq̄ oblectamentis pariter et necessitatibꝰ ſm affluentiam indeficientem occurrat. Hoc celū: hoc terra: hoc mare: hoc aer cū his q̄ sūt ī eis vniuersis: expellere nō cessant. Ille. o aīa

UVA. BHSC. IyR_237

ergo nobilis. O aīa delicata vide dignitatē tuā ꝙ nulla res ꝙtumcū ꝙ preciosa pōt satiare ⁊ esse sufficiens infinite capacitati tue. Unde patet secundum.

Tertium p̄ncipale dr̄ nobilitatis. p̄s. Uenite et audite et narrabo ⁊c. Quid fecit. Quō ip̄am nobilitauit? Respondeo. In tribus

¶ Primo eam custodiuit.

¶ Secundo eam redemit.

¶ Tertio eam sublimauit.

¶ Primo ⁊c. Res magne cum magna diligentia custodiunt̄. Uñ thesauri sub multis clauib⁹ custodiūtur. Custodit aūt de⁹ aīas ⁊ custodit ꝑ angelos. Hiero. sup Mathe. Magna dignitas aīaꝝ est: vt vna queꝫ ab ortu natiuitatis sue hēat angelū in custodiā delegatuz. Uñ eam solā angelis cōmendauit. Qñ em̄ creat vnā aīam: postea subito mittit angelos vt eā defendant ab incursu demonum. Sz quero quo tp̄e dat̄ angel⁹? Rñdeo cuz duplex sit natiuitas: vt pz de conse. di. iiij. c. firmissime. Una. s. in vtero cum aīa corpi infundit̄. Alia extra vteꝝ Quidā voluerūt ꝙ angel⁹ datur in p̄ma cum infundit̄ corpi. Que opinio fuit Bona. ij. di. xi. Sz cōis opinio est ꝙ statim natis dat̄: vt tenet magr̄. ij. di. xi. c. i. Sz quare nō dat̄ in vtero ad custodiā? Rñdet Tho. i. par. q. xi. ar. vi. Qd̄ cuz tales pueri sint adhuc aliq̄d matris custodiuntur ab angelo matris: sicut fructus arboris existens in arbore est aliq̄d arboris. Qui custodit arborem patet ꝙ etiam fructus. Uñ ille angelus q̄ custodit matrem custodit etiā filiū. Que opinio verior videtur. ¶ Scd̄o eam redemit ꝓprio sanguine. Claꝝ est ꝙ de ꝑditiōe rei vilis parū dolet bō. sz de ꝑditione rei p̄ciose multū affligit̄. Ad ꝓpositum. Nihil p̄ciosi⁹ in humanis aīa nostra que valet sup̄ omne aurum Ber. li. medita. Tot⁹ iste mundus ad vni⁹ aīe p̄cium estimari nō pōt Et Aug. Maius dānuz est in amissione vni⁹ aīe ꝙ mille corporum. Ille. Qua ꝑdita tm̄ doluit pius iesus vt ꝓ ei⁹ redēptione ab immortali ⁊ incōprehensibili diuinitate: incarnari voluit ⁊ formā serui assumere ⁊ tandē mori. Uñ eccl'a. Qui cōdolens interitu ⁊c. Et Aug. sup Jo. Nulla cā fuit veniēdi xp̄o dn̄o: nisi pctōres saluos facer̄. Et eccl'a Nec abhorres pctōres: sine q̄bus nunꝙ fores: tanto digna filio. Naz vt dicit Tho. iij. p. Nisi fuisset pctm̄ nō esset incarnatus: ꝙuis Alexander dicat oppositū ꝙ venisset sicut glorificator ⁊ nō redemptor. Et insignuz hui⁹ incarnationis ꝓ salute aīe: visus est flere: ridere nūꝙ. Nō fleuit ꝓ mūdo: sz ꝓ te aīa. Neꝫ fleuit ꝓ destructiōe mūdi: sz bñ ꝓ aīa nr̄a. Fleuit in natiuitate: in circūcisiōe dās p̄ncipiū nr̄e redēptōis: fleuit sup̄ hierl'm: fleuit sup̄ lazarum fleuit sup̄ crucē. Quid diq̄ o paule Heb. v. Cū clamore valido ⁊ lachrimis offerēs. Clamauit quando dixit. Pater ignosce illis. Qd̄ verbuz fuit tāte pietatis ꝙ. ccccc. sunt conuersi. Scd̄o cū lachrymis quando dixit. Hely: hely lamazabathani. Quare dixit lamazabathani: id est

UVA. BHSC. IyR_237

dereliquisti me. Dereliquit euz deus ⁊ omnia alia subsidia: propter ipsam aiam. Dereliquerunt angeli apostoli: marie: iudei: gentiles. O quātos labores sustinuit: orando vigilādo: ieiunādo: tandē moriendo. Ideo apl'us. i. Cor. vi. Empti estis ⁊c. Quō o Paule argēto: auro: nō: sed precioso sanguine xp̄i. O thesauruz infinitū: qui fuit maioris meriti in infinitum sanguine oīum martyrū. Unde Ber. Sublime est aīe p̄cium que nō nisi sanguine xp̄i redimi potuit. Quam ergo cōmutationem dabis ꝓ aīa tua qui pro nihilo das illam. Ideo ecclesia. de pe. ⁊ remis. c. cum infirmitas. precipitur medicis ne aliquid consulant pro corporali salute egroto ꝙ sit in periculum aīe: vt etiā ptz de cōse. di. vi. c. contraria. Exempluz vsurarij: a quo dum quereret sacerdos de salute aīe dicebat. Quātuz valet granū in platea. Clama contra peccata: qꝛ homo ꝓ vno solido aīam suā dānaret. ¶ Tertio eā sublimauit in nobilissimo loco: vbi in mundo. Non: qꝛ est aīalium locus In paradiso terrestri. Nō: qꝛ locus solitarius est. Sed vt dicit Tul. li. de amicitia. Natura nihil solitariū amat. Et ph̄s. vi. Ethi. Homo solitarius: aut deus est: aut bestia. Respondeo ꝙ diuina ꝓuidentia. Primo posuit terram. Scd̄o aquam. Tertio aerē. Quarto ignē quem ꝓpter caliditatem longe a nobis collocauit. Demum posuit septez planetas. Et primo celum stellatum: celū cristallinū: vltimo celū empireum: in quo aīam collocauit: vt simul cum angelis laudaret deum. Qui poti⁹ est ꝓ aīa vt ponit magister. ij. dist. ij. Et quia forte aīa potuisset dubitare de hoc loco vtruz habebit. Ideo deus in hoc mundo ip̄am securauit omnibus illis vijs q̄bus aliquis solet securare alium Et h̄ fit trib⁹ modis. ¶ Primo via iuramēti: qꝛ iuramēto se astrinxit. O deus: quid est hoc quod audio. Gen̄. xxij. Per memetip̄m iuraui dicit dn̄s: quia benedicens benedicaz tibi. Benedictiōe. s. gratie in p̄senti: ⁊ glorie in futuro. Si ergo ꝑ viam iuramenti promisit: iuramētum debet seruari: vt patet. xxij. q. i. c. clericum. Et in clementinis de iureiurando. Et extra de iureiurādo. c. ⁊ si christus. Et de cōse. di. ij. c. Ego bellengarius. ⁊. ff. de iureiurando. §. iusiurāduz. Ideo oportet det paradisum qꝛ iurauit: ergo paradisus erit noster. ¶ Secundo via instrumenti: qd̄ fuit euāgeliuz dictatum per sp̄m̄sanctum in quo paradisum ꝓmisit. Factum ꝑ notarios fideles. s. primo ꝑ Math̄. q̄ oīa audiuit a xp̄o. Scd̄o ꝑ Marcū qui oīa a Petro audiuit. Tertio ꝑ Lucam: qui om̄a a paulo habuit. Quarto ꝑ Jobānem qui oīa a pectore diuino hausit. Quod instrumentum fuit publicatū ꝑ testes fideles. s. per. xij. apl'os. Actuū. iiij. Eritis mihi testes in hierusalez ⁊c. ¶ Tertio via pignoris: qn̄ nō sufficit iuramētum ⁊ instrumentum accipe aīa cara pignus. s. corpus suū Math̄. vltimo. Ecce ego vobiscuz sum omnibus diebus ⁊c. qd̄ fit in sacramēto altaris. O xp̄iane quid

UVA. BHSC. IyR_237

amplius facere debuit. Non fecit taliter omni nationi: non angelis: nō cherubinis: nō seraphinis. Uidens ergo dyabolus gl'iam huius aīe: mot' inuidia nō cessat eā pluribus modis vexare: vt ī pctā cadat Et q̄uis eius pena accidētalis augeatur: quotiēs eā in mortali cadere facit: tn̄ vellet eam vt ad infernū deducat. Legit̄ in Cronica ordinis q̄ dyabolus dixit beato Dn̄ico: q̄ valde delectabat̄ in ꝑditione vni' aīe ꝛc. Uolens aūt deus ip̄m pacificare dixit. Uolo tibi dare terraz in tuū dn̄ium: Rn̄dit dyabolus. Nolo amare. Dabo aquā. Ille. Nolo nauigare. Dabo aerē. Nolo inq̄t volare. Ignē. Nolo cōburi. Celū stellatum. Nolo inq̄t labore/voluēdo illud. Celū cristallinū: Rn̄dit. O nimis essem ꝓpe te. Cui dixit dn̄s. Quid ḡ vis mala bestia. Nihil aliđ inq̄t nisi aīas. Cui dn̄s. Absit o mala bestia: dem illā tibi quaz feci ad ymaginē meā quā recuperaui sanguine filij mei. Jō Job. ij. dixit. Ecce oīa in manu tua sunt: verūtamē aīam illi' serua. Un̄ o bō serua illā Eccl'. ij. Fili in mā̄suetudine conserua aīam tuā. Deut'. iiij. Custodite sollicite aīas vr̄as. Que p̄ponēda est corpi. xij. q. i. c. p̄cipimus. ꝛ. C. de penis. l. sancimus. Et extra de pe. ꝛ re. c. cū infirmitas. Aīa est nobilior oī corpore: ꝛ aīe bonum prefertur oībus bonis. Ecce quot ille plus deus fecit ꝓ hac aīa ꝑegrina. Jō Ber. sup Lauda aīa ꝛc. Expergiscere ꝛ lauda: exulta ꝛ gaude: qꝛ insi gnita es dei ymagine decorata sili tudine capax rōis ꝑticeps eterne hereditatis. O dura corda quid facitis. Cur salutem huius aīe negligitis. Audite xp̄m dicētē. Mat. xvi. Quid prodest hōi si vniuersuz mundū lucret̄: aīe v̄o sue detrimētum patia t̄. Aut quā dabit homo cōmutationē ꝓ aīa sua. Queram' ergo ꝛ nos saluare illā vt viuat cū xp̄o: hic per gratiam: ꝛ in futuro ꝑ gloriam.

¶ Feria tertia pēthecostes. De cognitione gratie spūssancti: vl' de cognitione predestinati.

Rauerūt ꝓ ipsis vt acciperent spiritūsanctū Act. viij. ¶ Est trita ꝛ vulgata sentētia oīm theologātum q̄ ille pius ꝛ dulcis pater noster deus: hominē fecit ad finem vite eterne. Sz ex peccato velut animal fuit expulsus locatus ꝛ posit' in hac valle miserie. Un̄ ps. Homo cum in honore esset ꝛc. De qua animalitate apostolus. i. Corinth. ij. Animalis homo non percipit que sunt spūs dei. Sed volens reuerti ad pristinū locū oportebat incedere ꝑ virtutes. Unde Lactā. in. vi. c. iij. ꝛ. iiij. Due sūt vie ꝑ q̄s humanā vitā egredi necesse est. Una. s. que ad celum ferat: altera q̄ ad inferos deprimat. Quas ꝛ poete in carminib' ꝛ ꝓbi in disputationib' suis induxerūt. Et alteram quidē v̄tutuz esse voluerūt: alterā vero vitiorū. Ille. Uia eūdi ad infernū ꝛ paludē stigiaz lata ꝛ perfacilis est. In. vi.

UVA. BHSC. IyR_237

Enei. Facilis descēsus auerni. Et pbs. ij. Eth. Malū est facile: bonū ꝟo difficile. Uia eūdi ad ꝑadisum: est difficilis. Mat. vij. Arta est via que ducit ad vitā: sed in fine remanet aīa cōsolata. Unde ⁊ Arsstoteles solebat dicere: sicuti ponit Laertius. Studiorū liberaliū amare sunt radices: fructus ꝟo dulces. et Señ. Sola ꝟtus prestat gaudiuz ꝑpetuū ⁊ securū. In. ix. Ethi. Beatissima est vita ꝟtuosoꝝ: sed in hac vita posuit iusticiā: tempantiā: patientiam: fidem: castitatē: abstinētiam: cōcordiā: scientiā: veritatez: sapiam ⁊ alias ꝟtutes. Sed simul cum his pauptatē: ignominiā: laborem: dolorē: angustias: et amaritudines oēs ambula cara anima hoc iter si potes. Inter alias virtutes summe necessarias: apostolus posuit charitatē ⁊ gr̄am dei: sine q̄ nihil fit. i. Co. xiij. Si linguis inq̄t hoīm loquar ⁊ angeloꝝ: charitatē aūt nō habeā: factus sum velut es sonans: aut cymbalū tinniēs. Ille Si lingnis hominū loquar. Qui ī mūdo fuerūt oratores. M. Ciceronis. M. Antonij. Julij cesaris. Titi liuij. Platonis. Demosthenis. Carmedis. Lysie. Orphei. Si linguis hoīm. Latina. greca. hebraica. Et angeloꝝ: illo modo quo loquitur vnus angelus alteri: illi notificando conceptū suū. Charitatem non habeam. i. gr̄am spūssancti: factus sum ⁊c. Cuz itaq̄ adeo necessaria charitas sit: ideo apostoli q̄ erant hierosolymis audiētes ꝙ samaria recepisset verbum dei: orauerūt vt deus gr̄am suaz eis donare dignaretur: vt dicunt verba assumpta. Orauerūt ⁊c. In quib⁹ ꝟbis disputabimus ad ꝓpositum occurrētis solennitatis spūssancti vnicā conclusionem que est. Utruz cognosci possit aliquē scire in se habere hāc gr̄am spūssancti. Circa hoc theologi p̄cipue Tho. i. ij. q. xij. in tertio. di. xxiij. ar. ij. In quarto di. ix. Ric. in. iiij. di. xiiij. ar. ix. dicūt ꝙ triplex est cognitio: que erunt tres partes nostri sermonis.

¶ Prima d̄r cognitio naturalis.
¶ Scd̄a d̄r cognitio diuinalis:
¶ Tertia d̄r cognitio ꝯiecturalis.

Circa p̄mū querit̄ dubiū Utrū hō posit⁹ in hac vita possit cognoscere naturali cognitōe se eē de numero p̄destinatoꝝ: ⁊ in gr̄a dei. Ad hoc fuerūt due opi. Una dicit ꝙ sic. Et rō huiꝰ est: sicut homo pōt cognoscere se eē in pctō ꝑ remorsum cōsciētie: ita pōt scire se br̄e gr̄am dei ex q̄daz dulcedine ment̄ ꝑ exꝑientiā. Exempluz apl̄i di. de se. Et gr̄a eiꝰ in me vacua nō fuit. Unde Paul⁹ sciuit: ḡ videt̄ ꝙ homo posset cognoscere ⁊c. ¶ Alia opinio dicit ꝙ non ꝑ illud Job. ix: Si simplex fuero: hoc ip̄m ignorabat aīa mea: igit̄ hō scire non pōt. ¶ Ad cōclusionē rn̄deo ꝟm docto. ꝙ nemo potest scire certitudinalr̄ se esse de numero saluandorum: ⁊ habere in se gr̄am dei: et recepisse spm̄sanctum. Qd̄ ꝓbat̄ quadrupliciter. Rōne. Auctoritate. Exēplo. Figura. Primo ratōne. Conclusio est philosophi lib. de sensu et sensato. Qd̄ nihil est in ītellectu quin

UVA. BHSC. IyR_237

prius fuerit in sensu. Exemplū de figura ad oculū. De cibo ad gustū ꝛc. ꝛ p̄mo Poste. Oīs doctrina: et oīs disciplina intellectiua ex p̄existenti fit cognitōe. Nota ex p̄existēti cognitiōe. i. sensus. Cōtra platonē q̄ voluit aīam nr̄am in sua creatione esse plenā oībus sciētijs. ꝛ in ij. Poste. Deficiēte aliquo sensu necesse est deficere sciam ꝓprioꝝ sensibiliū. Idē. Oīs nr̄a cognitio ortū bꝫ a sensu. Ad ꝓpositum. Queris aīa cara a me. Si potes scire te eē in gr̄a dei cognitione naturali. Respōdeo ꝙ nō. Ratio: qꝛ gr̄a dei est spūalis: nec subijcit̄ alicui sensui. Non visui: qꝛ nō est colorata. Non gustui: q̄a nō materialr̄ saporosa: ꝛ sic de singulis. Et oīs nr̄a cognitio ꝛc. Igit̄ sciri nō pōt. Ideo apl's ij. Coꝝ. ij. Que sunt dei: nemo nouit nisi spūs dei. Qd̄ clarius declarat Salomō Eccl's. ix. Sunt iusti atq̄ sapientes: ꝛ opa eoꝝ in manu dei: ꝛ tn̄ nescit homo vtruꝫ amore: an odio dign⁹ sit: sed oīa in futurū seruant̄ incerta. In q̄ auctoritate pone exēplū. b. Cōstātij de fabriano. Cū interrogaret̄ cur nō letus incederet: sed tristis ꝑ cōuentū: cuꝫ tn̄ esset homo auster⁹. Rn̄dit cum lachrymis. Ignoro fratres: an opa mea sint grata altissimo. Iō paul⁹ i. Coꝝ. iiij. Nihil em̄ mihi cōsci⁹ suꝫ s. alicui⁹ pcti mortalis. Nō supbie: qꝛ erat hūilis. Non luxurie: qꝛ erat v̄go: ꝛ tn̄ de se clamat. Et nō ī hoc iustificat⁹ sum. Si paulus vas electionis: ꝛ p̄dicator gentiū. Qui raptus ad tertiū celū vbi vidit arcana diuina. Qui a xp̄o vocat⁹ in forma corpea: tn̄ nō audet se extollere sed dicit. Qui iudicat me dn̄s est quanto magis pctōr q̄ mult̄ pctis plen⁹ est: debet stare in timore. Un̄ Dauid. Delicta q̄s intelligit. q. d. Nemo: ab occultis mūda me dn̄e. Non eleues te in supbia. O ciuis: o mercator: o vidua: o maritata: sꝫ sta in timore: qꝛ incert⁹ es de ꝓpria salute. Ideo Eccl'i. vi. de ꝓpiciatu pctōruꝫ: noli esse sine metu. Eccl'i. xxvi. Beat⁹ cui donatū est habere timorē dn̄i. p̄s. Seruite dn̄o in timore. ꝛ Mesue. ij. grabadin. Tot⁹ igit̄ dei timor ꝑueniat in te ꝛ p̄ncipiet opa tua: ꝛ felicitabit te. Quia vt dicit Tho. in ꝓhemio Job. Nihil est em̄ ꝙ tantū reuocet a malis et inducat ad bona: quātū dei timor Ille. Et dato ꝙ homo esset posit⁹ in gr̄a: ꝛ cert⁹ esset de ꝓpria salute adhuc bꝫ cām timēdi. Et ratio est tho. i. ij. q. cix. ar. x. vbi dic̄. Postq̄ aliq̄s est in gr̄a posit⁹ ꝛ ꝑ gr̄am dei iustificat⁹: necesse bꝫ petere a deo donū ꝑseuerātie: vt scꝫ custodiat̄ a malo vsq̄ in finē. Nam multis dat̄ gr̄a: q̄bus nō dat̄ ꝑseuerare in gr̄a Practica. Ueni tu mulier. Quam orōnem facis quotidie. O pr̄ dicotria Pater nr̄: ꝛ tot Aue. ad reuerētiam trinitat̄. Et tu. Decē ad reuerentiā. x. p̄ceptoꝝ. Et tu. quinq̄ ad reuerentiā quinq̄ plagarū. Et tu. Septē. ꝓ. vij. allegreci. Et tu. lxx. pro corona v̄ginis. Sꝫ meli⁹ orari nō pōt deus: q̄ vt det tibi ꝑseuerātiaꝫ in bono. Qꝛ in gr̄a fuit lucifer cum suis sequacib⁹. In gr̄a Adam ꝛ eua. In gr̄a iudas. Salomō. Dauid. ꝛ pl'es alij: tn̄ aliquādo ab ea

UVA. BHSC. IyR_237

ceciderūt. Multis dat̄ grā ꝛc. Unde legit̄ de beato Antonio: q̄ in extremis posit⁹: raptus extra se: flentibusq; discipl'is: ꝛ in se reuersus dixit. De tribus filij mei valde timeo Primo de visione demonis et sua infestatione q̄ mihi apparuit: que tam terribilis est. vt lingua exp̄mi nō possit. Exemplū beati Cōstātij de demone viso quē sepe optarat videre. Semel in horto existēti apparuit demō ī ea d̄formitate ꝙ cecidit ex pauore. Duz ꝑ spacium in terra stetisset: tandē clamare cepit sat est sat est. Scd̄m inq̄t Antoni⁹ de quo timeo: ē de subtili ꝛ arta ratione reddēda de oībus et singl'is peccat̄. De qua Hiero. ad asellia. Ante tribunal xp̄i astabim⁹: ibi patebit qua mēte q̄s vixerit. Exēplū Cosme de medicis. Qui in vltimo dixit oībus astātib⁹. O iusticia diuina: q̄ subtilis es: que de oīb⁹ rationē exigis: nec plus locutus est. Exemplum Dn̄ici in cronica. Qui videns iuuenē cachinne ridentem rep̄hendit di. Reddituri sum⁹ rōnē de oībus pctis: ꝛ tu rides. Clama hic ꝯtra iuuenes qui v̄ba scurrilia de feminis ꝛ hmōi dicūt. Qd̄ cōtra Petrar. v. Triumpho tempis Eya ꝯualescite inter vestras demētias O iuuenes ꝛ immēsum metiamini tp̄s vuln⁹ p̄uisum satis minus dolet: verba mea fortasse in vann̄ iacto. Sed nūcio vobis nos lesos ꝓfecto esse: graui ac mortifero veneno litargico. Nam rapidi volāt dies hore: anni ꝛ mēses pariter breuissimo mora cōcessa. Oēs ad alid̄ seculum tēdimus. ¶ Tertiū inquit Anthoni⁹ qd̄ timeo est: qꝛ aīa mea est incerta de salute sua. Qd̄ figurate ponit̄ in scriptura. iiij. Regus xxv. de filijs israel. Quia nabuchodonosor ducti fuerūt captiui in babyloniā. Cū inuitati essent ad cantandū. Cantate nobis inq̄t Nabuchodonosor de cāticis syon. Uoce flebili rn̄derunt. Quō cantabun⁹ canticū dn̄i: in terra aliena. Moraliter. Babylonia confusio interp̄tatur: q̄ significat pn̄tē vitā plenā confusionibus. In qua banniti a hierl'm. i. paradiso: in loco miserie nō possum⁹ cātare cantica letitie. qꝛ nō cōpetit loco: qꝛ sum⁹ ī valle miserie. Un̄ Aug. In valle sumus miserie: in qua magis flendum est eo ꝙ minus flem⁹. Non conuenit tempori: qd̄ est cursus ad mortez. Non ꝯuenit statui: qꝛ vndiq; periculosus. Status em̄ hoīs est ꝑiculosus ꝛ dolorosus: quia quocunq; se v̄tit: periculū ꝛ dolorez inuenit. Nam si sursum respicit: videt celū qd̄ amisit. Si deorsuz: videt infernū qui oēs deuorare appetit. Si a sinistris: aduersitates videt: ꝙ vn⁹ de mille nō euadit: qui non cadat ꝑ impatientiam. Si a dextris prosperitates videt: ꝙ de decem millibus vnus nō euadit q̄ non cadat per intempantiā. Si post se: videt pctōrum multitudinē q̄ commisit Si an̄ se videt terribile dei iudiciū in quo districtam rōnem eū reddere oportebit. Qd̄ bene Pius papa innuit dn̄e blance. d. Pius eps: seruus seruoꝝ dei. Fugit vita mortalis: ꝛ quasi fumus cito euanescit. Querenda est altera q̄ neq; mole-

UVA. BHSC. IyR_237

stias habet neq; finē. Illic thesaurizandū est: illic aspirādū. Ille. Et sicut fatuꝰ reputaret̄ qui sentētiatus ad mortem: iret ridendo: cum deberet lachrymari: ita ⁊ nos sententiati ad mortez in hac valle miserie ⁊ incerti de nostra salute: nō debemꝰ stare in letitia sz ī timore. Unde pz prima cognitio.

Secūda cognitio dr ⁊c. Quādo deus reuelaret alicui: scire posset diuina ꝓuidētia aliq̄bus sanctis lz paucis in h̄ seculo reuelauit statuz gr̄e ex ꝑticulari ꝓuilegio vt opa magnifica ꝓseq̄rent̄. vt pz de. ix. in scp̄tura ¶ Primo de abraā Gen̄. xxij. cui dixit angelꝰ in īmolatione filij. Ne extendas manū sup puerū. Nunc cognoui. i. cognoscere te feci ꝙ timeas deuz. Et loquit̄ de timore casto s̄m Tho. qui nō est sine gr̄a gratuz fa. ¶ Scd̄s fuit moyses. de q̄ Exo. xx. Cum peteret oñde mihi faciem tuam. Faciem inq̄t meā videre nō poteris: sed ostendā tibi oē bonuz quia inuenisti gratiam coram me. ¶ Tertio fuit Paulus: de q̄. ij. Co. xij. Qui cū ter rogasset dñm pro remotiōe stimuli. Rñdit dñs. Sufficit tibi gr̄a mea. Sup quo Beda. Si paulus hac tētatione caruisset fuisset de nūero reproboꝝ. Quartus fuit magdalena. de q̄ Lu. vij. Remittunt̄ ei pctā multa: qm̄ dilexit multū. ¶ Quītus v̄go beata. de qua Lu. ij. Aue gr̄a plena. Sextus fuit Jobes bap. de quo Luce ꝑmo Spūssancto replebit̄ ex vtero matris sue. Septimꝰ Hiere. Hiere. i. Anteq̄ exires d̄ vulua sctificaui te. ¶ Octaui sunt apostoli qui tempe missionis spūssancti ita fuere sanctificati vt peccare nō possent mortal'r. ¶ Nonus fuit latro: cui dictuz fuit. Hodie mecum ⁊c. ¶ Preterea alique ex̄uagantes ponūtur: sicut de Katherina senensi: cui christus apparēs in cōuersione pauli. Noli inquit flere: quia tota es in gratia mea. Sed q̄rit anima mea cara. Quare ⁊ mihi pater ⁊ omnibus alijs deuotis: deus non reuelauit statum gr̄e: quia multa bona facerē. Rñdet Tho. in summa theologie. Qd̄ hoc actum est ratōe timoris: quia si homo esset certꝰ de sua salute supbiret: qd̄ malum est. Uñ Augꝰ. Nulla maior superbia: q̄ de ꝓpria v̄tute supbire. Et de quodā viro sancto legit̄ de quo Gregoriꝰ libro dyalogorum. Cū ei reuelata esset mors et finis bonꝰ anime sue cepit esse negligēs circa bona opa tanq̄ certus de sua salute. Dictuz est ei ab angelo: Age qd̄ agis: operare quod operar̄. Ad quod facit exempluz Senece libro Declamationum. De vno romano qui duos filios habitos a duabꝰ mulieribus cum eos misisset in villam ꝓ educatione. Secūda vxor q̄siuit quis esset filius suus. Respōdit ille. Nolo indicare tibi: ne sis mater vni: ⁊ nouerca alteri. Ita deus vt homo non sit mater corpis ⁊ nouerca aīe ei non indicat statum gratie. Contētor pater: sed peto adhuc declarari aliud dubiū. Quare deus cuz sit iustus predestinauit aliquos: ⁊ aliquos presciuit. Respōdet Tho.

UVA. BHSC. IyR_237

sup Job.c.vi. Et sup epl'am Pauli Ro.ix. Et Augu. contra Pelagium q̄ de predestinato t prescito: est loqui ouplicit̄: aut in generali: aut in speciali. Sil'in generali damnauit aliquos vel presciuit: vt in eis fulgeret ordo diuine iustitie. Aliq̄s saluauit vt in eis fulgeret ordo diuine misericordie. Sz si loq̄mur in spāli: quare hūc saluat: t ḡre hunc nō. Quare petrum t non Judam. Nabuchodonosor: t nō pharaonē. Quare Abel: t nō Caym. Respondeo: q: Petrus p̄parauit se ad gratiam t non iudas. Si q̄erat vltra quare deus mouit Petrum ad lachrymas t nō iudā? Respōdeo: q: sic placuit sibi. Iurta illud. Saluū me fecit: q̄m̄ tc. Si vltra queratur quare sic ei placuit. Respondeo q̄ questio stulta est. Jdeo Augu. sup Jo. Si queris quare hūc trahat: t illū nō trahat: noli iudicare si non vis errare. Et Tho. i. par. q. xix. Nō p̄t assignari causa diuine voluntatis. Et Aug. cōtra Pelagiū. Inscrutabilia t incōprehēsibilia noli ītr roges: q: q̄ō lego credo: de primo ad vltimū. Nulla ratio p̄t dari super hoc potissima ad quiescēdum hominē: nisi vt bonum faciat: q: ex bono opere p̄miabitur. Unde pater secunda tc.

Certia cognitio dicitur tc. Glo. in. l. fulcinius. §. i. ff. q̄bus ex causis i possessionem eatur. Per exteriora cognoscūtur interiora. Et xp̄s. A fructib' eorum tc. Et medicus cognoscit interiorem infirmitatem per faciem per vrinam: per pulsum: per signa ergo tc. Scōm Tho. super Job. Et Jo. de turre cremata. sup de cōsecrati. ij. Ponit quattuor specturas veri p̄destinati: vl' gram spiritussancti habentis.

¶ Prima redemptoris dilectio.
¶ Scā diuini verbi auditio.
¶ Tertia oris locutio.
¶ Quarta malorum supportatio.
¶ Prima tc. Quādo homo potius vellet mori q̄ peccare mortaliter: vt dicit. iij. Etbicorus. Melius est mori q̄ facere cōtra bonum virtutis Exemplum sancte monice que flebat super filium. Utinam iuuenis mortuus esset filius meus q̄ remaneret in peccato suo. Et de fratre nostro in otranto: dum ciuitas caperet a turcbis: nec cessaret a predicatione. Descende inquiūt. Moriri potius voluit: t per medium in pulpite sectus est: nec cessabat loqui sancta fides: sancta fides: sancta fides. Sed quando homo pro vno solido capit sacramenta falsa periurat nec curat de deo propter res mundanas. Non dicit Pater noster cum corde. Practica norabilis Incipit in mane deuotionē ꝑginis Pater noster q̄ es in celis. Prepara equū o serue vt eam ad villā. Sāctificet nomē tuum. O Katherina: pone ad focū illā carnē. Panē nr̄m quotidianū: pbibe catū a farcimine. Et dimitte nobis debita nostra Da equo bladum. Preterea stans ad missaz tot' est occupat'. Sursū corda. Mentiris. Sursum corda ad rus: ad adulteram: ad vsuras. Crede mihi o. N. optabūt illa bōa t borreū erit plenum: t tu nō eris

UVA. BHSC. IyR_237

sed cadauer in pulueres olarum: ⁊ aīa in inferno. Ideo Petrar. in. iij. Triū. mortis. O stulti. s. tot penose cure q̄d ꝓsunt. Om̄s reuertimini ad vestrā matrē antiquā. Qd̄ ꝯtra Aug. vij. Cōf. Deputent̄ tp̄a: distribuantur hore ꝑ salute aīe. Uis ergo experiri: an sis in gratia dei. Respice ad hunc amorē. Qd̄ bene Augu. sup̄ p̄os. Duas ciuitates faciūt duo amores. Hierusalē facit amor dei. Babyloniam facit amor mundi. Interroget ergo se quisq; quid amet: ⁊ inueniet: vbi sit ciuis. Et si inuenerit se ciuez Babylonie: extirpet cupiditatē: plantet charitatez Si autē inuenerit se ciuem hierl'm colat charitatē: speret libertatem. Ille. Exempluz illius monialis tēpore. Ric. Que ocl'os sibi eruit nolens relinquere amorez sui creatoris. Et qꝛ dr̄. ff. ad. l. aquiliaz. l. homo. Homo nō est dn̄s mēbrorum suoꝝ. Dic ꝙ diuino instinctu hoc fecit vt pz de beato Marco q̄ p̄scidit sibi pollicē ne ordinaret̄ sacerdos ⁊ ep̄s. Quod propter hoc Petrus nō destitit quin eum ordinaret videns fecisse humilitate. ¶ Secūda dicit̄ ⁊c. Jo. viij. Qui ex deo est ⁊c. Sup̄ quo Dio. iiij. de di. Amor est vis vnitiua q̄ trāsfert amantē in re amata: vt patet de illo quez amas pro quo occupas omnes sensus in sui amorē. Uisum ad videndū: aures ad audiendū ⁊c. Ad ꝓpositum Homo q̄ est in gratia libēter audit diuina. Exemplo sancte Scolastice: de qua Greg. i. dyalogoruz que ꝑ totaz noctē cū benedicto stetit loquendo de deo. Et de monica matre Augustini: que dum essent posti apud ostia tyberina loquebant̄ valde dulciter. Et de Magdalena que sedēs ad pedes iesu audiebat verbū illius. Qd̄ videns Martha dixit. Dn̄e non est tibi cure ꝙ soror mea reliquit me solam ministrare Cui dn̄s. Martha martha sollicita es ⁊ turbar̄ erga plurima. Maria optimā ꝑtem elegit que nō auferetur ab ea. s. vite cōtemplatiue que est occupare oēs sensus in auditione verbi dei: vbi doctores ponunt hāc ꝯclusionē: qd̄ nō est in natura aliq̄d tam necessariū boī sicut auditio verbi dei: ꝑ qd̄ discernunt̄ boni a malis. Extra de officio iudicis ordīarij. c. Inter cetera que ad salutem spectāt populi xp̄iani: pabulum verbi dei: maxime noscitur necessariuz. Ideo ecclesia stricte p̄cipit p̄latis ⁊ p̄sbyteris curatis vt p̄dicent: aut predicari faciant in ecclesijs suis: vt pz di. xxxvi. c. Ecce. Et de cōse. di. i. c. Sacerdote. Clama ꝯtra doctores legū ⁊ officiales Et contra negligentes qui inuite audiūt sermōes. Tu nō es catholicus: nec verus christianus: sed infidelis: ethnicus: ydumeus: aggarenus. Habeo te suspectuz de fide O pater ego scio quid volunt dicere: ⁊ habeo sermones Roberti. Bibliam. Ita est. Sed cū ijs facetias Pogij librū. c. nouellaꝝ: versus amatores vbi tot scurilia ⁊ cōtraria fidei reperiunt̄. Jō xp̄s. Propt̄ea vos nō auditis: qꝛ ex deo non estis Exemplū in cronica ordinis d̄ duobus fratribus euntibus bononiaz ad capitulū generale. Quibus de-

UVA. BHSC. IyR_237

mon in via apparuit. Eis appro-
pinquans interrogat quo ꝑgunt?
Rñderũt. Bononiã ad capi. Quid
ibi agetis inq̃t. Ordinabim⁹ cõuẽ-
tus nr̃os p̃dicatores hincinde assi
gnando. Rñdit ille clamãs. Predi
catio vestra debilitat ptãtẽ meã.
Ideo Albert⁹ sup Lucã ponit hoc
notabile. Qđ quasi impossibile ẽ
hoĩem damnari in morte: qui ser-
mones frequentarit: ex eo q̃a fecit
habitũ fidei: ꝯtra quẽ diabol⁹ pu-
gnat. Sic ꝑ oppositũ dãnant̃ illi q̃
ſmones omiserint in vita. Cicero
de amicitia. Cuius aures veritati
clause sunt: hui⁹ salus desperanda
est. Practica hic. De illis q̃ diebus
dñicis: postpositis ſmonib⁹: q̃daꝫ
ad lupanar: quidam ad tabernas
quidã ad ludos: quidã ad ballan-
dam eũt. Quõ habes audaciam o
tu paterfamilias: cum filijs ire ad
mensam: nisi prius dederis cibuꝫ
aĩe tue. Unde pꝫ ꝛc. ¶ Tertia dr̃ ꝛc.
Ex loquela cognoscit̃ homo cuius
ꝓuĩcie est. Figura de petro Mat.
xxvi. Galile⁹ es. Nam ꝛ loq̃la tua
manifestũ te facit. ꝛ. ff. de tutorib⁹
et curato. datis ab hijs. l. Is qui.
§. fi. Et ſmonibus et loq̃lis noscit̃
q̃ sapiẽs ꝛ iudicat̃ insipiẽs. ꝛ Eccl.
xix. Ex visu cognoscit̃ hõ: amictus
corꝑis ꝛ risus dentiũ annũciant de
illo. Et facecia de Bergomẽsi Bo-
nonie qui portũ transire volebat
non soluto p̃cio. Cũ vellet transire
facit se florentinũ dicẽs. Ego sum
florentinus. Unde fuit cognitus.
Uis cognoscere o ciuis de q̃ ꝓuin-
cia es: respice ad linguam. Scđm
Jacobum de voragine. Tres ꝓuin
cias fecit deus: ꝛ q̃libet habet suũ
linguagiñ. Prima est paradisus: ĩ
qua est laus dei ꝛ sanctorũ. Beati
inq̃t p̃s. qui habitant in domo tua
dñe: in secula seculoꝝ laudabũt te
Scđa est mũdus: in qua est sermo
de reb⁹ mũdi. Jo. viij. Qui de ter-
ra est: de terra loquit̃. Tertia infer
nus: in qua est blasphemia. Apo.
xvi. Blasphemauerũt deũ celi. Po
ne ab vna parte hoĩes deũ aman-
tes: ꝛ ex alia qui mũdũ. Quilibꝫ di
cet verbũ ſm ꝓuinciã cui⁹ ẽ ciuis.
Luxuriosus de libidine: auar⁹ de
auaricia: ꝛ sic de singl̃is. Et catho
licus de reb⁹ dĩnis. Qꝛ vt dicit ph̃s
iiij. Metha. Oppositarũ causarũ
oppositi sunt effect⁹. Unde Señ.
lib. de formula vite. Imago animi
ſmo est. Qualis vir: talis or̃o. Ad
ꝓpositũ. Homo p̃destinat⁹ laudat
ꝓximũ ꝛ deũ: ꝛ linguã ꝓpriaꝫ circa
res dei ꝛ ꝓximi occupat. Quã lin-
guam ſm Alber. homo habuit ad
tria officia. Primo vt deuꝫ laudet.
Esa. xliij. Populũ istũ formaui mi
hi laudẽ meã narrabit. Eccl. li. Cõ
fitebor tibi dñe rex et collaudabo
te deum saluatorẽ meuꝫ. nil ages.
Rom̃. ij. Nomen dei ꝑ vos blasphe
mat̃. In qua ꝓuincia. castello: vil-
la: nomen dei ꝛ sanctorum non sit
laceratũ. Ideo Pius papa. Cõfu-
sa sunt oĩa ꝛ turbata. blasphemat̃
deus nullus timor: nulla legũ re-
uerentia. Ille. Secũdo vt se accu-
set. Prouer. xviij. Justus in princi
pio accusator est sui. ꝛ Job. xlij. Ic-
circo me rep̃hendo et ago pnĩam.
Tertiũ vt ꝓximũ edificet. Qđ non
facis: sed ip̃m scãdalizas: is male

UVA. BHSC. IyR_237

dicēdo de isto ⁊ de illo. De illa pau pere vidua ⁊ de illo iuuene: qꝛ no lunt tibi complacere: male agis et grauiter erras. Lingua diabolica que poneres in qōne paradisum. Sꝫ q̄d debes facere tu: q̄ es diffamatus iniq̄. Porta in pace: quia ē magnū meritū qd̄ sancti fecerunt. O quot sunt diffamati iniuste. Si ergo loqueris d̄ deo libēter: signū est ꝙ habes gr̄aꝫ dei. ¶ Quarta cōiectura d̄r ⁊c. Qñ homo est patiēs in tribulationib⁹: sine q̄bus nemo coronat̄. C. de his qui nō expletis stipendijs. l. ij. li. x. Stipendiū qd̄ ꝓmittit̄ militibus non dꝫ. exsolui: nisi finita militia. Ita nec ꝑuo dei nisi militarit nō datur corona: iux̄ illud. Non coronabit̄ ⁊c. Qd̄ xp̄us declaranit in suo testamento. Qui legauit pacē apostolis: iudeis corpus: latroni paradisuꝫ. Marie societatem. Patri animā. Fidelibus cōmunionē. hoībus tribulationē. Jo. xv. Si me persecuti sunt: ⁊ vos ꝑsequent̄. ¶ Quinta bonoꝝ operū occupatio. Greg. Amor dei nunq̄ est ociosus. et pb̄s. ij. Ethi. Signū generati habitus ē delectabiliter operari. Et in. iiij. Habitus v̄tutis nō solū est p̄ncipium operandi: sꝫ etiam delectabil̄r: facil̄r ⁊ ꝯstāter operari. ⁊ in. v. Habens virtutem prompte ⁊ delectabil̄r operat̄ nō habens v̄tutem: tarde ⁊ melancolice. Uñ est ꝙ martyres gaudētes ibant ad supplicia. Uere ab ipsa gr̄a qua erant muniti. iuxta illud Romañ. viij. Quis nos separabit a charitate christi. Tribulatio: an angustia ⁊c. ⁊ infra. In his oībus supam⁹ ꝓpter illū qui dilexit nos. Unde patet ꝓpositum.

¶ In festo scti Jobānis baptiste.

Erit magnus coram dño. Lu. i. ¶ Diuīa bonitas illi⁹ monarchie summi dei: diuersis modis nō cessat vocare creaturam ad viam salutis. Aliquos per inspirationē. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso. Cañ. v. Uox dilecti mei pulsantis aperi mihi soror mea. Quis cōducit pctōrem ad cognitionē suorum criminuꝫ? Certe deus. Quis ad lachrymas ⁊ singultus? Deus. Quis indicat sup̄biam: gulā: auariciam: esse peccatū? Deus. Ego sto ad ⁊c. Sꝫ plures huic voci resistūt. Prouer. i. Uocaui ⁊ renuistis. Alios vocat per predicatores. Mat. x. Nō em̄ estis vos qui loq̄mini: sed spiritus patris vestri qui loquit̄ ⁊c. Quia vt dicit ambrosius. Ueritas a quocūq̄ dicatur: a spū sancto est. Uñ dñs Esa. liij. Clama ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam. i. Timoth. iiij. Argue obsecra: increpa: in omni patientia ⁊c. Cum hac conuersa est magdalena ad christi sermones: publicanus: sed plures huic voci resistunt. i. Timoth. iiij. Ad fabulas autem conuertentur. Aliquos vocat per bona temporalia. p̄s. Omnia subiecisti sub ⁊c. Esaie. vi. Quid debui facere vinee mee et non feci. Hebre. iiij. Quid habes o homo quod nō accepisti. De hac vocatione Gregorius in

UVA. BHSC. IyR_237

bomel. spūssancti. Vocat nos omnipotēs de? p patriarchas: p prophetas: p apostolos: p pastores. Nemo cōtēnat: ne dñs vocat? excusat: cū voluerit introire nō valeat audire q̄d p Salomonē sapientia dicat. Cūc inuocabūt me: t nō exaudiā. Hinc est q̄ fatue virgines tarde venientes clamāt. Dñe dñe aperi nobis. Sed aditū querētib? dr. Amē dico vobis: nescio vos. Ille. Nouissime aūt misit Johannē baptistā: q̄ dignitate dict? est angel?. Malach. iij. Ecce ego mitto angelum meū. Dict? ē ppheta t plusq̄ ppheta. Pro ppheta: q: ex vtero ppheta fuit. Lu. i. Exultauit ifās i vtero meo. Annūciat aduētū xpi patrib? in lymbo. Plusq̄ ppha: q: miciat pūtia. Ecce agn?. Jō erit magnus ꝛc. De quo tria speculāda sunt.

¶ Primum dicitur opinionis.

¶ Scōm dr magnificationis.

¶ Tertiū dicitur sanctificationis.

Scribit nāq̄. L. de veteri iure enucleando. l. Deo auctore. tāta aūt a nobis antiq̄tati est habita reuerētia vt noia prudētiū viroꝝ taciturnitati tradere nullo patiamur mō. Ille. t Eccle. xliij. Laudemus viros gl̄iosos in generatione sua. Queritᵉ ḡ dubiū ad nr̄m ꝓpositū ī ꝟbo xpi. Dat. ri. Inter natos mulierū nō surrexit maior Johāne baptista. Utrū Johānes bap. sit oīb? sanctis maior. Circa hoc q̄drupliᶜ opinio. Pria q̄ apli sunt maiores. Et rō est. Illi sunt maiores oibus sanctis qui abundantius sup oēs habuerunt spiritū sanctum. Sed apostoli fuerunt huiusmodi. Unde Ebo. super illud Ro. viij. Nos ipsi primitias spiritus habētes dicit. Apostoli t cēteri prius t ceteris abūdantius spūmsctm̄ habuerunt. Ideo. i. pte. q. xliij. ar. vij. Int. sent en. di. xvi. ar. ij. Jo. Scot? in. iiij. t Durand? eiusdē ordinis. Apostoli sunt p̄ferendi oībus sanctis quacūq̄ prerogatiua p̄fulgeant. Idem apostoli sunt p̄ferendi oībus sanctis: tanq̄ abūdantius spūmsanctum habentes. Unde patet prima opinio. ¶ Secūda opinio ē. Oō Jo. euāge. t si non sit maior tamē equalis. Et rō huius est. q: prerogatiue que sunt Johā. bap. concesse: etiā Jo. euāge. t ēm Petrū damianū sunt. v. Prima q: Jo. bap. fuit virgo. t Johā. euangelista similiter q̄ corrūpi non potuit in terra: propter virginitatē eius. ¶ Scōa: q: Johānes baptista fuit germanus xpi filius Helizabeth cognate virginis. Johānes euāgelista i doc excessit: quia fuit nepos eius videlicet filius sororis Salome. Tertia: q: Johānes bap. fuit sanctificatus in vtero matris: vt clarius videbim? in scōo mysterio. t Johānes euang. ls nō fuerit sanctificat? i vtero matris: tñ accepit spūmsctm̄ tpe Pētbe. cum alijs aplis. iiij. q: Johānes bap. fuit ppheta. Jo. i. Post me vēturus est q̄ ante me factus est. Et plusq̄ prophēta. Joan. i. Ecce agnus dei. Johannes euangelista fuit ppheta in Apocalipsi: quia futura pronunciat. Et plusq̄ prophēta: quia

UVA. BHSC. IyR_237

fuit apostol⁹ qui excedit ꝛc. Quinta: qꝛ Johānes baptista fuit martyr. ab herode decollat⁹. Johānes euāgelista fuit martyr mētaliter. Quia vt dicit Petrus damianus. Ille gladi⁹ q̄ ꝑforauit cor marie: illemet cor Johānis euāgeliste. Uñ ad min⁹ eq̄lis erit Joh. bap. Et sic xp̄i ꝟba Inter natos ꝛc. nō erūt ꝛc. ¶ Tertia opinio dicit ꝙ fuit Moyses: eximi⁹ ꝓphetaꝝ. Qꝛ eccl. xliiij. Non est inuētus sil̄is illi q̄ ꝯseruaret legem excelsi. ¶ Alia opinio est iesu xp̄i: cum qua nos erimus: qꝛ vera. Cum qua opinione est Tho. xxij. q. clxxiiij. ar. iiij. ꝙ inter natos mulieꝝ ꝛc. Que cōclusio ꝓbat̄ triplici rōne que extrabūtur a docto. ¶ Prīo rōne diuinalis p̄noīatiōis. ¶ Scd̄o rōne diuinal' ꝯmēdatōis. ¶ Tertio rōne diuinal' īfusionis. ¶ Primo ꝛc. Habet Tho. iij. par. q. xxvij. ar. v. ꝙ diuīa ꝓuidētia quotiēs voluit mittere aliquē sctm̄ virum mūdo ꝓ vl̄i p̄paratiōe: voluit illū pri⁹ mūdo oñdere duplici mō. Prīo ꝟbo ꝓphetico. Scd̄o signo diuino. Qd̄ ptz triplici lege. Prīo i lege nature. Qñ misit noe: in impositione noīs. Gen. v. dixit pat̄ eius Lamech. Uocabit̄ nomē eius Noe Iste cōsolabit̄ nos ab opibus manuū nr̄arum in terra cui maledixit dñs. Scd̄o in lege scripturali: de Moyse ꝑ signū diuinū: qñ in terrā ꝓiecit coronā regis ꝛc. Tertio in lege gr̄e tp̄e xp̄i. qñ missus est Johes bap. q̄ ostēsus est ꝟbo prophetico per angelum. Luc. i. Erit magnus coram domino. Magnus quidez fuit eius aduentus mundo, eius cōceptio et eius natiuitas. Et hoc triplici modo. ¶ Primo. quo ad nuncium. ¶ Secundo. quo ad locum. ¶ Tertio: quo ad modum. ¶ Primo ꝛc. Qꝛ ille q̄ nūciauit xp̄i cōceptionē. s. angel⁹ Gabriel. Luce. i. Ecce cōcipies ꝛ paries filium Ille pri⁹ nūciauit Joh. bap. cōceptionē. Lu. i. Ego sum angel⁹ Gabriel inq̄t ad zachariā q̄ missus suz hoc tibi nunciare. De nullo alio legitur: nisi de xp̄o ꝛ Johāne bap. ꝙ Gabriel sit missus. Et si missi sunt aliq̄ ad annūciandum natiuitates sctōꝝ. nō tñ fuit Gabriel q̄ speciali priuilegio fuit preseruatus ad xp̄z et Johānē bap. O excellentia hui⁹ sancti: qui xp̄o iesu comparatur. Scd̄o fuit magn⁹ eius aduent⁹ ꝛc. Qꝛ in tēplo est nūciatus qd̄ de nullo alio legit̄: nec etiā de xp̄o. Da veniam o xp̄e ꝓ nūc. Conceptio Sansonis fuit nunciata per angelum. sed in agro. Judicū. xiij. Et Abrahe in domo apparuit. Gen. xiij. Et sācti Tho. in domo. Et iesu xp̄i: sed in camera ꝛ in Nazareth. Luc. i. Sed vbi Joh. bap. nūciat⁹ ē? Respōdeo ꝙ in tēplo. Et nō solū in tēplo: sed in sancta sanctoꝝ vbi null⁹ īgrediebatur: preter summū sacerdotem. O dignitas magna. ¶ Tertio ꝛc. qꝛ cum iocunditate. Et multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt. Multi inquit Omittamus gaudiū qd̄ habuerūt sancti illi senes Elizabeth ꝛ zacharias q̄ debebat aperire os genas. in iubilatiōe tāti filij: vt ptz etiā de Sarra. Gene. xiij. Risuz fecit mihi dñs ꝛc. Sed plures alij gauisi sunt

UVA. BHSC. IyR_237

in hac natiuitate. Primo angeli le
tati sunt: qꝛ debebat facere cōsiliū
eoꝝ.s. virginitatē seruare ⁊ nūcia-
re populis salutē: qđ est cō silium
āgeli. Mal.iij. Ecce ego mitto an-
gelū meū.ij.ꝓphe.qꝛ debebat pro
phetizare. Matth.ij.ꝓpha ⁊ plusq̄
ꝓphā. Primo ꝓphe.in hoc Joh.i.
Post me vētur⁹ est: qui ante me fa
ctus est.ij.plusq̄ ꝓphe. Jo.i. Ecce
agnus dei: qđ est plusq̄ ꝓphe.ostē
dere pñtia. Tertio apl'i gauisi sunt
Apostolus interp̄tat̄ missus. Jo.i.
Fuit hō missus a deo: cui nomen
erat Johan. Canta. iiij. ordo mar-
tyruz. Qꝛ debebat martyrizari ab
herode. Quinto cōfessoꝝ ordo. Qꝛ
cōstāter cōfessus est fidē iesu xp̄i.
Mat.iij. Cōfessus ē ⁊ nō negauit.
Sexto ordo p̄dicatoꝝ Qꝛ debebat
p̄dicare. Mat.iij. Predicās baptis
mū pnie. Septimo ordo heremita
rū. Qꝛ debebat ire ad heremū. Ec-
clesia canit. Antra deserti teneris
⁊c. Octauo ordo penitentiū. Quia
debebat eis pniaz p̄dicare. Mat.
iiij. Pniam agite ⁊c. Letant̄ sarace
ni: qꝛ ieiunāt huius sancti vigiliā:
et lauāt in Jordane. Ecce pria rō.
¶ Scđo fuit magn⁹ rōne ⁊c. Quia
est laudat⁹. Scđm Tho. sup epl'as
pauli. Duplex est laus. Propria et
aliena. Prima nō est bona: quia vi
lis ⁊ sordescit. O pat̄: ego facio sic
et sic. ꝓuer.xvij. Laudet te alien⁹:
et nō os tuū. Qꝛ vt dicit apl'us.ij.
Corin.x. Nō em̄ q̄ seip̄m cōmēdat:
ille ꝓbat⁹ est. Figura de phariseo.
Luc.xviij. q̄ se laudauit nō meruit
iustificari sicut publican⁹. Uulgo
dici solet. Opus īspice op⁹ metorē
approbat. Alia est laus aliena. Et
hec pōt aliqñ esse bona: aliqñ ma-
la. Qꝛ nō ignorat ꝓbitatē viri. Tu
laudas illū mercatorē esse iustum.
Forte nō sic est: sed solū in apparē
tia. Nunq̄d scis cor ei⁹: ⁊ ei⁹ ꝯsciaz
Tu laudas mulierē eē bonā. Qño
scis tu. Practica per singula. O q̄t
laudant̄ q̄ minime sunt digni. Uñ
apl's.i. Cor.ij. Quis em̄ scit hoīm
q̄ sunt hoīs: nisi spūs hoīs q̄ in ip̄o
est. Illa ḡ laus est bona q̄ est certa
et falli nō pōt. Et hec est a deo qui
nō pōt mētiri. Ro.iij. Est aūt deus
verax: oīs aūt hō mēdax Ista laus
nō pōt errare: qꝛ diuina: qꝛ sctā: qꝛ
bona. De nemīe īuenim⁹ ita digne
fuisse ꝯmēdat⁹ ī scripturis sicut de
Johe.bap. qui ab ip̄o xp̄o laudat̄
quadrupliciter: vt patet in euāge.
et scripturis sanctis.

¶ Primo.in constantia.
¶ Scđo.in austeritate.
¶ Tertio.in prophetia.
¶ Quarto. in perseuerantia.

¶ Prīo ⁊c. Mat.x. Quid existis in
desertū videre. Arūdinē vēto agi-
tatā.q.d.nō: qꝛ est ꝯstās ī fide. Dū
nō timuit arguere Herodē: qꝛ tene
bat vxorē fratris. Nō lz tibi habere
vxorē fratris tui. ¶ Scđo in auste-
ritate. Mat.x. Quid existis in de-
sertū videre. Hoīez mollib⁹ vestitū
q.d.nō. Fuit auster⁹ ī vestitu.mat.
iij. Ip̄e Jo. habebat vestimētū de
pilis cameloꝝ. Auster⁹ ī comestiōe
Mat.iij. Esca eius erat locusta: et
mel siluestre. Auster⁹ ī potu. Lu.i.
Uinū ⁊ sicerā nō bibet. Applica de
vino aliq̄d. Tertio laudat ip̄m in
ꝓphetia. Matth.iiij. Quid existis

UVA. BHSC. IyR_237

in descrtuz videre ꝓpham. Etiam dico vob plusq̄ ꝓphetā. Jo. fuit ꝓ pheta om̄i tpe. Prīo añ vitā in vtero mr̄is qñ xp̄m agnouit eē in virginis vtero. Ex h̄ exclamauit helizabeth. Ecce em̄ vt facta est vox salutationis tue in aurib⁹ meis: exultauit īfans ī vtero meo. Scd̄s ī vita. Ecce agn⁹ dei. Tertio post vitā. Qr prim⁹ fuit: q̄ nūciauit in lymbo patrib⁹ xp̄i aduētū. Quarto in ꝑseuerā. laudat ip̄z. Mat. x. Inter natos mulier: nō ꝛc. Quidā bñ īcipiunt agere in senectute. De hoc p̄s. Usq; in senectā ꝛ seniū: de⁹ ꝛc. O pr̄incipio nouā vitā. Dimisi feminā: gulā ꝛc. Uere: qr pl⁹ nō potes. Quidā ī iuuētute. Jere. iij. Bonū est viro: si portauerit iugū ab adolescentia sua: ꝓuer. xij. Adolescēs ambulās iuxta viā suā: etiā cū senuerit recedet ab ea. Quidā ī īfantia Talis fuit Job bap. In tener ānis desr̄tū petijt. Et vt dic Alb. etate. v. ānoꝝ. Sz q̄re tā cito in etate illa. Rñdeo ꝙ triplici rōne. Prīa ē Hiero. Desiderātib⁹ oculis xp̄z videre: oē alid̄ videre dedignabant̄. Scd̄a ē pauli monachi casinēsis: ī hymno honorifico. Ne leui saltē maculare vitā famine posses. i. veniali pctō vitā suā macularet. Tertia rō ponit̄ in glo. vt. s. alios ab amore mūdi reuocaret. O excellētia Job. bap. ¶ Tertia rōne ꝛc. Magn⁹ d̄r. Ille d̄r magn⁹ cui a dño oīum sctōꝝ dignitates: p̄uilegia: p̄rogatiue cōdonant̄. Sz Jo. bap. oēs sctōꝝ dignitates ꝯdonant̄ Inter natos mulierū ꝛc. Fuit angel⁹: fuit patriarcha: fuit apl's: fuit martyr: fuit ꝯfessor. fuit v̄go: fuit heremita. Dicere possum⁹. Nō ē inuent⁹ ꝛc. Eccl'i. xliiij. Ecce g̊. Erit magn⁹ ꝛc. Rñsio arg. Ad p̄mū: de apl'is. Apl'i p̄cedūt Johannē baptistā in h̄. Qr missio spiritussctī facta ē sup eos ī pēthe. in signo visibili: qd̄ non fuit Jo. bap. Sz addit̄ aliq̄d Jo. bap. digni⁹ qr ip̄i mortal'r peccauerūt ꝙ nō fecit iste. Nō fuerūt sctīficati ī vtero materno: vt iste. Nō habuerūt hec p̄uilegia: vt iste. Ad scd̄m de Moyse. Nō ē īuent⁹ ꝛc. Rñdeo ꝙ ꝓ tūc fuit verꝝ. Sz adueniēte Johāne bap. q̄ medi⁹ fuit inter vet⁹ ꝛ nouū testamētū: nō sic. Jō Job. Criso. in eius laudē: ꝛ ī cōfirmatiōez dictoꝝ ait. Inter natos mulierum nō surrexit maior iohāne baptista. Qd̄ de nullo alio dici pōt. Nō opponas mihi euāgelistā: īter ceteros magis dilectū. Nō apl'oꝝ principē: oīb⁹ apl'is ante latū. Nō vas electionis ad celi tertij secreta translatū. Nec apostolic⁹ splēdor audeat occurrere p̄cursori. Cōsidera māsiones regni: et ordinē hūane generatōis ob ambula: solūq; Johānē tā nouis q̄ veterib⁹ videbis esse p̄positum. Ille Inter natos ergo ꝛc. Ptz primum.

s Ecūdū d̄r ꝛc. Plures sunt laudes ꝛ magnificētie. Jo. bap. Sed tres pro nunc.

¶ Prima d̄r amorosa sanctificatio.
¶ Scd̄a d̄r generosa baptizatio.
¶ Tertia d̄r angelica viuificatio.
¶ Prima d̄r ꝛc. Scd̄m Ric. in. iij. di. iij. ar. iiij. Triplex est sanctificatio. Una vniuersalis: q̄ ē in baptismo a peccato originali. Sz nō cōfirmatur: quin possit cadere in peccato

UVA. BHSC. IyR_237

mortali ⁊ veniali. Scda est singularis. Et hec fuit marie que fuit excelsior alijs sctificationibus Jeremie: ⁊ Johannis baptiste: duplici modo. Primo ratione numeri: qr fuit sanctificata triplicit. Primo in vtero matris ab origiali. Scdo qñ cõcepit xp̃m. Tertio cum alijs tempore penthe. Scdo ratione modi: qr nec peccauit: nec peccare potuit Alij sctificati peccare potuerũt venialiter ⁊ forte peccarũt. Tertio est spũalis. s. Jeremie ⁊ Johãnis baptiste. De Jeremia. i. c. Anteq̃ exires de vulua sctificaui te. De Johanne baptista. Lu. i. Spiritu sancto replebit adhuc ex vtero matris sue. Hec autẽ sanctificatio fuit mirabilis: qr vt dicit Orige. Domin⁹ iesus venit psonaliter ad domum zacharie in vtero matris: nõ solũ vt mater domini seruiret Helizabeth: sz principaliter vt Johãnem clausuz in vtero sanctificaret sua pñtia ab originali. Et tanta gratia fuit plenus vt etiam matrẽ impleret que plena iubilo exclamauit. Uñ hoc mihi: vt veniat mater domini mei ad me. Et sm Albertũ. In illa hora fuit acceleratus vsus rõnis ei ad cognoscendũ iesum xp̃m. Unde genibus flexis se misit in vtero mr̃is Erat aũt hec sanctificatio tante soliditatis q̃ Johannes non potuit peccare mortalit: sicut nec apostoli post missionem spũssancti. Ecce ergo prima magnificẽtia: qr sanctificatus fuit in vtero materno. Erit magn⁹ ⁊c. ¶ Scda laus ⁊c. Baptizauit iesum xp̃m. Jo. i. dixit Johãnes. Ego a te debeo baptizari: ⁊ tu venis ad me. Cui xp̃s. Sine modo Sic enim decet nos implere omnẽ iusticiam. i. quod alijs p̃dicamus: nos ipsi faciamus. Unde xp̃m baptizauit: vbi gloria Trinitatis aperta est. Uox patris. Hic est filius meus ⁊c. Spũssanctus in spẽ colũbe. Filius in carne. O priuilegiuz magnum Johannis baptiste. Tres habuit p̃res xp̃s iesus. Primo p̃rem eternum. Scdo Joseph. Tertio Johan. baptistam: qr ip̃m baptizauit Et q̃uis eius baptismus nõ esset ablatiuus pctõr: erat tñ figuratiuus nr̃i baptismi. Uñ baptizabat: vt assuefaceret iudeos ad baptismum. Hec Tho. iiij di. i. ar. iiij. Unde sub hac forma baptizabat. Baptizo te in nomine xp̃i vẽturi. Qui modus ab apostolis fuit obseruatus in nomĩe iesu: ex instinctu spiritussancti: vt hoc nomẽ infigeretur cordibus fidelium: vt ponit Tho. in. iiij. di. iij. arg. ij. Uñ omnes baptizati a Johanne fuerunt iterũ baptizati a xp̃o. Sed queritur vtrũ Johannes bap. fuit baptizat⁹. Rñdet Ric. in. iiij. di. iiij. ar. ij. qd Jo. bap. virgo maria: apli fuerunt baptizati: licet nõ legamus: vbi vel qñ: immo Johan. bap. fuit circuncisus: vt Tho. ponit in. iiij. dist. i. Ecce scda magnificẽtia Jo. ba. ¶ Tertia laus ⁊c. qr tenuit viã angelicã. Ecce ego mitto angelũ meũ ante faciẽ tuam q̃ p̃parabit viã ante te. Mala. iij. Dictus est autẽ Johãnes baptista: angelus triplici rõne. ¶ Primo ratione puritatis. Angelus est purus Johannes bapti. fuit purissim⁹ ex q̃ placuit deo. puer. xij. Qui diligit

UVA. BHSC. IyR_237

cordis mundiciā diliget a dño. Ita purū: qr etiā de veniali dubitatur. Scdo rōne obediētie. Angelus est dō obediēs. Baruch. viij. Stelle. i. angeli vocate sunt ⁊ dixerūt. Ad sumus. Johes baptista fuit obediēs qr missus fuit ad lymbū patrū nunciare xp̄m venisse. Tertio rōne sollicitudinis. Angel⁹ est de nobis sollicitus: ita Johes baptista de nr̄a salute. Mat. iij. Penitentiā agite: appropinq̄bit em̄ regnū celoꝝ. Regnum celoꝝ nō fuit nunciatū in toto veteri testamēto: nisi qñ Johes baptista nūciauit. O gloriose deus q̄ dignat⁹ es magnificare talē viꝝ O felix Johes d̄ quo tanta vere dici possunt. O zacharia pater tanti filij de quo tot mira in eo cōpleta cōspexisti. O senex plurimū venerande: cui⁹ ꝓles ex te genita a deo electa est. Et quis explicet iocūditatem ⁊ leticiam cordis tui. Quis enarret cōsolationē aīe tue. Nō mirum si canticū in quo deū laudasti ⁊ benedixisti cecinisti.

t Ertium dr̄ ⁊c. Que sunt illa que Johez baptistā deo tam gratū fecerūt? Rñdeo ꝙ tria s̄m doct. p̄cipue Alber. sup Lucam ⁊ Maximum.

¶ Primo eius grata virginitas.
¶ Scdo eius grata humilitas.
¶ Tertio eius grata charitas.

¶ Primo ⁊c. Cū em̄ xp̄s sit candor lucis eterne: ⁊ speculū sine macula diligit virginalē puritatē: qr hec facit creaturā sil'em angelis. Ambro. li. de virginib⁹. Supgredit virginitas cōditionē humane nature per quam hoīes angelis assimilantur Maior tamen est victoria virginū ꝙ angelorum. Angeli sine carne viuunt: virgines v̄o in carne triumphant. Ille. Figura Apoc. xiiij. Qd Johānes videns turbas de nullo mentionē egit nisi de ista. Hi sūt q̄ cū mulierib⁹ nō sunt coinq̄uati: v̄gines em̄ sunt ⁊ sequunt agnum.

¶ Scdo ei⁹ grata humilitas. Infallibilis a xp̄o est data regula. Luce xviij. Qui se humiliat exaltabitur. Hec est sūme necessaria qui vult exaltari in gl'ia: qr lucifer se posuit in p̄mo loco dedit locū xp̄o q̄ se humiliauit. Diues: qr in purpureo throno sedit: dedit locū lazaro sedenti in sterq̄linio. Moyses cū eēt annorum. xxxiij. cuz elegeret a ppl'o hebreorū in ducatu se excusabat esse impeditioris lingue. Sic Hieronymus: sic Marcus: sic Ambrosius: sic Frāciscus. O humilitas Johannis baptiste. Cum esset in populo tāte opinionis: vt messias crederetur. Rñdit di. Ego vox clamātis in deserto. Uñ ciues mei. Triplex de eo fuit opinio. Quidaz vidētes ei⁹ vitā arduā estimabāt ip̄m eē xp̄m qui eo tp̄e venit. Aliq̄ ip̄m esse Helyaz in lege ꝓmissum ꝓpter sermonē zeli iusticie: qr sicut Helyas nō timuit rep̄hendere Achab: ⁊ Jezabel de homicidio cōtra Naboth. ij. Reg. xxi. Ita Johānes baptista nō timuit reprehendere Herodem de peccato carnis. Math. vi. Nō licet tibi habere vxorem fratris tui. Aliqui opinabātur ip̄m esse Heliseuz qr sciebant ꝑ scripturas ꝙ Helias eo tp̄e habitauerat in deserto ⁊ spiritum ꝓphetādi ⁊ faciēdi miracula

UVA. BHSC. IyR_237

habebat. Unde ex hoc miserunt nuncios Johanni baptiste. Johã. i. Tu quis es. Qui expectãtes respõsum quod esset aut xp̃us aut Helyas: aut Heliseus. Ipse humilr̃ rñdit. Ego vox clamãtis in deserto: ⁊ nõ sum dignus soluere corrigiã calciamenti eius. Uide quãte fuit humilitatis. ¶ Tertio eius grata charitas: quia feruenter dilexit: ideo meruit diligi. Prouer. viij. Ego diligẽtes me: diligo. Pro deo aĩam ⁊ vitam posuit. Jo. xvi. Maiorem charitatem nemo habet vt aĩam suam ponat quis ꝓ amicis suis. Fuit occisus illo anno quo xp̃s mortuus est Et vt dicit̃. xxx. annis ĩ deserto fuit quibus hoĩbus fuit ignotus. Cuz autẽ herodes interficeret pueros: qꝛ zacharias noluit ꝓdere filiũ occisus est. Cuius sanguinem sacerdotes in templo ponẽtes quando aliq̃s de familia vel parentela Herodis accessisset: nõ cessabat ebullire. Erit ergo magnus ⁊c.

¶ In festo beatorum apl'orum Petri ⁊ Pauli.

Tu es Petrus: ⁊ super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Math. xvi. Diuina iusticia illi⁹ supremi ⁊ alti imperatoris dei. Nullam rem intendit p̃termittere que aĩabus iustis ⁊ sanctis habeat procurare: honorem: laudẽ ⁊ preconium in illa felici patria ꝑadisi. Hec sententia est ph̃i in. ij. Metha. Et auctoris in lib. de causis. Quanto magis aliquid appropinquat suo p̃ncipio in quolibet genere: tanto magis ꝑticipat effectũ illius p̃ncipij sui generis. Exẽmpli gratia. De approximatõe ignis ⁊ solis ⁊c. Unde Dio. in. iiij. cele. hierar. Qd̃ angeli q̃ sunt deo ꝓpinquiores magis ꝑticipant de bonitatib⁹ diuinis q̃ inferiores. Approximare aũt deo nõ fit passibus corꝑis: sz v̄tutib⁹. Unde Bern̄. sup illud. Gen̄. xvij. Ego dn̄s omp̃s ambula corã me: ⁊ esto ꝑfectus. Ambulabat̃ aũt corã deo: nõ corꝑis gressu: sed mẽtis affectu. Ille. Et q̃to quisq̃ fuerit magnus in virtute sctitatis in p̃nti tãto maior erit in gl'ia. Unde Lactã. in li. de opifi. dei ⁊ hoĩs ad Demetrianuz. Noluit em̃ deus hoĩem ad illã ĩmortalitatem beatitudinẽ delicato itinere ꝑuenire. Daturus igitur virtutẽ dedit hostẽ prius q̃ animis hoĩum cupiditates et vitia immitteret: q̃ esset auctor erroꝝ: malorũq̃ oĩum machinator: vt qm̃ deus hoĩem ad vitam vocat: ille cõtra vt rapiat ⁊ traducat ad mortẽ. Magna est vis hoĩis: magna rõ: magnum sacr̃m A quo si q̃s nõ defecerit: nec fidem suã: deuotionẽq̃ ꝑdiderit: hic beatus: hic deniq̃ vt breuiter finiam similis deo sit: necesse est. Ille. Beatissimus apl's Petrus adornatus virtutib⁹: ob hoc a deo magno tãtum est sublimatus q̃ ipsi cõmiserit regimentum totius reipu. xp̃iane. Unde verba assumpta. Tu es Petrus inquiunt ⁊ super ⁊c. In quib⁹ verbis ad eius laudem: ⁊ consolationem nostram sp̃ualem: tria mysteria occurrunt contemplanda.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primum dicitur oppositionis.
¶ Scdm dr̄ declarationis.
¶ Tertium dicit̄ cōseruationis.

Primū dr̄ ꝛc. Querit̄ curiose a docto. Utrū petr⁹ apl's sit oībus prim⁹ ꝛ a xp̄o sup̄ ceteros apl'os mag̃ dilectus. Ad hoc sunt plures opi. ¶ Prima q̄rundā ꝙ Jo. euā. ꝓpter p̄uilegia ei ꝯcessa: qꝛ v̄go electus: qꝛ ꝓpb̄a ꝛ plusq̄ ꝓpb̄a: qꝛ ille gladi⁹ doloris q̄ mariā trāsfixit: ille ꝓprius fecit in corde Jo. euāge. qꝛ mr̄ dei est ei cōmēdata. ¶ Alia opinio ꝙ fuit Jo. ba. quia inter natos mulier̄ ꝛc. Qui a xp̄o tm̄ cōmēdat̄ ¶ Alia opinio ꝙ est Paulus apl'us qꝛ in bulla papali a dextris tanq̄ digniori loco ponit̄. ¶ Alia opīo et est vltima qd̄ est petrus apl's. Cur dicit̄. Tu es petrus ꝛ sup̄ ꝛc. Veniamus ad secundum.

Secundū p̄ncipale ꝛc. s̄m oēs doc. duplex ē familiaritas. Una est q̄ est ī familiaritatis ostensione. Quo ad hāc pl⁹ dilexit Jo. euāg. qꝛ p̄misit ip̄m dormire in sinu suo: qd̄ fuit signū magne amicitie Alia est in cōicatiōe donor̄: q̄ ad hāc plus dilexit petrū: cui donauit q̄ttuor dona: vel quattuor iocalia: que memini cōmunicauit.

¶ Primum dicit̄ fideiconfessio.
¶ Scdm dr̄ eccl'e gubernatio.
¶ Tertiū dr̄ pctī ꝯmissi deploratio.
¶ Quartū dr̄ miracl'or̄ coruscatio.
¶ Primum ꝛc. Sine q̄ nihil fit per sn̄iam apl'i. Ad Heb. xi. Sine fide īpossibile est ꝛc. Que q̄dē fides nō solū est necessaria in īteriori mēte: sed exteriori p̄ vocē. Ad Ro. x. Corde credit̄ ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit ad salutem. ꝛ Tho. xxij. q. iij. Cum ꝯfessio fidei inq̄t cadat sub p̄ceptis affirmatiuis q̄ nō obligant ad semp̄: sz p̄ loco ꝛ tp̄e. Jō p̄ loco ꝛ tp̄e: obligat̄ hō ad ꝯfessionē huius Hanc ꝯfessionē habuit petr⁹: qꝛ diuinitatē ꝛ hūanitatē sil' ꝯfessus est Math. x. Vocauit xp̄s discipulos di. Quē dicūt hoīes esse filiuz hoīs Alij Helyā ꝓpter zelū v̄itatis. Alij Jeremiā ꝓpt̄ patiētiā in aduersis. Alij Jo. bap. ꝓpter austeritatez vite. Vos aūt quē me eē dicit̄. Quid de me o Jacobe. O Jobes. O Bartholomee sentis. Nemo p̄sumpsit os aperire. Sol⁹ Pe. rn̄dens dixit Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. O p̄adisi tuba: o mūdi triūphū. Ante xp̄i resurrectionē apl'i xp̄z magr̄m vocabāt Jo. xiiij. Vos vocatis me magr̄ et dn̄e: sum etem̄: sz sol⁹ Petrus diuinitatē ꝯfessus est. Tu es xp̄s filius dei viui. O sapida aurea ꝛ celebrāda sn̄ia. Eya celant̄ audi. Taceant Eutropius. Paulus. Orosius. Plinius. Plutarcus. Salustius cū Titoliuio: sileat eloquētia mea Tulij Ciceronis. Plato simul ꝛ Lactāti⁹ cōparatione Petri eloquij: qui tali modo intonuit ꝙ in stupore posuit angelicos sp̄ūs. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Cui xp̄us. Btūs es symon bariona: qꝛ caro ꝛ sanguis nō reuelauit tibi: sz p̄r me⁹ q̄ in celis est. Et ego tibi: qꝛ tu es petr⁹: ꝛ sup̄ hāc petram edificabo eccl'am meam: Ad ostēdendū aūt firmitatē hui⁹ eccl'e Sequit̄. Porte inferi nō p̄ualebūt aduersus eam. i. oīs potestas siue

UVA. BHSC. IyR_237

infernalis siue tpalis. Que quidē fides figurata est p nauiculā petri In naui sunt quīq;. Primo. xxiiij. remi. Scdo remi mal⁹. Tertio gubernaculū. Quarto vela. Quinto nauta. Moral'r. Nauis ē fides petri que hz. xxiiij. remiges. Ex vna parte. xij. pphetas. ex alia pte. xij. apostolos: q̄ sunt cōformes in sententijs vetus ⁊ nouū testamentū. Scdo lignū crucis sup quē xp̄s iacet: q̄ hāc nauē rectā tenet. Hiero. Finis fidei mee xp̄s est. Tertio gubernaculū. i. spūssctūs qui ipsam gubernat. Quarto vela. i. martyres: q̄ sanguinē p ip̄a fuderūt. In p̄ma eccl'ia a tpe petri vsq; ad sanctū siluestrū. xxxij. pape martyrio sunt coronati. Quīto de⁹ pr̄ nauta de naue qui eā gubernat. vnde nō pōt errare. vñ xp̄s orauit p Petro ⁊ ip̄a fide. Lu. xxij. Ego oraui p te petre: vt non deficiat fides tua. O dignitas petri: q̄ talē meruit intercessorē. Et vt dicit Boñ. in. iij. dist. xvij. ar. ij. Xp̄s iesus semp fuit exauditus in or̄onib⁹ suis. Uñ pz primū vz de petro. ¶ Scds dr ⁊c. Qr ecclesie cura est illi cōmissa. Tu es inq̄t Petr⁹. s̄m Alber. xp̄us sex habuit. Inter q̄ habuit eccl'iam: quā ipsi petro cōmisit: non alteri. Una dierū vocauit ip̄m petrū di. Simō iohānis diligis me? Rñdit. Dñe tu oīa nosti: tu scis qr amo te. Iteruz secūdo. Symō iohānis diligis me Tu scis inq̄t quia amo te. Iter. iij. Simon iohannis diligis me. Pasce oues meas. Pasce v̄bo ⁊ exemplo. Qd ⁊ fecit: qr p ip̄a eccl'ia spōsa: duo ptulit opprobria. Primum fuit derisionis: qr antiochie fuit decaluat⁹ vt habēt hystorie. Ex hac ecclesia accepit honorez: quod suo pastori factum est in contumeliā. Applica si placet de p̄sbyteris: q̄ comas ⁊c. Archiep̄us de florentia: prescidebat om̄s ⁊c. Secūdū fuit suspensionis: quia in cruce versis oculis in celum crucifixus est. Qd facere voluit triplici ratōe. Prima quia indignum se reputabat. Cuz tali pena domin⁹ eius et magister esset punitus. Secūda qr christus passus est ad mundū redimendū. ideo voluit ad mundum respicere Ipse aūt patiebatur ppter acquirendum celum: ideo debuit ad celuz respicere. Tertia ratio ad significandum humani generis lapsum. Christus em̄ semper rectus stetit ⁊ nunq̄ in peccatū cecidit. homo v̄o caput mentis in terram defixit: et contra deum recalcitrauit. Pasce oues meas inquit. In q̄bus v̄bis dignitas eccl'iastica patet quomō precedit secularez. Unde papa vt dicit Thomas lib. de regimine p̄ncipum: dum coronat imperatorez pede in sinistro coronat: in signum subiectionis. Clama contra eos q̄ eccl'iam persequūtur: qui tandem mala morte vitam finierūt. Ideo dauid in p̄s. dicit. Thronus eius sicut sol. s. ecclesie: in cōspectu meo. Et sicut luna ⁊c. Unde pz secūdū. ¶ Tertius dicit̄ peccati deploratio Quāta sit hec prerogatiua oñdit. Thomas p̄ma secūde. q. c. ix. ar. x. Postq̄ aliquis est in gratia positus ⁊ per gratiam dei iustificatus: necesse habet petere a deo donuz

UVA. BHSC. IyR_237

perseuerātie: vt. s. custodiat̄ a malo vsq; in finē. Nam multis datur gr̄a: quibus nō datur ꝑseuerare in gr̄a. Ille. Unde optimum donum homini cōcessum est: vt cognoscat pctā sua ⁊ illa defleat in p̄senti: ne plangat in inferno. Quod Job. x. ostendit. Dimitte me vt plangam paululuz dolorē meū. ⁊ Mat. v. c. Beati qui lugent: qm̄ ⁊c. Asculan⁹ Nil prosunt lachryme sine anime consensu oculoꝝ tristicie: dolor interius corrn̄deat. Juste eniz tales lachryme sunt satisfactorie. Unde petrus peccauit sup̄ om̄es habuit donū vt fleret. Matth. xxvi. Et recordatus est petrus verbi iesu qđ dixerat. Priusq̄ gallus cantet ⁊c. ⁊ egressus foras fleuit amare. Cāta in cantu passionis. s̄m Albertū fleuit tres lachrymas. Prīo amoris. Qui mori secū voluit. Lu. xxij. Paratus sum tecū in carcerē: et in mortem ire. Scđo doloris lachrymas. Qr inquit euāgelista. Fleuit amare. Lachrymas tertio consolatiōis. Cū audiuit ī camera a magdalena xp̄m esse resuscitatum: pre gaudio lachrymas non ꝯtinebat. Uñ clemēs de Petro dicit ꝙ sudariū portabat ī sinu exꝯsuetudīe vt sepijssime ocl'os tergeret: sic erat pron⁹ ad lachrymas: eiusq; facies erat adusta. Et tu cū petro aīa cara plāge. si vis remissionē pctōrū. Quartū iocale đr ⁊c. q̄a miraculis claruit. scđm Tho. ij. ij. q. clxxviij. Deus miracula fecit: triplici de cā. Inter q̄s vna est ꝓpter sanctitatis alicui⁹ demōstrationē quē ꝓ merito vite vult alijs p̄ponere ī exēplū sue v̄tutis. Miracula gessit. Tria milia hoīm ꝯuertit in die pētheco-stes sua p̄dicatione. Eneā paralyticū curauit. Corneliū baptizauit. Tabitā suscitauit: vxorem ꝓpriam aīauit ad martyriū di. Memento mei cōiunx mea: vmbra sui corporis infirmos sanauit. Uñ xp̄o assimilat̄. xp̄s latronē sua vmbra conuertit: ⁊ petr⁹ vmbra sua infirmos sanabat. Unde pz scđm.

Tertiuz p̄ncipale dicit̄ ⁊c. Hystoria diei đr hic. Duz in hierl'm esset quidā magus nomine Simon: qui suis artibus magicis oñdebat populis magna facere. Petrus autē hoc audiēs: hierl'm ingressus ip̄m confudit. Qđ vidēs magus iratus terribil'r om̄es libros suos ī mare proiecit atq; romā adijt: vbiq; Neronem imp̄atorē in amicitiā copulauit. Petrus aūt hierl'm deserēs: magum vsq; romam insequit̄. In nocte sequēti a xp̄o visitat̄: vt non timeat: qr sociū illi dabit in p̄dicationis officio. Die sequēti paulus aduenit. Simon aūt mag⁹ gloriabatur in populo ꝙ etiaz mortuos suscitaret. Juuenis aūt quidā mortuus effert̄. Dic quō sup̄ hoc cōfusus est ⁊c. Alia die. gloriabatur se posse volare in celū. Unde in aera arte magica deportat⁹ est. Simon aūt petrus p̄cepit demonib⁹ ip̄m in nomine xp̄i dimitterēt. Qui dimittentes fractis ceruicibus expirauit. Ex morte aūt Simonis Petrus in carcere ponitur. In nocte autem cōuertit milites custodes. Et ductus p̄cibus fratrū fugit. In

UVA. BHSC. IyR_237

porta aũt que dr sancta maria ad passus. Christo illi occurrẽti dixit petrus. Dñe quo vadis: vado inq̃t romã iteruz crucifigi. Intelligens aũt de morte sua hoc esse dictũ: reuersus est iterũ in carcerẽ. A militibus aũt captus ipe cũ paulo siml' sunt morti sententiati. Paulus q̃a ciuis roman' erat: capite punitus est. Petrus v̄o quia forẽsis cruce suspendit̃: put xp̃s dixerat ei. Jo. vlt. Seq̃re me vt sic verificet̃ verbuz illud Sap. xviij. Simili pena: suus cum dño afflictus est. Poteris aũt videre quõ petrus ⁊ paul' hodie ab ĩuicẽ se separarũt: vnus ab altero: volentes ꝑgere ad martyriuz. Que separatio nõ amoris sed persone fuit. Ecclesia. Gloriosi principes terre: quomodo dilexerunt se in vita ⁊c. In quibus v̄bis merito insurgit dubiũ in mẽte tua: vt video. Quis apostoloꝝ Petri ⁊ pauli sit maior. Rñdeo ꝙ tripl'r loqui possumus. Aut quoad ꝯditionem apostolicã: aut quo ad prelationem ecclesiasticam: aut quo ad p̃dicationem euangelicã. Si p̃mo modo: sic sunt equales: sicut vnus ita alius est apostol' xp̃i: q̃uis primo sit petrus electus in apostolũ Uñ deus tantũ dedit vni quãtum alteri. Quoad p̃dicationem v̄o petrus est maior q̃ paulus: q̃a papa est maior q̃ legat'. Perus fuit vniuersalis xp̃i vicari'. Cui dixit xp̃s. Tu es petrus: tu es simõ: tu vocaberis cephas: qd̃ grece dr maior ⁊ prim': qr scz fuit papa. Tertio modo paul' fuit excellentior petro in ardẽti p̃dicatiõe ⁊ alijs apostolis. ideo ꝑ excellentiaz ipsius dicit̃ ad Gal'. i. Notũ vobis facio euãgeliñ: qd̃ scz excellenti' ad ip̃m pertinet. Insup qr a xp̃o vocat' ore ꝓp̃o. Sz quoad meritum in celo sunt pares: vt habet plene Grego. in. i. li. dia. ad Petrum. Meritũ vtriusq̃ inq̃t dispar nõ est in celo.

¶ In festo beatissimi Dominici patris nostri.

Magnus vocabitur: in regno celoꝝ. Matth. v. Ab eloquẽtie flumine: ⁊ aureo pelago. marci. Julij Ciceronis nullã maiorẽ victoriã: et singularem triumphũ esse diffiniebat: excepto homine p̃occupato circa curas: ⁊ bona temporalia huius nostre ignobilis: vilis ⁊ caduce vite mortalis ĩ tali modo disponeret oẽs suas humanas operõnes: vt ꝑ sua bene merita reportaret immarcessibilẽ ⁊ incontaminatam coronã in regno beatoruz. Unde Lactã. in. i. c. ix. Hercules q̃ ob v̄tutem p̃clarissimus q̃si affricanus ĩter deos habet̃: nõne orbez terre quem peragrasse ⁊ purgasse narrat̃ stupris: libidinib': adulterijs inquinauit. Nec mirũ: quomõ esset adulterio genitus Alemene. Quid tandem potuit in eo esse diuini: qui suis ipe vitijs mãcipatus ⁊ mares ⁊ feminas contra omnes leges: infamia: dedecore: flagitio affecit. Sz ne illa quidẽ q̃ magna et mirabilia gessit talia iudicanda sunt: vt v̄tutibus diuinis tribuẽda

UVA. BHSC. IyR_237

videant. Quid em̃ tã magnificum si leonem aprũq; superauit: si aues sagittis deiecit si regium stabulum egessit: si vginẽ vicit: cingulũq; detraxit. si equos feroces cũ dño interemit. Oia sunt ista fortiũ virtutes hominis tñ. Illa em̃ q̃ vicit fragilia t mortalia fuerũt. Nulla est enim q̃ dubitat oratoꝛ tãta vis q̃ nõ ferro aut viribus debilitari frangiq; possit. At aĩm vincere: iracundiam cohibere fortissimi est: q̃ ille nec fecit vnq; nec potuit. Hec q̃ faciat nõ modo eũ summis viris cõparo: sed illum deo iudico. Ille. ¶ Vulgarizasic. Serenissime imperator constãtie inquit Zacheus. inter oẽs celebres t admirãdis pugnarũ t bellorũ victorias q̃s possit habere bõ in p̃senti militia: excellẽtissima põt vocari victoria suimet. eo q̃ multi p̃ncipes t milites misidi supposuerũt eor̃ impio et dño multas natões t populos. Nõ subdiderũt tñ praua desideria sua impio rõnis: essendo dediti vitijs t pctis. Hercules inmanissim̃ t vitiosus p̃nceps apud grecos: p suã ingentẽ t grandẽ magnanimitatẽ a populis infra deos fuit connumeratus. Hic est q̃ dñi esset parvul' in cuna strãgulauit duos serpẽtes occidit leonẽ: vicit ydram. porcũ erimanthiũ vicit Acheloum Antheũ. Busyridẽ Diomedẽ reges Thracie fecit comedere equos suos: occidit Centaurũ: sustinuit celum: descendit ad regnũ stigiũ. t vitrarit cerberũ t multas alias expetietias supra numerum .xx. fecit. Alios vicit. se aũt nõ: cũ eẽt dedit' obscene libidini t carni. At animus vincere dicit. Lact. ꝛc. Vñ Senec. Nulla est maioꝛ victoria: q̃ seipm̃ vicere. sm Egidiũ triplici de cã q̃s dictus est magn'. ¶ Quidaz a pugna. Dñic' vicit hostes: vicit se ꝛc. ¶ Scdo a scia. Dñicus ꝺr doctoꝛ Ecclesia. O lumẽ ecclie ꝛc. ¶ Tertio a sanctitate. Dñicus sanctus: i vtero mris sanctificat'. Magister Reginaldus dicit de eo. Hic est in q̃ Adam nõ peccauit. Et merito dicit' est Dñic'. q: vt ꝺr. iij. Methꝺ. Et inst. de donationib'. §. est t aliꝰ t. rij. q. i. c. clerici. Et extra de pbẽ. c. Cum scom. Noia imponunt: sm ppriestates rerũ. Dicit Dñicus: q̃si tot' dñi. Vel Dñicus q̃si custos domini. Vel Dñicus: quasi a dño custodit'. Ideo merito iure de eo ꝺr. Magn' vocabit ꝛc. In p̃ni sm̃oe intẽdo p̃dicare de. vij. prerogatiuis quib' pissim' deus decoꝛauit btm̃ Dñicũ. t quia vt dñt theologi. vij. sunt virtutes q̃bus aia tanq̃ p gradus vni' scale celi ascẽdit p quos btus dñicus t ipe ascẽdit: put eccla canit. Scala celo p̃minẽs ꝛc. Ideo dicam'. Magn' vocabit ꝛc.

¶ Primo in virtute charitatis.

¶ Scdo in virtute fidei.

¶ Tertio in virtute spei.

¶ Quarto in virtute iusticie.

¶ Quinto in virtute temp̃antie.

¶ Sexto in virtute fortitudinis.

¶ Septimo in virtute prudentie.

Prima prerogatiua ꝺr. ꝛc. Pro declaratione notanda est sententia Augustini in sermone de q̃q; pambus. Et ponitur de conse. distinc. c. Qui vult. §. Si quis habuerit

UVA. BHSC. IyR_237

charitatē tantā vt paratus sit ꝓ frib⁹ mori: ꝑfecta est in eo charitas. Ille sup̄ qno Tho. xxij. q. xxiij. ar. i. ⁊ pb̄s viij. Ethi. c. iiij. ⁊ Licero d̄ amicitia ꝙ tres sunt spēs amicoꝝ. Quidā ꝓ bono vtili q̄ durāt solū tp̄e ꝓsperitatis. De q̄b⁹ Eccl'. vi. Est amicus ſm tp̄s. Idē. Est amic⁹ ⁊ socius mēse. De q̄bus Ouidius li. Tristium Dum fueris felix: multos numerabis amicos. Tp̄a si fuerint nubila sol⁹ eris. Et Asculanus. lib. ij. c. ix. O quot amicos: o quot cōiunctos nobis adherēt in felici statu: ꝯtrarijs nō flantib⁹ vētis. Amor taliuꝫ fructu tm̄ durante ꝑmanet. Et Ambro. Facilis vox ⁊ cōmunis tu⁹ sum tot⁹: sed paucos effectus. Talis nō est bona amicitia: q̄ vt habet pb̄s ix. Ethicorum. Amici existentes ꝓpter bonū vtile ⁊ delectabile. His cessantibus cessat amicitia. Hoc amore multi deū diligunt: dum habent tēporalia ab eo. Que dilectio mercēnaria dici potest. De tali dilectione dicit Sene. deridendo eam Mel musce sequunt̄ formice frumentum cadauera lupi. ¶ Secundo quidam sunt amici ꝓ bono delectabili ⁊ inhonesto vt luxuriosi et carnales: tali amore adamauit dauid Bersabee. Tarquini⁹ Lucretiaꝫ Paris Helenam. Jason Medeam Romulus Floram. Hercules Dyaniram. Et. M. Antonius Cleopatram. O pater est bonus iuuenis dicit mulier. Nunq̄ aliqd̄ malū vidi in eo. Bn̄ videbim⁹ qū virga turgescet. Ideo Tul. de amicitia. Hoc vnū sentio: nisi in bonis amicitiam esse nō posse. ¶ Tertio quidaꝫ sunt amici pro bono honesto: et iste est verus amor q̄ fundatur in virtute De quo pb̄s. v. Ethi. Perfecta amicitia est: que est ꝓpter virtuteꝫ. Et Eccl'iasti. xxv. Beatus qui inuenit amicum fidum: quia amico fideli nulla est comparatio. Cōditio huius amoris: est ꝙ nō solum ꝓ amico tp̄ali: ponat temporalia. Juxta illud Ecl'iastici. xxix. Propter amicum perde pecuniam. Sed etiam ponat vitam corpoream qua nihil carius. Job. xv. Maiorem charitatem nemo habet ⁊c. Quia Job. i. Pellem pro pelle ⁊ cuncta que habet homo: dabit ꝓ anima sua. In qua amicitia fuerunt illi duo Romani Amon et Phithius. De quibus Licero libro de amicitia dicit. Qui adeo se amarunt vt vnus pro altero mortē vellet subire. Qui ergo habuerit tantam charitateꝫ ⁊c. Hac charitate fuit decoratus Patriarcha Dominicus qui paratus fuit pro fratribus mori: sicut canit eccl'ia. Sitiebat seruus christi martyrium: sicut sitit ceruus ad aque fluuium. Legitur de eo ꝙ multo tempore barbam nutriuit: ⁊ alium loco sui fratribus perfecerat intendens ire predicare saracenis: ⁊ infidelibus pro fide. Sed diuina ꝓuidentia aliter disposuit: vnde ip̄e remansit. Preterea quedaꝫ vidua dum lamentaretur apud patrem sanctū de filio vnico capto a saracenis ⁊ postularēt ab eo subsidiū. Argentum inquit ⁊ aurum non est mihi: sꝫ ecce offero me ꝓ redēptione filij tui. O charitas immēsa voluit seruare illud. i. Johan. iij. Non

UVA. BHSC. IyR_237

diligamus verbo: neq; lingua: sed
ꝛc. Uñ p̄cibus sancti: filius fuit li-
bertati datus. Preterea. Cuz esset
iuuenis ꝛ studeret Palētie in arti-
bus liberalibus: ꝛ cerneret in vrbe
esse grandē penuriam: motus pie-
tate pauperꝝ vendidit oēs libros ꝛ
suppellectilem ꝛ dedit pauꝑibus.
Uñ poterat dicere illud Job. xxxi.
Ab infantia creuit mecū miseratio
ꝛ de vtero egressa est mecū. Hac ca
ritate victus ꝛ munit⁹ oī die dabat
sibi tres disciplinas duras. Unam
ꝓ se. Aliam ꝓ pctōribus. Tertiaz ꝓ
aīabus purgatorij. Pro hac chari-
tate discurrebat ꝑ villas castella p̄
dicans verbū dei. Et dū appropin
quaret terre plorabat pctā que ibi
fiebāt. Sequēs exēplum illud Lu.
xix. Uidēs iesus ciuitatē fleuit sup
illā. Preterea de nouitio qui a con
uentu recessit: quō cū lachrymis ī-
petrauit eū a virgine. Cū semel eēt
rome ꝛ p̄dicaret corā innocentio ꝛ
cetu Cardinaliū miranda ꝛ inau-
dita papa in stuporē versus inter-
rogauit vbi ista didicerat. Ille. Be
atissime pr̄ in libello paruo chari-
tatis. Magnus ergo.

Secūda p̄rogatiua qua
fuit. Magn⁹ dr̄ Fidei.
sm Tho. xxij. q. clxxviij.
ar. i. Uirtuti fidei attri-
buit̄ opatio miraculoꝝ: iuxta illud
Lu. xvij. Si habueritis fidem sicut
granū synapis dicetis huic arbori
eradicare ꝛ obediet vobis. Ad ꝓpo
situm. Hāc habuit q̄ inusitata mi-
racula fecit. Cū esset perusij. lx. pe-
grinos obruptos in illo lacu susci-
tauit. Preterea miracula fecit ī pa
ne: in vino: in aqua. Primo in pane
qꝛ Bononie. xvi. fratres satiauit in
mensa de pane multiplicato in ma
nibus suis. Et rome in sancto sixto
xxiiij. fratres satiauit d̄ pane aspor
tato manu angelorum. Preterea
veniens in italiam cum fratre Jo-
hanne cōuerso inter alpes lombar
die cepit soci⁹ deficere fame: adeo
ꝙ ire nō poterat. O pater fame de
ficio. Cui ille spiritu ꝓphetico ple-
nus. Uade ait ad talem locuz ꝛ q̄c
quid inueneris tolle. Qui iens in-
uenit optimū panē inuolutū map-
pa alba portatū a celo p̄cibus san-
cti q̄ satiatus: aliā ꝑtem ibi reliq̄t.
Preterea de vino rome in sctō sixto
Dum caneparius quereret̄ publi-
ce in mensa. Pater non est de vino
in vegete. Cito respondit. Cito va
das ad vas illud: ꝛ dic ei hec verba
Dñicus iesu xp̄i seruus cōminatori
um vino. Dic bis litterali sermone
Statim tale vinum exijt de vege-
te ꝙ nunq̄ fratres tale vinum bi-
berant illius bonitatis. Preterea ī
aqua fecit miraculuz Cremone in
cōuentu sancti frācisci. Dū esset ibi
aqua turbida ꝛ amara qua fratres
infirmabant̄: coraz francisco fusis
p̄cibus aquā illā clarificauit ꝛ dul
corauit: qua aqua sanant̄ infirmi
vsq; hodie.

Tertia p̄rogatiua ꝛce.
Habuit em̄ maximam
spē in deo suo vltra q̄
dici pōt: qd̄ oñdit̄ mlt̄
exēplis: sed omissis alijs vnico exē
plo oñdit̄. Cū q̄daz p̄or cisterciēsis
mutuo loq̄ret̄ cum eo: interloquen
dum ꝓtulit sctūs pr̄ noster istd̄ ver

UVA. BHSC. IyR_237

buz mirabile. Qd omnia que a deo petebat: ad libitum impetrabat. Cui prior. Si sic est: impetra ꝯuersionem magri Conradi Teutonici viri docti: quē fratres valde affectant. Rē inqt difficilez flagitasti. vnde ꝑ totā noctē orōni insistens. In mane duz cantaret. Iam lucis orto sidere affuit ille doctor cū magna comitiua. in medio chori se ꝓsternens. Miaz inqt peto o pater vñ cū pluribus discipulis habituz suscepit. Quo facto: ita vox īsonuit o ībus Bononiēsibus: ꝙ plures relictis bonis patnis ad ipm confluebant. Seruus aūt nō ingrat⁹: vt apis argumentosa cepit legere publice in sancto Petro quattuor libros. Primo sup Mat. ⁊ ipm postillauit. Super epl'as canonicas sup ps. ⁊ sup Apo. Audiens autez Innnocenti⁹ papa famā hui⁹ viri: illo accersito fecit magistruz sacri palatij cum oībus ꝑtinētijs ⁊ gratijs. O dignitas singl'r ordini concessa. Quo facto ad pedes pontificis ⁊ cardinaliū legit publice epistolas pauli ⁊ eas cōmētatus est. In quo tempe dū maxima heresis pullularet in ꝑtib⁹ Tolosanis misit ipm cū. xij. abbatib⁹ cistersiensibus: ⁊ plurib⁹ fratrib⁹ ipe Innocētius ꝓ exequendis negocijs fidei. In qno tpe Dñicus cepit ordinem suū anno. m.c.xcij. Sz ꝯfirmatio adhuc nō erat cū effectu: q̄ fuit anno. m.cc.xxv. Dū eēt ibi: summ⁹ pōtifex ordinās q̄dā in ꝑtib⁹ Tolosanis agēda ⁊ deliberās scribere sup his. b. Dñico vidit in visiōe eccl'iaz minātē ruinā magnā. et. b. Dñicuz humeris eā sustentantē. Accersito igit notario dixit ei. Scribe sic fratri dñico ⁊ cū eo p̄dicātib⁹ in ꝑtib⁹ tolosanis. Deinde dixit. scribe sic. fratri dñico ⁊ socijs cū eo p̄dicantibus. Tertio dixit. Non nō: sz scribe sic. Magr̄o dñico ⁊ fratribus p̄dicatoribus. Sic em̄ iubet dñs. Vñ qd a papa Innocētio petierat: eo defuncto a successore suo honorio impetrauit ꝯfirmationē scz sui ordinis qui diceret fratrū p̄dicatoꝝ. Qui ordo dr p̄m⁹ inter mēdicātes: vt exp̄sse habet in glo. in. c. Qr ex eo. li. vi. ⁊ in. c. Quorūdaz. De electione. li. vi. ⁊ in. c. Cum ex eo. De excessibus p̄latoꝝ: ⁊ de p̄uilegijs. c. In ijs. ⁊ in clemē. Dudum. De sepulturis. Magna ⁊c.

Quarta p̄rogatiua ⁊c. in. vij. Pol. Sine q̄ttuor v̄tutib⁹ non dicit q̄s beat⁹. B. dñic⁹ habuit p̄mā p̄rogatiuam iusticie q̄ est reddere vnicuiq; qd suū ē. vt pz insti. de iusti. ⁊ iu. l. iusticia. ⁊ ff. eo. l. iusticia. ⁊. xij. q. ij. c. Cuz deuotissimā. Summū in reb⁹ bonuz est iusticiam colere: et sua vnicuiq; iura seruare. Que clamat vnicuiq; reddere quod suum est. Cum habeat in se tria officia.

¶ Primū malis reddit supplicia.
¶ Scdm indigētib⁹ p̄stat subsidia.
¶ Tertiū sibijpsi parat remedia.
¶ Primū ⁊c. Aug. iiij. de ciui. c. iiij. Remota deniq; iusticia: q̄d aliud sunt regna nisi apta latrocinia. O quot mala fiūt. ff. ad. l. aq̄liam. l. Ita vulnerat⁹. Delicta nō debent remanere īpunita. Qr. C. de pēis

UVA. BHSC. IyR_237

l. Si q̄s. Impunitas delicti īuitat boīes ad malignandū. ⁊ di. l. c. Si quis. Que est ista iusticie inimica bonitas: palpare crimīosos: ⁊ vulnera eorū incurata ſuare. Clama cōtra dn̄os tp̄ales. Punire malos bonū est. Un̄ Sen̄. ad Luc. Bonis nocet: qui malis p̄cit. Hāc habuit Dn̄icus. Qd̄ p3 exēplo illi⁹ cōuersi qui recepit a muliere quēdā pānū lineū sine sui licētia: quez grauiter disciplinauit. Rogatus a fratrib⁹ desisteret. Rn̄dit. Uult de⁹ delicta puniri. Scd̄m bonū est ⁊c. Augu. Perfectio xp̄iane religionis: ī pietate cōsistit. De qua Ouid̄. lib. de ponto. Regia crede mihi res ē succurrere lapsis. Plato in timeo. Bonos viros: cōmodos eē decet. ⁊ Iuuenalis Satyra. viij. Miſere inopū. Beat⁹ Dn̄icus fuit multū pius erga paupes: q̄ voluit fieri elemosynas ad portas. Patet exemplo illi⁹ ī ꝯuētu sancte Sabine: cui dedit cappam. Tertio sibijpsi ⁊c. Qd̄ maxime fit p̄ or̄onē. Uita hui⁹ patris fuit in or̄one: q2 repp̄it plures modos orādi. Nā aliqn̄ orabat inclinat⁹: vbi referebat xp̄m de celo ad terrā descēdisse in vterū v̄ginis. Aliqn̄ in terra p̄strat⁹: repn̄tabat or̄onē quam xp̄s fecit ad colūnaz. Aliquādo man⁹ tenebat in cruce: rep̄sentās or̄onem xp̄i pendentis in cruce. Aliqn̄ manib⁹ leuatis in aere: rep̄sentabat ꝙ xp̄s eleuatis manib⁹ ferebat̄ in celū. Un̄ in legēda d̄r de eo. Claustrū ⁊ altaria lachrymis cōsecrabat.

q Uinta prerogatiua ⁊c. Que nihil aliud est ſm Alber. in li. v. Compendij. c. xxxv. nisi q̄da v̄tus q̄ moderat oēs passiones freno rōnis: De qua apl'us. Ephe. v. Modestia vr̄a no. ⁊c. Dn̄icus fuit ad modū temp̄atus in oībus modis v̄o claustrali plurimū necessarijs. ſm Bern̄. in ſmone ad monachos. Uerus religiosus debet esse temp̄atus quo ad q̄nq3. In quib⁹ fuit plene b:ūs dn̄icus. ¶ Primo q̄ ad potū. Quia Eccl'. xxxi. Nullum est ibi secretū: vbi regnat ebrietas ⁊ apl's Eph̄. v. Nolite īebriari vino in quo est luxuria. Quoad hoc dominicus fuit parcus: q̄a p̄. x. ānos stetit sine vino. Coactus tandē ab ep̄o Oxomensi: vt biberet: ita temperatum sumebat ꝙ saporez non habebat. ¶ Scd̄o quoad cibum. Prouerb. xxix. Qui delicate nutrit seruū suū: postea sentiet eū contumacē. Non credo homini bn̄ pasto esse saltē sine malis cogitatōibus. Quia dicit Bergomensis. A buca cliban⁹ calefit. Dn̄icus fuit temp̄atus. Nam d̄r de eo: ꝙ in Tolosa in quadragesima ieiunauit in pane ⁊ aqua. In sequenti. xl. in Carcassona fecit sil'r. De quo ieiunio dicit Hiero. Panis ⁊ aque ieiunium īter cetera xp̄iani ieiunia: amarissimū esse scias. Preterea carnes nō comedit. A q̄bus se abstinēt. xiiij. religiones antiq̄. ⁊. xxiiij. pb̄i Unde Xenocrates tria p̄cepta dedit discipulis suis. Uenerandos deos. Honorādos parētes. Carnib⁹ nō vtendum. Jō Greg. in moral'. Ubi carnes comedunt̄ modica pn̄ia ē. et pb̄s. i. Poli. Bonū est corp⁹ regi ab aīa. ¶ Tertio tēp̄atus quantuz

UVA. BHSC. IyR_237

ad indumenta. Cũ sit mortuꝰ mundo. Ideo Augu. in Regula. Nõ sit notabilis habitꝰ vester. Cõtra põposos religiosos. Vñ Hiero. Sordide vestes: mũde mentis indicia sunt. Dñicus fuit tẽperatus. Quia vilissimas vestes ferebat: vt ptz vidẽti eas in cõuentu nr̃o Bononie. Quarto quantũ ad dormitionem. Quia oĩ nocte surgebat ad mat̃. ⁊ sup̱ stramẽta dormiebat. ⁊ in ecclesia sup̱ bradellas. ¶ Quinto ꝑcus quãtũ ad locutionẽ. Scd̃m Alb. ꝓpter duas causas bõ dz eẽ taciturnus. Prĩo: qꝛ lingua est occasio mali. Prouer. x. In multiloq̃o non ⁊c. Xenocrates pb̃s: cũ inter multos taceret: interrogatus q̃re hoc faceret. Respõdit: qꝛ locutũ me esse aliqñ penituit: tacuisse aũt nũq̃. Secũdo qꝛ signũ est stulticie. Eccl̃. x. Stultus v̄ba multiplicat. Solon pb̃us: cũ alijs loquentibꝰ taceret: rogatꝰ vtrũ taceret ꝓpter inopiaz verboꝝ: aut qꝛ stultus esset. Rñdit Nullus stultꝰ tacere potest. Ideo quantũ ad hoc Dominicꝰ fuit parcus: quia in arduo silẽtio se seruauit. Unde magnus ⁊c.

Sexta prerogatiua ⁊c. Secundũ Alb. Officium fortitudinis est aggredi ardua ⁊ aduersa equanimiter ferre. Qd̃ ẽ sũme necessariũ ꝟuis dei. Cũ ꝑfectio vite xp̃iane sit semp̱ bona agere: ⁊ mali pati. Et in ijs bõ debet semp̱ eẽ fort̃: vt ptz ꝑ iur̃. l. Inter stipulantẽ. §. Sacramenta. ff. de verbo. obliga. Aduersa fortuna nõ est desperãdñ. Dñicus hanc habuit. Qꝛ ab hereticis mlt̃a passus est. Sed in oĩbus ꝯstans fuit. Una die cũ ꝑtransiret loca: in quibꝰ parate erant sibi insidie: intrepidus canere cepit Salue regina ⁊c. Preterea. Alia vice dñ quandã siluam trãsiret: vbi erãt heretici: cuz socijs canere cepit Aue maris stella. Preterea. Rogatꝰ quare plus morabatur in Tolosa q̃ in Carcasona: vbi erat sic bñ visus. Rñdit. Qꝛ ibi plꝰ ꝑsequebat̃. Preterea Tolose ꝑ edictuz ꝓublicũ factũ est: vt nihil cibi ferret̃ fratribus. Qui sic steterunt per annum in quo sanctus dei eos morose ad pacientiã animabat.

Septima prerogatiua ⁊c. Fuit em̃ prudẽs. De eius prudẽtia. Eccl̃ia canit in missa. Fidel̃ seruꝰ ⁊ prudẽs quẽ ⁊c. Qd̃ ptz. Qꝛ posuit oĩa media ꝑueniẽdi ad paradisũ in suo ordĩe. Qꝛ dĩauit studia. De q̃bꝰ Señ. ad Lu. Scio neminẽ btẽ viuere posse: sine studio sapiẽtie. Ordinauit ieiunia Ordĩauit ardua silẽtia: ⁊ q̃d vltra Habitũ a Maria suscepit. Legitur em̃ in Cronica ordĩs. Qd̃ fuit q̃dã magr̃ Reginaldus sciẽtia et v̄tute p̃ditus: q̃ in iure canonico. v. ãnis legerat Parisiꝰ. Hic romaz veniẽs: cuidam cardinali cor suũ aperuit se velle per mundum discurrere. vana relinq̃re. ⁊ xp̃m in pauꝑtate p̃dicare: sed mediũ ignorabat. Respondit ille. Nouus ordo predicatorũ nũc oritur q̃ est ꝟm qd̃ desideras: ⁊ officiũ p̃dicationis ⁊ pauꝑtatem volũtariã profitent̃. Et magister huiꝰ ordinis q̃ in hac vrbe p̃dicat ordini insistit. Ipso aũt inuento: volũtatẽ suã ei aperuit: ⁊ ĩgres-

UVA. BHSC. IyR_237

sum ipsi⁹ ordinis deliberauit. Sed mox infirmat̄: ⁊ a medicis ꝓ mortuo reliquit̄. Duct⁹ aūt ꝑ totā noctem: orōni se dedit. Et ꝑseuerāte in orōne: virgo duab⁹ puellis, sociata: p̄dicto magistro Reginaldo vigilāti apparuit. Pete inq̄t a me q̄c q̄d vis: ⁊ dabo tibi. Deliberāti q̄d peteret: vna ex domicellis suasit vt nihil peteret. sz regine celi se cōmitteret: qd̄ ⁊ fecit. Tūc illa habitū ordinis ei oñdit: di. Ecce: hic est habit⁹ tu⁹ ⁊ tui ordīs ⁊ cōtinuo dispa ruit: sano ip̄o facto. Mane veniēs btūs Dñicus ei oīa q̄ viderat intimauit ⁊ hītum quē ibi v̄go reliquerat: dedit. b. Dñico. Qui se ⁊ magistrū Reginaldū ⁊ frēs suos induit. Naz antea vestiebātur vt vestiunt̄ canonici regulares cū camisia. Qr tūc tp̄is sub ep̄o viuebāt in cōi canonici seculares: sicut nūc religiosi. Que oīa fuere anno. M. cc. xvi. Uñ nulla religio gl̄iari pōt hītum suū se habuisse a v̄gine: p̄ter hanc. O cū q̄ta reuerētia dz portari: nec vacat mysterio magno. Capa nigra: significat mortificationez carnis. s. vt de eis dicat̄ illud Col. iij. Mortui estis ⁊ vita vr̄a abscōdita est cū xp̄o. Tunica alba: puritatez mētis: quā debēt habere p̄dicatores: si videre deū cupiūt: iuxta illd̄ Matth. v. Beati mundo corde ⁊c. Scapulare: obedientiā: que est iugum xp̄i. De quo Mat. xi. Tollite iugum ⁊c. zona: castitatē: qua pollere debēt. Calciamēta: imitationem sanctoꝝ exemploꝝ. Ephe. vi. Calciati pedes in p̄paratiōez euāgelij. Hec est illa religio q̄ in veteri testamēto figurata. zach. vi. vbi ꝓpheta dicit. Ecce q̄ttuor quadrige egrediētes de medio duoꝝ mōtiū. In quadriga p̄ma equi rufi. i. mio res In quadriga scd̄a equi nigri. i. heremitani. In q̄driga tertia equi albi. i. carmelite. In quadriga q̄rta equi varij et fortes: ⁊ querebāt ire ⁊ discurrere per oēm terrā. Ibi. Qd̄ intelligitur de predicatoribus ꝓut Alexāder papa quart⁹ declarauit di. Hi sunt viri ꝓbati in lege dñi: fratres ordinis diui Dominici Efficaces q̄dē in ope atq; potētes in s̄mone. Qui vbiq; ꝑ totū mūdū ipsoꝝ ora intonāt velut tube: et in oēm terrā exiuit sonus p̄dicatiōis eoruz. Et vsq; ad fines orbis terre sua salutifera v̄ba sonāt. Ille. Et pius papa illustri Maumeto scribēs de religionib⁹ dicit. Uera ⁊ catholica est lex xp̄iana: q̄ diuinis est magnificata oraculis. Et īfra. Dñicus in extremis horis hyspanie natus: q̄si vesp̄ emicuit: q̄ nouū viuēdi modū suis auditorib⁹ tradidit. Et p̄dicatoꝝ īstituta regl̄a: vniuersum illustrauit orbē. Ille. Ubi nota ꝙ q̄ttuor sunt regule religionū. Pr̄ia fuit Basilij sub qua militant monachi orientales. seu greci. Et fratres hermenij: vulgo dicti: q̄ regula est satis dubiosa. Scd̄a fuit Augustini: sub qua militant Canonici regulares. predicatores. heremitani. Seruite. Scopetini. Hierosolimitani sancti Johannis. Ordo sctē brigide ⁊ pl̄es alij. Tertia ē Bñdicti: sub q̄ militāt multi ordines: vt monachi nigri. De q̄b⁹. De statu monachoꝝ. c. Ne ī agro. Qui

UVA. BHSC. IyR_237

eius essent relaxati: reformati sunt in speciali Cōgregatiōe q̄ dr. s. Iustine. Militāt etiā Cisterciēses: q̄s Bernar. dilatauit mirabil'r. Gauenadunenses: istituti p btm̄ Romaldum ordinis vallis vmbrose. Ordo mōtis oliuar. Ordo mōtis phani. Ordo celestini: om̄s sub regula Bn̄dicti. Quarta regula ē Frācisci vt ponit̄ i clemē. Exiui de paradiso. de v̄boꝝ significatiōe. Sed dicis. o pater: vbi vos habetis regulaꝫ sic̄ isti. rn̄deo: qꝛ vltra regulā Augustini: est scd̄a regula: q̄ dr cōstitutiōes vt ptꝫ hic p papā. Et p̄dicatorum instituta regula: sicut cartusien̄. q̄ nullā acceptāt regulā p̄ter cōstitutiones suas: q̄ regula appellatur. Nec opꝫ dicere. Ista regula nō ponit̄ i iure: sicut Frācisci et Bn̄dicti. Cui rn̄deo q̄ ꝛ pylat' ponit̄ i symbolo: ꝛ herodes i euāgelio: tn̄ sunt dānati. Loca sctā dicit hieronym': nō faciūt hoīem sctm̄. Bn̄ est pater Sꝫ hec regula nō satis cōstat sicut fatilia solēt. Sed sup firmā petrā. Petra pmanēs nūq̄ habuit hereses. Hic patriarcha sociū idiuiduū sctm̄ Frāciscū habere voluit in vinea dn̄i sabaoth: p corroboratione eccl'ie. Legit̄ em̄ in Cronica ordīs: q̄ anno dn̄i. M.cc.xi. magna guerra fuit inter Genuēses et Pisanos p mare. Et tunc vrbs hierl'm erat militū. s. Iob. Rodij. Qui ex triūpho ibant iduti pānis aureis. Sꝫ pdito sepulchro xp̄i: iduunt̄ de nigro. Tūc tpis assidiata fuit ab infidelib'. Tūc papa Innocētius fecit cōciliū generale dictū lateranense in quo fuere p̄lati numero. M. q̄n genti. Cōclusum fuit q̄ fieret pax inter Genuē. ꝛ Pisa. Et fuerūt missi vn' post aliū: circa legatos. xxx. Nec aliq̄s eoꝝ vnq̄ reuersus est: nec ppt̄ deū: nec ppter sepulchrū: Tandē Innocētiꝰ se mouit in psona: vt iret p pace fienda: ꝛ infirmatus perusij: mortu' est. Cui successit papa honori': ꝛ voluit q̄ vnusquisq̄ veniret ad dandū ei obediētiā. Et hoc mō pdita est vrbs hierusalē. Et tūc anno dn̄i. M.cc.xvi. appuit xp̄s in aere tot' furibūdus cū tribus lāceis cōtra tria pctā superbie: luxurie: auaricie. Virgo autem maria genib' flexis ad pedes xp̄i pvoluta. Parce pctōrib': qꝛ dabo tibi duos seruos meos. Dn̄icuꝫ et Frāciscū: q̄ mundū cōuertent ad te. Qd̄ ꝛ factū est. Qꝛ hi duo ordines sunt duo cādelabra in mūdo. Qd̄ bn̄ innuit Dantis. xi. paradisi Diuina pvidētia q̄ mundū regit eo cōsilio quo oīs creatura supat̄ anteq̄ in pditionē caderet ppter suā libidinē. Sponsam ecclesiaꝫ in sublimi clamat. Despōsauit ei' cruore sacro. Inquā ponit curas ꝛ confidentiā. Creauit duos principes qui in ei' fauorē. Que hinc et inde essent illi duces. Unus totus fuit amore seraphicus. Alter sapiētia cherubico splendore fuit in terris. Conductus autem Bononie: post conuersionem multorum peccatorum morti vicin'. Cōuocatis. xij. fratribus ad se: testamentum fecit di. Hec sunt q̄ vobis iure hereditario tanq̄ filijs possidēda relinquo. Charitatem habere. De qua Augusti. Sola dilectio discernit inter

UVA. BHSC. IyR_237

Mios regni ⁊ dyaboli. Humilitatē seruate. De qua Mat. xi. Discite a me ⁊c. Paupertatem voluntariaꝫ possidete. De qua Mat. v. Beati paupes ⁊c. His dictis: ⁊ fratribus osculatis: lugētibusq; de suo recessu: consolatus est di. Gaudete viscera mea: qꝛ ad patrē vado: ⁊ pro vobis ⁊ ordine meo orabo. Et qđ ꝓmisit nō fefellit. Nā in breui post suum obitum: creuit ordo mirabiliter: tam in numero fratrum q̄ in scientia. Sumptis omnibus ecclesie sacramētis: tum audita est vox Ueni ad gaudia vite: veni dilecte mi. Et sic fratribus vale fecit ductus ad illam patriam supernam. In verbo. Ueni: fiat practica. Ueni gubernator ecclesie. Ueni tuba paradisi. Ueni splendor tenebrosi mūdi. Ueni de triumphali crucis vexillo: crucis īdefesso militie. Beatus autez Gualla: tūc episcopus Brixieñ. qui aliquando fuerat ibi prior vidit in visione scalam quaꝫ xp̄us ex vna parte: ⁊ mater ex alia tenebāt ascēdēti dñico. Que scala habebat. vij. grad⁹. s. Charitatē: fidē: spem: iusticiā: tēperātiā: fortitudinē: prudētiā. Et īterrogātib⁹ fratrib⁹ q̄re sic fleret amarissime. Respōdit qꝛ vna colūna cecidit eccl'ie scꝫ Pater noster Dñicus: mortuus est. Magnus ergo ⁊c.

¶ In festo diui Thome aq̄natis doctoris eximij.

Magnus vocabitur: in regno celorū. Mat. v. ¶ Anima pegrina ad imaginē ⁊ similitudinē summi factoris creata: pro tanto appellat̄ grādis: excelsa: ⁊ alta in triūphanti patria paradisi: quanto se inuenit esse vestitam et adornatā virtutib⁹ ⁊ bonis moribus in presenti vita. Hieronymus ad Celātiam. Nobilitas summa est apud deum: clarū esse virtutibus. Naꝫ ille apud deū pre est potior: non quē nobilitas generis: sed quem deuotio fidei et vita sancta commendat. Et. C. flamineus. in oratione contra. P. Cor. Scipionem. Ego enim non in aliena gloria aut falsis fortune bonis: sed in propria veraq; animi virtute nobilitatem esse existimo. Secūdum Egidium romanum in lib. de regimine principuꝫ et philosophū in Pol. Triplici ratiōe aliqui sunt dicti magni.

¶ Primo quidam a pugna.

¶ Scđo quidam a scientia.

¶ Tertio quidaꝫ a sanctitate vite.

¶ Primo a pugna: vt Alexāder magnus: qui circa. v. millia ciuitates subiugauit: et quasi totū orientem Et karolus rex francorum: qui totum quasi occidentez subiugauit. Et de Pompeio magno: qui dict⁹ est magnus apud romanos: vt refert Orosius ob rerum gestarum multitudinem: populos innumeros subdidit populo romano. Et xxij. reges orientales vicit. ¶ Secūdo a scientia: vt Albertus magnus De quo pius papa ad turchū. Precipua est Alberti magni scientia: q̄ nullum doctrine genus creditur ignorasse. Uere magn⁹: ideo quia monarcha philosophoꝝ nomina

UVA. BHSC. IyR_237

tur. ¶Tertio a sctitate vite: vt Job i. Erat aũt Job vir magn⁹ sup omnes orientales qui morabantur in terra: sup quo Greg. dicit. Magn⁹ eſt inter orientales efficitur: qui nõ inter actiones malorum querentium yma ⁊ fugitiua: sed inter choros conatur proficere supernorum ciuium. Et Johãnes baptista. Luce. i. ait angelus zach. Erit magn⁹ coram dño. Et Matth. xi. Inter natos mulierum nõ surrexit ⁊c. s. maiozitate virtutum. Isto triplici modo fuit Ebo. Primo a pugna contra mundum dimicans. Secundo a scientia: qz doctissimus virorum Tertio a sanctitate vite: qz nunquã peccauit moztaliter. Ecclesia canit hodie. Collaudet rex glozie: q̃ per Ebomam lumen ecclesie: mundus replet doctrina gratie. Magn⁹ fuit triplici ratione.

¶Prio rõne diuinalis p̃noiatiõis.
¶Scõo rõne diuinalis ordinatõis
¶Tertio rõne diuinal' glificatiõis

Primo rõne ⁊c. Una materia est in theologia: qõ diuina puidẽtia quotiẽscũq; voluit mittere boiem aliquem p vniuersali reformatione mũdi prius ipsum ostendit dupliciter.

¶Primo verbo ppbetico.
¶Secundo signo diuino.
¶Qõ patet triplici lege.
¶Primo lege naturali
¶Secundo scripturali.
¶Tertio euangelicali.

¶Primo naturali. Quãdo misit in tempore nature Noe: p mundi reformatione ipm ostendit verbo ppbetico. Gene. v. c. Quia ei⁹ pater Lamech in nois impositione dixit Uocabitur nomen eius Noe. Iste consolabit nos in opibus manuũ nostrarum in terra: cui maledixit domin⁹. q. d. Veniet diluuium per quod terra maledicetur: ⁊ sterilis efficiet. Sed Noe consolabit nos: qz vineam plantabit ⁊ vinũ bibemus per quod natura iuuabitur. Ecce qz ipm ostẽdit verbo ppbetico. ¶Scõo scripturali. De moyse quando ipm misit. Quz esset puer educatus a filia pharaonis ostendit ipm signo diuino: qz coronã capitis de rege abstulit ac in terrã p̃iecit. In signum q̃ in futuro tẽpore destruere debebat regnum pharaonis. Unde ex hoc secretarij pharaonis clamare ceperunt. Moziatur puer iste. O rex: quia destruet regnum tuum. Volentes experiri imposuerunt ori eius prunas propter quas balbutiens erat Moyses. Qõ ostendit: qz postea voluit ipsum dominus mittere pro ambasiatore: excusabat se: q̃ esset impeditioris lingue. ¶Tertio lege euangelica. Quando mittere voluit Johannem baptistam ostẽdit ipsum verbo propbetico. scilicet per angelum. Lu. i. Erit magnus coram dño. s. sanctitate ⁊ virtute. Ad pro positum. Dum mũdus esset in maxima ignorantia pctõz: ⁊ pissimus deus compatiens humano generi vt ipm reformaret voluit mittere s. Ebo. qui vt lumen scientie ⁊ sanctitatis ecclam illuminaret. Quẽ voluit ostẽdere tali signo: sicut dictum est: ſz dicis. O pater nunquid erant alij doctores. Athanasi⁹. Re

UVA. BHSC. IyR_237

migius. Damasce. Amb. Greg. Re-
spõdeo ꝑm Bona. t Alber. sup Lu.
Oś babent boies reperiri in tripli
ci dĩa: in pñtu: vita: t sec'o. Quidã
babuerũt sciam, pfundam: ſz nõ ba
buerunt claritatem vt euangeliste
qui ſz dixerint magna: tñ obscura.
Ex hoc q̃dez plures sunt effecti be
retici: vt manicheꝰ: valentinianus
apolloniꝰ. Fuerũt insup doctores
eccl'e t anti q̃ doctores qui fuerunt
obscuri: intantũ ꝙ multi sunt facti
beretici: nõ bene intelligẽtes dicta
sua. Quidã alij babuerũt sciaz cla
rã t ꝓfundã: ſz nõ babuerũt scitta-
tis sigillũ: qõ est p̃ncipale in docto
re: q: vt dicit pbs li. õ pomo t mor
te. Docẽtes alios mẽtiri nõ debent
Et Lactan. li. i. c. i. Nec tã de rebus
humanis bñ mereꝭ q̃ sciam bñ dicẽ
di affert ꝙ q̃ pie atq; inocẽter do
cet viuere. Hiero. ad Paulinũ ꝓſ-
byterũ. Epi t ꝓſbyteri babeant ad
ertplũ apl'os t apl'icos viros vt q̃
ruz bonoz̃ possidẽtes bñ nitanť t
meritñ. i. q. i. c. Uilissim' cõputãꝰ
est nisi ꝑcellat scia t sctitate q̃ est
bonoze ꝑstãtior. Ille. in. i. Aldetb.
Signũ, sapiẽtis est posse docere: iõ
xps. Matb. v. Qui aũt fecerit t do
cuerit: hic tc. Quidã alij fuerunt q̃
babuerũt sciam, pfundã t clarã: nõ
dubioſam: nõ scrupuloſam: nõ fan
tasticã. Et babuerũt titulũ sancti-
tatis t bone vite: sine qua nibil fa-
ctum est. Et in numero istoruz fuit
Thomas aquinas: qui missus est
a deo ad declarãdũ dubia t obscu
ritates. Sed anteq̃ mitteret ip̃m
voluit prius pissimus deus ipsuz
ostendere dupliciter.

¶ Primo verbo prophetico.
¶ Secundo signo diuino.
¶ Primo ꝓphetico: q: cũ ei' mater
dña Theodora esset grauida: ipsa
ignoãte missus est q̃dã beremita
a spũsctõ illũinanť noie bonꝰ q̃ dixit
Gaude dña theodora: q: cõcipies
t paries filiũ: t thomas vocabiť. i.
abyssus. Hic erit magnꝰ. s. in ꝛtuti
bus: i toto terraz orbe i vita t scia
eritq; ordinis frm̃ p̃dicatoruz. Non
erit ordis minor beremitaz: ſz p̃di
catoz. Nota in ꝛbo p̃dicatoruz ꝙ
iste ordo fuit ꝓnunciat' triplicivia
Pria, ppbali. Scda bũanali. Tertia
diuinali. Pria ppbali, zacb. vi. Ui-
di t ecce q̃ttuor q̃drige. In q̃driga
ꝓma: eq̃ ruffi. i. miores. In q̃driga
secũda: eq̃ nigri. i. beremitani. In
q̃driga tertia: eq̃ albi. i. carmelite:
In q̃driga q̃rta: eq̃ varij t fortes. i.
p̃dicatores: q̃ exierũt t q̃rebant oi-
scurrere ꝙ oẽm terraz. Ille. Sup q̃
Alexãder q̃rtꝰ papa. Hi sunt viri ꝓ
bati i lege dñi: fratres ordinis diui
dñici efficaces q̃dẽ in ope atq; po-
tẽtes in p̃dicatione: q̃ vbiq; ꝙ mun
dñ ipoz ora tronãt velut tube. Et i
oẽs trã exiuit son' p̃dicatõis eoz t
vsq; ad fines orb̃ tre sua salutifera
ꝛba sonãt. Scdo bũanali. Abbas
Joachim in sctõ Marco venetijs:
añ aduẽtũ bui' ordis fecit depingi
babitũ ei' ꝙ ples ãnos añ. Preterea
in ꝓstãtinopoli in sctã Sophia est
ibi sctus Paul' cũ lris aureis sup
caput. d. Agyo Paulꝰ. i. sctus Pau
lus. Deinde apõ ip̃m ẽ q̃dã in babi
tu p̃dicatoꝝ cũ lris sup caput. d.
kalo. Dñic'. i. bon' dñic'. Uere bo
nus. Que q̃dez figure facte sunt ꝙ

UVA. BHSC. IyR_237

annos q̃dringentos ante ordinem
¶ Tertio diuinali: celebrato latera
nẽsi ꝯsilio.m.ccxv.summꝰ pontifex
ordinãs q̃dã in ꝑtibus tholosanis
agenda circa negociũ fidei: ⁊ decer
nens sup̄ his scribere btõ dñico: et
his q̃ cũ eo erãt: accito notario: di-
xit ei. Sede scribe sup̄ his fratri do
minico ⁊ cũ eo p̃dicãtibꝰ in ꝑtibus
tholosanis: statimq̃ aliquãdiu plꝰ
cõsiderans: sic dixit. Magr̃o dñico
⁊ fratribꝰ p̃dicantibꝰ: sic dixit dñs.
Et sic scripsit notariꝰ. Et deinceps
in curia ⁊ vbiq̃: ceperũt ipse ⁊ filij
eius se fratres p̃dicatores noĩare.
Ad ꝓpositũ. Eritq̃ ordinis p̃dica-
torum inq̃t ille. Audiẽs aũt mater
verba: tota leta rũdit. Fiat volun-
tas dñi. Ecce quõ verbo ꝓphetico
¶ Scd̃o signo diuino: iuxta illd̃ ver
buz heremite: nascit̃ filius cũ om̃i-
solẽnitate domꝰ: totus elegãs. Cũ
nutrix ip̃m lauaret in vase ĩuenit ĩ
manu sua cedulã quãdaz in q̃ erat
scriptum Aue maria. Que charta
fuit desup̄ data diuinitꝰ. Insignũ o
detractor. s. Tho. ꝙ de btã virgine
debebat scribere alta sup̄ oẽs do-
ctores. Admirãtes om̃es de domo
erant stupefacti sup̄ puero. Pater
aũt rem tacitꝰ ꝯsiderabat. Uñ. ptz
quõ fuit magnus rõne p̃nomina-
tionis: quia ⁊c.

Secundo rõne ⁊c. Quia
ordinauit suã vitam ad
dei ⁊ ꝓximi vtilitatem.
Cõclusio est ꝑbi in ꝓhe
mio. Metha. ꝙ quattuor sunt con
ditiones veri sapientis.
¶ Prima est ordinare debite.
¶ Secunda est vitare discrete.
¶ Tertia est docere ꝑfecte.
¶ Quarta est ꝑficere complete.
¶ Prima ẽ ordinare ⁊c. in. vi. Ethi.
Ordinare est p̃ncipalis ꝑs pruden
tie q̃ est ꝓuidentia. In. i. Metha.
Sapientẽ ordinare opz: nõ ordina
ri. C. de ep̃ali audiẽtia. l. humanũ.
C. de leg. ⁊ fideicõmis. l. i. A sapien
te: oĩa bñ fieri ĩtelligunt̃. Sapiens
⁊ peritꝰ nauta dr̃ ille qñ nauẽ dedu
cit: securã inter procellas maris ad
portuz. Finis creature est vita btã
Uñ ille dr̃ sapiẽs q̃ nauẽ aĩe ꝑducit
securã ĩter ꝑicula huiꝰ vite ad por
tum ꝑadisi. Uñ Apoca. ij. Esto fide
lis vsq̃ ad mortẽ: ⁊ dabo tibi coro
nam vite. Idẽ. Qui vicerit nõ lede-
tur a morte scd̃a. Thomas angelicꝰ
habuit hãc sapientiã. Quia cũ essz
annoꝝ. v. ⁊ mater recordaret̃ v̄bo
rum heremite: misit ip̃um ad scho
las de ꝯsilio p̃ris eiꝰ. s. dñi Landul
phi comitis aquinoꝝ ad monaste-
riuz montis cassini scti Bñdicti: vt
monachi ip̃m instruerẽt. Primo in
moribꝰ: qꝛ vt dr̃ Prouer. xxij. Ado-
lescẽs ambulãs iux̃ viã suã: etiã cũ
senuerit nõ recedet ab ea. Scd̃o in
lr̃is: qꝛ vt dicit Sene. Sine litteris
eger est animꝰ. Instructꝰ g̃ sufficiẽ-
ter in grãmaticalibꝰ p̃ri suaserunt:
vt ip̃m mitteret ad studiũ. Qui mi
sit ip̃m Neapolim: vbi vigebat stu-
diũ. Infra. xij. annuz factꝰ est opti
mus ꝑbs: ⁊ intm̃ ꝓfecit puer inge-
niosus ꝙ lectiões q̃s a magr̃o au-
diebat: subtilius alijs repetẽdo dis
curreret. Et non habebat in studio
parem sibi. Nõ immerito: qꝛ eiꝰ sa-
pientia potiꝰ fuit infusa q̃ acquisi
ta. Unde legit̃ de eo ꝙ semp̄ ante-

UVA. BHSC. IyR_237

q̄ legeret lectionē aliquā prius ad
orōnē ibat Et cū semel disputasset
nimis ⁊ acute vltra vires hūanas
q̄dam religiosus ordinis minoruꝫ
admirans de eo sup̄ tanta sapīa in
ip̄m respiciēs: vidit radios splēdē
tes procedere ad eius faciē: vt sol.
In hoc deus ostēdebat q̄ debebat
esse sol ⁊ lumen eccl̄ie. Uidens aūt
nō esse tutum habitare inter scor-
piones sp̄ūsancto illuminat⁹ ordi-
nem p̄dicatorum decreuit eligere.
Sed quare potius elegit hunc q̄ a
lios? Rn̄deo qꝛ aliaꝝ religionū dici
tur dignior. Probatur hoc modo:
Illa religio dicit̄ dignior que conti
net in se vitam actiuā ⁊ ꝯtemplati
uaꝫ. Alique sunt q̄ sequunt̄ vitā cō
templatiuaꝫ. Alique alie actiuam.
Ista aūt vtrāq̄. Primo actiuaꝫ: qꝛ
opa mīe operat̄: pascit esuriētes di
uino verbo p̄dicationis infirmos
pctīs visitat. Nō occupat̄ circa ve-
ru assature. Scd̄o cōtemplatiuam
qꝛ hꝫ studiū orōnis ⁊ meditationis
In hanc igitur ingredi voluit. Ad
priorem cōuentus neapoli vadit ⁊
erat frater Johānes de sctō Julia-
no. Et tūc attingebat annū. xiij. pe
tens habitū p̄dicatorū. Cui p̄or. O
fili mi: nimis iuuenis es. Cui Tho.
O pater prior: scriptuꝫ est Jere. iij.
Bonum est viro si portauerit iugū
ab adolescentia sua. Et prior Pete
licentiā a patre ⁊ matre. Cui Tho.
Scriptum est. Math. x. Qui amat
patrem aut matrē plusq̄ me nō est
me dignus. Et Hiero. ad Rusticuꝫ
Licet in limine pater iaceat: lꝫ ma-
ter pectus ⁊ vbera ostendat p̄ calca
to perge patre: percalcata: perge
matre: ⁊ siccis oculis ad vexillum
crucis euola. Ille. Et prior. Nō po
teris portare onera religionis. Re-
spōdit Tho. Scriptuꝫ est p̄ Hiero.
Nihil amātib⁹ difficile. O Tho. es
bono aīo. Uñ cum summo gaudio
ciuitatis ⁊ conuentus fuit indut⁹ h̄
sacratissimo habitu. O iuuenes in
exēplum Tho. Audite Ber. Fugi-
te de medio babylonis: et saluate
aīas vestras: ⁊ cōuolate ad vrbes
refugij: vbi possitis: ⁊ de p̄teritis a
gere pnīam: ⁊ in p̄nti obtinere grāꝫ
⁊ in futuro p̄stolari gloriam. Ille.
¶ Scd̄a cōditio sapiētis est vitare
offēdicula ⁊ occasiones q̄ p̄nt ipe-
dire hoīem a cursu vite eterne: qꝛ
hꝫ ph̄s. x. Metha. Duo cōtraria nō
possunt simul stare. Et in. ij. Etbi.
Unū ꝯrium destruit alteruꝫ. Tho.
vitauit oīa pctā mortalia: qꝛ nūq̄
mortaliter peccauit: īmo de venia
libus nūq̄ fuit auditū. Uñ dr̄ de eo
Hic est in quo Adam nō peccauit:
qꝛ in religione cepit viuere cum oī
sctīmonia. Fama volat ad parētes
p̄cipue ad mr̄em. Ex vna p̄te gau-
det ppt̄ verbū heremite: ex alia do
let rōne teneritudinis: qꝛ. vij. Pol.
Generāt̄ ad genitū: natural̄r ē ami
citia frēs q̄ erāt magni dn̄i in curia
imp̄atoris rome egre ferūt. O si fu
isset scl̄aris p̄sbr: potuisset ep̄ari.
Exēplum Goffredi. Si fuissem de
numero ep̄oruꝫ: fuissem de nume-
ro dānatoꝝ. Mater autē cū nobili
comitiua neapolim vadit vt filiuꝫ
videat. Audiētes fratres zelotypi:
de tanto thesauro: duxerūt ip̄m ro
mam. Iterū romā vadit. Frēs ip̄ꝫ
occulte mittūt p̄isius. Mater sup̄

UVA. BHSC. IyR_237

hoc turbata: insinuat filijs negocium. Qui licētia petita ab imperatore ipm sequunt: quez inuenere ad quēdā fontē cum quattuor fratribus: q̄ rapuerūt eū de manib⁹ eoꝝ sed habitū nunq̄ potuere euellere qꝛ diuina potētia ꝛc. Duxerūt ipm in castruz mr̄is qd dr Rocha siccacuz optima custodia. In quo loco ociosus nō fuit ꝑ duos annos q̄b⁹ ibi fuit totā bibliā legit: text⁹ sentētiarū memorie mādauit, fallacias Aristotelis cōpilauit. Querentes aūt fratres sui: diuersis modis ipz a bono ꝓposito reuocare: duobus modis vsi sunt. Primo introduxerunt sorores suas duas ad eū: que blāditijs ipm alloquunt. Ipse aūt cōuertit ad vitā sanctā: eis legens scripturas. vn̄ maiorē sororē ꝯuertit vt mundū relinq̄ret. Et monasteriū sancte Marie de Capua ingressa est: vbi q̄cito abbatissa fctā est. Scdo mittūt iuuenē nudam: q̄ eū debebat inclinare ad molliciez carnis: cū esset annoꝝ. xvi. Nota ꝙ demō sagittat hoīem per mulierē trib⁹ modis. Primo ꝑ colloquium Eccl's. ix. Colloquiū illi⁹ q̄si ignis. Scdo ꝑ aspectū. Eccl'. xxvi. Ne respicias mulier pulchritudinē: q̄ tenet illā q̄si qui app̄hendit scorpionem. Tertio ꝑ tactū. i. Coꝝ. vij. Bonuz est mulierē nō tangere. Quia ꝑ illam cecidit Dauid. Salomon. Sanson. M. Antoni⁹. Paris. Hercules. Jason. Thomas aūt celitus inspiratus titionē manibus cepit: ac ipaz de camera eiecit: signo crucis se muniēs. Aduenere statiz angeli post hūc conflictū q̄ eū strinxerūt cingulo di. Ex ꝑte dei te cingimus cingulo castitat: qd nullatenus dissoluet. Unde habuit in terra ꝓuilegiū beatoꝝ. Ex tunc nunq̄ sensit stimulū carnis. Uidens aūt mater ꝓpositum filij timēs facere iniuriam spūisancto ꝑmisit ipsum abire. ꝛ sic ordini est restitutus: et Neapoli associatus est a fratribus cum ingenti gaudio. Unde auide operam dedit lr̄is: vt ebrius. Ad paucos dies missus est Parisius. deīde Coloniā ad albertū magnū vbi sb eo apicē magisterij adept⁹ est. ¶ Tertia conditio est docere ꝑfecte. Docuit aūt populū thomas duplici modo. Primo exēplo. Secūdo verbo. Primo exemplo: quia christus cepit ꝓmo facere: deinde docere. Thomas hoc egit. Qd patet in triplici v̄tute: quibus sanct⁹ dei fuit ornat⁹ mirabilit: vt patet in eius legenda.

¶ Primo in humilitate.

¶ Scdo in austeritate.

¶ Tertio in paupertate:

¶ Primo ꝛc. Fuit humilis ore: q̄a nūq̄ suꝑba v̄ba exierūt de ore ei⁹: Fuit humilis corde: qꝛ nunq̄ de se p̄sumpsit suꝑba: nec vnq̄ suꝑbuit de aliquo actu studij. Fert dixisse sepe discipl'is suis. Regratior deo: ꝙ nūq̄ de mea cathedra magr̄ali: aut actu scolastico motū habui in anis gl'ie. Quadam vice quidam ꝯuersus ipm in suū sociuz accepit ꝑ ciuitatē bononie. Sctūs dei non dedignabatur. ¶ Scdo in austeritate. Non comedendo carnes: dormiendo super sacones ecclesie seruans ieiunia. Non est religio in

UVA. BHSC. IyR_237

ecclesia dei tam austera: vt nostra
Quia habz studia bz comestiones
graues. Frater thomas nō iuit ad
etatē maturā: caro carnem nutrit.
sz audiāt verbū. Prouer. xxix. Qui
delicate nutrit suū suū: postea sen
tiet eū ꝯtumacē. Pe. Bergomēsis
A bucha cliban⁹ calefit. O tho. vo-
luisti ꝛc. Antiq̄ religiōes Bn̄dicti.
Basilij. Bernardi. Cartusiēses car
nes nō cōedūt: nec xp̄s nisi ī cena.
vnde est de ꝑfectione vite apl'ice.
¶ Tertio in pauꝑtate. Dn̄ semel cū
scolarib⁹ rediret de sctō Dionysio ꝛ
videret ciuitatē ꝓpīquā parisiēsez
dicunt ei studētes. Utinā essetis o
magr̄: dn̄s hui⁹ ciuitat̄. Rn̄dit. Po
tius vellē hr̄e Chrysostomum sup
Mat. Quia scriptū ē in p̄mo Pol.
Desideriū diuitiarū vadit in infini
tū. ¶ Preterea recepta bulla a cle
mēte papa. iiij. de ꝓmotiōe ad ar-
chiep̄atū Neapolitanū: cū additōe
reddituuz monasterij sancti Petri
de ara. renuit oīno rogās eū vt am
pli⁹ nō ꝓmoueret. ¶ Preterea duz
magr̄ari deberet: tunicā habebat
fractā. O pr̄ esset bonum inquiunt
discipuli: haberetis tunicā bonaz:
Rn̄dit: non curo: qꝛ pr̄ me⁹ Dn̄icus
sic incedebat. Et illud biretum qd̄
ferebat in nocte: idē in die. Clama
ꝯ fratres pōposos ꝛc. opz īcedere
pauꝑ. di. xl. c. multi. Qui desidera
uerit p̄matū ī terra: īueniet ꝯfusio
nē in celo: nec int̄ suos xp̄i cōputa
bit̄: q̄ de p̄matu tractauerit. Ille.
¶ Scd̄o docuit ppl'm v̄bo doctrīe
sanctissime: q̄ apparet optima tri-
plici signo.
¶ Primo in frequēti eleuatione.
¶ Scd̄o in sctōꝝ apparitione.
¶ Tertio in multoꝝ approbatiōe.
¶ Primo ꝛc. Eleuabat̄ sepe a ter-
ra. Cū eēt semel ad castrū sororis:
in camera fuit abstract⁹. Vn̄ soror
ei⁹ ip̄m credidit esse mortuū: q̄a se
nō mouebat: aut aliq̄d dicebat. vn̄
clamare cepit o thoma. Soci⁹ aūt
ei⁹ narrauit ei cōditionē sancti. Et
sic ꝑ tres dies stetit īmobilis sine
cibo. Uidēs soci⁹ tantā dilationez
ip̄m excitauit. Cui dixit Tho. Par-
cat vobis deus: qꝛ bonū prandiuz
mihi abstulistis. Preterea cū esset
in prandio corā rege francie dicit.
Cōsumatū est ꝛ cōclusum ꝯ mani
cheos. Tūc faciebat libros ꝯ gen.
¶ Pretea dn̄ legeret libruz Boetij
de trinitate difficilē: candela com-
bussit ei⁹ digitos. ¶ Scd̄o in sctōꝝ
ꝛc. Cū quadā nocte or̄oni īsisteret
feruēter vt īpetraret declarationē
dubij scripture: apparuerūt ei Pe-
trus ꝛ paulus: certificātes dubiuz
illud. ¶ Preterea alia vice appuit
ei v̄go: declarās aliq̄ dubia sancto
doctori. O thoma gl'iose: q̄ti esti-
māda est sciētia tua. Tertio in mul
toꝝ approbatione. Doctrina eius
est approbata ꝑ quattuor genera
tiones personarum.
¶ Primo ꝑ iesum xp̄m.
¶ Scd̄o ꝑ virginē matrem.
¶ Tertio ꝑ pontifices.
¶ Quarto ꝑ doctores.
¶ Primo ꝑ ꝛc. Cum scripsisset de
corpe xp̄i q̄ est materia difficilis:
posuit opus sup altare Neapolim
petens informari. vtrū bn̄: an non:
dixisset. Rn̄dit crucifixus. Bn̄ scri-
psisti de me thoma. Quā mercedē

UVA. BHSC. IyR_237

accipies pro labore tuo. Rñdit. Te solũ: expecto. ¶ Scdo p vrginem: q̃ semel apparẽs ei di. sciam ei⁹ verã esse: ⁊ filio gratissimã. O socie: q̃s dubitare põt de doctrina Thome: qñ xp̃s: mr̃ ꝯfirmarunt. ¶ Tertio p ⁊c. Urban⁹. iiij. in epl'a canonizationis: quã mittit arcpiep̃o tolosano: q̃ icipit. Laudabilis de⁹ i sctis suis. Volum⁹ ⁊ tenore pñtiũ iniungimus. vt. b. thome docrinã tanq̃ veridicaz ⁊ catholicam sectemini: eãq; totis virib⁹ studeatis ampliare Ille. Innocẽtius in s̃mõe. Ecce plusq̃ Salomon hic. Hui⁹ doctoris sapia pre ceteris: excepta canonica: hz ꝓprietatẽ verboꝝ modũ dicendoꝝ: veritatẽ sententiarũ: ita vt nunq̃ q̃ eũ tenuit inueniatur a tramite veritatis deuiasse. Et q̃ eũ mpugnauit: semp fuit de veritate suspectus. Ille. Preterea ecclesia canit. Stil⁹ breuis: grata facũdia: celsa: clara: firma snĩa. Firma non dubiosa: nõ fantastica. Ex hoc o socie: nõ legit̃ alia lectio rome apud cardinales: uisi thome. o sciẽtia. o doctrina irrefragabilis ⁊ morosa. ¶ Quarto p doctores. Bona. dum cõposuisset officium corpis xp̃i de mãdato Urbani. iiij. cum vidisset illud thome: ip̃m summe cõmẽdauit sup doctrina alioꝝ. ¶ Preterea Nic. de lyra laudat Thomã: qꝛ sup Job ad lr̃am scripserit tã egregie. Aug. de anchona laudat. Egidius roman⁹ discipul⁹ Tho. ip̃m laudat mirabil'r. Uide ergo quõ eius scia sit estimãda. qñ ⁊c. ¶ Quarta conditio ⁊c. Perseuerãtia sola corõat̃. Tho. fuit ꝑseuerãs vsq; ad mortẽ. Greg. x. Lugduni fec̃ ꝯciliũ gñale ⁊ Tho. de ei⁹ mãdato fuit vocatus vt ꝯ hereticos disputaret. Declĩauit monasteriuz Fosse noue: a q̃b⁹ gratiose fuit recept⁹. In claustro: dixit fratri Reginaldo. Hec req̃es mea in seculũ ⁊c. Posuit se in lecto vbi cõposuit librũ sup cãtica. Apparuit stella sup locũ ꝓpter mort̃ euentum tho. Approximãs morti data est ei cõio. Cuz q̃reret̃ a p̃ore Si crederet ipsuz corpus xp̃i esse. Rñdit. Credo vtiq;. Ubi fecit s̃monẽ mirabilẽ: ante ip̃z sacr̃m. Hora transitus sui: audite sunt voces angeloꝝ canentiũ. Alber. magn⁹ colonie exñs: habuit visum mortis ei⁹. In mane cuz legeret dixit. Oyme: q̃ cecidit colũna eccl'ie mortu⁹ est Tho. fleuit: qꝛ eccl'ia carebat bono auxilio. Pret̃ea eo mortuo supp̃or cecus ⁊c. Mortuo eo: mulus eius cui insidebat fracto fune in ecclesiam venit ad feretrum: et ibi dolore crepuit.

Tertio magn⁹ rõne ⁊c. Dñ frater Alber. Brixie exñs oraret vidit gl'iam Tho. Apparuit ei Aug. ⁊ Tho. Aug. dixit. Eq̃lis mihi est in gl'ia: sz me p̃cedit in vgĩtate: lapis p̃ciosus i pectore: ẽ bona ĩtẽtio quã sp hũit de deo. Torq̃s ad colluz: obediẽtia mortu⁹ est. M. cc. lxxvij.

¶ In festo sancti Uincẽtij confessoris ordinis p̃dicatoꝝ.

Magnus vocabit̃ i regno celoꝝ. Mat. v. Pro ꝓlogo huius sermonis accipe illum. b.

UVA. BHSC. IyR_237

dominici De beato Vincentio tria erunt videnda.

¶ Primū dr congruitatis.

¶ Scdm dr adequationis.

¶ Tertiū dr consumationis.

RImū dr ꝛc. Utrū Vincē tius ex suis meritis meruit pmiū eſne beatitu dinis. Omissis argumē tis. Rñdeo ſm Tho. i. p. q. xviij. ar. di. iiij. Alex. de ales. i. p. q. v. ar. ir. ponēdo hāc pclonē. Qđ opera nſa pñt pcedere a duob⁹ pncipijs. Aut ab agente creato: aut increato. Si creato tm̄. i. a libero ar. nō simplr nō suppolita gra spūſſcti. Tūc im possibile ē boes purū mereri vitā eſnā. Et rō: q: opatōes nſe ſūt fini te: modici valoris. Ro. viij. Nō ſūt pdigne passiões buj⁹ tē. ꝛc. et Lu. xij. Cū fecerit⁹ oīa dicite q: iutiles ſui sum⁹. ꝛ in. viij Phi. Impossibi le ē in corpe finito: ſtutē eē infinitā. Si q̄ finite ſtutis: q̄ finite opak. q̄a vt dicit Boe. iiij. de pso. Agit enim vniuſcuiuſq; natura qđ ē ppriū ei. ſicut ignis q̄ nō agit vltra ſuā ſpē ꝛ sol. ꝛ de alijs. vñ tpale op⁹ nō me ret⁹ mercedē vite eſne put eſt a pnci pio creato: aut pcedit a pncipio in creato. i. a spūſcto q̄ p gram gratū facientē mouet pncipiū creatū. i. li berū arbitriū ad opandū: ſic̄ ſeſſor mouet equū ad ambulandū ꝛ dns ſuū ad opandū. Iſto mō bō mere tur ex pdigno: q: valor meriti attē dit ſm ſtutē spūſſcti mouēt nos i vitā eſnā. iuxt illud Jo. iiij. Fiet in eo fons aq̄ ſalientis in vitā eſnā. Sctūs vicē. de pdigno ex ſuis me rit⁹ meruit fieri magn⁹ in celo ppt virtutes q̄s bñt in pñti vita. Que fuere tres pncipales in pñti.

¶ Primo in ſtute austeritatis.

¶ Scđo in ſtute fidelitatis.

¶ Tertio in ſtute humilitatis.

¶ Primo in ꝛc. Cū dei ſuus eēt de ciuitate Valētie in Catbelonia de nobili familia Ferrarior⁹ oriūdus a catbolicis parētib⁹ eſt nutrit⁹ in diſciplina acpbatis moꝛib⁹. Pr ei⁹ fuit public⁹ notarius. Mr ei⁹ tres habuit filios. Prim⁹ dict⁹ eſt petr⁹ ſcđs Bonifaci⁹: iv troq; iure doctor terti⁹ Vincētius: qui. xviij. annum etatis attingēs: taladuertēs: nō eē tutū cū scoꝛpiōib⁹ bītare religionē pdicatoꝛ ingreſſus ē. In tātaq; au ſteritate vixit: q nō pt exprmi ligua per annos. xl. fuit in religione ſine carniū cōeſtione. Sciebat em̄ eſſe verū illud puer. xxix. Qui delicate nutrit ſ. ſu. poſtea ſentiet eū cōtu macē. ꝛ Grego. in. li. moꝛa. Ubi car nes comedūt modica pnia ē. Jeiu nia oꝛdis tegre ſuauit a feſto cru cis vſq; paſca. In lecto nūq; viſus eſt doꝛmire: lz ei pararet: ſed ſp vl ſup paleā aut tabulā ꝛeſcebat. Mel tm̄ in die p totū annū cibū ſu mebat. Sub veſtib⁹ būlib⁹ cilitiū poꝛtabat. Uñ dicere poterat illud apli. i. Co. ix. Caſtigo coꝛ. me. ꝛ ſ. redigo. Sup quo Ber. ſup Cant. Tria boes mūdani poſſidēt i pre ſenti ſeculo. pmo tēpalia. ſcđo coꝛ pus. tertio afam. Que oīa ver⁹ re ligioſus abnegat. Primo tpalia re liq̄t p votū pauptatis. ſcđo coꝛp⁹ ppriū p votū caſtitat⁹. tertio afam p votū ppie volūtatis. i. obedien tie. Que oīa ſuauit ſctūs Vincēti⁹

UVA. BHSC. IyR_237

Primo fuit paup: qz solū vnā tunicaz ⁊ vnū byretū habuit ꝓ die ⁊ nocte. Solū bibliā ⁊ breuiariū habebat. Nō merito: qz dicit Criso. sup Math. Doctor dz esse paup vt auaritiam libera voce castiget. Scdo fuit castus: qz nunq̄ carnē suā cōtaminauit: immo nec vnq̄ corp⁹ suū vidit. Tertio fuit obediens: qz nunq̄ suis maioribus restitit: qd ostendit Ber. sup Math. xvij. di. Bonuz est nos hic esse. s. in religiōe: qz hō viuit puri⁹: cadit rarius: surgit velocius. Ille. Uiuit purius: qz segregatus a tpalibus. Cadit rarius: qz hz lectiones ⁊ diuina officia. Surgit velocius: qz inspirat. Et religiosus nō pōt diu esse in pctō mortali Btūs ergo Uincēti⁹ fuit magn⁹ in p̄ma virtute que dicit austeritatis ¶ Secundo in ⁊c. ſm Tho. xxij. q. clxxviij. ar. i. Uirtuti fidei attribuūtur miracula: iux̄ illud. Mat. xvij. Si habuerit fidē ⁊c. Btūs vincentius infinita miracula fecit in p̄ria Tholosana. Cum mulier lunatica filiū peperisset diuisit ip̄m in quattuor ptes ⁊ coxit. Uir aūt eius cum lachrymis portauit ip̄m sancto dei Ad cui⁹ p̄ces filiuz suscitauit: reseruatis īsignijs in corpe vsq̄ ad mortem in signū miraculi. Preterea cū in ciuitate Illardēsi ꝓuīcie arragonie eēt: offiesq̄ meretrices ad deuz ꝯuertisset: indeq̄ recedēs societas q̄ eū comitabat videns lenōes; eaꝝ mereticuz armatos ꝯ sanctū dei: ei q̄ citi⁹ insinuāt: q̄bus dixit. Isti sūt lenones q̄ me querūt inſficere: sed p̄cedatis me: ⁊ ego vos sequar. Approximātes aūt illi arma ꝯ sanctū dei parant. Uir dei signo crucis se muniēs di. Per signū crucis de inimicis nostris libera me dn̄e. Immediate armis depositis in terraz se ꝓsternunt veniā petētes. Mirādum valde de ſuo iesu xp̄i. Preterea duz p̄dicaret cathalonie: ⁊ eēnt ibi plura hoīm milia in q̄dā loco q̄ dr̄ gragnose vbi nō erat vinū: ꝑuenti ad quādā tabernā in q̄ nō erat nisi ꝑuū vas vini: data bn̄dictōe creuit vinū ex q̄ oēs biberūt: ⁊ iteruz vas plenū remāsit. Xp̄o assimilat q̄ in nuptijs ⁊c. Preterea eo viuēte: cuz in clarauallo eēt maxīa pestis īter monachos: vir dei aquā bn̄dictaz aspsit ꝑ totū ꝯuētū: ⁊ sic cessauit pestis. Petr⁹ d̄ tarētasio hz in. iiij. di. xlv. ar. ij. ꝙ datū ē q̄busdā sctis patrocinari sup īfirmitates: vt antonius sup ignē. Lucia sup oculos. Sebastiano ⁊ Rocho sup pestē ⁊ huic datū ē. ¶ Tertio magn⁹ ⁊c. Hūilitati dat p̄miū exaltatiōis. Lu. i. Exaltauit hūiles. In eodē Qui se hūiliat ⁊c. Ja. iiij. Hūilib⁹ de⁹ dat gr̄am Eccl. iij. Quāto maior es hūilia te ī oīb⁹. Lucifer supb⁹ dedit locū xp̄o hūili. Eua supba locuz hūili marie Diues supb⁹ dedit locū lazaro hūili. Uir aūt dei fuit humilis. Cū em̄ Bn̄dict⁹. xi. pap̄. ordīs sui vellet eū cardinalez facere ex humilitate renuit. Intellexit eē verū illud qd dr̄ di. xl. c. multi. Quicūq̄ p̄matū desiderauerit in terra īueniet ꝯfusionē ī celo d̄ talib⁹ vbi st̄. Cū em̄ pl'es eū seq̄rent ⁊ īciderēt ei tunicā ex deuotiōe: ⁊ acciperēt pilos asini sui eos arguebat inquiēs: Nolite hoc facere filij mei. Ego nō sum quē queri-

UVA. BHSC. IyR_237

tis. Et qñ recedebat de vna terra: nolebat ꝙ aliq̃s eũ sequeret: nõ curabat de gl'ia: lz dicat Uale. Nulla est tam excelsa virt⁹ que dulcedine gl'ie nõ tangat. Uñ patet primum.

Ecũduz dr̃. ꝛc. Utrũ sctũs Uincẽtius ex suis meritis sit equalis angelis in vita btã: qꝛ hodie in epl'a dr̃. Uidi alteꝝ angelũ volantẽ ꝑ mediuz celũ. Respõdet Tho. i. ꝑ. q. xx. ar. iiij. Qđ đ homĩe ꝛ de angelo est loqui dupl'r Aut quoad naturã: aut q̃ ad gr̃am Si p̃mo modo angelus est dignior hoĩe nec põt ei adequari: qꝛ deus maiora dona naturalia ei contulit ꝙ hoĩ: ꝛ minimus angel⁹ est perfectior quolibz hoĩe Excepta aĩa xp̃i angelus p̃cedit decorẽ ꝛ ꝑfectionẽ q̃rũlibet reꝝ creataꝝ corꝑaliũ ꝛ spũalium. Uñ Augu. xi. de Ci. dei dicit đ natura ãgelica. Cetera oĩa q̃ de⁹ cõdidit nature dignitate p̃cellit. et Dio. Angelus est ymago manifestatio occulti hoĩs. Sz si loquimur q̃ ad gr̃am sic hõ põt angelis equiparari ex virtutib⁹ suis: ꝛ vt dicit Th. ij. sen. di. ix. Hõ angelum p̃cedit triplici rõne. Et rõne difficultatis q̃ ẽ in hoĩe: nõ in angelo. Et rõne diuturnitatis: ꝛ merito passionis xp̃i q̃ fuit ꝑ hoĩbus. nõ ꝑ angelis. Uincentius dr̃ angelo similis. Magn⁹ vocabitur. Que magnitudo habet̃ in triplici virtute.

¶ Primo in ꝑfecta charitate.
¶ Scđo in sancta oratione.
¶ Tertio in sancta virginitate.
¶ Primo in charitate. Hz Augu. in sermone de q̃nq̃z panibus. Si q̃s habuerit tantã charitatẽ vt ꝑatus sit ꝑ fratribus mori: ꝑfecta est ĩ eo charitas: hanc habuit Uincentius qꝛ ꝑ amore ꝓximi: totũ occidentẽ circuiuit p̃dicando ꝑ zelo aĩarum Uñ cathalonie dr̃ tertiusdecimus apl'us ꝑ excellentiã: qꝛ sicut apl'i p̃dicauerũt ꝑ totũ oriente: iuxta illđ In oẽm t̃rã ꝛc. Ita sctũs vincẽtius ꝑ totũ occidentez. Et apl'is spũs. s. descendit in specie ignis: ita in die pẽtħ. vidẽtibus oĩb⁹ spũs. s. in spẽ ignis visus est descendere sup̃ euz dum p̃dicaret. Predicauit em̃ Aragonie. Cathalonie. Hyspanie. Frãcie. Britãnie. Burgũdie. Anglie. Riparie. Janue. Mediolanuz venire volens: ĩpedit⁹ fuit. Habuit p̃uilegium apl'orũ. Qui sicut ĩtelligebãtur ab oĩbus in lingua sua: ita Uincentius ab oĩbus natiõib⁹. Predicationi aũt eius aderãt reuerende ꝑsone. Bñdictus pap̃. xi. cuius erat confessor. Imꝑator Sigismundus rex Fernãdus. rex Aragundie. Dña Uiolente eius vxor: ꝛ alij barones comites: ex qua p̃dicatione ad fidẽ xp̃i conuertit plurimos. In regno granate vbi sunt Ethiopes đ Machometo conuertit đ illis. viij. millia. In hyspãia circa. v. millia. Numerus aũt cõuersorum tam iudeorum ꝙ sarracenoꝝ. fuit. xxv. millia vt inuentũ est in quodã processu. Sciebat verũ esse illđ Greg. in homel'. Nullũ est mai⁹ sacrificiũ ꝙ zelus aĩarum. Uero p̃dicatori q̃ vult bñ ꝛ fructuose p̃dicare verbum dei q̃ttuor sũt necessaria. Oĩa aũt ista hũit sctũs dei. Prĩo ĩ scĩa. xvi. q. i. c. si clericatus. Multo tꝑe disce qđ postmodũ doceas ꝛ apl'us. Argue

UVA. BHSC. IyR 237

obsecra: increpa in oī patīa et doctrina. Cāta. Scdo est sctitas vite. Grego. Cui⁹ vita despicit: restat vt eius p̄dicatio ꝯtēnat. ⁊ Lact. i. iiij. Hoīes malūt exempla q̄ ꝟba. qm̄ loq̄ facile ē: p̄stare difficile. et. i. q. i. Uilissim⁹ cōputādus est: nisi precellat scīa ⁊ sāctitate: q̄ est bonore prestātior. Tertio patīa. p̄s. Bene patiētes erūt vt annūcient. Quarto est charitas. apl's. i. Co. xiij. Nō q̄ro qd̄ mihi vtile est: sz qd̄ multis vt salui fiāt. ¶ Scdo magn⁹ ⁊c. q̄a or̄oni se dabat. Et dicit̄ de eo ꝙ qn̄ orabat: se claudebat ī aliquo loco secreto: ne īpediret̄ ab aliq̄. Et vt multi viderūt: sepe lux īmēsa erat circa eū q̄ totā camerā illumīabat Qd̄ audiēs rex aragonie curiosus sup̄ h̄ fact⁹: videre volēs si h̄ veruz esset qd̄ dicebat̄ venit ad locū in q̄ orabat: ⁊ vidit eū ꝓstratū in or̄one ⁊ a terra eleuatū. Quo viso territ⁹ recessit. Quē sctūs dei dure increpauit di. Quare huc vēisti? ⁊ sociū suum qui eum ꝑmiserat venire di. Nōne dixi tibi: ne permitteres aliquē venire. Febris eū vexauit. vij. annis. ¶ Tertio in ꝟginitate. Prouer. xij. Qui diligit cordis mundiciam: diliget̄ a dn̄o. Fuit purissim⁹ in carne sua: qui per. xl. annos fuit ꝙ nunq̄ vidit carnem suam. Et sic patet secūdū.

Tertiū d̄r ⁊c. Cōsumato cursu p̄sent̄ vite: mirabilis de⁹ in sanct̄ suis: mirāda opatus est in ꝟuo suo: ex hoc in om̄i tp̄e magn⁹ inuētus est.

¶ Primo magn⁹ viuēs in mūdo.

¶ Scdo magn⁹ iacēs in sepulcro.

¶ Tertio magn⁹ regnās in celo.

¶ Primo magn⁹ ⁊c. Que magnitudo apparet tripl'r

¶ Primo in bona xp̄i apparitōe.

¶ Scdo in futuroꝝ p̄nūciatione.

¶ Tertio in mortuoꝝ suscitatōe.

¶ Prīo in bōa ⁊c. Cū em̄ Auinioni grauaret̄ infirmitate apparuit ei xp̄s cuz angelis suis di. Eligo te in meū p̄dicatorē generalē in occidētē. Et statim visum tetigit: et san⁹ surrexit. In mane ꝟo surgēs cepit discurrere p̄dicādo. Ob famā autē eius ꝑ oēs ꝑtes: a petro cardinali de luna in ꝯfessorē assumptus est. Quo tp̄e scismate crescēte: p̄fatus cardinalis in papā electus canonice nō est: q̄ dict⁹ ē Bn̄dictus. xiij. qui sanctū dei instituit magistrum sacri palatij. Cū ꝟuus dei illi sepe ꝑsuaderet vt papatū relinq̄ret: vt sic scisma de eccl'ia tolleret̄ ⁊ tardādo dissimularet: recessit ab eo: ⁊ in terrā saracenoꝝ introiuit: ⁊ ad pristinū redijt officium. Dicit̄ de eo ꝙ dum semel p̄dicaret de iudicio vl'i ⁊ diceret illud ꝟbuz. Surgite mortui venite ad iudicium: ꝙ vox illa fuit tāti clamoris ꝙ oēs q̄ aderāt trina vice: q̄si mortui in terra cecidere. Et tunc ad ei⁹ p̄dicatōez aderāt q̄si. xxx. milia hoīm. Preterea de ei⁹ voce. Exemplū illi⁹ monachi q̄ cupidus erat ip̄m audire: sed non valēs in cāpanili ꝑ. x. miliaria audiuit. Unde ptz quō magnus fuit viuēs in ⁊c. Scdo magn⁹ ⁊c. Fuit ꝓpheta ⁊ plusq̄ ꝓpheta. Officiuz ꝓphete est futura p̄nūciare: p̄terita ⁊ p̄sentia cognoscere. Sanctus

UVA. BHSC. IyR_237

dei: scdm omne temp⁹ ꝓphetauit ¶ Primo ꝓphetauit futura. vt ptz de calixto papa. Cū valētie p̄dicaret: auūcul⁹ pape Calixti dict⁹ Ferrandus cōduxit paruū calixtuz ad sctm̄ dei: vt ei daret suā bn̄dictōez Cui dixit sctūs dei. Mittatis hūc puerū ad scolas: qꝛ magn⁹ adhuc erit ī eccl'ia dei. s. p̄p̄. qui me honorabit. Qd̄ factuz est. Quia ipe fuit qui eū canonizauit. Preterea exēplū illius q̄ caput fratris sui sub clamide ferebat: credēs habere caput vituli. Predixit eū mori iubēte iusticia dū esset in p̄dicatione. ¶ Scdo fuit plusq̄ ꝓpheta: quia annūciat p̄ntia. Cū aragonie missaz celebraret p̄nte rege aragonie: moraz traxit in missa: ⁊ lachrymas fudit pl⁹ solito. interrogat⁹ si q̄d noui accidisset. Respōdit illa hora patrem suū migrasse ad deuz: qui loc⁹ erat multū distans. Preterea alia vice in Britannia predicās. in ipa p̄dicatione orōni se dedit per longam morā. Et postea p̄dicationē prosequens dixit populo. Nō miremini q̄a genitricē meā agnoui migrasse ex hac hora: vnde ꝓ illa oraui nūc. Tertio annūciat p̄terita. Cū sctūs dei haberet socium suū in quadaz ciuitate infirmū. dixit sctūs dei socijs suis. Filij mei: socius vr̄ mortu⁹ est: ꝓ illo rogetis: qꝛ ei⁹ anima ad purgatoriū iuit. ⁊ sic infra dies tres ad paradisum iuit. ¶ Tertio magnus ⁊c. Examinatis miracl'is a Nicolao quinto ⁊ Calixto ei⁹ successore: inuenti sunt. xxviij. mortui ab eo suscitati. Preterea Creme de Matheo armigero sancti angeli a medicis desperatus: appauit ei ī visione ⁊ mane sanat⁹ est. Preterea ibi puella inuēta est mortua: ꝑ horas tres: in puteo inuēta est: sz meritis ſui dei suscitat̄. Preterea mātue: dn̄a marchesana peperit sine dolore vouens sancto dei. Preterea dum missa cantaret̄ he eo: quedaz peperit sine forma. Duz diceretur introitus: apparuit caput. Dum hierusalem: apparuit digit⁹ vnus ⁊ sic deinceps. Uñ in capite misse: tot⁹ apparebat homo. ¶ Scdo magnus ⁊c. Cū dei ſuus esset annorū lxxv. mortē p̄dixit suā in p̄ntia ducisse Britānie. Sumpt̄ sacramentū eleuatis in celū oculis: spm̄ tradididit. Ep̄s aūt ciuitatis: eū manibus suis sepeliuit: quo mortuo ducissa Britannie tenuit corpus eius sup terraz tribus diebus. Quibus claruit miraculis ⁊ demū in tumulo positū est. Duz ꝓcessus fieret de miracl'is suis. lxvi. peste ꝑcussi: sanati fuere. Sepult⁹ est in ciuitate Nantes in eccl'ia cathedrali: qꝛ forte ordo conuentum non habebat. ¶ Tertio regnās in celo. Ubi coronā accepit. ſm tho. ij. de regimine p̄ncipuz. quadruplex est corona q̄ coronabant̄ et imꝑatores. Prima aurea: qua reges coronati sūt. In monarchia iudeoꝝ. Saul. Dauid. Salomon. Roboā. Abias. In monarchia troianoꝝ. Priam⁹. Alexander. Hector. Paris. In monarchia latinoꝝ. Saturnus. Pirrhus. Eneas. Ascanius. Romul⁹. In monarchia persaruz. Cambises. Darius. Xerces. Alexāder magnus. ¶ Secūda corona argentea: qua reges

UVA. BHSC. IyR_237

⁊ imperatores coronant. ¶ Tertia ferrea qua imperator ex villa modoetie in signū ꝙ primus imperator germanus: karolus magnꝰ sic dictus: colla regū longobardorū suarūq; gentiū ꝑdomuit. Ibi accipit coronā ferreā: quia ibi sepulti sunt reges longobardoꝝ. Quarta laurea: qua victores romanorū coronabantur: quibus dabatur triūphus triplex. Nec triūphare quis poterat: nisi prius quīq; milia hostium in bello vicisset: vt hꝫ Uale. sub rubrica: de iure triūphādi. Ad ꝓpositū. Deꝰ coronat ⁊ coronauit sanctū Uincentiū hac quadruplici corona. Prīo aurea q̄ datur oībus ꝑ p̄mio essentiali. Secūda argentea: que datur virginibꝰ ꝑ p̄mio accidētali. Tertia ferrea pro cōstātia in tribulationibus. Et datur martyribꝰ. Quarta aurea q̄ datur doctoribus: in signū sciētie. His oībꝰ coronatus est btūs Uincentiꝰ. Applica eas tuo mō. Dicq; aliqd̄ miraculum in fine si videbitur. Ideo magnus vocabitur ⁊c.

¶ In festo Seraphice katherine senensis.

Hanc amaui ⁊ exq̄siui a iuuētute mea: ⁊ quesiui mihi spōsam assumere: ⁊ amator factus sum forme illius. Sap̄. viij. Diuina sapientia illiꝰ sup̄mi excelsi: ⁊ alti imꝑatoris dei quātumq; diligat vl'r oēs creaturas: vt scribitur Sap̄. xi. c. Diligis oīa q̄ sunt: et nihil odisti eorū que fecisti. Qr sunt bona in sui natura Gen̄. iij. Uidit deꝰ cūcta q̄ fecerat ⁊c. ⁊ apl'us. i. Thi. iiij. Bona est oīs natura. Tñ speciali' diligit hominē quē formauit ad sui imaginē et sil'itudinē. Uñ Lac. in. iij. Deꝰ veri p̄ris officio functꝰ est: ip̄e corpus effinxit: ip̄e aīam qua spiramꝰ infudit. illiꝰ est totū q̄cq̄d sumus. Ille. Prīo quo ad corpꝰ: non curuū: sed rectū. Qui. i. Meta. Pronaq; cum spectent aīalia cetera terrā. Os homini sublime dedit. celūq; videre iussit et erectos ad sidera tollere vultꝰ ⁊ Lac. ī li. de opifi. dei ⁊ hoīs ad demetrianū. Cū statuisset deus ex oībus animātibꝰ solum hoīem facere celestē: ⁊ cetera vniuersa terrena: hūc ad celi cōtēplationē rigidū erexit. bipedēq; cōstituit. Ille. Scd̄o quo ad aīam cū suis potentijs. Memoria: intelligētia: voluntate. Qd̄ cōsiderās diuꝰ Ber. super Can. Parū ne tibi videt̄ o hō. Cogita qualē te fecit. Nēpe s̄m corpꝰ: egregiā creaturā: s̄m aīam magis imagine creatoris insignē: rōis ꝑticipem: eterne beatitudīs capacē. Ille. Et lꝫ amauerit oēm creaturā intimo amore: tñ ꝑticulariter amauit spōsam suā katherinā: quā dignatꝰ est ornare altis immēsis: et angelicis p̄uilegijs. Uñ bñ dicitur Hanc amaui ⁊c. In reassumptiōe thematis ⁊ declarato: fiat p̄ctica. Ista est illa: q̄ hūit oēm sciaꝫ. Hec ē q̄ habuit despōsationē celestis spōsi. Hec est q̄ facūdia sua obtinuit a summis pōtificibus quicquid voluit. Hec est q̄ habuit triplicē coronā virginitatis martyrij doctoratꝰ

UVA. BHSC. IyR_237

Quapropter cōsiderāti me maxīa merita līgua heret palato om̄e humanū ingeniū deficit: tñ volo conemur ꝙ de multis pauca perstrīgamus in eius laudē ⁊ ad nostrā consolationem spiritualem. Et hoc faciemus in tribus mysterijs.

¶ Primum dicitur puritatis.

¶ Scd̄m dicitur cōformitatis.

¶ Tertinm dicitur sublimitatis.

Conclusio ē pb̄i in. viij. Et hi. vt etiaz hz Plato in Timeo. ⁊ Tho. i. ij. q. xxv. ar. iij. Qd̄ sil'itudo est cā amoris. Et Sap̄. xiij. Qē aīal diligit sil'e sibi. Exēpli gr̄a d̄ cane ad canē: de catta ad cattam. Et rō hui⁹ dilectiōis est: quia sunt vni⁹ spēi. vñ mutuo se diligūt Et sil'itudo est cā amoris. E cōuerso quidē. Dissimilitudo est cā odij. Qr vt hz pb̄s. ij. de generatiōe. Cōtrariorū ꝯrie sunt cause: vt patet de odio īter canē ⁊ cattā. canē ⁊ lupū Et si diceres. O pater ī domo mea habeo canē ⁊ cattā: q̄ se mutuo diligūt: Rñdeo: ꝙ nō est naturale sed per accidēs. Qr se associauere per assuefactionez. Ad ꝓpositū. Similitudo est cā amoris. Creatura est sil'is suo factori. ꝑ v̄tutes. Gen̄. iij. Faciam⁹ hoīem ⁊c. Et q̄to est melior. purior. ⁊ sanctior. tāto plus a deo diligitur: qr plus ē ei similior. Similitudo est causa amoris. De⁹ est summa puritas ⁊ pulchritudo. In p̄s. Speciosus forma pre filijs hoīn. Can̄. v. Dilectus meus cādidus ⁊ rubicūdus. Cum sit pulcher nō nisi pulchros spūali pulchritudine diligit. Uñ Damasce. Sctūs deus: nō nisi in sanctis habitat. Et p̄s. Domū tuaz dñe decet sanctitudo. De prīo ad vltimū. De⁹ diligit creaturā bonā ⁊ sanctā: ⁊ plus q̄to fuerit pulchrior et sanctior. et melior. Ad propositum nostrum. katherina fuit purissima. Et hoc quidem: triplici puritate.

¶ Primo: puritate baptismali.

¶ Scd̄o: puritate virginali.

¶ Tertio: puritate cordiali.

¶ Primo puritate ⁊c. Et est qñ hō baptizat̄: tunc purgat̄ a pctō originali. Et vt dic̄ Ric. in. iij dist. iij. ar. iiij. q. iiij. Aīa sctīficat̄ in baptismo vl'i sāctificatiōe qñ purgatur a peccato: in q̄ sctīficatiōe gr̄a cōfert̄: sz nō cōfirmat̄ q̄n possit ab illa recedere. Hec aūt sctīficatio dat̄ oībus baptizatis. Qui baptism⁹: vt dicit Tho. in. iiij. di. iiij. ar. i. hz purificare baptizatū ab oī pctō. ⁊ actuali ⁊ mortali ⁊ originali: vt ptz in adultis q̄ cōtrite accedūt. Uñ si iudeus nouiter baptizat⁹ moreret̄: ad celū statim euolaret. katherina senensis hāc habuit puritatē ꝓpter quā fuit adamata a xp̄o spouso. Quia a principio sue natiuitatis se īmunem seruauit ab oī pctō mortali. Qd̄ de oīb⁹ sctīs nr̄is legim⁹. Si tñ in aliq̄ minimo errabat: cū Johannes dicat. Si dixerim⁹ qr pctm̄ nō habem⁹ ⁊c. ita flebat ac se macerabat ac si fuisset mortale. Uñ dicere poterat cū Thobia. Mūdā seruaui aīam meā. Sil'r in. ij. ꝑte legēde sue. c. vi. Qd̄ in cōuersiōe Pauli dū ꝯtēplaret̄ ei⁹ ꝯuersionē: cepit amarissime flere sup̄ vitā suā. Et xp̄s illi appuit di. Noli flere o filia mea

UVA. BHSC. IyR_237

contēplatiua katherina: qꝛ tota es in gr̄a mea. Scd̄m Tho. i. ij. q. xxij. Quibusdā ꝑsonis fuit declarat⁹ status gr̄e sue ī pñti: vt Abrahe. gen̄. xxij. moysi. Exodi. xxxij. Paulo. ij. Corin. xij. Magdalene. Luc. vij. Marie v̄gini. Luc. ij. Johāni bap. Jere. Latroni ex p̄uilegio speciali. Sic etiā spōse katherine senēsi: vt hic ptz. Ecce quō habuit primā puritatē baptismalē. Btūs qui hanc custodit: qꝛ pauci sunt. ¶ Secūdo fuit pura puritate ꝛc. Scd̄m Tho. in quolibet. ix. q. x. Ad veram virginitatē duo cōcurrūt. Unū materiale: aliud formale. Materiale vero est priuatio oīs delectationis. Formale vero est ꝓpositū nūq̄ experiēdi delectatiōes carnales. Et si quis haberet v̄ginitatez quo ad primū: ꝛ nō quo ad s̄m: non ꝓprie diceret̄ v̄go. Nec si talis moreret̄ haberet coronā: siue aureolā: que dat̄ virgiuib⁹ in patria. Uñ puelle que sunt in domo parētū ꝛ cupiūt habere viros: quia tales sunt virgines s̄m corp⁹: ꝛ nō s̄m mētez priuant̄ aureola v̄ginitatis. Que ergo vere est v̄go: coronat̄ ab altissimo. Maxima gr̄a ē ista: que deo summe placet. Prouer. xij. Qui diligit cordis mūdiciā: diliget̄ a dño Et Lactā. in. vi. Nihil em̄ sctā ꝛ singularis illa maiestas: aliud ab homine desiderat q̄ solā innocētiaz. Quam si quis deo obtulerit satis pie religioseq̄ litabit. ꝛ Ambro. li. de v̄gib⁹. Supgredit̄ v̄gitas cōditionē bñane nature. Figura apoca. xiiij. Qd̄ Jobes vidēs cetū v̄gineū de eis mētiōez fecit: q̄ non est de alijs. Hi sunt q̄ cū mulierib⁹ nō sunt coinq̄nati ꝛc. Hāc puritatem habuit btā katherina. De ea legit̄ q̄ cū esset septēnis votū vouit xp̄o v̄ginitat̄. Et vt meli⁹ posset eā cōseruare voluit assumere remediū. scz sctām penitētiā. Qꝛ corp⁹ boīs est: sic equ⁹ bñ past⁹: q̄ recalcitrat. ꝓuer. xxix. Qui delicate nutrit s̄uū suū postea sentiet eū ꝯtumacē. Dū esset iuuenis: cepit abstinere a carnib⁹. greg. Ubi carnes comedunt̄: modica pnīa est. Et vinū lymphatū sumebat: sine oī sapore. Nō īmerito. Qꝛ vt dicit apl̄s. Epb̄. v. Nolite inebriari vino: in quo est luxuria. ꝛ ꝓuer. xxij. Luxuriosa res est vinū. ꝛ Hiero. Uē ter vino estuans facile dispumat in libidinē O iuuenes s̄uate vos a vino. Jn. vij. Politi. Juuenes maxime ab ebrietate custodiri opz. katherina se priuauit in etate. xv. ānoꝝ isto vino totaliter. ꝛ ꝑ. xx. ānos soluz bibebat liquorē de succis herbarū. Pret̄ea erga carnē: īduebat̄ cilicio ꝛ cingebat̄ q̄dā cīgulo ferreo: qd̄ erat sanguine tinctū. Dormiebat sup̄ asseres. Et ꝓ ceruicali habebat q̄dāz lignū. Ad tātū deuenit: q̄ non dormiebat plusq̄ ꝑ horā. Preterea se disciplinabat q̄dāz cathena ferrea trib⁹ vicib⁹ oī nocte: ad modū patris sui dñici. Ex quo factum est: vt corp⁹ ei⁹ macillētū redderet̄. Et in signū hui⁹ cū mortua esset: pellis vmbilici īuēta ē adherere ossib⁹ renū ei⁹. Uide qūo se afflixit ꝓ cōseruatiōe v̄ginitat̄. Magna fuit pnīa marie egyptiace: q̄. xvij. ānos stetit in deſto: cū herbis crudis. Ma

UVA. BHSC. IyR_237

gna pnia marie. Magdalene: que xxx. annos in penitentia fuit. Magna pnia Thaidis meretricis: q̄ alexandrie cōbussit oia sua: t deserti petijt. Magna penitētia Hieronymi: q̄ in deserto fuit plurib⁹ annis. Sed non minor katherine ſeneſi. De hieronymo scribit: q̄ nō gustauit vinū ad reprimendā lūbidinez. De katherina habes q̄. xv. annoz exīs puauit se vino. Et p̄ānos. xx. fuit cū succis herbaz. De Hieronymo dr̄ q̄ induebat ſſacco. Hec aūt cilicio t cingulo ferreo. De Hieronymo dr̄ q̄ dormiebat sup terram nudā. Hec aūt sup asseres. De hieronymo dr̄ q̄ se disciplinabat carbena ferrea: Ego aūt hec idē agebat. De Hieronymo dr. Quotidie lachrymie: quotidie gemit⁹. De katherina dr̄ q̄ semp in meditatione pctōz suoz ctā minima deflebat. Dō totū egit hec sctā p cōseruatione sue virginitatis. Vñ demones in uidētes sue puritati t virginitati: quadā vice intulerūt ei plures molestias: apparentes in diuersis formis bestiaz. Vñ ex hac visione cepit sctā dei viriliter dimicare. Cui xp̄s appuit cū maxo lumine: t effugauit illos spūs immūdos. Dō illa vidēs: tanq̄ alter Antboni⁹ dixit. Ubi eras o bone iesu. Quare pmisisti me tot pcussionib⁹ pturbari. Rñdit xp̄us. Bñ aderā. O katherina i corde te fortificās. Si nō fuisſem tecū: nequaq̄ victoriā habuisſes ptra demones. ¶ Tertia puritas ꝛc. Habet pbūs. ij. pby. Omne agens agit ppter finem. Ad quē finem creatur homo. Certe ad finē vite eterne: vt dicit Magister l. ij. dist. i. Ad istū finē nō possum⁹ puenire: nisi p media. De quib⁹ Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi: serua ꝛc. Ro. ij. pby. Nemo pōt tēdere in finem: nisi p media. Sed nullū medium efficatius: quā puritas cordis quā querit deus. puerb. xxij. Fili pbe mihi cor tuū. Et. xxiij. q. v. c. Si q̄d. De⁹ interrogat cor. nō magni. Jō xp̄us. Mat. v. Beati mūdo corde. qm̄ ipi ꝛc. Qui cupit videre deū: habeat cor mūdū. Ad hoc studuit beata katherina. Cum essi semel diceret Miserere mei deus: t puenisset ad versum illū. Cor mūdum crea in me deus: apparuit sibi dominus: et abstulit ei⁹ cor. In capite triū dieruz: quib⁹ stetit sine corde. dedit ei dñs cor nouū di. Filia mea katherina: dedi tibi cor nouum: vt sis totaliter mūda in conspectu meo. Et claudens locū illū consolidauit. In huius signū: semper remānsit cicatrix quedā. Unde in oīone sua di. Domine cōmendo tibi cor tuum: et non meum. Unde ex hoc ad tantam venit puritatez q̄ nihil cogitabat aliud: nisi xp̄m et matrem eius. Cum quibus sibi apparētibus officium in camera dicebat. Unde paret primum.

Ecūdū dr̄ ꝛc. Spōsa se debet cōformari sponso. Ut katherina fuit xp̄i sponsa

Quesiui inquit mihi sponsaz: ideo fuit ei conformis in tribus.

¶ Primo in primi dilectione.

¶ Scō. in mūdi despectione.

¶ Tertio in stigmatū susceptione.

¶ Primo ꝛc. Tho. xxij. q. xliij. ar. i.

UVA. BHSC. IyR_237

Diuina p̄cepta ad duo reducuntur
¶ Primo ad dei dilectionem.
¶ Scd̄o ad ꝓximum sine dilectiōe: nihil agim⁹ ad vitā eternā. Beata katherina hanc habuit: qꝛ ardebat ꝓximi charitate. Senis fuere duo iuuenes ad mortē sentētiati. Dum sup̄ curruꝫ ducerent̄ vi doloris clamabant deū blasphemabant ⁊ sanctos. Sancta aūt erat in domo: ⁊ videns eos desperatos cepit eis ꝓdicare: ⁊ iram eoꝝ ꝯuertit in dulcedinem: vñ ad mortem libenter iuerunt. Migrātes ad purgatorium eos liberauit. ¶ Preterea in eadeꝫ ciuitate: quidam nicolaus nomine de perusio q̄ morti sentētiatus: qꝛ verbum contra statum dixit. Caue dñium. Exemplum dñi. Cicchi qui dixit in morte ꝙ sui filij nō se intromitterēt de curia: qꝛ dñoꝝ curia est fortune similis. Desperans de vita sua: virgo ip̄m in carcere visitauit ⁊ verbis suis ad mortē deduxit gratanter. ¶ Preterea q̄daꝫ ciuis noīe Andreas q̄ habebat vulnus cancri in stomacho cui null⁹ seruire volebat ꝓpter horrorem vulneris: ip̄a eidē seruiuit. Et dum h̄ret vomitū sumpsit ꝓ potu reliq̄as vulneris. O charitas immensa. Preterea cū ppl's romanus occidere vellet Urbanum papā. vi. ipsa orauit xp̄ꝫ ꝙ hoc nō ꝑmitteret. Et xp̄o rñdente Qd̄ tāta erat neq̄tia illius ppl'i: ꝙ illo scelere ꝑpetrato volebat ip̄m ppl'm submergere. Respōdit illa se velle oēm penā portare: dūmō illd̄ malū auferret: qd̄ ⁊ factū est. Fuit em̄ data in manib⁹ demonū: q̄ eam crudeliter vulnerarunt: quasi mortem suā sinentes. Assimilat̄ paulo Emilio: qui a dijs petijt: fortunam sceuire in domum suam: vt respu. incolumis seruaret̄. Et Codrus athenienſis: q̄ oraculo Apollinis cognouit patriam fore victricem cōtra doriēses si ipse in p̄lio moreret̄ Qui habitu mox mutato in mediū hostiū se iniecit: vbi interfectus est ⁊ patria victrix extitit. ¶ Scd̄o cōformis fuit xp̄o ⁊c. Xp̄s iesus semp̄ mundum despexit qui ꝑ Johannē dicit primo. Johā. v. Nolite diligere mundum neq̄ ⁊c. Et Augu. ad heremitas. Scriptum est fratres charissimi ꝙ mundum nō diligam⁹ quia qui voluerit mundum diligere inimicus dei constituet̄. Ille. Ex hoc matrem pauperem elegit patrem Joseph carpentarium. xij. piscatores. Katherina senensis fuit xp̄o cōformis: qꝛ munduꝫ despexit Cū em̄ esset annoꝝ. xij. cogitatātes parētes eā nuptui dare miserūt eā ad sororē suā nuptā vt eā hortaret̄ ad politias ⁊ mundi delitias. Sic p̄r ⁊ mater ad h̄ p̄tendebāt. Uñ offerūt ei ornamētum capitis iocale torques. Rñdit virgo. Xp̄s meus portauit in capite coronā de spinis Uñ nō decet sub capite spinoso mēbrū fieri delicatū. ¶ Scd̄ꝫ ornamētum annulos ⁊ cyrothecas. Respōdit virgo. Xp̄us meus habuit clauos. ¶ Tertiū ornamētū pedū caligas pulchre increpide. Rñdit virgo. Xp̄s meus habuit clauos ī pedibus. ¶ Quartū ornamētū fuit vestis cum cauda cū alijs indumētis Rñdt v̄go. Xp̄s me⁹ fuit indut⁹ alba veste in derisuꝫ. ¶ Quintū orna

UVA. BHSC. IyR_237

mentū est in pectoris: anuli decori cū adamāte: Rñdit ꝟgo. Xp̄s meꝰ habuit latus ꝑforatū. Et ego misera talia deferam. Uidētes aūt hec parētes ī despectū dederūt ei vilia officia ad faciēdū. s. coq̄nā. Uoluit aūt in hoc humiliari vt exaltaret: qꝛ vt dicit Lactā. i. vi. c. v. Quisq̄s vitā aīe noluerit vitā corp̄is contēnat necesse est. Et Eccl'. iij. Quāto maior es: humilia te in oībus. Posuit aūt se in orōne in qua rapta est ⁊ vidit oēs p̄res ordinis cū habitibus suis. Querētes aūt q̄lē vellet habitū recipe: oculos suos fixit ad habitū p̄dicatoꝝ. s. p̄rem Dñicum se contulit: qꝛ est religio sancta realis nō fantastica: nō duplex. Unde dicit ordo: malleus hereticorū: ortus deliciarum. De quo ordine dixit Alexāder quartꝰ papa. Hi sunt viri ꝓbati in lege dñi: fratres ordinis diui Dñici: efficaces quidem in opere atq̄ potentes in p̄dicatione Qui vbiq̄ ꝑ mundū ipsorum ora intonant velut tube. Et in omnem terrā exiuit sonus p̄dicatiōis eorū: ⁊ vsq̄ ad fines orbis terre sua salutifera verba sonant. Ille. Euigilās autē ipsum cū summa deuotione suscepit. Qui dicit ordo tertij habitus sancti Dñici: qꝛ est altercatio minoꝝ cōtra nos de isto tertio habitu: ideo audiant. Btūs dñicꝰ fecit scholares de militia iesu xp̄i: sic nūcupati q̄ dicunt sic adhuc rome in memoriā illius schole. Eliminatis aūt hereticis ꝑ ipm̄ sanctū Dñici: ꝫ ꝑ italiam ⁊ totā xp̄ianitatem: illud nomē de militia fuit mutatū in nomen de penitētia scti dñici q̄ dicuntur tertij ordinis. Qui tertius ordo fuit solēniter approbatꝰ ꝑ pontifices: inter quos ꝑ Johannē. iij. Per Bonifaciū. ix. ꝑ Innocentiū. vij. q̄ plura priuilegia eis cōcessit. Unde nec plus nec minus hꝫ tertiꝰ ordo minoꝝ sicut iste. ¶ Tertio fuit ꝯformis ⁊c. Quattuor legimꝰ habuisse stigmata: sꝫ diuersimode. Primus fuit Paulꝰ q̄ de seip̄o dicit Gal'. vi. Ego stigmata dñi ibu: ī corp̄e meo porto: nō corp̄aliter. s. signa passionum iu manibus ⁊ pedibꝰ: sꝫ dicuntur stigmata. i. passiones ⁊ tribulationes quas apl's habuit p̄ceteris apl'is: vt ipse alibi dicit. Crucifixꝰ sum. Scd̄s fuit beata Margareta de vngaria regina que realiter habuit. Tertius fuit Frāciscus: sꝫ modo ꝑticulari quo nullus aliꝰ habuit in monte auerni. Cui xp̄s in modo seraphin apparuit: ⁊ impressit manibꝰ ⁊ pedibꝰ: ⁊ lateri signa sue passionis. O dignitas. Quartꝰ fuit katherina in sancta christina de pisis: que die dñica cōicatura ante altare existēs: cum diceret sacerdos. Dñe nō sum digna vt intres ⁊c. Rñdit xp̄s vocal'r. Et ego sum dignꝰ o katherina. Eleuata est in extasi pꝰ cōionē ⁊ petijt a xp̄o experiri doloris ipsius xp̄i: q̄s habuit ī cruce nō ꝯtenta mori donec habuisset hanc gr̄am. Uidit iesum in forma crucifixi sibi apparentē sup̄ se radios sāguineos emittentē ex quinq̄ cicatricibus sui corp̄is videntibꝰ pluribus vtriusq̄ sexus. Ipsa aūt petiuit ne apparerēt visibiles illi radij in suo corp̄e: ⁊ mutati sunt ī radijs solaribus. Ex ex hoc quasi mortua

UVA. BHSC. IyR_237

remāsit. Reuersa ad se narrauit patri spūali ꝑ ordinem rem. O fatuitas quorūdam. O dementia q̄ gruniunt contra sanctam dei predicāt predicatores antichristi. O sine ratione. O inuidi. O peruersi applica ad libitum.

Tertium dicit̄ ꝛc. Sublimauit eā xp̄s sponsus in tribus priuilegijs.

¶ Primo in fidei despōsatione.

¶ Scd̄o in miraculoꝝ coruscatiōe.

¶ Tertio in glorie coronatione.

¶ Prīo ꝛc. Magnū p̄uilegiuz est eē spōsam reg̃ francie: neapoli: vngarie: sz magn⁹ iesu xp̄i. vt fuit katherina semel in camera existēs virgo sctissima: apparuit ei xp̄s cū matre sua: ꝛ cū his Jobā. euā. paul⁹ apl̄s Dauid cū arpa in manib⁹: ꝛ beatus dn̄icus. Uirgo maria porrexit manum katherine filio suo. Et xp̄s eā despōsauit anulo suo: de quo Osee v.c. Desponsabo te mihi in fide: O p̄uilegium magnū: nō est cōcessum b̄ nisi huic virgini ꝛ katherine martyri. Ecce de p̄mo priuilegio. ¶ Secundū est ꝛc. Claruit miraculis tripliciter. Primo in vita: qꝛ duz esset rome cū. xxx. ꝑsonis in ꝯuentu nec esset panis ꝓ prādio: publice multiplicauit panē in mēsa in abūdantia. Preterea alia vice: mlt̄iplicauit vinū dn̄ nō eēt in vegete. Scd̄o in morte: qꝛ plurimos infirmos sanauit: varijs lāguorib⁹ detētos cecos illuminās ꝛc. ¶ Tertio post mortez qꝛ nō cessat implorare ꝓ nobis auxilia. Exēplum de byreto suo: quō dux Galeā maria fuit sanatus a febre ꝯtinua qui in palatio suo pictā habet cum stigmatibus suis. ¶ Tertiū dicit̄ ꝛc. Anno dn̄i. ccclxvij. ciuitas florētina ꝯ pontificē circa. lx. ciuitates detinebat ꝛ īnumera castra Quāobrē Grego. papa. xi. excōicauit eos. vn̄ coacti sunt implorare katherinā ꝓ ambassiatrice quā miserunt Auinionū ad Greg. xi. q̄ tūc papa erat. Papa aūt cōmisit cām katherine. Que reuersa est florentiā ꝛ exhortationē maximam fecit ppl'o sup pacē. Interim res aliq̄tum dilata est. Et Greg. xi. moriēs successit sibi Urban⁹. v. Sub quo ꝑ sanctā dei facta est pax. Dum aūt virgo senas esset reuersa: vocata ē ꝑ eundē Urbanū romā. Que veniens fuit rogata vt s̄monē haberet corā papa ꝛ cardinalib⁹ sup scisma qd̄ erat inter eos: qd̄ ꝛ fecit: et eos ad pacez reduxit. Sz queris quare p̄dicauit cū paul⁹ inhibeat mulieribus p̄dicare. i. Coꝝ. xiiij. Mul'ies in ecclesijs taceāt. Et. i. Thimo. ij. Docere mulieri nō ꝑmitto. Rn̄deo ꝙ est verꝝ: sz tn̄ cū q̄busdā dispensatuz est vt p̄dicarēt ꝓpter maximas v̄tutes in eis existētes: vt Magdalene q̄ marsiliaz ꝯuertit katherine martyri q̄ q̄nq̄ginta oratores ꝯuertit: cecilie q̄ cōuertit Ualeriū Theodore q̄ ꝯuertit Sisinniū: vt sic v̄ificaret̄ v̄bū apl'i. i. Coꝝ. vij. Sctīficatus est vir infidelis ꝑ mulierē fidelem: inter quas sctās mulieres: p̄cipue katherine senēsi. Dū esset rome: ꝯsumato vite sue cursu collect̄ filijs ꝛ filiab⁹ suis: nunciauit eis vltimum cursum vite sue: dando eis q̄ttuor regulas. ¶ Prima fuit ad timorem vt dei timorē in se haberēt.

UVA. BHSC. IyR_237

De quo ps. Initium sapiētie ꝛc. Et Tho in ꝓhemio sup Job. Nihil est ꝙ tam reuocet hoīes a malis ꝛ inducat ad bonū sicut dei timor ꝛ amor. Unde tot mala: qꝛ non est timor. ¶ Scda regula: ne ponerent spem in diuitijs: sed in deo. ps. In te dñe speraui. ¶ Tertia vt cauerēt a iudicio temerario. Mat. vij. Nolite iudicare: ꝛ nō iudicabimini. Uideas o socie librū ꝓprie cōscientie: ¶ Quarta ꝙ ꝑseuerarent in bonis vsq; in finem: qꝛ vt inquit Ber. Sola ꝑseuerantia coronat. His auditis ab eis: ꝛ dictis beato fine quieuit. Post mortē autē apparuit cuidam mulieri romane cū trib⁹ coronis in capite. Una de argento erat alia d̄ auro: alia de lapidibus p̄ciosis. Prima de argēto q̄ datur virginibus: que rara est. Aug. de agone xp̄iano. Inter oīa xp̄ianoꝝ certamina: duriora sunt p̄lia castitatis: vbi ꝯtinua pugna ꝛ rara victoria. Secūda de auro q̄ dat̄ martyrib⁹. deq̄ ps. Corona aurea sup ꝛc. Tertia de lapidib⁹ p̄ciosis q̄ datur doctorib⁹ ꝛ p̄dicatoribus. His coronata fuit katherina de senes: o felix mulier. Mater xp̄i ostēdit pectus ꝛ vbera filius latus ꝛ vulnera: ꝛ Katherina btā sua sacra stigmata: q̄bus eā inuocantib⁹ p̄stat sua beneficia.

¶ In festo sancti michaelis.

Videte ne contēnatis vnum ex his pusillis. Mat. xv. Int̄ oēs miras ꝛ stupēdas opationes: q̄s de⁹ opatur in p̄nti mundo excellētissima vocari pōt sua clemētia ꝑ quā miserrim⁹ nephādus ꝓphan⁹. ꝛ scelestis peccator de iniusto efficit̄ iustus: de lupo rapace ꝛ leone feroci efficit̄ bon⁹ seru⁹ iesu xp̄i. Ber. sup Cañ. Dñe dñs noster q̄ admirabile est nomē tuum in vniuersa terra Quid est hō: qꝛ innotuisti ei: aut filius hoīs: qꝛ reputas eum. Deniq; mittis ei vnigenitū tuū: īmittis spiritū tuū ꝓmittis vultū tuū: ꝛ ne q̄d vacetī celestib⁹ ab ope sollicitudīs tue illos etiam beatos spūs ꝓpter nos mittis in ministeriū nr̄m. Ille Uulgarizate. O benigne ꝛ dulcis ꝛ clemens dñs inq̄t Ber. q̄tum est īmensus ꝛ ardens amor quez geris hoī ingrato ꝛ incognoscē ꝙ nō cessas indefesse illi cōicare admirāda beneficia: vt videat̄ ꝙ nihil alid̄ cures: nisi illū sublimare. Illi namq; misisti filiū tuū: de quo Jo. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū ꝛc. Mittis ꝯtinue spm̄ sanctū: de quo. Jo. xvi. Mittā spm̄ ad vos. Promisisti etiā videndū vultū tuū. Exo. xxxiij. Ostendā tibi omne bonū. Quarto nō sufficit ꝙ illū creasti elegantē q̄tuz ad corp⁹: sz etiā donasti ei aīaz rōnalez cū libero arbitrio qd̄ nulli alij inferiori creature voluisti ꝯcedere ꝛ in auxiliū illi⁹ dedisti angelū bonū q̄ de illa sollicitā curā haberet. Uñ ps. Angelis suis de⁹ mādauit ꝛc. Qd̄ Bern̄. declarat di. Magna est dilectio caritatis: q̄s q̄bus. de quo ꝛ q̄d mādauit. Siq̄dē deus mādauit. Et angelis suis mādauit Et de hoīe mandauit. Et vt custodiāt te in oībus vijs tuis mādauit

UVA. BHSC. IyR_237

Quādā reuerētiā dz: tibi hoc ꝟbuz inferre: afferre deuotionē: offerre fiduciam. In quouis diuersorio: in quouis loco reuerētiā exhibe āgelo tuo: ne audeas illo pñte qđ me pñte non auderes. Ille. Uidete ne ꝛc. In quibus ꝟbis de laudib⁹ angelorum erit hodie sermo. De q̄b⁹ tria videnda sunt.

¶ Primū đr necessitatis.

¶ Scđm đr nobilitatis.

¶ Tertiū đr localitatis.

Primū đr ꝛc. Utrū fuit necessaria hoī in pñti: angelica custodia. Arguit̄ pro vna opinione ꝙ non. Et rō. Illi non est necessaria custodia siue auxiliū alteri⁹ q̄ ꝑ se pōt. Sed homo est liberi arbitrij: ꝑ qđ eligere pōt bonū ꝛ maluz. Eccl. xv. Añ hoiem bonū ꝛ malū: vita ꝛ mors. mors: qđ ei placuerit dabit̄ ei: igit̄ ꝛc. ¶ Alia opinio dicit ꝙ sic: qꝛ īter ꝑicula morat̄. Apoc. xij. Ue terre ꝛ mari: qꝛ descēdit diabol⁹ cuz ptāte magna. Rñdeo ſm Tho. ꝛ omnes doc. Qđ homini viatori fuit necessaria oīno custodia. Que ꝯcl'o ꝓbatur triplici medio. Rōne. Auctoritate exemplis. ¶ Primo ratione. Una maxima est Tho. i. ꝑ. q. cxiij. ar. iij. ꝙ illa creatura indiget custodia: adiutorio atq; subsidio: cui imminet ꝑiculū aīe vlteri⁹. Sz ī statu vite hui⁹ seculi: hō ē ꝯstitut⁹ q̄si in via quadā in qua tēdere dz ad paradisum. In qua via plurima īminent ꝑicula. Et ideo sicut hoībus ꝑ viam nō tutā ambulātib⁹ dātur custodes: ita cuilibet hoī q̄diu est viator custos deputat̄: qui đr āgelus q̄ eū adiuuet: igit̄ ꝛc. Que sunt illa ꝑicula oñdit dauid. In via hac qua ambulabā: abscōderūt suꝑbi i. demones laqueū mihi. ꝛ ps. lv. Multi bellantes aduersuz me. Et Ber. suꝑ Cañ. Castrū aīe tue ī terra inimicoꝝ sitū est: ꝛ vndiq; oppugnat̄: sz a q̄bus: Rñdeo ꝙ a tribus hostib⁹. De q̄bus Ber. Mūd⁹ caro demonia. Primo a mūdo. Jo. xvi. In mūdo pressurā habebit̄. Scđo a carne. Gal. v. Caro ꝯcupiscit aduersus spm̄. Et Aug. Inter omnia xp̄ianoruz certamina duriora sunt prelia castitat̄ vbi cōtinua pugna ꝛ rara victoria. Tertio a demone q̄ rōnem seducit: voluntatez abijcit ꝟtutē oꝑatiuā opprimit. Qđ bene couq̄rit̄ gubernator eccl'ie Petrus i. Pet. v. Fratres sobrij estote ꝛ vigilate: quia aduersari⁹ vester dyabolus ꝛc. Et in tātis ꝑiculis est hō positus. Qđ vt dicit Boñ. i. iiij. di. xxv. ar. ij. Impossibile est hoīez eē sine veniali: excepto xp̄o ꝛ ei⁹ mr̄e. In tātis ergo ꝑiculis indiget custodia angeloꝝ bonoꝝ q̄ ip̄z adiuuēt. De q̄bus p̄s. Angelis suis de⁹ mandauit de te: vt custodiāt te in oīb⁹ vijs tuis. O benignitas dei q̄ nos in oībus vijs nostris defendit. ſm Dominicū Tolosanum. Triplex est via hominis. Prima qua mūdum ingreditur. Secūda q̄ in mundum ꝓgredit̄. Tertia de q̄ mūdo egreditur per mortem. Prima qua nascitur. In hac defendit. Et nisi eēt angel⁹ noster defensor nos destruerent demones. Ber. Si bonus spiritus se elōgaret: malorū impetus quis sustineret. Quando creatura

UVA. BHSC. IyR_237

nascit a demone suffocaret: ne baptismū bret. Sed deus omps cito angelū vocat qñ mulier dz parere filiū vel filiā di. Uides hāc mulierē Tali hora pariet filium vel filiam tibi eam cōmendo cōtra demonē. Rñdet angelus. O mi dñe: mihi reputo ad magnā dignitatez ꝙ creaturā tuā ad tuā imaginē factam: ⁊ sanguine redēptā mihi sit cōmissa Unde nata nunq̄ deserit eaz q̄usq̄ est in paradiso: aut in inferno: aut purgatorio. Uñ Hiero. sup Mat. Magna dignitas aīarū est: vt vna queq̄ habeat ab ortu natiuitatis sue āgelū delegatū. Uere dignitas qr pastor mlt̄ ouib⁹ dat vnū pastorē ad custodiēdū: ⁊ nō cuilibet. Sz deus cuilibet psone dat vnū angelum. O sublimitas aīe. Sz dubiuz querit quo tēpe dat iste angel⁹: an in vtero: an extra vterū. Rñdeo: ꝙ cū duplex sit natiuitas sm Cano. de conse. dist. iiij. Firmissime tene. In vtero. Ex vtero. Quidā voluerunt dicere: ꝙ dat in pma in vtero Que opinio fuit bona. in. ij. di. xi. i declaratione lre. Sed cōis opinio est: ꝙ natis immediate. Qd tenet magister in. ij. dist. xi. c. i. qd incipit Illud quoq̄ sciēdum. Sed q̄re nō dat in vtero ad custodiam. Rñdet Tho. i. pt. q. iij. ar. vi. Qd cū tales sint adhuc aliq̄d mris: custodiunt ab angelo mris. Sicut fructus arboris in arbore existēs: est aliquid arboris. Qui custodit arborē: ptz ꝙ etiā fructus habet in custodiaz. Uñ ille angel⁹ q̄ mrem custodit: custodit ⁊ filiū. ¶ Scda via est qua in mūdo pgredit: dū vsuz rōnis bz in qua peccare potest: in hac ipm custodit. Qd facit sm Tho. in. ij. sen. dist. xi. ar. iij. ipm psuando a malo culpe ⁊ a malo pene. Primo culpe nō cogēdo: sed psuadēdo vt peccata sinat: aut nō faciat. Dicit pctōri Ne retineas adulterā o libidinose nec vsuram. O vsurarie: nec odiū. O odiose. Et sicut demon psuadet ⁊ incitat ad maluz: ita angelus ad bonum. Figura de Balaam Num. xxij. c. Cui angelus euaginato gladio occurrit: reduxit eū ne populo malediceret apparens ei in via. ¶ Scd o psuat a malo pene: quia cuz quis mortalr peccat: meretur statim vt demones possint sibi frāgere collum: ⁊ ducere ad infernuz. Sed angeli boni arcent ipsos: ne possint exercere suā maliciā in peccatorib⁹ quō vellēt scirēt ⁊ possent O bona custodia. Figura. iij. Reg. xix. De helya ambulāte p desertuz tēdēs ad mōtē oreb: dormiuit sub vmbra. Cui cito angel⁹ occurrit dicēs. Surge: quia grādis tibi restat via. Moralr. Helyas est pctōr q̄ dormit in peccat: nec cogitat pctā ppria: offensam dei futurā penaz. sed semp in voluptatibus pompis delitijs. De q̄bus Job. xxiij. Tenēt tympanū ⁊ cytharā ⁊ gaudent ad sonitū organi: in pūcto aūt ad īferna descendūt. Facecia illi⁹ cardinalis: q̄ exñs in domo magnifici laurentij in conuiuio posit⁹ vbi erant pulcre iuuenes: dixit. Uellē habere hic meū paradisuz. Preterea de cardinali Januēsi Janue: cum fratres nostri accessissent pro ele mosina petenda. Illa accepta fratres

UVA. BHSC. IyR_237

egere sibi gr̃as dicentes. Deus det vobis ⁊ ip̃e paradisum. Respōdit Tardi⁹ quo poterit Sz huic pctōri sic dormiēti occurrit angelus ip̃m excitās di. Surge o infelix ab vsur̃ a malis: a pctis: ne magis differ: quia senex: qr ꝓpe mortem. Unde quidā. Jam senescis ⁊ barba canescit: nec cōterreris. O aīa dānata ne vnq̃ tardes ad vltimū byatuz. Nā multos decepit bñ faciem⁹. Et Petrar. vi. diuinitat̃. Felix q̃ semitā reppit huius nostri montuosi ⁊ rapidi torrent̃ q̃ est vita nr̃a mult̃ adeo grata infelix mortaliū gētiuz cecitas in talib⁹ reb⁹ spez ꝯstituēs q̃s leue tp̃s tā rapacitatis aufert. Ecce quō angelus ⁊c. ¶ Tertia via est q̃ de mūdo egredit̃. s. ꝑ mortez. qr in morte mētiunt̃: nitunt̃ demones rape aīam: sed ipsi eos fugant atq̃ adiuuāt. O dulcis consolatio mortui. Ab oībus derelinq̃t̃ amicis: sed solus angelus assistit: atq̃ animā associat. Unde Exod. xxiij. Mittā angelū meū q̃ p̃cedat ⁊ custodiat te in via ⁊ introducat te in locū quē p̃paraui. Ille. Exempluz illi⁹ monachi q̃ ipugnabat̃ a fornicatione. O bellū grāde. Aug⁹. Int̃ oīa xp̃ianoꝝ certamina ⁊c. Sic tēptatus reliq̃t heremū: ⁊ in vicum egypti perrexit. Et vidēs filiā pulcram cuiusdā sacerdot̃ paganorū eam adamauit: ⁊ dixit patri eius. Da mihi eam in vxorē. Ille rñdit. Non possum nisi prius deū meum interrogauero. Et abiēs ad demonē quē colebat: dixit ei. Monach⁹ quidam venit volēs accipe filiam meā. Demon rñdit. Da ei si negat deum suū: ⁊ baptismū: ⁊ ꝓpositū monachi. Ip̃m interroga. Ueniēs sacerdos dixit ei. Nega deū tuum. ⁊ baptismū: ⁊ ꝓpositū monachi: et dabo tibi filiam meā. Ille autem consensit. Pergens autē sacerdos: ad demonez dixit se tria illa facturum. Cui demō clamare cepit. Noli eam dare: quia q̃uis renūciauerit istis trib⁹: tñ deus suus est ita bonus q̃ ip̃am nō deseruit: sed adiuuat eā: ⁊ ab ea nō recessit. O bonitas diuina. Fiat practica. Pctōr cēties immo millies deū blasphemat. Dat ei ficus ad oculos: tamē pctōrem nō dereliq̃t. Ad ꝓpositū. Sacerdos dixit. Non possum tibi illam dare: qr de⁹ a te non recessit sz adhuc adiuuat. Frater autē audiēs ingemuit: ⁊ pnīaz egit de peccato manēs in pnīa plurimarū ebdomadarū. Ecce o aīa cara quomodo deus ꝑ angelū suum pctōrē non derelinquit.

Secūdū d̃r ⁊c. Duplicē naturam creauit ille opifex ver⁹ deus. Sed inq̃rendū est: quā naturā nobiliorē ꝯstituit: an angelicā an humanā. Ad hoc Tho. i. p. q. cviij. Magr̃ in. ij. di. ij. Bona. in. ij. di. xi. Qd̃ de hoīe ⁊ angelo possum⁹ loqui dupl'r: vt sic videri possit eoꝝ dignitas. Aut q̃ad ꝯditionē nature: aut quoad efficaciā gr̃e. Quoad p̃mū: angel⁹ p̃cellit hoīem in quattuor.

¶ Primo in creationis dignitate.
¶ Scd̃o in vite puritate.
¶ Tertio in seruitij facilitate.
¶ Quarto in p̃mij citiori ꝑceptōe.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primo in ꝛc. Sunt enī creati dignius ꝙ boies rōne loci: q; in celo empyreo: vt dicit magr in. ij. di. ij. Homo ño de limo terre in terra: q̄ nīl est vilius inter oīa elemēta. Ili in monte gīe. boies in valle miserie. Illi ante boiem in die letitie s. oñica die sunt creati: homies ño post angelos in die trīsticie. s. feria sexta. Illi imortales: imateriales: ipassibiles. boies ño materiales: mortales passibiles. Unde pbs in xij. Metha. appellat eos substantias separatas: q; immateriales. ps. Qui facis angelos tuos spūs. Uñ xps quantū ad hoc fuit mior. Minuisti eñ paulo ꝛc. ¶ Scō in vita ꝛc. Angeli enī q̄ in celo pstiterūt: nūq̄ aliq̄ō veniale cōmiserūt: t in oībus dei voluntatē pficiunt. homies añt ad min' veniaľ peccāt. Eccl's. vij. Non est hō q̄ non peccet Prouer. xx. Quis pōt dicere mundum est cor meū: t pur' sum a pctō In auť. de monachis. §. Triennij. Natura humana labiť ad delicta. t. xij. q. i. Omnis etas ad malum prona est ab adolescentia sua. t. prouer. xxiiij. Septies in die cadit iustus. ¶ Tertio in fuitij ꝛc. Angelus est spūs: nō aggrauať p corpus vt hō. Homo enī in fuiēdo deo plus laborat vna die q̄ oēs āgeli ab initio mūdi. Eū quāť laboriḃ' miser homo t fatigationiḃ' opz pueniat ad paradīsum: q̄libet ex nobis experiť quotidie: ñā labor ē ieiunare: vigilare: orare: abstinētias facere. Quor omniū angelus est imunis ab his. Unde pt̄z quō p̄cellunt nos in his. ¶ Quarto in premij ctione. Angeli enī percipiunt premiuz suum citius ꝙ homo. Quia in prima die fue. cōuersionis ad deū suū premiū essentiale acceperunt. Hō ño celeste premiū post mortē suaz accipit a deo. Sunt beati iam per tot annos: homo añt tardius beatificatur. Ideo Aug. ri. de ciui. dei. Cetera oīa que condidit deus nature dignitate p̄cellit. Et Gregor' In angelo similitudo diuine imaginis insinuať exp̄ssa. Unde pz de ipsis: quō nobīles sunt. aut loquimur quoad efficaciam gratie. tūc dico ꝙ natura humana p̄cellit angelicam. vt ponit Tho. in. ir. distinctiōne. Qō probat triplici ratione in presenti.

¶ Primo rōne vnionis.

¶ Scō rōne reparationis.

¶ Tertio rōne acquisitionis.

¶ Primo rōne ꝛc. Qr naturā m̄am vniuit cū sua: t naturam angelicā reliq̄t. Heb. ij. Nusq̄ angelos app̄bendit: sed semē Abrae. Unde pt̄z maior fraternitas inter christum t hoīem: q̄ inter xp̄m et angelus. Et in signum huius xps nominat homines fratres suos. Uñ ps. Narrabo nomen tuum fratribus meis. t Jo. xx. dixit xps magdalene. Uade ad fratres meos: t dic eis. Ascēdo ad patrem meum t patrē vestrū. Nunq̄ in scripturis inuenič q̄ xps angelos nominarit fratres. Hanc dignitatez nouerat bene angelus qui ante hanc vnionez incarnationis permittebat se adorari quod post prohibuerunt. Apocalypsis xix. c. Uide ne feceris: quia conseruus tuus sum: t fratrum tuorum.

UVA. BHSC. IyR_237

Et ideo circa hāc vnionē ⁊ incarnationis mysteriū administrauerunt ipsi angeli mirabilr. Primo ad cōceptionē nūcius fuit angel⁹. Lu.i. Ecce cōcipies. Scdo ad natiuitatē Lu.ij. Annūcio vobis gaudiuz magnū. Tertio ad passionez. Lu.xxij. Apparuit angel⁹ ꝯfortās eū. Quarto ad resurrectionem. Marci.xvi. Angel⁹ dñi descēdit de celo: ⁊ dixit mulierib⁹: scio ꝙ ⁊c. Quīto ad ascēsionē. Act.ij. Ecce duo viri astiterūt iuxta illos in vestib⁹ albis. s. angeli. Ideo dicit Leo papa. Et habet de cōse.di.i. Duo hymni in nouo testamento ꝑ angelos fuerūt decātati. Primus. Alla. Scdus Gloria in excelsis deo. Et rō: qꝛ ordīes angelorum facti sunt ruinosi ꝑ eoꝝ supbiam. Unde vidētes deū hoīem natum: cecinerūt Glia in excesis deo. Uidētes ꝑ resurrectionem aīas liberatas: cecinerunt Alleluya. Qd fecerunt ꝓpter eoꝝ vtilitatē que in hoc cōsistebat ꝙ eorū ruina ex hominib⁹ debebat restaurari: qꝛ homines saluādi intrabunt in locum cadentiū angeloꝝ. Aug. Uñ angeli ceciderunt illuc venturi sunt hoīes ¶ Scdo rōne repationis: qꝛ homo peccauit mortaliter: angelus similiter: sz tñ homo reparat ꝑ xpi sanguinem. De quo aplus.i. Coꝝ.vi. Empti estis p̄cio magno. Sz quō o paule: auro: argēto. Non: sz p̄cioso sanguine. Apoca.i. Lauit nos a pctis nostris in sanguine suo. O p̄uileginm mirabile. Angel⁹ aūt nō est reparat⁹. O amor dei ad hoīem Ideo Grego. O mira circa nos tue pietatis dignatio. Cāta. Ex hoc cōclusio hec extrahitur: ꝙ quotiens peccat homo: totiens diuina bonitas est parata ip̄m suscipere: si reuertatur: quam dignitatē nō habz angelus. Unde addit Albert. ꝙ et angeli gaudent de nostra cōuersione. Primo qꝛ vident tam gloriosuz fructuz sue custodie. Scdo gaudēt quando vident ex pctōribus conuersis suum adimpleri numerum Tertio gaudent qñ vident in laudando deum: tale se habere consortium. Olim quidem laudabat deum natura angelica: sed nunc addita est natura humana: ⁊ iō modo veraciter dici pōt illd Job.xxxviij. Cum me laudarēt astra matutina hoc pertinet ad laudem angeloꝝ. Et iubilarent oēs filij dei: hoc ꝑtinet ad laudem hoīm. ¶ Tertio rōne ⁊c. Tho.ij.di.ix. Homo pōt acq̄rere ⁊ mereri amplius ⁊ copiosius p̄miū ꝙ angelus triplici rōne. Et rōne difficultatis q̄ est in hoīe ⁊ nō in angelo. Angel⁹ vnico actu ꝯsecutus est p̄miū suum: hō aūt reiterat actus suos ꝑ ieiuniuz: ꝑ vigilias ⁊ hmōi. Et rōne longiturnitatis q̄ ē in hoīe q̄ diuti⁹ morat in penitētijs ꝙ nō angel⁹. Et rōne meriti passionis xpi q̄ opatur infinite ꝓ hoīe ꝙ nō facit ꝓ āgelo q̄ ꝓ illo nō est mortu⁹ nō crucifixus: nō derisus. O dignitas humana. Ecce quō ⁊c. In q̄bus verbis due sunt vidende difficultates. Prima q̄tus sit numer⁹ angeloꝝ. Utrum possit sciri. Ad h̄ sunt due opiniones. Una Thom̄.i. par.q.l.ar.iij. ⁊ ī.iij.di.ij. ar.iij. Et Dio.in.iiij.cele. hierar. Quod angeli sunt in maxima multitudine

UVA. BHSC. IyR_237

oēm materialē multitudinē excedē tes. ⁊ Job. xxv. Nunquid est numerus militū eius. Uñ nō pōt sciri cū sit numerus infinit⁹ Et vt dicit Damas. in. ij. di. iij. c. iiij. Angeli nō solum dant oībus hoībus: sz oībus creaturis in sua spē: oībus equis i sua spē ⁊c. Qui sunt plus boni: an mali. Rñdeo ꝙ boni vt dicit Tho. i. par. q. lxiij. ar. ix. ¶ Scda opinio est Alber. in. ij. li. cōpendij Theo. c. de casu locali angelorꝝ: qd chori angelorum diuidunt in. ix. choros: ⁊ quilibet chorus diuidit in. vi. M. lxvi. legiones angelorꝝ ſm Albert. legio facit angelos. ccccc. Unde i summa. vi. M. lxvi. legiōes faciūt trecēties nonies cētena milliuz nō gentesies nonagintasepties mille. xxx. M. xcvi. ¶ Secūda difficultas Utrum angelus differat spē. Una opinio scoti ꝙ nō. Alia Tho. i. par. q. l. ꝙ sic que verior tenet. Unus p̄cedit alium in decuplo pulchritudine. O nobilitas angeli. Unde patet secundum.

Tertium dicit ⁊c. In quo loco collocant aīe nostre. Respōdet Tho. in. ij. di. ix. ar. viij. in cor. q. ⁊ Greg. in home. d angelorꝝ distinctione. Magister in. ij. di. ix. Bona. ibidē ꝙ hoīes assumūtur ad ordines angeloruz. Et scdm ꝙ plus vel min⁹ hñt in merito sup̄ vel infra cum angelis collocabunt qꝛ p̄mia correspondēt meritis. Nā infirmi in meritis erunt cū infimis in celo. Mediocres cū medijs: sup̄mi cum supremis ordinantur. In p̄mo ordine angelorum ponuntur virgines corpore ⁊ mente: qꝛ angelis est cognata v̄ginitas: vt Lucia. Agnes ⁊c. de q̄bus Math. v. Beati mundo corde: qm̄ ⁊c. In. ij. ordine archangelorꝝ ponunt penitentes: q̄ cum maximis lachrymis fleuere sua pctā. de q̄bus Mat. v. Beati q̄ lugent: qm̄ ⁊c. Asculanus. Nil prosunt lachryme sine aīe ꝯsensu oculorū tristie dolor interi⁹ correspondeat. Juste em̄ tales lachryme sūt satisfactorie. ¶ In tertio ordīe thronorum ponunt misericordes que ꝓximo fuerūt pij: de q̄bus Mat. v. Beati misericordes: qm̄ ⁊c. O auare aperi manum: qꝛ hi sunt q̄ te debent ꝑducere ad paradisum. ¶ In iiij. ordine dñationū ponunt patiētes in tribulatōib⁹. de q̄bus Mat. v. Beati qui ꝑsecutionē patiunt ꝓpter iusticiā. Ro. xij. In tribulatione patiētes. In. v. ordine potestatum ponunt cōtemplatiui ⁊ boni religiosi q̄ regulam ⁊ maiorꝝ suorū iustituta seruauerūt. In. vi. ordine p̄ncipatū ponunt p̄lati ⁊ ꝑsone ecclesiastice: iudices ⁊ officiales q̄ iusticiā fecerūt. De q̄bus p̄s. Juste iudicate filij hoīm: ⁊ nō per munera: Quia. xi. q. iij. paup. Munera peruertunt iudicia. In. vij. ordine virtutum ponunt virtuosi oībus virtutibus theologicis ⁊ cardinalib⁹ Que faciunt hoīem beatū ⁊ laude dignum. Hiero. Nobilitas summa est clarū esse virtutib⁹. In. viij. ordine cherubinorꝝ ponunt p̄dicatores ⁊ doctores qui v̄bo ⁊ exemplo docuerunt. In hoc ordine Dñicus vincentius Frāciscus. De quibus Dantes. xi. Para Diuina prouidentia que mundum regit. Creauit du-

UVA. BHSC. IyR_237

os p̄ncipes q̄ in ei⁹ fauorē. Que hic ⁊ inde eēnt illi duces. Un⁹ tot⁹ fuit amore seraphic⁹. Alter sapia cherubico splēdore fuit in terris. Qui duo cādelabra fuerūt in mūdo. In ix. ordīe seraphinoꝝ ponunt̄ ardētes charitate et amore dei. In hoc sunt apl'i Jo. bap. Sup̄ choros angeloꝝ null⁹ est nisi maria. Uidete ergo ne cōtemnatis ⁊c.

¶ In festo apostolorum Simonis et Jude.

Propter te mortificamur tota die: estimati sum⁹ vt oues occisionis ad Ro. viij. ¶ Post q̄ natura humana cecidit ab altitudine sue dignitat̄. s. a statu innocentie in miseriā pcti. ⁊ q̄ seusualitas facta est rebellis rōni propter infectā ⁊ corruptā radicē ⁊ culpaꝫ p̄moꝝ parentū nostroꝝ: opus ē vt homo laboret in exercitijs bonis: p̄ acq̄sitione vite eterne. Uñ Gen. iij. dicit figurate deus primo hoī. In sudore vultus tui vesceris pane tuo donec reuertaris in terram de qua assumpt⁹ es: quia ⁊c. Que sn̄ia affirmatur a Hiero. ad Ctesiphontem. Tepidū discipulum nō amat xp̄s. Sed qui vult inq̄t me⁹ esse discipulus: abneget semetip̄m ⁊ tollat crucē suaꝫ ⁊ sequatur me. Oportet nos p̄ m l'tas tribulationes introire in regnū celorū. Beati estis cū maledixerint vobis hoīes et p̄secuti fuerint. Gaudete ⁊ exultate: qm̄ merces vr̄a copiosa ē in celis. Future vite gl'ia: p̄ntis vite incōmodis cōparat̄. Ille. Et pius papa. Pius ep̄s s̄uus s̄uoruꝫ dei. Charissimo in xp̄o filio nr̄o Federico romanoꝝ imp̄atori augusto: salutem ⁊ apostolicā benedictionē. Oēs qui pie ⁊ iuste viuere volunt: p̄secutionē patiunt̄. Odit mūdus q̄etos p̄ncipes. raptores: sanguinarios oī scelere inq̄natos ⁊ infideles: vt sui sil'es amat ⁊ diligit. Tu v̄o q̄r mitis es: vellesq̄ q̄ete et bñ viuere: mūdo aduersaris: ⁊ mūd⁹ tibi aduersabit̄. Sꝫ bti q̄ persecutionē patiunt̄ p̄pter iusticiā. Ille. ⁊ Amb. li. de Abel ⁊ Caym. Sicut bellator sine armis eē non potest. ita nec v̄tus sine exercitio. Uñ xp̄s in euāgelio. A diebus Jobis bap. regnū celoꝝ vim patit̄: ⁊ vio. ra. il. Non dormiētibus: sed vigilantib⁹ pollicent̄ p̄mia. Ille. Et Dantes sup̄ hoc. Regnū celoꝝ violentiā patit̄ ob amoris feruorē ⁊ spem diuinā q̄ diuinā sup̄at volūtatez. Et q̄r p̄us posset terreri: ꝯsiderata fragilitate p̄pria. De qua Gen. vij. Sensus em̄ ⁊ cogitatio cordis humani prona sūt ad malū ab adolescētia sua. Considerare hꝫ illud qd̄ dicit Aug. in omel'. Opus cū fine: merces sine fine. et apl's Ro. viij. Non sunt cōdigne ⁊c. ⁊. i. Coꝝ. ij. Ocul⁹ nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit que ⁊c. Apl'i ergo hoc ꝯsiderātes tormēta sustinuerūt p̄pter deū vt mercedē ꝯseq̄rēt̄ iux̄ illud Heb. xi. Opati sunt iusticiā: adepti sunt repromissiōes. vñ dicūt v̄ba assumpta. Propt̄ te ⁊c. In q̄bus v̄bis: volo hodie disputemus vnam altam materiā satisq̄

UVA. BHSC. IyR_237

curiosam: que est de ꝓuidētia diui
na. Si deus hꝫ ꝓuidentiam de hoc
mūdo qui sciuit charis suis eueni
re tot mala. De illa ergo tria vide
bimus mysteria.
¶ Primū dicit oppositionis.
¶ Scdm dicit declarationis.
¶ Tertiū dicit responsionis.

Primū dr ꝛc. Dubiū q̄rit
Utrū deꝰ hēat curā ꝛ ꝓ
uidētiā de nobis et de h̄
mūdo. Circa h̄ due sunt
opi. Una dicit ꝙ nō: alia ꝙ sic. Pri
ma dicit ꝙ nō: sed oīa eueniunt a
casu ꝛ fortuna sine fato. Que opio
fuit antiq̄rū pbor: vt fuit epycurꝰ:
democritus: ꝛ plēs alij. Que ꝓbat
intentū suū triplici medio.
¶ Primo. ratione.
¶ Secūdo auctoritate.
¶ Tertio. figura.
¶ Primo rōne: et hoc duplr. Prīo
rōne diuine sapiētie. Scdo ratōne
diuine iusticie. Primo diuīe sapīe.
Cōclusio ē pbi. i. Metb. Sapiētez
ordinare opꝫ ꝛ nō ordīari. i. regere
ꝛ nō regi. Exēpli gr̄a. De pr̄efami
lias qui quātum pōt dꝫ expellere
oēs errores: oīns defectꝰ a domo ꝛ
familia sua. ꝛ rex ī regno suo debet
malos expellere: furcas plantare.
Quia vt Aug. iiij. de ciui. dei. c. iiij.
Remota deniq̄ iusticia: q̄d aliud
sūt regna nisi apta latrocinia. que
snīa verificat. C. de ep̄ali audiētia
l. humanū. ꝛ. C de legat. ꝛ fideicō.
l. i. A sapiēte oīa bene gesta esse in
telligunt. Ad ꝓpositū. Deus h̄ non
facit: quia videmꝰ tot errores: tot
defectꝰ: tot mala: tot pctā fieri in
mūdo. Unde opꝫ vnū de tribꝰ dice
re: aiūt isti pbi. Aut ꝙ deus nō pōt
remouere hmōi defectus: ꝛ sic nō
est omp̄s. Aut non vult: ꝛ sic est cā
peccati. Quia vt dr di. lxxxvi. c. Fa
ciētis ꝓculdubio culpā hꝫ: qui qd
potest corrigere: negligit emēdare
Scriptū q̄ppe est. Non solum qui
faciūt: sed etiā qui cōsentiūt faciē
tibus: digni sunt morte. aut nescit
ꝛ sic est ignorās. Sed ista nō sunt
ponēda in deo. Primo ꝙ nō possit
quia est omp̄s. In p̄s. cxliiij. Oīa
quecūq̄ voluit ꝛc. ꝛ alibi. Dixit ꝛ fa
cta sunt. Et Beda in omel. zachei.
Que īpossibilia sunt apud hoīes:
possibilia sunt apud deū. Scdo ꝙ
nō sciat: cum sit sapīa infinita. p̄s.
Oīa in sapīa fecisti. ad Ro. viij. O
altitudo diuitiarū ꝛc. Tertio ꝙ nō
velit: cum sit cā nr̄i boni. Qui vult
oēs saluos fieri inq̄t apl̄s. Sꝫ ista
nō sunt ponēda ī deo. Et ꝙ nō tol
lat hos defectꝰ h̄ nō ē: qꝛ nō possit
ꝛ non velit: ꝛ non sciat. Sed qꝛ eiꝰ
ꝓuidentia nō se extēdit ad ista in
feriora: sed oīa eueniūt a casu ꝛ for
tuna: a casu ꝛ fato. Intelligēdo fa
tum dispositionē syderuꝫ: sub qua
quis est conceptus vel natꝰ: vt di
cit Tho. ij. di. xxxix. Unde Job. xxij.
Nubes latibulū eius ꝛ circa cardi
nes celi ꝑambulat: nec nr̄a cōside
rat. Deus nō curat nr̄a infima inq̄t
noster lombardꝰ. Unde pꝫ p̄ma rō
huius ꝛc. ¶ Secunda rō est diuine
iusticie. Iusticie distributiue cōue
nit: reddere vnicuiq̄ qd suum est.
A canonistis. xij. q. ij. c. Cum deuo
tissimā. Summū in rebus bonum
est iusticiā colere: ꝛ sua vnicuiq̄ iu
ra seruare. Et Instituta de iusticia

UVA. BHSC. IyR_237

et iure. l. Iusticia. Iusticia est constans ⁊ ꝑpetua volūtas ius suum vnicuiq; tribuēs. ⁊ Ascu. li. ij. c. v. Iusticia aliud nō est mō videri dādo cuilz qđ suū est ꝙ cōstās ꝓpositū ⁊ ꝑpetua volūtas. Sz hec iusticia nō videt̄ esse in deo: qr nō reddit ꝟm merita ⁊ demerita: et bona bonis: ⁊ mala malis: vt dr. C. de officio rectoris ꝓuincie. l. Ut virtutum. et. C. de statuis et imaginib⁹ Boni sunt remunerādi: mali vero puniēdi. In. iiij. etbi. Honor est exhibitio reuerētie: in testimoniū virtutis. In eodē. Solus bon⁹ est honorand⁹: ꝟm virtutē. Et ꝑ oppositum: malus nō. In. iiij. etbi. Prau⁹ nō est dignus honore. In p̄sentiaꝝ vero mali ꝓsperantur: boni deprimūtur. Qui sunt cōiter q̄ sublimātur ad aliqua officia. Ad dignitates. Ad honores. Mali: proterui: prophani. Si vacat aliqđ bn̄ficiū pro nephas accipit̄. In p̄sentiaruz snīa Salomonis Prouer. x. fallit̄. Qui ambulat simplicit̄ ambulat cōfidēter. Immo ambulat insipiēter: qui simulat se ouē a lupo rapitur. Un̄ Iere. admirat⁹. c. xij. Quare via impioꝝ ꝓspat̄. Bn̄ est oībus q̄ p̄uaricant̄ ⁊ inique agūt. Plātasti eos ⁊ radicē miserūt: ꝓficiunt et faciūt fructuz. O bone iesu. Si iustus es: q̄re vsurari⁹: dissipator pupilloꝝ: viduarū: orphanoꝝ viuunt sub celo. Quare cōcubinari⁹. Quare amici tui tribulant̄. Deridentur Truphant̄. Nō est dicenduz ꝙ non sis iustus. Sed qr nō extēdit se ad ista inferiora ꝓuidētia tua. Ex hac rōne dixit Iepycurus. De quo Lact. in. iij. c. xvij. Uidebat epycur⁹ bonis aduersa semꝑ accidere pauꝑtatē: labores: exilia: caroꝝ: amissiones. Malos cōtra bonos esse: augeri potētia: honorib⁹ affici. Uidebat innocentiā min⁹ tutaz: scelera impune cōmitti. Uidebat sine delectu morū: sine ordine ac discrimine annoꝝ seruire mortē: sed alios ad senectutē ꝑuenire. alios infantes rapi: alios iam robustos interire. alios in primo adolescētie flore immaturis funerib⁹ extingui: ī bellis potius meliores ⁊ vinci ⁊ perire. Maxime aūt ꝯmouebat̄ hoīes in primis religiosos grauiorib⁹ malis affici. His aūt q̄ aut deos oīno negligerēt: aut nō pie colerēt: vel minora incōmoda euenire vl̄ nulla. Ip̄e etiā tēpla fulminib⁹ cōflagrare. Cū hec igit̄ cogitaret epycurus: earū rerū velut iniq̄tate inductus: sic em̄ cām ignorāti videbat̄ existīauit nullā eē ꝓuidētiā. Ille. Et sic ptz rōnib⁹ quō nō videt̄ ⁊c. ¶ Scđo ꝓbatur auctoritate. ⁊ hoc triplici auctoritate. ¶ Prīo diuinali. ij. paganali. iij. pb̄icali. ¶ Primo diuiuali. Iob. xxi. Quare impij viuunt sublimati sūt: ꝯfortati sunt diuitijs. ⁊ Abacub. i. Usq; q̄ dn̄e clamabo ad te: ⁊ nō exaudies. Uociferabor ad te vim patiēs ⁊ nō saluabis. Quare nō respicis cōtēptores et taces cōculcāte impio iustiorem se. Unde patet prima. ¶ Secundo paganali. Ouidius libro Tristium Ratio fatum vincere nulla valet. Tullius li. prīo de diuinatione. Fato omnia viuunt. Iuuenalis libro tertio, satyra prīa. Seruis regna

UVA. BHSC. IyR_237

dabūt: captiuis fata triumphos.
Quintilian⁹ in Declamationib⁹. Fa
to viuim⁹: cōualescim⁹: morimur.
Unde patz scda auctoritas. ¶ Tertio
auctoritate philosophicali Cōmē.
Auerois. xi. Metha. Intellect⁹ di-
uinus vilesceret: si minima nature
attēderet. Et Boetius. i. de cōsola
tione loquēs philosophie dicit.
O stelliferi conditor orbis.
Qui perpetuo nixus solio.
Rapido celum turbine versas.
Omnia certo fine gubernas
Solos hominum respuis actus.
Merito rector cohibere modo
Nam cur tantas lubrica versas.
Fortuna vices: premit insontes
Debita sceleri noxia pena.
Latet obscuris condita virtus
Clara tenebris iustisq; tulit
Crimen inquit. Ille.
¶ Hui⁹ opinionis fuerūt Parmeni
des. Simonides. ⁊ Manichei. De
quib⁹. xxiiij. q. iij. c. Quidā autem
heretici. qui aiebāt principiuz esse
dyabolū. De quo Johan. xiiij. Ue-
nit em̄ princeps ⁊c. Et bonū. i. deū
Unde patet auctoritate. ¶ Tertio
figura vtriusq; testamenti. ¶ Prīo
vt dr. iiij. Reg. vi. Benadab rex Sy
rie dum Samariam opprimeret:
ad tantam miseriā deduxit: vt ma
ter ꝓprium filiū comederet. Et ibi
caput asini fuit venditū. lxxx. argē-
teis. Si in te erat ꝓuidentia o de⁹
⁊c. Preterea ī nono. Mat. viij. De
xp̄o ascēdēte ī nauiculā cū discipu-
lis: cepit dormire: cūq; nauis peri-
clitaret fluctib⁹: ceperūt clamare
apl'i. Dn̄e dn̄e salua nos: perimus.
Ipse ḡ inq̄t euāgelista dormiebat.
Moral'r. Istud mare denotat mūdū
vbi ē nauis aīe nr̄e. Uere mare
qr amar̄ in p̄ncipio: in medio: ama
rissimū in fine. In q̄ tot mala: tot ꝑ
iuria. tot blasphemie. tot odia. ꝑ-
petrant. Fides xp̄ianor̄ q̄si ad ni-
hilū deuenit. Ubi ē cult⁹ diuin⁹. O
regnū grecor̄. O Cōstātinopolis.
O Capha. O Argos. Ubi estis. In
manu turchi. Ubi nō ē religio dei.
Nō celebrat officiū. Eccl'ie dei sūt
muschie turchor̄. Ubi ē ꝓuidentia
diuina. Unde Hiero. ad Eliodo. Hor
ret animus: nr̄or̄ tēpor̄ ruinas et
mala ꝓseq̄. Uigīti ⁊ eo ampli⁹ anni
sūt. q̄ īter Cōstātinopolī et alpes
iulias: q̄tidie roman⁹ sanguis effū
dit. Scythiā. Thraciam. Macedo
niā. Datiā. Dalmatiā: cūctasq; pan
nonias. Gott⁹. Quad⁹. Alan⁹. va-
stāt. trahūt. rapiūt. Quot matro-
ne: q̄t v̄gīes dei: ⁊ ingenua. nobilia
q; corpa: bis bellis fuere ludibrio.
Capti p̄sbyteri ītefecti ep̄i subuer-
se eccl'ie. Ad altaria xp̄i: stabulati
equi martyrū effuse reliq̄e. Ubiq;
luct⁹: vbiq; gemit⁹. ⁊ plurima mor
tis imago. Ille.

Secundum principale ⁊c.
Tho. i. parte. q. xxij. ar. ij.
In. i. sn̄iaruz dis. xxxix. ar.
ij. In. iij. li. ꝯ gēti. c. lxxij. Nicola⁹ de
lyra sup Job. ca. xxij. Circa diuinā
ꝓuidētiā q̄ttuor fuerūt opīones fa
mose. Quidā posuerunt nullo mō
eē ꝓuidētia in p̄nti vita: sz oīa casu
ꝯtīgere. Que positio fuit q̄si oīum
pb̄or̄ ātiquor̄. Quidā alij posuer̄t
deū br̄e ꝓuidētiā solū de substātijs
in corruptibilib⁹ ⁊ supiorib⁹: nō āt
de īferiorib⁹ q̄ subiacēt corruptiōi.

UVA. BHSC. IyR_237

Et si purā habebat ꝓuidentiā: hoc erat ī vniuersali. Rō eoꝝ erat. Qꝛ intellectꝰ diuinꝰ vilesceret: si talia determīate ⁊ in ꝑticulari cognosceret. Uñ negabāt deū bñe ꝓuidētiā determīatā ad ista inferiora ꝑticularia ⁊ corruptibilia. Quidam alij posuerūt duos deos. Unū bonoꝝ bñe ꝓuidētiā. s. ꝑmā cām deū. Aliū maloꝝ. s. dyabolū bñe curā de istis īferioribꝰ ⁊ infimis. Que opīo ē doctoꝝ catholicoꝝ q̄ est vera. Qui posuerūt oīa subiacere diuine ꝓuidētie. Sap̄. viij. Attīgit aūt a fine vsq̄ ad finē fortit̄: ⁊ disponit oīa suauiter. ⁊. xij. Nō est aliꝰ deꝰ q̄ tu: cui cura est de oībꝰ. Et eccl̄ia canit in introitu misse. dñica. xxi. post festū trinitatis. In volūtate tua dñe vniuersa sunt posita: ⁊ nō est q̄ possit resistere volūtati tue. Tu em̄ fecisti oīa: celū ⁊ terrā ⁊ vniuersa q̄ celi ambitu ꝯtinent̄. Dñs vniuersoꝝ tu es Ulteriꝰ. Si curā hꝫ de oībus: cū sit iustꝰ: cur ꝑmittit bonos tribulari ⁊ malos ꝓspare. Rñdeo q̄ ipa diuina ꝓuidētia hoc facit quadruplici rōne: vt aiūt doctores.

¶ Primo ratione cōmutationis.

¶ Scdo rōne p̄seruationis.

¶ Tertio rōne exemplificationis.

¶ Quarto rōne augmētationis.

¶ Primo rōne ⁊c. Una est maxima in theologia qd̄ nō est hic adeo bonus q̄ aliqñ nō peccet excepto xp̄o et eiꝰ mr̄e. Aut mortal'r aut venialiter. Eccl̄. vij. Nō est hō qui faciat bonū ⁊ nō peccet. ꝓuerb̄. xx. Quis pōt dicere mūdū ē cor meū: ⁊ purꝰ sum a pctō. Et. i. Jo. iij. Si dixerimus: qꝛ pctm̄ nō ⁊c. In autētico de monachis. §. Triennij. Natura humana labit̄ ad delicta. ⁊. xij. q. i. c. oīs. Oīs etas ad malū ꝓna est. Ad ꝓpositū nr̄m. In paradisū nullꝰ ingredit̄ sine puritate vite. Apo. xiij. Sine macula em̄ sunt ⁊c. Contra illos stultos: de macula Bernardi de cōceptione. Uñ necesse est vt de pctis suis purgētur: aut hic: aut in purgatorio vbi sunt pene atrocissime q̄ supant oēm huiꝰ seculi penā Et qꝛ pijssimus deꝰ aliquos diligit peculiari amore: ideo ex magna sua ꝓuidentia purgat eos a pctis suis p̄ñtibus tribulationibꝰ. Infirmitatibꝰ penurijs. ꝑsecutiōibꝰ: nec rucient̄ postea ī penis purgatorij. Unde Aug. dicebat. Dñe hic vre: hic seca: vt in eternū ꝑcas. Uñ hō murmurare nō dꝫ ꝯ deū di. ipm eē ꝑtiale: qꝛ hoc agit vt ipm p̄seruet a penis purgatorij: et purget hoīem a pctis ꝯmissis. Quapꝓpter videmꝰ plures seruos dei ī p̄ñti vita. mala morte mori: quoad corpus. Qd̄ q̄ dez ab optimo deo factum fuit: vt electi h̄ purgarent̄ ꝓ culpis cōmissis suis. Exēplis ptꝫ. In scriptura. iij. Reg. xiij. De sctō ꝓpb̄a noīe Semeia q̄ fuit missꝰ a dō ad Jeroboā: ad ipm rep̄hēdendū de ydolatria. Sed domū reuertēs ꝑacto officio ī via strāgulatꝰ ē a leone. Qꝛ hñs p̄ceptū a deo ne ī via biberet aut comoderet: sꝫ deo īobediēs: fuit occisus. Sup q̄ diq̄ Nicolaꝰ de lyra. Qd̄ pctm̄ īobediētie: expirauit morte corꝑali. Ille. Glo. Quā dure punitur ē deꝰ pctā grauia īiquoꝝ: q̄ pena mort̄ puniuit pctm̄ leue scti hominis. Ille. Prefea ald̄ ī vit̄ patrū

UVA. BHSC. IyR_237

de heremita q̃ in deserto ꝑ annos. lxx. fuit in maxĩa austeritate: infirmus ad mortẽ: misit discipulũ in ciuitate ꝓ medicinis. Qui repperit quẽdã vsurariũ mortuũ: q̃ cantãtibus p̃sbyteris. Subuenite sctĩ dei merito sui thesauri. In manu dyaboli est. Dñ p̃dicarẽ. Mutine: q̃dã demoniac⁹ sub altare sctĩ geminiani adiurat⁹ fuit de mult̃ inter alia: q̃re nõ vexauit illũ iã ꝑ tres dies. Rñdit. Qr associauim⁹ quẽdã principẽ in ĩferno cũ tripudijs ⁊ honore Ad ꝓpositũ. Discipl's reuertẽs ad domũ reppit p̃rem suũ a leonibus totũ laceratũ. Cepit ꝯ diuinã ꝓuidẽtiã clamare: ⁊ ip̃m ꝑtesanuꝫ. Dicẽs ꝙ ille vsurarius cũ honore ⁊c. Affuit angel⁹ di. Nõ mireris: qr vsurari⁹ hic suũ recepit p̃miuꝫ ꝓ paucis bonis: qr. s. cũ honore ad sepulchruꝫ defert̃. Sctũs aũt iste ꝓ culpis leuib⁹ punit⁹ est hac morte. Uñ purgat⁹ est ⁊c. Preterea aliud exẽplũ. Quidã heremita fuit q̃ ĩ corde suo admirabat̃ de diuina ꝓuidẽtia cũ boni tribularent̃: ⁊ mali ⁊c. Angel⁹ aũt missus ẽ illi: vt ei declararꝫ diuina iudicia. Seq̃re inq̃t me frater mi. Cõduxit senem ad domũ cuiusdã heremite quẽ ĩuenerũt laceratũ a leonib⁹. Admirãs heremita sup̃ hoc. Dixit ei angel⁹. Uidisti primũ iudiciũ: veni ad scd̃m. Duxit eũ ad aliũ senẽ cui⁹ dom⁹ erat sita supra mare: ip̃m p̃cipitauit ĩ mari et mortu⁹ est. Cũ senex iste fugere vellet tenẽs ip̃m dixit illi. Uenias ad tertiũ. Uenerũt ad domũ cuiusdaꝫ militis: q̃ eos recepit ĩ nocte g̃tiose. Mane aũt facto: dñ puer huius militis eis viã ostenderet: p̃cipitauit ip̃m in aqua ⁊ mortu⁹ est. Angelus oĩa ista declarauit. Prim⁹ heremita a leonib⁹ laceratus ⁊c. Lõgo tp̃e martyriũ affectauit ⁊ de⁹ ip̃m exaudiuit: qr mori ꝑmisit ip̃m tali morte q̃ volebat. Scd̃s heremita quẽ p̃cipitaui: salu⁹ est. Qr si supuixisset: iterꝫ ad scl'm redire volebat. O q̃t sunt q̃ cito moriunt̃ ⁊ bñ. Qr si vitã hẽrent ꝓlixã: plura mala facerẽt. Uñ Sap̃. iiij. c. Rapt⁹ est ne malicia mutaret ĩtellectũ ei⁹. Terti⁹. s. illi⁹ milit̃ p̃cipitaui filiũ: quia añq̃ ip̃m haberet erat liberal': mõ effect⁹ erat auar⁹. O quot sunt de istis. Uñ ip̃m occidi: vt ille ⁊c. Iste aũt edificat⁹: deum glorificauit de tali visione angelica. Uñ petr⁹ raueñ. in s̃mone. Iõ te punit: vt eterne mort̃ euadas ĩteritũ. Et sic ptꝫ p̃ria rõ: quare boni tribulant̃ vt. s. preseruent̃ a penis purgatorij ⁊c. ¶ Scd̃o rõne ⁊c. Cõclusio est Tho. in. xxij. q. cxxxvi. ar. i. Qd̃ patiẽtia ĩ aduersis maxĩe est custos oĩm virtutũ: cõseruãs bonũ rõnis. Assimilat̃ herbe hynnule: q̃ qñ nõ ẽ bona ⁊c. Comedit̃ cũ cocleari rabido ⁊c. Hugo de sctõ victore. iiij. li. de aĩa. Quosdã sciẽs de⁹ ĩ multis peccare posset flagellat eos ĩ ĩfirmitate ne peccent: vt eis vtilius sit frãgi langorib⁹ ad salutẽ: q̃ remanere incolumes ad dãnationẽ. O quot mala cõmitterẽtur: nisi essent tribulationes hui⁹ mũdi. Et rõ est: qr prosperitas hui⁹ mũdi est causa obliuionis proprie salutis. ⁊ oĩum malorꝫ. Deutero. xxxiij. Incrassat⁹ est dilectus meus ⁊c. Et. Q. Curtius.

UVA. BHSC. IyR_237

Fragilitatis humane nimia in pro
speris obliuio est. ⁊. T. Liuius. lib.
ij. de bello punico. Ferme em̄ sit vt
scd̄e res negligentiā creent. Experi
entia pz. Annis elapsis in dn̄io Bri
xiensi. O quot choree. O quot festi
nitates pluriū voluptatū. Sz post
q̄ senserūt bella ducis calabrie di-
miserunt om̄a. Tribulatio ergo est
causa bonoꝝ. Exēplis pz. Primo d̄
Paulo. ij. ad cor. xiij. Qui sepe ora
uit dn̄m ꝓ remotiōe stimuli carnis
Dicit Beda. Si paul⁹ hac tētatio-
ne caruisset fuisset de nūero repro-
borum. Et de martha q̄. xij. annis
fluxuz sanguinis sustinuit: vt dicit
Amb. Que infirmitas ip̄m custodi
uit a pctis q̄ nō custodierunt mag-
da. q̄ fuit in croceis ⁊ meretrix ⁊c.
Et Dauid in tribulatione positus
ab emulo suo Saule semp̄ fuit bo
nus. Unde de seipso dicebat. Can-
ta versum. Tribulatio ⁊ angustia ī
uenerunt me: mādata tua medita-
tio mea est. i. causa tue meditatio-
nis. O quid dicemus de Job. Qui
habuit. vij. filios. ⁊. iij. filias: eius
possessio fuit. vij. millia ouium. iij.
millia cameloꝝ: quinq̄ginta iuga
boū: q̄ngēte asine: ac familia mlta
nimis. Que oīa abstulit de⁹. Et ꝑ
demonem ip̄m tribulauit qui Job
tria mala intulit. Primo in substā-
tia. ij. in filijs. iij. in ꝑsona sua ⁊ mu
lier q̄ ip̄m deridebat di. Bn̄dic deo
⁊ morere. i. maledic: tn̄ gr̄as in oīb⁹
egit di. Dn̄s dedit: dn̄s abstulit ⁊c.
Sit nomē dn̄i bn̄dictū. Ex his oīb⁹
dicit Alb. x. c. Uisitatio tua custodi
uit sp̄m meuz. Sup̄ quo Hiero. in
epl'a ad Paulam. Respice Job. O
paula quāta sustinuit: ⁊ videbis te
nimiū delicatam. Ecce quō tribula
tio est cā bonoruz. In q̄bus verbis
talis ponit̄ cōclusio. Quod hō non
tribulatus est in pessimo statu dā-
natiōis. Et ꝑ oppositū in statu sal-
uatiōis. Probat̄ auctoritate ⁊ exē-
plis. Primo auctoritate. Greg. lib.
moraliū. Cōtinu⁹ successus reꝝ tp̄a
lium eterne dānatiōis est iudiciuz
Apoc. iij. Ego quos amo arguo et
castigo. Et ꝓuer. xiij. Qui ꝑcit v̄ge
odit filiū: q̄ aūt diligit instāter eru-
dit. Heb. xij. Quem em̄ diligit dn̄s
castigat: flagellat aūt oēz filiū quē
recipit: qd̄ si extra disciplinā estis:
cuius ꝑticipes facti sunt oēs: ergo
adulteri ⁊ nō filij estis. Super quo
Aug. Si except⁹ es a passione fla-
gellorū except⁹ es ab amore filioꝝ
Et Lactā. in. v. li. c. xxiij. De⁹ hoīes
ꝓ liberis habet: sed corruptos ⁊ vi
tiosos luxuriose ⁊ delicate patit̄ vi
uere: qꝛ nō putat emēdatione sua
dignos. Bonos aūt quos diligit ca
stigat sepius: ⁊ assiduis laboribus
ad vsum virtutis exercet: nec eos
caducis ac mortalib⁹ bōis corrūpi
ac deprauari sinit. Und̄ memini dz
mirū videri si ꝓ nr̄is sepe delictis
castigemur a deo: īmo vero cuz ve-
xamur ac premimur: tunc maxime
gratias agimus indulgētissimo pa
tri: qui corruptelam nostram non
patit̄ longius ꝓcedere: sz plagis ac
verberibus emendat. Ex quo ītel-
ligimus nos deo esse cure: qm̄ cum
peccamus: irascitur. Ille. ¶ Scd̄o
exemplo Cosme d̄ medicis qui ha
bens podagras cū filijs laurētio ⁊
iuliano dicebat eis: o filij mei si nō

UVA. BHSC. IyR_237

essemus in infirmitate cecidissem⁹ in mlta pctā. Eccl. xxxi. Infirmitas grauis sobriā facit aīam: pz scda rō ¶ Tertio rōne ꝛc. Ut exēplū nobis det ꝙ sine his tribulatiōibus non possum⁹ ingredi ꝑadisuz. Et sic miles ñ recipit palliū: nisi ꝑ p⁹ hastilu dat vi riliter: vt dr̄. C. de his q̄ non expletis stipēdijs. l. ij. li. x. Stipendiū qd̄ promittit̄ militib⁹ nō debet solui: nisi finita militia. Ita seruo dei nō dat coronā: nisi militauerit pri⁹ in pñti seculo. Uñ apl's. ij. Thimo. ij. Nō coronabitur: nisi qui ꝛc. Act. xvij. Per mltas tribulationes opz nos ītroire ī regnū dei. Et xp̄s dixit filijs zebedei. Math. xx. Calicē q̄dē meū bibetis. Et Hiero. ad Eustochiuz Quis sctōꝝ sine certamine coronat⁹ est. Abel iust⁹ occiditur. Abraaz vxorē ꝑiclitat̄ amittere. Et ne in immensum volumē me extēdā: q̄re ꝛ inuenies singulos aduersa ꝑpessos. Salomon sol⁹ in delitijs fuit. ꝛ forsitan corruit. Et Augu. ī li. solilo. Uenale habeo. Quid domīe. Regnū celorū. Quo emit̄. Pauꝑtate regnū. dolore gaudiū. labore req̄es. ignominia gl'ia. morte vita. Ille. In hui⁹ figurā. Exo. xiiij. Dñs ꝯduxit ppl'm suū ī terra ꝓmissionis ꝑ terrā petrosaz: ꝛ spinosaz. Et Aug. in li. v. de ciui. c. xij. ponit ꝙ romani fecerūt duo templa bonoris ꝛ v̄tutis: ita ꝯtigua vt nullus posset īgredi tēplū bonoris: nisi ꝑ tēplū v̄tutis. Moral'r. Duo tēpla: est pñs vita ꝛ futura: sz in tēplū bonoris vite eterne: nō possum⁹ ingredi nisi pri⁹ gradiamur ꝑ tēplū virtutis. Preterea katherina senēsis petiuit coronā de spinis: vt in alia vita haberet de rosis. Qui hic paradisum hz: in alio de necessitate habebit infernū. Post placebo. Seq̄tur. Heu me. Et q̄ hz in ludo plus de baculis: ꝛ min⁹ de d̄narijs vicit. In ꝓposito. Qui verberib⁹ et tribulatōib⁹. Exēplū Petri martyris cui in cella oranti apparuit btā v̄go comitata duab⁹ puellis sctīs. Cū loq̄rent̄ cū Petro martyre audite sūt a fratrib⁹ circūstātib⁹. Accusat⁹ est priori ꝙ femīas in cella hēret. Ob hoc ꝯcluserūt eū in camerā. Cū cōquereret̄ de īnocētia sua crucifix⁹ eū allocut⁹ ē di. Et ego petre q̄d feci. Enumera hic totā vitā xp̄i. Qui de celo descēdit. Qui nat⁹ ī p̄sepio. Qui miracula. Qui īfamatus. Et ego petre q̄d feci. Omi iesu. O iesu cese. ¶ Quarto rōne ꝛc. Augmētant̄ sctōꝝ merita ī celesti palatio. Uñ scti cupiebant tribulari: ꝛ gloriabantur in his. Ad Ro. v. Gloriamur in tribulatiōib⁹ Et. ij. ad Corin. xij. Libenter gloriabor in infirmitatib⁹ meis ꝛc. Quare hoc. Glo. Qr ꝑ tribulatiōes xp̄o assimilātur: cui assimilari ē magna gl'ia. Eccl'i. xviij. Magna est gloria: sequi dñm Super quo glo. Magna est gloria sponse: assimilari spōso. Nihil gloriosi⁹ reputat̄. ꝙ xp̄i portare opprobrium. Et sic patet secundum.

t Ertiū d̄r ꝛc. Rñdet doctor paradisi. Tho. i. parte. q xx. ar. ij. Cū deus sit vniuersalis prouisor toti⁹ entis. ad ipsi⁹ ꝓuidētiā ꝑtinet vt permittat aliquos defect⁹ esse ī rebus ne impediat̄ bonū vniuersi ꝑfectū.

UVA. BHSC. IyR_237

Si em̄ oīa mala impedirent̄ multa bona deessent vniuersa. Si non esset occisio aīaliū: nō esset vita leonis. Non esset patiētia martyrū: si nō esset ꝑsecutio tyrannorū. Ille. Practica: qꝛ vt dicit pb. x. Ethi. Bonum q̄to cōmuni⁹ tanto meli⁹. Si non fuisset ade pctm̄: nec xp̄i incarnatio: ꝑ ꝯn̄s natura humana esset ꝑuata xp̄i ⁊ matris pn̄tia. Albert⁹ ī sequentijs: nec abhorres pctōres: sine q̄bus nunq̄ fores tanto digna filio. Si non fuisset iude pctm̄: nec xp̄i mors: ꝑ ꝯn̄s nec scti essent ī patria: ⁊ celoꝝ apta ianua. Si nō fuisset Decius: nec Laurētius. Si non fuisset Nero nec Petrus aut Paul⁹ martyrizati. Un̄ pretor suspēdit latronem: ne bonū cōmune contaminetur. Eccl'a tolerat meretrices vt euitet maiora mala: q̄bus amotis sequeret̄: qd̄ fratres haberēt rez cū sororibus. Quot ꝯsobrini cū consobrinis: nisi essent iudei qui vsuras darent: quot essent xp̄iani q̄ hoc facerent. Jō deus vt dicit Tho. cū sit vniuersalis ꝓuisor ꝑtinet vt aliq̄s defect⁹ ꝑmittat ne impediat̄ bonū vniuersi ꝑfectū. Ad ꝓuisorem vero ꝑticularem nō decet ꝑmittere malum q̄tum pōt: vt auctoritates supra allegate dicūt. Oportet sapiētem ordinare ⁊c. ¶ Ad scd̄m: qꝛ iustus: nō tn̄ punit malos: aut p̄miat bonos? Rn̄det Tho. q̄ verū est. Justicia dei in p̄sentiaꝝ dormit. Si nō punit malos: aut premiat bonos ī p̄senti: ergo in alia vita. Auctoritate probatur Hieronymi ad Eusto. Difficile immo impossibile est: vt ⁊ p̄sentibus ⁊ futuris quis fruat̄ bonis vt ventrē hic ⁊ ibi mentē impleat: vt de delitijs ad delicias trāseat: ⁊ in vtroq̄ seculo gloriosus appareat. Exemplum diuitis ⁊ lazari. Lu. xvi. Unus tripudiabat in p̄senti: nec ꝓ suis demerit̄ puniebat̄ ali⁹ paup: nec ꝓ suis merit̄ p̄miebatur. Tamen post mortē vnus dānatur: alius factus est saluus. Fili inquit Abrahaz recordare: qꝛ recepisti bona in vita tua. Lazarus similiter mala. Unde patet responsio ad ⁊c. Legendam sanctorū dic breuiter tuo modo.

¶ In festo omnium sanctorum. De gloria sanctorum: vel de gloria paradisi.

Erces vestra copiosa est in celis. Mathei. v. A fluuio eloquentie et aureo pelago publio Cornelio scipione. Nulla maior victoria vel singularior triumphus diffinitur esse q̄ si homo cognito p̄sentez vitam nō esse beatā neq̄ felicem: sed subditā multis miserijs ⁊ calamitatibus vt ostendūt nobis ⁊ indicant celorum eternoꝝ motus velox ⁊ inflixus suspiraret ad illa bona eterne vite beate. Propterea vt vult philosophus. viij. Ethi. Natura maxime fugit triste: ⁊ appetit delectabile. Et in li. de bona fortuna Appetitus naturalis: naturaliter tendit in bonum. Quod quidē bonum ab oībus desideratur. In. i. Ethi. Bonum est quod omnia appetunt. Et dionysius. iiij. de diui-

UVA. BHSC. IyR_237

his nominibus. Pulchrum ⁊ bonū oia desiderant. Istud aūt bonū maxime est vita beata ⁊ nostra beatitudo: in q̄ erit pfectio oīm bonorū Unde Boetius. iij. de conf. Beatitudo est status oīm bonorū aggregatione pfect⁹: is circa bāc beatitudinem plures pbi errauerūt. Quidam posuerūt eam in bonis corporis: vt Epycurus cū suis sequacib⁹ Quidā in comestionib⁹: vt sarracени ⁊ mauri. Quidā in diuitijs. In q̄rum psona Dauid loquitur. Beatū dixerunt populus: cui hec sunt. Has opiniones ostendit falsas ipse Dauid di. Beati qui habitant in domo tua dñe. Que sententia p Bernar. affirmatur sup Eañ. O beata regio paradisi: o regio delitiarum ad quā suspiro de valle lacrymarus: vbi sapētia sine ignorātia: vbi memoria sine obliuione. Ubi intellect⁹ sine errore: vbi rō sine obscuritate, fulgebit. Beati q̄ habitāt ibi ⁊ laudabūt deū in secula seculorū. Ille. Et pbs in. x. Etbi. Speculatiue ritatis. i. cognitio veritatis est ipa felicitas: ō qua cognitiōe Jo. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū deum verū ⁊ quē misisti iesum xp̄m: quaz petebat Philippus di. Jo. xiiij. Dñe ostēde nobis p̄em: et sufficit nobis: q⁹ vt dicit Augu. Ubi fio est tota merces nostra: qua nos implebit cū vultu suo. Quod bene vulgares poete locuti sunt. Patri filio ⁊ spū sancto datur gloria a toto paradiso: ita vt ine briarer dulci melodia. Petrar. in diui. Beati spiritus qui in summo choro reperiuntur: vel reperiunt in tali gradu q̄ eorum nomen sit in eterna memoria. Sancti ergo tales cogitantes gloriam: operati sunt bona: p quibus merceseis data ē merces vita ⁊c. In quibus verbis de gloria sanctorum ⁊ paradisi erit sermo. Ubi tria videbimus. Sermonē habes Feria. ij. pascbe. Folio. cxci.

¶ In commemoratione defunctorum. De suffragijs.

Miseremini mei: miserem ini mei: saltē vos amici mei. Job. xix. Ad laudem cōmendationem ⁊ p̄coniz illius supreme ⁊ alte iusticie et distributiuo summi dei: cōuenit premiare illos qui amore suo laborauerunt ⁊ rebelles scōm exigētia merita punire. Hec est aurea sentētia diui Dionysij in. xiij. de diui. no. ca. viij. Oportet aūt videre in hoc vero existentē verā iusticiā q̄ vnicuiq̄ tribuit scōm vnius cuiusq̄ existentium dignitates. Et cytbareda modulāte dauid in ps. Duo hec audiui: q⁹ ptās dei est: ⁊ tibi dñe misericordia: q⁹ tu reddes vnicuiq̄ sm opera sua. Et Matb. Reddet vnicuiq̄ sm opera ei⁹. Et. i. Cor. iij. Unusquisq̄ p⁹priam mercedem accipiet. Et apoc. vltimo. Ecce venio cito: scilicet ad iudicium ⁊ merces mea mecū est: reddere vnicuiq̄ sm opera sua. Scōm sententiam Augustini in decre. xiij. q. ij. c. Tempus: in Glo. Tres sunt differentie

UVA. BHSC. IyR_237

personarũt que ab hac vita exeũt. Quidam sunt valde mali. Quidã vade boni. quidã mediocrit mali et mediocriter boni. Primi sũt dãnati: ille dolẽtes aĩe a celesti patre ꝓpter sua demerita reprobate: q̃ sunt ĩ illo tetro baratro ĩferni clause: ꝓ q̃bus nullũ suffragiuz alicui⁹ mortalis potest valere. Job. xvi. In inferno nulla est redẽptio. Et Aug. Si scirem patrez meũ esse in inferno: nõ plus orarẽ ꝓ eo: q̃ꝫ pro diabolo. Et Dionysius in. vi. cele. hierar. Sũmus sacerdos ꝓ immũdis nõ orat: quia in hoc auerteret a diuino ordine. In eodẽ. Diuinus sacerdos ꝓ mortuis orãs: pro illis orat qui sancte vixerũt. Quidã sũt valde boni: pro his nõ est oranduz Extra de cele. mis. c. Cum marthe. Iniuriam facit martyri. qui orat ꝓ martyre. Quidam mediocrit sunt qui sunt in purgatorio: pro his bñ faciendum est. Qui dicunt. Miseremini ꝛc. De suffragiis tria videbimus in presentiarum. Hunc sermonem habes in quadragesimali Folio. cxij.

¶ In festo sancti Martini epi. De victoria suijpsius.

Ece sacerdos magn⁹ qui in dieb⁹ suis placuit deo. Eccl. xliiij. c. Nulla res qualis sit interclusa ĩtra speras celestes: cum tanta cura et admiratiõe respicit q̃ꝫ hũana operatio: mediãte qua fragilis ꝛ caduca natura hominis a statu lubrico ꝛ transitorio cõmutatur in statum eternum. Neq; hic stupor mentꝭ iã sine ratõe habet originem. Cuz sit q̃ꝫ influentia celi: ꝑparatio elemẽtorum: dispositio terre habẽt ꝓducere varios ꝛ ita mirabiles effect⁹ nõ ꝓpterea ꝑmutant a ꝯsuetudĩe nec ab instinctu qualem semꝑ naturaliter cõtinuerunt. Sed homo qui sua ꝓprietate mortalis: terrenus: ꝛ labilis cõstitutus per suam solam operationẽ ꝯuertit se in stabilem: immortalẽ: ꝛ celestem. Ubi discurrẽs per omnes res: que possunt a nobis possideri: sola virtus intelligit illam esse que nos cõstituit in statu digno om̃i laude ꝛ honore. Unde Plautus ĩ Amphitrione. Uirtus in se habet oĩa. Hec est que facit hoĩem deũ. In. vij. Ethi. Hoĩes dicunt dij: ꝓpter v̊tutis excellentiam. Ab hac ergo eximia et singulari v̊tute nascitur premium hoĩs. Qd̃ s̃m ph̃m. iiij. Ethi. Est honor ꝛ gloria que est hoĩbus attributa: aut in vita aut in morte. Uñ Lactan. in li. de ira ad Donatuz. c. xxiiij. Non faciũt beatuz vitiose ac mortifere voluptates: nõ opulentia libidinuz incitatrix: non inanis ambitio: non caduci honores q̃b⁹ illaqueatus anim⁹ humanus ꝛ corpori mãcipatus eterna morte dãnatur: sed sola innocẽtia: sola iusticia: cuius legitima ꝛ digna merces est immortalitas: quaz statuit a p̃ncipio deus sanctis et incorruptis mentibus: que se a vitijs ꝛ ab oĩ labe t̃rena: ĩtegras inuiolatasq; cõs̃uant. Hui⁹ p̃mij celestis ac sempiterni participes esse nõ p̃nt: qui

UVA. BHSC. IyR_237

fraudibus: rapinis: circūscriptionibus ꝯsciam suā polluerūt: quiq; iniurijs boīm nephariis cōmissis: ineluibiles sibi macl'as īduxerūt. Proinde vniuersos opz: q̄ sapiētes q̄ boīes merito dici volūt: fragilia cōtēnere: terrena calcare: humilia despicere: vt possint cuz deo btissima necessitudīe copulari. Ille. Iō btūs martin⁹: qz fuit adornat⁹ om̄i v̄tute: qz suas passiones suos appetitus: seip̄m deniq; totū subiugauit ac vicit: a magno deo dilect⁹ est ⁊ sublimat⁹ tandē in regno celoꝝ. Ecce sacerdos ⁊c. In q̄bus v̄bis ad laudem sancti martini: de victoria suijpsius hodie erit s̄mo. Ubi tria ꝑ ordinem videbimus.

¶ Primū d̄r oppositionis.

¶ Scd̄m d̄r declarationis.

¶ Tertiū d̄r confirmationis.

AD p̄mū q̄rit̄ dubiū. Qualis triūph⁹ maior sit honor gl'ia ⁊ thesaur⁹ quez homo possit acquirere: ⁊ habere in p̄nti vita: ⁊ corā hoībus mūdi: ⁊ tota curia celesti. Circa h̄ quadruplex opinio. ¶ Prima fuit militū: qd̄ erat ars militaris ⁊ exercitiuz bellicum. eo ꝙ fuit p̄ma ars mūdi ⁊ nobilior. In quā nō nisi homines ꝓbi īgrediebant̄. De q̄ Tho. iiij. di. i. ar. v. Apud gētiles militia sacra reputabat̄: pro qua gētiles ⁊ moderni stupēda fecere. vt pz per Aug. v. de cice. c. xviij. Hec duo sūt illa libertas ⁊ cupiditas laudis humane q̄ ad facta mirāda cōpulere romanos. Ille. vt ptz exēplis. De magno Alexādro qui regē Dariuz vicit. ⁊ ꝑuulo interuallo totū orbē subiugauit. Qui in septē ānis totā Asiam ⁊ partez Europe subdidit. Et siluit terra in cōspectu eius. vt d̄r. i. Reg. i. Apud quē fuit Karol⁹ magn⁹ qui occidētē saxoniā: eq̄taniā domuit. Et magn⁹ Pompeius qui. xxij. reges vastauit: q̄ dictus ē magn⁹ ob multitudinē rerū gestarum. vt loquit̄ Orosius. Et Cesar romanus. v. vicibus triumphauit de inimicis suis. Et. Q. Cecilius: qui Philippū macedonicū e macedonia victū eduxit. Et Lelius Tribunus: qui. cxx. plagas habuit: et semp victoriosus fuit. vt ponit valerius lib. iij. c. ij. Et. M. Sergius qui. xxiiij. plagas accepit in pectore: qui manu sinistra amissa: ferream fecit. Et Theban⁹ Epaminūdas: ornamentū regie dignitatis. De quo Insti. vi. li. de bellis externis. Qui faciēs bellū vuln⁹ mortale accepit: aliquātisp alleuiat⁹ petijt a circūstātibus: si scutū remanserat in manib⁹ inimicoꝝ. Rñsum ē ꝙ non. Ante seip̄m ferri fecit: sepe osculans ip̄m: appellās consortez sue gl'ie: ⁊ sic expirauit. Quid dicemus de militibus modernis. De duce Francisco. Bartholomeo coleo. Nicolao paruo. Seuerino Roberto: ⁊ alijs multis. Quid miranda fecerūt sub armis: reputantes nō posse dari gl'iam maiorē: ꝙ istā Pz p̄ma opi. ¶ Scd̄a opi. fuit antiquoꝝ ph̄oꝝ. qd̄ maior triumphus nō poterat hoī dari ꝙ bre sciam. Pro q̄ mira fecerūt: vt ponit Hier. ad Paulinuz. ⁊ Lactan. in p̄ncipio de ml'tis ph̄is. De quo Aristoteles p̄mo Meta. Omnes homines na-

UVA. BHSC. IyR_237

tura scire desiderāt. De nūero q̄rū fuit Pythagoras q̄ ꝓ scīa acq̄rēda iuit in egyptū. deinde ꝑsiā: deinde italiā. ⁊ Plato multas regiōes lustrauit: in q̄b⁹ grādia ꝑicula sustinuit: iter alia fuit vēdit⁹. vt Laerti⁹ ponit. Iuit in egyptū vt audiret legē iudeoꝝ. Deinde venit Italiaꝫ iterū. ⁊ Simonides occupauit se ī studio. lxx. an. Anaxagoras. lxxij. Thales. lxxviij. Solō. lxxx. Socrates. lxxxiiij. Milesius. xcvij. ⁊ Apolonius. xix. regiōes circuiuit. ⁊ Titus Liuius paduanus: aureū pelagus eloquētie: q̄ scripsit de gestis romanoꝝ. cxl. libros: incipiēs a roma cōdita: vsq̄ ad tp̄s Octouiani imꝑatoris: pleni⁹ lr̄arū anno etat̄ sue. lxxx. padue tumulat⁹ in solēni sarcophago. Et Plinius veroneū. qui hystorias scripsit romanas a principio rome vsq̄ ad tp̄a sua: libros. xxxviij. Et de naturali hystoria libros. xxxvij. cū alto ⁊ excel ēte stilo. Et Salusti⁹ ciuis roman⁹: scp̄sit exitū Catiline. Et de guerra Iugurte. Isti aūt nullū maiorē triumphū posse dare hoī iudicarunt q̄ ornatū scīe. De qua Macrobi⁹ ij. Saturnaliū sine doctrina: vita ē quasi mort̄ imago. Et Lactā. iiij. Nemo em̄ pōt iure dici hō: nisi qui sapiēs est. Et iuris. ff. de fideiussoribus libertoꝝ. l. Apud iulianū. Cupiditas discēdi: est optima rō viuēdi. ⁊ Señ. Ociū sine lr̄is mors est: ⁊ vsui hoīs sepultura. ¶ Tertia opinio est auaroꝝ. Qd̄ maior gl'ia dari nō potest hoī: q̄ possessio auri ⁊ argenti: quia nō nisi diues sapiēs videt̄ et honorat̄. Pauꝑ aūt fatu⁹ et stultus videt̄ ⁊ reputat̄. i. Ethi. Impossibile ē indigētē oꝑari hōa. In. iiij. Oīs indigētia mala. O q̄t mala fiūt ꝓpt̄ pauꝑtatē. Prouer. xxvij. Propter inopiā multi perierūt. Ei. in arte noua. Due res sunt q̄ pñt hoīes ad turpe cōpendiū cōmouere īopia atq̄ auaricia. Quot hoīb⁹ lapides iacerent̄ in calcaneis si pauꝑes essent. Sꝫ vocat̄ dñs talis: magr̄ talis: dña talis ꝓpter diuitias q̄s hūt. ¶ Quarta opinio catholicoꝝ est. q̄ nulla maior gl'ia potest dari hoī q̄ vincere seip̄m et submittere ꝓp̄as passiones imperio rōnis. Señ. Nulla maior victoria q̄ ꝓpria vitia domuisse. Idē li. de Clemētia. Sūma suꝑ oēs potētias est regere seip̄m: vincere et hñ regere. Multi em̄ habuerūt potestatē vrbiū. pauci v̄o sui. Salomō Prouer. xvi. Melior est patiēs viro forti: ⁊ q̄ dñat̄ animo suo expugnatore vrbiū. Qd̄ vt meli⁹ veritas pateat: veniamus ad scd̄m:

Secunduꝫ d̄r ⁊c. Pono ꝯcl'onē s̄m om̄s theologos. Qd̄ nulla maior victoria: gloria: honor: triūphus: pōt dari hoī in pñti vita: q̄ vincere seip̄m Et qui hꝫ victoriā de se: certe plus acq̄rit: q̄ si cōgregaret accumularetq̄ oēs thesauros mūdi sapiam ⁊c. Que conclusio triplici medio probatur. Ratione. Auctoritate. Exemplo. rōne triplici.

¶ Primo rōne libertatis.

¶ Scd̄o rōne formalitatis.

¶ Tertio rōne fatuitatis.

¶ In p̄ma rōne ꝓbabo q̄ hō q̄ vin-

UVA. BHSC. IyR_237

citur a passionib⁹ est maxim⁹ ꝟuus diaboli. Pro fundamēto pono cōclusionē iuristarū. ff. de reg. iur. l. Libertas. ⁊ Insti. Ex q̄bus causis manumitti nō pūt. §. Sz cū libertas. Inestimabilis res est libertas ⁊ oībus reb⁹ fauorabilior. et. ff. de ver. oblig. l. liber homo. Liber hō estimationē nō habet. Et Esopus Non bñ ꝓ toto libertas vendit̄ auro. Hoc celeste bonuz p̄terit orbis opes. Quā ꝟitatē affirmat Tho. ij. ij. q. ciiij. ar. iij. Qđ abnegatio ꝓpe voluntatis: que acq̄rit̄ ꝑ obedientiam: est maxima inter oēs ꝟtutes Qr egreditur a nobiliori subiecto Et quolibet. iij. ar. i. Qđ heresis ē: si quis diceret: ꝙ secularis ita pōt mereri sicut religiosus. Ex eo ꝙ ꝑuauit se dono libertatis: qua nihil melius. Si ergo nihil pulchri⁹ dz reperiri libertate: ergo nil turpius seruitute. Ideo Cicero de natura deorum. Miserius ꝟuitute. quid possumus: aut dicere aut excogitare. Et in autētico de nuptijs. §. Si vero. Seruitus morti equiparatur. Et ratio est pbi. i. Metha. Non est liber: qui alteri⁹ gr̄a est: vt patet de illo qui est in cōpedibus: aut in galea. Qui maximū beneficiuz reputaret si redimeret̄. Unde Bergomas. Melius est esse auis ī silua ꝙ rex in cauea: ꝙ ⁊c. Ideo in fabula Esopi dr. Qđ lupus dixit cani. Unde frater: ꝙ sic inuidus et pinguis es. Domi inq̄t custos suz. Dat̄ mihi de pane albo: dant̄ ossa amat me tota familia. Cui lupus Unde hoc ꝙ iugum attriuit colluz tuum. Rñdit: qr in nocte soluor: in die ligor. Et lupus. Tene tuā pinguedinem: ⁊ ego pro me meam libertatem. Ad ꝓpositum. Que est maior ꝟuitus mūdi. Unius mori. Arabi. Idumei. Aggareni. Tartari. Non vere. Sed ꝟuitus peccati. Job. viij. Qui facit pctm̄: seru⁹ est peccati. Et. i. Petri. ij. A quo quis supatus est: huius ꝟuus est. Ro. viij. Serui facti estis: cui obedistis Et de pe. disti. i. c. Conuertimini. Solo em̄ pctō: diaboli ꝟui sum⁹. Et Tho. ij. ij. q. lxiiij. ar. ij. Hō peccando ꝑdit dignitatē suaz ⁊ incidit in ꝟuitutē. Ad practicā xp̄i. Concubinarius est ꝟuus illius femīe que ip̄m ꝑuat omni libertate ⁊ bonorū temporaliū domus. Qr hz claues oīm. Et libertate suijpsius. Qr nō audet loqui cum aliqua: ne ī tristiciam cadat. Nec audet īuitare aliquē: nisi de suo cōsilio: nec elemosynam facere: nec ad ecclesiam ire Contra quos apostolus Ephe. v. Mulieres sint subdite viris. Asculanus dom⁹ displicet in qua gallo silēte: gallina cātat. Qđ bene Cicero in. v. paradoxa cōcludit. An liber. Ille tibi videt̄: cui mulier īperat leges īponit. Uocat: veniendū est. eijcit: abeundū est. poscit: dandū est. minat̄: extimescendum est. Hunc ego nō tm̄ seruū: sed nequisissimum ꝟuū iudico. ibi. Applica hic exemplū illius romani: qui ad paradisum introire nolebat: nisi ibi essent femine. Et de Petro ciri: in domo magnifici Laurētij de medicis exñtis in cōuiuio puellaruz. Uellē inq̄t ꝑadisuz meū in h̄ loco. Et de cardinali Genueñ. a q̄ cū fra

UVA. BHSC. IyR_237

tres elemosynā petissent dedit. Accepta dixerūt. Deus det vob̄ ꝑadisum. Ille. Tardi⁹ quo pōt. Preterea auarus est seru⁹ auaritie: qꝛ nō audet comedere q̄tum sufficit. Comedit panē milij vt vēdat frumentum: ꝯ famulū clama. Neq̄ vos comedistis ossa. Et tu o katherina nescis: qꝛ tp̄e belli saccus sili que valuit vnū aureū: qđ ꝯ Eccl̄. vi. Est et aliud malū qđ vidi sub sole: vir cui dedit diuitias de⁹: nec tribuit ei potestatez ex eis comedat. Practica. Erunt illa bona tp̄alia tu in puluerem ollaꝝ. Assimilant̄ tales ali bufali: de q̄bus Tho. sup̄ Job. xl. Qui licet sint feroces: tn̄ si ponatur annulus in narib⁹ eoꝝ: ducunt̄ quocūq̄ hō voluerit etiā a puero. Ita et hō licet habeat vires liberi arbitrij tn̄ dū est in mortali: seru⁹ a dyabolo ducit̄ quocūq̄ voluerit. Gre. ij. moral̄. Pctm̄ qđ ꝑ penitentiā nō diluit̄: mox suo pōdere ad aliud trahit. Et. xxiiij. q. i. c. miramur. Ipse dyabol⁹ exercet ptātem in malis: tāq̄ in pectore suo. Jō Eutropius đ hysto. romanoꝝ narrat đ magno Alexandro. Qđ cū inuenisset Diogenem in silua cū vellet ip̄m alloq̄ ꝛ sibi suo corpore vmbrem faceret Vellem inquit mihi non auferres: qđ dare nō potes. Imp̄ator hoc intelligēs ad aliā partē se vertit: cui Diogenes. Respōsum tibi nō facio qꝛ potētia mea maior est tua: q̄ variatur ꝑ tria tp̄a. De p̄terito ꝛ de futuro nō es dn̄s. De p̄senti idem: qꝛ seruus es sup̄bie: luxurie: gule: ire: ꝛ tot demoniorum quot vitiorum A q̄bus ego īmunis sum. Practica cum discursu. Vince linguam: oculos vitia. Et hec est maior victoria quā haberi possit in presenti vita. Sen̄. Nulla maior ꝛc. Et asculan⁹. Qui seip̄m nō vincit aliū nō superabit in se habendo ptātem dn̄ium ꝛ huius opinionis semp̄ fui. Concludamus ergo rōnem sic. Per victoriam suijpsi⁹ acquiritur vera libertas qua nihil melius. Et ꝑ oppositum: hō fit seruus quo nihil vilius Igit̄ patz p̄ma rō. ¶ Scđo rōne ꝛc. In hac rōne ꝓbabit̄. Qđ homo est bestia ꝑmittendo se vinci a ꝓprijs passionibus. Conclusio est Aristo. ij. aīe. Et auctoris. vi. p̄ncipiorum Forma est que dat esse rei: q̄ ablata res non est. Exempli gratia. Ecclesia vel domus dicitur: q̄diu retinet in se formam ecclesie vel dom⁹ Si domus vel eccl̄a destruatur nō est amplius ecclesia: vel domus: sed cementum ꝛ lapides. Ad propositum. Forma hominis est ipsa rō. ix. Ethi. Homo est maxime intellectus. ꝛ. ij. Pol. Intantuz quis dicitur homo: inquātum vtitur ratione. In. vij. Inter omnia animalia solus homo habet rationem: et magister. ij. di. xvi. Homo quo ad plura superat̄ a bestijs. A cane in odore. A porco: in auditu. A schimia: in gustu. Sed in duob⁹ superat omnia animalia. In lingua ꝛ in rōne: quia fit illis dignior. Qui ergo remouet ab ipso rationē: nō est ampli⁹ homo: sz bestia. In. vi. Topi. A quocūq̄ remouet̄ diffinitio ꝛ ipsum diffinitum. Et Commentator. ix. Metha. Qui tollit a rebus suā op̄ationem: tollit ab eis suam

UVA. BHSC. IyR_237

essentiā. Exempli gratia. Remoue ab igne calorē. A sole lumē: nō est plus sol: etiā cū tollit̄ essentia eorū Clama. Remoue ab hoīe rōnē: nō est hō sz bestia. De quo Bern̄. puto iumenta dicerēt si loq̄ possent. Ecce Adaz quasi vnus ex nobis fact⁹ est p̄s. Cōparat⁹ est ꝛc. ſm Rober. olchot sup sap̄. ꝛ Boet. iiij. pros. iij. Hō nō viuēs ſm rōnem ijs bestijs assil'atur p imitationez. Primo asino p negligentiā. O mulier vidisti vnq̄ in domo tua asinos bipedes. O pater nō. Et ego dico ꝙ sic. Qui sunt? Rn̄deo. Qui vsq̄z ad tertiam stant in lecto: qui nesciūt ire ad diuina. Tu habes in domo tua filiuz pigrū: cape baculū: dic heus surge nā iubet predicator. ¶ Scd̄o assil'atur leoni p iracundiā. Ita hō impatiēs q̄ plures facit fatuitates. Vidi multos q̄ byretuz de capite ꝓiecerunt in terrā: frangūt vasa dom⁹: p cutiūt se pugnis deū dicūt ꝑtesanū ¶ Tertio porco p luxuriā. Practica ꝯ cōcubinarios. Cum figura Sansonis. Judi. xvi. vbi dicit̄ qd̄ meretrix Dalida Sansonē molestauit indicaret ei vbi esset fortitudo sua. Et cum eam decepisset: tandem rē ei innotuit di. Nazareus sum id est dn̄o consecratus ab vtero matris. Nouaculū sup caput meū nō ascendit. Si ergo septē crines abraseris ero sil'is alioꝝ. Cum aūt blāditijs demulceret eū in sinu domuit ꝛ septem crines abrasit: ꝛ vocatis philisteis oculos ei eruerūt. Moralit̄ Dalida ē caro Sanson rō: ꝛ fortitudo: sunt septē crines. i. septez dona spn̄sancti: sed philistei ip̄m rapiūt cum rō sensualitati cōsentit ꝛ ei auferunt oēm suā ptātem ꝛ ligāt euz funib⁹ pctōꝝ. Et auferūt ob eo lumen rōnis ne cognoscat grauitatē pcti sui. Applica exēplū illi⁹ doctoris veneti ꝛ boni ingenij q̄ philocapt⁹ erat de sua sclaua. Venetijs p̄dicarē h̄ accidit. Quadā vice coactus amore illius vestiuit se vestibus illius ꝛ cū illa buratabat: vocat⁹ ego a ꝓpria vxore veni inq̄t p̄r: vide scientiā nr̄i doctoris. Reppi ip̄m cuz sclaua. Cur dn̄e talis: talia facitis. Rn̄dit. O p̄r nescio vtrū sim hō an bestia: ita suz philocaptus: cui dixi Estis bestia: vbi est scīa tua doctrina: qꝛ ergo hō imbutus pctis caret rōne: ideo fit bestia p imitationem Vn̄ pz scd̄m mysteriū. ¶ Tertio ꝛc. Qd̄ pctōr est stultior oībus hoībus mundi: qd̄ ꝓbatur p phi. v. Ethi. Pluribus bonis appositis: melius semp ē eligendū. ꝛ Cice. in Thopi. Plura bona: paucioribꝰ bonis anteponāt̄. Ad p̄cticā. De muliere q̄ vult nubi hz in se tria bona. Primū magnā dotē. Scd̄m pulchritudinē Tertiū virtutē: q̄d magis est eligēdum. Rn̄det amat⁹ ꝙ dos bōa. Luxuriosus aūt pulchritudo. Rn̄det ciuilis ꝙ virt⁹. Iste dicit̄ sapiētior: qꝛ plurib⁹ bonis ꝛc. Preterea in cōuiuio: ponunt̄ ex vna pte optime carnes: ꝛ alia porra cepole. Quid magis est eligendum. Rn̄det pb̄us Qd̄ plurib⁹ ꝛc. Jō fratres p̄dicatores sunt stultiores oībus mūdi hominib⁹ ꝛc. Preterea dic mihi. Sapiunt tibi cōfectiōes: o p̄r hanc cōditionē mecum tuli ab vtero matris ꝙ dulcia sūt amica nature. Si tibi

UVA. BHSC. IyR_237

bonaret vna pecies coriandoꝝ: et desup eēnt deaurati: sed in fundo esset venenū. q̄d sup hoc eēt eligendū. Dicit pb̄s ꝙ plurib⁹ bonis ꝛc. Pretea si vis ire romaꝫ vbi nunq̄ fuisti. interrogas de via ꝛ tibi dicit ꝙ vna est plena malēdrinis qui te occident si per eam eas. Alia est secura. Quid sup hoc esset eligendū Dicit pb̄s ꝛc. Ad ꝓpositū. Homo q̄ vincitur vitijs ꝓprijs: fit de libero seruus. De capace rōnis bestia. A viro sapiēte. stultus cū habeat añ se bonū capit maluꝫ: ante se dulce capit amarū: ante se lumen capit tenebras: ante se viā rectam capit tortuosaꝫ. Ideo Aug. Nulla maior stultitia q̄ ꝓpter bonū momētaneum ꝑdere bonū eternū. Exemplū illius romani: de quo Eutropi⁹ dicit. Qui in testamēto legauit aureos mille illi q̄ stultior esset in ciuitate. Quo mortuo quidaꝫ nobilis inuētus est: qui a senatu honorari poterat: sꝫ nolēs ad hoc deuenit vt porcos pasceret. Iste ab oīb⁹ stultitior iudicat⁹ ē. Qr plurib⁹ bonis ꝛc. malū elegit. Uñ Petrarcha. vi. Ꝛtriūpho diui. Misera vulgaris ꝛ ceca gēs q̄ cōstituit spem in talib⁹ rebus hic q̄s fugax tp̄s tā repente aufert. O vere sordidi ꝛ nudi ꝛ fragiles iudicij ꝛ cōsilij exptes total'r egri ꝛ miseri mortales.

Tertiū d̄r ꝛc. Confirmat nr̄a ꝯcl'o exemplo Ualerij. Qui cum esset octogenarius: ꝛ a pluribus narrarent eius victorie dixit. Scitote ciues: ꝙ nulla victoria maior fuit apud me q̄ me btm̄ fecit: nisi q̄a passiones meas subieci imperio rōnis: qua nulla maior Unde ꝛ plato interrogat⁹ q̄s esset hoīes fortior. Qui pōt in q̄t ꝓpriaꝫ iracundiā vincere. Interrogat⁹. ij. quis esset debilior inter homīes. Respondit. Qui suū secretū nō potest celare. Unde ꝯcludit Cicero ꝛ Lact. in. i. Nulla est em̄ tanta vis que non ferro aut virib⁹ debilitari frangiq̄ possit. At animuꝫ vincere iracūdiā cohibere: fortissimi est: q̄ hercules nec fecit vnq̄ nec potuit Hec q̄ faciūt: nō mō euꝫ sūmis viris cōparo: sꝫ silimū deo iudico. Ille.

¶ Ex hystoria Martini.

¶ Martinus natus ex parētib⁹ paganis sicut rosa de spinis ortus ex quodā opido noīe Sabaria pānonie in partib⁹ Francie. Pater eius tribunus. i. p̄nceps sub imꝑatoribus Constātio ꝛ Juliano. Ex p̄cepto illorū filij eligunt in milites et Martinus in etate annoꝝ. xij. cathecuminū se fieri petijt. In etate v̄o. xx. cum pr̄ eius esset senex militiam cōmisit martino. Qui violenter eam acceptās: erat ꝯtent⁹ vno seruo. Cū quadā vice tp̄e hyemali iret ad bellū: in porta vrbis: nud⁹ quidā sibi p̄sentauit. Cui mediuꝫ mantellū dedit. In sequenti nocte vidit xp̄m illo indutū di. Martin⁹ adhuc cathecumin⁹ ꝛc. Sup quo Bern̄. s̄mone hodierno. Martine si sciuisses vbi pallij dimidiū ponebas: puto ꝙ palliū nō dimidiasses sed integrū dedisses. Ad ꝓpositū. Per triennium militauit tñ integer ab alijs vitijs ꝛc. Clama hoc loco: cōtra sodomitas: ꝙ hoc pctm̄ maxime regnat in militibus. Cum sit

UVA. BHSC. IyR_237

reprobatū a lege diuina. Leui. xx. A lege cano. xxxiij. q. ij. c. Hoc ip̄m §. seq. ⁊ a lege impiali. C. de ex̄ordinarijs crimīb⁹. l. Qui puero. Cū esset annoꝝ. xviij. fecit se baptizari: ⁊ renūciās militie iuit Pictauiā ad sanctū Hylariū ep̄m: qui ipsuꝫ in accolitū ordinauit. Interim aūt admonit⁹ a spūsctō vt iret ad visitandū parētes adhuc gētiles: demoniū ei apparuit in via di. Quocūqꝫ ieris diabol⁹ tibi aduersabit̄. Rn̄dit. Dn̄s mihi adiutor ⁊c. q̄ statim euanuit. Peruētus ad patriaꝫ matrem cōuertit. Et cum heresis arriana ibi pullularet: solus restitit. Ex quo publice cesus est Mediolanū veniēs igit̄ monasterium cōstruxit: sed inde ab arrianis pulsus est. Qui ad insulā gallinariam iens cū solo p̄sbytero vitam artaꝫ ducebat. Interim aūt cū plebs turonica ep̄o vacaret voce omninm: Martinus in ep̄m elect⁹ est. Quā electionē cum lachrymis acceptauit. C. de ep̄is ⁊ clericis. l. Si q̄cq̄d Non precio: sed precib⁹ ordinet̄ antistes. ⁊. viij. q. i. c. Nullus dꝫ eligi gubernator ppl̄i. nisi deus reuelauerit. Applica ad libitum tuum. Quidam aūt ep̄s noīe defensor: q̄ eo venerat cū pluribus alijs ep̄is ad ip̄m ordinandū vidēs eum deformē despexit. Quidā aūt cleric⁹ psalteriū cepit: ⁊ primū psalmuꝫ reppit. In quo erat versus. Cāta. Ex ore infantiū ⁊c. vsqꝫ defensorē. Facecia de gonella de nouo p̄p̄. rome. Ueni sancte spūs ⁊c. Ordiat⁹ in ep̄m: extra vrbem monasterium fecit: vbi morabat̄ cū. xxx. discipulis sine vino ⁊ carnibus. Facecia de presbytero Cremēsi: q̄ ordinatus ī ep̄m nō poterat canere. De⁹ in adiutoriū ⁊c. qꝛ nimis pinguis. Infirmāti grauiter demon appuit ī forma regali cū purpura ⁊ corōa in capite di. ei. Agnosce o martine xp̄m tuū. Rn̄dit. Christus me⁹ fuit indut⁹ vili veste paup̄: nudus. Tu aūt ⁊c. recessit ab eo. Martin⁹ aūt obitum suuꝫ reuelauit discipulis. Et flentibus illis ⁊ dicentib⁹. Cur nos pat̄ deseris ⁊c. Cōpatiens eis orauit dn̄m di. Dn̄e si adhuc populo sum ⁊c. Sup̄ quo Tho. iij. disti. xxix. Martin⁹ volebat viuere ⁊ mori iuxta beneplacitū dei: qꝛ diligebat p̄ beniuolentiā ⁊ nō p̄ concupiscentiā. Cum discipuli vellent ip̄m sup̄ paleas ponere: q̄a grauabat̄ vi febrium di. Non decet xp̄iannm nisi in cilicio ⁊ cinere mori. Augu. Sub capite spinoso: nō decet mēbrū fieri delicatū. Sequit̄. Oculis aūt ac manib⁹ in celū semp̄ intēt⁹: īuictū spm̄ ab or̄one nō relaxabat Et cōgregatis ad se discipulis vt ad aliam p̄tē eū v̄terēt: ⁊ tollerent ab eo bn̄dictionē ⁊c. Sinite inquit me celuꝫ videre ⁊c. ⁊ subito vidit demonē. Cui dixit. Quid hic astas cruenta bestia: nihil ⁊c. His dictis quieuit in pace.

¶ In festo sancte Katherine mar.

Hanc amaui et exq̄siui a iuuētute mea: ⁊ q̄siui mihi sponsam assumere: et amator fact⁹ sum for-

UVA. BHSC. IyR_237

me illi⁹. Sap̄. viij. diuina sapiētia illi⁹ sup̄mi: excelsi ⁊ alti īperatoris dei: quātūq; diligat vl'iter omnes creaturas. vt scribit̄ Sap̄. xi. c. Diligis oīa q̄ sunt ⁊ nihil odisti eorū que fecisti. Quia sūt bona in sui natura. Gen̄. iij. Uidit deus cuncta q̄ fecerat ⁊c. ⁊ apl's. i. Thi. iiij. Bona est omnis natura. Tñ spālius diligit hoīez quē formauit ad sui imaginē ⁊ similitudinē. Un̄ Lact. i. iij. Deus veri patris officio funct⁹ est: ip̄e corp⁹ effinxit: ip̄e aīam q̄ spiramus infudit: illi⁹ est totū q̄cq̄d sumus. Ille. Prīo quo ad corp⁹: non curuū: sed rectū. Ouidi. i. Metha. Pronaq; cum spectēt aīalia cetera terrā. Os hoī sublime dedit celūq; videre. Jussit: ⁊ erectos ad sidera tollere vult⁹. ⁊ Lact. in li. de opifi. dei ⁊ hoīs ad demetrianū. Cuz statuisset de⁹ ex oībus aīantib⁹ soluz hoīem facere celestē: ⁊ cetera vniuersa terrena: hūc ad celi cōtēplationē rigidū erexit: bipedēq; constituit. Ille. Scd̄o quo ad aīam cum suis potētijs. Memoria intelligētia volūtate. Qd̄ cōsiderās diuus Ber. sup̄ Can. Parū ne tibi videt̄ o hō. Cogita qualē te fecit. Nēpe s̄m corp⁹: egregiā creaturā: s̄m aīam magis imagine creatoris insignez: rōnis p̄ticipē eterne beatitudīs capacē. Ille Et lz amauerit oēm creaturā intimo amore: tñ p̄ticulariter amauit sponsam suā katherinam: quā dignat⁹ est ornare altis īmēsis et angelicis priuilegijs. Un̄ bn̄ dicitur. Hanc amaui ⁊c. Immediate in resumptiōe thematis: eccl'ia canit. Adoret̄ virginū rex in scl'orum secula: virgini q̄ katherine cōtulit celestia. Fiat p̄ctica. Ista est illa q̄ hūit oēm sciētiā. Hec ē q̄ habuit de spōsationē celestis spōsi. Hec est q̄ quinquaginta oratores conuertit. Hec ē q̄ reginā ⁊ Porphiriū cōuertit. Hec ē q̄ sup̄ oēs dotata fuit omnib⁹ priuilegijs. Hec ē q̄ habuit triplicē coronā virginitatis: martyrij doctorat⁹. Quapropter cōsiderāti mihi copiosissima merita: lingua heret palato oē hūanū īgeniū deficit katherine: q̄ illa electa sit ī spōsam filij dei. De ea nanq; scribūtur v̄ba assumpta. Hāc amaui ⁊c. s̄m sniam doctoꝝ: inducit̄ q̄s sponsus naturalis accipe in cōiugē aliquaz spōsaz trib⁹ rōnib⁹: quib⁹ rōnibus inductus est sponsus celestialis Jesus christus accipere katherinam sponsam suam.

¶ Primo rōne speciositatis.

¶ Scd̄o rōne nobilitatis.

¶ Tertio: rōne locupletabilitatis.

Prīo rōne ⁊c. Pro maiori noticia: nota sniam p̄hi viij. ethi. ⁊ platōis ī Thi. ⁊ Tho. i. ij. q. xxvij ar. iij. q̄ sil'itudo ē cā amoris. ⁊ Sap̄. xiij. Oē aīal diligit sibi sil'e: vt ptz de cane ad canē: de lupo ad lupū: de catta ad cattā. Et rō qr sūt vni⁹ spēi. iō mutuo se diligunt. Figura Gen̄. xxv. de Jacob q̄. xij. filios habuit: inter q̄s Joseph q̄ p̄ ceteris fuit dilect⁹: eo q̄ magis eēt sil'is p̄ri. Alij aūt matri Rebecce. Sil'itudo ē cā amor. Si igit̄ sil'itudo ē cā amoris A ꝯrio sensu. dissil'itudo ē cā odij: vt ptz de discordia īter canē ⁊ cattā lupū et agnum. Unde hoc? Quia

UVA. BHSC. IyR_237

sunt dissimiles in specie. Et si dice-
res. O pr̄: ego canē ⁊ cataz habeo:
q̄ mutuo se diligūt? Rn̄deo. ꝙ non
est ꝑ se ⁊ simpl'r: sz ꝑ accidēs. Ad ꝓ
positū. Tāto sponsus eternꝰ diligit
creaturā: q̄to plꝰ creatura est ma-
gis ei similis. Qꝛ similitudo est cā
⁊c. Deꝰ ē mire pulcritudīs: que su-
perat pulchritudinē oīm reꝝ. So-
lis. stellaꝝ. In p̄s. Speciosus for-
ma ⁊c. Et sponsa in Cañ. vi. c. Dile
ctus meꝰ candidꝰ ⁊ rubicūdꝰ. Cādi
dus ꝑ v̄ginitatē. Rubicūdꝰ per san
guinē fusum. Cum sit pulcher dili
git pulchros nō pulchritudine cor
poris: qꝛ parū valet decorus carne
Prouerb. vlt. Uana ē pulchritudo
Sz pulchritudīe spūali: q̄ est ꝑ vir
tutes. De pe. dist. ij. § Romanos.
Uirtutes sunt aīe ornamentū. Ut
charitas. spes ⁊c. que polliūt men
tem nr̄am. Has v̄tutes habuit v̄go
katherina: q̄bꝰ fuit pulchra. vnde
meruit amari a christo spōso. Hāc
amaui ⁊c. Ex hoc spōsus xp̄s ei cōi
cauit tria p̄uilegia. sup oēs v̄gines
⁊ sanctas in signū amoris p̄cipui.
¶ Primuz. fuit v̄ginitas specialis.
¶ Scd̄z. fuit despōsatio singl'aris.
¶ Tertiū. fuit sapiētia supernalis.
¶ Primuz ⁊c. Ubi nota s̄m Alber.
sup Luc. Et Ricar. in. iiij. sum. Qd̄
v̄ginitas tanto est maioris meriti:
q̄to plura hz impedimenta: aut re
pugnātia. Exēpli gr̄a. De vetula v̄
gine. ⁊ iuuēcula. Qꝛ plꝰ meret̄ iuue
nis q̄ vetula: qꝛ plꝰ molestat̄ iuue
nis: cū oīa in ea vigeāt mēbra. Uū
pb̄s. iij. Ethi. Iuuenes magis q̄ se
nes molestātur a concupiscentijs
carnis. Uirgo autem katherina:
habuit tria impedimēta que com-
muniter inpediunt virgines a sua
virginitate.
¶ Primū. fuit eius iuuētus
¶ Scd̄m. fuit eius pulchritudo.
¶ Tertiū. fuit eius sollicitatio
¶ Primū fuit eiꝰ ⁊c. Que p̄cipue so
let impedire v̄ginitatē. Erat em̄ iu
uenis: ideo infestabatur a libidine
Unde. ij. Tho. ij. Iuuenilia deside-
ria fuge. Propterea de Paulo. Qꝛ
vt dicit Salo. Eccl's. xij. Adolescē-
tia em̄ ⁊ voluptas vana sunt. Ista
aūt iuuētꝰ sibi nō nocuit: aut noce
re potuit. Qꝛ licz esset iuuenis cor-
pore: tn̄ intellectu erat grauis. Nō
em̄ stabat cū iuuenibꝰ ad colloquē
dum: aut ad feuestrā stabat: sz ī do
mo: vt hodie agūt nr̄e domicelle: q̄
loquunt̄ cū illis. Et sepe euertunt
situlā aque ter ⁊ quater: vt habeāt
cām vidēdi. Nō sic egit btā v̄go: sz
grauitate vigebat. ¶ Scd̄m d̄r ⁊c.
Pulchritudo ī muliere est cā mul-
toꝝ maloꝝ. Hiero. Gladius igneꝰ
est spēs mulieris. Cū paris duxis-
set Helenā: pb̄i faciē ⁊ oculos suos
cooperuerūt ne eā viderent. In vi
tis patrū. Cū. s. Agaton rogaret̄ a
discipl'is. Pr̄ dic nobis v̄bū salutis
Meliꝰ inq̄t est videre demonē: q̄
mulierē bn̄ ornatā. Et de Paphun
tio q̄ vidēs Pelagiā meretricē se or
nātē fleuit di. Eo ꝙ nō ita in aīa se
ornabat: sic ī corpe. Iō pb̄s Theo-
phrastꝰ. Mulier pulchra cito ada-
mat̄. Et difficile est custodire: quā
ml'ti amāt. Et ī. ij. Pol. Meliꝰ est
dicere mulieri modicaz vel medio
crem esse: q̄ magnā. Istud impedi
mentū nō potuit frāgere virginita

UVA. BHSC. IyR_237

tem. Catho. Qr licet esset pulchra corpe: imo admirabilis pulchritudinis: nō tñ de ipa curauit: sz potiꝰ de pulchritudīe aīe vt dicere possz ei spūssctūs. Can.iiij. Quā pulchra es amica. s. q̄ ad corpꝰ: q̄ pulchra es: quo ad aīam. Oculi tui colūbarū ppt ꝛc. ¶ Tertiū eiꝰ īpedimētuz ꝛc. Fuit em̄ sollicitata a tribꝰ: prīo ꝟbis. Scdo mulieribꝰ. Tertio tormētis. Prīo ꝟbis: qr filiꝰ imperatoris Maximiani: volēs ipam ī vxorem accipe nūcios misit ad matrez p ipa habēda. Vñ mater gauisa est et filie īsinuauit di. Filia mea: filiꝰ imparatoris petit te in vxorē. Rñdit katherina. O mater mea: aliū volo spōsum. s. iesum. O quātū ē bonus spōsus. De.b. Hylario legitur Cū eēt missus ī exiliū ab Arrianis. in frigiā vltra mare. Filia eiꝰ Affranoīe de frācia scribit q̄ ei de marito puideat: qr vult nubere. Pater sibi rescribit: q̄ in suo reditu daret ei xp̄m spōsum: ipm laudās: intm̄ q̄ sibi placuit. Vñ de cetero nulluz aliū ꝯcupiuit. In reditu pr̄is ista petijt adīpleri. Pater missam celebrauit: ꝛ in fine misse porrexit filie hostiā ꝯsecratā di. Iste est sponsus tuꝰ filia mea. Sumēs aūt hostiaz. mortuaq̄ ad pedes pr̄is eiꝰ aīa volauit ad celū. Hūc spōsū voluit katheri. Scdo fuit sollicitata mūeribus. Qr īpator sibi pmisit diuitias et honores: ꝛ q̄ pma eēt post reginā ī palatio. O q̄t cadūt: ppt munuscula: vt par sotulariū: manice: increpide ꝛc. vñ in cano. Hec dona hec munera. Rñdit katheri. O imperator desine talia dicere. Intellexit ꝟbū pbi eē verz. In prīo ethi. Bona aīe sūt maxīa bona. Tertio ornamētis: qr cū sibi minaret: non timuit: nec ꝟginitatē suā ppt hoc violauit. Qr xp̄s dixit discipl'is suis. Math. x. Nolite timere eos qui occidūt: corpꝰ ꝛ post h̄ nō hñt āpliꝰ q̄d faciāt. Nō timuit h̄: qr p xp̄o iesu erat parata mori. Et sic pz pmū priuilegiū nr̄i ꝟmonis. ¶ Scdz priuilegiū ꝛc. Magnū donū est despōsari vni comiti: maiꝰ regi ꝛ duci: et imparatori. Sz maximū iesu xp̄o. katheri. fuit despōsata iesu xp̄o. Cuz quidā heremita mitteret a matre ad filiam p mr̄imonio carnali. Sāctus dei inspiratꝰ spūssctūs suasit ei mr̄imoniū spūale: vt. s. xp̄z ī spōsum acciperet. Qd illa ī orōne se ponēs: appuit ei ꝟgo maria cū filio ī camera. d. Salue filia mea. vñ a filio despōsata est: mr̄e digitū porrigēte. Cui dixit mr̄. katherina filia mea: necesse ē seq̄ris vestigia ꝛ cōditiones tui spōsi filij mei. At illa. Que sunt mr̄ mea. Illa. Rñdit virgo maria q̄ erāt tria principalia: volētibꝰ ipm seq̄ in patria. Primo hūilitatē cordis. Qr ipe dic. Math. xi. Discite a me ꝛc. Scdo mūditiaz cordis. Qr ipe dicit Mat. v. Beati mūdo corde ꝛc. Tertio patientiam in aduersis. Qr ipse dicit p apl'm. Ad eph. iij. Obsecro vos: vt nō deficiatis ī tribulationibꝰ. O katherina. ¶ Tertiū p̄uilegiū ꝛc. Duplex est sapīa ꝟm doctores. Prīa est acquisita. Scda infusa. Prīa acq̄sita vt fuit ī pbia: ꝛ in alijs: q̄ insudauerūt lr̄is ībuēdis. Ualeriꝰ Rubrica de studio et īdustria, dicit q̄ Solō

UVA. BHSC. IyR_237

pbs assistētib⁹ amicis ad ei⁹ mortē et disputātib⁹ de exitu aīe a corpe caput erexit: volēs illud qđ cōfere bāt discere. Demosthenes cū exple tis centum ⁊. vij. ānis: doluit ꝙ ex hac vita discedebat: qñ adiscere in ciperet. Appolloni⁹. xix. ꝓuincias discurrit vt adisceret: vocat̄ scīa ac q̄sita ꝓpt̄ labores. A. b. c. d. ⁊c. Se cūda ē sapiētia īfusa: vt fuit ī aplis q̄ nūq̄ ad scolas iuerūt. katherina aūt habuit sapiētiā infusaꝫ ⁊ acq̄si tā. Acq̄sitā qꝛ in scholis fuit docta. in. vij. artib⁹ liberalib⁹. Uñ de ea: dr̄ in legēda. Per varias cōclusio nes sillogismoꝝ: allegorice: mysti ce: ⁊ diserte: coram Cesare disputa uit. ¶ Scđo habuit sapiētiā infusā cui nō poterāt resistere aduersarij sui. Uñ dicere ei possum⁹ illud pro uerb. vlt̄. Multe filie cōgregauerūt diuitias: tu supgressa es vniuersas Qđ ptꝫ in tribus modis. Prīo alie cōuerterunt hoīes simplices. Ista aūt sapiētia sua cōuertit reginā et porphyriū capitaneū impatoris. Alie cōuerterūt hoīes illitteratos ista aūt. l. oratores. Alie ⁊ si habe bāt sapīam: deficiebāt in aliquo: aut sapiētia: aut eloquētia. Ista āt habuit oīa ⁊ sapientiā, ⁊ eloquētiā et prudentiā. Uñ in ei⁹ legēda. Est aūt apud nos puella: sensu ⁊ pru dentia incōparabilis: q̄ oēs confu tat: ⁊ deos nr̄os demones eē cōfir mat. Igit̄ hāc amaui ⁊c.

Secūdo rōne ⁊c. Multi ma trimoniū ꝯbunt rōne no bilitat̄. O pr̄ est de nobi li ꝓsapia. Ubi nota s̄m Alb. super Luc. Qđ q̄druplex est nobilitas.

¶ Prima est ex carnis ꝓpagatiōe.
¶ Scđa est ex animi formatione.
¶ Tertia est ex legali adoptione.
¶ Quarta est ex diuine imaginis ordinatione.

¶ Prima ⁊c. Cū q̄s respicit ad car nis nobilitatē. O pater: ego suꝫ de tali: ⁊ tali domo. Sed de hac non multū est curādum: qñ deest nobi litas v̄tutū. C. Flamineus contra P. Corneliū. Scipionē. Ego enim nō ī aliena gloria: aut falsis fortu ne bonis: sꝫ in ꝓpria veraq̄ animi virtute: nobilitateꝫ hoīs esse existi mo. Et ratio est Apulei li. de deo Socratis et Señ. Si pulcher es: lauda naturam. Si nobilis: lauda parētes. Si diues: hoc fortune de bet̄. Si virtuosus lauda teip̄ꝫ. pra ctica ꝑ singula. De diuitijs. De pul chritudine ⁊c. Ideo nō ponas speꝫ in hmōi nobilitatib⁹: sed in virtuti bus. In hui⁹ figuram: xp̄s. xij. ele git piscatores matrem pauꝑculaꝫ patrē Joseph carpētharīū: vt do ceret nos ista relinq̄re. Katherina fuit nobilis genere: qꝛ fuit filia Co sti: tñ de ea nō multū curauit. Se cūda est ⁊c. Cū quis virtutib⁹ va cat. Que nobilitas a pbo ī. ij. Rhe to. dr̄ generositas. De qua Hie. in epistola ad Celantiam. Nobilitas summa apud deum: est claruꝫ esse virtutibus. Hec est que nos filios dei efficit. In. vij. Ethi. Hoīes di cūtur dij: ꝓpter virtutis excellētiā. Et apuleius li. de deo socratis. Ni hil est deo simili⁹: q̄ vir aīo ꝑfecte bonus. katherina hanc habuit: qꝛ v̄tutib⁹ īsudauit. Uñ fuit ⁊c. ¶ Ter tia nobilitas ⁊c. Et ē qñ q̄s aliquez

UVA. BHSC. IyR_237

adoptat in filiū. Figura de moyse Exo.i. Quo nato ꝛ posito ī fiscella a matre in mari. Filia pharaonis ipꝫ in filiū adoptauit: ꝛ tāto dignꝰ est filius q̄to q̄ adoptat est dignior Jesus aūt adoptauit katherinā in filiā. Et cū xp̄s sit nobilissimꝰ iuxta illd̄ ꝓuerb. vl. Nobilis ī portis vir eiꝰ: ideo nobilissima dicit̄ katherina. ¶ Quarta dr̄ ꝛc. Quāuis pijssimus deus oēs creaturas amet vniuersali amore: iuxta illud Sapiē. xi. Diligis oīa q̄ sunt. Tñ singulariter amat creaturam rōnalez: qꝛ ad eius ymaginē est facta. Sꝫ qualis est hec ymago dei. Rñdet canonista. de pe. di. ij. §. Illa. Similem eē dei: est habere iusticiam: sapiam: ꝛ virtute esse ꝑfectum. Hec aūt ymago viuit in hoīe qñ virtuose operatur: ꝛ qñ seruat diuina p̄cepta. Sꝫ moritur ꝛ offuscat̄ qñ vitiose viuit Uñ conquerit̄ dñs ꝑ Jere. c. iiij. di. Quō obscuratū est aurū. s. bonum virtutis mutatus est color optimꝰ s. de puritate in nigredinez peccati O xp̄iane q̄s ꝛc. Hanc nobilitatem habuit katherina: qꝛ nunq̄ deturpauit hanc ꝑ pctm̄ mortale. Unde dr̄ katherina a katha. qd̄ est totuꝫ ꝛ ruina: quasi vl'is ruina vitiorum Ex hoc sponsus eternꝰ ipsam amauit. Hanc amaui ꝛ exq̄siui ꝛc. Et qꝛ est snīa. Prouer. iiij. Oī tp̄e diligit qui amicꝰ est. Et pb̄s in. viij. Ethi. Uera amicitia est intrāsmutabilis cōtra illos qui dicūt. O pr̄ aliqñ illum dilexi: nunc aūt nō. Nō fuit vera amicitia: qꝛ ꝑseuerasset. Oī tp̄e ꝛc. Tripliciter xp̄s eā dilexit.

¶ Primo in vita.

¶ Secundo in morte.

¶ Tertio post mortem.

¶ Primo in vita: qꝛ ei donauit tria que sunt necessaria cuilibet posito in certamine.

¶ Primo ꝑseuerantiam.

¶ Secundo fortitudinem.

¶ Tertio victoriam.

¶ Primo ꝑseuerantiā. Figura Exo. xij. De agno q̄ esset sine macula q̄ esset cū capite: ꝛ q̄ esset cum cauda Unde. ij. Reg. v. Cecus ꝛ claudus nō intrabunt in templum: ꝛ philosophus in philosophia. Caue ꝛ p̄caue a signatis. Nunc aūt ceci claudi ꝛc. ¶ Tertio cum cauda. i. ꝑseuerantia. Hiero. ad furiam. Non querunt̄ in xp̄ianis initia: sed fines. Katherina fuit ꝑseuerans. Dicere poterat illud Job. xxvij. Donec deficiam nō recedam ab innocētia mea. Scd̄o tribuit ei fortitudinem ꝯ aduersarios. Unde dicit ip̄e suis fidelibus ꝑ eccl'am. Estote fortes ī bello. Katherina fuit fortis: vnde meruit amari. Tertio tribuit ei ꝛc. Sapien. x. Certamē forte dedit illi vt vinceret. Hanc amaui ꝛc. ¶ Scd̄o amauit eā in morte. Signū amicitie est qñ amicus aliū visitat in tribulatione. Ad Ro. xij. Flere cū flentibus: gaudere cū gaudētibꝰ. Et in ij. Rhe. Uerus amicꝰ gaudet bonis amici: et condolet tristibus ipsius amici. Jesus amorosus sue sponse katherine in eiꝰ morte. v. dona ac p̄uilegia ei tribuit ꝓpter amorē intensum quē ad eam habebat.

¶ Primum est xp̄i visitatio.

¶ Scd̄m est celestis refectio.

¶ Tertiū est orationū exauditio.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Quartum est angelorum accessio.
¶ Quintum est lactis emanatio.
¶ Primum est ꝛc. Cum esset in carcere xp̄s ad eam venit cum angelorum multitudine ac virginum dicens. Agnosce o filia tuum creatorem pro cuius amore laboriosum subisti conflictum. Constans esto quia tecum ero. Assimilatur autem Johanni euangelio, quia sicut ad eum venit xp̄s ita ad hanc venit. ¶ Secundum ꝛc. Cum esset in carcere misit ei deus cibum per columbam ne fame moreretur. vnde verificatur ps. Non enim vidi iustum derelictum: nec ꝛc. Assimilatur magdalene: que per angelos celesti cibo pasta fuit in marsilia francie. ¶ Tertio ꝛc. quia in sua passione orauit deum: vt quicunque ageret memoriam: vel in morte se ei commendaret: in quocunque necessitate eam inuocaret diuine mie effectu sentiret Fuit exaudita iuxta illud ps. Clamabit ad me: ꝛ ego ꝛc. O xp̄iane habeas ipsam in deuotione: quia est magna apud deum et apud sanctos.
¶ Quartum ꝛc. quia angeli ei obsequium prestiterunt in martyrio suo: quia angelus perunxit plagas suas ꝛ rotam confregit: ac inimicos eius confudit. ¶ Quintum ꝛc. Cum decollata fuisset: vnda lactis emanauit in signum puritatis
¶ Tertio amauit eam post mortem: quia eius corpus honorauit quod per angelos collocari voluit in synai monte per spacium xx. dierum a loco mortis: in quo loco deus dedit legem humano generi. In quo loco moyses. xl. diebus ꝛ noctibus loquebatur deo facie ad faciem vt verificaretur verbum. Isa. xi. Sepulchrum eius erit gloriosum. Unde ecclesia canit. Deus qui dedisti legem moysi in summitate ꝛc. Et sic patet secunda ratio ꝛc.

Tertio rone ꝛc. Quia fuit locuplex: ꝛ ex hoc deus eam amauit. Solent mulieres dare viris suis vnam tantum dotem. Katherina autem quinque tribuit
¶ Prima fuit ardentissime charitatis
¶ Secunda fuit purissime virginitatis
¶ Tertia fuit contentus mundane delectationis.
¶ Quarta fuit maxime perfectionis.
¶ Quinta fuit excellentis predicationis.
¶ Prima fuit ꝛc. Amore dei ꝛ proximi languebat. Primo dei per quod omnia mundana despexit vt dicere posset illud Cant. v. Amore langueo. Secundo proximi: quia omnia bona pauperibus dedit vt dicatur illud. Prouer. vlti. Manum suam aperuit inopi. Inter ceteras mulieris prerogatiuas vna est quod sit liberalis. Uis cognoscere feminam nobilem Respicite liberalitatem eius. Que sunt vilane: auare sunt. He stant post ostium: ꝛ dicunt pauperi vade cum deo.
¶ Secunda dos fuit ꝛc. Fuit enim virgo Tho. in quolibetis. Duplex est virginitas Mentalis ꝛ corporalis. O quam plures sunt corpore virgines: mente meretrices. O quot moniales virgines corpore Unde illa canebat post exitum. Iam quia foris sum: nolo esse amplius monacha ꝛc. katherina fuit mente ꝛ corpore virgo. ¶ Tertia dos ꝛc. Aug. ad heremitas. Scriptum est fratres carissimi omnes mundi amatores dei esse inimicos: contempsit virgo sancta honores et dignitates imperatoris vt xp̄m lucri faceret. ¶ Quarta dos ꝛc. Nihil in ea fuit reprehensibile: sed in omnibus exemplum bene viuendi: exemplum humilitatis virginibus ꝛ puellis dedit. Exemplum verecundie.
¶ Quinta dos ꝛc. Cum fuerit preceptum

UVA. BHSC. IyR_237

nō p̄dicare p̄ apl'm.i. Thi.ij. Mulieres docere non p̄mitto. Et.i. Corin.xiiij. Mulieres in eccl'ia taceāt Et h̄ vt dicit Tho.xxij.q lxxvij. Qr sunt intellectu debiles ⁊ aspectu p̄uocabiles ad malū. Katherina fuit mire grauitatis ⁊ sapie: qd̄ patz. Imp̄ator ꝯducit.l. oratores doctissimos in oī sapia: vt katherinā cōfunderēt. Sic adducti: vnus cepit arguere. O katherina scriptum est Deut.iiij. Audi isrl': dn̄s de⁹ tu⁹ vn⁹ est. Et illa rn̄dit. Ostendo tibi esse tres. In p̄s.dr̄. Bn̄dicat nos deus de⁹ nr̄. bn̄dicat nos de⁹: vbi innuit̄ Trinitas p̄sonar̄. Scd̄s arguit. O katherina.viij. phi. dicit̄. Frustra fit p̄ plura qd̄ pōt fieri p̄ pauciora. Si ille erat ver⁹ de⁹ quē iesum dicitis poterat redimer̄ gen⁹ humanū solo verbo: iuxta illd̄. Dixit ⁊ facta sunt. Rn̄dit v̄go. Verū ē ꝙ potuit: sz non debuit. Et rō est. In deo est mia ⁊ iusticia. Si em̄ solo v̄bo oēs saluaret: maria fuisset mia. Sz vbi esset iusticia. Si v̄o oēs dānasset: vbi eēt sua mia. Jō voluit icarnari ⁊ nasci: vt appet sua mia. Et p̄ nob̄ voluit pati: ⁊ sanguinē suum soluit in bancho crucis: vt apperet sua iusticia. Cōfusus.ij. tertius surrexit di. O Katherina tu dicis deū eē hominē. Probo impossibile: qr in.iij. p̄bor̄. Finiti ad infinitū nulla est p̄portio. Rn̄dit v̄go. A gētilib⁹ est p̄dicatū. Sybilla cumana. Felix ille de⁹ qui ligno pependit ab alto. Et sybilla erithrea. In vltia etate humanabit̄ p̄les diuina vniet̄ humanitati diuinitat̄: ⁊ puellari officio educabit̄. Ille. Confusi oēs dixerūt imp̄atori O imp̄ator nos sumus cōfusi. Indignat⁹ imp̄ator iussit eos igne cremari: q̄ nec lesi celuz ascendunt. Virgo aūt nolēs imp̄atori assentire quinq̄ genera tormentorū in eam exercuit. Primo scorpionibus flagellata. Secundo in carcere clausa. Tertio fame cruciata. Quarto sup̄ rosas posita. Quinto decollata: hanc amaui ⁊c.

¶ In festo sancti Andree apostoli De dignitate apostolica.

Elictis retibus ⁊ naui: secuti sunt eū. Math. iiij. Cōclusio est sacrorum theologorum ꝙ hoīm xp̄m sequentium habēt reperiri in triplici differētia. Quidaz sequunt̄ xp̄m p̄ fidē: sz ab eo recedūt p̄ opationez De q̄bus apl'us ad Titum.i. Confitent̄ se nosse deū: factis aūt negant Et Jaco.ij. Fides sine opibus mortua est. Quidā sequunt̄ deū p̄ fidē ⁊ opationem: sz nō p̄ finalē cōsummationē: qr cito a via dei recedūt Josue.ij. Cito deseruerūt viaz per quā ingressi sunt p̄res eor̄. Hiero. ad Furiā. Non querunt̄ in xp̄ianis initia: sz fines. Et Tho.i.q cix.ar. x. Postq̄ aliq̄s posit⁹ est in gr̄a ⁊ p̄ gr̄am dei iustificat⁹: necesse habēt petere a deo donum p̄seuerātie: vt s. custodiatur a malo vsq̄ in finem Nam multis datur gr̄a q̄bus non datur p̄seuerare ī gratia. Ille. Quidam sequunt̄ xp̄m: ⁊ p̄ fidem ⁊ per operationē ⁊ p̄seuerantiaz: vt Andreas apl's ⁊ Petrus. Vn̄ Greg. in

UVA. BHSC. IyR_237

bomek.bo. Audistis fratres charissimi: q; ad vnius iussionis vocem. Petrus ⁊ Andreas relictis rbetib⁹ secuti sunt redemptozes. Nulla vero hunc facere adhuc miracula viderant: vel ab eo de ꝓmio eterne retributionis audierāt: ꝫ̄ ad vnū dñi ꝓceptum: hoc qō possidere videbantur obliti sunt. Ille. Scōm sniam Tbo. sup Job. lec. ij. Trib⁹ vicibus a xp̄o vocati sunt. Primo vocauit eos ad sui noticiā: vt qñ stante Andrea quadā die cuz magistro suo Job. bap. ad Jordanem ⁊ dicēte. Ecce agnus dei. Andreas dixit Symoni fratri suo. Inuenim⁹ messiam q̄ dr xp̄s ⁊ adurit ipm ad ibm O ꝓtum obligat Petrus Andreet qz cōuersus est ⁊c. Die sequēti reuersi sunt ad piscationē. Scdo vocauit eos ad sui familiaritatem: vt qñ erat cū eis ad stagnum genezareth: ceperūt pisciū multitudinē. Et iterꝫ ad ꝓpria sunt reuersi. Tertio vocauit eos ad apostolatuz vt eū ambulātē sup mare galilee eos vocauit. Uenite post me. Jere. xvi. Ecce ego mittaz piscatozes ⁊ pisca bunt. Ideo illi diuino amoze succēsi reliquerunt omnia vt aiunt verba assumpza. Relictis retibus ⁊c. In quibus verbis quia Andreas ⁊ petrus cū tanta ꝓmpti audacia ola reliquerunt ⁊ secuti sunt redēptozem. Ideo in eoz laudē de apostolatu: vel dignitate apostolica sermonem teremus. De quo tria contemplabimur.

¶ Primum dicit opinionis.
¶ Scōm dicit declarationis.
¶ Tertium dicit oꝝationis.

Primum dicit ⁊c. Unus alꝰ qui sctī sint maiozes apostolis in patria. Ad q̄ due sunt opiniones. Una ꝙ sic. Alia ꝙ nō. Prima ꝙ sic: qō probat triplici rōne in pticularum. Ad ꝓpositum.

¶ Primo rōne passibilitatis.
¶ Scdo rōne cōtemptibilitatis.
¶ Tertio rōne humilitatis.

¶ Primo rōne ⁊c. Una est marima in tbeologia ꝙ ꝓto plus bō patiē tribulatiōes tāto pl⁹ ꝓmiabiē. Ueritas huius ꝯclusiōis ꝓbat ꝑ xp̄m. Matb. v. Beati q̄ lugēt: qm̄ ipsi cō solabuntur. Et Joh̄. xvij. Tristicia vestra vertet in gaudium. Et ps. Scōm multitudinem dolozū meoruz in corde meo: consolatiões ⁊c. Et Criso. Quanto magis q̄s patiē tāto magis in eterna vita gloꝛificatur. Et Hiero. Quot vulnera patimur: tot coꝛonas meremur. De primo ad vltimū ꝓto plus patimur: tāto maius ꝓmiū erit. Ad ꝓpositū Multos legim⁹ sctōs plura aduersa tolerasse ꝙ aplī. Oō ps in vtroq̄ testamēto. In veteri Abel a fratre suo occisus ē. Daniel in lacu leonum. Zacbarias est lapidatus. Isaias sectus: lignea serra. Jeremias glagio occisus ē. Ezechieli cerebꝝ excussum. Preterea in nouo testamento. Stepb anus est lapidatus Laurēti⁹ in craticula exust⁹. Uincēti⁹ pectinib⁹ ferreis dilaniat⁹. Ignati⁹ de mēbꝛo ad mēbꝛū ⁊c. Erasmus ꝑ viscera dilaniat⁹. Sic dico de virginib⁹ q̄ ꝑ toꝛmēta ad padisum ierunt. De q̄bus ad Hebꝛ. xi. Sctī ꝑ fidem vicerūt regna. Et infra. Secti sunt: lapidati sunt: tentati sunt: in

UVA. BHSC. IyR_237

occisione gladij mortui sūt. Talia apli nō sustinuerunt: igit non sunt maiores. ¶ Scdo rōne ꝛc. Concl'o est Tho. in opusculis de. x. p̄ceptis ꝛ icipit. Tria sūt hoī necessaria: ꝙ duo maxime augēt charitatē. Primū patiētia in aduersis. Secūdus separatio a terrenis. Perfectio ergo xp̄iane religionis: est bona agere ꝛ mala pati. Et separatio a terrenis. Dico sic. Ubi est maior ꝯtēt' reruz tpaliū: ibi maius p̄miū in gl'ia. Ueritas ꝯcl'onis ꝓbat Mat. xix. dixit Petr' xp̄o in p̄sona oīm apl'oꝝ. Ecce nos reliq̄mus oīa: ꝛ secuti sum' te: q̄d ergo erit nobis. Rn̄dit. Amē dico vobis ꝙ vos q̄ reliq̄stis oīa ꝛ secuti estis me: centuplū accipietis ꝛ vitam eternaz pos. O mira benignitas q̄ nō vult vinci bn̄ficijs. Si das pauperi: copiose tibi reddit. Greg. iij. dia. Tpalis substantia cū distribuit: mltiplicat. Ad ꝓpositū Ubi est maior cōtēptus: ibi ē mai' premiū. Sed quidā sancti maiora ꝯtēpserūt bona ꝓ xp̄o ꝙ apli. Sāctus Ludouicus rex Francoꝝ. Alexius romanus. Rochus. Thomas de aq̄no cardinalatuz renuit. Sic sctūs Uincēti'. Sic Bonauentura Bernardin' ep̄atū senēsem. igit sūt maiores. Et si diceres. Nunq̄d nō apli talia egerūt: qꝛ Petrus et Andreas a xp̄o vocati fuere: et ipsum sunt secuti. Sed q̄d Mat. iiij. Relictis rethib' ꝛc. O diuitie. x. solidoꝝ Unde pz scda rō. ¶ Tertio rōne ꝛc. Regula dat a magr̄o meo iesu xp̄o infallibilis. Luc. i. et. xviij. Qui se hūiliat exaltabit. Eccl'. iij. Quāto maior es: humilia te in oībus. Et Jaco. iiij. Humilib' de' dat gr̄am. Non imerito: qꝛ summe ei placet: Superbus lucifer: dedit locū xp̄o humili. Diues epulo: lazaro hūili: eua supba: marie humili. Ad ꝓpositum Ubi est maior humilitas: ibi maius p̄miū. Sz aliq̄ scti maiorez habuert humilitatē ꝙ apli. Gen. xvi. de Abraam. Loquar ad dn̄m: cum sim puluis ꝛ cinis. Et. ij. Reg. xvi. Lugē vt vilior fiā plusq̄ fact' suz: ꝛ ero hūilis in ocl'is meis. Practica de sctō marco. de Frācisco. de moyse. de Dn̄ico. Hāc humilitatez nō habuerūt apli: imo supbi. Lu. xxij. Facta est ꝯtētio int apl'os: q̄s eoꝝ videret maior. Petr' se laudabat di. Ego sum p̄nceps oīm vr̄m. Andreas. Ego sum p̄m' xp̄ianus ꝛ discipul' fui Job. bap. Jaco. ꝛ Jo. di. Nos sumus filij zebedei. ꝛ Bartholeme' di. Ego sum fili' regis. et Lucas di. Ego sum medicus. Mathe' di. Ego fui mercator spolioꝝ ꝛ pelliū anguillaꝝ: vn̄ fuerūt supbi igit aliqui in patria sunt maiores apl'is. vnde pz p̄ma opio. ¶ Scda opinio est doctorum. Qd apostoli sunt simpl'r maiores oībus sanct. Quid dicis o Thoma sup illud ad Ro. viij Nos p̄mitias spūs hn̄tes di. Apli sunt p̄ferendi oīb' sanctis quacūq̄ p̄rogatiua p̄fulgeāt: siue v̄ginitatis: siue doctrine: siue martyrij: tanq̄ abūdantius spm̄sctm̄ habētes. Et sup v̄bo ad Ephes. i. Scdm diuitias gr̄e ei' dic. Ex quo appet temeritas illorum ne dicaz error: qui aliquos sctōs presumūt eq̄parare apl'is in gr̄a ꝛ in gloria. Ille. Ad scdm veniamus.

UVA. BHSC. IyR_237

Secūdū dr̄ ꝛc. ꝟm Tho. i. ij. q. clxi. arg. iiij. In i. sen. di. xvi. In. i. p. q. xliiij. ar. vij. et sup Ro. vi. Cōclusio hec exhibit Qd̄ apostoli sunt oībus sanctꝫ maiores dignioresqꝫ. Que conclusio ꝓbat triplici rōne.

¶ Primo rōne approximationis.

¶ Scdo rōne electionis.

¶ Tertio rōne repletionis.

¶ Primo rōne ꝛc. Cōclusio ē auctoris li. de causis. Qd̄ quāto magis aliq̄d appropinq̄t suo principio in quolibet genere: tāto magis ꝑticipat effectū illi⁹. Exēpli gr̄a: de illo qui appropinq̄t igni soli pl⁹ ꝑticipat de ꝟtute illoꝝ. Ad propositū. Approximare deo: aīa mea chara: non fit passib⁹ corꝑis: sed affectib⁹ mentꝫ. vt ponit Ber. sup Gen̄. xvij. Ambula coram me ꝛ esto ꝑfectus Tribuis elemosinā pauꝑi: passuꝫ vnū incedisti apud deū: ꝛ sic de singulis. Et quāto q̄s ē deo ꝓximior: tāto est dignior ꝛ ꝑfectior. Xp̄s est p̄ncipiū gr̄e ꝛ origo oīm gr̄arū atqꝫ bonorum. Jo. i. Gratia ꝛ veritas ꝑ iesum xp̄m facta est. Sed null⁹ fuit p̄ter ꝟginē huic p̄ncipio xp̄o vicinior atqꝫ ꝓpinq̄or q̄ collegiū apostoloꝝ: q̄ īmediate a xp̄o fuere edocti de oibus secretꝫ vite et̄ne. Hier. ad Paulinū. Qd̄ alijs exercitatio: ꝛ quotidiana ī lege dei meditatio tribuere solet hoc illis sp̄ūssanct⁹ suggerebat. Jobes rustic⁹ ꝛ piscator indoct⁹. Et vn̄ vox illa obsecro In p̄ncipio erat ꝟbū: ꝛ verbuꝫ erat apd̄ deū. Hoc plato nesciuit: h̄ Demosthenes ignorauit. Ille. Fuit eis reuelatū secretū toti⁹ trinitatis Un̄ xp̄s quadā vice vocauit apl̄os di. Jo. xv. Uos aūt dixi amicos: qꝛ oīa que audiui a pr̄e meo nota feci vobis. Et. i. Jo. i. de se ꝛ alijs dicit. Qd̄ fuit ab initio: qd̄ vidimus: qd̄ audiuim⁹: annūciamus vobis. O cācellarie sp̄ūssctī. Nō īmerito. Quia vt hꝫ ph̄s. viij. Eth̄. Nihil est tam ꝓpriū amicoꝝ: q̄ simul conuiuere ꝛ cōuersari. Cū xp̄o dormierūt biberūt: comederunt: confabulati sunt que oīa erant amicitie. Hi sūt qui miranda viderunt in ip̄o xp̄o: cecos illluminare: mortuos suscitare: infirmos sanare: ꝛ facie viderūt eū. O p̄uilegiū apl̄oruꝫ videre xp̄m oculis corꝑeis. O si videres eum. Refert Aug. li. de ciui. dei. q̄ tria ꝯcupiuit videre. Primo romā in suis triūphis. De qua Lucanus Roma quāta fuit: ip̄a ruina docet Scdo Paulū predicantem. Tertio christum in carne. Adam vixit annis. x. m. Noe. x. mi. Jareth. x. m. lxij. Mathusalē. ix. c. lxix. sed non viderūt ip̄m in carne: quē tantoꝑe desiderarunt. Isti aūt sic. Un̄ dixit eis Lu. x. Beati oculi qui vident q̄ vos videtꝫ. Dico em̄ vobis: q̄ mlti ꝓphete ꝛ reges voluerūt videre q̄ vos videtꝫ ꝛ nō viderūt. Fuerunt ergo maiores: qꝛ proximiores. De his Dan̄. lxi. lib. Paralip. Isti alij igniti ꝯtemplatores hoīes extiterunt eo calore accensi: vnde flores oriunt̄ ꝛ fruct⁹ sancti. Unde patet prima ratio. ¶ Secūdo ratōne ꝛc. Cōclusio est Tho. iij. p. q. xxvij. ar. iiij. Qd̄ vnicuiqꝫ datur gratia ꝟm illud ad qd̄ eligit̄. Exempli gratia

UVA. BHSC. IyR_237

de archa Noe: quaz gr̄a dei ꝑfecit: de moyse ad pharaonē. Ad ꝓpositū. Apostoli fuerūt dicti: vt essent tube in eccl'ia dei ⁊ ambasiatores diuini noīs: et sup̄ omnes ydonei. Unde. ij. Cor. xiij. c. in ꝑsona oīm apostolor̄. Idoneos nos fecit ministros noui testamēti. Hi fuerunt missi ad p̄dicandū: ad baptizandū ad docendū. Mat. xviij. Eūtes docete oēs gentes: baptizantes eos in noīe patris ⁊ filij ⁊ spūssācti. Et vt dicit Alber. sup̄ Lucam. Christ⁹ misit illos cuz illa auctoritate qua pater misit filiū suū. Jo. xx. Sicut misit me pater. s. cuz eadē auctoritate ⁊ ego mitto vos. O quomodo staret mūdus: nisi fuissent apostoli. Qui suis s̄monib⁹ mundū conuerterūt. De his figuratiue fuit dictum Hiere. xvi. Ego mittā vobis piscatores ⁊ piscabunt̄. Ubi dubiū querit̄. Quare nō sūt electi hoīes probi ad officiū apostolat⁹: sz simplices ⁊ piscatores. Rn̄det Alber. sup̄ Lucā. ꝙ triplici rōne. Sz vnaz tm̄ adducā in presentiarū: videlz: ꝓpter fidei veritatē. Non elegit sapiētes philosophos aut doctores: sed viros indoctos ad veritatē fidei comprobandā. Que si a sapiētibus fuissz introducta: ascribi potuisset scientie ⁊ ꝓbitati illor̄. Sz īdoctos elegit: vt veritas fidei manifestaretur. Apostolus. i. Cori. i. Uidete fratres vocationē vestram qm̄ non multi nobiles s̄m carnem non multi potentes: nō sapientes sed q̄ stulta sunt mūdi elegit deus vt confundat fortia. Ille. Et Tho. sup̄ p̄s. Apostoli sine lr̄is idiote et simplices destruxerūt oēs īimicos xp̄i. Et sic falsa est snīa Porphyrij: Qui dixit tres fuisse garrulatores qui totū mūdū ad se conuerterūt. Primus fuit moyses in populo iudaico. Secūdus machomet⁹. Tertius xp̄s. Unde patet secunda rō. ¶ Tertio ratione ⁊c. Quicūqz receperunt spm̄sanctum excellentius ⁊ abūdantius: hi profecto sunt ꝑfectiores coram deo. Sed apostoli spm̄sanctum receperūt ⁊ tempe p̄us ⁊ ceteris abūdantius. iō sunt maiores. Actuum. ij. Repleti sunt omnes spū sancto ⁊ ceperūt loqui Super quo Alber. Quadruplex ē plenitudo spūssancti. Prima est effluentie que sola fuit in xp̄o. De q̄ Jo. i. De plenitudine eius omnes accepimus. Secūda est excellētie: que sola fuit in maria. De qua Lu. ij. Aue gratia plena. Tertia ē sufficientie qua pleni sunt om̄s sancti. De qua Luce. i. Et zacharias pat̄ eius impletus ē spūsancto. Quarta est abūdantie que fuit in apl'is: q̄ pre ceteris fuerunt pleni. Unde ex hoc: nullus potest apostolis eq̄pari. Glo. sup̄ illud. Cōstitues eos p̄ncipes ⁊c. Beate v̄gini: nulla mulier comparat̄: sicut nec aliq̄s sanctus potest apostolis comparari. Ille. Cur frater Gabriel. Quia fuerūt ecclesie fundatores. Apoc. xxi. Murus ciuitatis hierl'm habens fundamēta. xij. Et nomīa. xij. apostolorū erāt in eis scripta. ⁊ Mat. xvi. Tu es petrus ⁊ super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Ubi dicit Alber. super Luc. ꝙ xp̄s in hac vita quinqz habuit.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primo corp⁹ qđ tradidit iudeis.
¶ Scđo aīam quā patri cōmisit.
¶ Tertio substantiā tpalem quam tradidit iude.
¶ Quarto matrem: quam Johāni donauit.
¶ Quinto eccl'iam: quā solū petro et apostolis cōmisit. Sūt ergo maiores. In huius signum ecclesia in suis cerimonijs post summū pontificem qui est eccl'ie caput: immediate collocat cardinales: qui sūt pre ceteris digniores. Qđ iō facit: quia papa in eccl'ia xp̄m rep̄sentat cū sit eius vicarius. vt pz di. xx. §. vlt. Cardinales aūt loco apl'oruz ponunt. Ex quo ptz: ꝙ apostoli in eccl'ia post xp̄m ⁊ eius mr̄ez: p̄muz locū tenēt. ¶ Preterea eccl'ia in cātico. Te deū laudam⁹ post cherubin ⁊ seraphin: aū pr̄iarchas ⁊ ꝓphas: sequit apl'oruz chorus. Canta. Te gloriosus apostoloꝝ chorus. Concludam⁹ ergo sic. Ubi ē maior gr̄a ibi maius meritū: ꝑ ꝯn̄s et gloria. Quāta est gr̄a: tanta est charitas. Quāta est charitas: tantū est meritum. Quantū est meritū: tantū est premiū. Apostoli fuerūt hmōi. igr̄ patet ꝯcl'o nostra. Ad solutōez ar. Unica rn̄sio nobis sufficit: que est Johānis Scoti in. iiij. sen. sic. Perfectio ⁊ sanctitas vite alicuius: nō consistit p̄ncipal'r in pauptate: aut in patiētia: aut humilitate: sz ī charitate. iuxta illud apl'i. Super oīa charitatē habete: qđ est vinculum ꝑfectionis. Et de pe. dist. vi. Sine charitate nō est salus. Et rō. Quia pauptas vel vite austeritas ⁊ huiusmodi: nō notant ꝑfectionez: nec hoīem ꝑfectū faciūt: cū sint instrumēta iuuātia ad ꝑfectōez. vt habz etiā Tho. Nō sequit ꝙ Johes bap. aut alius sctūs viuendo in maiori pauptate ꝙ xp̄s: ꝙ fuerit xp̄o ꝑfectior. Absit a seculo. In proposito Si aliq̄ sancti inuēti sunt q̄ maiora egerint ꝙ apostoli: nō ꝓpt hoc fuerūt ꝑfectiores: qz fundamētum oīm v̄tutū est charitas: et ipsi sup offis eam habuerūt. Plus meruit Petr⁹ relinquendo nauiculā: ꝙ zacheus dādo tot diuitias: quia cum maiori charitate hoc egit: sic dico de alijs. Uñ Grego. sup v̄bo Mat. iiij. Relictis retbib⁹ ⁊c. Multū dedit qui totū reliq̄t. Uñ pz. In vitis patrū legit de quodā pr̄e q̄ optabat īformari cū quo erat glorificādus in celo. Rn̄dit angelus. Cum gregorio papa. Rn̄dit. Qz abūdauit delitijs: ego autē paup. Rn̄dit angel⁹. Tu magis delectar in vna catta quaz hēs in cella: ꝙ Greg. in oī gl'ia sua. Ad ꝓpositu de apl'is. Unde pz ꝙ sunt maiores. ⁊ sic per ꝯn̄s debēt plus honorari. Sed pl⁹ hodie sancti noui venerant: et veteres relinquūtur. Facecia de presbytero qui crucifixum veterez flebat. O crucifixe vetus doleo super te valde. Surrexit crucifixus nouus qui ⁊c.

Tertiū đr ⁊c. Tres sunt opatiōes quas apl'i sunt opati in presentiarum.
¶ Prima đr predicatio.
¶ Scđa đr miraculoꝝ patratio.
¶ Tertia đr martyrij cōsummatio.
¶ Prima dicit ⁊c. Ad hoc officium fuerūt p̄cipue electi apostoli: tā ꝙ

UVA. BHSC. IyR_237

primi ꝑdicatores ⁊ fundatores ecclesie. Jo.xv. Ego vos elegi de mũdo vt eatis ⁊ fructũ afferatis: ⁊ fructus vester maneat: ⁊ post ꝯ resurrexit a mortuis: dixit eis. Marc. vltu. Euntes in mũdũ vniuersum ꝑdicare euãgeliũ ⁊c. Mat. vl. Euntes docete oẽs gẽes. Et hoc officiũ ꝑdicationis dicit aplicum ad qõ assumi nõ debẽt nisi psone sufficiẽres Fiat practica. Apostoli habuerunt ꝓncipatum in toto mundo: iuxta illud. Constitues eos ꝓncipes ⁊c. Albertus sup Lu. Andreas fuit princeps ppli achalensis in grecia. Jacobus maior princeps ppli hyspanie. Thomas indie. Philippus scythie. Bartholome' indie minoris. Matheus ethiopie. Symon mesopotamie. Thadeus egypti. Matthias iudeã in sortem accepit. Petr' princeps totius eccl'e. Vñ Crisо. super Matth. Tria totus mund' mirabatur. Primum xp̃m post mortẽ resurrexisse. Scõm carnẽ in celum ascẽdere. Tertius duodecim aplos piscatores totũ mundũ cõuertisse. Ille. Scõm opus ⁊c. Scõm Tho. tertij. q. clxxviij. De' miracula fecit: maxime ꝓpter tria. Primo ꝓpter sanctitatis alicui' demonstrationẽ quẽ ꝑ merito vite vult aliis ꝓponere in exẽplum sue ꝛrutis: vt fecit de Anthonio ⁊ de aliis sanctis. Scõo miracula fecit vt fidem approbet. Glo. sup illud vt det illis beredita-tem gentiũ. Hec fuit intentio miraculoꝝ vt gẽtes crederẽt. Que ꝯdez miracula nõ sunt in alia natione: nisi in catholica. Tertio miracula facit deus ad confirmandã virtutem predicatam: ⁊ sic sunt facta miracula ⁊ signa ꝑdicantibus apostolis: qui sup omnes miraculis et signis claruerunt. Nam post xp̃i passionem maiora miracula fecerunt in virtute nominis xp̃i: ꝯ fecit ipse xps ꝛm qõ ipse ꝓmiserat eis. Joh. xiiij. Qui credit in me: opa que ego facio ⁊ ipse faciet: ⁊ maiora horum faciet Quod patet. Maius miraculum fuit ꝙ ad vmbram petri infirmi sanarentur quã ꝙ ad tactum Martha sanaretur a fluxu sanguinis. Maius miraculuꝫ fuit ꝙ Paulus Dionysiuꝫ cõuerteret ꝯ ꝙ xps Lazarum suscitauerit. Maius miraculum fuit ꝙ roma ad vocẽ vni' piscatoris omissis secularium studijs ⁊ depositis offi infidelitate ad xp̃m se cõuerterit ꝯ ꝙ xps filium vidue suscitauerit. O miraculum miraculoꝝ. O tũba padisi. O rectores sancte ecclesie. O veri patres: amatores christi fidelium. O splẽdores tenebrosi mundi. O baiulatores triumphantis vexilli sancte crucis. Tertium opus est martyrij consummatio. Apostoli anteꝯ baberent spm̃ sanctũ erant debiles in fide. Unde Leo papa ante aduentum spiritussancti sub ipso crucis vexillo tpe alij ex discipulis effugantur: alij vnius voce ancille terrent Ille. Sed post spũssancti cõfirmationem cõstantes fuerũt ad oia sustinẽda. Ac. v. Ibãt gaudẽtes a cõspectu ⁊c. Et ad Ro. viij. Quis nos separabit a caritate xp̃i. q. d. null'. Nulli' gen' tormẽtoꝝ intractũ remã sit. Petr' crucifix'. Paul' decapitatus. Vñ Rabanus sermone omniũ

UVA. BHSC. IyR_237

sanctorum. Apl'is est subiectū triū
phale martyrū nomē q̄ p diuersa
tormentoꝝ genera xp̄i nomē vbiq̄
ꝓfessi sunt. Uñ patet propositum.
¶ Hystoria scti Andree succincta.
¶ Post dñi ascensionē apl'is disper
sis p mundū ad p̄dicandum euan-
gelium. Andreas in Achaiaꝫ ingre
ditur ⁊ ip̄am ecclesijs repleuit: vt ⁊
rex hyspanie in granate expulsis ī
fidelibus: ipsum lauda sup oēs p̄n
cipes. Et pp l'm ad xp̄m cōuertit: ⁊
sup oīa: vxorem Egee ꝓ cōsulis ro
mani ad fidem cōuertit: atq̄ eam
baptizauit. Audiens h̄ Egeas ira-
tus ingredit̄ ciuitatē q̄ dicit̄ patras
⁊ xp̄ianos oēs cōpellebat ad sacri
ficia idolorum. Cui occurrens An-
dreas di. Oportebat vt tu q̄ iudex
hoīm esse meruisti: iudicē tuū q̄ in
celis est agnosceres ⁊ agnituꝫ cole
res ⁊ colendo aīm tuū ab his dijs
penitus reuocares. Cui Egeas. Tu
es Andreas q̄ supstitiosam sectam
p̄dicas quaꝫ romani p̄ncipes iusse
runt exterminari: cui Andreas: ro-
mani p̄ncipes nō cognouerūt quō
dei filius veniēs in mundū: docue-
rit idola eē demonia. Rñdit egeas
Quia docuit hic cruci est affix⁹ me
rito a iudeis. Cui Andreas ꝓ nr̄a
salute: nō ꝓ sua culpa mortu⁹ est.
Qd̄ pꝫ p scripturas Isa. liij. Om̄es
nos quasi oues errauim⁹ ⁊ dñs po
suit in eo oīm nostrū iniq̄tateꝫ. Cui
egeas. Nisi mihi obtēperaueris: o
Andrea ip̄am crucē te faciā experi
ri. Rñdit Andreas. Si crucis pati-
bulū abhorrerē: crucis gl'am nō p̄-
dicarem. Eccl's. iiij. Pro iusticia a-
gonizare. ⁊ in. vi. Ethi. Duob⁹ exi-
stentib⁹ amicis sctm̄ est, honorare
veritateꝫ. Extra de re. iu. in. vi. Si
de veritate scandalū nascit̄: tutius
scandalū nasci mittit̄ q̄ veritas re-
linquat̄. Irat⁹ egeas ip̄m in carce-
rem posuit. Et mane facto ꝓ tribu
nali sistit̄: ⁊ ab ip̄o inuitat̄ ad sacri
ficium idoloꝝ. Aliter q̄ ip̄m supli-
cijs grauibus afficiet: cui Andreas
Quicq̄duis fac: qꝛ tanto dño meo
ero gratior q̄to fuero in tormētis
cōstantior. Ad hoc ꝓpositum. Cice
ro. i. Tuscu. q. d. De theodoro dum
ei lesimacus rex minaretur facere
mori in patibulo. Rñdit voce viua
Istis tuis purpuratis: ista horribi-
lia minitar̄ queso. Theodoro nihil
īter est humi: an sublimi putrescat
Uñ iussit a. xx. hoībus ip̄m cedi: et
cesum manib⁹ ⁊ pedibus cruci alli
gari: vt sic longiorē cruciatū recipe
ret. Cū ad crucē duceret̄ factus est
cōcursus ppl'oꝝ di. Innocens eius
sanguis effundit̄: sine causa dānat̄
Uidens crucē a longe eā salutauit
di. Salue crux p̄ciosa que in corpe
xp̄i dedicata es: ⁊ ex membris eius
tanq̄ margaritis ornata. O bona
crux diu desiderata: accipe me ab
hoībus ⁊ redde me magistro meo
xp̄o vt p te me recipiat q̄ p te me re
demit. Hec dicēs exuit se et vestes
ministris dedit. Sicq̄ euꝫ in cruce
vt iussū fuerat suspenderunt. In q̄
biduo viuēs. xx. millibus hominū
astantium p̄dicauit. Minante aūt
turba egee mortē ⁊ dicēte. Uirum
sctm̄ māsuetū ⁊ piū nō debere ista
pati: venit vt ip̄m deponeret. Quē
videns Andreas di. Quare venisti
egea? Si ꝓpenitētia ip̄am ad nos

UVA. BHSC. IyR_237

conseq̄ris. Si autē vt me deponas scito q̄ viuus de cruce nō descēdā. Jam enī video regē meum qui me expectat. Et cū vellēt eum soluere nullo modo potuerūt ad eū ptingere. Tūc splēdor nimi⁹ de celo veniens dimidia dorā eū circūdedit: ita vt null⁹ eū videre posset. Et absc̄edente lumine spīs cum lumine simul tradidit. Mīrumilla ꝯo tulit corp⁹ ei⁹ t optimo loco cū aromatibus sepelīt. Egeas aūt nūc̄ domus redijsset arrept⁹ a demone in via cor̄ oīb⁹ expirauit. Felix igit̄ t gl̄iosissimus fuit ille⁹ martyr⁹ ſ. finis: nō andreas p illud meruit secreta sc̄adere celi: vbi cū xp̄o fruit̄ eterna pace in secula seculorum.

¶ In festo c̄ceptiōis beate v̄ginis marie. In quo fmone explodit ac cōfutat impia opinio quorūdam vulgarium ignorantiū: t vera asseri ur: fm dicta omniū sapientium et maxime sanctor̄ doctorū xp̄istiane religionis.

QUi eluci-
dant me: vitam eternā habebunt. Eccl. xxiiij. ¶ Quāta sit Marie v̄ginis laus dignitas et excellētia nulla pura creatura enarrare pōt. Aug⁹. in quodā ser. De te o v̄go maria q̄d dicā paup igenior cū de te q̄d direro minor laus ē: p̄ tua dignitas mereat. Si celum te vocē: excelsior es. Si rem grām dicā: p̄cellis. Si formā dei appellē digna es. Si dñam angelor̄ te clamē: p oia sic esse paris. Quid q̄ dicā: quidue referā: cū nō sufficiat lingua carnis tuas enarrare v̄tutes Ille. Ideo ipa de se ait. Qui eluci-dant me: hoc est q̄ me venerantur: qui me laudāt: q̄ me inuocāt vitam eternā habebūt. Verū quia q̄dam falso illā laudare videnī asserētes eā sine originali cōceptam: de hac cōceptōe erit fmo. In quo tria sūt videnda p ordinem.

¶ Primū dicit opinionis.

¶ Scōm ōr declarationis.

¶ Tertiū ōr confirmationis.

PRimū ōr. tc. Querit⁹ dubiū. Utrū v̄go maria fuit cōcepta in pcto originali Circa hāc difficultatem due sunt opi. famose. Una dicit q̄ nō: alia q̄ sic: quas videbimus per ordinē. Sed p⁹ videam⁹ breuit: q̄d est pctm originale vt sic intelligam⁹ materiā. Egidi⁹ in tractatu de peccato originali. t Tho. i. ij. q. lxxvij. ar. i. In. ij. di. xxx. In. iiij. di. iiij. iij. ar. iij. Pctm originale est carentia iusticie originalis. Ille. Ad uertendū est fm theologos: q̄ desecit boiem rectū. iuxt illud Eccl. xv. Inueni q̄ deus fecit boiem rectū. Quia scilicz in eo oia inferiora erāt subiecta superior̄b⁹. Caro enī in eo erat subiecta. s. aīe. Or null⁹ mor̄b⁹ nulla passio aut indispositio poterat insurgere in carnem q̄ aie ipsi⁹ repugnaret. Preterea vires inferiores erāt subiecte superior̄b⁹: vt cōcupiscibilis t irascibilis ita erant subiecte mēti t ratiōi: vt nihil in eis insurgeret: nisi fm dictamē rōnis. Iste ordo dicebat iusticia. Quia iustum est vt inferiora

UVA. BHSC. IyR_237

superioribꝰ subijciant. Dic ergo in diffinitõe. Est carẽtia iusticie. Dicebat autẽ hec iusticia originalis: q̃a erat in posteros ꝑ originẽ trãsferẽda. Adam ḡ peccãte ⁊ a suo supiore se auertẽte: ordo rõnis poscebat ꝙ cũ ipe nollet suo supiori eẽ subiectus: ꝙ eius inferiora supioribꝰ rebellarẽt. Propter qd̃ caro statiz cepit rebellare aĩe: ⁊ insurgere in corpore ꝯrie dispositões ipius forme Ideo adã qui potuit nõ mori: si nõ peccasset: eo peccãte necessitatem habuit moriẽdi: q̃diu stetit adam in sua rectitudine poterat nõ mori: ⁊ poterat non peccare. Poterat nõ mori: qꝛ eo sic stãte: nihil ĩsurrexisset in corpe qd̃ repugnaret aĩe. Poterat nõ peccare: qꝛ vires inferiores erãt oĩno subiecte supioribus. Accepat em̃ Adam ꝓpter hãc originalẽ iusticiaz vt posset stare. Poterat em̃ pctã vitare. Eo autez peccãte ⁊ a deo se auertẽte ꝑdidit hãc originalẽ iusticiã ⁊ hãc rectitudinẽ q̃ inferiora supioribus erant subiecta. Et qꝛ hmõi rectitudinez peccãdo ꝑdidit: nõ potuit ĩ posteros eã trãsfundere. Hoc ẽ ḡ pctm̃ originale qd̃ diximꝰ: qꝛ ipm̃ origĩe ꝓbimus. s. carẽtia huiꝰ rectitudĩs: huiꝰ iustitie originalis: cuz debito habẽdi eã. Scd̃m em̃ ordinẽ nature ĩiusticie necessaria erat iusticia originalis ad salutẽ cõsequẽdam. Quia ergo ea caremꝰ ⁊ eã tenemur habere vt sumꝰ mẽbra ade. Priuatio vel carentia originalis iusticie cũ debito hñdi: est pctm̃ origĩale. Et sic pz denoĩatio huiꝰ vocabuli. Nõnulli tenẽt ꝟginẽ fuisse ĩmunez ab hoc. Quã ꝯcl'onẽ ꝓbant tripl'r. Rõne. Auctoritate. Exẽplo. ¶ Prima rõ hec est. Uirgo maria ĩ mr̃ez dei electa erat exaltãda sup om̃es angelos: vt eccl'ia canit. Exaltata es sctã ⁊c. Sed angeli fuerũt ꝑseruati ab oĩ pctõ: igit̃ ⁊ ꝟgo maria a fortiori cũ esset supior. ¶ Scd̃a rõ. Absurdũ est credere ꝟginẽ Mariã fuisse aliqñ in odio ⁊ indignatione filij sui xp̃i ⁊ obligatã supplicio cũ esset mr̃ carissima. : sed ꝑ pctm̃ originale ꝑsona d̃r filia ire ⁊ deputata et̃no supplicio: igit̃ ⁊c. ¶ Tertia rõ ⁊c. Uirgo Maria debebat fieri spãle habitaculum dei: ḡ debebat spẽaliꝰ ꝑparari: sz si cõcepta fuisset in pctõ originali: nõ fuissz spãlius preparata: igitur nõ fuit cõcepta. ¶ Quarta ratio. Qd̃ deꝰ potuit facere ⁊ decuit: fecit. Sed deꝰ potuit ⁊ decuit facere ipz: ꝙ virgo maria sine originali cõciperet̃: igit̃ fecit. ¶ Quinta rõ. Nulla dignitas cõueniens ꝟgini est ab ea auferẽda. Sz cõcipi sine pctõ originali: ꝯueniẽs ꝟgini. igit̃ non fuit ⁊c. ¶ Sexta rõ. Dicit̃. ff. de officio q̃storis. l. i. Illi opĩoni stãdũ est: q̃ plurimoꝝ testõ ꝓbat̃. Et pb̃s li. de som. ⁊ vig. Qd̃ ab oĩbus vel pluribꝰ d̃r: fidẽ hz ꝙ ita sit. Et. i. Et hi. Fama quã om̃s famãt vel exclamãt: nõ põt in toto esse falsa. Ad ꝓpositũ. Sz q̃si oẽs ⁊ maxime vulgꝰ tenẽt vel exclamant ipaz sine orignali pctõ ꝯceptã: igit̃ ⁊c. De centũ. xciiij. Hãc tenẽt opi. igit̃ ⁊c. ¶ Septĩa rõ. Festũ nõ celebrat̃ nisi de re sctã. Sed festũ cõceptionis ipsiꝰ celebrat̃: igit̃ fuit sctã ex ꝯñti sine pctõ originali: igit̃ ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Octaua rō. Indulgētie nō dātur nisi ꝓ re sctā. Sz sixt⁹ papa.iiij.dedit celebrātib⁹ cōceptiōem īdulgētiā ꝑ totā octa.igit̄ fuit ꝛc. ¶ Nona rō. Miracl'a nō pñt fieri: nisi a scis Sz cōceptio v̄gis fecit ꝛ cōtinue facit mlta miracl'a: q̄ cōtinue recitantur a p̄dicatorib⁹: igit̄ ista cōceptio fuit sctā. ¶ Decīa rō. arguūt q̄dam Illud qd̄ est ꝑ angelū reuelatū: est firmit̄ tenēdū. Sz.b. v̄ginez fuisse ꝯceptā sine pctō: fuit a deo reuelatū vt ptz de quodā Helisino abbate. q̄ cū in medio mari fluctib⁹ mergeret̄: appuit ei āgel⁹ di. Qd̄ si voluisset ānuatī celebrare celebrādā q̄ p̄dicare ꝯceptōez v̄gis. a naufragio liberaret̄. At ille cū se h̄ factuꝝ ꝓmisissz statī sedata tēpestate: saluus cū vniuersa comitiua in p̄riaz reuersus ē. Ptz de prīo.ij. arguunt auctoritatib⁹. Prīo Aug.li. de natura ꝛ gr̄a. Excepta v̄gie maria: cū de pctis agit̄ ꝓpt̄ bonorē dñi nullā volo ꝓrsus bēre q̄stionē. Preterea Tho.in.i.sū.di.xliiij.q.iij. Btā v̄go sp̄ īmunis ab oī pctō orig. ꝛ actuali fuit. Prete. inducūt.s. Dñicuz de q̄dā li. quē edidit de corpe xp̄i ꝯtra Albigēses: sic di. Sic p̄m⁹ Adā fuit in agro damasceno de t̄ra v̄ginea ꝛ īmaculata forāt⁹. sic.ij. Adā.s. xp̄s fuit de carne virginea ꝛ īmaculata cōcept⁹. Prete. Ansel. ī epl'a ad coep̄os āglie: de celebrāda ꝯceptiōe Nō ē deuot⁹ nec ver⁹ amator v̄gis q̄ respuit colere festū cōceptōis.m. ꝛc. De illo p̄dicatore q̄ Tolose p̄dicās cōtra hāc cōceptionē: exiēs de pulpito q̄dā canis niger affuit qui ip̄m frēm deuorauit Et sic ptz prīa opinio nostri sermonis.

Secūdum d̄r ꝛc. Opi.ij. dicit oppositū. Et ꝓbat intētum suū duplici modo.

¶ Prīo rōne theologicali.

¶ Scd̄o auctoritate legali.

¶ Prīo rōnibus pl'imis efficacissimis. Prīa hec est. Id qd̄ maxīe resistit fidei nr̄e est impiū ꝛ crudele: et oīo nō tenendū: īmo respuendū: q̄z est resistere spūi.s. Sed dicere.b. virginē fuisse sine pctō orig. conceptā: ꝛ resistere fundatissime fidei: igit̄ fuit cōcepta in pctō orig. Maior ē vera. Minor ꝓbat̄. Aug.ī.v. li.cōtra iulianū. Oēs hoīes vulneratos eē pctō ꝓthoplausti: apl'us approbat cū di. Oēs em̄ peccauerūt ꝛ egēt gr̄a dei: dicēdo oēs. nullū excepit: sz totū declarauit gen⁹ hūanū. Peccauerūt em̄ oēs cuz ex vno pctōre oēs nascant̄ pctōres. Uos aūt dū aliquē excipitis: resistit̄ fundatissime fidei. vbi apl'us ait. Per vnū hoīem: pctm̄ ītrauit in mūdū. ꝛ ꝑ pctm̄ mors ꝛ ita in oēs ꝑtrāsijt in quo oēs peccauerūt. Nūq̄d hec falsa sūt. Quis audeat hoc dicere nisi diuinorum eloquioꝝ apertissimus inimicus. Idez in epistola ab Optatum de origine anime. Illud vbi ꝑ maxime fides xp̄iana cōsistit est vt credamus q̄ per vnū hoīem pctm̄ intrauit in mundū. ꝛ ꝑ peccatum mors: ꝛ ita in oēs ꝑtransijt: in quo omnes peccauerunt. Secūda ratio. Contradicere sacre scripture est erroneum ꝛ impium. vt dicit̄ in decre.di.ix.c. Ego solis.c. Quis nesciat.ca. Si ad sacras. Et.xxiiij. q.iij.c. Quidam aūt. ꝛ ca. Heresis

UVA. BHSC. IyR_237

Sed dicere virginē fuisse cōceptā sine pctō originali: est cōtradicere sacre scripture: igit̄ fuit ꝯcepta ꝛc. Quid dicis o Paule. Ro. iij. Om̄es peccauerūt. Et. c. v. Per vnum ꝛc. Sup quo Augu. Apl's dicēdo oēs. nullū excepit: q̄nimo totū gen⁹ declarauit bñanū. Ille. Cur o pater Aug. nō excepisti hic mr̄em dei: cū de illa fueris deuotus? Rñdet. Non possum in h̄ loco: qꝛ in nūero aliorū est. In quo oēs inq̄t apl's. Excepi eā qñ debui: vt qñ locut⁹ sum de pctō actuali. Et vbi o pr̄ Augustine. In li. de natura ꝛ gr̄a: vt etiam ponit̄ a magr̄o in. iij. di. iij. Si oēs scti ꝛ sctē cū hic viuerēt īterrogati fuissent: an pctm̄ haberēt: oēs vna voce clamassent. Si dixerim⁹ quia pctm̄ nō habemus ip̄i nos seducimus ꝛ v̄itas ī nobis nō ē. Ubi Augu. loq̄tur de actuali: non origīali pctō: vt q̄dā garrulāt. Uñ patꝫ rō. ¶ Tertia rō. Null⁹ dānat̄ pena mortis nisi ex pctō origīali. Ptꝫ Gene. ij. vbi d̄r. Morte moriemini. Uirgo maria mortua est. Immo pat̄: qꝛ eccl'ia cōfitet̄: igit̄ fuit subiecta morti. Mors fuit pena pctī origīalis. Ip̄a cū alijs mortua est: igitur fuit cōcepta in originali. De xp̄o d̄r ꝙ ꝓ nobis. ¶ Quarta rō. Attribuere virgini qd̄ est soli⁹ xp̄i: est. impiū et nephariū: sed cōcipi sine origīali: est solius xp̄i: igit̄ ꝛc. Uñ Bona. in. iij. dist. iij. q. i. ar. ij. Non em̄ oīs honor q̄ attribuit̄ filio: attribuēd⁹ est matri. Qꝛ sic nō eēt v̄ginē honorare: sꝫ poti⁹ cōtumeliā facere. Et Bernar. Uirgo regia: falso nō eget honore: veris honoꝝ titulis tumulata. O stulti secl'ares: q̄ putāt virginē honorare: ꝛ ip̄am vituperāt. ¶ Quīta rō ꝛ vltima erit. Asserere cōtrariū ꝛ oppositū ei⁹ qd̄ fere oēs famosi doctores tenēt. est īpiū: et temerariū. Sꝫ btām v̄ginē nō fuisse ꝯceptā ī pctō originali est oppositū ei⁹: qd̄ fere oēs doctores tenēt. igit̄ dicere v̄ginē nō fuisse ꝯceptaꝫ in originali est impiū. Uñ Glo. super. c. Decimā. de decimis: vbi dic̄ Innocēti⁹. Opīonib⁹ magr̄oꝝ non vult derogare. Et de restitutiōib⁹ spoliatoꝝ. c. Litteras. Et. ff. de origine iuris. l. ij. §. Post originē. Uñ qd̄ a plurib⁹ ꝛ p̄cipue sapiētib⁹ d̄r. firmiter est tenēdū: ꝛ illud negare est temerariū. Ad ꝓpositū. Nō solum antiq̄ doctores: sꝫ etiā posteriores tenuerūt: ꝛ in scriptis reliq̄rūt. ꝙ v̄go btā ꝛ oēs hoīes preter xp̄m ī sui ꝯceptōe pctm̄ cōtraxerūt. Qd̄ ptꝫ triplici testīonio ī p̄ñtiaꝝ.

¶ Primo: ecclesie doctorum.

¶ Scd̄o: canonistarum.

¶ Tertio: religionum.

¶ Primo Augustini in. vi. cōtra Julianū. Oēs ad mortē ꝑ adā: oēs ad vitā ꝑ xp̄ꝫ. Qꝛ sicut in adā oēs moriunt̄: ita ꝛ in xp̄o oēs viuificant̄. Uos aūt dū nō oēs sed ml'tos siue ꝑ adā cōdēnatos: siue ꝑ xp̄ꝫ liberatos vultis ītelligi: horrēda ꝑuersitate xp̄iane religioni estis infesti. Ille. O Gregori q̄d dicis ī. xij. moral'. Null⁹ sine pctō fuit nisi ille q̄ ī hoc mūdo venit sine pctō. O Hiero. q̄d dicis sup illo v̄bo. p̄s. xij. De manu canis vnicā meā. Unica: est aīa xp̄i: qꝛ sola est sine peccato. O Ambro. quid dicis super Luc. ij.

UVA. BHSC. IyR_237

Quod em̄ ex te nascetur sanctum. Solus em̄ ꝑ oīa est nat⁹ de femīa sanct⁹ Dn̄s iesus. Et Ber. in epistola ad Lugdunēses de festo conceptiōis nō celebrādo. Libēter virgo hoc honore carebit: quo vel peccatū honorari vel falsa: videt̄ induci sctitas. Nulla em̄ rōne placebit ꝯritū ecclie p̄sumpta nouitas: mater temeritatis: filia sup̄stitionis: soror leuitatis. Ille Sic tenet. Leo papa: in multis suis sermonibus. Sic Ansel. in lib. Cur deus homo. Et Beda. in homel. sup̄ Missus ē Cassiodorus sup̄ p̄s. Ugo in libro de sacramētis. Alan⁹ in expositiōe symboli. Guillelmus durādi in rationali diui. offi. Henricus de gandauo in quolibetis. ¶ Preterea iterum Aug. in. ij. contra Julianum. Om̄es inquit homines illi primorum parentum peccato nascuntur obnoxij: hoc qui negat: christiane fidei fundamenta subuertere conatur. Una est em̄ oīum catholicorū firma fides: qui per vnum hominē peccatum intrasse in mundū: ⁊ ita in omnes pertransisse: vno corde credūt: vno ore fatētur ⁊ vestras nouitias presumptiōes catholica antiquitate subuertūt. Propter quā catholicam veritatez sancti ac beatissimi diuinorum eloquiorum clarissimi sacerdotes Hyreneus. Cyprianus. Reticus. Olimpius. Hylarius. Ambrosius. Gregori⁹ theologus. Innocētius. Johānes. Basilius: quib⁹ velis nolis addo hieronymuz p̄sbyterum: vt omittam eos qui nōdū dormierūt aduersus vos ꝓferūt de oīum hoīm peccato origīali: obnoxia successiōe sniam. Uñ nemo excipit̄: nisi sol⁹ ille quez virgo sine lege pctī concepit. Ille. Ad canonistas venio Gratian⁹ cōpilator decreti. De cōse. disti. iij. et iiij. ꝑ totū inter alia ca. in capitulo Firmissime tene. sic dicit Firmissime tene et nullatenus dubites: ꝙ omnis homo qui per concubitum viri et mulieris concipitur cū peccato originali nascatur.

¶ Johannes theutonicus glosator decreti. De cōse. di. iij. c. Pronūciādum. Et distin. iiij. sup̄. c. Per bap. vbi sic dicit. Festum conceptionis virginis marie non est celebrandū quia fuit concepta in pctō sicut ceteri sācti: excepta vnica ꝑsona xp̄i.

¶ Johānes andreas doctor bono. sup̄. c. Cōquestus. Extra de ferijs.

¶ Idem dominus Hostieñ. in summa sua. Ti. de pe. et re.

¶ Idem dn̄s Johānes calderinus doctor bono. sup̄. c. Cōquest⁹ sup̄.

¶ Idē dn̄s Petrus de bruto in suo reꝑtorio: in littera cōceptionis.

¶ Ordo minoꝝ Bona. in. iij. Si btā virgo nō habuisset aliqd̄ peccatuz nō fuissz xp̄i morte redēpta: qd̄ est impium et nephariū.

¶ Alexāder de ales doctor ꝑisieñ. ī iij. ꝑ. sū. dicit. Si. b. v̄go maria non fuisset cōcepta in pctō originali nō fuisset obligata pctō nec pene: nec habuisset reatum pctī: sed q̄ nō hz reatū pctī nō īdiget redēptiōe: qꝛ redēptio est solū ꝓpter obligationem pctī vel pene: ⁊ ꝓpter reatuz pctī: ergo. b. v̄go nō indiguisset redēptiōe facta ꝑ xp̄m: ꝙ non est s̄m catholicā fidē ponendum. Ille.

UVA. BHSC. IyR_237

Idē tenet Ric. de media vil. in. iij. dist. iij. Aīa inq̄t btē virginis ex sui vnione ad carnez originale peccatum cōtraxit. Et Nicolaus de lyra super illud. Spūssanct⁹ supueniet in te. Bene dixit supueniet in te: q̄ venerat spiritussanct⁹ super virginem adhuc in vtero mr̄is existētez eā ab originali peccato purgando vt cōmuniter dr̄. Et frater Jacoponus de eodem ordine in laude vulgari: sic elegāter ⁊ optime loquit̄. O virgo supra feminas. Sctā maria beata: supra feminā dico. Quilibet nascit̄ inimicus postq̄ anima in vētre clausa fuit infusa virt⁹ altissimi te sanctificauit. Diuina vnctio te sanctā fecit: ⁊ oīs immundicie fuisti expers. Ab originali pctō q̄ adam seminauit: ⁊ cū quo q̄sq̄ nascit̄: tota fuisti mūdata. Ille.

¶ Idem dicūt doctores sequētes.
Aluarus hispan⁹: eiusdez ordinis.
Johannes de rupella.
Robertus canton.
Reginald⁹ archiep̄s rothomagēsis
Johannes rigaldi.
Bertrādus de turri cardinalis.
Bartholomeus de pisis.
Giraldus odonis in li. de figuris.

¶ Ordo heremitaꝝ. Egidius de roma in quolz. Beata inq̄t virgo sine dubio originale peccatuz in sui cōceptione contraxit.
Augustinus de anchona: sup̄ epistolas Pauli. Facin⁹ de ast. in. iij. sen. distin. iij.
Gregorius de Arimino in. ij. sentē. di. xxx. q. ij. dicit. Scd̄m auctoritatē sacre scripture ⁊ Aug. ⁊ Ambro. et Ansel. firmiter tenēdū est. virginē in originali pctō fuisse cōcepta.

¶ Ordo carmelitaꝝ. Guido episcopus in. iij. quolibet. q. xiij. Sequēdo ratiōes ⁊ auctoritates canonū et sanctorum: salua puritate virginis: teneo q̄ beata virgo fuit cōcepta in peccato originali.
Et Paulus de Perusio in. iij. dist. iij. Firmiter tenēduz est. b. virginē fuisse in originali pctō cōceptam: tum quia fuit cōcepta p̄ cōcubitū viri ⁊ mulieris: tuz quia solus xp̄s fuit cōceptus sine peccato.

¶ Ordo cartusiēsium: qui p̄ totum orbem festum hoc nō celebrat: nisi sub nomine sanctificationis: dicēs in prima oratione. Supplicationē seruoꝝ tuorum dens mis. exaudi: vt qui in sanctificatione.
Idem dn̄s Johannes calcar in sermone de natiuitate. ⁊ ceteri alij.

¶ Ordo cisterciēsiū. Oddo Abbas in homel. sup̄ euāg. Stabat iuxta crucem iesu. Et dn̄s Anibaldus super. iij. di. iij. ⁊ alij plures.

¶ Preterea doctores seculares deuotissimi ⁊ in scientia famosi.
Ugo de sctō victore li. de sacramētis. li. ij. par. ij. c. vi.
Ricard⁹ de sctō victore: sup̄ illd̄ spiritus sanctus supueniet in te.
Petr⁹ lōbard⁹ ī suo. iij. li. sen. di. iij.
Ordo p̄dicatoꝝ. Tho. in. iij. p̄te. q. xiiij. ar. iij. ī. i. ij. q. lxxxi. ar. iiij. ī. ij. sen. di. xiij. ar. ij. Sic petr⁹ de tarā. in. iij. di. iij. Et Ugo gallic⁹ ī. iij. dis. iij. Durandus in. iij. distin. iij.
Petrus de pal. in. iij. distin. iij.
Albert⁹ in. iij. di. iij. Dicere inq̄t. b. virginē nō fuisse cōceptam in peccato originali; est heresis cōdēna-

UVA. BHSC. IyR_237

ta.a.b.Bernar.⁊ ab omnibus magistris parisius.
Heruens ordinis generalis.
Ugo cardinalis in expositiōe Luc.
Nicolaus trauetb.
Robertus olcotb.
Martinus qui fecit Cronicas.
Uincentius qui fecit specula.
Jacobus de voragi. Et oēs alij qui sunt numero.xlix. hui⁹ ordinis affirmantes hāc opinionē. Quid vobis videt̄ ciues mei sup hoc. Quare oēs religiones nō pugnāt ꝓ doctoribus suis. Ecce quot doctores quot sapiētes hoc affirmant. Sed dicūt emuli nostri ꝙ fuit ꝑuilegiata: qꝛ a pctō p̄seruata. Ostēdant illud ꝑuilegium ⁊ eis fidem dabim⁹

Tertiū principale dr̄ rn̄sionis.ad ar.vbi supra:et ad rōnes. Rn̄deo ad singula.

¶ Ad primuꝫ de angelis q̄ p̄seruati fuerunt: multomagis v̄go maria. Angeli nō habuerūt possibilitateꝫ ad contrahendū pctm̄ orginale: qꝛ fuerūt oēs immediate creati a deo ⁊ non ꝑ originem seminaliter ꝓpagati: sicut virgo maria: sed bene habuerunt possibilitatem ad peccandum actualiter: ⁊ ideo nō fuerunt p̄seruati a pctō origīali: sꝫ ab actuali: qꝛ p̄seruatio a malo p̄supponit possibilitatem eius qui preseruat̄ ad illud malum q̄tum est in se. Et sic patet responsio ad primum.

¶ Ad scd̄m de indignatiōe filij: esse odiosum deo pōt contingi dupliciter. Uno modo ꝑ actum volūtatis ꝓprie: ⁊ hoc nō fuit in virgine. Alio modo nō ꝓpria voluntate: sꝫ vterina cōceptione ꝓpter inordinatam voluntatē primi parētis: a q̄ seminalit̄ ꝑsona ꝓpagat̄. Et hoc nō ē absurdum. sed necessariū credere hāc irā habuisse. Sed postq̄ fuit mater dei: vel postq̄ fuit ex vtero nata nunq̄ fuit deo odiosa: vl' in indignatione filij: sꝫ semꝑ fuit ab eo dilecta. ¶ Ad tertium de habitaculo Respondeo. Uirgo maria fuit speciale habitaculum: dato ꝙ in pctō originali fuerit ꝯcepta: qꝛ pre ceteris sanctis specialius fuit ab originali pctō mundata. In sua sanctificatione copiosius ceteris munus gratie accepit vt nō solum purgaretur a pctō: sꝫ vt etiā tota eius vita redderet̄ immunis a pctō actuali: mortali ⁊ veniali qd̄ nulli sanctorum ꝯcessum est. Uñ excessit om̄es in sanctificatione. ¶ Ad quartum Respōdeo. Quod licet deus de potentia absoluta potuisset p̄seruare virginem a peccato originali: cum hoc nō implicet ꝯtradictionem: qꝛ nō erit impossibile oē verbum: nō tñ potuit de potētia ordinata que consideraṫ circa ordinem a diuina sapiētia institutū ꝑm quē ordinatū fuit vt xp̄s esset oīm redemptor: qꝛ si fuisset preseruata: nō indiguisset redemptione facta ꝑ xp̄m. ¶ Ad q̄ntum Rn̄deo ꝑm Egidiū de roma or. heremi.in.vi.quolꝫ. Cōceptō ī originali pctō nō derogat dignitati v̄ginis: q̄nimo plus cōmendat̄ ⁊ congruit officio suo ꝑ qd̄ facta est: vt esset mediatrix nostra ⁊ membruꝫ xp̄i. Quāuis em̄ concipi in pctō originali: nō sit ꝑm se laudabile: tamē inq̄tum per hoc fit homo mēbrum xp̄i: ꝓut a tali peccato liberatur ꝑ-

UVA. BHSC. IyR_237

tinet ad laudē eius. Uñ negare virginē originale pctm nō cōtraxisse: est negare illam ad xpm ordinē babuisse ⁊ negare illā mēbrū xpi fuisse. Uñ magis est laudabile cū pctō fuisse. ¶Ad sextū. Rñdeo. Qō plures sunt q̄ credunt ⁊ affirmant conclusionem de originali q̄ in partes oppositam. Nam ducēti quinq̄ginta doctores istud asserunt. Et quāuis plures vulgares boc teneant. Nos autez fidē prestamus doctis. ¶Ad septimum. Respōdet Albertus de bitia in summa de instructione cōfessoris. Quāuis virgo in originali fuerit cōcepta: tamen creditur in vtero matris sue sanctificata fuisse anteq̄ nata ex vtero. Et ideo circa celebrationem cōceptionis eius diuersa consuetudo eccl'a rum seruat. Romana eccl'ia considerans virginem fuisse in originali concepram: non celebrat festum conceptionis eius. Alique vero ecclesie cōsiderantes sanctificationē eius in vtero matris sue: post animationem factam tolerante romana ecclesia: festum conceptionis eius celebrant. Unde illa celebritas nō est referēda ad cōceptionem rōne conceptionis: sed rōne sanctificationis eius in vtero facte post conceptionem: cuius sanctificationis festum in die conceptionis celebratur: quia quo tempore sanctificata fuerit ignoratur. Ille. Prefea boc festum toleratur: inquātum refertur ad sanctificationez virginis cōcepte: ⁊ non ad conceptionem ei⁹. Et ita dicit oratio que dicit in boc festo rome in sancta maria maiori. Deus qui sanctificationez virginis marie. Unde nō est festū cōceptionis: sed sanctificationis. Cōcordat sup boc Joba. Andre. sup. c. cōque stus. Extra de feriis. ⁊ alij q̄plures ¶Ad octauum de indulgētijs. Respondeo. De ipso solo legitur q̄ sit istius opinionis cuz alij sanctiores fuerit opinionis cōtrarie: vt patet de suis antecessoribus. Preterea vt vicarius christi errare nō potest sed bene talis homo ⁊ psona. ideo ⁊c. ¶Ad nonum de miraculis. Respondet Thoma. xxij. q. xvij. ar. ij. Quod miraculorum aliqua quidē non sunt vera: sed fantastice facta: quibus scilicet ludificatur homo: vt videatur ei aliquid quod nō est vt quotidie fieri cernimus per incantationes. Quedaz sunt vere facta: ſz nō vere habent rationem miraculi. q: fiunt virtute causarū naturalium. Unde concluditur q̄ buiusmodi miracula: forte sunt arte demonum: vt demones decipiant eos ⁊ in boc errore teneāt: vt suscitet discordias inter viros religiosos. Ad proppositus. Ex deuotione quam homo habet ad virginē erit miraculum: nō ratione conceptionis: sed deuotionis matris quā ad illam habet: ⁊ ratione fidei. ¶Ad decimū de reuelatione. Respōdeo q̄ non est verum de reuelatione illa: nec sunt ista dicēda de Anselmo vt probat Uincentius in speculo lib. xxvi. c. xxxvi. ſz malitiose sunt posita: Anselmo imposita. Sicut falsē beato Bernardo de macula i fronte: qō est absurdum: immo p̄ phanum boc asserere; imo heretī

UVA. BHSC. IyR_237

cum. Unde scriptura in Apoca. Sine macula enim sunt ante thronum dei. Et alibi. Non intrabit in ea aliquid coinquinatū. Secundo pbatur auctoritate. Ad verba Augustini. Respōdeo ꝙ loquitur de actualibus cōtra Pelagiumta quib⁹ immunis fuit virgo maria: et non originalibus. Ad illud de. s. Tho. Respondeo ꝙ Tho. bñ dicit: qz virgo fuit immunis ab oi pctō p eo tpe q̄ incepit esse mater dei: et deinceps vsq; in ppetuū fuit immunis a pctō originali. Cum hoc tñ vere stat ꝙ fuerit cōcepta in pctō originali: nō oēs xpiani sunt immunes a pctō originali: tñ fuerunt ꝓcepti a pctō originali. Non enim dicit Tho. ꝙ virgo fuerit immunis in sui ꝓceptione a pctō originali: sed dicit ꝙ fuit immunis a pctō originali: qñ. s. ꝑparata fuit vt esset mater dei. Et sic patet rñsio ad argumenta illi⁹ opinionis. Ad illud de. s. Dñico. Respondeo ꝙ Uincētius hysto. li. iij. c. xcvi. hysto riā recitat illi⁹ libri q̄ in flāmas ꝓiectus ter exiuit illesus penit⁹. Sz ꝙ fuerit ō corpe xpi: nullā facit mētionem. Uñ nō ꝓestat fides talib⁹ Preterea nunq̄ fuit reputatum hereticum tenere btām virginē fuisse ꝓceptam in originali: ideo nō erat opus vt p illā auctoritatē beatus dñicus impugnaret hereticos. Preterea talia apud nos nō sunt. Ad illud de Anselmo. Non est deuotus: nec verus amator ⁊ginis. Respondeo ꝙ vere nō sunt verba Anselmi sz cōficta ab aliquo volēti decipere stolidū vulgus. Ad illud exēplū de illo q̄ comedit frēm illi⁹ sunt demētie et fatuitates.

¶ In festo sancti Thome apostoli. De fide: sermo magnus.

Oli esse incredulus: sz fidelis. Jo. xx. Ab optimus et excellētibus theologis cū stabili et firmo fundamento virtutes theologicas ꝙ cardinales: maxime esse necessarium eundi ad padisum virtutem sancte fidei: qz vt vult Tho. xxij. q. iiij. ar. i. In ꝓmo cōtra gen. c. v. vi. vij. Jn. q. di. de veri. q. xiij. ar. ij. Fides est substātia: radix: et origo: omnium virtutū et bonoz spūalium. Dyo. li. ō di. no. c. vij. Fides est vnd cum credentiū fundamentū: radix et origo oīm virtutū: et bonoz spūalium. Et sicut radix arboris est fundamētū oīm fructuū: ita fides oīm bonoz spūalium. Uñ apl's. i. Coz. ij. Fundamentum aliud nemo pōt ponere. s. necessariū ad salutē: pre ter id qđ positum est: qđ est xps iesus. s. fides iesu xpi: qđ affirmatur p Aug. de fide ad petrum. Firmissi me tene et nullatenus dubites: nō solum oēs paganos: sz et oēs iudeos et oēs hereticos atq; scismaticos qui extra eccl'iam p̄sentem finiunt vitam: in ignem eternū ituros qui paratus est dyabolo et angelis ei⁹. Ille. Et Pius papa epus seru⁹ seruorum dei: illustri mabumeto turcbo ꝓncipi: tinoze diuini noīs pariter et amatoz. Sapiētibus et insipiētibus debitores sumus et oēs cupimus saluos fieri: grecos: latinos: iudeos: sarracenos: oibus optamus.

UVA. BHSC. IyR_237

bona. Sed scimus vera bona neminem assequi posse: qui extra ecclesiam degit ⁊ a xp̄o dn̄o alien⁹ est Ille. Qd̄ ꝯsiderans apl's Tho. cum fuisset incredulus ꝑ dies aliquot de xp̄i resurrectiōe: ⁊ dicētes alij: vidimus dn̄m: ille dixit. Nisi videro in manib⁹ eius fixurā clauoꝝ: ⁊ mittā manū meā in latus ei⁹: nō credam Apparēti aūt ei dixit. Dn̄s meus ⁊ deus me⁹. Cōfessus est humanitatez in verbo. Dn̄s meus. Et diuinitatē in verbo. De⁹ me⁹. Et vt dicit Greg. in ome. plus ꝓfuit nob Tho. infidelitas q̄ fides credentiū discipuloꝝ. Hoc fuit magnū priuilegiū sup oēs apl'os. Scd̄m sn̄iam Alb. sup Lu. Quidam cognouerūt xp̄m resurrexisse in visu: vt Cleophas: ⁊ Lucas euntes in Emaus. Lu. vlt. Quidaz ex auditu: vt Petr⁹ Mar. xvi. Discite discipulis eius ⁊ petro. Quidam ex gustu: vt discipuli q̄ ad piscationem fuerūt. Jo. vl. Quidā ex tactu ⁊ visu: vt Thomas q̄ xp̄m tetigit. Un̄ eccl'ia. O Thoma didyme qui meruisti xp̄m tangere. Cui xp̄s dixit assumpta verba. Noli eē ⁊c. In q̄bus verbis: d̄ laudib⁹ fidei Thome: ac nostre erit hodiern⁹ sermo: vbi tria videnda sunt de ea. Sermonem habes. Fo. liiij.

¶ In die natiuitatis domini. Sermo inestimabilis.

Euāgelizo vobis gaudium magnuz qd̄ erit oī ppl'o: q̄r natus ē nobis hodie saluator mundi. Luce. ij. Grandem facundiam ⁊ stilum ac verborum ornatum requirit solennitas hodierne natiuitatis specialis verbi icarnati q̄ in tali die pro recuperatione ⁊ redemptione infelicis humane nature: nostra passibili ⁊ mortali carne vestitum est. Et vere sicut deus voluit ostendere suam infinitam potētiam in principio mundi in creatione creaturaꝝ eas ꝓducēdo de non esse ad esse: iuxta illud. Dixit ⁊ facta sunt. Idem. Oīa quecunq̄ voluit dn̄s fecit. Et Beda in home. zachei. Que īpossibilia sunt apud hoīes: possibilia sunt apud deum. Ita in vltima etate huius tp̄is voluit ostendere suā infinitaz mīam q̄ de natura humana facta captiua in manu dyaboli illam voluerit liberare mediāte incarnatione filij sui. O magnū p̄uilegium nobis cōcessum s̄m Tho. super epl'as Pauli. De⁹ diuersis modis voluit loqui populo iudaico et patribus antiq̄s. Modo ꝑ colūnā igneaz in ea apparēdo: modo ꝑ ꝑsonam mediā. s. ꝑ angelū: modo ꝑ visionē: et corꝑalem ⁊ ymaginariaz: ⁊ intellectualē. sz nobis modo singulari locut⁹ est ꝑ filiū. Un̄ apl's ad Heb. i. Multifarie multisq̄ modis olim de⁹ loquēs patrib⁹ in ꝓphetis: nouissime aūt dieb⁹ istis locut⁹ est nobis in filio quē cōstituit heredē vniuersoꝝ ꝑ quē fecit ⁊ secula. Hoc est qd̄ sponsa petebat. Can̄. i. Osculet me osculo oris. s. ꝑ incarnationem Qd̄ Leo papa p̄meditās in sermone hodierno: exhortat nos ad grandem exultationē spūalē di. Hodie dilectissimi saluator nr̄ natus est: gaudeamus. Neq̄ enim phas est

UVA. BHSC. IyR_237

locum esse tristitie: vbi natalis est vite. Nemo ab huius alacritatis participatione secernit. Una cūctꝫ leticie cōmunis est ratio. Exultet sanctus: qꝛ appropinq̄t ad palmā Gaudeat peccator: quia inuitatur ad veniam. Animet gentilis: quia vocatur ad vitam. verbuz em̄ dei deus filius dei ꝓpter liberandum hoīem ab eterna morte: factus est homo. Ille. Euangelizo vobis ꝛc. De xp̄i natiuitate tria erūt vidēda in presentiarum.

¶ Primuz est filij dei eternalis determinationis.

¶ Secundum est filij dei cordialis supplicationis.

¶ Tertium est filij dei humanalis incarnationis.

Primū est ꝛc. Utrum fuit necessariū xp̄m incarnari ꝓ redēptione generis humani. Rn̄det tho. iij. pte. q. i. ar. ij. In. iij. dist. iij. In. iiij. di. ꝯ. gen. c. xv. Alex. d̄ ales. in. iij. par. sum. Ric. de media vil. in. iij. di. xx. ar. i. Ansel. in li. Cur deꝰ hō. Et pb̄s. v. Metha. Qd̄ duplex est necessitas. Prima ē absoluta. Secunda conditionata. Exemplifica de ambabus. Quo ad primam nō fuit necessarium xp̄m incarnari. Et rō est: quia cum deus sit omp̄s erant alij modi ad ip̄m liberādum Unde Aug. lib. xiij. de trini. c. x. Si querat̄ vtruz alio modo potuerit genus humanū liberari: q̄ ꝑ incarnationem filij dei. Dicimꝰ ꝛ alium modum possibilē ei fuisse: cuiꝰ potestati cuncta subiacent. vnde p̄s. Omnia quecūq̄ voluit dn̄s fecit. Idem. Dixit ꝛ facta sunt. Matthei xiiij. Abba pater: om̄ia tibi possibilia sūt. Beda in omel. zachei. Que impossibilia sunt apud homines: possibilia sunt apud deum. Poterat em̄ mittere angelum: ꝓphetā: patriarchā ꝛc. Unde erant alij modi ad genus humanū redimendū. Si loq̄mur de secunda necessitate dico non fuisse alium moduz q̄ q̄ ille qui erat immortalis: impassibilis: infinitus efficeret̄ mortalis. Unde Dantis lib. iij. Can̄. vij. Omnes alij modi erant inefficaces ad satisfaciendū: nisi dei filiꝰ ad incarnationem sui nō fuisset humiliatꝰ. Et hoc de secūda necessitate. Voluit diuina prouidētia vt ista questio disputaretur in cōsistorio sanctissime trinitatis. Facta est autez hec disputatio: inter iusticiam: et misericordiam. Iusticia erat aduocata pro natura angelica: misericordia ꝓ natura hn̄ana. Iusticia erat contra genus humanū. Que surrexit contra hoīem dicēs. O domine rex: tu posuisti hanc conclusionem disputandā. Utrum homo debeat liberari. Probo q̄ non: et rationibus ꝛ testibus. Primo rōnibꝰ q̄ est triplex in presentiarum.

¶ Primo rōne iusticie.

¶ Scd̄o rōne ingratitudinis.

¶ Tertio rōne cognitionis.

¶ Primo ratione ꝛc. Domine tu es iustus. In p̄s. Iustus es domine ꝛ rectum iudicium tuum. Baruch. i. Deo nostro iusticia. Hiere. xij. Iustus es domine: si disputem tecuz. Ulterius. Si iustus: debes illā facere. Iusticia vult vt tāta sit pena

UVA. BHSC. IyR_237

quāta fuit culpa. Deut. xxv. Scdz mensurā delicti erit ⁊ plagarū modus. Et. xvi. q. i. c. Si quis. Scdm qualitatē delicti imponēda ē pnia ⁊. C. de penis. l. Sācimus. Et. ff. quibus vt indignis. l. rescriptū. Et ex de his q̄ fiunt a maiori pte capituli. Sed culpa hoīs fuit infinita: vtpote ꝯtra bonū infinitū. Si finita: ergo merebat pniam infinitaz. Penitētia aūt infinita: non potest esse in hoīe cum sit finite opatōis. In. iij. Ebi. In. viij. Phi. Finiti ad infinitū nulla est ꝓportio. In. viij. Phis. Impossibile est in corpe finito esse potentiā infinitā: igit satisfacere nō potest. Si satisfacere nō potest: ideo debet dānari. Et sic pz prima rō. ¶ Scdo rōne ⁊c. Domine inquit iusticia: tu fecisti angelos ⁊ homīes qui ambo peccarūt. Lucifer ex superbia. Esa. xiiij. In celuz ascendam: sup astra dei exaltabo soliū meū. Et homo etiaz. Gen. iij. Erimus sicut dij ⁊c. Luciferū damnasti cuz suis seq̄cibus in ꝑpetuū. Apoc. ix. Diabol⁹ q̄ seducebat eos missus est in stagnū ignis: vbi cruciabunt in secula seculoꝝ: igitur a simili debet homo dānari ꝑpetualiter: sicut ⁊ demō: alioq̄n poterit demon cōqueri de te esse partiale ⁊ partesanū. Sed cū nō sis o de⁹. Act. x. In veritate comperi: qm̄ nō est acceptio ꝑsonarum apud deū. Et ex de prebēdis ⁊ dignitatibus. c. venerabilis. Igit debes ipm dānare in ꝑpetuum. ¶ Tertio rōne cogni. Illi danda est venia: qui suuz agnoscit delictum. Extra de re iu. in. vi. Venia non dat nisi correcto. Unde est ꝙ multi nō se corrigunt de peccatis suis: quia nō se cognoscunt. Unde Lactan. i. lib. c. i. Hec est em̄ prauitatis causa: ignoratio sui. Seū. epistola. xviij. Corrigi nō vult q̄ peccare se nescit. Bern. Initium salutis: est noticia peccati. et Macro. vt dr in li. de somno Scipionis a dijs habuit rn̄sum. Notis elicos. i. nosce teip̄m. Ad ꝓpositū. Adam non cognouit pctm̄ suum. īmo redargutus de eo: illud retorsit in mulierez di. Gen. iij. Mulier quaz dedisti mihi seduxit me. q. d. Si non fuisset illa ⁊ si mihi nō dedisses nō peccassez. Eua attribuit illud ꝑpenti di. Serpēs inquit decepit me. Facecia de femina q̄ i calopodijs iuit ad colligendū ficus: ⁊ cecidit fractis cruribus: et dixit. Maledicat diabolus. Rn̄dit diabolus. Maledicta sis tu. An ignoras si ascendit cū calopodijs in ficuz: igit nō debet liberari. Et quia est cōclusio iuristaruz. ff. de officio p̄sidis. l. Illicitas. §. Ueritas. Iudex nō nisi ꝑm allegata ⁊ ꝓbata dz iudicare. Ideo tibi adduco ī robur meum tres idoneos testes ad hoc negociū ꝓbandū. Prim⁹ fuit natura angelica. Dn̄e homo erat creat⁹ ad replendū sedes vacuas paradisi. Quia vt dixit Tho. ij. sen. dist. ij. Celum plus est ꝓ hoībus q̄ ꝓ angelis q̄ loco nō indigēt. Hō agnouit h̄ bonū: igit indign⁹ est redimi. ¶ Scds testis est celū empyreum di. Dn̄e tu me creasti nobilissimuz corpus ac me fecisti ꝓpter hominē nō agnouit bonū hoc: p̄uari debet ⁊c. ¶ Tertius est paradisus terre-

UVA. BHSC. IyR_237

stris di. Domine me fecisti amenū pro hoīs recreatione. Et fecit ꝯtra preceptū tuū: comedēs de pomo. vitiū sancti Blasij: non cognoscens hoc bonū: merito ꝑuari debet tāto bono ⁊ dānari. ¶ Assurrexit mīa: ꝓ humano genere aduocata dicens. O dñe soror mea iusticia locuta ē audi me: quia tribus rōnib⁹ ⁊ testibus ꝓbo ꝓ homine.

¶ Primo rōne finis.

¶ Scdo rōne incōuenientie.

¶ Tertio rōne ꝓprietatis.

¶ Primo rōne ⁊c. In .ij. Phi. Omne agens agit ꝓpter finem. Finis mouet agentē. In .ij. Metb. Finis est causa causarum. Ad ꝓpositu3. Ad quē finē creasti hoīem: nūq̄d ꝓpter sui damnationē. Non: sed ad fine3 vite eterne. Si ip̄m dānas: frustra fecisti illū ⁊ inuanū. Et qr vt habet pbs. i. celi ⁊ mūdi. Deus et natura nihil agūt frustra. In .ix. Metha. Nihil est ociosum in natura. In li. de regimine ꝑncipum. Deus gl'iosus: nihil ociosum fecit in natura. Ne ergo frustra sit creatus: ipsum debes saluare. ¶ Scdo rōne ⁊c. Si hoīem non reparas a sua damnatione. De tribus op3 sequi vnum. Aut quia nō potest ip̄m saluare: ⁊ sic nō es omp̄s. Aut qr nescis: ⁊ sic es ignorās. Aut qr nō vis. ⁊ sic eris inuidus. S3 in te. O dñe: h̄ nō est: Primo: quia es potēs. p̄s. Omnia quecūq3 voluit dñs fecit. Scdo: qr es sapiēs. p̄s. Omnia in sapientia fecisti. Tertio: qr nō es causa pcti. Aug. lib. lxxxiij. q. Deo auctore nō fit homo deterior. Igit̄ debes ip̄m saluare: ne tibi ista opponantur.

¶ Tertio rōne ⁊c. Dñe mi: natura tua est mīa ⁊ clemētia. Eccl'ia. De⁹ cui ꝓprium est misereri semper et parcere. De pe. di. i. c. Qr diuinitatis. Diuinitat̄ natura clemēs est ⁊ pia. Et sicut est ꝓpriū igni calefacere: soli illumīare: ita tibi misereri. vñ debes homini ꝑcere. Quia vt dicit pbs. ij. Metha. In .iij. de aīa. Unūquodq3 agēs operat̄ s̄m ꝓp̄etate3 sue nature. ¶ Et adduco tibi tres testes. ¶ Primus Abel di. Domine mi: pater me⁹ Adā peccauit contra clementiā tuā: sed tu domine amplia misericordiā tua3. Quia vt d'r extra de reg. iur. in. vi. Odia sunt restringēda: fauores autē ampliādi. ⁊. l. Cū quidā. ff. de liberis ⁊ posthumis. Odia sunt restringēda. o ꝑtialis. ¶ Scds dauid cū cythara. Dñe mi: illi dēs misericordiā impēdere qui illā petit ⁊ tristicia3 habet de pctō. Quia scriptū est in p̄s. Cor cōtritū ⁊. Adam cū lachrymis ꝑ plures annos tibi petit veniam: igit̄ illi debes eā impēdere. ¶ Tertius testis Abraam cū barba ꝓlixa di. Tu dixisti dñe per Dd. Si filij mei non custodierint mādata mea: visitabo eos in virga eorum Misericordiā aūt meā non dispgas ab eo: neq3 nocebo ei in veritate mea. Adam pater noster peccauit Tu aūt debes magnificare mīam tuam: nec ip̄am amouere ab eo: et genere humano. Audiēs aūt deus pater has fortissimas rōnes sācte misericordie: conclusum est ꝙ omnino redimeret̄ genus humanum solum: ⁊ non lucifer ⁊ natura angelica. Et hoc triplici rōne. vt ponit

UVA. BHSC. IyR_237

Alex. de ales. iij. volu. sum. ⁊ Tho. et Boñ. in. ij. dist. vij. ar. i. Prīa rō: qꝛ angel⁹ peccauit ex se: nullo suggerēte: quia nō habuit infestatōez ad malū. Homo aūt alio suggerente: qꝛ ab vxore fuit suasus. vxor autē a lucifero siue ꝑpente fuit suasa ꝑterea a carne infestus. ¶ Secūda rō: qꝛ angelus peccauit ex malicia Adam peccauit ex aliq̄ ignorantia quia mortale credidit eē veniale. Preterea nō credidit tantū peccare quantū peccauit. Preterea homo habuit ꝓpositū penitēdi. Angelus aūt non. Preterea angel⁹ erat spūs: ideo debebat esse prōptus ad omne bonū. Mat. lxvi. Spūs quidez prōptus est: caro aūt infirma. Hō autem erat caro: que est infirma. ¶ Tertia rō ⁊c. Adam peccauit in pr̄em: qꝛ ex quadā infirmitate peccauit: cui attribuitur potētia. Eua peccauit in filiū: qꝛ ex q̄dā ignorātia feminea supbiuit: dum scientiā dei appetijt. Erim⁹ sicut dij: vnde ī filiū peccauit: cui attribuit̄ sapīa. Demō pecauit in spm̄ sanctū: quia ex ꝓpa malicia intumuit ꝯ spiritū sctm̄: cui attribuit̄ clementia. Et q̄ peccat in spm̄ sctm̄ nō remittit̄ ei: neq̄ in hoc secl'o neq̄ in futuro: vt dr̄ Mat. xij. Unde hō soluz debuit redimi. Unde dixit angel⁹. Euāgelizo vobis ⁊c. quia natus est vobis nō nature angelice.

Secūdū dr̄ ⁊c. q̄uis ab eterno deus predestinauerit incarnatiōez sui filij ⁊ salutis generis humani: voluit tñ vt nr̄is p̄cibus ⁊ sanctorū patrum impetraret̄. Quia vt dicit Gregor. xxiiij. q. iij. Obtineri nequaq̄ pñt que p̄destinata nō fuerīt: sed ea q̄ scti viri orādo efficiūt ita p̄destinata sunt vt p̄cib⁹ obtieant̄. Ille. Uñ scti pr̄es cū lachrymis īplorauerūt hūc diē. Et q̄tū fuit eorū desideriū appet ex scriptur̄. Uixit adā. ix. c. xxx. annos petēs xp̄m. Enos. ix. c. v. Enoch. ccc. lxxv. Mathusalē. ix. c. lxix. Lamech. vij. c. lxxvij. annis. Noe. ix. c. l. ānis semp petētes xp̄z incarnādū. Non hñtes suū intentū disposuerūt mittere ābasiatores ꝓ gr̄a impetrāda. ¶ Primo pr̄iarche mittunt Esaiam. Esa. xvi. Emitte agnū dñe dñatorē terre. Adiungit aliud Esa. v. Rorate celi desup ⁊c. Et. lxiiij. Utinā disrumpes celos ⁊ descēderes. Scdo ꝓphete mittunt moysen. Exo. iiij. Obsecro dñe mitte quē missur⁹es. i. al's misisti me: sz fuit ꝑticular̄ liberatio: mitte nūc ꝓvl'i liberatiōe. Tertio reges mittūt dd̄ di. Ostēde nobis dñe mīam tuā: ⁊ sal. ⁊c. Canta. Quarto sacerdotes mittūt aarō di. Dñe inclina celos tuos ⁊ descēde. Quīto eccl'a di. Excita dñe po. tuā ⁊ veni. O de⁹ surge. Uidētes q̄ nō exaudirētur: mittūt mulieres. ¶ Prīo venit dña Eua di. Ob nr̄am culpam tu nos ꝯdēnasti: sz de⁹ ne respicias ad h̄: libera me a tenebroso carcere Cui de⁹. O eua tu peccasti: nō es digna meo filio. Scdo dña sarra. o de⁹ adiuua nos. Cui de⁹. Nō es digna: qꝛ īfidel' fuisti d̄ filio isaac. Tertō dña Rebecca. Cui de⁹. Tu fuisti ꝑtialis in Jacob ⁊ Esau. Quarta fuit dña iudith. Cui de⁹. Fuisti hōicidiaria

UVA. BHSC. IyR_237

Quinta fuit dña Hester. Cui deus Nimis fuisti vane gloriosa poliendo te vt placeres Assuero. Tandez missa est ancilla etate quattuordecim annoꝝ. Que oculis depssis tota verecunda dixit genibus flexis. Canta. Veniat dilectꝰ meꝰ in ortuz suũ: vt comedat fructum pomorũ suorum. Ortus fuit vterus virginalis. Audiẽs aũt filius hoc verbũ dixit patri suo. O pater hanc amaui ⁊ exquisiui a iuuẽtute mea: ⁊ quesiui eã mihi spõsam assumere: ⁊ amator factus sum forme illiꝰ. Immediate deꝰ pr̃ vocat Gabrielẽ di. O Gabriel vade cito in nazaret ad mariã ⁊ defer ei nũc et ex ꝑte mea has litteras. Et dic ei ꝙ ipsam eligo in spõsam meam. Et filius subiunxit. Dic ei ex parte mea ꝙ eligo ipsam in matrez: de cuius visceribus sumã mihi corpus: eroqꝫ eius filius: ⁊ ipsa mea mater. Da ei has litteras. Tertio spũssanctus dixit. Et ego habitabo in ea: eritqꝫ tẽplũ meũ. Da ei has lr̃as ex parte mea. Ingressus gabriel ad eã dixit. Aue gratia plena dominus tecum. Ab a qđ est sine: ⁊ ve culpe. Immunis a triplici ve. De q̃bus Apoc. xij. Ve ve habitãtibus in terra. Gratia plena. Hiero. Bene gratia plena: qꝛ ceteris ꝑ partes. Marie vero se tota ĩfudit gratie plenitudo. Dominus tecũ. Ber. Plus tecũ ꝙ̃ mecum. Dñs pat̃: dominus filius: dominus spũssanctus. Audiens angeli verba: turbata est in sermone. Maria secũ habebat tres domicellas: prudentiã: virginitatẽ: humilitatem: cõsuluit prudentiã. O socia mea: quid agam? Rñdit prudentia Considera o maria: qꝛ scriptuz est Eccl'a. xix. Qui cito credit: lenis est corde. Unde bene dr̃. Maria autẽ cogitabat qualis eẽt ista salutatio Eccl'. xxxvi. Audi tacẽs: ⁊ ꝑ reuerẽtia accedet tibi bona gratia. Uidẽs angelus eam sic turbataz dixit Ne timeas maria. Cur times. Uirgo cõsuluit scđam. s. v̄ginitatẽ. Cui dixit. O maria: pete ab angelo đ modo habendi hunc filium. Et si tibi nominauerit de semine virili: ip̃m cũ baculo expelle. O iuuencule qñ vestri amatores nominãt impudica ⁊c. Quõ fiet istud: qm̃ virum nõ cognosco? Respõdit angelus. Spiritussanctus supueniet in te: ⁊ virtus altissimi obũbrabit tibi. Quare nõ dixit veniet. Uideas Nicolaum de lyra ibi. Uirgo consuluit tertiam: scilicet humilitatẽ? Respõdit ei. Assentire precibus angeli. Illa autẽ procidens in terra dixit. Ecce ancilla dñi. Fiat mihi ſm verbum tuum. Statim formatus est deus ⁊ homo in vtero eius. Orta est questio: quis deberet facere hanc redẽptionem: an pater: an filius: an spiritussanctꝰ. Conclusum est ꝙ filius Et rõ Scoti ⁊ Alexandri in tractatu de cõueniẽtia incarnatiõis. In deo est potentia q̃ patri attribuit̃. In filio est sapiẽtia: q̃ ei attribuit̃. In spũsancto clemẽtia. Demon appetijt dei potentiam: quando dixit Isa. xiiij. In celũ ascendam: ⁊ exaltabo solium meũ: ⁊ ero similis altissimo. Unde iniuriam fecit patri Homo appetijt dei sapientiam qñ dixit Gen̄. iij. Erimꝰ sicut dij sciẽtes

UVA. BHSC. IyR_237

bonū ⁊ malū. Uñ iniuriam fecit filio. Antichristus qñ veniet miracula faciet: vñ iniuriaꝫ faciet spiritui sancto: qꝛ miracula fiunt a bonitate spūssancti. Breuib⁹ dico. Demō offendit patrem. Hō offendit filiū Antichristus offendet spm̄sanctuꝫ Ad illū spectat dare indulgentiam qui recipit iniuriā. Si natura angelica q̄ cecidit redimi debuisset: ad patrem spectaret. Si antichristus redimi debuisset: ad spm̄sanctum spectaret. Quia igit̄ homo erat solus redimendus: iō eius redēptio ad filiū spectabat vt hoīem recuperaret. O priuilegiuꝫ singulare hoī cōcessum: vbi dicit Alber. sup Luē. ꝙ hodie q̄ttuor sunt facta placabilia que in veteri testamēto fuerunt dura ⁊ inflexibilia. Primo celū qđ nullū hoīem recipere volebat: hodie incipit suscipere. Scđo angel⁹ qui nullas aīas ad celū portare volebat. Etiā si fuisset aīa marie hodie incipit. Tertio deus q̄ humanū genus reconsiliare nolebat: hodie pctōrem suscipit. Quarto mors q̄ bonos ⁊ malos ad infernuꝫ portabat: hodie benigna facta ē vt a sanctis desideret̄. Cupio dissolui ⁊ eē ⁊c. In q̄bus verbis dubiū querit̄. Utrū si hō nō peccasset: xp̄s incarnatus fuisset. Ad hoc due sunt opi. Una est Alexādri ordinis minoruꝫ Alia est Tho. Alexāder dicit ꝙ etiā pctō nō existente: xp̄s esset incarnatus. Rō illius est. Homo est creat⁹ ad btītudinem consequendā: ⁊ est beatificabilis in vtroq̄: ⁊ q̄ ad corpus: ⁊ quo ad aīam. Sed btītudo hoīs quo ad partē sensitiuā est in aspectu humanitatis assumpte. Quo ad aīam vero ī visione diuinitatis. Ut igitur btīficaret̄ quo ad corpus decuit xp̄m incarnari. Alexander quo ad hoc nihil probat: qꝛ cū beatitudo hoīs sit ex ipsa diuinitate. Aug. Uisio est tota merces: q̄ visa ab aīa beatificat̄ corpus ex redundātia ipsius aīe ad corpus. In visiōe v̄o humanitatis resultat qđdam gaudiū accidētale. Uñ si non peccasset ⁊c. Scđa est Tho. iij. par. q. i. ar. iij. ꝙ nō essꝫ incaruatus. Rō est. Ea em̄ q̄ ex sola dei volūtate ꝓcedūt supra oē debitū creature nobis innotescere nō pñt: nisi q̄tenus in sacra scriptura tradunt̄ ꝑ quam nobis diuina voluntas innotescit. Uñ cū in sacra scriptura: rō pcti p̄mi hoīs assignet̄: dicit̄ esse in remedium pcti. Aug. Nulla cā fuit veniendi xp̄o dño: nisi pctōres saluos facere: tolle morbos: tolle vulnera: ⁊ nulla erit cā medicine: ⁊ super Lu. Si hō nō peccasset filius hoīs nō venisset. Et idem sup illo verbo Math. i. Ipse em̄ saluum faciet populum suū. Si ergo inquit hō non peccasset: virgo nō peperisset. Idē in orōne ad virginez. Ad q̄d mater fieres saluatoris: si nulla esset idigentia salutis. ⁊ Damas. in sequentia ad virginē loquēs. Nec abhorres pctōres sine q̄bus nunq̄ fores tanto digna filio. ⁊ Paul⁹ fuit hui⁹ opis qñ dicit. i. Timo. i. Xp̄s iesus venit in hunc munduꝫ peccatores saluos facere. Unde patet secundum.

t Ertium dr̄. Completis ab Adaꝫ quinq̄ millib⁹ annis

UVA. BHSC. IyR_237

Scdm antiquos. vi. milibus. tpe Octouiani impatoris: vt describit Lucas. Exijt edictū a cesare Augusto: vt describeret vniuersus orbis Dicit Augustus ab augēdo: qr auxit impiū romanū mirabilr. Voluit scire: quot pouincie: ciuitates: castra eēnt in suo dñio: iussitqz vt oēs vbi trahebāt originē: ad patriam ppriam pgerēt. Et qlibet denariū vnuz accipiebat in capite di. Ego ꝯfiteor me eē subiectū romano imperio. Joseph aūt cū eēt de ciuitate bethleem: duxit secū virginē de nazareth: q̄ erat grauida filio dei. Imposuitqz sup asinū matrez dei. ⁊ ad manū ducebat bouē. O bonā societatē. Cū essent in bethleē: iuenere hospicia plena: vñ ibi hospitari mariaz non potuerūt. Duplex ratio est. Prima quia erant plena hospitia militib⁹: qui eo venerant causa huius descriptōis. Secūda qr sūt duo genera psonarū: q̄ inuite suscipiūt tabernarij.

¶ Primo religiosos.

¶ Secundo pauperes.

¶ O quāta tristicia erat ioseph: ꝓpter mr̄ez dñi. Virgo eū ꝯfortabat Extra ciuitatem iuenerūt porticū vnū in via publica: in q̄ erat p̄sepe vbi forēses ponebāt aīalia: ibi parauerūt locū. Cū eēt nocte media: lux erat vt dies. iux̄ illd p̄s. cxxvij. Et nox sicut dies illumīabit. Maximū sensit gaudium virgo filium pepit et reclinauit in p̄sepio: quia non erat locus in diuersorio. Cum esset natus: adorat a trib⁹. Primo a maria: q̄ sm originē habuit notitiaz ipm esse moriturū p humano genere. Scdo a Joseph. Tertio ab aīalibus. De q̄bus Esa. i. admiratus. Cognouit bos possessorē suū: ⁊ asinus p̄sepe dñi sui. et Abacuc xiij. Dñe audiui auditū tuū ⁊ timui cōsideraui opa tua ⁊ expaui: ī medio duoꝝ aīaliū. Fuit admiratio ꝓphete ꝙ in loco tā hūili reclinaret xp̄s. vnde animalia ceperunt ipm calefacere ī presepe. De isto p̄sepe Hierony. in Marcellam. Ecce in hoc paruo terre foramine: celoruz cōditor natus est. Hic pānis inuolutus. Hic visus a pastoribus. Hic stella demonstratus. Hic a magis adoratus est. Ille. Si tu es xp̄s et dei fili⁹: vbi palatiū vbi aula regia vbi seruitores: vbi frequētia psonaruz. o pauptatē. In ipa nocte qua natus est: in hora eius natiuitatis oīs creatura aliqd signū ostendit. In oriente apparuerūt tres soles qui paulatim in vnū sunt redacti. Ex hoc significat ꝙ noticia vnius dei ⁊ trini imminebat mūdo. Preterea Eusebi⁹ in cronica de Octauiano impatore: cū totum mundū subiugasset romanorum imperio: intantū placuit senatui: vt euz pro deo colerēt. Prudēs vero imperator mortalem se intelligēs nomen immortalitatis noluit vsurpare. Ad iustantiam illorum importunam: sybillam ꝓphetissam aduocauit: volens scire p oracula si in mūdo eo maior aliqñ nasceret. Cū in die natalis dñi in camera impatoris oraculū insisteret sybilla: in die media circulus aureus apparuit circa solem: et in medio circuli virgo pulcherrima stans sup arā puerū

UVA. BHSC. IyR_237

gestans in gremio. Tunc sybilla ce
sari ostendit. Cum sup hoc Cesar
admiraret: audiuit vocē di. Hec ē
ara celi. ⁊ Sybilla dixit ei. Hic pu
er maior est te: ip̄m adora. Eadem
ca mera in honorē sctē marie dedi
cata est: ⁊ d̄r camera are celi. Pre-
terea fons aque in liquorē olei cō-
uersus ē. q̄ erūpēs se vsq̄ ad tybe-
rim profluxit: ⁊ tota die emanauit
oleū: vt sybilla p̄dixit. Preterea in
oriēte vinea engadi floruit q̄ balsa
muz dedit loco myrrhe. Preterea
rome. xij. ānis fuit pax. Uñ romani
tēplū pulchrū pacis fecerūt. et ibi
statuā Romuli posuerūt. Consulē
tes Apollinē quantū duraret. Rñ-
dit eis. Quousq̄ v̄go pareret titu
lū posuerūt. Templū pacis eternuz.
In hac nocte corruit: et ē ibi eccl'ia
sctē marie noue. Preterea āgeli can
tauerūt in hac hora. Gl'ia in altissi
mis deo ⁊c. Preterea eccl'ia signum
leticie oñdit hodie: q̄r tres missas
celebrat. Qd̄ facit s̄m Ric. iiij. dist.
xij. ⁊ de conse. di. i. c. Nocte. in glo.
hac rōne. Una d̄r ante lucē in tene
bris: signat tp̄s ante legem quādo
eramus in tenebris: Scd̄a cū dies
sit: signat tp̄s sub lege: qñ nōdum
plena agnitio de deo habebatur.
Tertia in die plena: significat tp̄us
gratie: quādo iam plena cognitio
de deo habet. Preterea pastores
sunt letati: q̄r adorauerūt christuz
hodie. et nos debemus facere: vt
dicit laus sancta. Tanta. Laude-
mus amorem diuinū iesum illum
decoꝝ infantulū natum de virgine
maria. Laudemus tota mēte iesuz
nobis presentem.

¶ In festo sancti Stephani pro
thomartyris.

Gloria ⁊ ho
nore coronasti eū
dñe. In p̄s. Quot
fuerint tormenta:
angustie ⁊ vexatio
nes q̄libz strenui
et indeficiētes vite eterne milites
fuerint ⁊ sint afflicti in p̄senti vita
p diuino honore: aperte declarat
si scripturas ⁊ eorum gesta inspici
mus. Unde ex hoc quidaz antiqui
ph̄i nullam dixerunt esse diuinam
p̄uidentiam. Unde Lactan. in. iij.
lib. c. xvij. introducit epycuruz. Ui
debat Epycurus bonis semp̄ ad-
uersa accidere paup̄tatē: labores
exilia: caroꝝ amissiones malos cō
tra bonos esse augeri potentia ho
noribus affici. Uidebat innocētiā
minus tutā esse scelera impune cō
mitti. Ex hoc existimauit nullaz in
deo esse p̄uidentiā. Ille. Et dauid
in celo. Usq̄quo pctōres domine:
vsq̄quo ⁊c. Si tu es iustus: quare
mali p̄sperantur ⁊ boni tribulant.
Uidi impiū sup̄exaltatum ⁊ eleua
uatuz sicut cedros libani. Et ne ta
les admirentur: cogitare hñt illud
quod scribit apostol' ad Heb. xij.
Flagellat autē deus: omnē filium
quez recipit. Et sicut bonus pater
corripit filiū suum quez diligit: ita
deus pater electos suos affligit vt
gloriosius coronent. Qd̄ pulchre
declarat Lactan. in. vi. li. ca. xxiij.
De' hoīes p liberū hz: sz corruptos
⁊ vitiosos luxuriose ac delicate pa

UVA. BHSC. IyR_237

titur viuere: qꝛ non putat emenda tione sua dignos. Bonos aũt quos diligit: castigat sepius: et assiduis laboribꝰ ad vsum virtutis exercet nec eos caducis ac mortalibus bonis corrũpi ac deprauari sinit. Unde nemini mirum videri debet: si ꝑ nostris sepe delictis castigamur a dño. Immo vero: cũ vexamur ac premimur: tum maxime gratias agimꝰ indulgẽtissimo patri ꝙ corruptelam nostram nõ patitur longius ꝓcedere: sed verberibꝰ emendat. Ille. Stephanus ꝑ hãc viam fuit coronatus: qui dicebat in tormentis. Uideo celos aꝑtos ꝛc. ſm Alber. Quidã sunt in celo tantum corde: vt pigri: qui bona ꝓposita que habẽt opere nõ implent. Quidam tantũ ore: vt ꝑdicatores verbosi. Quidã tantum opere exteriori: vt vana gloriosi. Quidam omnibus modis. vt Stephanꝰ. Quare ab deo magno coronatꝰ est vna incõtaminata corona. Sicuti verba proposita attestantur: que in eius preconiũ canit ecclesia sancta. Gloria ꝛ honore ꝛc. Et quãuis multa fuerint causa coronationis sue: tamen precipue constantia martyrij sui. De qua volo ꝑtractemus. Ubi tria videnda erunt.

¶ Primũ. dicitur diffinitionis.
¶ Scdm dicit determinationis.
¶ Tertiũ. dicitur conseruationis.

Primũ ꝛc. Ex verbis Tullij i rhetborica sua. talis datur diffinitio. Cõstantia est volũtaria ꝑpessio rerũ difficiliũ ꝛ arduarũ. Circa intelligentiã prenarrate diffinitiõis et clariorẽ euidentiaꝫ notanda est sententia theologoꝝ. Quod opera hoĩs sortiuntur principiũ a voluntate. Et ꝑ tanto pctm̃ dr quanto a volũtate procedit: vt ꝛ sancti canones affirmãt. xv. q. i. c. Non est. ca. Merito. c. Illa. ꝛ. xxiij. q. iiij. c. Nabuchodonosor. ꝛ per Juristas. C. de postulãdo. l. Nemo. ꝛ. C. ad Juliam maiestatẽ. l. Quisq̃s. ꝛ. C. de episcopis ꝛ clericis. l. Siquis non dicam rapere. ꝛ. C. ad. l. Corne. de Sicarijs. l. i. Crimen nõ cõtrahit: nisi voluntas nocendi intercedat. Exemplum de oculo: qui vagizat. Et manu q̃ occidit. Quod totum: a voluntate procedit. Et opus pium: sic est bonum ꝛ meritoriũ pro quanto est voluntarium. Ideo ꝑs. Uoluntarie sacrificabo ꝛc. et Ambro. Uoluntarium sibi militem eligit xp̃s. ꝛ Tullius in. ij. Rhetorice noue. Uoluntatem in omnibus rebus spectare conuenit. Ideo dicitur. Constantia est voluntaria perpessio. Quia si non voluntaria: nõ est meritoria. Sequitur. Rerum difficilium ꝛ arduarum. nõ ex punctura digiti dicit quis martyr: sed difficilium. Quia vt ait Albertus quinto Compen. Uirtus constantie est aggredi ardua ꝛ aduersa eq̃nimiter ferre. In quibus verbis sunt tres conclusiones notande.

¶ Prima est. Quare deus per aduersam fortunam ꝛ non prosperaꝫ voluit suos coronare.

¶ Secunda. Quale remedium est tempore aduerse fortune.

¶ Tertia. Quale premium datur huic aduerse fortune.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Circa primū. Rñdent theologi. Qđ deꝰ voluit agitari suos in hac vita aduersa fortuna ⁊ nō ꝓspera. Qꝛ ꝓspa fortūa ē cā multoꝝ malorū. Deut. xxxiij. Incrassatꝰ ē dilectꝰ meꝰ ⁊c. Ose. ij. Dedi eis frumētum vinū: ⁊ oleū: ⁊ mltiplicaui eis argētū: ⁊ ipi fecerūt. Baal. i. cōuersi sūt ad idolatriā: ⁊ oīa mala. Ad practicā. Ille depbēdit bre mlta bona tēporalia: ⁊ lūbos pīgues ⁊ dic̄ heus q̄ bz hic ꝑadisuz ī mūdo bz in alio. Dicāt p̄dicatores q̄cq̄d ⁊c. Que veritas br̄ đ alta vita. Nemo ad nos reuertit. Uoluptatē ⁊ tp̄s bonū capiā. Et negligit diuīa: spnit deum. spnit ꝓximū. Quis es talis: vnus mēdicꝰ. Incrassatꝰ ē dilectꝰ meꝰ et recal. Qđ ptz exēplo. Prīo de Dđ q̄ multꝫ victorijs adeptꝫ fortūa ꝓspa eū deiecit: qꝛ ꝯmisit adulteriū: homicidiū ⁊ supbiā. Preterea Salomō in ꝓspis positꝰ. In diuitijs q̄tercēties mille. In sapientia tria millia para. v. M. ꝟsus. In fama ⁊c. Ubi ꝙ fortūatꝰ tñ ꝓspa fortuna deiecit circa mulieres. Preterea Jeroboā añ regiū septrū bonꝰ fuit: rex coronatꝰ: adorauit vitulos. Preterea Nabuchodonosor fretus ꝓspitate: supbuit ꝯ deū di. Nōne hec est baby. ⁊c. Preterea. Manasses regno bīto pessimꝰ fuit. Fortūa ꝗ ꝓspa: ē cā multoꝝ maloꝝ. Uñ o ciues mei ꝙ Italia fctā ē spelūca latronū: ac vitioꝝ sentina. Uere ob epulētiaz bonoꝝ tpaliū. Jō Turchꝰ rome q̄siuit ab Antonio de pistorio di. Italia vbi dormit īter crassuz ⁊ midā? Rñdit: id est pinguedine auaricie: quia mūdus nunq̄ fuit tam diues vt nūc: ⁊ nunq̄ sic auarus. Et hoc totū ꝓpter pōpas q̄ fiūt. Mulier vniꝰ pelecani: vult eq̄parari mulieri vniꝰ comitꝫ: nō ē ſmo nisi de rapinis ⁊ vsuris. O pr̄ h̄ anno: granum tm̄ valebit. Scio q̄d loquor. Maximianꝰ. Rex Neapolitanꝰ faciūt: veniūt: o heretice morieris. Unde q̄dā vulgarꝫ sup Italiā scribens di. Dulcis antiquoꝝ hystoriaꝝ memoria me ad cātādū hos ꝟsus īducit de Italia ⁊ lōbardia infelicit degenere. Imbastardita đr. qꝛ degenerauit a bonis moribꝰ. Et Dañ. vi. Purgatorij. O Alberto alemano. Ubi repbēdit īpatorē: qꝛ nō visitauit Italiā. Et romā repbēdit ꝓpt pctā sua: ⁊ qꝛ fortūa ꝓspa ē cā multoꝝ maloꝝ. Jō pijssimꝰ deꝰ ꝑ aduersaz fortunā q̄ ē cā oīm bonoꝝ nr̄oꝝ suos voluit coronare. Quid dicis o Dđ. Cāta. Imple facies eoꝝ ⁊c. vsq̄ dñe. Qđ pz elapsis ānis dū pestis crassaret ī hac miſabili Italia Sed nōdū finis. Ppli ꝯstruebant ecclias: ad deū clamabāt: letanie cātabātur. s. Petre. s. Stephane: ora ꝓ nob Et tu o ciuis q̄ dormis ī diuitijs: ꝓuidētia diuina te tetigit cū aduersa fortuna. Filiꝰ infirmat quē doctorare volebas. Domꝰ īcēditur. Equꝰ morit. Uxor infirmatur. Sclaua īgrauidat. Hec oīa deꝰ facit: vt ꝑ aduersā fortunā: ad eū conuertaris. Qđ ptz exēplo Uincentij hystorial. De illo duce: qui dicebat deū partesanū. Cui āgelꝰ apparēs dixit ei. Ueni mecū. Qui repperit in via solū caput cū barba. Inde ꝓgrediēs īuenit aliud caput vniꝰ militis abscissuz. Inde repperit filiū

UVA. BHSC. IyR_237

vni⁹ magni dñi: submersum in aq̃: quē pater cū lachrymis querebat. Exposuit aūt ei angelus oñia ista Caput illius barbati: fuit cuiusdā heremite: q̃ sub p̃textu sctitudis: ⁊ barbe: multa mala intēdebat facere. Cui deus collū fregit: ⁊ dolens saluus est. Caput illi⁹ militis: fuit vni⁹ ciuis: q̃ plura mala intēdēs facere: miles fieri voluit: sed occisus est: ⁊ salu⁹. Fili⁹ illi⁹ ciuis aqua: submersus est: erat occasio dānatiōis p̃ris si vixisset. Sz fortuna aduersa ip̃m ciuē ad gradū pristinū pietatis reduxit. Et de rege Alfonso: q̃ p̃uentus in Cicilia di. Collaudo deum q̃ me aduersa cū fortuna liberauit. Coronā regni abstulit: reginā meam in manibus barbarorum dedit: vt sic me ad eū cōuerterem. Exemplū Melanie. De qua Hiero. ad Paulā q̃ orbata duobus filijs ⁊ viro vno ⁊ eodē die. Opp̃ssa in vno p̃ncto tot īfortunijs noluit despare existimās p aduersas fortunas coronari. Iccirco ꝓuoluta ad xp̃i pedes: dixit hec v̄ba. Expedit⁹ tibi seruitura sum dñe: q̃ tanto me onere liberasti. Uñ h̄ ꝙ quidā sunt lapidati. Quidā oīb⁹ mēbris laniati. Quidaz vsti. Uere vt p aduersam fortunā ad verū deum reducerent̃. ¶ Scda ꝯclusio. Quale remediū est hoī: posito in aduersa fortuna. Rñdeo ꝙ sola ꝯstātia. Et ratio Tho. xxij. q. cxxxvi. Q̃ in hoc mūdo posit⁹ est in loco certaminis iuxta illud. Malitia est vita ⁊c. Et vndiq̃ hz angustias: iuxta illud. In mūdo p̃ssurā habebitis. O quot diuitioꝝ angustie: de filijs: de fama. Hiere. ad Heliodoꝝ. Ubiq̃ luct⁹: vbiq̃ gemit⁹ ⁊ plurima mortis imago: ⁊ si qū homo fulget gloria: honore: diuitijs. Tibi dico: o tyranne. Tñ expecta modicū ꝙ fortuna ꝓspera vertat tibi spatulas. Q̃ post ꝓspera succedūt aduersa: post diuitias paupꝛas. O q̃ti antiq̃tus ferebāt vestem ⁊ mātellū rosati: et manicas rubras: ⁊ edebāt panem frumēti: ⁊ nūc edūt gemitus inter ostia clausa magne miserie. Et q̃t dñi tp̃ales foris vident̃ honorari. q̃ tñ int⁹ cū vxore ⁊ filijs comedūt panem doloris. Ideo Señ. Nescit fortuna q̃escere: letis gaudet: tristitia miscet. Nemo scdis ꝯfidat. Idē Neminē eo fortuna ꝓuexit: vt non tantū illi minaret̃ q̃tum ꝓmiserat Noli huic tranquillitati cōfidere. Memēto mare reuertit̃: eodez die vbi luserūt nauigia sorbent̃ Qd̄ pz exemplis paganoꝝ: ⁊ modernoꝝ. ¶ Primo ⁊c. De dionysio dño Cecilie: q̃ fortunā in oībus obsequiosaz habuit. Tādez de patria expulsus trāsijt in greciā: et ꝓpter inopiam pedagogus fact⁹ est pueroꝝ: vt refert Ual. li. vi. c. ix. ⁊ Crasso romano: q̃ in cōsulatu fulsit tāta gr̃a: vt patronus patrie diceret̃. Deinde opiniōe populi cōuersa ꝯtra ip̃m ꝓcurante aduersa fortuna ante cōspectū totius ciuitatis man⁹ carnificū lacerauerunt. ¶ Preterea. M. Alexan. post celebres victorias sp̄ Casandrū venenat⁹ est in potu in mēsa. Quo hausto in media potione velut gladio ꝑfosis īgemuit. Deportat⁹ a cōuiuio: die q̃rta mortu⁹ est anno etatis sue. xxxiij. ⁊ mense

UVA. BHSC. IyR_237

vno cũ regnasset ãnis.xij.i. Mat.i. Preterea Xerxes rex psaꝝ: qui subuertit mõtes: maria ꝯstrauit bello infelicit gesto in grecia: cõtẽptibilis suis fact⁹ ſm Justi. occiditur ab Aribabano p̃fecto suo. ¶ Preterea Romul⁹ fundator rome in palludibus capre: in taꝫ magna tẽpestate ampli⁹ nõ est visus. Rex etiã Samioꝝ noĩe Policrates. De quo valeri⁹.vi.c.ix. Qui a deo fortunã ad libitũ habuit ꝙ oĩa ad volũtatẽ ꝑficiebat. Ad quã moderãdã iecit p̃ciosũ anulũ in mare. Quẽ statĩ ĩuenerũt piscatores: sibiq; oblatũ est. Sꝫ fortuna ꝓspa ꝟsa est in luctuꝫ. Qꝛ mouẽs bellũ ꝯ dariũ regẽ Persarũ cõprehẽsis a milibus: in furca suspensus est ⁊ relictus auib⁹ lacerandus. Et q̃ felix in terra fuit infelix in furca expirauit. ¶ Preterea q̃d dicã de Galeazmaria q̃ occisus est ⁊c. De Seuerino Roberto: q̃ in fluuio dilapsus. Et de comite iacobo neapoli balsamato. Quid ergo est pñs vita: tãte mutatiõis. Hodie diues: cras paup. Hodie sanus: cras infirm⁹. Jõ ad talia sustinenda necessaria est hoĩ Cõstãtia. Jp̃a est q̃ hoĩem q̃etat: ad oĩa sustinẽda pacificat. ¶ Tertia cõclusio. Quale p̃miũ dat̃ huic aduerse fortũe: respõdet Hier. ad exupantiũ. Nudũ xp̃ꝫ nud⁹ seq̃re. Durũ: grãde: difficile. sꝫ magna sũt p̃mia: ⁊ in cronica ordinis. De fratrib⁹ cãtantib⁹ matutĩ. lippis oculis: ⁊ voce rauca. Quib⁹ appuit ꝟgo.b.d. Fortiter frẽs mei qꝛ p̃mia sũt vobis maxĩa parata.

s Ecũdũ dr̃ ⁊c. Cõstãs dꝫ eẽ bõ in.v. ſm Alb. sup Luc.

¶ Prĩo in cõtumeliaꝝ illatione.
¶ Scdo in tpaliũ bonoꝝ ꝑditione.
¶ Tertio in caroꝝ amissione.
¶ Quarto in corpis flagellatione.
¶ Quinto in volũtaria opatione.
¶ Solẽt nãq; hoĩes mali molestare bonos detrahẽdo eis ⁊ infamando: aut cõtumelias ĩferẽdo. Qꝛ vt dicit Hier. in Epistola Pauli. Sepe virtutes sequit̃ ĩuidia. Sꝫ ibi ẽ virt⁹ cõstãtie: ⁊ laus homini: quando scit equanimiter ferre. Jõ Grego.xxiij.q.iiij.c. Hec autẽ vita. Si boni estis: q̃diu ĩ hac vita subsistitis eq̃nimiter malos tolerate. Naꝫ q̃sq̃s malos nõ tollerat: ip̃e sibi testis ẽ: qꝛ ꝑ ĩpatiẽtiã bon⁹ nõ ẽ Abel eñ esse renuit: quẽ Caym malitia nõ exercet. Ille. Jõ Salo. ĩ ꝓuerb. Ne rñdeas stulto. Sup quo dñic⁹ tolo.v. gñib⁹ ꝑsonaꝝ nõ ẽ rñdẽdũ: nec cũ eis litigãdũ. ¶ Prĩo cũ dñis tpalib⁹. Eccl's. viij. Nõ litiges cuꝫ hoĩe potẽte: ne forte incidas in manus illi⁹. Scdo cũ diuitib⁹. Idem. Multos eñ ꝑdit aur ⁊ argẽtum. et.xi.q.iij.c. Paup. Cito violat̃ auro iustitia. Qꝛ par caponũ ⁊ case⁹ placẽtin⁹ ⁊c. Tertio cũ hoĩe liguato. Quarto cũ hoĩe iracũdo. Quinto cũ ꝓpria vxore. Vñ cũ q̃dã diceret Diogeni. O ĩbertissime tertio respõdit. Opꝫ eñ sapĩam ab ĩsipiẽtibus feriri Pulchrior mod⁹ ad vĩcẽdũ ĩimicũ: est illũ patiẽtia ⁊ ꝯstãtia vĩcere. Expientia ptꝫ. Qꝛ q̃dã cũ iniuriã inferũt: miromõ affligunt̃ qñ nõ rñdet̃ eis putãt eũ se deludi Qd̃ appet exẽplo bñdicti cũ diabol⁹ nõ rñderet. d. bñdicte: irat⁹ dixit. Maledicte, ñ bñdicte. gre.ꝫ. dia. Bl'osi⁹

UVA. BHSC. IyR_237

est ira tacendo frãgere ꝙ rñdendo supare: qd ꝑtinet ad magnanimitatẽ. ¶ Scdo ꝛc. qñ bõ amittit tꝑalia se despat. Oq̃t se occiderẽt. ꝛ rõ pbi ẽ in. ix. etb. di. Qd cũ magno labore acq̃rit mag̃ diligit. Jõ qñ amittũt tꝑalia bona maxime bõ affligit: qꝛ diuitie cũ sudore acq̃runt exceptis vsuris. Uñ qñ amittunt dꝫ bõ esse patiẽs. qꝛ nõ sunt sua: sed bona fortune. Ad hãc iducimur exẽplis paganoꝝ. Crathis thebani: zenonis: eutigẽsis milesij. Anaxagore clazomenij. Diogenis cinici. Biãtis priẽnensis: ꝛ fabricij romani q̃ bonis amissis patiẽter tulerũt: imo eas repudiarũt semꝑ tanꝙ cã multoꝝ affanoꝝ ꝛ vitioꝝ: ꝛ lygurgus spartãdus vti mõstrat. Justin' i suis legibus oẽm vsum tulit auri ꝛ argenti ꝛ Eutropi' ponit exẽplũ ad hoc. s. ꝙ nõ est dolẽdũ: qd cũ vrbs carthago vastaret a Tito maulio ꝛ catiõe cẽsorino ꝯsulib' romanis. Quidaꝫ pbs inuẽt' est q̃ summe gaudebat. Qui rogat' q̃re nõ tristaret vidẽdo bona sua consumi. Rñdit. Nihil abstulistis de meo. Sensus prudẽtia itellect' mea sunt q̃ auferri nõ pñt Tꝑalia aũt ista nõ sunt mea: sꝫ fortune: iõ expetit qd suuꝫ ẽ. Uñ Señ. Si pulcher es lauda naturam. Si nobilis lauda parẽtes: si diues hoc fortune debet: si virtuosus: lauda teipm. Ideo Job. i Dñs dedit ꝛc. ¶ Tertio ꝛc. sunt plures q̃ ipatienter ferunt mortẽ caroꝝ. Deũ dicunt ꝑtesanũ ꝛ dolori se cõmittũt. Qd ꝯ Señ. ad Paulinũ. Quid taꝫ muliebre: ꝙ cõsumendũ se dolori cõmittere. Et pbs li. de pomo. Sapiens debet letari de morte ꝛ nõ dolere: qꝛ oĩbus cõmunis est. Eccli. xxij. c. Modicum plora super mortuum quoniam requieuit. In verbo modicum: qꝛ nõ totaliter interdicit fletum super mortuũ cum sit naturale sꝫ excessiuũ. Tho. sup Job. De amicis mortuis nõ dolere duris cordis est: sꝫ virtuosi est hunc dolorẽ nõ immoderatũ habere: qꝛ etiam xp̃s lazarum fleuit. Et dauid filiuꝫ Ambrosius martyrum ꝛ satyrum. Alber. ꝛ Thomam. ¶ Ad quam cõstantiam inducimur exemplis paganorũ Solonis. Anaxagore. Filij metelli qui erant. xvij. nepotes et neptes tulerũt fortiter mortẽ eius: quem ipsi ꝑ ciuitatem tulerunt: vt Cicero ponit in Tus. Et de priamo qui habuit. l. filios ꝛ perdidit: fortiter ferens. Ferenda est ergo constanter mors caroꝝ: qꝛ ad hoc nati sumus. Señ. ad Galionem fratrẽ Hac conditione intraui vt exirem. Hic est humani officijs suis. Oñs me antecesserunt: omnesq̃ sequentur. ¶ Quarto ꝛc. ꝓuer. xxxi. Infirmitas grauis sobriam facit animã In cronica ꝑdic. Dum. s. Pater dñicus ꝑmeretur lãguoribus quos sorores vocabat: ꝛ semel graui' vrgeretur solito: socius ei' dixit. Pater ora deum: vt mitius tecum agat. Quo audito dixit. Nisi viderem te simplicẽ esse te expellerẽ a me ꝙ talia dixisti. Et totus fessus se i terrã nudã ꝓiecit di. Gr̃as tibi ago dñe ꝺ oĩbus tribulatiõib' meis: ꝛ da centũ si placet. ꝛ aug. de semet. d. Dñe hic vre: ꝺ seca vt i eternũ ꝑcas. Quinto ꝯstans in ieiunijs: in orõnib' ꝛ in

UVA. BHSC. IyR_237

oibus vsq; in finē deū bñdicere. In Cronica ordinis. Dum idē patriarcha esset Bononie ⁊ hr̄et sociū quēdam carū. Socius p̄uent⁹ est morte. Uidens patrē morti ꝓximuz di. Nolo pater ampli⁹ supuiuere post te. Sz in oibus bñdict⁹ de⁹ q̄ mihi voluntatē prōptam cōcessit in oibus opibus meis: q̄bus dictis mortuus cecidit ad pedes p̄ris Dñici.

Unde patet scd̄m.

Tertium dicit̄ ⁊c. Hō pressus aduersa fortuna dz instar boni tabernarij: q̄ carnes putridas suaui sapore ꝯseruat. Ita ⁊ hō debet ꝯseruare cōstātiam suam: tribus saporibus.

¶ Primus dicit̄ recogitatio.

¶ Scd̄s dicit̄ auxiliatio.

¶ Tertius dicit̄ exemplificatio.

¶ Primus ⁊c. Quotiēscūq; hō sentit aduersa sibi īminere: debet p̄terita pctā cōmissa recogitare. Et dicere illud. Miche. v. Iram dñi portabo: qm̄ peccaui ei. Et fratres Ioseph. Merito hec patimur: qr peccauim⁹ in frēm nostrū: vidētes angustiam aīe ei⁹: dum dep̄caret̄ nos Uñ Scot⁹ in. iiij. Qd̄ ꝯstātia in tribulationib⁹ apud deū ꝓ merito habet̄. Teste Greg. Sine ferro ⁊ flammis martyres eē possum⁹ si patiētiam veraciter in aīo tolerem⁹. Et Tho. in. iiij. di. xvi. dicit. Qd̄ tribulatiōes: sicut fames: pestilētie: caristie: tēpestates: infirmitates: nō solum pctā purgāt ⁊ a pctis p̄seruāt: sz merita etiā augēt: sicut patet de Job ⁊c. ¶ Scd̄m ē ⁊c. qr diuinū auxilium adest nobis: iuxta illud. Cū ipso sum in tribulatione. Et alibi. Iuxta est dñs his q̄ tribulato sunt corde. Exēplū antonij q̄ dum eēt a dyabolo vexat⁹ ⁊ sentiret xp̄m: clamare cepit. Ubi eras o bone iesu? Rñdit. Aderā. Sed expectabam videre certamē tuū. Nunc aūt: qm̄ viriliter dimicasti: faciā te in toto orbe noiari. Et de p̄mo magr̄o ordinis post btm̄ dñicum. s. frēm Cōradum. In morte posit⁹ audiuit vocē celit⁹ dicentez. Surge: surge. Ueni mecū ad gaudia ꝑadisi ⁊c. ¶ Tertium dr̄ ⁊c. Adest exēplū xp̄i ⁊ mart̄. Prīo xp̄i. Si grauaris infirmitate: audi illū dicentē. Ego a planta pedis ꝓ tua salute nō mea vsq; ad v̄ticē tot⁹ sum vulnerat⁹. Si dixeris Heu iniuste infamor. Et mihi inq̄t dictum est. Samaritan⁹ es ⁊ demonium habes. Si dixeris. Heu: quia pauꝑ sum. Rñdet tibi. Ego pauperior. Pauꝑ in natiuitate: in vita: in morte. In natiuitate fuit pauꝑ ab oibus necessarijs. Non habuit lectū vbi req̄esceret: sz in p̄sepio req̄euit. Non habuit pānos q̄bus mat̄ īuolueret: nisi viles. Nō habuit seruiētes nisi bouē ⁊ asellū. In vita: qr nō habuit domū ad habitandū Uulpes fo. ⁊c. Nō habuit diuitias ad possidēdū. Nō habuit cibos ad comedendū: īmo ter esurijt: ⁊ non habuit q̄d cōederet. In morte: qr corp⁹ pauꝑ ⁊ vacuū sanguine ⁊ remansit ariduz vt lignū. Aīa vacua fuit oī cōsolatione ⁊ plena dolore. Passio sua vacua fuit vtilitate: qr in illa die solū vnū latronē lucrata est. Mater vacuata fuit oī gaudio plena oī amaritudine: sua familia vacuata fide: qr apl̄i fidē ꝑdidērūt

UVA. BHSC. IyR_237

Jō Bern̄. sup Can̄. Utrūq; es mihi o dn̄e iesu ⁊ speculū patiēdi ⁊ p̄mium patiētis. Utrunq; fortiter ꝓuocat ⁊ vehemēter accēdit. Ex cronica ordinis. Exēplū nouitij: q̄ bononie panē portauit in sinu. Cū egrederet̄ extra claustrū obtulit ymagini marie. Et ip̄a in plagis filij posuit ⁊c. Jō hoc exēplo ꝓuocat̄ hō constanter pati: q̄ ut dr̄. ff. d̄ re militari. l. desertorē. §. vl. li. v. Capitepuiniend⁹ est q̄ dn̄m suū in bello dimittit mori ⁊ fugit. Sic ⁊ ille q̄ fugit ꝑ secutiōes ⁊ nō ꝑseuerat cōstanter cū suo caputio dz puniri. Scd̄o exēplo sctōꝝ. Habemus exēpla multorum sctōꝝ: sz maxime stephani.

¶ Ex legenda Petri de Calo.

¶ Stephan⁹ in hierl'm ort⁹ est. Pat̄ eius Rubē diues hēbat vxorē sterilem ambo iudei q̄ deū rogabāt daret eis filiū q̄s exaudiuit ⁊ stephanū vocarūt. Quo nato dyabol⁹ īuidēs tot eoꝝ bonis ⁊ cupiēs inducere eos ad desp̄ationē asportauit filiū de cunis ꝑ aera: ⁊ loco ei⁹ sil'em illi⁹ in q̄ demon ītrarat in cunis collocauit. Qui die noctuq; vlulans: clamorib⁹ familiā ꝯturbabat. Cuz aūt demon ꝑuulū ꝑ aera deferret: q̄dā. s. pr̄ ꝯsistēs in desto p̄cepit demoni vt īfantulū ei daret: q̄ virtute scti posuit pueꝝ ad pedes ei⁹. Quē nutriri ⁊ lactari fecit. Peruent⁹ aūt ad annū. xv. cum illo heremita ab apl'is baptizat⁹ est. Dn̄s aūt reuelauit stephano tribulationē patris: ⁊ vt demō de domo sua īfugaret mādauit. Qui sumpto habitu ꝑegrini ad domū p̄ris ꝑuenit hospitiuz petens. Cui pr̄. Filiū habeo in domo qui nos oēs conturbat: ⁊ neminem quiescere sinit. Cui stephanus. Filius tu⁹ sanus est: ⁊ qn̄ videbis ī calice tuo vinū in sanguinē conuerti: scito q̄ fili⁹ tu⁹ a iudeis īterficiet̄ ꝓ noīe xp̄i. Un̄ totā familiaz baptizauit: ⁊ ab eis discessit. Post ascensionem autē xp̄i remanentib⁹ apl'is in hierl'm in officio p̄dicatiōis elect⁹ est stephan⁹ vt p̄dicaret euāgeliuz Juuidētes aūt iudei ⁊ cupiētes eū sup̄are: aggressi sunt triplici iaculo Primo disputatione libertinorum Cyreneñ. Alexādrinoꝝ. Asianorū. q̄bus victis vsi sunt scd̄o mō. s. testiū ꝓductiōe: q̄ falsos testes submiserūt: q̄ eū accusabant d̄ blasphemia in deū: ⁊ in Moyse n. Ipse aūt d̄ his se purgauit. Aggressi sunt eū Tertio. s. tormentorū illatione. Redarguit eos. Uos inquit semp̄ spūi sancto restitistis. Tormenta vestra nō timeo: q̄ video celos aptos: ⁊ iesum stantem ⁊c. Exclamauerūt voce magna: cōtinentes aures suas. Glo. ne. s. audirēt blasphemantez. Et eiecerunt eū extra ciuitatez. Et duo falsi testes iecerūt lapides in eum. Unde orauit pro se ⁊ ꝓ suis crucifixorib⁹: ꝓ se rectus stetit pro crucifixorib⁹ ingeniculauit se. Ubi Beda di. Qd̄ si stephanus nō orasset: eccl'a Paulum nō haberet. Et glo. disposui in mēte mea ꝑdere te nisi stephan⁹ meus orasset ꝓ te: et sic obdormiuit in dn̄o. In illa passionis hora vinū versum est in sanguinē in mensa p̄ri. Quo viso surrexit de mensa: intrauit vrbem ⁊ filiū lapidatum inuenit.

¶ In festo scti Jobis euangeliste.

UVA. BHSC. IyR_237

In festo

Hic ē discipulus ille q̄ testimoniuz ꝑhibet de his. Jo. xx. Est vulgata ⁊ trita cōclusio sacroruz doctorum ꝙ quattuor sunt differētie amoris. Primus dicit̄ amor carnalis. Scd̄s amor naturalis. Tertius amor spūalis. Quartus amor gratuitus. Prim⁹ amor carnalis quo hō nimis diligit corpus suuz: de q̄ Jo. iij. Qui amat aīam suā. i. corp⁹ suū ꝑdet eaz. i. in inferno. Et Sap̄. xv. Maloruz amatores digni sunt morte q̄ spem habēt in talibus: vñ noli illis multū blandiri. Prouer. xxix. Qui delicate mittit seruū suū postea sentiet eū contumacem. Jō pb̄s in. i. li. de regimine p̄ncipuz. c. xij. O clemens imꝑator nolite inclinare ad coitū mulierū: q̄r coit⁹ est quedā ꝓprietas porcoꝝ. Que tibi gloria erit si exerceas ad coitū vilium bestiaꝝ ⁊ actus brutoꝝ. Serua igit̄ aīam tuā nobilissimā angelicā ⁊ superiorē q̄ data est tibi nō vt de honestet̄ sz vt glorieť: ⁊ nō sit de cōditiōe īiustoꝝ: sz de nūero sapiētuz Ille. Et Dañ. lib̄. i. Inferni. c. xxvi. Considerate vestrā originē. Creati nō fuistis vt brutalit̄ viueretis: sz ad insequēdū virtutē ⁊ intelligētiā ¶ Scd̄s est amor naturali: q̄ nō solum hoīes mutuo se diligūt: sz etiā aīalia. Sap̄. xiū. Oē aīal diligit sibi sil̄e. Plato in Timeo. Et pb̄us in viij. Ethi. Sil̄itudo est cā amoris. In. vi. Poli. Generātis ad genituz naturalis est amicitia. Tali amore diligit deus oīa: q̄r sunt bona in sui natura. Sap̄. xi. Diliges oīa q̄ sunt ⁊ nihil odisti eoꝝ que fecisti. Gene. ij. Uidit de⁹ cūcta q̄ fecerat: ⁊ erant valde bona. Uñ pb̄s in li. de causis ⁊ ꝓpositionib⁹ maximis. Prima cā influit bonitatē suā in oībus reb⁹: ¶ Tertius amor est spūalis in quo est vera amicitia. Tali amore dilexit xp̄s naturā humanā ꝑ qua mori voluit. Jere. xxxi. In charitate ꝑpetua dilexi te: iō attraxi te miserans. Et Grego. O mira circa nos dei pietas. ¶ Quart⁹ est amor gratuitus: q̄ ab eterno dilexit saluādos in li. vite scriptos. De q̄ amore Jo. vi. Diligebat aūt iesus Marthā et sororē eius Mariā ⁊ Lazaꝝ. Et Joban. vi. Ipse em̄ pr̄ amat vos. Isto amore dilexit Job. euangelistā. De quo Beda. Diligebat aūt euz iesus nō exceptis ceteris singulariter solum: sz pre ceteris quos diligebat familiarius vnū. Hic est discipul⁹ ⁊c. de quo tria videbimus.

¶ Primum dicit̄ opinionis.

¶ Scd̄m dicit̄ cognitionis.

¶ Tertium dicit̄ cōseruationis.

Primū dr̄ ⁊c. Dubiū q̄rit̄. Qui inter apl̄os fuit magis dilect⁹. Ad h̄ sūt due opi. Una dicit ꝙ Petrus apl̄s. Alia ꝙ Jo. Prima ꝙ Petrus ꝑ v̄ba scripture. ꝓuer. viij. Ego diligētes me diligo. Et Jo. xiiij. Siq̄s dixigit me diligetur a patre meo ⁊ ego diligā euz: vt sit sicut dicit: qui vult omnino ab anima amari. Et Math. xxij. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo: ⁊ in tota aīa tua: ⁊ in tota mente tua. Uis amari ab

UVA. BHSC. IyR_237

eo. Ama. Et Señ. epistola. vi. Si queris quō sis factur⁹ amicitiam: mōstrabo tibi. Si vis amari: ama Et Martialis li. Undiq; suscepto. Miraris ꝙ null⁹ amat te Ciciliane nō ꝙ amas nullū: dilige: car⁹ eris. Nulli carus erat Herodinus ⁊ sibi null⁹. Et Aug. Nulla est maior iui tatio ad amorē ꝙ p̄uenire amādo amantē. Uñ Juli⁹ cesar. ⁊ Octouia nus impator ita amabāt ꝙ ꝓ dijs adorabant a romanis. Et h̄ totū: qr diligebāt. Ad ꝓpositū. Xp̄s sup oēs apl'os xp̄m amauit. Super io hannē Jacobū ⁊c. Mat. xxvi. tēpe passionis super oēs alios di. Et si oportuerit me mori tecum: non te negabo. O magr̄ aīam meā ⁊c. In ij. anime. Oīa appetūt esse. Job. i. Pellem ꝓ pelle ⁊ cūcta q̄ hz homo dabit ꝓ aīa sua. Preterea Jo. xxi. interrogat xp̄s petrū. Simō iohā nis diligis me? Rñdit. Dñe tu scis: qr amo te. Interrogat. ij. Diligis me ⁊c. vt prius rñdit. Interrogat⁹ iij. Respondit. O magr̄ tu es fasti diosus. Dñe tu nosti oñia. Tu scis quia amo te. Preterea Mat. xvi. Interrogauit oñs apl'os xp̄s semel di. Quē dicūt hoīes esse filiū hoīs? Rñderūt. Alij Johannem bap. alij aūt Helyam. alij v̄o hieremiā aut vnuz ex ꝓphetis. Dixit iesus. Uos aūt quē me esse dicitis. Facti sunt muti. Solus Petrus dixit. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Ubi dicit Alber. Qd̄ nunq̄ reptus est aliq̄s añ pas sionē qui sit cōfessus humanitatē ⁊ diuinitatē xp̄i nisi solus petrus. Ante passionē xp̄i ipsum vocabāt magr̄m. Jo. xiij. Uos vocatis me mngr̄. Solus petrus sup oēs apo stolos ꝯfessus est diuinitatē. Ideo cum sup oēs xp̄m amaret: sup oēs meruit diligi. Et sic sup oñs erat ⁊c. ¶ Scd̄a opinio dicit ꝙ est Jo. Et rō est: quia ex verbis euangelij ⁊ doctoꝝ videtur plus iohannem amasse. Jo. xx. Hodie cōuersus pe trus vidit illum discipulum quem diligebat iesus sequentē. ⁊ Jo. xiij. Erat recñbens vnus ex discipulis ei⁹ in sinu iesu: quē diligebat iesus Jo. xx. Uenit ad simonē petrum et aliuz discipulū: quē amabat iesus Et ecclesia in offi. Hic est io. q̄ p̄ui legio amoris ⁊c. Respōdeo ad hāc dif. s̄m Tho. i. parte. q. xx. arg. iiij. Ad tertiuz. Idem in postilla super iohannē. Duplex est amoris spēs. Una que cōsistit in familiaritatis oñsione. alia in donoꝝ cōicatione. ¶ Prima est ⁊c. Quo ad hanc. s. cū quis donat plura encenia ⁊ dona. xp̄s plus donauit petro ꝙ iohāni: quia ei plura dona cōtulit ꝙ iob. nec alteri. Inter alia dona duo p̄ cipua sūt. Primū: qr ei curā eccl'ie commisit: qd̄ fuit donū singulare. Mat. xxvi. Tu es petr⁹ ⁊c. Scd̄m quia vicariū suuz fecit. Mat. xvi. Tibi dabo ⁊c. Unde dicit princeps apl'oꝝ: qd̄ nulli ē ꝯcessum. Quoad hec dona Petr⁹ plus est amatus. ¶ Scd̄a spēs ⁊c. ⁊ ad h̄ magls Jo. amauit: qr signa amicitie ei oñdit qd̄ nulli fecit. Que sunt quattuor inter alia p̄ncipalia.

¶ Primū: quia super pectus domi ni in cena recubuit.

¶ Scd̄m: quia proditionem sibi et non alteri reuelauit.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Tertiū: quia oīm sanctoꝝ dignitates sibi contulit.
¶ Quartū: quia matrem virginem virgini cōmendauit.
¶ Primū ꝛc. Tpe passionis īmediate in mēsa sup pectus dñi recubuit Quēadmodū pr̄ filiū cariorē tenet in brachia sua. Quid ibi fecerit in illa dormitiōe oñdit Isi. li. de obitu sctōꝝ. Qđ rapt⁹ fuit vsq; ad tertium celū: ꝛ vidit archana diuina ꝛ fuit ibi doct⁹ đ celestib⁹: qđ postea oñdit in euāgelio suo. Uñ ecclesia Beatus apl's: cui reuelata sunt secreta celestia. ꝛ Petrus Dam̄. ser. hodierno. Hanc autē gr̄am diuine scīe ex illo celesti gazophilatio traxit in quo sunt oēs thesauri sapīe ꝛ scīe abscōditi: quo nō ꝓpheta: non pr̄archa: nō deniq; quisq̄ ab ipso p̄mordio mūdi cognoscit̄ aspirasse Ille. Uñ eccl'ia canit de h̄ p̄uilegio Ualde honorādus est btūs iohes. q̄ supra pect⁹ dñi in cena recubuit.
¶ Scđm đr ꝛc. Scribit̄ Joh. xiiij. ꝙ dū xp̄s eēt in mēsa cū apl'is suis dixit eis. Amen amen dico vobis: qꝛ vnus ex vobis me traditur⁹ est. Ex hac voce territi: inuicez se aspiciebāt: nemo audebat loqui. Sol⁹ Joh. dixit xp̄o. Dñe q̄s est q̄ tradet te. Rñdit xp̄us. Cui intin. pa. por. Ut amico v̄o xp̄s reuelauit secretū. Quia vt đr Prouer. xxv. Causaz tuā tracta cū amico tuo. Et Señ. Secretū cū amico ꝑtracta. Christ⁹ amico suo Johāni indicauit secretū. Unde Petrus Dam̄. O incōparabilē virū. ꝓfert xp̄us verbum in medio ꝛ totus tacet senat⁹ apl'oꝝ. Tacet lingua que clauis facta ē celoꝝ. Nemo audet eos apire. Jo. in se discipuloꝝ ꝑsona accepta cōsultor accedit. Ille. Ubi dicūt doc. ꝙ si xp̄s petro ꝓditorē manisestasset ip̄m dentib⁹ laniasset. ¶ Tertiuz signū ꝛc. Dignitates iohānis fuerūt quattuor. Prima apl's in apostolis. Euāgelista in euāgelio. ꝓpheta in apoc. martyr in supplicio: vñ Petrus Dam̄. Quid in cūctis v̄tutibus. Jo. īcōparabil'r nō excedat Apostolus siquidē in apl'is. Euāgelista in euāgelio. ꝓpheta ī apo. martyr etiam fuit. Ex quo ceteris apl'is in carne ꝓlixius māsit: eo durioris martyrij tormēta sustinuit. Ille. De apo. đr. Qđ quidā demoniacus Mutine dixit. Qđ deus et diabolus tm̄ librū illum intelligebāt. ¶ Quartū signū ꝛc. Jo. xix. đr. Qđ xp̄s in cruce posit⁹ vidēs mr̄ez ad pedes crucis totā lachrymosaz ꝛ mestā compassus est illi. Et dixit Johanni. Cāta. Fili ecce mat̄ tua. Credendū est ꝙ si meliorem inuenisset inter eos ei vtiq; recommendasset. qñ nō inuenit. Scđm sniaz Alber. Sex xp̄s habuit in hac vita ꝛ possedit. Primo corpus suuz qđ cōmēdauit nichomedo. Scđo animā: quā pr̄i suo. Tertio substantiā tp̄alem: quam iudeis. Quarto ecclesiam quā cōmisit petro. Quīto apostolos quos commisit patri in recessu. Jo. xvij. Pater sancte: ꝑua eos quos dedisti mihi. Sexto matrem: quā Jo. Fili: ecce mater tua. Ubi dicit Alber. ꝙ sicut Petr⁹ fuit pater ecclesie. ita Jo. fuit pr̄ spūalis mr̄is. Tria facit pater spūalis.
¶ Primo cōfitet̄. ¶ Scđo baptizat.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Tertio sacramēta ecclesie ministrat. Ita iohānes euāg. virginem baptizauit. ⁊ oīa sacramēta eccl'ie ministrauit. Fili: ecce mr̄ tua. Hoc aūt fuit maximū p̄uilegiuz triplici rōne. Primo rōne recōmēdatiōis: quia scilz tm̄ thesaurū sibi cōmisit scz mr̄em dei. ¶ Scdo rōne recommēdationis: qz oblit⁹ suoꝝ vulneꝝ mr̄em nō dat obliuioni: ⁊ de discipulo recordat̄. ¶ Tertio rōe modi recōmendandi: quia nō dixit mr̄i. Ecce nepos tuus: sed filius tuus. Fili: ecce mr̄ tua. Deinde dixit mr̄i Mulier ecce filius tu⁹. Quare nō dixit mr̄. O iesu: quare nō vocasti illam meschinā. mater: quia forte recupasset ⁊c. Circa hoc est duplex opīo. Prima est Chrys. qz mortua cecidisset. vt d̄r. ff. de offi. p̄sidis. l. diuus. Afflictio non est dāda afflicto. sed eius miserijs miserēdum. Ubi dicit Dam̄. Qd̄ om̄es dolores fuerūt ei s̄uati in passione filij: qui superarūt om̄s dolores. Non dixit mater ne ei dolor maior augeret̄. Qn̄ p̄uul⁹ patit̄ magnā penaz: mr̄ ei compatit̄. Et si loquit̄ dulciter: cōquerēdo ei: magis cōpatit̄ ⁊ magis affligit̄. sic ⁊ btē marie cōpatiēti filio: cuz videret eū in angustijs: ne dolorē ei xp̄s augeret nesciuit ei loqui dulciter di. matrē: qd̄ ē nomē dulce: sed dixit mulier. Alia rō ad tollendū opi. aliquoꝝ hereticoruz dicentiū v̄ginē fuisse angelū: ⁊ non mulierē. Mulier ḡ ecce fili⁹ tuus. Ubi dicit Raban⁹: ꝙ iohes fuit p̄foratus gladio illi⁹ doloris: quo pia mr̄ fuit p̄forata. Unde dātes. xxv. paradisi. Hic est ille q̄ iacuit supra pectus nr̄i pellicani: et iste fuit ex cruce ad magnū electus officium. Quid in cruce dixerit mr̄i in seipso on̄dit poeta quidā. Mea bn̄dicta mr̄ vade afflictū te video. Lachryme tue sunt sagitta: q̄ cor meū trāsfixit: noli flere mea mr̄. Nam tuus luctus est mihi pena: suffer donec a morte resurrexero. Quare nō rn̄dit v̄go. ad illud v̄bū filij in cruce. Rn̄deo ꝙ erat tota fessa bn̄s cor trāsuerberatū doloribus.

Secundū ⁊c. Pone hāc ꝯclusionē: ꝙ sapiētia p̄funda Jo. p̄cedit oēz sciam hui⁹ mūdi oīm theologoꝝ: oīm doctoruz: oīm p̄hoꝝ. Magna fuit sapīa Salo. qui disputauit ⁊c. Magna Orig. qui. vi. M. vo. li. legit in scolis. Non credo ipsum damnatum. Magna Augu. qui de epl'is ⁊ tractatib⁹. iij. M. vo. scp̄sit. Magna Alber. mag. de q̄ Pius papa. Precipua est Alber. mag. scīa: q̄ nullū doctrīe gen⁹ credit̄ ignorasse. Magna Th. de q̄ Innocēti⁹ papa. Huius doctoris sapīa: pre ceteris excepta canonica hz p̄prietatē v̄boruz modū dicendoꝝ: veritatē sn̄iarum ita vt nunq̄ qui eū tenuit: īueniat̄ a tramite veritatis deuiasse. Qui scripsit cētū. xiij. libros. sed maior iohes euāge. sup oēs: que fuit figurata Ezech. xvij. vbi d̄r. Aq̄la grādis magnarū alarū: lōgo mēbrorū ductu plena plumis ⁊ varietate venit ad libanū ⁊ tulit medullā cedri Moral'r: Ista aq̄la est Jo. q̄ cōparat̄ aq̄le. Apo. iiij. ⁊. iiij. alas sil'es aq̄le. Fuit hec aq̄la magnarū ala-

UVA. BHSC. IyR_237

rū qui altissime sup oēs volauit al
titudine scie. Uenit ad libanum. i.
celū: tulit medullā cedri: q̄ est xp̄s
medullā diuinitatē: non cortice. i.
humanitatē. Uñ non imerito aq̄le
comparatur ꝓpter ꝓditiones quas
aquila habet: q̄ sunt tres.

¶ Primo in volatu altitudinē.

¶ Scō in venatu generositatem.

¶ Tertio in construendo nidum sa
gacitatem.

¶ Primo ꝛc. Altius oībus volat. ꝛ
ō: regina auiū. Sic Jo. in eloq̄ndo
de filio dei: altior oīb' alijs euāg. ꝛ
scīs volauit: ꝛ locut' est. apō gre
cos. Orig. Lbrīs. Damā. vocāt doc.
crimij. Apud latinos paul' vocat
doctor: gē. sed Jo. euāg. oēs añcel
lit. Uñ Orig. de paulo dicit: ꝛ ō Jo.
euāg. Paul' rapt' est vsq̄ ad ctium
celū. Jo. trāsiuit omīe celum. Paul'
rapt' vsq̄ ad padisum. Jo. sup oēs
padisum intrat in cām cārū. Unde
Ric. dicit eē triplicē spm̄. Primum
humanū. Scōm angelicū. Tertium
diuinū. Jo. vo trāscēdit humanū ꝛ
āgelicū ꝛ puenit ad diuinū. Ō ꝑ
Jo. i. In ꝓncipio. i. añ oīa erat ꝟbū
Sup quo ꝓmiero. ad Pau. boc pla
to nesciuit: boc Demostbenes elo
quēs ignorauit: q̄ō Jo. piscator in
doct' edocuit. ꝛ Aug. Si alti' Jo.
intonasset: ea mīd' cape nō potu
isset. ¶ Scō aq̄la bz ꝛc. q̄ cum sit
auis generosa ñ q̄rit pastū de ppe
sz de lōge. s. in cacumīe aeris. Ita
Jo. euāg. venat' est pastū suum: q̄
sic ꝑ. Alij euāg. locuti sunt de xp̄o
quo ad būanitatē: ꝛ q̄ erāt būani
tat. vt Mat. de incarnatōe. Mat.
j. Liber generatōis ꝛc. Mar. de re
surrectione. Lucas de morte. Sz
Jo. de istis noluit se intromittere:
sed altior ascēdit: quia ad diuinita
tē ascēdit: loquēs de nat. eternali: q̄
filius est pr̄i eq̄lis. Unde figurate
loquēs Eze. i. dicit se vidisse. iij. fa
cies alaluz. ¶ Primo faciem bois
p quā Mat. ij. faciem leonis: per
quam Mar. Tertio faciem viruli:
p quā Luc. Quarto faciem aq̄le: p
quā Jo. Et ō: ibi. Et facies aquile
desup eor q̄ttuor. Unde dicit tbo.
sup Jo. c. xxi. ꝙ Jo. scripsit euang.
post oēs. Unde oīa alia euāg. lege
rat. Et sol' replicat. Amen amen.
ad maiorē veritat confirmationem.
¶ Tertio aq̄la ꝛc Ubi bz Alber. li.
de naturis rerū: ꝙ q̄ō struit nidū
ponit in eo quosdā lapides p̄cio
sos babēres virtutē fugādi serpē
tes: ne pullos suos occidant. Sic
Jo. euangel. in boc aq̄le cōparat
nidū. i. euangeliū cōstruit vbi po
suit lapides cōtra hereticos. i. tot
verba: tot sentētias: vt cōfuter be
reticos oīs opiniones. ¶ Prima
opinio fuit Nestorij cū suis sequa
cibus q̄ dicit xp̄m būisse ꝓncipium
quoad diuinitatē: ꝛ ꝙ nō fuit ante
virginē. Et q̄ conceptus ꝛ natus
de virgine: tunc cepit esse. Jo. con
futat dī. In ꝓncipio ꝛc. i. in eternita
te: ꝛ ante oīa erat verbum. s. deus.
Si ante omnia: ergo ante virginē.
¶ Scōa opinio Sabellij qui dixit
ꝙ nulla erat distinctio in diuinis:
quoad personas. Jo. destruxit dī.
Et verbum erat apud deū. In quo
denotauit psonalem distinctionem
realē i diuinis. Quia ista ꝓpositio
Apud dicit distinctionē realē: sicut

UVA. BHSC. IyR_237

nullus dr̄ apud seip̄m qñ scd̄a ꝑsona nō inuenit̄. Tertia opi. fuit arij: q̄ dixit filiū dei esse minorē p̄re. Jo. destruxit di. Et de⁹ erat verbū. i. in eadē equalitate cū p̄re: iuxta illud Ego ⁊ p̄r vnū ⁊c. Quarta opi. fuit manicheorū q̄ dixerūt oīa visibilia esse a demōe: inuisibilia a deo. Jo. destruxit. Om̄a ꝑ ip̄m ⁊c. visibilia ⁊c. Ultima opi. fuit etiā manicheorum q̄ posuerunt xp̄m habuisse corpus nō de v̄gine: sz de celo delatuz Jo: destruxit di. Et v̄bum caro ⁊c. Si erat corp⁹ fantasticuz caro dici nō posset: cū caro dicat aliq̄d cōpositu ex q̄ttuor elemētis. Uñ bñ dr̄ Hic est discipulus ⁊c.

Tertiuz mysteriū ⁊c. Amor xp̄i mult⁹ fuit erga suū discipulū. lxx. quez decorare voluit duplici priuilegio.

¶ Primū dr̄ miracl'oꝝ coruscatiōis
¶ Scd̄m dr̄ admirāde ꝯseruatiōis
¶ Primū ⁊c. Miracula stupēda fecit. lxx. Cum em̄ post penthe. diuisi essent discipuli ꝑ mundū. Jo. in Asiam fuit: vbi innumeras eccl'aa fundauit. Qd̄ audiens Domitian⁹ imperator misit eū in dolio feruentis olei a quo illesus exijt: sicut fuit īmunis ab oī corruptiōe carnis. Uidens aūt imꝑator ꝙ nō ob hoc cessabat a p̄dicatiōe: delegauit euz in quandā insulam que dr̄ Pathmos Ubi stans nō ociosus scripsit apo. In capite anni ipse imꝑator a senatu Ro. occisus est. Et Jo. Ephesuz reuersus est cuz maximo tripudio magnoꝝ ⁊ paruuloꝝ. Euz ingrederetur ciuitatē nunciatū est ei ꝙ quidam deuota sua noīe Drusiana ad sepulturā deferebat̄ mortua q̄ querebat eū videre. Jo. aūt eaz suscitauit: ex q̄ miraculo duo iuuenes cōuersi sunt ad xp̄m cū essent nobiles p⁹ dies aliq̄t vidētes isti ſuos suos bñ indutos: fuere male cōtenti. O quot sunt de hoc numero q̄ dicunt vt mulier male maritata que dicit Si esset ad ⁊c. Beatus Jo. videns eos tristes: misit eos ad mare: vt portarēt lapides ⁊ virgas quas fecit in bonū argentū ⁊ aur. Accipite inq̄t ⁊ redimite bōa q̄ amisistis: qꝛ ꝑdisum ꝑdidistis. Interim autem alium suscitauit iuuenē qui narrauit istis de ꝑadiso ⁊ alia vita. Preterea quō ad tēplum Dyane orās corruit. Et ex hoc. xij. M. gentiliuz ꝯuersi sunt. Et aristodem⁹ ꝯuersus est. Et de filio quem ipse dedit ⁊c.

¶ Scd̄m p̄uilegiū ⁊c. Cū eēt annoꝝ xcix appuir ei dñs cū discipl'is suis di. Uem dilecte mi: qꝛ tp̄s ē vt epuleris in ꝯuiuio frm̄ tuoꝝ. Dñica die sequēti fecit se ꝯduci ad eccl'iam et ppl'o fecit sermonem de pace: postmodū foueā fecit fierit in eccl'ia: añ altare mai⁹ in quē īgressus amplius nō est visus: vñ sublat⁹ est in ꝑadisuz. Uñ Jo. fuit dilect⁹ in oī statu Prīo in vita vt actū est sup̄. Scd̄o ī morte: qꝛ cū apl'is ad ip̄z venit xp̄s Tertio post mortē: qꝛ ip̄m ad cōuiuiū imitauit vite eterne. De corpe eius est quadruplex opinio. ¶ Prima dicit ꝙ adhuc viuit in hoc scl'o Rō: qꝛ dicunt mānā scaturire de ei⁹ sepulchro. Sz Aug. reprobat hanc opinionem di. Qd̄ xp̄us modicam gloriaā caro suo fecisset: si ceteris apl'is cum xp̄o regnātibus ipse sub

UVA. BHSC. IyR_237

terra esset. ¶ Scda opinio q̄ est in paradiso terrestri. Et tpe antixpi veniet ad p̄dicandū cū enoch ⁊ Elya in fine mūdi. Sz hec opi. reprobat̄ a doctorib⁹: qz cū ipse Apoc. scripserit: fecit mentionē de duob⁹ enoch ⁊ Elya: de tertio fecisset. s. de seipso sz nihil dicit: igit̄ ⁊c. ¶ Tertia opio: q̄ est in celo tm̄ cū aīa. Corpe autē est in alio loco nob incognito sicut de corpe moysi qd nō inuenit̄. Sz hec opi. videt̄ falsa: qz Jo. esset minus dilect⁹ alijs cū corpa aliorum apl'orum reperiant̄ ⁊ honorantur. Corp⁹ aūt Jo. euang. nō inuenitur nec honorat̄. ¶ Quarta opi. verior videt̄ q̄ Jo. post mortē statim cum corpe ⁊ aīa celū ascēdit. Rō cū xp̄s em̄ custodierit Jo. ne in oleo corrū peret̄ ne dolorem mortis sentiret. Si fuit liberalis in mūdo: plus in celo quē in ipso collocauit in vtroq̄. Querit̄ dubiū q̄re tm̄ dilexit Jo. Rn̄det Tho. sup Johā. c. xxi. Qd triplex cā. Prima est puritas: qz v̄go fuit eccl'ia. Uirgo est elect⁹ a dño. Scda est accelerata ꝯuersio: qz magis est q̄ alijs iuuenis ad xp̄m ē cōuersus. Tertia futura adoptio: qz ī tendebat ip̄m ponere in sinū mr̄is.

¶ In festo Innocentum.

De virginitate.

Virgines em̄ sunt ⁊ sequuntur agnū quocunq̄ ierit. Apo. xiiij. Cū diuina sapientia sit summa puritas ⁊ pulchritudo vt ꝯtinēt sacre scripture. in p̄s. Speciosus forma pre filijs ⁊c. Can. v. Dilectus me⁹ candidus ⁊ rubicūdus. Candidus p puritatez virginitatis. Rubicundus p sanguinis effusionē. Jō summe diligit eos q̄ ambulant in puritate baptismali. Un̄ Lactāt̄. in. vi. li. c. i. Nihil em̄ sctā ⁊ singularis illa maiestas aliud ab homie desiderat q̄ solaz innocētiam. Quā si q̄s deo obtulerit: satis pie religioseq̄ litabit. ꝓuer. xij. Qui diligit cordis mundiciā habebit amicū regē. Figuratiue Apoc. xiiij. de turba quā Johānes vidit: de nullo mētionem fecit: nisi tm̄ de v̄gimbus. Hi sunt q̄ cū mulierib⁹ nō sunt coinquinati virgines em̄ sunt ⁊ sequunt̄ agnuz quocūq̄ ⁊c. Et cantabāt cāticū nouum. Sup quo Bre. Singulariter canticū nouū agno canere est cū eo in ꝑpetuū pre ceteris fidelibus de carnis incorruptiōe gaudere: et iō Ambro. in li. de offi. In cunctis sacrificijs. Nullum est deo gratius q̄ q̄ innocēs ꝯseruet innocentiā: s̄m Alber. sup Lucā. sex sunt sacrificia sed nullū est deo gratius q̄ innocētia. ¶ Primuz est ieiuniū. Joelis. ij. Conuertimini ad me in toto corde vestro: ī ieiunio ⁊ fletu. Scdm oro Jacobi. v. Multū em̄ valet oro iusti. ¶ Tertium est elemosyna. Isa. lviij. Frāge esuriēti panē tuū ⁊ egenos vagosq̄ induc in domū tuam. ¶ Quartū cōtritio p̄s. Cor cōtritū ⁊ humi. ⁊c. ¶ Quintū cōfessio. p̄s. Dixi cōfitebor aduersum me. ¶ Sextum satisfactio. Aug. Nō dimittit̄ pctm̄: nisi restituat̄ ablatum. Ideo in cōmendationez virtutis puritatis: matrē virginē assumere voluit

UVA. BHSC. IyR_237

vt oñderet v̄ginitatis excellētiam Hanc habuerūt puuli. ꝓpter quā deo adheserunt. Epl'a canit. Sine macula em̄ sūt. Ideo dicit thema. Uirgines em̄ ꝛc. Ad laudem ergo hoꝝ innocētiū: de v̄ginitate q̄ deo suo placuerunt: loq̄mur. De q̄ tria videbimus in presenti.

¶ Primū d̄r oppositionis.

¶ Scd̄m d̄r declarationis.

¶ Tertiū d̄r premiationis.

Primū d̄r ꝛc. Dubiū q̄ritur. Quid sit melius: ꝑ ꝯñs nobili⁹. Aut ſuare v̄ginitatē. An matrimoniū ꝯ̄bere. Arguūt ꝯiugati ꝙ mr̄imoniuꝫ digni⁹: ꝑ ꝯñs ſuanduꝫ: triplici medio. ¶ Primū est tale. Om̄e quod est ꝯtra p̄ceptū legis nature ꝛ leg̃ diuine: dīno est illicitum ꝛ a nullo obſuandū: quia scꝫ est pctm̄. Sed status v̄ginalis est ꝯ̄rius legi nature ꝛ diuine: igit̄ ꝛc. ¶ Primo cōtra legē nature. qꝛ vt hꝫ pb̄us in. ij. de aīa. ꝛ in. i. celi ꝛ mūdi. ꝛ. i. v. de animalib⁹. Natura appetit generationem indiuiduoꝝ ꝓpter ꝯſuationē suarū specierū. Si nō esset mr̄imoniū: iam nō eēt ꝓcreatio hoīꝫ. ꝛ sic mūdus deficeret. Cōtra hāc legeꝫ maxime pugnat v̄ginitas. Igitur virgi. ꝛc. ¶ Scd̄o est ꝯ̄ legē diuinalem. Gen̄. i. Crescite ꝛ multiplicamini: ꝛ replete terrā. Contra d̄ p̄ceptū maxīe pugnat v̄gītas. Et sicut illicitū est ſuare legalia antiq̄ leg̃ sic licitum est seruare castitatem. Unde eā ſuātes invereri lege ꝛ nō relinquētes post se semē: erāt maledicti maledictione opprobrij: vt ptꝫ de Joachim ꝛc. Qd̄ figuratur Mat. xxi. qñ xp̄s maledixit ficulnee: quia sine fructu. Scd̄m argu. Bonū quāto cōius: tāto diuinius. vt pꝫ ꝑ pb̄ꝫ. x. Ethi. Sꝫ mr̄imoniū est ordīatū ad bonū cōe. s. ad multiplicandū gen⁹ humanū. Hieron̄. xxxij. q. i. c. Nuptie. ꝛ est ad Paulā Nuptie replēt terrā: v̄ginitas aūt est bonū particulare ꝛ ꝑ se. Uñ nō est ſuanda. Ex hoc plato motus ꝛ vt Aug. refert de vera ꝛ falsa religione: ꝙ virgo vsq̄ ad mortē mānsit: īmo posuit studiū in villa que dicebat̄ Achademia q̄ erat pestillensis aeris: vt discipulos ī terrorē mortis poneret. ꝛ sic virginitatem ſuauit. In morte posit⁹ dijs sacrificarēt: vt ei ꝑcerēt pctm̄ v̄ginitatis: pro eo ꝙ erat contra bonum cōe. Unde vos seculares dicitis qñ videtis aliquē religiosuꝫ. O fuit peccatū: qꝛ vxorari poterat. Qd̄ apl's videt̄ cōfirmare. i. Coꝝ. vij. Alligatus es vxori: noli q̄rere solutioneꝫ i. genera filios. ¶ Tertiū arg. Pena nō dat̄ nisi ꝓ peccato. vt pꝫ. E. de penis. l. Sācim⁹. ꝛ. ff. q̄bus vt indignis. l. Rescriptū. ꝛ ex̄ de hijs que fiūt a maiori ꝑte capituli. ꝛ per cano. xvi. q. i. c. Si quis. ꝛ ꝑ Tho. in iiij. di. xviij. q. iij. ar. i. Pena imponebat̄ apud romanos ſuantibus v̄ginitatē: ꝛ q̄ vitā celibē ducebāt: vt ptꝫ ꝑ Ualerium. ꝛ inveteri lege Deut. vij. ꝓhibebat̄ ſuare v̄ginitatem. ¶ Scd̄a opinio est v̄ginum que ꝓbant suū intentū v̄ginitatem esse digniorē triplici medio. ¶ Primū est tale. Ille status est dignior de quo xp̄s nasci voluit. Sed xp̄s

UVA. BHSC. IyR_237

nō de cōiugata: sed de ꝟgine nasci voluit. Et hoc totuz vt dicit Beda sup lucā: vt oñderet p̄coniū ꝟginitatis: ⁊ quātū ip̄az diligebat. Ex h̄ Jo. euāg. ⁊ p̄rem putatiuū iosepb virginē custodiuit. Uñ tho. in. iiij. di. xxxv. q. iij. ar. iij. Uirginitas sup̄mū decorē vēdicat. ¶ Secundū est Ille status dignior q̄ maiorē recipit fructū. Sed ꝟginib⁹ dat̄ maior fructus: q̄ ꝟginibus dat̄ fructus centesim⁹. viduis sexagesim⁹. ꝯiugatis trigesim⁹. vt pz p parabolaz Mat. xiij. Amb. lib. de ꝟginitate. Bona est ꝯtinētia ꝯiugalis: melior cōtinētia vidualis: optīa mūditia ꝟginalis. Ille. Igit̄ ⁊c. ¶ Tertiū est tale. Ille stat⁹ est nobilior q̄ primo est institut⁹ in nobiliori loco: sz virginitas p̄us fuit q̄ mr̄imoniū et in nobiliori loco. q̄ angeli ꝟgīes p̄us sūt creati q̄ bō. ⁊ in nobiliori loco q̄ in empyreo celo. Preterea ⁊ Adā posit⁹ est ꝟgo in paradiso ⁊ de terra ꝟginea creat⁹. igit̄ ⁊c. pz p̄mū

Secūdum p̄ncipale ⁊c. Tho. in. iiij. di. xxxiij. ar. iij. q. iij. ⁊. xxij. q. clv. ar. iij. Ric. in. iiij. dis. xxxiij. ar. iiij. q. ij. Petr⁹ d̄ pal. in. iiij. di. xxxiij. Ubi querūt an status ꝯiugalis sit maioris meriti: q̄ ꝟginalis: an ecōuerso: pfectior et excellentior. Rñdēt q̄ stat⁹ ꝯtinentiū ⁊ status cōiugatorū pōt dupl'r ꝯsiderari. Uno modo ad tp̄s legis scp̄te: et tp̄s legis nature. Alio mō ad tp̄s legis euāgelice. Si primo modo maioris meriti fuit stat⁹ cōiugatoꝝ q̄ abstinentiū: ⁊ stat⁹ ille p̄ferebat statui ꝟginitat̄. Et rō est quia erat tp̄s multiplicādi genus humanū. Ex h̄ statu mr̄imonij p̄ferebat̄ ⁊ status ꝟginitat̄ p̄hibebat̄. ⁊ hoc ꝓpter multiplicatōez fideliū Si aūt referebat̄ ad tp̄s legis euāgelice q̄ est tp̄s mltiplicatōis fideliū p gñationē spūalē: est maioris meriti status abstinentiū q̄ status ꝯiugatoꝝ. Et dico q̄ ꝟginitat̄ stat⁹ est dignior matrimonio. Que ꝯclo probat̄ triplici rōne.

¶ Primo rōne difficultatis.

¶ Scdo rōne vtilitatis.

¶ Tertio rōne cōformitatis.

¶ Primo rōne ⁊c. Cōclusio phi. ij. Et hi. q̄ ꝟtus ⁊ bonū circa difficile ꝯsistit. ⁊ Boñ. in. iij. di. xxxix. Uirt⁹ ē de bono difficili ⁊ arduo. vbi ē maior difficultas: ibi rō ꝟtutis ⁊ maioris p̄mij ⁊ meriti. O pr̄: qñ ieiuno nō possum dormire: ibi maius premiū: nō possum comedere: orare. ibi maius p̄miū. Ubi difficultas: ibi rō spālior ꝟtutis. Ad ꝓpositū. Peto a te o mulier: q̄lis maior difficultas accipe virū: an ſuare ꝟginitatē. Uere pat̄ ꝟginitatē ſuare: q̄ caro hoīem stimulat: et stimul⁹ iste ita grauis est q̄ pauci euadūt īmunes. Aug. in li. de agone xp̄iano. Int̄ oīa xp̄ianoꝝ certamīa: duriora sunt p̄lia castitat̄: vbi ꝯtinua pugna ⁊ rara victoria. Ille. Ad practicā. Fort̄ fuit sanson q̄ leonē occidit. Jud. xiiij. sil'r ⁊ dd. i. Reg. xvij. Sz ābo āplexib⁹ mulieꝝ molescūt Sapiēs Salo. Sz tñ a mulierib⁹ defect⁹ ē. Fort̄ Alex. q̄s eloquētior Marco Antonio: tñ in Cleopatrē insaniuit. Quis fortior Hercule: q̄ tñ in Deianirā exarsit. Quis prudē

UVA. BHSC. IyR_237

tio: Jasone: q̄ tñ in Medeā pstratus est. o ourū bellū. o magnū prelii vere. Jō exclamat Amb. li. de virginitate. Maior certe est victoria virgīnis: q̄ angelor. Angeli em̄ sine carne viuūt. virgines vero in carne triūphant. Ille. t Hiero. In carne p̄ter carnē viuere nō terrena vita est: sed celestis. Ille. In quib⁹ verbis: merito dubiū notabile q̄rit̄tur. Quale maius opus est. An pati martyriū: vt martyres. An suare virginitatē. Opinio vna fuit Aug. q̄ est pati mr̄imoniū: vbi dicit sup verbo. Mat. v. Bti q̄ psecutionez pa. ppē iusticiā. Oēs alie btitudines pficiunt̄ in ista. Alia opio Ambro. Cū q̄ teneo ego Gabriel frater q̄ mai⁹ opus ē virginitas. Et rō est pbi in. iij. pbi. In. iij. Topi. bonum q̄to pmanētius: tāto melius. Et si martyres sint passi to: mēta: tñ cito p̄terēūt p̄ horā: p diē: p mensem. Sed martyriū virgitatis durat̄ p annos. l. et. lx. Magnū martyriuz mihi videt illi⁹ religiosi. q̄ p̄ annos xl. lx. t hmōi stabit in claustro suo. Et illi⁹ monialis q̄ hāc suat. In vitis patrū. Exēplū anastasij monachi q̄ annis. xl. a demone infestat⁹ fuit de carne diebus ac noctibus q̄ tñ victo: fuit. Moriens eius discipulus vidit ip̄m plurib⁹ coronis de coratū: t de p̄e Dñico: q̄ a fratrib⁹ rogat⁹. P̄ dic inquiūt nob verbū salutis. O filij vob cōmēdo carnis vſe integritatē. Quia maius mirabilius est de ppria carne fomitē eradicare luxurie q̄ īmūdos spūs expellere. t Ber. in ſmone ad monachos. Cū mulierib⁹ habitare: t de mulierib⁹ nō cogitare: mai⁹ est q̄ mortuos suscitare. Adde rōnē ſm Tho. in. iij. di. xlix. Oō Agies maria mā pugnā bñt: cā experiēdi: q̄ maiorē delectationē estimāt: q̄ sit. Igitur Aginitas ē dignior. Secō rōne ꝛc. Concluſio est Auctoris li. de causis. Uirt⁹ vnita fortior est q̄ separata. Exempli gra. Ignis binc inde diſpſus parū calefacit. Sed ecōtra simul vnit⁹ p̄ximū calefacit Ad ppositū. Peto a te o ciuis i caritate dei. Quis pl⁹ amat deū: cōiugat⁹: an Ago. O p̄ inq̄t cōiugatus q̄d dicis: Ego q̄tidie ad missā ppero: t die dnico audio ſmones: t dico deuotiones meas. Corona Agis. Quiq̄ p̄. t Aue maria. Tria ad reuerentiā trinitat̄. Quero a te cum qua mēte. Uere p̄. mens est ad filios. Quō babeā ad viuēdū. Quō soluā sales. Quō molituraꝝ. Et tot angarias. t tu o mercator. Ad mercantias. Artista: ad artes. Et sepe cor⁹ dñi leuat: q̄ non recordaris. Ergo amor iste ē diſpſus. Una ps mūdi: alia dei. Quid dicis o Paule i. Cor. vij. Mulier em̄ q̄ nupta est cogitat q̄ sunt mūdi: t quō placeat viro. Quāuis mr̄imoniū sit sanctū sunt tñ plura impedimenta quib⁹ mens retardat̄ ab amore. o iuuenes q̄ vorem ducitis q̄ speciosa catbena vict⁹ es: a q̄ mors sola te liberabit. O q̄t labores: o q̄t tribulationes. Si mulier est pulchra: vir est zelotyp⁹. Si nigra: despicit. Si generat pl̄es filios: vir vsurariū efficitur vt ipsos foueat. O quot lacbryme. O quot gemit⁹. Q̄ p̄terea dei vore que viruz increpat

UVA. BHSC. IyR_237

O scio: q̄ alias preter me respicis. Preterea in domo. non sunt ligna. nō oleum. Hi sunt fructꝰ matrimonij. Uirgo aūt bz corporꝝ ad deū. et fortiorē cām bz diligēdi. Hiero. ad sacras v̄gīes. o felix v̄go ī cuiꝰ corde p̄ter amorē xp̄i: nullꝰ aliꝰ v̄satur amor. Ille. Qr. ix. Ethi. Uera amicitia nō est: nisi ad vnū. Secunduz Tho. xxij. q. clij. arti. ij. Et pb̄m. x. Ethi. Duplex est vita. Una actiua: q̄ ꝑtinet ad cōiugatos; alia ꝯtēplatius q̄ ꝑtinet ad v̄gīes: q̄ d̄r optīa: q̄ deū cōtēplat̄. De q̄ apl̄s. i. Cor. vij. Mulier q̄ īnupta ē ⁊ v̄go: cogitat q̄ dñi sunt: vt sit sctā ⁊ corpe et spū. Ille. Uñ tāq̄ amicꝰ v̄ginū ⁊ familiaris: fecit eis mirāda. Amb. recitat exēplū de quadā v̄gine Elizabeth noīe: q̄ cū iret cuz duabꝰ puellis quadā vice ꝑ quādā viā: dū eēt nox viā ꝑdiderūt ꝑ siluā plorātes. Affuit angelꝰ dñi. Nolite flere: nūcius sum vr̄i sponsi. Que dixerūt. Quis es iste noster sponsus. Xp̄s iuquit iesus: propter virginitatez. Que xp̄m copulat. Prouerbi. xxij. Qui diligit cordis mūdiciaz habebit amicū regē. s. deū. Et Sap̄. vij. Incorruptio facit ꝓximū deo. Uñ eas regulauit ꝑ viā suā. Preterea auxiliū p̄buit v̄ginibꝰ: vt sue v̄ginitatis seruarēt decorē. Quis Luciā eripuit de tot malis. Quis Agnetē Quis Appolloniā. Quis katherinam. Uere xp̄s iesus ob gr̄am v̄ginitatis. Hāc v̄ginitatē inuenimus apud antiquos fuisse in maxīo precio: ⁊ eos mirāda fecisse ꝓ cōseruatione eiusdē. Ut fuit Engoldrada. Uirginia. de Hippo greca: que vno die iens ad littus maris: fuit a pyratis maris rapta ⁊ cōducta ī aliā prouinciā. Duz esset ista in via: sensit loqui pyratas velle secum capere amorē carnalem. Ubi cognoscēs q̄ huic non poterat resistere: nisi morte intercedente: ne suā perderet pudicitiaz: se approximauit extremitati galee: ⁊ se ī mare iecit. Eligens potiꝰ in aqua inter pisces vitam finire: q̄ inter ctudeles pyratas corrūpere suam pudicitiam De hac Petrar. ij. Trium. castitatis Et illa mulier greca q̄ in mare se p̄cipitauit vt celebs moreretur ⁊ duram euitaret sortem. Preterea de Thucia v̄gīe. De qua Uale. li. viij. Que fuit romana: tempore de Ueste. dū esset iniuste accusata: q̄ cōmisisset sacrilegiū. Dū esset cōstituta ante sacerdotē: vt audiret sentētiam patiēdi supplicium ignis statuti legibus romanis ab alia parte: sciens ipsa suam integritatem: atq̄ non haberet aliam viam qua posset se purgare: tandez cū ingēti cōfidentia dee Ueste: cui pura mēie seruierat: q̄ nō sineret opprimi innocētiā sue ministre: cribrū cepit et in presentia sacerdotis dixit hec verba. o dea Uesta: si ego semp̄ in tuis sacrificijs vsa nō sum manibꝰ meis castis. p̄cor facias q̄ in isto cribro portem aquam a Tyberi in ip̄o. Qd̄ factum est: oratione premissa. De hac Petrarcha li. supra. Inter ceteras illa v̄go sacra dee veste: que audacter currens ad tyberim se ab om̄i infamia purgatura ad templū retulit ex flumīe aquā cribro. Preterea duodecim Sybil-

UVA. BHSC. IyR_237

le. merito sue ꝟginitatis teste Tho. ꝓphetiā meruerūt. Lōgū eēt narrare de alijs innumeris virginib⁹: ac pudicissimis mulierib⁹ q̄ pulchra et digna auditu essent: vt de domina Didone: dña Lucretia speculo totius honestatis. dña Hersilia. dña Sapha. dña Penolepe. domina Thamira. dña Judith. dña Hester. Uide Aug. li. i. de Ciui. et Petrar. in. ij. Tri. Castitatis. Uñ ptz scda ratio. ¶ Tertio rōne ꝯformitatis. Cōclusio Auctoris li. de causis Tāto aliq̄d ꝑfectius est: q̄to maiorem hz cōformitatem cū suo principio. ⁊ Tho. xxij. q. clij. ar. vi. Tanto vna virt⁹ est maior: quāto ꝑ eaz magis aliq̄s xp̄o conformat̄. Ille. Ad ꝓpositū. Homo enim ꝑ virginitatē cōformat̄ xp̄o: modo singulari. Qd̄ ptz Apoc. xiiij. Cū iohannes vidisset hoīm multitudinē ꝓcessionalr incedētē post regē: post om̄es venit comitiua albis īduta. Cui angelus dixit. O Iohannes hi sunt qui cū mulierib⁹ nō sunt coinquinati: virgines em̄ sunt: ⁊ sequūtur agnū quocūq; ierit. Nota ī verbo. Sequūtur ag. Nunq̄d non alij sancti. Uere sic. Sed nō illo modo quo virgines. s. mō singulari. Qualis sit ille modus ostendit Aug. li. de virginitate: qr gaudēt integritate mētis ⁊ corporis. Seq̄tur. Cātabāt cāticū nouū: quem ali⁹ nō cātabat. Qualis cantus nouus est iste. Ostēdit Greg. ī pasto. Cāticū nouū cū agno singulariter cātare: est cuz deo in ꝑpetuū de incorruptiōe carnis gaudere. Ille. Hec est illa p̄clara virginitas q̄ xp̄m de celo ad terram cōduxit. De īuisibili: īmortali: visibilē mortalez fecit. Uñ eccl̄ia. Sctā ⁊ īmaculata virginitas: q̄b⁹ te laudib⁹ efferā nescio. Qr quē celi cape nō poterāt: tuo gremio ꝯtulisti. Et Amb. li. de offi. Quāta est gratia virginitatis: que meruit a christo eligi. Ille.

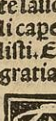

Tertiū d̄r ⁊c. Tho. i. iiij. dist. xlix. ar. i. Duplex est corona. ¶ Prima d̄r aurea. De qua p̄s. Corona aurea sup caput ⁊c. Que est qd̄dā p̄miū essentiale: cōmune omnib⁹: qd̄ cōsistit in visiōe diuine essentie. De qua Aug. Uisio est tota merces. Et cōis est oīb⁹ beatis q̄uis vn⁹ limpidi⁹ videat q̄ ali⁹ s̄m gradū charitatis. ¶ Scda corona d̄r aureola: que est qd̄dam gaudiū accidētale: datū in signū victorie: ⁊ virtutis. Qd̄ quidē datur pugnātibus cōtra mūdū: carnez: diabolū. De qua corona: in p̄s. Posuisti dñe sup caput eius ⁊c. Et datur tribus generib⁹ ꝑsonaꝝ: virginib⁹: doctorib⁹: martyrib⁹. Sz ꝑfecti⁹ virginibus: q̄ alijs. Qr nobilissimū gen⁹ victorie est: nunq̄ cessisse. ¶ Sz dubia tria sūt q̄renda. ¶ Primū. Utrū hec aureola det̄ viduis. Rñdeo q̄ nō. Qr corona nō debet̄ pugne: sed victorie de pugna. Uñ victoria virginū: est ꝑfectior q̄ victoria viduarum: eo q̄ ꝑfectissimū gen⁹ est victorie: nunq̄ hosti cessisse: vt virgines faciūt. Unde nō datur viduis. ¶ Scd̄m. Utrū hec corona debeat̄ marie ꝟgini. Uidet̄ q̄ nō. Aureola debet̄ victorie de pugna. Ubi nulla pugna: nulla victoria. Sed ma-

UVA. BHSC. IyR_237

ria nullā habuit pugnā carnis: per cōsequēs: nec victoriā: ergo nec aureolā habuit. Rñdit Alb. ꝙ maria habuit aureolā ꝑ p̄mio virginitatis. Et rō: ꝙ̄uis maria nō habuerit pugnā ꝑ tentationem q̄ est a carne habuit tñ ꝑ tentationē q̄ est ab hoste demone qui nec xp̄m reueritus fuit tentare. ¶ Tertium dubium. Utrum aliqua mulier vi opp̄ssa si cōcipiat: an amittat meritum virginitatis. Tho. in. iiij. di. xlix. ar. iij. q. vi. Si aliq̄ v̄go ꝑ violētiā fuerit opp̄ssa nō amittit ob hoc aureolā virginitatis. Dūmō ꝓpositū ꝑpetue virginitatis ſuāde īuiolabilit̄ seruet: illi actui nullo mō ꝯsentiēs Uñ Lucia dixit Pascasio. Si me inuitā feceris violari: castitas mihi duplicabit̄ ad coronā: nō ꝙ habeat duas coronas v̄ginitatis: sed ꝙ duplex p̄miū reportabit: vnū ꝑ virginitate custodita: aliud ꝑ iniuria passa: in martyrio. Ille. ¶ Hystoria Innocētiū. ¶ Herodes ascalonita sub quo natus est xp̄s. Sex habuit filios Inter quos duos pl⁹ dilectos. Aristobolū ⁊ Alexādruz. Quos romā misit lr̄is imbuēdos. Cōpleto studio domum redierūt. Qui ceperūt tractare de morte patris: vt ip̄i regnum p̄ris obtinerēt. Qd̄ pater audiēs a se expulit. Illi aūt Cesarē adeūt: ⁊ de patris iniuria sunt cōquesti. Interim aūt magi hierl̄m veniunt: cōquerentes de nouo rege nato. Herodes aūt nimis turbat⁹: timēs ne a regno auferret̄: magos rogat vt eo inuento sibi renūciēt: simulās se velle adorare quē occidere volebat. Uñ magi iuerūt ꝑ aliam viā. Putans aūt eos deceptos a stella: inquisitionem pueri iesu penit⁹ reuocauit. Licat⁹ aūt a senatu ⁊ a Cesare augusto sup̄ respōsa filioꝝ sententiā habuit pro se. s. vt filij patri obedirent. Reue. sus cū victoria ⁊ audacior fact⁹. dum audiret de puero ꝙ a pastoribus ⁊ a magis esset adoratus ⁊ ꝙ natus esset: occidit oēs pueros qui erāt ī Bethleē: ab imatu: ⁊ infra id est ab. infantib⁹ duoꝝ annoꝝ vsq̄ ad pueros vni⁹ noctis Sed deus nō est passus tantā herodis nequitiaz: seip̄m occidit Et ita ea morte mortuus est: q̄ alios affecit. Sancti vero Innocentes sunt in celo ⁊ in terra glorificati. ¶ In festo sancti Thome cātu. De necessitate bonioperis.

Posuisti domīe sup̄ caput ei⁹ coronaz de lapide precioso. In p̄s. ¶ Cū alto ꝯceptu et artificiosa ꝯclusione antiq̄ p̄bi lege naturali ꝑlustrati: in tres differētias vitā hoīs declararunt. Una dicta voluptuosa ⁊ carnalis. Una politica ⁊ ciuilis. Una dicta deuota ⁊ contēplatiua. Cā haꝝ positionū ponit̄ a p̄bo in. i. Pol. Quia p̄bi hoīem cōsiderauerūt in trib⁹ modis. ¶ Prīo inquantū discedebat a lege naturali ⁊ lumine rōnis in sequēdo appetitū sensitiuū. Isto mō attribuebāt ei vitā carnalez. De h̄ noster romanus Paulus. i. coꝝ. ij. Animalis homo non ꝑcipit ea que

UVA. BHSC. IyR_237

fu ut spūs dei. Et ps. Hō cū in bono re esset ꝛc. Et Dātes lib. i. Cā. xxvi. Considerate vestrā originē. Creati nō fuistis vt brutaliter viueretis: sz ad insequendū virtutē ꝛ intelligentiaz. Et in. ix. paradisi. Heu aīe decepte ꝛ creature impinguate que a tāto bono deflectitis corda dirigēdo ad vanitates sensum vestrum. ¶ Scdo inq̄tum sequebat lumen rōnis. Ex hoc attribuebant ei politicam. In. i. Pol. Homo est animal politicum ꝛ ciuile. Apuleus lib. de deo Socratis. Prestantissimū animal in terris: est homo: qꝛ rōne est vigēs in. vij. Pol. Inter oīa aīalia solus homo rōnem hz in. ij. Pol. In tantum inquit est homo: inquātum hz rectitudinē in seipso ꝑ subiectionem passionum. ¶ Tertio inq̄tum erat deditus vite contēplatiue ꝛ virtutibus. Ex hoc dicebant ip̄m diuinum ꝛ sanctū in. vij. Ethi. Hoīes dicunt dij ꝓpter virtutis excellentiaz. Apuleus de deo Socratis. Nihil est deo similius q̄ vir animo ꝑfecte bonus inducendo ꝑ omnes res que a nobis possit sola virtus intelligitur illa esse que nos cōstituit in statu digno omni laude ꝛ honore. Unde Plaut⁹ in amphitrione. Uirtus in se habet omnia. Ille. Qualis fuit vnq̄ ille: in quo diuina virtus habitasset: qui aduersas influētias celi: calamitates terre cū animo forti non tolerarit. Et imperio ille supremus ꝛ celestis de⁹ honorauit suis bñ meritis gloriosum Thomaz ꝛc. super quo posuit coronam auream. Posuisti dñe sup caput eius coronā martyrij: doctoratus: virginitatis: in quibus verbis qꝛ sanctus Thom̄. de quo hodie ecclesia festū celebrat fuit sollicit⁹ in ope bono ꝓpter q̄ deus eum sublimauit in celo. De ipso bono opere loquamur ad nostrū documentum De quo tria videbimus.

¶ Primum dicit argumētationis.
¶ Scdm dicit declarationis.
¶ Tertium dicit responsionis.

Quantum ad primuz q̄rit Utruz hō viator possit coronari sine merito bonoꝝ operꝝ. Duplex fuit opiō. Una dicit q̄ sic. Alia q̄ nō. Prima arguūt tali medio. De⁹ est īmutabilis. Mala. iij. Ego de⁹ ꝛ nō mutor Et Nume. xxiij. Non est deus quasi hō vt mentiat: neq̄ vt filius hoīs: vt mutet. Et Jaco. i. Apud quem nō est transmutatio. Et Augusti. in libro de natura boni. Solus deus immutabilis est. Et Bona. in. i. distin. viij. Diuina essentia est īmutabilis. Et Boetius. Stabilisq̄ manens dans cuncta moueri. In. xi. Metaphy. Deus est mouens omnia immobilis. Ad ꝓpositum. Aut deus vult omnes saluos fieri. Aut damnari. Nō vult damnari. Teste Augustino libro. lxxxiij. q. Deo auctore: non fit homo deterior: ergo vult omnes saluare ꝑ apostoli verbum. Uult omnes ꝛc. Cuz sit ergo immutabilis: erit oīno qd̄ ab eterno ordinauit. Et sic nō sunt necessaria bona opa: ad mutanduz qd̄ ab eterno decreuit cuz sit īmutabilis. ¶ Alia opinio dicit q̄ sic. Thomas p̄ma parte questione. xxiij. ar. viij. Predestinatis conādū ē ad bñ ope

UVA. BHSC. IyR_237

randuz ⁊ orandū: qꝛ ꝑ hmōi p̄desti
nationis effectus impleť. et. i. Pe.
ij. Satagite vt ꝑ bona opa certam
vestrā vocationez faciatis: igiť ⁊c.
Ad maiorem intelligentiā cōclusio
nis. Rñdeo ſm oēs theolo. Qđ ad
salutem cōsequendam: necessaria
sunt bona opera. Quod ꝓbať qua
druplici medio.
¶ Primo ratione.
¶ Secundo auctoritate.
¶ Tertio distinctione.
¶ Quarto exemplo.
¶ Primo ⁊c. Cōclusio est. iij. phil.
Qđ nihil pōt tendere in finē: nisi ꝑ
debita media. Exēplum de medici
na. De cultore vinee. De scolari. De
muliere q̄ filat ⁊c. Ad ꝓpositū. Fi
nis nr̄ est deꝰ. Teste Aug. Fecit deꝰ
rōnalem creaturā ⁊c. Ad quē finez
nō possumꝰ ꝑuenire nisi ꝑ media.
In. xi. Ethi. Nō ꝑueniť ad finem ni
si ⁊c: qꝛ finis lz sit vltimus in execu
tione: tñ est primꝰ in intentiōe. Ad
quē finē ordinamur ꝑ media. Sed
que sunt ista media. Declarat xp̄s.
Mat. xix. Quid faciēdo vitā eternā
⁊c. Si vis inq̄t ad vitā ingredi: ser
ua mādata. Que in veteri lege ſm
Alber. sup Lu. erāt. ccccclxiij. In le
ge aūt noua. x. que reducūť ad duo
p̄ncipalia. Ad amorē dei: qđ diuidi
tur in tribus. Ad maiorē ꝓximi: qđ
diuidiť in. vij. Serua inq̄t mādata
Ama deū: neminē blasphemes. A
ma ꝓximū: ne diffames ꝑ tabernas
qꝛ soli hoī cōuenit laborare ⁊ opa
ri bona: nō alteri: qꝛ hoc medio scri
ptus est in li. vite. Uñ pb̄s. ij. celi.
Eoꝝ que nata sūt br̄e bonū ꝑfectū
aliq̄d bz ip̄m sine motu: aliq̄d vni
co motu: aliq̄d pluribꝰ motibꝰ. Qđ
Tho. declarat. i. ij. q. v. ar. vij. Qđ
p̄ma ꝑsona cui cōpetit summū bo
num sine motu alicuiꝰ opatiōis: ē
deꝰ. Ex eo qꝛ naturalr̄ est summum
bonū essentialr̄. Igiť illi ⁊ nō alte
ri ꝯuenit sine motu alicuiꝰ opatōis
⁊. iij. par. q. ix. ar. iij. Xp̄s iesus iq̄t
ab instāti sue ꝯceptiōis fuit beatꝰ:
qꝛ aīa erat vnita diuinitati. Uñ nō
meruit: nec beatitudinē aīe ꝓprie:
nec sciam: nec diuinitatē. Et rō est
qꝛ meritū est qđ nondū habeť. Uñ
si xp̄us ista meruisset: aliqñ bis ca
ruisset qđ nō est dicēdū ſm fidē no
stram. Uñ xp̄o hoī sine motu opa
tionis ꝯuenit ei sūmū bonū. ¶ Se
cūda ꝑsona ē angelꝰ cui vnico mo
tu ꝯuenit summū bonū postq̄ fuit
creatꝰ. Et rō est: qꝛ talez naturā de
dit ei deꝰ vt suas opatiōes acq̄rat
vnico motu li. arbi. sine discursu ⁊
motu tp̄is: sz in instāti. Uñ creatus
subito ⁊ in instāti vnicoq̄ motu li.
arbi. ꝯsecutus est suā beatitudinē.
¶ Tertia ꝑsona est hō: cū sit inferio
ris nature q̄ angelꝰ: opꝰ est vt plu
ribꝰ motibꝰ opationū lacbrymarū:
ieiunioꝝ: elemosynaꝝ: vt ipsaz bea
titudinē acq̄rat. Et rō: qꝛ cuz btitu
do nr̄a incōpabilr̄ excedat faculta
tē oīs nature create: iō nulla pura
creatura pōt eā ꝯsequi sine merito
p̄cedentis opis: que q̄uis sint fini
ta ⁊ minimi valoris: ex eo q̄ a crea
tura ꝓcedunt q̄ est finite virtutis.
Tamē vt dicit Tho. in multis locis:
merito passionis xp̄i opa nr̄a infini
tanť ⁊ fiunt infiniti meriti: iō sunt
nobis necessaria. Uoca inq̄t xp̄us.
Matb. xxiij. oparios ⁊c. Qđ patuit

UVA. BHSC. IyR_237

in veteri testamēto de Abraā. Gen. xvij. cui deus di. Nō vocabis vltra vxorē tuā Sarrai: sz Sarrā: qz ex illa dabo tibi filiū. Qd audiēs senex in corde suo risit di. Putasne centenario nascet puer: ⁊ nonagenaria pariet. Hz Plinius li. vij. d natura li hystoria: qd vt in plibus post annuz. l. cessat fecūditas mulier. Uir aūt. lxxx. anno generat: sz Masinissa rex numidar post. lxxxvi. filium genuit. Et Cato cēsorin⁹ ex filia salemis clientis sui genuit: cum iam trāsisset. lxxx. annos. Prefea Gen. xviij. apparuit angelus Sarre. di. Dabo tibi filiū: rndit. Postq̄ senui ⁊ dns meus vetulus est: voluptati opam dabo. Et. xxi. ca. cōcepto filio di. Risum fecit mihi dns: ⁊ q̄cunq̄ audierit corridebit mihi. Ad ꝓpositum. Si de⁹ ab eterno ꝓposuit dare filiū abrahe: cur dedit ei Sarram sterilē. Rndeo: qz sic erat ordinatū q̄ mediātib⁹ p̄cib⁹ īpetraret: sicut ⁊ filio tuo decreuit dare sciaz si nō fugerit ire ad scolam: ⁊ tibi dare sanitatē: sz ꝑ debita media. Ad ꝓpositum. Ab eterno disposuit dare ꝑadisum dño tꝑali: iusticia mediāte. Diuiti elemosyna. Pauperi patientia. Fratribus. s. Dñici: non comedendo carnes: ieiunare per. vij. menses. Dormire cum vestib⁹. Sic dico de alijs. Ad ꝓpositum. Pulsatur campana dic o paterfamilias filijs tuis. Eamus ad sermones: qz hoc de⁹ a nobis acquirit. Ieiunem⁹ qz hoc medio sumus scripti. Ideo Mat. xvi. Reddet vnicuiq̄ sz opa sua. Apo. vl. Ecce venio cito ⁊ merces mea mecū est: reddere vnicuiq̄ sm opa sua. Uoca oparios ⁊c. In q̄bus verbis due ꝯcl'ones extrahunt. ¶ Prima q̄ homo faciat malum de necessitate ⁊ peccet. venialiter. ¶ Scda q̄ faciat bonū. Ad ꝓpositum: quattuor sunt q̄ peccare nō pñt. Deus: angel⁹: bestia res inaīata. Interque homo est medi⁹. Non est deus: nō angelus: nō bestia: nō lapis. Clama. Est homo de carne fragili. Iō Math. xxvi. Caro aūt infirma: ꝓpter quā infirmitatem habent theologi in. iiij. di. xvij. Quod hō nō pōt diu esse sine veniali xp̄o ⁊ matre eius exceptis. De hoc canonista. xiij. q. ij. c. oīs etas. ⁊. xx. q. iiij. c. procliuis. Et in autentico de monachis. §. triennij. Humana natura labit ad delicta. ⁊. §. si quis ergo. col. i. Et scriptura. Gen. vi. Sēsus et cogitatio cordis hūani ꝓni sunt ad malū ⁊c. Et. i. Jo. iij. Si dixerimus qz pctm̄ nō habemus ⁊c. Eccl's. vij. Non est homo qui non peccet. Et lactan. iiij. Natura hoīm ꝓcliuis est ad vitia. Idem in li. de ira dei. ca. xx. At em̄ si deus statim peccantē puniret: nemo superesset. Nullus est em̄ qui nihil peccet. Et multa sunt q̄ ad peccandū irritent Etas vinolētia: egestas: occasio: p̄mium. Adeo subiecta est pctō fragilitas carnis qua induti sumus vt nisi huic necessitati deus parceret: nimiū fortasse pauci viuerunt. Ad practicā. Talis tenet ꝯcubinā noli scādalizari: qz caro infirma. Talis cōmittit vsuras. Caro ⁊c. Ali⁹ blasphemat. Quare. Qz caro infirma. de pe. di. i. c. Petrus fleuit ⁊ doluit qz errauit vt homo. Glo. sup hoc.

UVA. BHSC. IyR_237

Errauit: qꝛ homo facile corruit. Si fuisset deus: aut angel⁹ aut bestia nō peccasset. Ideo ꝓpter hāc infirmitatē xp̄s dimisit adulteram ipunitam ei cōpatiēs. Jo. viij. Uade ⁊ ampli⁹ ⁊c. Et Amb̄ flebat pctā penitentium tanq̄ sua eis cōpatiens. Interpone exēplum bti Constātij de fratre fugitiuo in ciuitate asculana. Cū frater q̄daꝫ fugisset a ꝯuētu sine licētia prioris ⁊ redire vellet: p̄or nolebat eū recipere absq̄ grādi penitētia. At vir sctūs. b. Cōstantius increpauit p̄orez compatiēs fri Si inq̄t sctūs dei tot labores sustinuisses vt xp̄s passus est ꝓ pctōre redimēdo: nō tam auster⁹ esses. Et exēplū Jo. euāge. De capitaneo latronū ad quē clamabat. Reddam rōnem ꝓ te. Ad hoc ꝓpositū adduc fabulā Esopi de rustico q̄ serpentē in sinu posuit: quo calefacto ipsuꝫ momordit. Cuꝫ argueret̄ a rustico de ingratitudine. Respōdit serpēs Facio deditū meū: qꝛ hoc mihi proprium est. Caro aūt infirma. Proꝑ um est ei si errat ⁊ mala facit. Patꝫ p̄ma cōclusio. ¶ Scd̄a cōclusio. Oportet de necessitate q̄ homo faciat bonū: quod ꝓbatur ꝑ pb̄m. ij. de aīa. Quia vnaqueq̄ potentia facilior est ad actum suū q̄ ad alienuꝫ Exēpli gr̄a. Oculus videt facilius q̄ audiat et auris audit q̄ videat: qꝛ sui officij est. Ad ꝓpositum. Potentia itellectiua boīs ad virtutes inclinat̄: vt capax rōnis. Facis malum tenes cōcubinā exigis vsuras Facis ꝯ naturā huius potētie que inclinat̄ ad bonum ex natura sui: vt pote capax rōnis. Exēplum Xenocratis pb̄i. Qui cum vocaret̄ ad dormiendū cum femina respondit Erubesce celum intrare in cenum. Ad qd̄ etiā bonū inclinat dn̄a. Sinderesis que duo facit in boīe. De q̄ Tho. iiij. di. xxxix. Sinderesis est qd̄dam lumen rōnis eius officiuꝫ est retrahere boīem a malo: ⁊ incitare ad bonū. Clamat viatori. Dimitte pctā. Cito confitere: qꝛ cras morieris. Jn. vi. Conf. Aug. Deputentur tp̄a: distribuant̄ bore ꝓ salute aīe. Clamat o dānate: o ribalde qui ꝓ pctis hic dānaris in ꝑpetuum. Et sic patet cōclusio nostra: ratione. ¶ Scd̄o ꝓbat̄ auctoritate. Primo diuinali. Jn p̄s. xiiij. Dn̄e q̄s habitabit ⁊c. Auar⁹: luxuriosus: gulosus: piger. Non. Sed qui ingredit̄ sine macula ⁊c. Jn p̄s. xvij. Retribuet mihi dn̄s ꝟꝫ iusticiā meā. Ma. xvi. Reddet vnicuiq̄ iuxta opera eius Roma. ij. Red. vni. ꝟm opera eius Apoca. vlti. Ecce venio cito ⁊ merces mea mecū est: reddere vnicuiq̄ ꝟm opa sua. ⁊ Amb̄. in li. d̄ Abel. ⁊ Caym. Nō dormiētib⁹: sꝫ vigilātibus pollicent̄ premia. Gre. iij. dyalo. Sine labore certaminis: nō est palma victorie. Et. ff. de iureiur. l. cum qui. Et in autēti. Constitutio de dignitatib⁹. col. vi. Honorē bīe nō possum⁹ sine labore. Quidam poeta. Felices puto q̄ celuꝫ corde tuent̄. Uisibilis de⁹ bis ꝑ scl̄a cuncta manebit. ⁊ Hiero. ad Paulinū Nihil sine magno labore natura dedit mortalib⁹. Et dantis. xx. ꝑadisi Regnū celoꝝ violentiam patit̄ ob amoris feruorem ⁊ spem diuinam qui diuinam superat voluntatem ⁊

UVA. BHSC. IyR_237

ff. ex quibus causis maiores. l. nō
em̄. Negligentibus non subuenit.
Facetus. c. ij.
Absq; labore graui vix munera ma
gna dabuntur.
Gratus et est plen⁹ vtilitate labor
⁊ Arist. x. Ethi. c. x. Sine opatione
nō fit delectatio. ¶ Tertio ꝓbat di-
stinctōe. Querit dubiū a theolog.
Utrū deus sua potētia possit dare
paradisuz hoī pctōri absq; merit.
Circa hūc modū triplex opi. Una
Scoti. alia Ric. alia Tho. Opinio
Sco. fuit in. iiij. di. xliiij. cū quo est
Paul⁹ carmelita. Qd cū in deo sit
duplex potētia. vna ordīaria: alia
absoluta. Quo ad ordinariam: nō
potest: ex eo qꝛ iaz ordinauit quis
debeat esse beat⁹: vnde op⁹ ē bono
opatione. Sed quoad potentiam
absolutā: pōt. Scda est Ric. in. iiij.
di. xv. ar. i. q. vij. in corpe. Ubi q̄rit
Utrum deus possit hoīem saluare
absq; satisfactione di. Qd aut loq̄-
mur de lege cōi: aut de priuilegio
spāli. Primo cōi: nūq̄ dimittit pec
catū sine satisfactōe: aut de ꝓuile-
gio spāli. Ex hoc modo pctm̄ mor
tale dimittitur absq; satisfactione
⁊ gr̄e īfusiōe. Tertia opi. fuit Tho.
in. iiij. contra gē. c. xxviij. Et Jo. de
biblia in quolibetis. Qd de ptāte
absoluta nō potest: qꝛ ꝯdictio seq̄-
retur. s. ꝙ pctōr simul esset pctōr ⁊
beatus. Scdo de ordinaria nō po
test: quia iam ordinauit hoīem ad
paradisum mediantibus medijs.
Unde Amb. sup illd. i. Timoth. ij.
Uult oēs hoīes ⁊c. Uolūtate con-
ditionata nō absoluta. Si domīo
obediant in ꝑceptis suis: ergo op⁹
est opatōne bona. ¶ Quarto ꝓbat
exemplo. De monacho q̄ desertuz
petijt relicto claustro vt meli⁹ gule
⁊ ventri vacaret: accipiēs habituz
sanctitatis sub pelle ouina. Hier.
contra Pelagiuz. Et si alijs vitijs
carere possum⁹: maculā aūt hypo
criseos aut paucoꝝ aut nulloꝝ ē.
Exemplū. b. Dn̄ici. Qui quesiuit a
demonio qd erat cōiter pctm̄ reli-
giosorum. Rn̄dit hypocrisis: quia
sancti videri volunt. Ad ꝓpositum.
Rustici aūt audita fama eius: visi-
tabant eū plurib⁹ muneribꝰ. ¶ No
ta ꝙ quattuor sunt generationes
ꝑsonarū qui gaudēt in hoc mūdo
Primi sunt māsueti. De q̄b⁹ Mat.
v. Beati mites ⁊c. Scdi adulato-
res. Tertij fatui. Quarti gabadei.
qui mundū deludūt: cum velit de-
ludi: aliter sibi homo nō est amic⁹
Ad ꝓpositum. Cum in croceis ma
neret monachus audiuit ꝑmā vo-
cem. Aue porce bene paste. In ma
ne sequenti surrexit ⁊ loca deserta
gyracabat. Audiuit scdam vocem
Aue pec⁹ errās. Qd audiēs reuer-
sus est ad claustrū: pnīam religio-
nis amplectēs. Audiuit tertiā vo-
cem di. Aue fili: implēs dei volūta
tem. De qua Jo. viij. Non oīs qui
dicit mihi dn̄e ⁊c. qꝛ scz bona opa ⁊
diuina ꝑcepta ꝟuabat. Ideo dicit
Tho. in. q. d ꝟitate. q. xxiij. ar. viij.
Qd ꝑdestinatio nr̄a nō ē absoluta
sz ꝯditionata: mediātibus medijs
Qd ptz in parabola xp̄i. Mat. xx.
quā volo sub breuitate discurrere
De pr̄efa: q̄ exijt ꝑmo mane ꝯduce
re oparios in vineā suā. In q̄ alios
misit summo mane. scz hora ꝑma

UVA. BHSC. IyR_237

Alios hora.iij.Alios hora.vi.Alios hora.ix.Alios hora.xi.ꝑm doc. Paterfa.est deus:qui hꝫ tria palatia:in q̃bus hꝫ tres fami. Primum est celũ:vbi est familia filiorũ p̃s. Filij tui sicut nouelle ꝛc. Scd̃m est mũdus:vbi est familia militãtiũ. Job.vij.Militia est vita hoĩs sup terrã. Tertiũ est infern⁹:vbi est familia incarceratoꝝ. Esa.xxiiij. Cõgregabunt̃ ĩ ꝯgregatõe vni⁹ fascis in lacuꝫ:ꝛ claudent̃ ibi in carcere. Habet vineã.i.pñtem eccl̃iaꝫ. De q̃ Esa.vi.Uinea dñi sabaoth dom⁹ isrl̃ est.Misit oparios in.v.horis Que sunt.v.etates mũdi. ¶ Prĩa fuit ab adam vsq̃ noe. In hac misit oparios.s.abel.Caynã.Tubalchaym. ¶ Scd̃a a noe vsq̃ ad abraam. In hac misit pr̃iarchas.s.rex Salẽ.melchisedech.iacob.Isaac. ¶ Tertia ab abraã vsq̃ ad moysen In hac misit ꝓphetas. ¶ Quarta a moyse vsq̃ ad aduentũ dñi prophetas eos iterũ multiplicando. ¶ Quĩta ab aduẽtu dñi vsq̃ ad finẽ mũdi.in hac misit apl̃os.doctores.fundatores ordinũ. Enumera si libet.Moral̃r ꝑ.v.etates signãtur.v.etates hoĩs:in quib⁹ deus hoĩem vocat ad vineam paradisi. ¶ Prima hora est pueritia. De qua Mat.xix.Sinite ꝑuulos vẽire ad me. Quos vocat vt incipiãt bene viuere. Tertia hora ẽ adolescẽtia. in hac vocat adolescẽtes ad normã honestat̃. De q̃bus Hier̃.iij.Bonũ est viro:si ꝛc. Sexta hora ẽ iuuenũ quos vocat ad ꝑfectionẽ virtutuꝫ. De q̃bus Eccl̃i.xij.Memẽto creatoris tui:in die iuuẽtut̃ tue. In hora.ix.vocat senes. O seniculi cito:cito sel polso trema. Uulgaris. Jã senescis ꝛ barba canescit.nec cõterreris. O anima dãnata ne vnq̃ tardes ad vltimũ hyatũ. naꝫ multos decepit:bene faciem⁹. ¶ In hac hora.xi. vocat decrepitos octogenarios ꝛ sexagenarios. Exẽplũ. Quidam noĩe Giraldus miles:cũ essꝫ octogenari⁹ ꝛ dux latronũ in siluis existẽs:cũ vidisset capillum canuꝫ cadẽtẽ d̃ capite suo:dixit. Heu me qꝛ senex fact⁹ suꝫ in latrocinio. Uñ ꝯuersus est. Unde pꝫ scd̃m.

Tertiũ ꝛc. Rñdet̃ ad argumentũ:in quo arguit̃:q̃ de⁹ est ĩmutabilis. Et si dispõit dare alicui bonũ dabit sine ope. Dicit̃ q̃ de⁹ sine sui ĩmutatione:mutat sniam suã:ꝑm qd̃ opa nr̃a requirunt. Qd̃ probat̃ Auctoritate. Exẽplo. ¶ Primo ꝛc. Hierem̃.xiij.vbi de⁹ sic loquit̃. Si pniam egerit gens illa a malo suo qd̃ locut⁹ sum aduersus eã agam ꝛ ego pniam sup malo qd̃ cogitaui: vt facerẽ ei. Et iterũ Eze.xxxiij.de⁹ dixit. Si dixero impio morte morieris:ꝛ egerit pniam a pctõ suo vita viuet ꝛ nõ morieť. Et hoc est qd̃ d̃r.xxij.q.iiij.vnusq̃sq̃. Jp̃e dñs frequẽter mutat sniam.ꝛ in.c.Incõmutabilis idẽ hr̃. Et de pe.dis.i.c. Nouit de⁹ mutare sniaꝫ:si tu noueris emẽdare delictuꝫ. Exẽplo Ezechie regis isrl̃:cui de⁹ dixit. Dispone domui tui:qꝛ morieris ꝛc. Uoluit se Eze. ad parietẽ ꝛ fleuit:ꝛ p̃cat⁹ est deuꝫ ꝛc. Eui de⁹. Exaudiui or̃onẽ tuã. Ecce adã.xv.an.ꝛc. Ex quib⁹ habet̃,q̃ ꝑm nos mentẽ no-

UVA. BHSC. IyR_237

straz ⁊ volũtaria opa in bonũ siue in malũ dirigim⁹. ita ⁊ ip̄e sentẽtiã suã: aut reuocat: aut immutat: aut exequit̃ sine ĩmutatione sui. Nã vt dicit. Arist. viij. Phis. ⁊. xi. Meta. Deus est mouẽs oĩa: ĩmobilis. Nã non mutat̃ loco: quia vbiq; est. Nõ tp̄e: qꝛ eternitas simul est. Nã forma: qꝛ pure fact⁹ ẽ. Unde mutationẽ ꝑm formam tollit simplicitas. ꝑm tp̄s tollit eternitas. ꝑm locum tollit immẽsitas. Et ideo in deo ẽ sũma stabilitas ⁊ inde causalitas oĩs motus. Sine sui ergo immutatione ꝓduxit in tp̄e mũdum. Sine sui mutatiõe carnẽ assũpsit. Sine sui mutatõe petẽtib⁹ ⁊ orãtib⁹ sua dona largit̃. Et qui se cõuertunt et bñfaciunt dat regnũ celoꝝ.

¶ Hystoria sancti Thome mar.

¶ Thomas cãtuariẽsis: dñ in curia regis anglie moraret̃ ⁊ illi summe esset gratus. Uidẽs multa fieri in curia illa: reliq̃t curiã regis. Quia mala societas est causa multorum maloꝝ. Uñ. xxviij. q. i. Sepe malorum consortia: etiã bonos corrumpunt. Et Prouer. xiij. Qui cũ sapiẽtibus gradit̃: sapiẽs erit. Amicus stultorũ sil'is efficiet̃. Unde adhesit archiep̄o ciuitatis a quo lꝫ inuitus: fact⁹ est archidyacon⁹ eius. Et post eius mortẽ: qꝛ erat in opinione maxima p pl'i: fact⁹ est ciuitatis ep̄s. Cui electõne sibi p̄ñtata cum instrumento publico: renñciauit. Quia vt d̃r di. vl. c. Multi. Quicũq; desiderauerit primatũ in terra inueniet confusionem in celo. Nec inter ꝑuos xp̄i computabit̃: qui de primatu tractauerit. Ille. Unde recursum habuerũt ad papã Alexãdrũ. Qui ip̄m coegit per sententiã excõicationis. Qui flens acceptauit. Post aliquantulũ ꝟo tempis videns tantum onus: venit ad papam iteruꝫ supplicãs ei: vt ab hoc onere liberaret. Qui dedit ei habituꝫ monachalẽ. Et cũ null⁹ inueniret̃ sufficiens ꝓ ep̄atu ciuitat̃ iterꝫ coact⁹ est ꝑ papaꝫ reassumere Qui hoc assumpto officio in alterũ virũ ꝑmutat̃: ⁊ caro eius ieiunijs maceratur. Tredecim pauperuꝫ pedes quotidie lauabat curuatis genib⁹ et ipsis refectis cuilibet quattuor argenteos dabat. Et quia ecclesia illa ⁊ archiep̄atus ille erat magni valoris: quẽadmodũ alias habuit pastores ad sui complacentiã dñs ⁊ rex anglie vt suo modo bona ecclesie dispensaret credidit et Thomam hoc facturũ. Sanct⁹ thomas oĩno renuit. Unde rex turbatus ꝯ virum dei: commouit om̃es p̄ncipes suos ⁊ magnates. Qd̃ videns dei ꝑuus a patria sua recessit ⁊ Senonas perrexit: vbi tũc erat Alexãder papa cum tota curia: a quo receptus est honorifice. Rex aũt anglie: omnia que erant eccl'ie confiscauit: ⁊ totam progeniẽ ep̄i male tractauit: nõ parcẽs etati vl' sexui. Cum in his aũt angustijs eẽt ĩ nocte reuelat̃ ei ꝙ ad spõsam suã ecclesiam esset rediturus et ad xp̄m cum palma martyrij migraturus. Septimo die sui exilij redire ꝯceditur ⁊ ab oĩbus suscipit̃ honorifice. Per dies aliquot ante ei⁹ mortem: quidã iuuenis de ciuitate moriẽs per sanctũ dei fuit resuscitat⁹. Qui

UVA. BHSC. IyR_237

retulit q̄ ad supremū ordinē sctōꝝ fuit ductus: ⁊ inter apl'os sedē vnā vacuam vidisse. Dum anxie q̄reret cui⁹ esset illa sedes. Angelus rñdit qd̄ ꝑuabat̄ magno p̄lato anglorū. Cum ergo non posset a rege flecti minis vel p̄cibus. Ecce milites regis armati ad archiep̄m vociferādo veniūt. Quib⁹ ille occurrēs di. Quid vult̄. Uenim⁹ inquiūt vt occidat̄. Rñdit. Ego ꝓ deo meo mori parat⁹ sum ꝓ defensione eccl'ie ⁊ libertate ei⁹. Unde ex ꝑte dei oīpotent̄ p̄cipio vobis: ne meoꝝ quēq̄ occidat̄ vel noceatis. Deo ⁊ marie ⁊ beato Dionysio ⁊ sctis patronis hui⁹ eccl'ie cām cōmendo. Quibus dictis. Caput sanctū ꝑcutiūt et coronā capitis amputarūt. Duꝫ aūt sacerdotes Requiē canerēt et officium ꝑagerēt: angeli cantū illoruꝫ intrūpūt. ⁊ Letabit̄ iust⁹ i dño cātare: ceperūt: tūc canonici depositis vestimētis funeralib⁹ alia reassum pserūt indumēta festiua. Uñ eadē die fuit canonizat⁹ a papa iesu xp̄o in celo: mittēs canonizatōes in terram ꝑ angelos vt facerēt officium martyris: deinde fuit canonizat⁹ a papa Alex. in terra.

¶ In festo sancti Siluestri pape.

De honore sacerdotis.

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo. Ecclesia. xliiij. cap. Est licita congrua ⁊ ꝯueniēs homini graui ⁊ maturo. de ingento pelegrīo ⁊ ꝑspicaci: de animo nitido ⁊ terso. de corpore venusto ⁊ oīꝫtute adornato: debere cū summa auiditate ⁊ desiderio appetere ⁊ affectare bonuꝫ. In. i. Eth. Bonū est q̄ oīa appetūt In. iij. Ethi. Bonū est obm̄ voluntatis. Dio. iiij. de di. no. Pulchrū ⁊ bonū oīa desiderāt. et p̄s. Delectasti me ⁊c. Deus est summū bonum In. xij. Metha. Deū dicim⁹ sempiternū ⁊ optimū. ⁊ Plato in Timeo Deus est summū bonū sup̄ omneꝫ subam oēmq̄ naturā. Qd̄ bonum bō postpositis oīb⁹ mūdi curis cū oī studio dꝫ āplecti. Aug. i li. ꝯfes. Nouerim te: nouerim me. Uulgarizatio. Dñe chare p̄cor te cuꝫ sūma cura et indeffessa orone: vt sic me pctō ⁊ ludibrio pctī de eterna ꝑuitute veluti apostatā ⁊ indignū possessorē: ad statū gr̄e ꝯduxisti: ita cōcedere dignet̄ h̄ lumen q̄ ego tres res faciā in te: ⁊ tres in me. Primo vt agnoscam in me meā vilitatem iniquitatē: fragilitatem: vt veluti inapto vase habites i me: sicut imperator i vno apparato domicilio Secūdo cognoscā tuā dignitateꝫ: maiestatē: bonitatē: que quidē bonitas infinita est: imēsa ⁊ ineffabil' quā elegit. b. Siluester totis visceribꝰ ac toto corde amauit ⁊ dilexit Propt̄ qd̄ ab ip̄a summa ⁊ infinita bonitate deo dilect⁹ ē ac sublimat⁹ tā in regno celesti q̄ in p̄ñti eccl'ia q̄ illū ꝯstituerit dignū suū mīstrū: ⁊ summū sacerdotē fecerit. Ecce sacerdos ⁊c. Ad cōmēdatōeꝫ. s. siluestri de dignitate sacerdotali loquamur. de q̄ tria videbimus.

¶ Primū d̄r obligationis.

¶ Scd̄m d̄r potestatis.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Tertium dicitur inductionis.

Primū dr̄ ꝛc. Ut bñt doctores duplex est dignitas ī mūdo. Una eccl'astica: alia tpal'. Querit mō dubium a theo. cui maior honor debet: ꝛ reuerētia dignitati spūali aut tpali. Rñdeo simpl'r ꝙ spūali sine comparatione maior honor ꝛ reuerentia debet. Uñ si ab vna pte essent oēs milites comites barōes. ab alia pte pōeret simplex sacerdos maior honor debet sacerdoti ꝙ oīb' mundi dñis: q̄ ꝯcl'o ꝓbat triplici rōne.

¶ Primo rōne vtilitatis.

¶ Scdo rōne paternitatis.

¶ Tertio rōne finalitatis.

¶ Primo rōne ꝛc. Cōcl'o est phi. iij. Topi. qd bñficiat' tenet repēdere vires suo bñfactori: ꝛ ius ciuile. l. sz si lege. ff. de petitiōe hereditatis §. Cōsuluit. Bñfaciēti bñfacere debem'. ꝛ Sen. li. de bñficijs. Bñficiorum memoria senescere nō debet. Idē. Ingrat' est q̄ nō reddit. Ingratissimus oīm q̄ oblit' ē. Ille Canis applaudit dño suo a q̄ accipit buccellam panis. Leo. b. Hieronymo deferebat ligna: qꝛ de pede spinaz extraxit. Et curiales suis dñis honorem p̄bent: qꝛ ab eis bñficia accipiunt. Et tāto bñficiat' tenet suo bñfactori: ꝙto maius bñficium ab eo suscipit. Ad ꝓpositū. Sacerdos maiora beneficia impēdit cuilibet hoī ꝙ simul oēs dñi tpales. Que sunt quattuor optima.

¶ Primum dicit mundationis.

¶ Scdm dicit remissionis.

¶ Tertium dicit cibationis

¶ Quartum dicit apparitionis.

¶ Primum dr̄ ꝛc. Qꝛ hoīem mūdat a pctō originali. Conclusio indubitabilis est doctoꝝ in. iiij. di. iij. ꝛ Cano. de cōse. dist. iiij. c firmissime tene. Qd hō nascit cum pctō originali xp̄o excepto. Dauid in p̄s. in p̄sona oīm. Ecce in iniq̄tatibus ꝛc. Ad Ro. v. c. Per vnū hoīem pctm̄ ītrauit ī mūdū: ꝛ ꝑ pctm̄ mors in quo oēs peccauerūt: sup quo Augusti. Uos autē si quem excipitis resistitis fundatissime fidei: ꝛ nullus potest saluari: nisi fuerit ab originali mundatus. Mūdari nō pōt nisi ꝑ bap. Jo. iij. Nisi quis renat' fuerit ex aqua ꝛ spūsancto nō pōt introire in regnum dei. Et Lu. vlti. Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit: saluus erit. Hoc beneficiū baptismi solus sacerdos pōt dare. Non dñs nō rex: non deniq̄z quisꝙ. Et ratio est Tho. Et Ric. in. iiij. dist. iij. ar. i. Quia solus sacerdos est minister bap. Et ꝙuis in necessitate q̄libet possit baptizare: aut fidelis: aut infidelis: vir aut mulier: dūmodo habeat intentionē baptizādi ꝛ formā seruent. Non tñ mulier pōt baptizare p̄sente viro qui est eo dignior Nec clericus pñte dyacono: nec diaconus pñte sacerdote: sz bene sacerdos p̄sente toto mundo. Et hoc totum: quia sacerdos est principalis minister huius sacramenti. Unde null' pōt absolute: hoc beneficiuz dare: nō rex: nō dux: nō p̄sona mundi: nisi sacerdos. Ex hoc honorari dz. ¶ Scdm dicit ꝛc. vt videbimus ad oculū: hō post baptismū cadit in pctis mortalib' vel venialib' ꝓpter fragilitatem ipsius. Eccl. vij.

UVA. BHSC. IyR_237

Non est hō qui non peccet. Ad Ro. iiij. Est aūt deus verax: oīs aūt hō mendax. In autētico de monachis §. triennij. Natura humana labit̄. ad delicta. ꝛ. xij. q. ij. c. Oīs etas ab adolescētia ad malū ꝓna est Unde frangit fidē quā in baptismo ꝓmisit. Abrenuncio sathane ꝛ pompis eius. Sed nullus pōt saluari: nisi fuerit purgatus a pctis. Purgatio ista fieri nō potest: sine remissione Que quidē remissio a solo sacerdote dat̄ q̄ a xp̄o hanc auctoritatē accepit. Joh. xx. Accipite spm̄ sctm̄ q̄rum remiseritis pctā remittuntur eis: ꝛ quoꝝ retinuerit̄ retēta sunt. Ubi dicit Ric. in. iiij. di. xviij. ꝙ sol⁹ deus effectiue pctā dimittit. Luce x. c. Quis pōt dimittere pctā nisi solus deus: ꝛ solus sacerdos īstrumētaliter qui te absoluit a pctis vi clauium. Hoc beneficiū null⁹ dare potest. Non angeli: nō archangeli: nō cherubin: nō seraphin non denicꝫ virgo maria Ex hoc bn̄ficio teneris sacerdotē honorare: ꝛ sicut medicus honorari debꝫ ꝓ sanitate infirmo impēsa: iuxta illd̄ Eccl'. xxxviij. Honora medicū ꝓpter necessitatē. A fortiori medic⁹ spūalis sacerdos ꝓ curatione aīe tue: honorari debꝫ Unde. vi. q. i. c. Sacerdotes qui ꝓprio ore corpus dn̄i cōficiunt ab oībus sunt obediendi ꝛ timēdi: nō dilacerandi aut detrahēdi. Ille. Un̄ pater dn̄icus mittens fratres ad p̄dicandum honorē sacerdotū eis recōmendauit. Ex hoc bn̄ficio honora eos. ¶ Tertiū dr̄ ꝛc. Hō cōponit̄ ex corpe ꝛ aīa: quo ad corpus indiget comestione. In li. de gn̄atione ꝛ corruptione. Oē viuens q̄diu viuit indiget alimento cōueniēti sue nature. Sic aīa indiget cibo spūali quo recreet̄: qꝛ vt dicit̄ Mat. iiij Non in solo pane viuit hō: sꝫ in oī ꝛc. Sed qualis est iste cibus? Uere de q̄ Jo. vi. Caro mea vere est cib⁹ ꝛ sanguis meus vere est pot⁹. Canta. In eodeꝫ. Nisi manducaueritis carnem filij hoīs: et biberitis eius sanguinem nō habebitis vitam in vobis. Sed hunc cibū ꝛ potuꝫ aīe solus sacerdos cōficere pōt in verborum virtute. Hoc est corp⁹ ꝛc. ex hoc bn̄ficio teneris honorare sacerdotes. ¶ Quartum dicit̄ ꝛc. Si rex terrenus q̄ magnū hꝫ thesaurū claues illius nō nisi ꝑsonis dignis tribuit. Ita rex glorie habēs thesaurꝫ paradisi: claues solis sacerdotibus tribuit. Unde xp̄us Petro in ꝑsona oīm sacerdotū. Mat. ix. Tibi dabo claues regni celorū. Et quodcunqꝫ solueris sup terram: erit solutuꝫ et in celis. Quis est q̄ te aperit in celo. Quis est ꝓtinari⁹ ꝑadisi. Quis est clauiculari⁹? Uere est sacerdos Un̄ sup oēs honorandus est. ¶ Secundo rōne ꝛc. Oēs fideles tenent̄ de necessitate salutis honorare prelatos ꝛ ꝑsonas eccl'asticas. Fundamentū rōnis sumit̄ a xp̄o. Math. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mādata. Inter q̄ mandata p̄cipue est vnū de honore parentū. Exodi xx. Honora p̄rem tuū ꝛ matrē tuaꝫ s̄m Alexan. in tertia parte summe triplex est pater.

¶ Primo celestis.

¶ Secundo carnalis.

¶ Tertio spiritualis.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primo celestis: q̄ est deus q̄ dat boi esse ⁊ oīa bona. De quo Deut. xxj. Ipe est pr̄ tuus qui possedit ⁊ fecit ⁊ creauit te. ¶ Scō carnalis qui dat filio substantiā copozalē: vt p3 p pb3 li. ō aialiū. Substātia cozpis filij est cozpis pr̄is substantia. Tertio est spūalis: qui ministerialiter p regnationē et efficaciam baptismi ⁊ alioz sacramētoz̄ dat gr̄am puulis ⁊ adultis. Ad ppositū. Ex quo oēs isti sunt pres: ex vigoze p̄cepti merentur bonozari. ¶ Primo pater celestis: quia dedit aīam cum potētijs suis: ⁊ eā cupit saluare. vnde merentur bonozari spūaliter bonoze latrie. ¶ Secūdo etiā virtute p̄cepti: bonozādus est pater carnalis: q: ex eo homo habet esse. Iheron. Honozādi sunt parētes: quia nobis sunt cā nascendi Eccl. vij. Honoza pr̄em tuū: ⁊ genitus matris tue ne obliuiscaris Demēto: q̄m nisi per illos natus non fuisses. ¶ Tertio ⁊ tute buius p̄cepti bonozād⁹ est pr̄ spūalis. sc3 sacerdos: ex eo quia dat boi nobilius bonū q̄ pater carnalis: q̄a dat gr̄am p sacramenta eccl̄ie. Unplus bonozāduseſt pater spūalis q̄ carnalis: ⁊ plusq̄ oēs homines mūdi. De hac paternitate oi. xc. c. Quis dubiter. Quis dubiter sacerdotes xp̄i regum: p̄cipum: oimq̄ fidelium: patres ⁊ magistros censeri. Si ergo sunt patres regū: p̄cipum: ⁊ oim dñoz: cur non bonorantur ab istis? Cur vilipenduntur? Sicut em̄ maledicit filij⁹ erga patrem carnalē: ita spūalē. Exo. xxi. Qui maledixerit p̄ri vel mr̄i: morte moriat. O seculares bonozetis maiozes vestros. ¶ Tertio rōne ꝛc. Conclusio pbi. iij. Topi. Cui⁹ finis bon⁹ est: ipm quoq̄ bonū est. Exēpli gr̄a. Quāto finis artis est nobilioz: tāto ars est nobilioz. De colegario ⁊ aurifice. Quale est officiuz dñoz̄ temporaliū. Rñdeo q̄ regere rēpu. iusticiā ministrare: occupare se ad tempalia. Officiū sacerdotū est nobilius: q̄ō est babere curam aiarū. Jo. xxi. Symō iobānis diligis me. ter dixit ei interrogāti q̄ sic: ipe dixit pasce oues meas. Cum ḡ sit nobilius officiū sacerdotū q̄ dominoz: ideo bonoz maioz debetur eis. Unde p3 primū.

Secundō 3: ꝛc. Sacerdotū ptās supat oēm mūdi potētiā 9m Alber. sup Lucaz. Tres sunt potētie mūdi q̄s sacerdos supat sua potētia.

¶ Prima est demonum.

¶ Scōa est angelorum.

¶ Tertia est marie.

¶ Prima ꝛc. Job. xli. Non est ptās sup terrā q̄ cōpare ei. Apoca. xij. Ue terre ⁊ mari: q: descēdit diabolus ad vos habens irā magnam. Si dare ei auctoritas: posset aq̄s maris spargere sup terrā: subuertere montes: ⁊ alia magna facere. Iheron. q̄ curat oīa mala: omnia vitia: oīa crīmina. Dion. iij. de diuino. Multitudo demonū: est cā oiz maloz sibi ⁊ alijs. Dam. ij. fē. Oīs malicia: ⁊ oīs īmūdicia a diabolo sunt excogitata: sz hāc potenciam supat sacerdos. Q̄ō p3 sic. Demon claudit regnū celoz: nz pctoribus ꝑ

UVA. BHSC. IyR_237

peccatū. Sed sacerdos sacramēta eccl'ie mistrādo v̄tute clauiū: ip̄m celū aperit. Uñ Petro dictum fuit in ꝑsona oīz sacerdotū. Mat. xvi. Tibi dabo claues regni celorum. ⁊ Mat. xviij. Amē dico vobis: q̄cūq̄ alligauerit̄ sup̄ terrā: erūt ligata ⁊ in celo. Et qd̄ demō facit sua iniq̄tate: sic sacerdos absoluit sua bonitate. In hui⁹ figurā: vt dic̄ magr̄ in. iiij. sen. dis. xix. Sacerdotes cuz ordinant̄ ab ep̄o: recipiūt ptātem clauiū ⁊ caracterē. Qui caracter ē q̄dam dignitas indelebilis. Unde talis casus ponit̄ in iure. Qd̄ sacerdos a mortuis resurgēs nō ampli⁹ reuertit̄ ad suū bñficiū. nisi denuo restituat̄: sed tñ eius dignitas semper manet. Et hoc ratiōe indelebilitatis caracteris. iuxta illd̄. Tu es sacerdos in eternū. ¶ Scd̄o sup̄at ⁊c. Un⁹ angel⁹. vt dicit Tho. in. ij. In. i. parte. q. no. argu. iij. In q. de malo. q. iij. ar. iiij. voluit totum firmamētuz: ⁊ singuli singulos celos ⁊ planetas: sed tñ nō ita cito sicut sacerdos mouet regē celoꝝ. de celo ad terrā. Qui statim ꝓlat̄ quīq̄ v̄bis. Hoc est em̄ corpus meum: aperiūtur celi ad ipsius vocem: et xp̄s descēdit cū angeloꝝ turba. Uñ Greg. lib. dial'. ⁊ ponit̄ a magr̄o in iij. dist. xi. Quis fideliuz dubiū hr̄e potest: in ipsa immolationis hora ad sacerdotis vocem celos aperiri in illo iesu xp̄o misterio angeloruz choros adesse: summa ad ima sociari. Ille. In gestis anglorū. Rex anglie dñ quodā mane ad aucupādum ꝑgeret ep̄o p̄cepit vt ip̄m ad missam expectaret. Ep̄us in extasi aut altare eleuabat̄: ⁊ audiuit voces ãgeloꝝ dulcit̄ canentiū Kyriel'. Quem cantū ep̄s in partibus illis docuit suis clericis canendum. In signū q̄ misse adsunt ãgeli. Unde sta cū deuotione. Tertio sup̄at potentiam marie: q̄uis virgo in se susceperit filium dei: in quo erat diuinitas humanitati ꝯiuncta: tñ nō tam cito sicut sacerdos. Quia vt d̄r Luce. i. Fuerūt octo verba: īter ip̄m et angelum. Ecce ancilla dñi: fiat mihi s̄m verbū tuū. Sacerdos aūt in paucioribꝰ verbis mouet verum corpus xp̄i de celo empyreo vsq̄ ad terrā scz in q̄nq̄ scz. Hoc ē em̄ corp⁹ meū. Preterea v̄go semel tm̄ recepit in se filiū dei: sacerdos aūt totiēs quotiēs illa verba ꝓfert Preterea est sil'is marie sacerdos. Sicut em̄ illa ꝑ q̄nq̄ verba. Fiat mihi s̄m verbum tuū: ꝯcepit xp̄m: sic sacerdos. Et sicut post ꝯsensuz marie totus fuit xp̄s in vtero eius sic ꝓlatis q̄nq̄ verbis: est tot⁹ xp̄s in altari. Unde teneris o homo vereri ip̄m ꝓpter talem ptātem. Qd̄ bene īnuit pōtifex: q̄ pede sinistro coronā ponit capiti imperatoris ī signū subiectionis. Et seculari domino exhibēd⁹ est honor cuz pede sinistro: qr dñs huius vite: que per sinistrā designat̄. Sacerdoti v̄o cū dextro: quia est dñs in sp̄ualibus. Sed non est sic. Exempluz Brixie de rectore veneto: qui ante ep̄m locum volebat.

Tertium d̄r ⁊c. Tria sunt que inducunt ad reuerētiam sacerdotum. Siue tria sunt precepta: que inducunt ad reue-

UVA. BHSC. IyR_237

rentiam ꝛc.
¶ Primum est diuinum.
¶ Scdm est humanum.
¶ Tertium est diabolicum.
¶ Primū est p̄ceptū ꝛc. Ecclis. vij. Honora deū ꝛ honorifica sacerdotes. Exo. xx. Dijs nō detrahes. i. Isacerdotibus: inq̄t Glo. Isa. lxi. Vos sacerdotes dñi vocabimini. mīstri dei nostri dicet̄ vobis. ꝛ in p̄s. Nolite tāgere xp̄os meos. ꝛ Grego. xi. q. iij. Mauritio īperatori ca. Sacerdotib⁹. In diuinis scripturis: sacerdotes aliqñ dij nūcupant̄. Dijs nō detrahes. Quid igit̄ mirū: si vestra pietas dignet̄ eos honorare. quib⁹ in suo eloq̄o honorē tribuēs eos: aut angelos: aut deos. etiam ip̄e appellat de⁹. Ille. Preterea de xp̄o q̄ leprosis dicit. Ite ostendite vos sacerdotib⁹: in signū reuerentie: ꝛ de xp̄o Mat. xxvi. a suo percussus. rñdit benigne: qꝛ sciuit hoc esse de pōtificis mēte. ꝛ de Aaron: qꝛ vitulū fecit. vñ mortal'r peccauit. De penitētia nihil bꝛ: tñ egit: sꝫ nō est in scriptura ob ei⁹ reuerētiā In signū ꝙ sacerdotes sunt honorandi. Imp̄atores hoc egerunt. De Thedosio īperatore: vt dꝛ de historia tripartita. Qd cū apud thesalonicā occidisset octo millia nullo p̄cedēte iudicio. ꝛ Mediolanum venisset. ac tēplū īgredi vellet: occurrit ei Ambro. di. Nescis miser quāta mala egisti? Recede hinc. Ad ꝓpria est reuersus. Cūq̄ octo mēses transissent: ꝛ vellet iterū īgredi: qꝛ instabat dies natalis: iterꝫ Ambr. acriter rep̄hēdit. Vñ cū pnīa ipsuꝫ ingredi ꝑmisit: nō in choro, sed in ecclesia. In constantinopoli positus: dñ sacerdotes vellent ipsum in chorum cōducere: respōdit: per nomen sanctū dei: nō ponaꝫ me in tali loco: qꝛ est loc⁹ deoꝝ sacerdotū Preterea in historia scolastica: legit̄ de Alexādro magno. Cū capta gaza ꝛ tota grecia hierl'ꝫ vellet ire summus sacerdos Pauid⁹ orabat ꝓ ppl'o. Cui dñs. Ne timeas: sꝫ vade ei in occursuꝫ pōtificalib⁹ indutus ꝛ obuiā ꝑge Alexandro sine timore: ꝛ tecū sit ppl'us. Cum alexāder ip̄m videret de equo descēdēs reuerentiā exhibuit. Suis petentibus: q̄re iudeoꝝ sacerdotē honorauisset. Rñdit. Nō hūc simpl'r honorauī: sed illū cuius principatum tenet. Nā ꝑ somnū vidi deū meū tali hītu indutū: q̄ mihi ꝓmisit dñm ꝑsaruꝫ se daturꝫ. Scdm dꝛ ꝛc. In decretis. xi. q. i. c. Sacerdotibus. De cōstātino imperatore q̄ post susceptū baptisma studuit quātum potuit honorare sacerdotes. Cū quadā vice litem adinuicē haberēt imperatorē adeunt. Respondit imperator prudēs. Ite ꝛ inter vos causas vestras disponite: qꝛ nō est dignū vt iudicemus deos nr̄os. Vocans deos. ꝛ dis. lxvi. fertur ille dixisse. Vere si oculis proprijs viderem sacerdotem: aut aliquem eoruꝫ qui monastico habitu sunt cincti peccantem: clamidem meā explicarem et eum cooperirez: ne ab aliquo videretur. Practica notabilis. O seculares: qui ita lete mala de religiosis dicitis: et contra eos scandalum sumitis audite quid dꝛ tertia questione prima cap̄. Nulli.

UVA. BHSC. IyR_237

Pñm crucifigunt in suis sacerdotibus: cū ꝑsequūtur. Ille. Inspice o secularis: inspice o hō ꝛc. ¶ Tertiū dr ꝛc. Tempore Remigij epi. Cum semel corp⁹ xpi deferret cuidam infirmo: ei demon obuiauit. Quē demon intuens: se in terrā ꝓstrauit. Postq̄ vero reuerteret: iterum illi demon occurrit: genu flectēs. Cui dixit Remigi⁹. Cur ꝓstrabaris ante: nūc genua flectis? Respōdit demon. Prima vice deū meū portabas: nūc aūt te simpl'r honoro genib⁹: qr illi⁹ es minister. Uñ cōcludi pōt ꝑ hoc exēplū: q̄ dyabolo sūt peiores: q̄ sacerdotes inhonorant. Sūma ergo cū reuerentia sūt honorādi: cū sint maiores oīb⁹ hoīb⁹ mūdi. Unde. i. Petri. i. Uos estis gen⁹ electū. regale sacerdotiuz. Et ps. Ecce reges terre: cōgregati sūt. Reges sunt: quia coronam habēt: quam habent triplici ratione.

¶ Pria. ꝓpter petri imitationem.

¶ Scda ꝓpter ipoꝝ distinctionez.

¶ Tertia ꝓpt spūalē significatiōez

¶ Prima ꝓpter ꝛc. Cum Anthiochie capt⁹ fuisset. ꝛ ibi primā missam cantasset: ob xpi iniuriā sūmitatē capitis abraserūt. Clerici hoc videntes: idē sibi fieri fecerunt. Ecclesia seruare voluit in honorē qd sibi fuerat irrogatū in cōtumeliaz. O sacerdotes: q̄ comas nutritis sicut seculares. Non cōuenit vobis. Archiep̄s florētie. cum scutella comam rasit multoꝝ. ¶ Scda ꝓpter ꝛc. Uoluit de⁹ sacerdotes ab alijs distingui ad hoc signuz. sicut olim populū iudeoꝝ ad signū circūcisionis: ꝛ vestimētoꝝ. Numeri. xv. Loquere filijs israel: vt faciāt sibi fimbrias ꝑ quattuor angulos pallioꝝ ¶ Tertia ꝓpter ꝛc. Sicut abrasio capilloꝝ fit: ita dz fieri in sacerdotibus vt nihil sit negociationis aut cure secularis: nisi tantūmō vacare cultui diuino. Uñ. xij. q. i. Rasio corone in capite: signat depositionem tpaliū. Debet ergo sacerdos totus absorberi in supnis: ꝛ omnē suā curā ibi ponere. Qd bñ egit. s. Siluester cui⁹ festū colim⁹. Dic hic legendā tuo modo: ꝛ breuiter.

¶ In circuncisione dñi.

Postq̄ cōsūmati sūt dies. viij. vt circūcideret puer: vocatū est nomē ei⁹ ihs. Luc. ij. Quanta fuerit auiditas sctōꝝ patrū veteris testamēti hñdi noticiā hui⁹ nominis xpi nati: ptz si diuinas scripturas īspicim⁹. Uñ Gen. xxxij. Jacob loquēs āgelo dixit. Quo noīe vocaris. Qui rñdit. Cur vis nomē meū. q. d. Sciri adhuc nō pōt. Et Exo. iij. Mittēs domin⁹ moysē ad pharaonē ꝑ liberatōe ppli. Sic dices inq̄t filijs isrl. Qui est: misit me ad vos. Qui ē. s. potētie īfinite. De qua ps. Oīa quecūq̄ voluit dñs fecit. Qui est: sapientie infinite. Ad Roma. viij. O altitudo diuitiaꝝ sapiētie ꝛ scientie dei: q̄ incōprehēsibilia ꝛc. Qui est: potius iusticie q̄ misericordie. Hiero. de filio ꝓdigo ad Damasum papam. Lex quippe iusticie tenax clementiam non ha-

UVA. BHSC. IyR_237

bebat: sz quicūqz adulter: frauda-
tor: homicida: ⁊ vt breuiter dicam
mortali crimīe detinebat̄ nulla ve
nia pnie laxabat̄ a crimine. oculū
ꝓ oculo. dētē ꝓ dēte: aīam ꝓ aīa iu
bebat̄ exoluere: sed misit deꝰ filiuz
suū natū ex muliere factū sub lege
q̄ austeritatez legis euāgelij gr̄a tē
perauit. Ille. Qui est. s. iusticie: q̄
luciferū expulit de paradiso. q̄ di-
luuiū misit ī t̄ra: q̄ ignē ⁊ sulphur
⁊c. Uñ dixit Alber. sup lucā. ꝙ in te
stamēto veteri. Deus nō dr̄ pr̄ qua
si misericors: sed deus q̄si iustꝰ ⁊ ri
gidꝰ. Uñ moysi apparuit di. Ego
sum deꝰ zelotes. i. vīdicte: vīdicās
patrē ⁊ filiū vsqz ī tertiā ⁊ q̄rtā gn̄a
tionem. Qui est ergo: misit me ad
vos. Uñ sctā mat̄ eccl̄ia: auida hu-
ius noīs scire ꝯditiōem ⁊ ꝓprieta-
tē ꝑ mlt̄os ānos clamauit. cā. i. Os
culet̄ me osculo oris sui. i. mihi no
tificet suū nomē spōsꝰ meꝰ. Hodie
aūt circūcisus: hoc nomē sibi īposi
tū est. vz. Jesus. Qd̄ diuinitꝰ fuit ī-
positū ab āgelo. vocatū ē nomē eiꝰ
ibs inq̄t Lucas: qd̄ vocatū ē ab an
gelo ⁊c. Jesꝰ. i. saluator. Qr̄. Math.
i. Ip̄e enī saluū faciet populū suuz
a pctis eoꝝ. Hoc est illd̄ nomē. qd̄
a patre ꝑ gn̄atiōem eternā est datū
filio. Isa. lxij. Uocabit̄ tibi nomen
nouū: qd̄ os dñi nomīauit. Hoc est
illud qd̄ a ꝓphetis est p̄nūciatum.
Abachuc. iij. Ego aūt ī dño gaude-
bo: ⁊ exultabo ī deo iesu meo. Hoc
est illud qd̄ ab oībꝰ est desideratū.
Isa. xxvi. Nomē tuū est desiderabi
le Gen̄. xlix. Salutare tuū expecta
bo dñe. Hoc est nomē excelsum. p̄s
Memēto qm̄ excelsum est nomen
eius. Hoc nomē ī terra diuulgatū
Act. ix. Uas electum est michi: vt
portet nomē meū coram gētibꝰ et
regibus: ⁊ filijs israel. Hoc est illud
nomē qd̄ a Gabriele est impositus
luc̄. i. Uocabis nomē eius iesum.
Uocatum est ⁊c. De festiuitate ho-
dierna tria sunt vidēda. De circūci
sione iesu benedicti.

¶ Primū. dr̄ cōgruitatis.
¶ Scd̄m. dr̄ cōditionis:
¶ Tertiū. dr̄ significationis

Primū dr̄ ⁊c. Utruz fuit
conueniēs xp̄m circūci
di. Circa hoc: due sunt
opiniones. Una ꝙ sic.
alia ꝙ non. Et rō est.
Circūcisio data est in remediū pctī
originalis: sicut nūc baptismꝰ. Sz
xp̄s nō cōtraxit aliqd̄ pctm̄. Nō ori
ginale: qr̄ de spūsctō. Ecclesia ca-
nit. Et incarnatꝰ est de spū sancto.
Non veniale. i. Petri. ij. Qui pctm̄
nō fecit: nec dolus īuentꝰ est: in ore
eiꝰ. Jo. viij. Quis ex vobis arguet
me d̄ pctō. Igit̄ nō debuit circūcidi
¶ Alia opīo: ꝙ sic. Qr̄ Gen̄. xvij. dr̄
Circūcidet̄ ex vobis omne mascu-
linū. Ut legē ⁊ ip̄e īpleret: debuit
circūcidi. Rn̄deo s̄m Tho. in. iij. ꝑte
q. xxxvij. ar. i. In. iiij. dis. i. argu. ij.
Alexā. de ales ī. iiij. vo. sum. ⁊ Ric.
in. iiij. dist. i. ꝙ omnino debuit cir-
cūcidi ⁊ hoc q̄druplici rōne in exē-
plū nostrum ⁊ documentum.

¶ Primo rōne manifestationis.
¶ Scd̄o rōne incitationis.
¶ Tertio rōne liberationis.
¶ Quarto rōne exemplificatiōis.
¶ Primo rōne ⁊c. vt ostēderet veri
tatem sue carnis. Fuerūt quidam

UVA. BHSC. IyR_237

heretici: de quibus. xxiij. q. iiij. ca. Quidā aūt heretici: vt Manichei ⁊ Ualētiniani: ⁊ alij ꝙ plēs: q̄ dixerūt xp̄m nō habuisse verū corp⁹ tractum de maria virgīe: sed illud attulisse de celo: ⁊ habere corp⁹ fantasticū. Machomet⁹ voluit xp̄m nō vere pati in cruce: sz fantastice. O infamis. Christ⁹ aūt vt ostenderet ꝟitatē sue carnis ⁊ habere corpus verū ⁊ nō fantasticū voluit circūcidi ⁊ sanguinē suū a loco carnis emittere qđ nō pōt emittere corp⁹ aereum et fantasticum. Figurate ponitur Exodi. x. vbi dicit ꝙ deus misit Moysen ad populum israel in egypto: vt eos liberaret de manu Pharaonis. Et vt daretur sibi maior fides a Pharaōe ꝙ esset verus ambasiator: cū esset ante pharaonem misit manum suaz in sinu et extraxit leprosam. ⁊ sic oñdit se verū nūciū. Moralr xp̄s verus nūcius missus a patre đ celis ad nos vt nos liberaret de manu dyaboli vt crederet̄ verus messias noster: et verus homo nobis similis: posuit se in vterum virginis ⁊ leprosum se ostēdit ⁊ īfirmū ⁊ similē vni pctōri: ꝓpter carnē quā assumpsit et circūcidi voluit. Uñ Isa. liij. Putauim⁹ eū quasi virū leprosum: et percussuz a deo ⁊ humiliatum. Fecit xp̄s hodie in hac circūcisione: vt facit bon⁹ mercator qui veniēs ad nundinas: ⁊ inueniēs bonā mercātiam emit eam: sed solū soluit partem precij: ⁊ dat arram. Christus bonus mercator veniēs in hoc mūdo inuenit bonam mercantiam. s. aīam nostram: sed nō soluit totum preciū: sed partē vt hodie: qr cepit sanguinē emittere: sed in die parasceues totum soluit in ara crucis: qr ex oñi parte sanguis exibat. O diuina bonitas. Figura Leui. xiiij. ꝙ p̄ceptū erat in lege ꝙ vn⁹ leprosus qñ mūdari debebat a lepra: vt templū posset intrare: ꝙ acciperet passerem ⁊ de eius sanguine tingeret lignū cedrinū ⁊ sic liberabatur. Ad ꝓpositū. Xp̄s volēs nos mundare a lepra peccati: vt possemus ingredi vitā eternam: de sanguine suo tinxit lignū crucis. Uñ querit̄ dubiū. Utrū sanguis iste hodie fusus fuit sufficiēs ad redimendū genus hūanū. Dic ꝙ sic ⁊c. ¶ Scđo ratione ⁊c. vt nos īcitaret in ei⁹ amorem. In. i. Macha. vi. legit̄ ꝙ quādo volebāt pugnare habebāt elephātes ⁊ eis ostēdebāt sanguinez vue ⁊ mori. i. vinū rubeum: vt eos incitarent ad bellū Tho. sup Job. xl. lect. ij. dicit ꝙ elephas ē aīal pigrum ⁊ forte: ⁊ ad multa eruditur per vim estimatiuam. Uñ incitat̄ ad bella ꝑ colorem rubeum. ¶ Preterea dr̄ Job. xxxviij. Quis dedit gallo intelligēti. i. Tho. sup Jo. Intelligentia in gallo vocat̄ naturalis estimatio: qr sic ī horis deteriatis noctis canit: ac si intelligeret distinctionez horarum noctis. Tres em̄ vigilias facit. ¶ Primo circa p̄ncipiū noctis: vñ tarde cātat. ¶ Secūdo ī nocte media magis frequētat. ¶ Tertio cito: cito canit. Et rō ē Qr ꝙ̄to res vna pl⁹ se ꝓximat suo p̄ncipio pl⁹ gaudet. Lux ē p̄ncipiū oīm aīaliū. Uñ oīa pl⁹ gaudent de die ꝙ̄ de nocte excepta noctua q̄so

UVA. BHSC. IyR_237

lem nō patit. Gallus cito canit: q̄ lux appropinq̄t. Alexāder magnus in arcba vitrea ip̄m voluit cū cane & cattra. Canis vt ederet sterc⁹: cattap pf natū: & gall⁹ ppf boras. Ad ppositū. Exvi estimatiua icitat ele ptas ꝓpter colorē rubeū. Xp̄s videns nos pigros eē & negligētes in amore suo: bodie nobis oñdit sanguinē suū in effusiōe mēbri q̄si diceret nobis. O filioli mei: amorē quē habeo ad vos nō possuz ostendere nūc: q̄ pu⁹sū. s. viij. dieꝫ: ꝫ facio q̄ possū: q̄ vob mitto a corpe meo sāguinē meū: vt vos icitē ad bū opandum: ꝫ in die veneꝛ sancti clare oñdā q̄si &c. ¶ Tertio rōne &c. Concl'o est Tho. in. iiij. di. i. ar. ij. & Ugo ō sctō victore ꝙ p̄ p̄m̄ p̄xim̄ hois: originale p̄m̄ est trāsfusum in homies ita vt oēs qui nascunt etiā mō nascant cū originali ꝓpt q̄ oēs erāt in prāte dyaboli: & q̄ moriebant oportebat ꝙ oēs irēt ad infernum Uolens aūt de⁹ ꝙ merita sctōrum hoim nō p̄derent inuenit remediū cōtra istud p̄m̄: ita ꝙ nō ibāt in infernū: & hoc fuit in oī lege. Que remedia fuerūt quinq; in lege nature. ¶ Primuz remediū fuit oblatio. Que incepit bec ꝛ ab Abel & duravit vsq; ad diluuiū. Gen. iiij. vbi dic⁹ ꝙ Abel obtulit deo de ꝓmogenitis gregis: & de ouibus eoz. Cayn vo de fructibus terre. ¶ Scōm remediuz fuit sacrificiū immolatio Et hoc incepit a Noe & duravit vsq; ad Abraam. Gen. xvij. ¶ Tertiū fuit decimatio & ꝯ incepit ab Abraam: & Melchisedech. Genes. xiiij. ¶ Quartum fuit circuncisio in lege scripta. Gen. xvij. Circūcidet et vos omne masculinū. ¶ Quintum fuit baptismalis sacra regeneratio & tunc incepit in lege gratie quādo x̄ps venit. Et sic patz rō quare fuit conuenies circuncidi. Sed hic duo queriū dubia pulchra. ¶ Pulchrius est hoc dubium. Quare mulieres nō circuncidebant: ꝫ viri. Respondet Tho. in. iiij. di. i. q. ij. ar. ij. quia peccatum originale descendit a patre in filios: & nō a matre principaliter: q̄ pater est causa efficiens in generatione: & mater materiaz ministrat. Circuncisio data est contra originale peccatū ad tollendū cuipam que est a viro. Et cuius transgressio a femina inceperit: tñ causa transfusionis peccati originalis nō fuit femina q̄ si vir non peccasset originale transfusum nō fuisset. Jō apostolus ꝑ vnum hoiem &c. hec Tho. ¶ Scōm dubiū: quare magis in mēbro generatiuo fiebat hec circuncisio ꝙ alibi. Respōdet Tho. in iij. di. i. q. ij. ar. ij. Alexāder in. iiij. volu. sum. & Ric. in. iij. in declaratione littere. Medicina dat & dari debet vbi est infirmitas. Facetia ō medico grosso. Qui cuidā habenti in oculo festucaz. Voluit medicus ad curationē dare in clysteriū. Et ille. Magister nō habeo malū inferius: ꝫ in oculis. Erat grossus. Ad ꝓpositum. Debet circuncisio fieri in loco illo: q̄ ꝑ actū generatiōis cōtrahit p̄m̄ originale & hoc in loco illo. Uñ debuit esse in illo loco medicina: vbi marie est infirmitas. In bui⁹ lignū Ge. iij. Adā post p̄m̄ cū vidisset se nudū consuit folia ficus

UVA. BHSC. IyR_237

qꝛ ab illa ꝑte rebellabat rõni. Ille Et sic pꝫ rõ: quare voluit circũcidi. ¶ Quarto ratiõe ꝛc. Ut nobis exẽplũ circũcidẽdi daret spũaliter hodie: vt ipe materialiter. Primo circũcidere oculos ne videant vanitates. Unde Dauid. Auerte oculos meos ꝛc. O quot mala ꝓcedunt ex oculis Treñ. iij. Ocl's meꝰ depdatꝰ est aĩaꝫ meã. ¶ Scdo aures ne audiãt inhonesta. Legit ꝙ serpẽs qñ audit incantatorẽ: ponit aurẽ vnaꝫ in terra: in alia caudã ne audiat incantatorem. Sic hõ ne audiat mala de ꝓximo. Eccl'. xxviij. Sepi aures tuas spinis ꝛc. ¶ Tertio os nostrũ ne loquat malũ de aliqua ꝑsona: aut dicamꝰ ꝟba ĩhonesta: qꝛ vt dr̃ ꝓuerb. xviij. Lingua tertia multos cõmouit. Et Dauid. Posui ori meo ꝛc. Prouerb. xviij. Mors ꝛ vita in manu lingue. Apis nunq̃ descendit nisi sup aliquos pulchros flores ad comedendũ: sic ꝑsona bona nõ nisi ꝛc. ¶ Quarto gustus ne comedamus vltra necessitatez ꝛc. Prouer. xxix Qui dilicate nutrit seruum suũ: postea sentiet eũ ꝯtumacem. Accipit nunq̃ descẽdit ad ꝑdã nisi qñ famescit: ita ꝛ hõ comedere nõ dꝫ ꝛc. ¶ Quinto tactꝰ: ne alienuꝫ tangat. Deut. xxi. Radet cesariẽ: circũcidet vngues. In oĩbꝰ his sensibꝰ xp̃s circũcisus est. Primo in oculis qꝛ fleuit quinquies. Primo in natiuitate. Sap̃. vij. Primã vocẽ sil'em oĩbus emisi plorans. Scdo hodie Tertio sup hierl'm. Quarto sup Lazarum. Quinto in cruce. Scdo circũcisus est auribꝰ. Jo. xix. Aue rex iudeoꝝ ꝛ dabãt ei alapas. Tertio in pedibus ꝛ manibꝰ. ps̃. Foderũt ꝛc. Quarto ĩ gusto. ps̃. Potauerũt me aceto. Quinto in olfatu: qꝛ ĩ caluario loco ꝛc. Et tu fac similit. Patet primum.

Secundũ ꝑncipale ꝛc. Postq̃ visuꝫ est de circũcisione. Nunc ꝟo de noĩs ĩpositõe: qꝛ ꝯcl'o est phi. iiij. Metha. ꝛ insti. de donationibꝰ. §. est ꝛ alid. ꝛ. xij. q. i. c. clericus de ꝑbẽdis ꝛ dignitatibꝰ. c. cũ ſm apl'm. Noĩa ĩponunt a ꝓpetatibus reꝝ. ꝛ Tho. iij. par. q. xxxvij. ar. ij. Quattuor modis nomen ĩponit vel a pr̃e: sicut ĩponit nomẽ alicuiꝰ scti: qꝛ in tali festo natꝰ est: vel a cognatiõe: sicut cũ filio ĩponit nomẽ pr̃is. Uel alicuiꝰ de cognatiõe eius vt ꝓpinq̃ Johis bap. q̃ nomẽ pr̃is zacharie volebãt ĩponere. Uel ab euẽtu: vt sicut Joseph vocauit primogenitũ suũ. Manassen. Geñ. xli. di. Obliuisci me fecit deꝰ oĩꝫ laboꝝ meoꝝ. Uel ex aliqua q̃litate eiꝰ cui nomẽ ĩponit: vt dr̃ Ge. xxv. ꝙ esau erat ruffus totꝰ de egressu matris sue. Uñ vocatũ est nomẽ eius Esau qd̃ interp̃tat rubeꝰ. Noĩa aũt q̃ imponunt aliq̃bꝰ diuinitꝰ semp significant aliqd̃ bonũ gratuitũ eis diuinitus datũ: sicut Geñ. xvij. Dictum fuit Abrahe. Appellaberis Abraã qꝛ pr̃em multaꝝ gentiũ te cõstitui. Et Math. xv. Dictũ fuit petro. Tu es petrꝰ: ꝛ sup hãc petrã edificabo eccl'am meã: qꝛ hoc nomẽ iesus fuit nomẽ diuinũ. Ideo ab angelo impositũ fuit. Quod est tante excellẽtie ꝙ sup omnia nomina tres in se habet conditiones.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Prima ē nomē bonor⁹ ⁊ excellētie. ¶ Scōa ē nomē amor⁹ ⁊ bēuolētie. ¶ Tertia ē nomē valoris ⁊ oipotētie ¶ Prima est ⁊c. Oō ondit apl's ad Phi.i. Dedit illi nomen qō est sup oē nomē: vt in noie iesu oē genu flectat celestiū terrestriū ⁊ infernor. Si possibile esset ire ad padisum ⁊ ḡs clamaret. O iesu oēs se icurvarent. Sic dico de dānatis. Et ḡto magis nos in vita debem⁹ b̄ nomē bonorare. Ab vrbano papa dātur xxx. dies idulgētie si ḡs caput iclinet ad hoc nomen. Et fm canones qñ hoc nomen in eccl'a noiat:sp oz caput inclinari. Unde Dauid. Laudabo nomen dei ⁊ ma. eum in laude. Et p se o Gabriel:q: vt dī Act. iiij. Non est aliud nomē sub celo datus hoīb⁹ in quo oporteat nos saluos fieri. O nomē gl'iosum. Uñ pcessit toti⁹ mūdi puersio? Rndet Ber. de iesu ḡdicato. Merito dī iesus. i. saluator:q: vt dī Mat. i. Ipse em̄ salvum faciet pp'm suū a pctis eorū Apl's totū mūdū puertert̄ hoc nomine: vt Paul⁹ ⁊ Petrus romā ⁊c. Ubi dicit Tho. in. iij. dis. iij. ꝙ apl's p mlt̄os tpis baptizauerūt in forma iesu vēturi. Oō factū fuit ex instinctu spūssancti vt hoc nomē in cordib⁹ fideliū infigeret. Unde ptz prima. ¶ Scō a conditio ⁊c. Quid dicis o Isa. Nomē tuū ⁊ memorabile tuum in desiderio ē aīe mee. ⁊ Ber. Hoc nomē iesus ē mel i ore: in cibū: in cor de. Exēplo pz de Ignatio martyre q̄ in tormētis posit⁹ hoc nomē assi due pronabatur: quo cū pagani q̄rerent: quare incessanē hoc nomē invocaret; Rndit ꝙ in corde suo scriptum bēbat qō obliuioni trader nō valebat. Cū eēt mortu⁹ inuenert cor in quo sculptū erat ihs aureis iesus. Paul⁹ capite abscisso ⁊ a cor pore sepato tres salt⁹ fecit: clamās ter iesus: vbi tres fecit fontes. Pre terea i epl'is suis q̄ngētis vicib⁹ ipz nomē iesus noiauit: ⁊ sic ptz. ¶ Tertia oditio ⁊c. In virtute bui⁹ nois mibil nociuū fit boi. Ad Ro. x. Quicūq; inuncauerit nomē dñi salu⁹ erit. Recitat magr hystoriaz ꝙ virtute huius nois Dion⁹. ad fidē est ouersus. Cū quidā cecus coraz pp'lor:e Dionysio atbenis ducerek dixit dion⁹. Paulo. Si direris buic ceco in noie iesu vide ⁊ viderit: ego credā tibi. Et paulus rndit. Sum cōcōtent⁹. Et Dion⁹. scripsit hec vba dās paulo. In noie iesu nazareni crucifixi mortui q̄ resurrexit ⁊ ascēdit in celū vide. Dixit ⁊ vidit. ⁊ Dion⁹. cōuersus est ad fidē. Prefea Act. iiij. Quidā claud⁹ ab vtero mris videt Petrū itroeūtē i tēplū petijt elemosinam. Cui petr⁹. Argētū ⁊ auz ⁊c. Surge in noie iesu ⁊ ilico sanat⁹ ē. Prefea Bre. in. iij. li. dyal. De illis q̄ vagāt acceperūt ad pceptū abbat⁹ Isaac. In. i. li. de mona. ortulano q̄ serpēti pcepit vt ortus custodiret ⁊c. In iij. li. de Sauino placētino q̄ pado pcepit ne terras ecclie invaderet. De sancto Uincētio nostro q̄ super egros ⁊c. Sic patet secundum.

Ertium dī ⁊c. Hoc nomē ie
t sus componit ex q̄ngr ihs
Sicut etiā nomē ag̃inis: q̄
signant q̄ngr bñficia q̄ recepit gen⁹
bñanū p ip̄m nomē gl'iosum. ¶ Pri
ma ifa est I, id est ianua celor:q: p

UVA. BHSC. IyR_237

ip̄m regnum celoꝝ acq̄rimus: ⁊ in ip̄m ingredimur. Vñ ip̄e dicit. Jo. x. Ego sum ostium. Per me si q̄s introierit saluabit̄. Exēplo pz. Cum q̄daz esset assuet⁹ qñ dormitū ibat: ⁊ qñ de lecto exibat dicere. Jesu nazarene rex iudeoꝝ miserere mei. O bona oro. Et tria signa facere crucis. Orauit deū vt daret ei hāc gr̄az vt nō ꝑmitteret, eū ex hac vita migrare sine ꝯtritōe: cū subita morte p̄occupatus eēt: ⁊ demones vellēt eū rapere: vir q̄dam clamare cepit Nō faciatis: nō faciatis. Dum quererent quare? Rñdit. Qꝛ in deuotione habuit nomē iesu. vñ pz. ¶ Secunda lr̄a est E. i. exēplar corruptorum: qꝛ iesus fuit exemplum corruptoꝝ. Bñ scis o ciuis ꝙ qñ scriptor bz librū corruptuz oē ꝙ scribit erit corruptuz Ad ꝓpositum. Deus dedit hoī a p̄ncipio mūdi librū vnum q̄ debebat esse exēplum toti⁹ mūdi ⁊ iste fuit pr̄ noster Adā q̄ nos īstruere debebat: sicut pr̄ filios. Sz malus scriptor. i. demon ip̄m falsificauit. s. hūc librū. Vñ oīs q̄ post eum venit fuit corruptus. Unde Dauid Corrupti sunt ⁊ abhomīabiles ⁊c. Et apl̄s. Omnes peccauerunt. Uidens aūt de⁹ totū mundū corruptū misit nobis exēplum verissimū: ad qd̄ possem⁹ corrigere vitā nr̄am: ⁊ h̄ fuit. Jesu nate: iesu cese: iesu crucifixe. O exēplar ⁊c. Si es sup̄bus respice qꝛ est humilis. Si auarus respice qꝛ est larg⁹ ⁊c. ¶ Tertia lr̄a est S. i. scutū bellatoꝝ. Homo in p̄senti vita est in bellis assiduis. In p̄s. lv. Multi bellantes aduersum me: sed deus misit scutum cuz quo possumus pugnare. s. sensum. De quo in p̄s. In noīe tuo spernemus insurgentes in nobis. Cum hoc scuto ibant apl̄i gaudētes a cōspectu cōcilij: qm̄ digni erant ꝓ noīe iesu ꝯtumeliam pati. Act. v. ¶ Quarta lr̄a est U. i. vita mortuoꝝ ꝑ pctm̄ p̄mi hoīs duplicē mortē incurrim⁹: aīe ⁊ corpis. Ab hac duplici morte nos iesus dulcis liberauit. Primo a morte aīe: qꝛ ꝓ nobis mortu⁹ est Jo. x. Aīam meā pono ꝓ ouib⁹ meis. Canta in cantu mēse. Secundo a morte corporis. Jo. xv. Ego sum resurrectio ⁊ vita qui credit in me etiam ⁊c. ¶ Sexta littera est S. id est sanitas infirmoꝝ. Quando puer infirmat̄ grauiter: medicus parat medicinā amarā nec dat puero qꝛ eaz nō sumeret rōne amaritudinis: sed dat nutrici: qꝛ est fortis ad ipsam suscipiēdam ⁊ virtus medicine transit ad māmillas: ⁊ efficit̄ lac: ⁊ illud lac retinet virtutē medicine: ⁊ puer suggēdo vbera recipit v̄tutē medicine: ⁊ sanat̄. Ad ꝓpositum. Omnes eramus infirmi pctō p̄s. Miserere mei dñe: qm̄ infirm⁹ sum: sz medicinā penitētie nō poteramus sufferre: qꝛ amara: sz nutrix nostra. i. iesus xp̄s istam medicinā scilicet mortem ꝓ nobis sustinuit ⁊ sanguinem pro nobis fudit: quod fecit sex vicibus.

¶ Primo hodie.
¶ Scd̄o in orōne in orto.
¶ Tertio in flagellatione.
¶ Quarto in coronatione.
¶ Quinto in crucifixione.
¶ Sexto in lanceatione.

Isa. liij. Uere dolores nostros ipse

UVA. BHSC. IyR_237

tulit: ⁊ dolores nr̄os ip̄e portauit Exēplū p̄sbr̄i q̄ cū iudea negocium hn̄s: parentes in eccl̄ia in sabbato sctō volētes ip̄m vitupare: p̄s byter nomē iesu īplorauit ⁊ oēs sunt ceci effecti ⁊ muti. o iesu ⁊c.

¶ In epiphania domini.

Vidimus stellā ei⁹ in oriēte: ⁊ venim⁹ adorare eū. Mat. ij. Quaz digna sit laude et commendanda ⁊ honorāda ⁊ triūphosa apud ocl̄os mortales hodierna solēnitas clare ostendit̄. si oculo intellectuali īspicimus stupēda ⁊ grādia miracula ⁊ excelsa ⁊ alta mysteria: q̄ sunt in ea cōsummata. Ubi s̄m doctores trib⁹ vacabulis decorat̄. Prīo epyphania. Scd̄o theophania. Tertio betphania. Primo epyphania: ab epy qd̄ est supra ⁊ phanos apparitio. Quia hodie. xiij. diebus stella apparuit magna que xp̄m natum illis oñdit ⁊ māifestauit. Mat. ij. Uidim⁹ stellā eius in oriēte. Scd̄o theophania a theos qd̄ est deus ⁊ phanos apparitio: qz hodie reuolutis. xxx. ānis fuit baptizat⁹ xp̄s a Jo. Bap. in iordane in q̄ apparuit trinitas. Pr̄ in voce. Hic est filius me⁹ dilect⁹. Mat. iij. Fili⁹ in carne Spūssanct⁹ in specie colūbe. Tertio betphania: a beth qd̄ est dom⁹ ⁊ phanos apparitio: qz reuolutis xxx. ⁊ vno anno ad nuptias fuit inuitatus. Jo. ij. Ubi aquā mutauit in vinū. De quibus miraculis: videlicet his tribus. Dixit maximus in s̄mone hodierno. Hodie saluator celestib⁹ ostēsus iudicijs a caldeis est adoratus. Hodie xp̄s beati Johannis ministerio fluēta iordanis bn̄dictione ꝓprij baptismatis ꝯsecrauit. Hodie inuitatus ad nuptias diuinitat̄ sue potentiam manifestās aquā mutauit in vinū aquas quas sanctificauit in baptismo: nobilitauit in nuptijs. Tria quidē hec mysteria vnius diei per mundū dignatio trinitat̄ īpleuit. Ille. De istis trib⁹ miraculis canit eccl̄ia in hymno. Ibāt magi quam viderant ⁊c. De scd̄o Lauacra puri gurgitis ⁊c. De tertia. Nonuz gen⁹ potentie ⁊c. Et quia hodie de p̄mo miraculo festū agimus. s. de stella assumpsi verba. Uidimus ⁊c. De celebritate hodierna tria deuotissima mysteria occurrunt contemplanda.

¶ Primū d̄r manifestationis.

¶ Scd̄m d̄r inuestigationis.

¶ Tertiū d̄r adorationis.

Primū d̄r ⁊c. Dubiuz q̄rit̄ Utrū xp̄i natiuitas sit cōueniēter māifestata. Circa hoc due sunt opīones Una ꝙ non: alia ꝙ sic. Prīa ꝙ nō: quia fuit occulta: cum debuit esse manifesta. Rō est ista. Deus plus inclinat̄ ad mīam q̄ ad iusticiam. de pe. di. i. Quia diuinitatis natura. in. c. Multiplex. Et. E. de nup. l. Imperialis. Jac. ij. Superaltat autem misericordia indicium. Ad propositum nostrum. Duo fuerunt aduentus in mundo. Primo aduentus misericordie scilz incarnationis. Secundo aduentus iu-

UVA. BHSC. IyR_237

sticie. s. iudicij vl'is. Aduēt' iusticie oībus erit manifest'. ps. Deus nr̄ manifeste veniet: igitur debuit eē manifest' aduēt' mīe. s. īcarnatōis sed nō fuit: igit̄ ꝛc. ¶ Scd̄a opi. dicit eē cōgrue factū. vt. s esset occultus ꝛ secret'. ꝛ hoc ꝑm tho. iij. p. q. xxxvi. ar. i. duplici rōne.

¶ Primo rōne curationis.

¶ Scd̄o rōne ꝑditionis.

¶ Primo ꝛc. Eū em̄ adam peccass̄ intellexit demō diuinū ꝟbum esse incarnandū ꝓ humano genere ꝛ se expoliandū de lymbo: ꝛ hoc q̄dem sciuit ꝑ scripturas: s̄ tn̄ ignorabat tp̄s. Uidens aūt angelos canētes pastores adorātes: boues ꝛ aīalia venerātes: ip̄m aggressus est ī deserto ip̄m tētās. ¶ Primo de gula. Si filius dei es. ¶ Scd̄o de vanagl'ia. Si fili' dei es: mitte te deorsum. ¶ Tertio de auaricia: si cadēs adoraueris me. Cui rn̄dit christus Uade sathana. Nō tētabis dn̄s ꝛc. ¶ Preterea vt dicit Tho. in. iiij. di. xxx. Demō nō nouerat diuinitatē xp̄i: s̄ ꝯfitebat̄ suspicādo. Un̄ ip̄m tētauit in cruce volēs expiri an eēt messias. Un̄ Jo. xiiij. De seip̄o loq̄tur di. Uenit em̄ p̄nceps ꝛc. Et vt dicit Chrys. Demōes nūq̄ habuerūt de aduētu xp̄i firmā noticiā: s̄ quasdā cōiecturas. Jā cōclude rōnē. Si ergo xp̄i natiuitas fuiss̄ oībus manifesta: ꝑ ꝯn̄s ꝛ demoni fuisset nota: ꝛ sic fuisset īpedita redēptio nr̄a ꝑ ip̄m demonē. Unde nō debuit oībus ꝛc. ¶ Scd̄o rōne ꝛc. Cōclusio est Tho. iij. pte. q. xxxvi. ar. i. ꝙ deus pijssim' non debebat impedire illud: ꝑ qd̄ gen' hūannuz debebat liberari. Debebat autē liberari ꝑ sanguinez ꝛ passionē xp̄i. Quia vt dicit Hiero. in epl'a q̄das Sāguis xp̄i fuit clauus paradisi. Et ideo si fuisset iudeis natiuitas xp̄i manifesta impedita fuiss̄ redēptio nr̄a: que facta est ꝑ xp̄z. Quia iudei non posuissent man' suas in xp̄m. Unde apl's i. Cor. ij. Si cognouissent: nunq̄ dn̄m glorie crucifixissent. Et act. iij. Scio fratres ꝙ per ignorantiā hoc fecistis. Super quo dicit Nico. de lyra. ꝙ in ppl'o iudeoꝝ aliqui erāt minores: vt rustici ꝛ vulgares nō intelligētes scripturas. Isti nō cognouerūt christū nec quoad diuinitatez: nec quoad humanitatē. Quia l̄z agnouerunt ip̄m esse verum hoīem: non tamen esse xp̄m a deo missum. Tales iux̄ apl'm. Si cognouissent: nūq̄ dn̄m glorie crucifixissent. Maiores aūt agnouerūt ip̄m esse verū ꝓphetaz a deo ꝓmissum: non tn̄ agnouerūt ip̄m esse deuz. Et ꝑm hoc loquitur auctoritas apostoli. Si cognouissent. ꝛc. quasi dicat. Nunq̄ agnouerunt eius diuinitatē: sed tamen nō excusantur: qꝛ viderūt plura signa demōstrantia ip̄m esse deum: vt cecos illuminare ꝛc. Que om̄ia dabāt intelligi ip̄m esse messiam: ꝛ verū deū ac creatorē. Ad ꝓpositus Debuit ergo paucis ꝛ nō oībus natiuitas xp̄i māifestari: p̄cipue istis magis: de quibus aliqua videam' Nato xp̄o in bethleē regnāte herode in iudeā eadem hora apparuit stella magis sup montē victorialē. In quo tres magi adorabāt. Fuit em̄ ꝓphetatum per quēdam astro

UVA. BHSC. IyR_237

logum noīe Balaam. de hac stella Num̄. xxiiij. Qui in morte positus dixit discipulis suis. Orietur stella ex iacob. s. de terra ꝓmissiōis: ⁊ cōsurget ꝟga de isrl̄. Glo. de israel. i. hierl̄z exiet messias. Discipuli aūt istius Balaā post eius mortē ordinauerūt. xij. hoīes qui omni anno ex eis tres deberēt obſuare stellā hanc: ⁊ steterūt sup̄ montē victoriale p̄ tres dies ⁊ noctes: vñ orabāt. O deus celi quādo veniet ista stella. In nocte aūt qua natus ē apparuit eis qui erāt tūc in monte illo. Sed nota: ꝙ de ista stella tres sūt opi. vt ponit Tho. iij. p̄te. q. vbi. s̄.

¶ Prima ꝙ ista stella fuit spūsscūs qui sicut apparuit pastorib⁹ in spē ita āgeli istis magis ī specie stelle.

¶ Scd̄a opinio ꝙ fuit xp̄s q̄ apparuit eis in forma pueri: ⁊ allocut⁹ est eos dicēs. Ite cito in partibus iudee: ⁊ inuenietꝭ messiam nostrū.

¶ Tertia opīo ē: ⁊ ista ē verior. Qd̄ fuit de nouo creata q̄ officio p̄acto redacta est in p̄iacentē materiam: que ab alijs differebat ī sex: vt ponit Thomas tertia parte. q. vbi. s̄. et Nicolaus de Lyra in euangelio hodierno.

¶ Primo in natura.

¶ Secūdo in situ.

¶ Tertio in fulgore.

¶ Quarto in motu.

¶ Quinto in manifestatione.

¶ Sexto in magnitudine.

¶ Primo in natura. Quia alie stelle semp̄ manēt fixe in firmamento suo: nec desinūt: aut deficiūt: quia sunt incorruptibiles. Hec aūt officio suo p̄acto redacta est in p̄iacētē materiā. ¶ Scd̄o in situ. Alie stelle sunt posite in firmamēto. hec autē non: sed pēdebat in meditullio aeris ꝓxima terre: quia p̄ eā venerūt ad locum destinatū. Tertio in fulgore: quia erat ceteris splēdidior: quia non solū in nocte: sed etiaz in die splēdebat ꝙ erat ꝯtra naturaz stelle: ⁊ hoc ꝓpter p̄sentiā solis: sz solum in nocte ꝓpter absentiam.

¶ Quarto in motu: qꝛ alie mouēt motu circulari: de oriēte in occidētem: ⁊ de occidente in orientē. Hec autez motu ꝓgressiuo recedebat a septētrione: ⁊ ferebat ad meridiez scz versus hierl̄m: que est ī medio terre. ¶ Quīto in manifestatōe: q̄a qñq̄z se māifestabat: qñq̄z se occultabat. Unde hierl̄m ingressi: se occultauit. Alie aūt se habent eodez modo ī apparitiōe. ¶ Sexto ī magnitudine: qꝛ hec erat parua. alie sunt maiores tota t̄ra: vt dicit Origenes sup̄ illud. Mat. xxiiij. Stelle cadent de celo. Uñ si fuissz vna de celestibus totā terrā cooperuisset Unde fuit de nouo creata et p̄acto officio ⁊c. Uidētes aūt stellā se preparauerūt cum magno gaudio ad ip̄m videndū: ⁊ conciliū fecerūt ad inuicem dicēs. Iste est rex. Iste est deus. Iste est homo. Quia est rex: portemus ei aurū. Quia deus est: portemus ei thus. Quia est homo portem⁹ ei myrrhā: q̄ mortui vngūtur: in signū qd̄ est mortalis ⁊ mori debz ꝓ oīz salute. Et ꝯuis scripture nihil dicāt: tñ pie credēdū est ꝙ sicut diuersa obtulerūt munera: ꝙ etiā eēnt induti diuersis indumētꝭ: vn⁹ erat indut⁹ auro. ali⁹ de purpu

UVA. BHSC. IyR_237

ra: alius de scariato: sic bñ induti posuerūt se in via ⁊ ducebantur a stella: sicut bō ducit ab alio. Uñ in xiij. diebus ꝑduxit eos in hierl'm. ¶ Sed q̄rit aīa chara quō fuit possibile in tam paruo tpe. Rñdeo ꝙ erāt sup dromedarios qui tantum equitāt vno die ⁊c. Juxta illud dromedarij madiā ⁊ effa. Ingressi hierusalem amiserūt stellā. Sed q̄re hoc. Rñdet Tho. iij. parte. q. xxxvi. ar. viij. ꝙ triplici rōne. ¶ Prima qr querentes auxiliū hūanū a scribis amiserūt diuinū. ¶ Scda rō: vt īde cogerent ciuitatez ingredi et iudei videntes gētiles a lōge venire: inexcusabiles redderent: quē illi de ꝓpe nō adorabāt. Unde bene conquerit dñs Esa. vi. in epl'a hodierna. Surge illumīare hierl'm: quia venit lumē tuū. Surge a peccatis inuidie: auaricie: odij: quia venit lumen tuū. Tuū quidē: quia de iudeis natus est: nata est maria nati ꝓphete: nati pr̄iarche: ⁊ gl'ia domini sup te orta est ⁊ ambulabūt gentes in lumine tuo ⁊ re. in spl. ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos ⁊ vide. Oēs isti ꝯgregati venerūt tibi Argumētū fortissimuz ꝯ iudeos ꝙ nat'ē messias: sz dū cogito in mēte mea. vñ est ꝙ tā ceci erāt. vt ip̄z nō adorarēt cū alijs quē ī domo hēbāt Rñdeo ꝙ tūc erat sicut nūc. Nōne ip̄m hēm' in altari inuisibilē: īmortalē: tñ nō adoram' fide. O ignorātia supina. O ignorātia crassa. Dormit xp̄ianus cū iudeo.

Secundū dr ⁊c. Postq̄ fuerūt in ciuitate hierl'm: cōmota est vniuersa ciuitas inq̄t euāgelista. glo. Uniuersa ciuitas. i. regi adherentes. Uel sic vniuersa ciuitas pars ꝓ toto. i. pars ciuitatis. Audito ꝙ tres erant magi q̄ veniebāt cū maximo comitatu: et querebāt vbi est q̄ natus est rex iudeoꝝ. ꝟm Chryꝟ. Maria fuit magoꝝ deuotio: qui xp̄m nōduz viderant: ⁊ tñ ꝓ eo mori parati erant q̄ regem nouū confitebant quasi nō timētes herodē. Herodes aūt hoc audiēs turbat' est valde. Sed q̄re turbatus est valde. Rñdeo: ꝙ triplici rōne. ¶ Prima ne iudei natuz regē tanq̄ suū reciperēt: ⁊ ip̄m tāq̄ alienigenā expellerēt. ¶ Scda ne a romanis possz calūniari: si aliq̄s rex nouus vocaret: quē imperator roman' nō ꝯstituisset. Addit Aug. in sermone hodierno de dyabolo. Turbatus est cū herode diabolus di. Quis est iste qui me nescientem ingressus est mūdū. Huic nato: celū radio stelle aridet: quā nouitatem nō intelligo: quo me cōuertā? Fortiorē sentio. Puto illuz ī regno meo velle regnare. Ne forte deus sit iste quē nullū pōt maculare delictū. Ille. Uñ eos vocauit clam et cām q̄siuit itineris q̄d. s. quererēt. Cui dicūt Regē iudeoꝝ querimus Uidim' stellā eius ⁊c. Qui ꝯgregauit oēs sapiētes ⁊ doctores legis ⁊ q̄siuit de loco istius. De sapiētib' dicit Deut. xxiiij. Ad ꝟbū sapientū sacerdotū depēdet om̄e negocium q̄ erāt. xxiiij. vt hic dr: ⁊ certificauerūt ip̄m de loco ꝑ ꝓphetā Micheā vi. c. Et tu bethleē t̄ra iuda ꝑuula es in milib' iuda. Ex te exiet dux q̄ regat ꝓpl'm meū israel: scz verbo ⁊

UVA. BHSC. IyR_237

exemplo: qꝛ in lib. de pomo ⁊ morte. Docētes alios mētiri nō debēt. Herodes aūt tristiciam suam simulans dixit eis. Ite ⁊ īterrogate diligenter de puero: ⁊ cū inueneritꝭ renūciate mihi vt ⁊ ego veniēs adorē eū. O ribalde quare occidere queris. Sup quo Greg. Adorare velle se simulat: vt hūc si inuenire posset extinguat. Ideo eccl'a canit. Hostis herodes impie ⁊c. Cum audissent regem abierunt. Et dt dum fuerūt ad portā ciuitatis hierl'm in egressu eis apparuit stella. O q̄s posset cogitare gaudiū quod habuerunt. Unde euangelista. Uidentes stellā magi gauisi sunt gaudio magno valde. Sup quo fulgētius sermone hodierno. Ille gaudet gaudio magno valde q̄ de deo gaudet qui est virū gaudiū. Ille. Sup quo Criso. sup Math. q̄ttuor sunt genera psonaꝝ que gaudent: sꝫ nō gaudio magno valde. Quidā in pulchritudine corpali: vt mulieres pagane. Polisenna. Cleopatra. Lucretia. Cassandra. Thamira. Hersilia ⁊c. que in beletis ⁊ hmōi. Si vis pone q̄re plus se ornāt q̄ viri. Cōtra eas Isa. xl. Uox dicētis. Clama. Quid clamabo. Oīs caro fenū: ⁊ oīs glīa eius quasi flos agri. Petrarcha. v. Triumpho tpis. Hic humana spes ⁊ delicie: hic miseri hoīes caput attollunt: et nemo scit. qñ viuat aut obeat. Quidam in diuitijs gaudēt: sed nō gaudio magno valde: quia post hanc vitā nihil restat de bonis huius secl'i. Unde Dauid. Dormierunt somnū suum ⁊c. Job. xiij. Hoc solū mihi ⁊c. Jn. vi. Poli. Teste deo in bonis exterioribus: non pōt esse felicitas. Quidaꝫ gaudent in fama sed nō gaudio magno valde: qꝛ vt dicit Señ. Omnis fortune felicitas instabilis est. Et Boe. iiij. de cōsolatione. Nemo est tam cōposite felicitatis: vt nō aliqua ex pte cuꝫ sua fortuna rixet. O quot honorati deuenerunt ad maximam miseriam. Gloria huius mūdi est ludus pile. Quidam gaudēt in vite plicitate: sꝫ nō magno valde. O pat mi modo mihi deus vitā dederit dicā: faciamq̄. O paup scire debes: quia mortalis es ⁊ vitaꝫ ignoras. Eccl'astes. v. Nescit homo finem suuꝫ. O ⁊c. Quidam gaudent gaudio magno valde: qꝛ ī deo gaudēt: ⁊ hi magi qui spem suam ⁊c. Uidentes inquit stellaꝫ gauisi sunt gaudio magno valde. Sed nota q̄ viderunt quintuplicem stellam.

¶ Primo materialem.
¶ Secundo spiritualem.
¶ Tertio intellectualem.
¶ Quarto rationalem.
¶ Quinto supsubstantialem.

¶ Primo materialeꝫ que eos cōduxit. ¶ Secūdo spūalem: id est fideꝫ quaꝫ habuere de christo qua venerunt ⁊c. ¶ Tertio intellectualem: id est angelum qui eis appuit in somnis ne ad Herodem redirent: sed per aliam viam ⁊c. ¶ Quarto rationalem: scilicet mariā de qua stella ecclesia dicit. Aue maris stella. ¶ Quinto supsubstantialem: id est xp̄m. Propter visionem p̄ me et scd̄e ⁊ tertie stelle: gauisi snut gaudio. Propter visionē quarte stelle gaudio magno. O q̄ grandis leti-

UVA. BHSC. IyR_237

cia eis fuit videre mariā sole splendidiorez. Dio. dixit. Si de tuo filio nō esset mihi reuelatū facile crederem nō esse aliū deū preter te. Propter visionē q̄nte stelle: gauisi sunt gaudio magno valde. Clama hic. Vere valde. Ad ꝓpositū redeam⁹ Cū esset extra hierl'm ecce stella antecedebat eos vsq̄ ad locū vbi erat puer: ⁊ qñ fuerūt ꝓpe bethleē: veniunt p̄ncipes illius ciuitatis obuiā eis dicētes. Quid q̄ritis? Qui dixerunt messiā xp̄m. Vidim⁹ em̄ stellā in oriente ⁊c. ⁊ illi. Aliū nō habem⁹ Mentiebant̄ in caput: q̄ erat illorum messias: ⁊ eis ꝑ scripturas ꝓphetarum ꝓmissus. Tandē deuenerunt ad locū vbi erat puer: vbi dicit Rabanus virgo adhuc erat ī loco vbi puerum pepererat: ⁊ ibi nō erat Joseph: ne pater carnalis putaret̄. Virgo maria sentiens ꝑsonarum multitudinē summe timuit. et puerū abscondit in p̄sepio. Fulgor stelle irradiabat sup̄ locum tugurij Vidētes aūt magi sitū stelle mirati sunt cū ibi nō esset aliq̄d palatiū ⁊ mutuo se aspiciebant dicentes. Quid est? Stella nō mouet̄. O magi deuoti palatiū q̄ritis ⁊ aulam regiam paup̄ est: non q̄rit ista. Et vt dixit Maxim⁹ in sermone hodierno. Stella emittebat nouos radios clariores: quasi dicēs regib⁹. Et hic est rex quē q̄ritis. Et de dromedarijs descenderūt accedētes ad locum. Bona vita. Maria tota verecunda accessit di. Quid q̄ritis? Regem natū iudeoꝝ querim⁹. Spūs sctūs intimauit marie de messia et de aduentu magoꝝ. O maria noli timere. Virgo maria ostendit eis pueꝝ narrans quō de spūsctō erat cōcept⁹: ⁊ quō angeli ⁊c. ⁊ quō pastores ⁊c. quō circūcisus. viij. die. ⁊ quō iesus vocat⁹. Ecce quō venerūt ad ip̄m ⁊c. Quō adorauerunt. Videamus tertium.

Tertiuz dī ⁊c. Magi adorauerunt xp̄m q̄ttuor modis ſm doctores.

¶ Primo ꝑ vocalē cōfessionem.
¶ Scd̄o ꝑ cordialē deuotionem.
¶ Tertio ꝑ corpis humiliationem.
¶ Quarto ꝑ realē oblationem.
¶ Primo ꝑ vocalē ⁊c. In h̄ vt dixerūt. Vbi est q̄ nat⁹ est rex iudeorum In q̄bus v̄bis cōfessi sunt humanitatē ⁊ diuinitatē. ¶ Primo hūanitatem cū dicūt: vbi est q̄ nat⁹ est. Nasci em̄ tp̄aliter ꝑtinet ad hominez. ¶ Scd̄o diuinitatē cū dicunt. Venimus adorare eū: q̄ cōuenit soli deo ⁊ xp̄o hoī. s. adoratio latrie. Nota vt dicit Tho. in. iij. dist. ix. ar. ij. Triplex est adoratio.
¶ Prima latrie.
¶ Secunda dulie.
¶ Tertia hyperdulie.
¶ Prima fuit magoꝝ: q̄ latriā ei exhibuere. ¶ Scd̄o ꝑ cordialez ⁊c. q̄ eo inuēto in terrā se ꝓstrauerūt ip̄z adorantes di. O dñe iesu qui ꝓ nostra salute venisti in hūc mūdū ⁊c. Vñ osculabant̄ ei⁹ pedes ⁊ caput ⁊ totū corpus. Sup̄ quo exclamat Ber. Quid facitis o magi: q̄d facitis? quid aurū aufertis. Ergo rex ē ipse. Vbi aula regia: vbi thron⁹ aureus? vbi curie regalis frequētia. Isti facti sunt insipiētes: vt fierent sapiētes. Ille. ¶ Tertio ꝑ corporis

UVA. BHSC. IyR_237

rc. Quia puoluti in terrā adorauerunt ipm. Qđ fecerūt dupliciter quib⁹ ideuicē oīs homo. Homo est cōpositꝰ ex aīa t corpe: qđ aīmā deī adorauī⁹ mēte. Quoad corp⁹ adorauī⁹ toto corpe. De istis duobus modis ꝺr Job. iij. Venit hora scz tpe legis gre in qua veri adoratores adorabūt pr̄em i spū t veritate qđ aīa: t veritate qđ corp⁹ ¶ Quarta p realē oblationē. Quia dicit euāgelista. Intrātes domū: inuenerūt puerū cū maria mr̄e ei⁹ Qui puer credi pōt: q applauerint illis semib⁹. Et q mater accepit manū filij faciens dari eis benedictionē. t q illi oscularent p oīa mēbra filiū: t q mille regratiamēta daret matri. Ebr⁹. super verbo. Inuenerūt di. Inuenerūt ꝟginē nō dyademate coronatā: aut in lecto aureo recūbentē: sed vir tunicam vnam habentē. Nō ad ornatū corporis sed ad regumentū mūdi: t: qualē habere poterat vir⁹ carpentarij pegre cōstituta. Ille. Obtulerūt ei munera: aurū: tꝰ. t myrrhā. Quia vt dicit Remigi⁹ sic erat consuetudo antiquoꝝ vt null⁹ ad regē ingrederet vacuꝰ. Aurū primo: qa erat rex. Apo. i. Rex regū rc. ¶ Secundo thus: q: erat deus. ¶ Tertio myrrha: q: erat mortalis. Peracto obsequio fuerūt edocti in somnis p angelū: t p aliā reuersi sunt viā in regionē suā: q: ad mare descenderunt. t p nauem transfretantem in Tharsis abierūt. Propter qđ herodes irat⁹ postea naues tharsensiū incēdit: sm qđ ꝓpheratus fuerat p Dauid. ps. xlvij. In spū vehemēti cōteres naues tharsis. Et vt dicit Ebr⁹. Dū Tho. apl's deuenisset ad regionē illam magoꝝ eos baptizauit: t facti sunt adiutores tpiane fidei. t p tpo fuerunt martyrizati. Horꝝ corpa integra deportata fuerūt p sanctū Eustochiū in eccl'ia q nūc est pdicatoꝝ vbi fuerūt p multū tpis. Ubi nūc est camera eozum apud mediolanēses. Sanctus aūt Eustorgius dū horꝝ corpa duceret cū duabus rachetis. In nocte lup⁹ vnam rapuit. Sanct⁹ dei pcepit illi po vt se poneret sub iugo ad currum. qđ t factū est. Post multū vo temporis Federicus barba rossa: detulit ea colonā in cōuentu pdicatorum. Audimus ergo stellam eius in oriente.

¶ In purificatione ꝟginis Marie. Festum est de matre t filio.

Suscepim⁹ deus miam tuā: in medio tēpli tui Jn ps. Sapida. aurea: t celebrāda mia est illa vniuersi crie: scole theologantiū: q regina celoꝝ: aduocata pctoꝝ: imperatrix angeloꝝ: stella perēnis grādis maris: solidū scutū afflictaꝝ mentiuꝝ maria ꝟgo: cū fuerit electa ab eterno in matrem illius veri dei: illi merito fuit cōcatum priuilegium super oēs creaturas plenitudinis et abundantie omniū gratiarum. Maria mater gre canit scta eccl'ia sm sniam Tho. in postilla sup Jo. et Alber. quadruplex ē gra. ¶ Prima effluēs q est i solo deo. ¶ Scōa

UVA. BHSC. IyR_237

sufficiēs que est in sanctꝰ. ¶ Tertia abūdās q̄ fuit in apl'is. ¶ Quarta excellēs que est in maria: per quā toti mūdo debitricē se fecit. Unde Ber. sup Cañ. ꝑmone. lxxxviij. Maria oībus oīa facta est: sapiētibus ⁊ insipiētibꝰ copiosissima charitate debitricē se fecit: oībꝰ pnīe sinuꝫ aperuit: vt de plenitudine eiꝰ accipiant vniuersi. Captiuus redemptionē: tristis ꝯsolatiōeꝫ: infirmus sanitatē: iustus gr̄am: angelꝰ letitiā: filiꝰ dei hūane carnis substātiā Ille. Uulgarizatio sup verbo Ber. Nō possum lachrymas continere inq̄t Ber. ex diuīo amore charitatꝭ dū cogito īmēsam charitatē ip̄ius regine: que oībus debitricē se fecit Gaudeat dulcit̄ pctōr: qꝛ ꝑ mariaꝫ remissionē pctōꝝ obtinuit. Gaudeat iustus: qꝛ ꝑ mariā gr̄am ꝓmeruit. Gaudeat captiuus: qꝛ ꝑ ip̄am liberat̄ a vinculo pctī. Gaudeat angelus: qꝛ ꝑ eā sedes vacue reparātur. Gaudeat filiꝰ dei: quia per eaꝫ carnē de ea assumpsit. Et queꝫ celi cape nō poterāt: eiꝰ gremiū ꝯtinuit. Uñ ꝓ sui humilitate ⁊ legis obꝑuatiōe: hodie obtulit filiū in tēplo cū muneribus. Qd̄ eccl'ia festiua ⁊ letabūda ꝯgratulatur sponso suo di. Suscepimꝰ deꝰ. In q̄bus v̄bis de hodierna solēnitate loq̄mur, de qua tria videbimus.

¶ Primū d̄r purificationis.
¶ Scd̄m d̄r oblationis.
¶ Tertiū d̄r declarationis.

Primū d̄r ⁊c. Precepit deus Leuit. xij. Qd̄ mulier que suscepto semīe filiū pep̄isset: īmūda eēt. vij. diebꝰ a consortio hoīm. ⁊. xxxiij. ab ingressu tēpli. Cōpletis. xl. diebus tēplū intrabat. Et puerū cū muneribꝰ offerebat. Agnuꝫ si diues: parturturū aut pullos columbaruꝫ si paup̄. Et hoc modo se purificabat ab illa irregularitate ꝯcta ꝑ partū Querit̄ modo dubiū. Utrū v̄go debuit hodie templū ingredi cū filio ⁊ facere hāc purificationē. Uere o maria. videt̄ ꝙ nō: qꝛ filiū nō peperisti de semine: sꝫ mystico spiramīe In circūcisione purgabat̄ puer ab originali: qd̄ a parētibꝰ ꝯxerat. In purificatōe purgabat̄ mr̄ a penis quia ī libidinē cōcepisset. Sꝫ nihil hoꝝ in xp̄o ⁊ in mr̄e. igit̄ incōgruū videt̄ purificari hodie. ¶ Alia opinio dicit ꝙ sic: vt legē ꝑuaret lꝫ nō teneret̄. Rñdeo ꝑm Tho. iij. par. q. xxxvij. ar. iij. Bern̄. ꝑmone hodierno ꝙ triplici rōne.

¶ Primo rōne humiliationis.
¶ Scd̄o rōne occultationis.
¶ Tertio rōne exēplificationis.

¶ Primo ⁊c. Una est maxima theologoꝝ: ꝙ oēs gr̄e q̄ sunt in Maria originē habuerūt a xp̄o: qui ē fons oīm gr̄arū. vnde debuit cōformari humilitati filij: q̄ hūilibꝰ dat gr̄am vt d̄r Jaco. v. Xp̄s iesus ex hūilitate cordiali oīa onera legis portare voluit: q̄bus nō tenebat̄: in sua natiuitate habuit se vt paup̄. Qui natus est in p̄sepio ⁊ in vilibꝰ pannis in nocte media dum eēt frigus. ad Phi. i. Exinaniuit semetip̄ꝫ formā ꝑui accipiēs. De inuisibili īmortali infinito: visibilis: mortal': finitus est factꝰ. O īmēsa humilitas: o miraculū miraculoꝝ: o bōitas san

UVA. BHSC. IyR_237

cta. In circūcisione hūit se vt pctō: qr circūcidi voluit cū eēt illa in remediū pcti origīalis. Cui nō tenebatur cū eēt de spūsctō ꝯceptus.i. Petri.ij. Qui pctm̄ nō fecit. et Jo. viij. Quis ex vobis arguet me de pctō. Nō de pctō oris: cordis: operis. Preterea ⁊ baptizari voluit ex hūilitate: cui non tenebat̄. Uñ Jo. bap. tremēs di. Ego a te debeo baptizari. ⁊ tu ve. ad me. Cui xp̄s. Sine mō. Sic em̄ decet īplere oēm iusticiā. Sup quo Amb. Hec est iusticia: vt qd̄ alterum facere velles: pri⁹ ip̄e īcipias. Hodie aūt se hūit vt paup: in eo ꝙ pauperū oblationē obtulit: vt pctōr ⁊ seru⁹. in eo ꝙ sacrificia q̄ erāt in expiationē peccati: pro se offerri voluit. Uñ hoc o care dñe. Clama: ex hūilitate. Uñ Aug. Erubescat hō eē sup̄b⁹: qr humilis fact⁹ ē de⁹. Ad ꝓpositū. Sic ista facere voluit q̄b⁹ nō tenebat̄: sed ex hūilitate. Per eandē rōnez voluit ⁊ matrē purificari lz non teneret̄. Uñ Ber. sermone hodierno Uere btā v̄go nō habeo cām nec tibi op⁹ ē purificatiōe: sicut nec filio tuo circūcisiōe. Esto īter mulieres q̄si vna illaꝝ. nā fili⁹ tuus sic est in medio pueroꝝ. Jō Moyses dans p̄ceptū de purificatione: ex diuina ordīatiōe dixit. Mulier si suscepto semīe. Posuit hāc ꝯditionē sic dās intelligi: ꝙ mulier aliq̄ eēt paritura masculū nō suscepto semīe. Ex q̄ doctores dicūt: ꝙ moyses fuit ita locut⁹ ad excipiendā matrē dei ab īmūditia. ⁊ Ber. in s̄mone hodierno Timuit moyses in matrem dñi: blasphemiam irrogare. Uñ Jac. in mariali. Mulier in suo mr̄imonio cupit q̄ttuor ex sup̄bia: q̄ virgo respuit ex hūilitate. ¶ Prīo vir iuuenē: maria senē. ¶ Scd̄o virū pulcrū ⁊ diuitē: maria aūt despectū: ⁊ pauperē. ¶ Tertio pulchrā domū: maria tuguriū. ¶ Quarto celū ⁊ q̄etē in ꝑtu ⁊ post: maria aūt hodie non est ociosa ꝓperat ad tēplū cū oblationib⁹: sollicita de legis obs̄uatione o marie hūilitatē. ¶ Scd̄o rōne ⁊c. vt occultaret̄ eē mr̄ dei diabolo hz Augu. sup Gen. ad ir̄am ꝙ post pctm̄ Ade: lucifer sciuit v̄bū dei incarnādū sz ignorabat xp̄s horā. Uidēs nocte natītat̄ sue: āgelos canere Gl̄ia ī altissimis ⁊c. Pastores ipsum adorare. Magos de lōge veniētes cū mūerib⁹. Uocē celit⁹ audiēs. Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹. In deserto ip̄m aggressus est trib⁹ iaculis expiri volēs an eēt messias. Sz tali mō rn̄dit demoni: ꝙ ꝓpt̄ hoc: ignorabat an ille eēt. ⁊ vt dic̄ Tho. iiij. di. xxx. Demon cognitiōe clara nūq̄ sciuit an eēt messias. Quāuis fiat mētio ab euāgelist̄ ꝙ demōes cognouer̄t ip̄z eē xp̄m. vt d̄r Mat. iiij. ⁊ Luc. iiij. Qd̄ ītelligit̄ q̄ ad coniectutas. nūq̄ tn̄ sciuit nisi in cruce Uñ d̄ seip̄o xp̄s. Jo. xiiij. Uēit ei p̄nceps mūdi hui⁹: ⁊ ī me nō hz q̄cq̄. Ad ꝓpositū. Si v̄go hodie ad templū nō iuisset cū filio ⁊ oblatiōib⁹ ī mētē demōis venisset suspitio ꝙ v̄e eēt mr̄ dei: ex quo legi nō subijciebat̄. Et ꝑ ꝯfis īpedissz ei⁹ passionē aliq̄ mō. Uñ Tho. i. iiij. di. xxx. argu. i. Demon ꝓhibebat̄ diuina virtute. ab inuestigatione beate Marie. Ubi et Alber. super Missus

UVA. BHSC. IyR_237

est. Demon nisi agnouit virgine esse matrē dei: ante filij passionem Et dū vixit miracula nō fecit aperte: ne ipe demon agnosceret eas. p ꝓs impediret passionē filij sui. Unde pt scōa rō. ℣ Tertio rōne ꝛc. In exēplū nr̄e purificationis. Scōm Alber. sup Luc. ℍodie in ꝟbo dies purgationis marie: triplex est purgatio. Una vulgaris: q̄ ꝓhibetur a iure canonico. ij. q. iij. p totū. Et extra de purgatione vulgari. Cuj ꝺo est suspectus de aliquo crimine: vt homicidij: furti: ꝛ huiusmodi: ꝛ vult purgare sua innocentiā p aliq̄ō experimētū p modū suspiciosum: vt offerēdo se bibere aquā bullientē. ingredi ignē sine leſione q̄ō est peccatū. Et cōtra illud Matt. iij. Non tērabis dñm deū tuū. Exemplū imperatoris ℍenrici: q̄ vxorē habens suspectā ō adulterio cū quodā militē: voluit hāc purgationē facere: ita vt nudis pedibus sup ignitos carbones ſcederet Uñ in morte anꝛ iar̄ punit̄ est. ℣ Scōo purgatio ōr legalis: vt cū q̄s grauat iniuste de aliquo crimīe pōt purgari p aliq̄ō iuramētū vt se purget: vt ꝑs. ij. q. iij. in glo. Ad hāc tenebāt̄ mulieres p legē: q̄ purgabant̄ i tēplo in capite. xl. diex: offerendo sacrificia alia filij. Et p illa dicebāt̄ purgari. s. ab illa irregularitate cōtracta in partu: qua ꝓhibebant̄ vt immūde ad tēplū accedere. Hāc maria fecit hodie. ℣ Tertia ōr spūalis: q̄ est necessaria. Jacobi. iij. Emundate manus pctōres: ꝛ purificate corda Elama. O Senensis purgate: p oēs sensus in exemplū marie.

℣ Primo visum p̄s. Auerte oculos meos ne videāt vanitatē. Ereñ. iij. Oculus me⁹ depdat⁹ est alam meam. Quintilian⁹ oratoꝛ. Oculi nr̄i sunt tota luxuria nr̄a. ℣ Scōo audit⁹ Ecclis. xxvij. Sepi aures tuas spinis: ꝛ facito feras aurib⁹ tuis. O socie. ℣ Tertio linguā purifica. p̄o uer. xvij. Mors ꝛ vita: in manib⁹ lingue. ℣ Quarto man⁹ ne aliens rapiant Aug. Non dimittit̄ pctm̄ nisi restituat ablatū. Et sic p oēs sensus. ℍāc purificationē ℣go fecit. Pura in oculis. p̄s. Oculi mei semp ad dñm. Pura i auditu. Luc. x. Audiebat verbū illi⁹. Pura i manib⁹. Oꝛ puer. vlti. Panē ociosa nō comedit. Jō spūssanct⁹ Cant. iij. Tota pulchra es amica mea. scz in oīb⁹ mēbris. Et Luc. ij. Dñs tecus. Tecū in oculis. Tecum in manib⁹. Tecū i oꝛe. Dñs tecū. Uñ Apoc. xij. Signū magnū apparuit in celo. Quid o Jobānes. Mulier amicta sole ꝛ luna sub pedib⁹ ei⁹: ꝛ in capite eius corona stellarū duodecim. Unde quidā. O maria diana stella ꝛc. Et perrarcha. O sole pulchior. et luna plena. Dei mater alma. O maris stella. o formosa: licet fusca sis. Unde patet primum.

SEcundus dicitur ꝛc. Maria obtulit par turturum ꝛ quia pauperula. Dives autem agnum offerebat Queritur dubium. Utrum conueniēter ista sacrificia debuerunt offerri domino deo p̄out lex p̄cipiebat. Tbo. i. ij. q. iij. ꝙ sic triplici ratione.

℣ Primo: ratione recognitionis.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Scdo ratione reuocationis.
¶ Tertio rōne prefigurationis.
¶ Prio ꝛc vt hō recognosceret oīa bona se habere a deo.i. para. iij. Tua sunt oīa: ꝛ que de manu tua accepimus dedimus. Ad ꝓpositū. ꝙ homo nō est dñs: sed dispēsator rerū. Oīa em̄ sunt dei. ¶ Scdo ratione ꝛc. vt ꝑ honorē q̄ deo reddebat̄: traheret̄ ppl'us a cultura idolorum. In signū hni⁹: p̄cepta de sacrificijs non fuerunt data populo iudeoꝝ: nisi postq̄ declinauit ad idolatriā adorādo vitulū cōflatilē ¶ Tertio rōne ꝛc. Qr aīalibus illis et singulariter ꝑ agnū: p̄figurabat̄ verus agn⁹ filius dei: qui debebat offerri ꝓ salute mūdi De qua oblatione apostol⁹ ad Ephe. v. Cāta. Tradidit semetip̄m oblationē ꝛ hostiā deo in odorē suauitatis. Et vere hec oblatio fuit necessaria rōne diuine placatiōis: vt hz Alber. sup Lucā. In testamēto veteri: inclinabat̄ deus ad iusticiā ꝛ nō ad mīam Vñ p̄s. Deus vltionum dñs: deus vltionū. Exodi. xxij. Ego sum dñs deus tuus fortis: zelotes vsitans iniquitatē patrū in filios: in tertiā et quartā generationē. Hic est ille de⁹: seq̄re vulgarizationē. Applica ꝑ vindictas quas fecit in testamēto veteri: vt fuit Adam. de Sēnacherib. de Holoferne. de Nabuchodonosor ꝛc. Uidētes sancti p̄res ipsum iratū: decreuerūt ipsum placare muneribus. Quia vt dicit in. iij. eneydos. Uirgilius.

Quid nō mortalia pectora cogis.
Auri sacra fames.

Quidam obtulerūt ei oblationem lachrymaꝝ: vt Adam: q̄ peccatum suuz fleuit. iiij. mille. ccc. anni: sed nō fuit placat⁹. Quidā oblatiōem pecuniaꝝ: vt Dauid: qui obtulit tēplo edificando: centies milia auri et totiens millia argenti pondera. Quidam vitam propriam: qua nihil preciosius. Job. ij. Pellē ꝓ pelle ꝛ cuncta que habet homo dabit ꝓ anima sua: vt Isaias: qui lignea serra secatus est. Quidaz decimas vt Melchisedech. Quidam immolationē animaliñ: vt Noe: qui altare construxit. Quidaz humilitatē: vt Abrahā. Quidam columbas et agnos vt iudei. Sz tñ placari non potuit. Vñ dd̄ dicebat ei. Sacrificiū ꝛ oblationē noluisti. Et Isa. i. Holocausta arietū ꝛ adipē pīguiū et sanguinē vituloꝝ ꝛ agnoꝝ ꝛ hircoꝝ nolui. Unde hoc. Qr v̄ra oblatio non erat ei oblata: sed hodie in templū ingressa cū brachio clauso in quo filius erat dixit illd̄. i. Reg. xxv. c. Suscipe oblationē hāc: quā obtulit ancilla tua. O pater sancte O vere de⁹. Ecce filius tuus. Qui a ꝓphetis: qui a patriarchis: q̄ ab angelis: qui a pastorib⁹: q̄ a magis honorat⁹ est. Ecce tuus fili⁹ qui ꝓ mundo deridebit̄: collaphizabitur occidet̄. O iesu nate: cese: mortue. Parce. O deus homini: ꝑ tuū filiū. Quod videns deus misericordia motus dixit. Non ꝑmanebit spūs meus. i. indignatio mea: in homine in eternum: quia caro est. i. carnalis ꝛ infirmus. Unde bene ecclesia. Suscepim⁹ deus misericordiā tuam. In illa hora: vt hodie quattuor inceperūt esse placabilia que

UVA. BHSC. IyR_237

dura fuerūt. ¶ Prīo deus q̄ dulcis effect⁹ est. ¶ Scd̄o angelus: qui totus iocūdus est fact⁹. ¶ Tertio celū qꝛ ante durū ⁊ clausuꝫ tādiu stetit aptū est. ¶ Quarto mors: q̄ mittebat hoīes ad lymbū: nūc ad celuꝫ. Suscepim⁹ deus mīam tuā. Misericordiā filij tui: atq; mīam tue matris. o iesu. De qua Aug. Reuolue diligētius diuine hystorie seriem: ⁊ si quid increpatoriū: si quid duruꝫ occurrerit in ea de cetero suspectā habeas: ⁊ accedere verearis. Applica figurā Hester. ⁊ Vasti: cōcludēs ꝙ est mater misericordie: ⁊ nō iusticie. Vñ ptꝫ scd̄ꝫ.

Tertiū principale d̄r ⁊c. In p̄senti euāgelio: q̄ttuor difficultates sunt vidēde. Prima q̄re de⁹ p̄cepit in lege. vt in. xl. die puer portaret̄ in tēplū. Et in femīa duplicabant̄ dies. s. lxxx. dies. Rñdeo: qꝛ mulier plus peccauit q̄ hō. Hō em̄ vnum pctm̄ cōmisit: qꝛ pomum comedit cōtra diuinā iusticiā. ideo duplici pena punit̄ masculus. ¶ Prima in vtero: quia. xl. dieb⁹ stat in vtero materno sine aīa. Quāuis phisici dicāt. xl vi. ¶ Scd̄a extra vteruꝫ: qꝛ priuat̄ diebus. xl. ab ingressu templi. Mulier duo peccata cōmisit Primū: quia sup̄biuit. Gen̄. iij. Erimus sicut dij: sciētes bonū ⁊ malū. Secundū: qꝛ hoīeꝫ cōduxit ad peccatuꝫ sua p̄suasione: ideo punitur quadruplici pena. Prima: qꝛ eius corp⁹ stat sine aīa. lxxx. dieb⁹. Secūda qꝛ totidē p̄uabat̄ ab ingressu tēpli. Tertia: qꝛ subiecta viro effecta est: qꝛ sup̄biuit. Vñ ad Colo. iij. Mulieres subdite estote vir. Asculanus. Illa domus mihi displicet cuius gallina cantat gallo tacēte. Quarta pena: vt cū dolore pariat. Gen̄. iij. In dolore paries filios. vñ patet prīa. ¶ Questio scd̄a. Quare maria ⁊ ioseph obtulerūt in tēplo par turturū: ⁊ duos pullos colūbarū ⁊ nō agnū vt erat p̄ceptū. Respōdeo qꝛ illa oblatio agni erat diuitū Maria erat paup̄cula lꝫ nobilis: ⁊ Joseph pauper. Mat. iiij. Nunq̄d est fili⁹ fabri. Sed dicis. Vbi erant thesauri magoꝝ Rñdet ber. ꝙ pauperib⁹ maria erogauit: talit̄ ꝙ hodie oblationē pauperum oportuit offerre. ¶ Questio tertia. quare potius voluit offerri turtures ⁊ pullos colūbi: q̄ alia aīalia Respōdet Tho. iij. p̄te. q. xxxvij. ar. i. rōne sue significatōis ⁊ p̄prietatis. Turtur tres hꝫ p̄prietates q̄ xp̄o cōueniūt Prima: quia est auis casta. Scd̄a aīal solitariuꝫ. Tertia auis loquax Quo ad primam signat puritateꝫ xp̄i. Quoad scd̄am signat eius contemplationem. Christus solitari⁹ aliquādo nauem ortuꝫ: montē elegit ad cōtēplādū. Quoad tertiam signat ei⁹ p̄dicationē. Colūba: vero est aīal māsuetū ⁊ simplex: māsuetudinē ip̄ius xp̄i signat. Quare nō par colūbaꝝ: sicut pulli q̄runt̄. Respōdet Tho. vbi s̄: qꝛ est auis libidinosa: q̄ in sacrificio nō debuit offerri. ¶ Questio q̄rta. Quare cādele portant̄ ī manib⁹ Rñdeo ad ostēdēdā v̄gīs puritatē. Aliq̄ eī audiētes v̄ginē purificatā possēt credere ip̄am indiguisse purificatiōe. Igit̄

UVA. BHSC. IyR_237

vt ostendat̃ ꝙ tota fuit purissima: ordinauit eccl'a vt luminosos cereos ꝑportem⁹: acsi ip̃o facto eccl'a dicat. O maria nõ ĩdiges purificatione: qꝛ tota splendida es: ⁊ tota pulchra: sicut lumẽ hui⁹ cãdele: q̃s in manib⁹ gestam⁹: de q̊ lumie. Dam̃. Aue fulgẽs margarita ꝑ quã venit mundo vita: xp̃s sol iusticie.

¶ De paucitate saluandorum.

Multi sunt vocati: pauci vo electi. Mat. xxij.

¶ Contremiscunt hũ ana viscera lingua palato heret omne humanũ ingeniũ deficit quãdo humana mens venit in ꝯsiderationem horribiliũ verborum xp̃i in euangelio hodierno ꝙ multi sunt vocati ⁊ pauci electi. Scd̃m doctores quadruplex est vocatio. Una ꝑ certum signum. i. ꝑ inspirationem ¶ Scd̃a ꝑ verbũ viuũ. i. p̃dicatores ¶ Tertia ꝑ infirmitates. ¶ Quarta ꝑ scripturas. Quid clamant ꝓphe euangeliste: doctores. Uere illud apostoli. Impleamini agnitiõe voluntatis filij dei. Sed nolunt venire. Unde Greg. papa sup̃ Matheũ Ad fidem xp̃i plures veniunt: sed ad celeste regnum pauci ꝑducunt̃. Ille. Quod ⁊ saluator affirmat in parabola illa. Mat. xxij. Ubi post parabolam intulit in fine euangelij verba assumpta. Multi inq̃t ⁊c. De qua saluandorũ paucitate tria videbimus.

¶ Primum dicit̃ opinionis.

¶ Scd̃m dicit̃ declarationis.

¶ Tertium dicit̃ responsionis.

Primũ dr̃ ⁊c. Querit̃ dubiũ notabile in p̃nti. Qui sunt pl'es numero damnati: an salui. Circa hanc materiã due sunt opiniones. ¶ Prima dicit ꝙ salui ¶ Secunda ꝙ damnati.

¶ Prima opinio ꝓbat intentum suum triplici ratione.

¶ Primo rõne inclinationis

¶ Scd̃o rõne reuelationis.

¶ Tertio rõne electionis.

¶ Primo rõne ⁊c. Una maxima est ph̃i in. ij. Metaphy. In. iij. de anima. Unũquodq̃ agens operatur s̃m ꝓprietatem sue nature. Ignis: qꝛ calidus: ideo calefacit. Sol: qꝛ lucidus illuminat. Lapis deorsum vadit: qꝛ grauis est. In. iiij. Ethic. Unusq̃sq̃ dirigit opa sua s̃m optimum eoꝝ que sunt in ipso. Et Boetius. iiij. de cõso. ꝓsa. iiij. Agit enim cuiusq̃ natura: quod est ꝓprium ei Ad ꝓpositum. Si hoc agit creatura a fortiori deus qui est omnium creator debet operari s̃m proprietatẽ sue nature: qꝛ vt habet ph̃s. ij. Metha. Quod est causa aliorũ: vt sint talia: illud maxime est tale. Exempli gratia. Si calida est aqua a fortiori ignis. Sed q̃ est natura dei ⁊ eius inclinatio. Respondeo ꝙ est mia ⁊ clementia. In p̃s. xix. Apud dñm misericordia ⁊c. de peni. dist. iij. c. Multiplex. Misericordie domini: nec mensuras ponere possumus: nec tempore diffinire. De pe. distin. i. c. quia diuinitatis natura. Diuinitatis natura clemens est et pia. xxij. q. iiij. c. Unusq̃sq̃. ⁊ di. xxxix. c. diaconi. ⁊. xxvi. q. ix. c. si p̃sby-

UVA. BHSC. IyR_237

ter. ꝛ. C. de nuptijs. i. imperialis. Nam ita credim⁹ dei beniuolentiā ꝛ circa gen⁹ humanū nimiā clemē-tiaꝫ q̄tum nr̄e nature possibile est imitari. et Dañ. ij. Purga. c. iij. Peccata mea horribilia fuer̄t: sꝫ diuina bonitas bꝫ, tā lata brachia ꝙ capit quecūq̄ ad illā cōuertunt̄. Si igit̄ misericors: ergo inclinatur ad miserendum ꝑm naturā. Igitur plus debet in plurib⁹ misereri. Et ꝑ ꝯsequens plures saluare q̄ damnare Et si q̄s diceret ꝙ etiā inclinat̄ ad iusticiā. Rñdeo ꝙ magis ad misericordiam q̄ ad iusticiā inclinat̄. Jacobi. ij. Superexaltat aūt misericordia iudicium. Unde Ric. in. iiij. di. xlvi. ar. ij. Misericordia est deo naturalior q̄ iusticia: qꝛ respicit bonitatem sue nature: iusticia ꝟo respicit pctā. Si est magis misericors: ergo plures saluabit q̄ damnabit. Et sic erūt ꝛc. ¶ Scdo rōne ꝛc. Oēs electi qui ad ꝑadisum habent ire: sunt figurati in ꝓmissionib⁹ factis abrae a deo: vt sancta canit eccl'ia. Signifer sanctus michael representet eas in lucē sanctam: quaꝫ olim ab. pro. ꝛ se. eius. Ad ꝓpositū. Semen abrahe fuit amplissimū. Geñ. xij. Egredere de terra tua. Et infra Faciā te crescere in gentē magnam Et. xiij. c. Faciā semē tuū sicut puluerem terre. Si quis pōt hoīm numerare puluerē terre: semē quoq̄ tuū numerare poterit. Et. xv. ante q̄ abraam haberet filiū eduxit euꝫ foras di. Suspice celum ꝛ numera stellas. Incepit numerare. Unum dño ꝛc. O dñe non possum. Cui dominus. Sic erit semen tuū. Preterea Job. xv. Nunquid est numerus militum eius. q. d. nō. Et dauid inducit filium loquētem patri. Dinumerabo eos: ꝛ sup arenam multipli. Preterea Apoca. vij. Uidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat. Et audiui numeruꝫ signatorum. cccc. milia signati ex om̄i tribu filiorū israel. Et tribu iuda. xij. ꝛc. Ex tribu Ruben. xij. ꝛc. Ex tribu Gad ꝛc. Ex tribu asser ꝛc. Ex tribu Neptalim ꝛc. Ex tribu Manasse ꝛc. Ex tribu Symeon ꝛc. Ex tribu Leui ꝛc. Ex tribu Isacar ꝛc. Ex tribu zabulon ꝛc. Ex tribu Beniamin ꝛc. Ecce q̄ta multitudo electorum Et sic numerus electorum erit maior. ¶ Tertio ratione ꝛc. Deus est immutabilis. Mala. iij. Ego deus ꝛ nō mutor. In. x. Metha. Deus est mouens omnia immobilis. Bona. in. i. di. viij. Diuina essentia est immutabilis. Boeti⁹. Stabilisq̄ manens dans cuncta moueri. Ad propositum. Aut deus omnes predestinauit: aut partem. Si omnes: ergo omnes saluabuntur. qꝛ vt dicit magister in. i. c. iiij. Predestinatio est origo ꝛ fundamentum humane salutis. Que sententia affirmatur ꝑ Augu. xxiij. q. iiij. c. Nabuchodonosor. Si vero dicis ꝙ nō omnes p̄destinauit: sed solū partem vnam Uidetur hoc falsum aiunt isti. Et ratio. qꝛ videret̄ ꝙ deus esset ꝑsonarum acceptor: quod est falsum: qꝛ dicitur Actuū. x. In veritate cōperi: qꝛ non est acceptor personarum deus. Sed vt dicitur Sapiē. ij. Equaliter est ei cura de omnib⁹ vt etiam dicit̄. xxij. q. iiij. c. sicut. Et

UVA. BHSC. IyR_237

extra de prebendis ⁊ dignitatibus c. Venerabilis. Et sic plures erant salui q̄ damnati. Patet prima opinio. ¶ Secunda opinio est christi: qui nō potest mentiri. Multi sunt vocati. Ad humilitatem ad bona opera. Sed pauci sunt electi. Et sic patet primum mysterium in p̄senti.

Secundus principale dicitur ⁊c. Pono hanc cōclusionē sm oēs doctores. Oō pauci sunt saluati: respectu dānandoꝝ. Que conclusio ꝓbatur quintupliciter. Primo rōne. Secūdo auctoritate. Tertio exemplo. ¶ Quarto figura. Quinto experientia.

¶ Primo rōne infidelitatis.

¶ Scōo rōne malignitatis.

¶ Tertio rōne deuiabilitatis.

¶ Primo rōne ⁊c. Conclusio matima est oīm theologoꝝ. Oō nullus saluari potest: nisi in fide catholica Necq; verā: immo falsa est illoꝝ opinio qui dicunt vnūquēq; saluari posse in sua secta. Ad hebre. xi. Sine fide ipossibile ē placere deo. Epbe. v. Una fides: vnū baptisma vna ecclesia: vnus deus. Extra de sum. tri. ⁊ fide ca. c. Firmiter. Una est fidelium vniuersalis ecclia. extra quā null' omnino saluat. Et. xxvi. q. v. c. episcopi. Qui rectam fidem nō habet: hic nō est eius sed illius in quez credit. i. dyaboli. Et. xxiij. q. i. c. Quoniam vetus. Supra petram ecclesiam fundatas scio. Qui cunq; extra banc domū agnum comederit ꝓphanus est. Et Mar. vlti. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit ⁊c. Et Athanasi'. Quicunq; vult saluus e: ante omnia opus est vt teneat catholicā fidem. Quam nisi quisq; integram inuiolatāq; seruauerit absq; ⁊c. Et Tbo. xxij. q. iij. ⁊ in. iij. di. xxiij. ⁊ alij doctores idez tenent. Numerem' ḡ in b'lo loco multitudinem fidelium si possibile est a principio mundi vsq; ad xp̄m: ⁊ videbimus q̄ plures sunt immo fuerunt ifideles q̄ fideles. Tpe abrae solus ipse erat cū familia sua q̄ deum colebat: oēs alij quasi infiniti idolatre erāt: ⁊ oēs dānabant. Preterea de centū millibus psonis nullus ingressus est terrā p̄missionis preter Josue ⁊ Kalepb: vbiq; colabatur dyabolus: aut sol: aut luna: excepto in iudea cum difficultate: vbi notus erat iurta illud. Notus in iudea deus. Post xp̄i aduentum q̄uis tot' mūdus audierit de xp̄o ⁊ multi credidissent: tñ parum durauit illa fides: qz venit macbomet' q̄ quasi totū mundum a fide xp̄i deuiauit. Preterea iudei p̄ mundum dispersi damnant': qz nō credunt. O quid dicam de malis xp̄ianis q̄ nō habent veram fidē: peiores paganis ⁊ ifidelibus. Non credūt animē immortalitatem. O pater mortuo corpore deficit anima. O quis reuersus est a partibus illis. Quis vidit deū aut padisum. Negant aliam vitam. Facecia illius ianuēsis noie Ruffus. Hic fecit depingi i targeta sua xp̄i ymagines ab vna parte in derisione fidei. Ab altera parte dyabolum ⁊ se in medio cū breue di. Dñe si me vis: iste me rogitat. Preterea tpe Facini cani. Eus

UVA. BHSC. IyR_237

quidam fratres conuentuales con
querent ꝙ sui milites sibi abstulis
sent tunicellas suas: Respōdit. Nō
sunt ꝺ meis: qꝛ simul ⁊ tunicas ab-
stulissent: quia sic precepi eis. Un-
de ꝙ domini temporales faciunt
tot strages: tot latrocinia paupe-
rum: tot angarias ponunt: qꝛ non
habent veram fidem cum non cre-
dant recipere penaꝫ acerbam pro
suis demeritis. Unde ꝙ cōcubina
rius tenet feminā. Usurarius res
pauperū. Unde ꝙ mercator nō fa-
cit iusticiam. Unde ꝙ homines nō
habēt timorem dei. Uere qꝛ nō ve-
ri catholici: ⁊ fundati in fide. Et ꝑ
ꝯñs in sua infidelitate damnantur
¶ Secundo ratione ⁊c. Tāta est ho
minum malignitas ꝙ non debem⁹
mirari si pauci saluantur. Clamat
Jo. Totus mūdus in maligno posi
tus est: ꝟm Egidium. Mund⁹ diui-
ditur in nouem status qui omnes
corrupti sunt. Et ꝑ cōsequens pau
ci salui. ¶ Primus est status p̄lato
rum ⁊ clericoꝝ qui est plenus ma-
lignitate. Qui stat⁹ adeo perfect⁹
est vt nulli liceat accedere: nisi vo-
catus. Heb. v. Nec quisq̄ sumat si-
bi honorem: sed qui vocatur a deo
tanq̄ Aaron. Antiquitus eligeban
tur prelati ad columbe signum: vt
patet de Ambro. de Augu. ⁊ alijs.
C. de ep̄is ⁊ clericis. l. Si quenquā
Non precio: sꝫ precibus ordinetur
antistes. Uincētius li. iij. Speculi
moralis di. A sancto Petro vsq̄ ad
tēpora Siluestri fuerunt. xxxij. pa-
pe: qui per martyrium fere omnes
transierunt. Unde post Sixtuꝫ diu
vacauit papatus ⁊ nullus volebat
assumere hoc onus: ⁊ propter pau-
pertatem: ⁊ propter mortem. Sed
hodie per munera: per symonias
ingrediuntur ad eum. Unde Dañ.
xix. inferni. Clamat contra hos. O.
symon mage: o eius miseri imita-
tores qui res diuinas: que bonita-
tis debent esse spōse: vos rapaces:
auro ⁊ argēto cōtaminatis. Quid
dicam de p̄sbyteris curatis. Appli
ca ad libitū. Quid de religionibus
Uere deficit calor illorum p̄moruꝫ
patruꝫ circa penitētias circa auste
ritates. Conclude. Multi sunt ⁊c.
¶ Secundus status est dominorū
tēporaliuꝫ qui plenus est maligni-
tate. Quia cum deberent esse p̄res
populi: iusticiam seruātes causas
pauperum defendentes: oppositū
agunt: quia duꝫ interueniunt num
mi ⁊ aurum iusticia non habet lo-
cum. Uirgilius. iij. Eneidos. Qui
non mortalia pectora cogis: auri
sacra fames. Lucanus. iij. Ferrum
mortemq̄ timere auri nescit amor.
Uerificat̄ sentētia. xi. q. iij. c. Pau-
per duꝫ nō habet qꝺ offerat oppri-
mitur. ⁊. xi. q. iij. c. qui recte. Mu-
nera peruertunt hominum iudicia
Uñ cōquerit̄ dñs. Isa. i. Principes
tui infideles: socij furum. Ubi sunt
queso iusticie paganoruꝫ. Justicia
Seleuci. Bruti romani. Constanti
ni. Plures ergo damnātur. Multi
sunt. ¶ Tertius est status nobiliuꝫ
malignitate plenus. Qui debent
esse mites liberales ⁊ modesti que
conditiones faciunt hominem no-
bilem. Hiero. ad Celātiam. Nobili
tas summa est apꝺ deū clarere vir
tutibus. Peto a te o Lugdunensis

UVA. BHSC. IyR_237

Quis dicit nobilis. Qui hz auruz. possessiones: pulchram mulierez. Uere non. sed sola vtus que hoiez honore dignum facit. In. iiij. Eth. Honor est exhibitio reuerẽtie in testimoniuz vtutis. Sed hodie sunt miseri: mẽdaces: vsurarij inhõesti supbi: pomposi. Qd contra Dañ. x. Purgatorij. O elati xpiani infelices ⁊ vani: qui estis mẽte ⁊ intellectu capti: ⁊ cõfiditis in spe lõge vite. Nõne aduertitis: q vermes sumus. Et apostolus. Precipe diuitibus huius seculi nõ supbe agere Et cõtra mulieres pomposas que valde peccant. De istis Multi sũt vocati ⁊c. ¶ Quartus status est cõiugatoꝝ. Qui fidẽ pacẽq; inuicem debent vnare: ⁊ cum omni timore dñi. Exemplũ mulieris: q coeqbat sancto Patricio in gloria propter fidem thori ⁊ pacẽ cum viro. Sed hodie nõ est fides nõ pax: quia sũt mali: ideo ⁊ filij participãt. De his Multi sunt vocati ⁊c. ¶ Quitus ẽ viduarũ: q debẽt eẽ deuote eccl'iaz visitãtes. De qbus. i. Timo. v. Uiduas honora: que vere vidue sunt Sz hodie sunt vagabũde. Multi sunt ⁊c. ¶ Sext' virginũ. Ubi sunt O quot ganiueli. O quot filij in latrinis. O quot ad hospitale in nocte deferunt. ¶ Septimus est mercatorum: qui debent esse veraces: non iurare: vel periurare. Qd xps docet Mat. v. Sit sermo vester: ẽ est: non non. Sed hodie mille piuria: per corpus: per sanguinẽ. Contra xps Mat. vi. Nolite iurare oino: neq; per celum: neq; per terraz neq; per caput. Et vt dicit Tho. in quolibetis. Periuriũ grauis est homicidio. ¶ Octauus est artificum. Qui artes suas corrũpunt. sed puniunt duz fallunt alios: artes eos fallunt. O pater artes nihil valẽt. Scis quare: quia committis in ea mille fraudes. Osee. ix. Area ⁊ torcular nõ pascet eos: vinũ mentiet eis. ¶ Nonus est pauperũ: q eqparari volunt ciuibus. Non agnoscit pl' vxor rustici ⁊ ciuis. Et rusticus vult deferre caputiũ cum veluto. Uade ad custodiẽdũ pecora. Multi sunt g vocati ⁊c. Uñ ptz scda rõ. ¶ Tertio rõne ⁊c. Cõclusio est pbi ij. Ethi. Uirtus in medio cõsistit: ⁊ versat circa difficile. Exempli gra de sagitta ad signũ. Nam ɔtingere punctũ siue centrũ est difficile. Recedere aũt ab hoc medio est facile vt pz in sagittãtib' ad signũ. Ad ppositũ. Uirtuose agere ɔsistit i attigẽdo mediũ: qd est difficile. Recedere autẽ ab hoc medio est facile. In. ij. Ethi. Difficile est esse bonuz In eodẽ. Malũ est facile: bonũ vo difficile. Jõ Hiero. aduersus vigilantiũ. Rara ẽ vtus: nec a plurib' appetit. Ouid. li. ij. de pomo. Nec facile mult inuenies milib' vnum Uirtut ẽ pcij q putet eẽ sui. Cum g sint plures vitiosi q vtuosi. Ideo pl'es erũt dãnati q salui. Uerte te ad crucifixũ. O dñe de' quo vadũt luxuriosi: auari: supbi: blasphematores: periuri. Clama ad infernuz quo vadũt plati mali: epi: cardinales: de grege nõ curãtes: sed de canibus: ad infernum. Quo vadunt monachi mali male viuentes. Ad infernũ: q incantatores quo nigro

UVA. BHSC. IyR_237

mantes. Ad infernū. Quo vadunt tot aduocati: pcuratores: notarij. Ad infernū. Quo tot mercatores: artifices: laboratores Quo tot mulieres vane: luxuriose: carnales. Quo vadūt tot ignorātes: quorū plen' est mūdus. Que ignorantia: nō excusat. ſm Tho. i. ij. q. lxxvi. et Alex. in. iij. pte sum. Et di. xx. c. Si decreta. Ignorātia crassa: supina neminē excusat. Nōne ē maior numer' ignorantiū q̄ scientiū. O pauſic. Ergo mlti sunt vocati: pauci. tc. ℣ Preterea ciues meiſcte eccl'ia tenent: q̄ null' in mortali decedēs intrabit eternā vitā: etiā si xp̄ian' sit Sed q̄s est hic: laudabim' eum. Quis hodie est alienus a xp̄o dño Vere est xp̄ian' qui nō facit opa: et nomē xp̄ianitat' falso sibi vsurpat. Oō ptra Amb. xxij. q. v. c. Cauete. Mendaciū nāq; est xp̄ianū se dicere: et opa xp̄i nō facere. Ille. Et per charitatē dicite mihi. Quid sonat hoc nomen dignū. Quid significat Audite queso cap'm illud. Cū venisset. ex de sacra vnctione. A xp̄o xp̄iani dicunt. Et Augu. lib. iiij. de doctrina xp̄iana. Ex sacramēto vnctionis vocabulū oīm xp̄ianor' descendit: et nomē. Oō nomē ille frustra sortit: q̄ xp̄m mīme imitatur. Ille. Turba te ipm. Si xp̄iani nuncupamur: cur nō erubescim': ? omni timore dei posposito i tot facinora viuere. Nō est ampli' verecūdia tenere feminas: vsuras dare: odia tenere. Cur nō ꝓcordāt facta cum noſe. Quia vt 8. xij. q. i. Clericus. et ex de ꝓbēdis: et dig. c. Cū ſm apostolū: et Inſti. de donationibus. §. Est et aliud. In auc. de defensoribꝰ ciuitatū. in prin. Noia debent esse cōsona rebus: quibꝰ imponuntur. Sed impletū est apli verbum. ad Titū. ij. Cōfitent se nosce deum: factis aūt negant. Sed audite auribus cordis xp̄i. Mat. vij. Non oīs qui dicit mihi dñe dñe: intrabit in regnū celor: sed qui facit volūtatē pris mei. Sed q̄s est qui faciat eiꝰ voluntatē: pauci sunt in quolibet statu: et gradu: immo male viuunt Virtutes fugiūt: et vitia ap̄lectunt. Et sic multi sunt vocati: pauci vo electi: vnde p̄z rō. ℣ Scdo auctoritate. Aug. li. ij. de ciuitate dei. Plures homines currūt in penas q̄ in gl'iam. Et in. xxi. idem affirmat. Et in li. de vero cultu. Arbitror enim tres mūdi ptes esse dānandas: eo q̄ in ipsis regnāt ifideles. De ſrta aūt: quid dicā. nescio: nisi q̄ iobes dicit. Totꝰ mūdus in maligno positus ē. Ille. Practica in verbo i maligno positus est. Quis sine horore cogitare queat. quantū hodie abūdauit iniq̄tas in fide. Illam persequunt fideles. nō erubescūt publice fornicari adulterari. O q̄t mala fiūt. Et Greg. sup. Mat. Ad fidem plures veniūt: sed ad celeste regnū pauci pducunt: Aſculan' lib. iij. c. iij. O elati xp̄iani infelices et vani: q̄ estis mēte et intellectu capti et cōfiditis in spe lōgevite: nōne aduertit q̄ omes sum'. Idē affirmat Iohannes de lignago. Et zabarella i cle. de sum. tri. et fide. ca ℣ Tertio p hāc figura Judicū. vij. de gedeone Cum pugnaret cōtra madianitas et secum haberet. xxxij. mille viros

UVA. BHSC. IyR_237

Dixit illi dñs. Multus ppl's tecuz est. Unde licētiauit ex eis.xxij.milia: ⁊ remāserūt.x.milia. Cui dñs. Adhuc popul' est multus: duc eos ad flumen: et ibi probabis viros aptos ad pugnaz. Qui aquā biberint in flumine: vt canes eos separabis ab alia parte vt aptos. Qui autem curuatis genibus biberint separabis eos ab alia pte vt ieptos. Fuit aūt numerus eoꝝ qui aquaz biberunt manus ꝓijciētes ad eos ccc.m.viri. reliqua multitudo remissa ē: ⁊ sic pauciores fuerūt electi. Moralr. Pauci sunt qui sunt apti ad bellum spūale cōtra vitia. qꝛ plus se curuāt ī peccatꝭ. Quidā vincunt vitio gule. Quidam vitio supbie. Et ita pauciores erūt salui ꝙ damnati. ¶ Quarto ꝓbat exemplis. Primo sacre scripture. In veteri testamēto Gen.vij. Tempe diluuij octo anime vtriusqꝫ sex' sunt saluate in archa: ex tot milib' ꝑsonarum. ¶ Pretea Gen.xix. Ex Gomorra ⁊ Sodoma: solus Loth cuz vxore sua saluati sunt. omnes alij sunt igne cōsumpti per peccatum sodomie. ¶ Preterea Num.li.inuenies ꝙ ex centum millib' exceptis paruulis ⁊ mulierib': nemo illorū a.xx.annis ⁊ supra excepto Josue ⁊ Caleph intrauerūt terrā ꝓmissionis. Que terra signat vitā beataz. de qua ps. Portio mea domine sit in terra viuentiū. ¶ Scdo exemplo sanctoꝝ. Ber. post dies.xv. sui obitus apparuit cuidā monacho: cui inter alia inꝛrogāti: si difficile esset saluari vt scriptura testat. Rñdit ꝙ verum erat. Et intulit. Eadē die qua ex hac vita migrui.iiij.M.ccc. boīm recesserūt. Et ego solus cum quodam heremita vitam celestez intrauimus. Et quidā bonus secularis penas purgatorias saluād' intrauit. Alij autem in infernum. ¶ Preterea quidā monach' lugdunensis: qui fuerat in heremo: ꝑ annos tres ī maxima penitētia: post mortem apparuit episcopo ciuitatis lugduni d. Ab ab iusticia dei: ꝙ terribilis es. Et mirās eps adiurarauit istum di. Quis es. Qui rñdit O Johānes age pniam. grandis tibi restat via. Eodem die quo ego decessi ex hac vita recesserunt octo milia anime que oēs sunt dānate: exceptis q̄nqꝫ. Duo eternā gl'iam: ⁊ tres purgatoriuz intrauerūt. Et quid mirum si tot damnantur cuz totus mūdus sit plenus laqueis. Unde sanctus Anthoni' raptus in spū: vidit totum mūdum plenum laqueis. Et flens clamauit. O dñe quis euadet tot laqueos. Rñdit ei dñs. Sola humilitas antoni. Sed pauci illam sequūtur. Unde patet quomodo ⁊c. Unde Bern. Recessit custodia a p̄latꝭ: deuotio a religiosis: reuerētia a subditis: consilium a senib': lex a sacerdotib': iusticia a rectoribus: equitas a iudicibus: charitas a ciuibus: veritas a mercatoribus: chariras a mūdo. Ille. Unde patet ⁊c.

Tertiū dr ⁊c. Ubi rñdendū est argumētis factꝭ. ¶ Ad ꝑmū rñdeo ꝙ verū est de diuīa mīa: sed pctōr indignum se facit. Exemplū de sole: de igne: de pane. Que etsi agāt suos

UVA. BHSC. IyR_237

effectus: nō tñ in oēs nisi indispositos: ⁊ ad recipiendū aptos. Peccatores vero reddūt se ineptos: cū ope ei resistāt. ¶ Ad scdm: ꝙ de electis ⁊ damnatis est loqui dupl'r. Aut absolute ⁊ simpl'r: aut comparatiue. Si pmo mō: sic electoꝝ numerus est magnus: immo quasi infinitus O quot patriarche: quot ꝓphete: quot martyres. vbi dicit Hiero. ꝙ posset fieri quotidie festum quinq; milia martyrū. Et sic auctoritates ⁊ rōes supra adducte hñt intelligi Que dicūt numerū electoꝝ eē magnuz: est verū simpl'r. Aut loq̄mur scdo modo comparatiue. Sic dico ꝙ electi sunt pauci: si bonis malis comparent. Qd ꝓbo exemplis. Accipe pugillū arene in manib' a littore maris: absolute grana arene sunt magna ⁊ innumerabilia. Sed cōparādo illis q̄ sunt in littore maris dicunt pauca: sic est de electis. Multi sunt electi absolute: sed in cōparatione damnatoꝝ sunt pauci. Ideo deus absolute loquendo dixit ad abraā: ꝙ semē suū mltiplicaret sicut puluerem ⁊ stellas celi: simpl'r loquēdo nō comparatiue. Ita pauci sunt boni: vt possint stare in pugillo dei. Sap. iij. Iustorū aīe in manu dei sunt. ¶ Ad tertium ꝙ vult oēs ⁊c. Boñ. in. i. di. xlvi. ar. i. ⁊ Tho. in. i. dis. pe. Qd duplex est volūtas. Añcedens ⁊ ꝯsequēs. De pma vult oēs saluos fieri: quia ad hūc finē boīem creat: ⁊ dat ei naturā capacē: liberū arbitrium: documenta salutis: vt posset ꝓcurare suā salutē. Scda ꝯñs quoad hanc nō vult. Exemplū de mercatore q̄ filium adoptat in suū ⁊ ei cōicat oīns libros apothece: ⁊ omnia bona in manibus: quibus possit mercantiam ꝑficere. Vult hic mercator ꝙ filius sit bonus: sed post mltos annos iste dissipat omnia sua bona. Quid facit mercator: super furcaz suspendit: ⁊ ei ꝑdit omnē amorem Ad ꝓpositum. Ita deus de prima voluntate vult omnes saluos fieri. Sed non saluant: quia faciunt omnia mala. Quo ad hanc voluntatem eos damnat. Unde patz: ꝙ multi sunt vocati: pauci vero electi In fine exemplum pris Dominici: qui a pluribus visitat'. Dic nobis inquiūt verbum salutis pater. Cū lachrymis respōdit. Homo semꝑ stet in timore dñi: quia vane esset creatus: si postea damnaret. Igit multi sunt ⁊c.

¶ In sermone flagellis dei ⁊c.

Venit ira dei in filios diffidentie. Ephes. v. ¶ Tāta ē dignitas ⁊ excellentia veritatis ꝙ sm omniuz theologorum sniam ꝑcipue Tho. in. iiij. di. iij. Nunq̄ debet ꝑtermitti: etiam si forte aliqui egre ferant Unde Aug. lib. de libero arbitrio: ⁊ ponitur extra de re iud. in. vi. Si de veritate scandalum nascit: tutius scandalum nasci permittitur q̄ veritas reliquat. Et philosoph' i. Ethi. Sanctum est prehonorare veritatem. i. sup omnia veritatez. Non immerito: quia non est aliq̄d ita dignum: sicut veritas. Unde

UVA. BHSC. IyR_237

ij. Esdre.iiij. Forte vinuz: fortis rex fortis mulier: sz sup oīa ṽitas vincit. Ideo Augu. ad Hiero. Incōparabiliter pulchrior est veritas christianorum ꝙ Helena Grecorum. Ideo pb̄s.i. Ethi. Duobus existētitibus amicis sanctum est honorare veritatem. De qua nuncianda. Isa.lx. Super montem excelsum. Ascende tu qui euangelizas syon. Exalta in fortitudine vocem tuam qui euangelizas hierl'm: exalta noli timere. Et.i. Thimo.iiij. Argue īcrepa obsecra ꝛc. Cum igitur in p̄sentiarum mihi p̄dicādi sit officiuz concessum: opus est obedire voci diuine ac apire scelera populi huius vrbis. N. Et mala que ꝓ ipsis sceleribus a iusto iudice ꝓueniēt cito: nisi ꝯuertāt̄. Iam pluribus diebus laboraui: clamaui: minas ex p̄te dei predixi: ac ventura flagella: tamen modicam video emendationem. Nunc aūt magis clare ꝛ aperte de flagellis in commui sermonez habere instituit: d̄ quibus tria videbimus mysteria.

¶ Primum dicit̄ opinionis.

¶ Scd̄m dicit̄ inductionis.

¶ Tertium dicit̄ remediationis.

Primum dicit̄ ꝛc. Utrū mala que veniunt in p̄senti vita fama: pestis: caristia: infirmitates: et hmōi sint a deo. Circa hoc triplex est opinio. Una dicit ꝙ demon est horum maloꝝ causa. Hec opinio fuit Manicheoruz. De q̄bus.xxiiij.q.iij.c. Quidam autez heretici. Ratio illorum est: qꝛ ponebant duo principia: vt etiaz posuit Parmenides et Symonides. Bonum ꝛ malum. Malum principiū dicebāt esse dyabolum. De quo Johan.xiiij. Uenit enim p̄nceps mundi huius ꝛc. a quo dicebant omnia esse mala: scilicet pestes penurias ꝛc. De bono principio deo dicebāt se nō intromittere. ¶ Secunda opinio quorūdam pb̄orum qui credebant omnia ista venire ab influentia corporum celestium: qꝛ vt dicit pb̄s.i. Metheororuz. A virtute superiori reguntur ista inferiora. Et in lib. de regimine principum. Inferiora a superioribus regunt̄. Corruptio aeris dicebāt hi: inducit pestem ꝛ alia mala in p̄senti. ¶ Tertia opinio ꝙ erat deus: quia vt dicitur Eccl'.xi. Bona ꝛ mala vita ꝛ mors paupertas ꝛ honestas a deo sunt. Igitur dicebant omnia mala esse a deo altissimo. Respondet Tho.i.p̄te.q.xix.ar.ij. In.xij.q.lxxix. Et Bona.in.ij.di.xxxiij. Quod triplex est malum.

¶ Primum est culpe.

¶ Secundum est pene.

¶ Tertium est damni.

¶ De malo culpe: deus non est causa mali: qꝛ non est causa peccati: sz nostra voluntas: immo clamat homini. Ecclesiastici.xxi. Quasi a facie colubri fuge peccatum. Ex hoc dedit liberum arbitrium homini. Ecclesiastici.xv. Deus ab initio cōstituit hominem: ꝛ constituit eum in manu consilij sui. Unde non est causa pcti: ꝛ mali culpe. ¶ Scd̄m malū est dāni: vt Job cui deꝰ abstulit oīa bona. ¶ Tertium est malū pene. Et sic deꝰ est causa oīm malorū que fiūt in p̄nti vita. Infirmitates

UVA. BHSC. IyR_237

caristie: pestilētie ꝛc. Amos. iij. Si est malū in ciuitate qđ dñs nō fecerit. ꝛ Isa. xlv. Ego dñs ꝛ nō est alt: formās lucē ꝛ creās tenebras faciens pacē ꝛ creans malū. Et hoc de malo pene. Quis ꝯducit infirmitates? Quis pestes? Quis caristias? Quis bella? Uere deus. Quod quidem facit duplici ratione.

¶ Primo rōne punitionis.

¶ Scđo rōne transgressionis.

¶ Prīo punitiōis. vt mala q̄ fiunt puniat: qꝛ vt dr̄ in. l. vulneratꝰ. ff. ad. l. aq̄l. Delicta nō debēt remanere īpunita. Et rō est: qꝛ vt dr̄. C. de furtis. l. si q̄s. Impunitas delicti īuitat hoīes ad malignādū. Uñ tot mala: tot latrocinia: tot homicidia Occiditur hō: ꝛ adhuc maiefactor stat in terminis pr̄ie siue pauore: qꝛ nō est iusticia: ꝛ vt dicit Aug. lib. iiij. de Ci. c. iiij. Remota deniq̄ iusticia: q̄d aliđ sunt regna: nisi apta latrocinia. Uñ qñ vides aliquē suspēdi aut decapitari: nō doleas sꝫ potius gaudeas: qꝛ iusticia hꝫ locū. Hiero. Nō est crudelitas ꝑ deo pietas s. malos punire. Et Boe. lib. iiij. de cōso. Punire malos iustum est: sed ipsos euadere īpunitos iniustum. Uñ Alexā. mag. faciebat honorem furce dicēs eē mr̄em iusticie ex hoc dicit Aug. li. de Ci. dei ꝙ īperiū romanoꝝ fuit dilatatū sup oēs mūdi monarchias ꝓpt̄ iusticiā q̄ in romanis regnabat: ꝛ q̄re tādē ad nihiluꝫ deuenit: qꝛ defecit in eis iusticia: sꝫ hodie nō inuenit̄ in terra. Uñ bene clamat Jo. i. J. iij. Totꝰ mundus in maligno positꝰ est. nūq̄ fuit tā malus vt nūc nec separatus a dei amore ꝛ ꝓximi: vt nunc est. Primo dei. Antiquitꝰ hoīes erāt calidi de amore dei: qñ ibant dormitū orabāt genibus flexis ꝓpter ꝑicula īminētia ī morte: vꝫ pr̄ nr̄. De q̄ Matb. vi. Cū oratis dicite pr̄ nr̄ ꝛc. ꝛ credo. De q̄ de conse. di. iiij. c. Uos añ oīa symbolum dicatis: ꝛ Aue maria: cum signo crucis in frōte cū filijs suis. de qua Chri. Crux est aduersus demones victoria. De mane ibant ꝑmo ad missam: qꝛ Mat. vij. Primū q̄rite regnū dei. Et sicut vis corpꝰ reficiare quotidie: ita aīam cibo spūali misse: qꝛ illa die nō potes male capitare. modo aūt nō fit: īmo vt bestie dormitū eūt absq̄ orōne ꝛ cruce. Ad missas nō vadūt: tm̄ in festis Et adhuc hñt cor ad mūdi negocia Qđ ꝯtra dicit̄ di. i. c. Quādo stamꝰ ad orōnem frēs carissimi insistere: ꝛ inuigilare ad p̄ces toto corde debemus. Cogitatio tūc carnalis hominis ꝛ secularis abscedat. Murmurant ꝯ sacerdotē esse ꝓlixum in missa. Nō sic fuit mediolani tpe. s. Amb. Qui ad altare in missa ꝑ tres horas raptus fuit: ꝛ interfuit exequijs sancti Martini: ppl'us stetit deuote. Preterea diebus festiuis stabant ad vesperas ad cōpletoriū ad diuina officia. Modo aūt super apothecas: ꝑ plateas sb̄ vlmo vbi aliq̄ ludūt tesseri. aliqui ad triumphos: in verbis inutilibꝰ ꝛ inhonestis. Cōtra xp̄s Mat. xij. De oī verbo ocioso qđ locuti fuerint hoīes: reddent ꝛc. Audiunt mala de ꝓximo. In. ij. Metha. Cōmē. di. Consuetudo audiēdi fabulas magnuꝫ impedimentū est in cognitiōe veri

UVA. BHSC. IyR_237

tatis. Preterea antiq̃t⁹ ieiunabāt. cū familia: apostolorū vigilias: et aliorū sanctorū de p̄cepto. Modo nō irridēt. O pr̄ nō possum dormire. incumbit fratrib⁹ ⁊ p̄s byter. Et iō si ieiunāt: in sero collatio cardinalis. Ex hoc veniūt libidīes. Prouer. xxix. Qui delicate nutrit ſuuz suū: postea sentiet eū cōtumacem. Preterea ſuabant festa: prout d̄r Exo. xx. Opus ſuile nō facietis in eo. ⁊. C. de ferijs. l. Dies festos. Dies festos: dies maiestati altissime dedicatos: nullis volum⁹ voluptatibus occupari: nec vllis exactōnū vexationib⁹ ꝓphanari. Dñicū diez semp̄ honorabilē decernim⁹ venerandū vt a cūctis executionib⁹ excuset̄. Modo aūt nihil. Mulieres laborāt vsq̄ ad tertiā ⁊ q̄rtā horaz noctis: ⁊ artifices sil'r. Preterea confitebant̄ oī pascate: vt xp̄ian⁹ debz facere. De conse. di. ij. c. Secl'ares qui in pasca nō cōicauerint: catholici non credantur: nec inter catholicos habeant̄. Ille. Modo autez o quot sunt qui iam p̄. x. ānos stāt sine cōione: vñ in amore dei total'r defecerūt. ¶ Scd̄o in amore ꝓximi Antiq̃tus si mercator vel alius venisset ad pauptatē: alij euz adiuuabant. Qr vt dicit pb̄s. ij. Pol. Amicis auxiliari: delectabilissimū ē: et ei condolebāt. In. ij. Rhe. Amicus gaudet bonis amici ⁊ condolet tristibus amici sui. Juxta illd̄. Flere cū flentibus. Mō nō sic: īmo gaudēt. O sine nūc: qr nūc de⁹ euz castigat. Preterea antiq̃t⁹ si hō vēdebat domū: res: vineā: amici ipsi pecunias mutuabāt. Modo aūt si pauper venit ad diuitē: mutuat pecunias cū vsuris. O lupone: video te Preterea ātiq̃tus qñ diues videbat viduā puellā: petebat a patre q̄re nō maritabat eā. Rñdentes ꝓpter inopiā: dabāt eis pecunias et modū. Modo aūt querūt eas ꝓ vitio carnis. Mittūt ambassiatores ⁊ lenones. Preterea antiq̃t⁹ erant hoīes benigni: charitatiui: largi: liberales nō tenaces. Quia vt dicit pb̄s iij. Ethi. Amicitia est melior diuitijs: nūc nō curāt de amicis: sz solū vt ꝯgregēt diuitias. Preterea mercatores olim vēdebāt sine fraude ⁊ sine vsura ad tp̄s. modo aūt cuz mille rapinis. Ex hoc mittit deus flagella. Unde. xvi. q. i. c. Reuertimini. Si qñ fames ⁊ penuria: ⁊ rerum oīm egestas opp̄mit mundū: sciamus hoc ex ira dei descendere. Preterea Auēzoar medic⁹. Pestis inquit ꝯtingit: qr dñs mādat eaz ad hoīz punitionē. Auicēna. x. meta. Intēdas dispositionē oīm reruz q̄ ꝓueniūt. Et credo ꝙ deus dederit pestē de flagellis dīnis q̄ descēdūt sup̄ ciuitates flagitiorū. ¶ Scd̄o rōne ⁊c. In p̄s. Propter irā īimicorū distuli. Cur luciferuz de empyreo. Cur adā de terrestri p̄adiso. cur diluuiū in terra. cur sulphur sup̄ Sodomaz. Cur. lxx. peste de pp̄l'o dd̄ mortui sunt. Cur de Sennacherib clxxxix. milia. ⁊c. vere ꝓpt̄ pctā. vñ est ꝙ dñs punit Italiā. Ciuitatem vnā ⁊c. Propter pctā q̄ ibi regnāt Unde patet primū.

Secundū d̄r ⁊c. Que sunt ista peccata: que deum inducūt ad flagella. Sex.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primum est mandatorum diuinorum transgressio.
¶ Scdm est diuini vbi despectio.
¶ Tertium est vitij carnalis abbominatio.
¶ Quartū est pauperum ⁊ orphanorum oppressio.
¶ Quintū est ꝓximi nr̄i odiatio:
¶ Sextū est malorꝫ imp̄catio.
¶ Primū est ⁊c. Qñ non seruantur diuina p̄cepta. Deut. xxviij. Si nolueris audire vocem dñi dei tui vt custodias ⁊ facias oīa mādata eiꝰ ⁊ cerimonias quas ego p̄cipio tibi hodie. Ueniēt sup te oēs maledictiones iste ⁊ app̄hendēt te. Maledictus eris ī ciuitate. maledictꝰ in agro. maledictū horreum tuum ⁊ maledicte reliquie tue. Maledictus fructus vētris tui: et fructus terre tue. armenta boum tuorum: ⁊ greges ouiū tuarū. Maledictus eris ingrediēs. ⁊ maledictus egrediens: qđ ita factū est. Factus fuit suus in egypto: q̄dringentꝫ annis sub pharaone: postea suus eglon sub rege Moab. xviij. ānis. postea suus in Babylonia. lxxvij. an. sub Nabuchodonosor: sed ex pietate liberati fuere p Hesdram ⁊ zorobabel. Uideamꝰ nūc si diuina p̄cepta suant̄ in hac vestra terra. Uere nō sed plus obeditur demoni q̄ deo. Clamat deus hoī. Nō hēbis deos alienos. Et demon dicit. Sint tibi dij tui bona tēpalia que magis ea q̄ deū diligas. Uñ facit ea suū paradisuꝫ. Clamat deꝰ. Nō assumes nomē dei tui in vanū. Et demon dicit. Sis piurus: blasphema sepiꝰ. Maledic nomē dei: ⁊ sanctorū. In cantilenis inuolue nomen dei ⁊c. Clamat deꝰ. Sabbata sctīfices. et demō. In diebus festiuis nulla sit ī te memoria dei: nulla recordatio salutis tue: fuge ecclesias: officia. Clamat deus. Honora pr̄em tuuꝫ ⁊ mr̄em tuā. ⁊ demō: sis eis infestꝰ verbera vitupa. Clamat deꝰ. Non occides. ⁊ demon: iniuriā noli sufferre. Clamat deus. Non mechaberis. ⁊ demō. nō erubescas adulterari. Clamat deus. Non furtum facies. ⁊ demon: rape: depredare. sgrafigna. Clamat deꝰ. Nō falsum testimoniū dices. nō ꝯcupisces reꝫ ꝓximi tui ⁊ vxorē ⁊c. ¶ Scdm pctm̄ ⁊c. Hiere. xxix. Hec dicit dñs deus exercituū. Ecce ego mittam in eis gladiū ⁊ famē ⁊ pestē: ⁊ persequar eos in gladio ⁊ fame ⁊ peste. ⁊ per hoc dico. Quia non audierūt vba mea q̄ misi ad eos p seruos meos Ille. Ubi sunt q̄ audiūt diuīa. pauci quidē. O quot plures remanēt a missa. O quot plures vadunt ad solaciū: nec vacant diuinis: alij ad tabernas: alij ad chorizandum. O pater scriptū est. Int̄pone tuis ⁊c. Utiq; socie. Sed tñ nō dimissis diuinis. Ideo ꝓpt̄ h̄ veniūt flagella diuina. Aug. Om̄e genꝰ xp̄ianoruꝫ p̄cepta vite accepit: q̄ si ab oīb seruarent̄: nulla in terris eēnt mala. ¶ Tertiū est ⁊c. In autētico. Ut nō luxurient̄ ꝯtra naturā. col. vi. Propter talia em̄ delicta. s. luxurie sodomie ⁊c. fames ⁊ pestilētie ⁊ terremotꝰ fiūt. Ex hoc misit diluuium in terra. Gen. viij. Ex hoc sup sodomam ⁊ gomorram: ignē: ⁊ sulphur pluit Gen. xviij. ⁊ Ge. xiij. dr q̄ dñs

UVA. BHSC. IyR_237

abrahe apparuit. t indicauit interitū ciuitatū sodome t gomorre ꝓpter luxuriā illoꝝ. Abrahā nolēs videre tantū exterminiū dixit ad dñm. Nunq̄d perdes iustū cū impijs Si fuerint iusti in ciuitate peribūt sil' t nō ꝑces illis. Cui dñs. Si fuenero in sodomis q̄nquagīta viros bonos: ꝑcam eis. Iterꝝ oranit ꝓ quadraginta. Iterū ꝓ triginta. Iterū ꝓ decē. Uñ ciuitas euersa est: ꝓpter vlem cōtinuationes. Et lotb solus cū vxore: sunt boni inuēti. Que vxor retrospiciēs: cōuersa est in salis statuā. O quot luxurie. O quot sodomie. O quot fornicationes. Clamant latrine latibula vbi fuit pueri suffocati. Uñ Ezech. xxiij. Hec dicit dñs exercituū Oculos vestros leuatis ad immunditias vestras. Et fecistis offes abhominationes vestras. Et vnusquisq̄ vxorem ꝓximi sui polluit. Sed viuo ego: dicit dñs. Quia dabo terram banc: in solitudinem t in desertum. Ille. Fugies in siluas cum filijs ꝓpter pestē. ¶ Quartum dicitur tc. Oñ pauperes oppꝛimunt orꝑbani: pupilli. Ex boc ira dei ꝓpe. Exo. xxij. Uidue t pupillo nō nocebitis. Si leseritis eos: clamabūt ad me: t ego exaudiaz clamorē illoꝝ: t ꝑcutiā vos gladio. Ille. Oppꝛimūtur bodie: quia pauperc̄ule sunt: vt dicitur. xi. q. iij. c. Pauperum non habet quod offerat: nō solū audiri cōtemnitur: sed etiā contra veritatem oppꝛimit. Exto violatur auro iusticia. Ille. Uis o socie vincere lites. Unge manꝰ iudicis ex q̄ vnctione veritas oppꝛimitur. xi. q. iij. ca. Oni recte. Acceptatio muneꝝ: ꝓuaricatio est veritatis. t Deu. xvi. Munera ꝑuertūt verba iustoꝝ. Oui. de arte. Munera crede mihi: capiunt homines q̄ deosq̄ Gene. xxxij. Placabo eū muneribus: t ꝓpitiabitur mihi. Ad vos clamo o iudices: o ꝓtores: audite q̄d per Isaiam dicitur Isaie primo. Principes tui infideles socij furum. Diligunt munera: sequūtur retributiones. Pupillo nō iudicant: t causa vidue non ingredit ad eos. Ille. De rege Cambise qui fuit filius Cyri regis Persaꝝ. Cuꝝ regnum patris obtinuisset: et deprebendisset quendam suum iudicem iniuste iudicasse ꝓpter munus patris cōtrarie: iussit eū viuū excoriari et filium eius loco substituit: vt filiꝰ memoꝝ supplicij: timeret iniuste iudicare. t Vale. lib. v. capitulo octauo. de Manlio Torquato qui filium suum decimum Syllanum nomine indignuꝝ a domo sua abdicauit. eo quia quēdaꝝ iniuste sententiauit: ꝓpter mūnera. Unde filius ex tristitia priuationis se suspendit: cuius exequijs nec pater interesse voluit. O iudices notate bene. Unde secundum sententiam Silber. quinq̄ sunt necessaria in omni bona ciuitate: aliter oportz vt corruat. ¶ Primo bonus pater spiritualis scilicz episcopus. ¶ Secundo bonus magister scolarium: qui paruulos instruat. ¶ Tertio medicꝰ materialꝰ. ¶ Quarto aporbecariꝰ. ¶ Quito bonꝰ ꝓtor Quia vt dicit pbūs libro de regimine ꝓncipuꝝ. Tunc solent boies ti-

UVA. BHSC. IyR_237

mere regē: quādo vidēt ip̄m time-
re deū. Uñ ptz quartū. ¶ Quintum
pctm̄ ꝛc. Qñ ciues odiūt se inuicē:
ꝓpe est flagellū dei. Uñ dominus
Leui. xix. Nō stabis cōtra sanguinē
ꝓximi tui. Exo. xxiij. Si videris asi
nū odiētis te iacere sub onere: nō
ꝑtrāsibis: sz subleuabis cū eo. Qñ
ciuitates sūt diuise: a deo flagellā-
tur. Deut. xxviij. Adiūget tibi dñs
pestilētiā donec cōsumat te de ter-
ra: percutiet te egestate: frigore: ar
dore: estu: ꝛ aere corrupto: ꝛ perse-
quet̄ donec ꝑeas. Ille. Turcus scri
psit pio: ꝙ nō timebat quēq̄: vsq̄
quo regnabat guelfus ꝛ gibellin⁹.
Qr. s. eēnt occupati īter se ad se de-
struēdū. ¶ Sextū pctm̄ ꝛc. Uideli-
cet blasphemia dei ꝛ sctōꝝ Sed dr̄
Isa. i. Dereliquerūt deū. blasphe-
mauerūt sctm̄ israel abalienati sūt
retrorsum. Sequit̄ punitio. Terra
nr̄a deserta: ciuitates nr̄e succense
sunt igni. Uñ tot flagella. Certe a
blasphemijs. Pius papa. Cōfusa
sunt oīa: ꝛ turbata: blasphematur
passim pietas: ꝛ in mandatis suis
cōtēnit̄ deus: null⁹ dei timor: nul-
la legū reuerentia.

Tertiuz dr̄ ꝛc. Sūt tria
remedia. ¶ Primū est
vite īmutatio. Ephe.
iiij. Renouami spū mē
tis vr̄e. Et. i. Regū. ij. Recedāt ve-
tera de ore vr̄o. ¶ Scdz orōnū pro
clamatio. Ouidi⁹ de arte. Flectit̄
irat⁹ p̄ce rogāte de⁹. Exēplū Dñici
de trib⁹ lāceis ꝛc. ¶ Tertiū dr̄ sctōꝝ
inuocatio. Jo. v. Uoca si est q̄ tibi
rñdeat: ꝛ ad aliquē sctōꝝ ꝯuertere.
Applica hystoriā scti cuiuscūq̄ cuz
isto notādo Petri d̄ pal. iiij. di. xlv.
ar. ij. duplici rōne. Primo rōne de-
uotionis. Scdo patrocinationis:
quia gratiam habent sup̄ mala: vt
Anthonius super ignem. Rochus
super pestem. N. super ꝛc.

¶ De choreis.

Duxerūt in
bonis dies suos:
in pñcto aūt ad in
ferna descēdunt.
Job. xxi. Postq̄
natura bñana de-
cidit in miserādam pctī seruitutez
et ꝙ sensualitas est facta rebellās
rationi: ꝓpter infectaz ꝛ corruptā
culpam ꝛ radicem primoꝝ nostro-
rum parentū: est necessarium hoī
cōstituto in pñti vasta solitudīe et
valle miserie: se lassat ita in exerci-
tijs corporeis sicut in spūalib⁹: in
ꝓmerēdo regnū celoꝝ. Hoc habet̄
figuratīe. Gen. iij. In sudore vult⁹
tui vesceris pane tuo. Et Hier. ad
Ethesifontē. Tepidū discipulū nō
amat xp̄s. Uulgariza. Et qr ꝙ ho-
mo in hoc tp̄e carnispriuij parū co-
gitat de hac penitentia suoꝝ crimi
num: cuz sit occupatus totus circa
ineptas leticias choreaꝝ cātilena-
rū ꝛ cōuiuioꝝ. Jō ille dulcis ꝛ amo
rosus deus auidus salutis filioruz
suoꝝ: nos auisat: vt tēperem⁹ nos
ab ineptis his leticijs ꝑ os sanctis-
simi ꝛ speculi patiētie Job. qui di-
cit verba assumpta. Duxerūt in ꝛc.
In quib⁹ verbis de choreis loqua
mur: in quibus homīes cum dāno
anime ac corporis se occupant: et
hoc sub tribus mysterijs.

UVA. BHSC. IyR_237

¶ Primum dicitur offensionis.
¶ Scdm dicitur malignationis.
¶ Tertium dicitur punitionis.

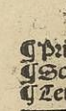

Querit dubiū. Utrū ducere choreas sit pctm̄: aut mortale: aut veniale: aut nullū. Uidet quibusdaz ꝙ nō. Rō. Qr aliqñ cōuenit boī recreari. Uñ pb̄s. viij. Ethi. Oīs laborās īdiget req̄e. In.x. Ethi. Ludere ꝑ tp̄s rōnē boni bz. Cato. Interpone tuis: īterdū gaudia curis. Ad d̄ rñdet Alb. in.iiij. dis.xvi. Durādus ordīs mīoꝝ. in.ij. sen. Archiep̄s in.ij. ꝑte sū. Qd̄ chorea ⁊ hmōi ludi: ꝟm se non sunt mali. Quia bñ pñt fieri sine pctō: maxime. v. cōditionib⁹ cōcurrētibus prius: erit licita chorea. Aliter nō: sed erit peccatū graue. Prima. s. ꝙ sit tp̄e debito: vtputa tp̄e gaudij. s. ī nuptijs tp̄e victorie: aut liberatiōis patrie vel boīs: aut in aduentu amici de terra lōginqua: vt fecit pater filij ꝓdigi. Luc. xv. Qui fecit in aduētu filij fieri magnos triūphos. Secūda ꝙ sit cum honestis ꝑsonis. De quib⁹ nō sit p̄sumptio mali: vt cuz meretricib⁹: cōcubinarijs: ⁊ hmōi. Qr tales ꝑsone nō hñt dare bonuz nomē: vt faciūt quidā q̄ chorizāt in lupanari. O maliuoli: quid facitis Tertia ꝙ fiant a ꝑsonis secularib⁹ nō religiosis: qr debēt se in alijs occupare in libris: in casibus cōscientie. Unde de eis. ij. Mach. i. Habētes solatio libros sanctos in manibus vestris. Qr di. lxxxvi. Ignorantia mater est oīm delictoꝝ Quarta ꝙ honesto mō fiāt: nō cū gesticulationib⁹ nimis īhonestis: ⁊ inordinatis: vt faciūt plures. Stringere digitū. el calcaneo ⁊c. Quinta ꝙ cantus vel musica excitans in his non sit de illicitis: sed de morib⁹ ⁊ honestis ne sonet in eis cantio mala. O excubātes. Istis nō cōcurrētib⁹: sꝑ est peccatū mortale. Qd̄ ꝓbat triplici rōne: vt chorizantes nullam causam habeāt excusationis.

¶ Primo ratione finis.
¶ Scdo ratione priuationis.
¶ Tertio rōne incitationis.

¶ Primo rōne ⁊c. Cōclusio pb̄i. ij. de aīa. Et. ij. phy. Et Tho. i. ij. q. i. ar. iij. Quod actus humani speciē sortiunt a fine. Qr si finis bon⁹ est opatio bona est. Si aūt econuerso opatio erit mala. Exemplū de illo qui dat elemosinaz si dat ꝓ amore dei: bonū est. si ex vana gl̄ia maluz est. Cui⁹ finis bon⁹ est ⁊c. Ad ꝓpositū. Finis chorizādi cōiter vt ī plurib⁹ est malus. s. ꝓpt libidinē ⁊ petulātiā. Quis te inducit o iuuenis ad choreas: non cū oībus: sed cum illa ⁊ illa: nō cū alia: vere ꝓpt libidinē voluptuosaz. Uñ Hier. ad Heliodorum. Non credam viro dicenti mihi se illum euasisse a spectaculis mulieꝝ: cū Dauid ex eo ꝙ vidit bersabee lauantē: in libidinē sit ꝓuocatus. Si Dauid ad visū cecidit quanto plus iuuenis ad tactum. et Ber. Cū mulieribus habitare: ⁊ de mulieribus nō cogitare maius est ꝙ mortuos suscitare. Et Hiero. xxxij. di. c. Hospitiolum tuū: aut raro: aut nunq̄: multum pedes terāt quia non potest toto corde cū deo habitare qui feminarum accessibus copulatur. Unde Eccl̄i. xviij.

UVA. BHSC. IyR_237

Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et quāuis aliq̄ hoc agāt vt chorizēt bono fine vt antiquit⁹: tñ pauci sunt. ¶ Scdo rōne ꝛc. Illud per qd̄ priuamur gl'ia paradisi est mortale pctm̄: qꝛ nō nisi ꝑ mortale damnamur. Sed ꝑ choreas priuamur gaudijs paradisi. Igitur ꝛc. Quid dicis Aug. in sermone. Hoc em̄ decet xp̄ianū toto animo odisse aut dānasse: qd̄ seculum diligit. Amat em̄ sermones īpudicos: diligit saltationes ꝛ mot⁹ īpudicos et incōpositos: ꝛ saltationes mundi cōmertia sūt demonioꝝ. Ille. Preterea exēplo ptꝫ ꝑ Grego. in. i. dia. de puella q̄dam noīe musa q̄ choreis erat dedita. Uirgo ei apparuit cū multis puellis: albis indutis: ꝛ cū illa tam deuotā ꝓcessionez aspiceret: ꝛ secū vellet sociari: virgo ꝓhibuit di. Qd̄ donec esset choreis dedita: nunq̄ venire posset ad choreas celi. Die. iij. migrās: ad celum iuit. Sic in ꝓposito: nec chorizans poterit saluari. ¶ Tertio rōne ꝛc. Mulier inquit Origenes: arma dyaboli: ideo demon bellat cōtra hoīem ꝑ mediū mulieris. Et h̄ triplicit̄. Prīo ꝑ colloquiū. Scdo ꝑ aspectū. Tertio ꝑ tactū. ¶ Primo ꝑ colloquiū. Apl's. Corrūpunt bonos mores colloq̄a mala. ꝓuer. xi. In multiloq̄o: nō deerit pctm̄: maxime hoc colloq̄um est in choreis. O facies singularis. O ꝑadisi oculus: o labra rubicūda: ꝛ alia verba inhonesta ꝓuocātia ad libidinem. Et vt dicūt doctores. Om̄e verbū ꝓuocatiuum libidinis est mortale O quot dicunt̄. Eccl'i. ix. Cum saltatrice ne sis assiduus: nec audias verba illi⁹. Et ꝓuer. ix. Colloquiū mulieris: quasi ignis. Ad loquelā homo agnoscit̄. Mat. xvi. Loquela tua manifestū te facit. ꝛ. ff. de tutorib⁹ ꝛ curatorib⁹ datis ab his. l. His qui. §. fi. Ex sermonibus ꝛ loquelis cognoscitur quis sapiēs: et iudicat̄ īsipiēs. ¶ Scdo ꝑ aspectuꝫ Hier. Gladius igne⁹: facies mulieris. Et ī vitis patrū. Quidā pater dixit fratribus. Melius est videre demonium: q̄ mulierem ornatam Ecclesiastici. ix. Auerte faciē tuam a muliere compta. i. ornata: practica. Iste sunt q̄ se ornāt diuersis coloribus: ꝛ vnguētis. O Katherina Da mihi scardotiū: ꝛ aliā illā piscidam. Que oīa sunt pctm̄. vt Tho. dicit. Contra tales Dauid. Facies pctōꝝ sumitis: pctōrum. i. demonum. Afaytāt capillos. Exempluꝫ in li. de. vij. donis. Quedā comitissa cū multū esset liberalis ad pauperes: ꝛ orōnib⁹ dedita: sed multū vana in ornatu capilloꝝ: apparuit cuidam familiari mulieri sue di. se esse dānatam propter ornatum capillorum capitis. Unde vidit mulier illa caput habere ꝓlenum serpentibus mordentibus ipsuꝫ loco capillorum in penam illius vanitatis. O vane mulieres. Deferunt secum mille sarluge. Ex vna ꝑte leuitates. ex alia Coralla. ab alia pectorale. Ex alia cultros: desunt eis forpices: vt apparerēt fabri equoꝝ Talis ornatus est meretricibus. Prouer. vij. Ecce occurrit illi mulier ī habitu mereticio: p̄parata ad decipiendas animas. Qd̄ domi-

UVA. BHSC. IyR_237

nus ꝯqueret. Isa.iij. Eleuate sunt filie: ⁊ ambulauerūt extento collo: ⁊ nutibus oculorum ibāt ⁊ plaudebant: ⁊ ambulabant: ⁊ pedib⁹ suis composito gradu incedebant. Inducunt plura mala. Cum paris duceret Helenā pulcherrimā Troyaz philosophi ne ipsam eius faciez viderent faciem cooperuerūt. ¶ Tertio ꝑ tactum.i. Cor. vij. Bonuz est viro nō tangere mulierez: qꝛ palea stat male apud ignem. De Leone papa legitur. Cum manus eius q̄dam mulier ex deuotiōe esset osculata incidit in grauem tentationez ꝓpter ꝙ spiritusancto dictante manus abscidit: sed virgo post moduz restituit. Preterea cum quendam nouicium reprehenderet magister Iordanus: eo ꝙ mulieris manus tetigisset. Respondit ille frater. Opr̄ est bona mulier. Cui dixit. Terra vtiq; bona est ⁊ aqua bona. tamen ex vtraq; se contingente fit lutum. Unde patz quomodo chorea est peccatum ⁊c.

Secunduz dicit̄ ⁊c. Tres malignitates hui⁹ vitij ſm doctores nostros inuenio.

¶ Primum dr̄ dyabolica inuētio.

¶ Secundum dicitur dyabolica excecatio.

¶ Tertium dr̄ facilis ꝑiclitatio.

¶ Prima dicit̄ ⁊c. Dyabolus inuenit choreas: quia vt videmus ad oculum: chorea est quidam circuitus de vno loco ad aliū. Et hoc est iter dyaboli. Ipse enim circuit. Iohan.i. Interrogatus a dño. Unde venis. Rñdit. Circuiui terram ⁊c. Et.i. Petri.viij. Aduersari⁹ vester circuiuit ⁊c. Qui ergo tripudiant dyaboli facit officium quod ipse inuenit: scilicet choreas. In hystoria scholastica legit̄. Quod in egypto erat quidam taurus: quem testatur Plinius se vidisse. Hic sepe egrediebatur de flumine. Ad quez cum confluerent egyptij cum omni genere musicorum: ipse eleuabatur in aere super eos saltādo ⁊ chorizando. Et illi egyptij ad stationē ipsius: in terra mouebantur. Hic erat demō in forma tauri. Et sic didicerunt a demone bellare in tauro trāsfigurato. Et exinde deuenit ille mod⁹ ad alias nationes. ¶ Preterea in libro d̄ apibus. In quodā castro alemanie. Apparuerunt demones in formis diuersis masculorum ⁊ feminarum ballantes et tripudiantes. Ad quorum spectaculum exire oēs de castello. Et cū ipsi demones complessent suos ballos euanuere. Unde viri et mulieres didicerūt ab eis dyabolicas tripudiationes ⁊ inhonestas saltatiōes.

¶ Scd̄a malignitas ⁊c. Excecātur tales a demone: qꝛ choreas ducūt in loco quo nō oportet: qd̄ fatuum esse ostendo triplici rōne ſm archiepiscopum in.ij.parte.

¶ Prima: qꝛ nō competit loco.

¶ Scd̄a: qꝛ nō competit statui.

¶ Tertia: quia non competit tempori.

¶ Prima: qꝛ nō ⁊c. Sum⁹ in exilio qui deberemus esse in celo. Unde flendum est. Aug. In valle sumus miserie in q̄ magis flendū est: eo ꝙ min⁹ flem⁹. Figura.iiij. Reg̃.xxv.

UVA. BHSC. IyR_237

de filijs israel. Cum inuitarent ad cantandum dixerunt. Quō cantabimus ꝛc. Ad ꝓpositum de nobis. Eccl. xxij. Musica in luctu importuna narratio. Qđ insinnat nobis puer dum nascit q̄ statim plangit. Uñ Solinus li. ij. c. iij. de mirabilibus mūdi. Nascentiū vox p̄ma: vagit⁹ est: sensus leticie differt in. xl. diē solus zoroastes eadem hora risisse fert: nec hoc naturale fuit bonum. Fuit em̄ inuentor ydolatrie: ¶ Scđo nō competit statui: qui est vbiq; ꝑiculosus. Et quocūq; se vertit reperit vbi tristet. Primo si sursum videt celuz qđ amisit. Scđo si deorsum: videt infernum ꝑatum ꝓ malis. Tertio si ante: peccata sua. Quarto si retro: tp̄s male amissum Quinto si a dextris: demō: caro mūdus. Sexto si a sinistris: mortē cuz pharetra ꝛ sagittis. Inter tot ꝑicula positus homo: chorizare nō debet. Fatu⁹ esset quis si ad furcā ductus vellet ridere. Omnes sumus sententiati ad furcam mortis. Uñ nō est nobis gaudendum. ¶ Tertio nō competit tēpori. Tempus enim vite nostre est cursus ad mortem. Eccl. xxxviij. Mihi heri: ꝛ tibi hodie. Et plus papa dñe Blance in epl'a ne obstaret viro deliberanti ire ꝓ fide catholica cōtra turchum Fugit vita mortalis: ꝛ q̄si fum⁹ cito euanescit. Querēda est altera: q̄ neq; molestias hz neq; finem. Illic thesaurizandū est: illic aspiranduz Uñ legit de Alexandro magno: qđ eo mortuo accessit Diogenes ph̄us ad tumulū suū: ꝛ ait. O Alexander heri nō sufficiebat tibi totus mundus: hodie aūt sepultra quinq; pedum ꝯtentus es. Ille. Et ideo Petrarcha. v. Triū. tp̄is. Transeunt vestre pōpe ꝛ elatiōes. Transeūt dominia: trāseunt regna. Oīa mortalia tp̄s intercidit. ¶ Tertia malignitas ꝛc. In nullo peccato ita defacili homo cadit: sic in choreis. Quid dicis o pater Augu. In saltationibus dyabolus spargit dulcedines luxuriarū. Redit matrona domum multis vocibus stimulata. Redit virgo iniq̄tatis auribus: nec virgo ītegra: nec mulier maritata. Redit turba adolescentiū: nec duz mulieribus cōiuncta: ꝛ cōscientia lacerata. Ille. Et vere nō ē passus: quos demon nō numeret. Job. xxxi. Nonne gressus meos dinumerat. Et cōmuniter tales sunt implicati in dominicis diebus ꝛ festis. Et ita fit vt qꝛ non respexerunt festa sanctorum. In morte neminem habeant aduocatum: ꝛ sic desperati moriūtur. Ad quid dedit de⁹ oculos: aures: pedes: manus omnes sensus. Uere ad corporis officiū. Sed chorizantes in laudem demonis: omnia ista occupant. Preterea iniuriant xp̄o in omnib⁹ membris. Quidam sanctus orauit iuxta crucem: quid magis iram diuinam prouocaret ad vindictam? Respondeo ꝙ chorizantes precipue ab illis vituperatur. Extensio brachiorum: representat extensionem xp̄i in cruce ꝓ nobis. Sertum capitis xp̄i coronam signat. Risus qui fiunt in eo. Quomodo fuit derisus a Judeis. Beletum signat quomodo fuit velatus facie.

UVA. BHSC. IyR_237

Certinm dñ ꝛc. Duplex punitio. Una tpalis. Alia spiritualis. Primo tpalis in psenti. Eccleſiaſti. xxxij. Cum Moyses de monte deſcendiſſet cum decem tabulis: ꝛ ad caſtra appropinquaſſet: vidiſſetq; choros mulierum ꝛ hominum chorizantium ante vitulum argenteū confregit tabulas. Iratuſq; occidit offis chorizãtes. ſ. xxiij. millia. Preterea Jacob' de vitriaco refert q̄ in quadam villa saronie: quidam ſtabãt ad chorizandum in natalibus diebus. Preſbyter eos redarguit: cuz nō vellent deſiſtere: impcatus eſt eis vltionem di. Placeat deo vt ſic ſtetis p annuz. Quod ꝛ factum eſt Nam per totum annum nec fames nec ſitis eis aduenit: ſed ſub aqua ꝛ niue per annuz ſtantes quaſi beſtie. In capite anni veniam poſtulantes veniam obtinuerunt. Epiſcopus Colomenſis Ubertus nomine ab boc vinculo eos abſoluit ꝛ eos deo ſuo recõciliauit. Preterea Mar. vi. c. de Johãne bap. qui fuit decollat' ab Herode Antippa propter ſaltationem puelle in conuiuio. Punitus eſt cum muliere et puella. Unde tot flagella: cariſtie: bella. Certe a choreis: q̄ dum deberent deū laudare ꝛ ſanctos diebus dominicis ꝛ feſtis: chorizant. Unde Ezechie. xxv. Pro eo q̄ plauſiſti manibus: et gauiſa es ex toto affectu ſuper terram. Idcirco ego extendam manū meam ſuper te: ꝛ tradam te in direptionem ꝛ interficiaz te. ſ. eterna morte. Et. Job. xxi Tenent tympanum ꝛ cytharam et gaudent ad ſonitū organi. In puncto autem ad inferna deſcendunt. ¶ Secūda pena ſpūalis. Cyrillus diſcipulus beati Hieronymi refert ſe babuiſſe nepotē: qui in ſua iuuētute mortuus: appuit Cyrillo dicēs ſe eſſe dānatum: q̄ in ludis ꝛ choreis ſe miſcuerit. Preterea de muliere chorcis dedita. Quidam iuuenis in ballo quodaz venit omnib' ignotus: poſtq̄ vero multum cum quadam tripudiaſſet: ſuſtulit mulierem cū qua chorizabat in vinas que amplius nō eſt viſa. Erat em̄ demon ille iuuenis. Unde ad infernum conducta eſt.

¶ Dominica prima aduentus.

De aduentu meſſie.

Ecce rex tuus venit tibi māſuetus ſedens ſup aſinam. Mat. xxi. Ōfundit ꝛ ad modū in excuſabilem reddit rationalē creaturam bonitas diuina illius ſupremi dei: q̄ indefeſſe nō ceſſat vocitare errantem animam a vepribus ꝛ ſpinis peccati ad ſtatuz ꝓprie ſalutis p varios ꝛ diuerſos modos: ſic p cōmunicationem bonorum temporalium. Sic p bonas ꝛ ſanctas inſpirationes. Sic p parabula miſdi. Sic etiam principaliter p pias ꝛ deuotam repſentationem aduenienti filij ſui in carne mortali ꝑm repꝛeſentationes ſacroſancte ꝛ militantis romane eccleſie. Et ſicut grande fuit deſiderium illoꝝ barbutorum antiquorum patrum veteris teſtamenti: videndi illū facie

UVA. BHSC. IyR_237

ad faciem: ita etiã nostrum ad sanctẽ operandũ: qđ deuotus Ber. cõsiderans in .ij. sermone sup Cañ. dicit. Ardorem desiderij patrum suspirantium xp̃i in carne presentiaꝫ frequẽtissime cogitans: cõpungor ⁊ cõfundor in memetipso: ⁊ vix contineo lachrymas: ita pudet temporis corpisq; miserabiliũ temporuꝫ horꝝ. Cui nãq; nostrum tm̃ ingerat gaudiũ gratie huiꝰ exhibitio q̃tuꝫ sctis veteribus desideriũ ꝓmissio. Intersere supplicationes patrum. In verbo ꝯfundor. Hic est q̃ a patriarchis est acclamatus. Isa. xvi. Emitte agnuꝫ dñe dñatorem terre ¶ Scđo a ꝓphetis. Isa. xlv. Rorate celi desup: ⁊ nubes pluant iustũ ¶ Tertio a regibus. Ostende nobis dñe mĩam tuam: et salutare tuum da nobis. ¶ Quarto a mulieribꝰ. O Emanuel rex ⁊ legifer noster expectatio gentiuꝫ ⁊ saluatio ea ꝝ: veni ad saluanduꝫ nos dñe deus noster. Ab eccl'ia. Excita dñe potentiã tuã ⁊ veni: vt ab imminentibꝰ ⁊c. Et qꝛ initiũ pctĩ fuit supbia. Ad qđ curandum necessaria erat humilitas: qꝛ in .ij. Ethi. Contraria ꝯtrarijs curãtur. Ideo humilitatẽ amplecti voluit q̃ ad nos veniẽs humilis in carne venit. Ideo di. Dicite filie syon i. hierl'm Ecce rex tuus ⁊c. In quibus v̄bis: qꝛ hodie sctã mater eccl'a in officijs suis nobis ꝓponit illud stupendũ admirãdũq; bñficiuꝫ aduentus inesse filij dei in carne quẽ tanto desiderio antiqui p̃res petẽdo expectarũt. Ideo de eo ⁊ nos loquemur. De quo tria contemplabimur in presentiarum.

¶ Primum dicit̃ congruitatis.
¶ Scđm dicit̃ inductionis.
¶ Tertium dicit̃ modificationis.

Primum dicit̃ ⁊c. Queritur dubiũ. Utrũ fuit cõueniẽs xp̃m incarnari. Circa hoc duplex opinio. Una ꝯcludit ꝙ non Rõ illiꝰ est: qꝛ vt dicit phs. ij. phi. Frustra fit ⁊c. Sꝫ deus humanam gñationem poterat liberare alijs modis q̃ ꝑ incarnationẽ. Aug. li. đ tri. c. x. Dicimꝰ ⁊ aliũ modũ possibilem ei fuisse: cuius ptãti oĩa subiacent. ¶ Alia opinio ꝙ sic: qꝛ iste modus fuit dignior. Dañ. lib. iij. Cañ. vij. Oẽs alij modi erãt mihi efficaces ad satisfaciendũ nisi dei filiꝰ ad incarnationẽ sui nõ fuisset humiliatus. Ad hãc difficultatẽ. Tho. iij. ꝑ. q. i. ar. i. In. iij. di. i. q. i ar. ij. In. iiij cõtra. c. xlix. Et. lv. Bona. iiij. d ist. xx. magister. iij. di. xx. qđ ꝯueniens fuit xp̃m incarnari. Que cõclusio ꝓbatur vera triplici rõne in p̃sentiarum ſm doctores.

¶ Primo ratione diuinalis communicationis.
¶ Secundo: ratione diuinalis libertatis.
¶ Tertio: ratione nature humane exaltationis.

¶ Primo ⁊c. Conclusio est. Tho. iij. parte. q. xi. ar. i. Qđ vnicuiq; rei illud est sibi cõueniẽs qđ ei cõuenit ſm ꝓprietatẽ sue nature. Exempli gratia. Conuenit soli illuminare. Igni calefacere: homini sermocinari. Unicuiq; rei ⁊c. Ad propositum. Natura diuina summi dei: non est aliud nisi misericordia ⁊ clementia vt probat Diony. iiij. de di. Cum er

UVA. BHSC. IyR_237

go sit summe bonus ⁊ misericors debet illā cōmunicare homini: oñdere ⁊ declarare ⁊ facere nobis intelligibilē. Quia vt habet Dio. iiij. di. Et pb̄s. i. Ethi. ⁊. iij. aīe. Bonuz est sui diffu. Proprium bonum est seip̄m cōmunicare. De ip̄a dauid. Apud dñm ⁊c. De peni. distin. i. c. Multiplex. Misericordie domini nec mēsuras ponere possumus ⁊c. Et de pe. di. i. Diuinitaꝫ natura clemens est ⁊ pia: magisq; ad īdulgētiam prona q̄ ad vindictam. C. de nuptijs. l. imp̄ialis. Nam ita credimus dei beniuolentiā ⁊ circa genꝰ humanū nimiā clementiā quantū nostre nature possibile est imitari. Qui quotidianis hominū peccaꝫ semp̄ ignoscere dignatur: ⁊ pn̄iam nostram suscip̄e. Ibi. Et Dañ. lib. iij. Purga. Pctā nostra horribilia fuerunt: sed diuina bonitas habet tam lata brachia q̄ capit quecūq; ad illam ꝯuertuntur. Benignus ḡ deus debebat illam misericordiam cōmunicare. In testamēto veteri. Deus erat rigidus. p̄s. Deus vltionum dominus ⁊c. Eccl'. xx. Ego suz dñs deus tuus fortis zelotes visitans iniqnitatem patruz in filios. in tertiam ⁊ quartā generationez eorum qui oderunt me. Non dicebatur pater: sz deus iusticie. Quidā ligna colligens die sabbati: precepto domini lapidatus est. Silr alius blasphemās. Dānauit luciferum in perpetuuz. Expulit Adam de paradiso. Geñ. iij. Misit diluuium in terra. Geñ. vij. Misit sulphur ⁊ ignem super sodomam ⁊c. Geñ. xij. Submersit pharaonem. Exo. xiiij. Percussit. xxiij. milia ꝓpt adorationem vituli. Exo. xxxiij. c. Percussit. clxxxv. milia ex peccato blasphemie de populo Sēnacherib. i. Regū. xix. De populo Dauid lxx. mortui sunt. ij. Reg. vlt. Debebat ergo mīaz suam declarare. Sz meliori modo eaz non potuit ostēdere q̄ vt nobiscū cōuersaret. Qz vt habet pb̄s. viij. Phis. Nihil est tam ꝓprium amicorum q̄ simul viuere ⁊ simul cōuersari. Non te scādalizat si quem vides associatum. Ipse autem vt hanc amicitiā ostēderet nobiscum commoratus est. Baruch. iij. Post hec ī terris visus est: ⁊ cum hominibus ⁊c. Sed hec amicitia plene completa est: quādo verbum factum est caro. Unde Hieroñ. ad Dama. papam de filio ꝓdigo. Que maior potest esse clementia: q̄ vt filius dei filius hominis putaretur: decem mensium fastidia sustineret: partus expectaret aduentum: inuolueretur pannis: subijceret parentibus: per singulas adoleret etates. ⁊ post contumelias vocum: alapas: ⁊ flagella crucis ꝓ nobis fieret maledictū vt nos a maledicto legis absolueret. Ille. O vere beata etas. O vere aureum seculū: in quo exp̄imur dulcedinem filij dei pro nobis incarnari. Ex speciali priuilegio: videbis christum in carne: in presepio: in feno iacere: ab animalibus adorari et a pastoribus. Hoc priuilegium non est concessum Abrae sanctissimo homini: non Isaac: nō Jacob. Unde christus Luce decīoca. Beati oculi qui vidēt que vos

UVA. BHSC. IyR_237

videtis. ¶ Scdo ꝛc. Conclusio est Tho. iij. pte. q. xlvi. ar. iiij. Alex. iij. parte. Et Boñ. iij. di. xix. Qd ppter pctm̄ pmoꝝ parentū nobis clausa est ianua paradisi. Ad quā apiēdā nullus inuētus est idone⁹. Non angelus: nō cherubiu: non pr̄iarcha: non ppheta: nisi solus fili⁹ dei. Uñ ps. xvij. Oēs declinauerūt simul inutiles ꝛc. In scriptura Deut. xxv. Scdm mēsurā delicti erit ꝛ plagarū modus. ꝛ. xvi. q. i. Scdm qualitatē delicti: imponēda est pnia. O cōfessores notate. Sed pctm̄ pmi hoīs fuit infinite offense, ꝛ iniurie. igit̄ requirebat satisfactionē infinitam q̄ nō erat in alia pura creatura. Qd fuerit infinite offense pbat̄ hoc modo. Est vna maxima canonistarū ꝛ iuristarū. Primo canonistarū de pe. di. i. c. duo facta. ꝛ. xij. q. ij. c. Gloria epi. ꝛ. xxij. q. ij. c. mouet. ꝛ. xxvij. q. i. c. Nuptiaꝝ. Scdo p iurist. l. Item apud. §. qd ait pretor. ff. de re militari. ꝛ. l. Om̄e delictum. §. qui man⁹. vbi habet̄: q offensio ꝛ iniuria mēsurat̄ sm dignitatem psone. Exēpli gratia. De pcussione sui ꝛ dñi. De infamia secularis ꝛ religiosi. O socie ꝛc. De cardinali ꝛ papa. Ad ppositū. Cū de⁹ sit infinite bonitatis. Juxta illud Apo. xix. Rex regū ꝛ dñs dominātium. Sequit̄ q culpa primi hoīs fuit infinita. si infinita ergo requirebat satisfactionē infinitā que nō erat in pura creatura cuꝫ sit finite opationis. Et sm pbm. iij. Phi. Et pmo celi. Finiti ad infinitū: nulla ē pportio. In. viij. phi. Impossibile est in corpe finito eē potentiā infinitā. Unde Chrys. Nemo int̄ mortales repiri poterat qui nō interiꝫ indign⁹ videret̄. Et dātes. iij. paradisi. Cañ. vij. Uestra natura sicut tota peccauit in origine ꝛ posteritate ab his dignitatib⁹ vt a padiso repulsa fuit: vnde se non potuit si bene inspicias redimere aliq̄ arte ꝛ via. Uñ opus fuit q xp̄s mitteretur vt portaret facinora nr̄a. vnde Dauid. Que non rapuit exoluebā ¶ Tertio ꝛc. Cōclusio Augu. in. ij. di. i. c. vi. Fecit deus rōnalē creaturam vt summū bonum ntelligeret intelligēdo amaret: amādo possideret: possidēdo frueret̄. Sed homo deuius fact⁹ erat ꝛ viā pdiderat: p pctm̄ pmi hoīs ꝛ nemo hanc viam sciebat. quidam adorabant solem. quidam lunam. quidā stellas. Sap̄. v. Errauimus a via veritat̄ ꝛ iusticie lumē nō luxit nobis. Ut ergo hanc viā inuenire possemus missus est nobis: bonus dux iesus dulcis. Unde de se dicit Jo. xiiij. Ego sum via. Sup quo Aug. Si celum desideras: ego sum via. Hunc ductoreꝫ sancti patres affectarunt. Esa. xvi. Emitte agnū dñe dominatoreꝫ terre. Et quia homo poterat terreri cōsiderata sua fragilitate: in omnibus exempluꝫ dedit patientie. Si grauaris infirmitate: ipse a planta pedis. Si infamia. ipse a iudeis derisus. Demonium habes. Si paupertate: ipse pauper. Uulpes inquit foueas habent: ꝛ volucres celi ꝛc. Nudus ponitur in cruce: spinis coronatur vt nos sublimaret. Unde comparat̄ filio cuiusdam regis: qui philoca-

UVA. BHSC. IyR_237

ptus de quadam rusticana mulie-
re ipm in vxorem cepit: dimissis fi-
liabus ciuium suoꝝ. Quis est filiꝰ
regis. Est xps: qui cepit in vxorem
carnem nostrā que est filia Ade. Et
super oēs banc contadinā exalta-
uit. s. sup angelos. Hanc dignitatē
cognouit Jobānes. Apocalip. xix.
quando Jobannes angelum ādo-
rare voluit. Vide inquit ne feceris
Sup quo Brego. Timuit adorari
a natura bīana propter assumptā
cum verbo carnis nostre substātiā

SUnde pz quomō fuit ꝛc.
Secundum dicitur ꝛc. Tri-
plici ratione inducimur
ad ipsum suscipiendum.
¶ Primo ratione status.
¶ Scōo ratione affectus.
¶ Tertio ratione beneficij.
¶ Primo ꝛc. Quia eius status est
sublimis: quia est rex. Ecce inquit
rex ꝛc. Si enim ad vos veniret ali
quis magnꝰ dominꝰ: dux. comes:
rex vere cum tripudio ipm accipe
remus: multomagis xpm. qui no-
biscum sociatur in boc aduentu. q̄
est rex. Ecce rex. Qui rex triplex bz
regnum.
¶ Primum celeste.
¶ Secundum terrestre.
¶ Tertiū infernale. De quibꝰ apls
Phil. ij. In noīe iesu oē genu flecta
tur: celestiū terrestriū ꝛ infernoꝝ.
Et sicut bz triplex regnū: sic habet
tres differētias militum quos po-
suit in bis regnis sm illoꝝ merita
et demerita. Quidaꝫ sunt milites
triūpbātes. Quidā sūt milites ter-
ga pbētes. Quidā ꝛc. q̄ pugnauerūt
cōtra vitia mundum: dyabolum.
occupātes se in bonis operibꝰ: vt
apostoli. martyres. pfessores. Do-
minicus. Frāciscus. Tales cozonā
ti sunt in primo regno. Apocal. ij.
Esto fidelis vsq; ad mortem: ꝛ dā-
bo tibi cozonā vite. ij. Timo. ij. Nō
cozonabit nisi q̄ legitime certaue-
rit. In Cronica ordinis. Dum fra-
tres maī. dicerēt pigre ꝛ somnolē-
ter: virgo eis apparuit di. Fortiter
fratres: quia grandia premia sunt
vobis preparata. Non credas co-
ronari i prio regno: misi fueris stre-
nuus miles xpi. Quidā ꝛc. Hi sunt
qui nolūt regnare: sed in omni stre
pitu terga vertunt: nō sunt strēnui
milites. Tales non sunt apti: quia
pigri. Figura. Jud. vij. ō Gedeōne
dum pugnaret cōtra Madianitas
et secū haberet. xxxij. millia viroꝝ
dixit illi dominus. Multus popu
lus tecū est. Unde licētiauit ex eis
xxij. milia: ꝛ remanserunt. x. milia.
Cui dominus. Adhuc populus est
multus: duc eos ad flumen ꝛ pba-
bis eos. Qui biberint aquā de flu-
mine vt canes nō curuādo se: eos
separabis seoꝝsuꝫ vt apri. Qui cur
uatis genibus biberint: separabis
eos ab alia parte: vt inepti. Qui
numerus eoꝝ apti ad bellū fuit
ccc. et reliqua multitudo remissa
est. Moraliter. Pauci sūt apti ad
certamē in boc mundo. Tales po-
nuntur in tertio regno scilicet i in-
ferno: quia ociosi steterunt. Quī-
dam sunt qui assidue pugnant con
tra vitia: de quoꝝ numero erat
qui dicebat Epbe. i. Non est nobis
colluctatio aduersus carnem ꝛ san
guinem: sed aduersus principes et

UVA. BHSC. IyR_237

potestates. Qui vult poni in prio regno, oportet pugnare. Qr vt dicit. C. de his qui nō expletis stipēdijs in. ij. li. x. Stipēdium qđ promittit militibus: solui nō debz nisi finita militia. ¶ Scđo ratione ꝛc. Quia frater noster est et ꝓpinquꝰ. Unde dicitur Tuus. Glo. i. de tua ꝓgenie genitus. Duas progenies fecit Deus. ¶ Primam naturā angelicā. ¶ Scđam naturam humanam. Potius voluit cōtrahere affinitatem cum natura humana: ꝙ angelica. Heb. ij. Nusꝙ āgelos apprehendit. Ideo dicit Tuus. Gen. xxvij. Frater em̄ ꝛ caro nostra est. Et dauid. Narrabo nomen tuum fratribus meis. Super quo Ber. Puto quia iaz me despicere nō poterit os ex ossibus meis: ꝛ caro de carne mea. Despexit deꝰ generationem humanā per annos. v. milia. Quia ad lymbum illos mittebat nunc autem inquit Bern. non sic. Unde possumus cōtēplari: ꝙ quādo voluit incarnari ꝛ relinq̄re suos ciues Angelici spūs miserūt ambasiatores. ¶ Uenit prīa ambasaria que missa fuit a prima Hierarchia di. incuruando se. Domine dominꝰ noster: quid est homo: quia magnificas eum. Enumera hic beneficia Dotasti eum lumine rationis. Ad tuam imaginem creasti. Potuisses eum lignū lapidem facere. Et nūc vis ad illum ire ꝛ te induere sclauina. Respōdit eis. Amore langueo. ¶ Secūda ambasaria missa est. secunda ambasaria di. Cur vis o bone magister ire ad homies malos ꝛ ꝓphanos. Uere si ibis: eris male cōtentꝰ. Te ꝑcutiēt. te ad colūnam ligabūt: oculos imbindabūt te cruci affigēt: pedes ꝑforabūt ꝛ manꝰ. Rn̄dit illud verbum Prouer. viij. Delicie mee eē cū filijs hoīm. i. sūt cū filijs hoīm. O charitas īmensa. ¶ Tertia ambasaria: missa a tertia Hierarchia. Uera amicitia fundat̄ in aliquo hoꝝ bonoꝝ. Aut in bono vtili. Aut delectabili. Aut honesto vt hz Tul. li. đ amicitia. ꝛ Tho. xxij. q. xxij. ar. i. Et phs. viij. Ethi. Sed dic nobis quā vtilitatē habebis de hoīe. Ille est q̄ te millies blasphemat: qui falsa sacramēta capit. Est saccus vermiū: mendicus tibicen. ꝛc. Rn̄dit eis xp̄s. Amore langueo Uñ assimilat̄ filio cuiusdam regis qui cum interrogaret̄ a patre. Fili quātum me amas ostēde. Non potens verbo exprimere: opere ostēdit. Extendit brachia ꝛ capite īclinato: totum posuit se super patrez di. Tantū te diligo: ꝛ me totum do. Ad ꝓpositum. Tātum xp̄us hoīem amauit: ꝙ totum se dedit in manibus peccatoruz. Joh. Maiorē charitatem nemo habet: ꝙ vt animaz suam ponat quis pro amicis suis. ¶ Tertio rōne ꝛc. Qr nobis beneficia cōtulit. Unde dicit̄. Uenit tibi māsuetus. Glo. i. ad tuaz vtilitatē Ubi nota ſm phm. iiij. ethi. Quod tres sunt differentie amicorum.

¶ Quidam ꝓ bono vtili.

¶ Quidam pro delectabili.

¶ Quidam pro virtuoso.

¶ Quidam ꝓ bono: vt sunt amici mercennarij: qui ad tempus diligunt. s. in tempore ꝓsperitatis. De istis. Eccle. vij. Est amicꝰ mēse. In

UVA. BHSC. IyR_237

eodem. Est amicus ⁊ socius mense ⁊ Ouidꝰ lib. Iri. Cum fueris felix multos numerabis amicos. Asculanus. O quot amicos. O quot cōiunctos nobis adberēt in felici statu ꝓtrarijs flantibꝰ vētis. Amor talium fructum tm̄ durante pmanet. De talibus Amb. Facilis vox ⁊ cōmunis: tuus sum totus: sed pauco rum effectus. Caue ne incidas i miseriaz: qz paucos inuenies amicos Exemplum Job. vi. Postꝫ amisit omnia bona dixit. Ecce nō est auxilium mibi: necessarij quoqꝫ recesserunt a me. Uñ apl̄s securi sunt rp̄m ad nuptias sicut amici ꝓ bono vtilitate: sed in passione ip̄m reliquerunt. ¶ Preterea miluus sequit mulierē dum portat tripam ad aquaz quā nō sequit dum vadit ad ecclesiam. ¶ Scō quidam ⁊c. vt sunt carnales qui iuuenculas amant amore carnali. O pater amat me. Et si dat manicas rubras: illecebrit ⁊ alia dona fecit ꝓ bono amore: videbimus qñ turgescet ꝗgultus. Talis amicitia nō est bona: qz nō est fundata in virtute. Jn. viij. Etb. Amicitia tñc est pfecta qñ est ꝓpter virtutez Exemplum valerij de duobꝰ amicis de quibus lib. vi. Qui amici inuicē cum vnus alteruz inuitaret ad malum. Respondit quidā nomine Publius. Quid mibi de tua amicitia: si ꝓpter eam me oporteat inhoneste agere. Unde patet scā differentia. ¶ Tertio. Quidam sunt amici ꝓ bono virtuoso. Isti sunt qui omni tempore amant: ⁊ ꝓsperitatis ⁊ aduersitatis: iurta illud puerb. xvij. Omni tēpore diligit qui amic⁹ est. Qui ponerent vitaz ꝓ amico. In hac amicitia duo fuerunt romani Amon ⁊ Pbytbia. de quibus Valerius lib. iiij. de amicitia: quorum alterum cuz vellet Dionys. tyrannus Sicilie damnare ad mortem petijt dilationem a rege: vt ire posset ad ciuitatez suam vt disponeret facta sua Et cum tyrānus peteret fidei iussorem dedit amicuz suum dicꝫ tyranno. Quod si boza statuta nō redirent: ille ꝓ se occideret. Ille aūt expeditis negocijs suis: boza statuta reuersus est. Et tyrānus cōsiderata amicitia eorum sibi pepercit corde diali animo ⁊ petijt acciperent eum in illa amicitia. Clama bic. Solus cbristus fuit verus amicus qui mori voluit ꝓ nobis. Job. x. Animam meam pono pro ouibus meis. O immēsa amplitudo diuine charitatis. O pfunda bonitas summi deiqꝫ Brego. considerans admirādo cantabat. O inestimabilis dilectio charitatis vt seruum redimeres: filium tradidisti. Quid suauiꝰ. Quid dulcius potest audiri. O peccatores ingrati: diligite rp̄m qui nos redemit quem patres antiqui illum redempturū: expectantes toto corde dilexerunt.

Certium dicitur ⁊c. Tribus modis suscipiendus est: quemadmodum iudei susceperunt.

¶ Primo cū laudibus diuinis.

¶ Scō cū mundicia cordis.

¶ Tertio cum opibus charitatis.

¶ Primo ⁊c. Sicut iudei cū vocibꝰ puerorum. Osanna ⁊c. Ista aūt laudatio debet fieri.

UVA. BHSC. IyR_237

¶Primo ore.
¶Secundo corde.
¶Tertio opere.
De qua Ephe. vt Cantātes et psallentes in cordibus vestris dño. Nota in verbo cantantes. Hugo li. de claustro ꝛc. Noli cantare cuꝫ lucifero in celo: seu cum ꝑmo homine in paradiso: sed cum xp̄o in templo. Cantus dyaboli: cupiditas. Cātus primi hoīs: superbia. Cantus xp̄i: humilitas. Ille. Lucifer cepit antiphonam alte. s. La: dum dixit. Ponam sedem meam ad aquilonem. Adam cepit ad Sol: dum dixit. Erimus sicut dij. Xp̄s cepit submisse: ad Ut. que est vltima nota. Laudemus ergo ip̄m: ꝛ ipsum recipiem⁹.
¶Secundo ꝛc. Sicut ipsi cum oliuis que nō arescunt. Ita nos cum viridi conscientia: et cordis puritate. Prouer. xi. Iusti quasi oliue germinabunt. Dic cum Tob. ix. c. Mūdum seruaui aīam meam. Hec puritas est: illa vestis qua debemus xp̄o occurrere. De qua dr̄ Apoc. iij. Uestimētis albis induaris: vt non appareat confusio nuditatis tue.
¶Tertio ꝛc. Quod notat̄ per hoc ꝙ vestimenta sua sternebāt in via. Uestimēta spūalia anime: sunt bona opera. Apoc. xv. Beatus qui vigilat ꝛ custodit vestimēta sua. Ista vestimēta in via ꝓsternimus quando bona tp̄alia pauperibus erogamus. Ecce rex tuus ꝛc. Practica in verbo apl'i. Hora est iam ꝛc. Uere hora: qꝛ es. xx. aut. xxx. aut. l. annorum: ꝛ adhuc es in pctis. Noli plus expectare: qꝛ vt dicit̄. Ne tardes ad extremum ꝛc.

¶Dominica secunda aduentus.
De iudicio vniuersali.

Videbunt filium hominis venientem in nubibus celi: cum potestate magna et maiestate. Luce xxi. Contremiscunt viscera: lingua heret palato: omne humanum ingenium deficit: duꝫ humana mens venit in considerationem ꝙ sit horribile et timidum vniuersale iudicium: quod indubie credimus consumandum supra passibilez ꝛ mortalem carnem. Propterea sicut diuina iusticia nullam rem intendit pretermittere: que animabus sanctis ꝛ iustis debebat ꝓcurare gloriam ꝛ honorem ꝛ laudem ꝛ triumphum. Ita per contrarium damnatis in ergastulis ꝛ carceribus inferni qđ possit porrigere tristiciam dolorem: ignominiam ꝛ confusionem Unde Lactanti⁹ lib. vij. cap̄. xxvij. Deferatur si fieri potest via perditionis ꝛ fraudis: in qua mors voluptatis illecebris adoperta celatur Et quanto quisq; annis in senectutem vergentibus appropinquare cernit illū diem quo sit ei ex hac vita migrandū cogitet ꝙ pur⁹ abscedat ꝙ innocens ad iudiciū veniat. Non vt faciunt quidam cecis mentibus nixi: qui iam deficientib⁹ corporis viribus: in hoc admonent̄ instantis vltime necessitatis: vt cupidius ꝛ ardentius hauriendis libidinidus intendant. Qua ex voragine liberet se quisq; dum licet: dura

UVA. BHSC. IyR_237

facultas adest: seq; ad deum tota mente cõuertat: vt illuz diem securus expectet: quo p̄ses dominusq; mundi deus de singulorũ factis cogitatiõibusq; iudicabit. Ille. Declaratio verbi Lactã. Heus audi benigne inq̃t Lact. Quãdiu hõ habet in se liberũ arbitriũ flexibile ad bonuz ⁊ ad malũ: dimittat pctã ⁊ celeragines: ⁊ induat se aureis vestimentis virtutuz. Et cõsideret q̄ habet sese p̄sentare ante tribunal iudicis xp̄i: ⁊ ibi reddere rõnem de oĩbus opibus suis bonis aut malis. Hic est ille equissimus iudex q̃ facta nostra oĩbus notificabit. Naum. iij. Reuelabo pudẽda tua in facie tua ⁊ ostẽdam in gentib⁹ nuditatẽ tuam ⁊ regnis ignominiã tuam. Et eccl̃ia in sequẽtia ꝓ mortuis. Liber scriptus ꝓferet̃ in quo totũ cõtinet̃: vñ mundus iudicet̃. Iudex ergo cum censebit quicquid latet apparebit: inultum remanebit. Hic est ille q̃ rõnez exiget de aĩa. Deut. iiij. Custodi te metip̄m ⁊ aĩam tuã sollicite. Hic ẽ ille qui rõnem de tp̄e volet. Eccl. iiij. Fili cõserua tp̄s ⁊ deuita a malo. Ille. Conserua tp̄s ratione preciositatis. Ber. Nihil preciosius tẽpore. Et rõne breuitatis .i. Corin. vij. Tẽpus breue est. De quo in. iiij. Phisi. Nihil habemus de tempore nisi presens nunc. Hic est qui rõnez requiret de verbis ociosis. Math. xxi. De oĩ verbo ocioso ⁊c. Sancta ergo mater ecclesia auida salutis filioꝝ suoꝝ facit in hoc aduentu officium bone matris que dñica preterita ꝓposuit aduentũ benignitatis, s. d̃ incarnatione xp̄i: hodie aũt de iudicio vniuersali vt qui nolunt se corriger̃ ex benignitate: corrigãt se ex timore. s. iudicium vl̃is: qd̃ hodie dicit Tho. Uidebunt ⁊c. De quo iudicio tria videbimus. Require Folio. xxxiij.

¶ Dominica tertia aduentus.

De iudicio temerario.

Cum audisset Johãnes in vinculis opa christi: mittens duos de discipulis suis ait illis. Tu es q̃ venturus es: an alium expectamus. Math. xi. Euãgelista recitat q̄ Johannes baptista in carcere positus ab Herode antippa audiens opa xp̄i miranda: misit duos discipulos dicens ei. Tu es qui venturus es: an alium expectamus. Scd̃m Criso. triplici de causa Johannes icarceratus est. ¶ Prima quia reprehẽdebat Herodem ꝓpter herodiadez vxorem fratris sui. Marci. vi. Non licet tibi habere vxorem fratris tui Ad eius suggestionem ipsum incarcerauit. ¶ Scd̃a qꝛ Johannes predicabat iusticiam ⁊ baptismum: ex quo populus euz sequebatur. Herodes cum esset alienigena ⁊ populo odiosus: pertimescens tumultũ populi ipsum incarcerauit. ¶ Tertia qꝛ Johannes quendam magnũ regem post se venturum predicabat. Et cum romani ordinassẽt: ne aliquis sine auctoritate senat⁹ nouus rex nominaretur timuit offensam Cesaris: vnde incarcerauit. Et tunc misit discipulos dicẽs. Tu

UVA. BHSC. IyR_237

es qui venturus es: an alium expectamus. Uidet dubitasse an esset Messias. Sed mirum cum ipsum ostēdit. Ecce agnus dei. Uñ ipsum baptizauit. Spiritū sanctuz in specie colūbe vidit: Rñdent doctores nostri. Thom. xxij. q. ij. ar. vij. Archiep̄s. in. iiij. par. ⁊. Raynerius ꝙ triplex est dubitatio. Prima est infidelitatis qualis fuit in iudeis. Secūda tarditatis: qualis fuit in discipulis euntib⁹ in Emaus: ⁊ quibusdaz alijs. Mat. vl. Tertia est amoris siue pietatis. Et hec ꝓprie nō est dubitatio. Talis fuit in Johanne. s. q̄dam horror quo anima ad moduz dubitantis se hz. Unde Amb. Non fide sz pietate dubitauit. Horrebat em̄ cōsiderare ꝙ filius dei ad inferna descēderet. Rñdet etiā Johānes Crisostomus ⁊ bene ꝙ Jo. non dubitauit de primo aut scdo aduentu qr alij ꝓphete ꝓnunciauerunt. Sz dum esset morti vicinus curans de discipulor salute qui in xp̄m nō credebant: misit eos ad xp̄m. Tu es q̄ ven. ⁊c. Ut. s. ab ipso in fide solidarentur. Xp̄s aūt factis mltis miraculis in pñtia eor: dixit eis. Eūtes renunciate Jo. que vi. ⁊ audi. Ceci. vi. clau. q. d. Si verbis nō creditis Jo. bap. me esse messiam: saltē opibus credatis. Joh. x. Opa que ego facio ⁊c. Sequit. Beatus q̄ nō fuerit scandalizatus in me. Glo. Hoc verbū tangit discipulos. Jo. qui in ip̄m nō credebāt quē purū hoīem putabāt. Recedētib⁹ discipulis cepit xp̄s laudare Jo. bap. Rō: qr potuisset turba Jo. bap. leuem reputare ꝙ in xp̄m non crederet. Unde de quattuor laudat. Primo in constantia. Quid existis in desertuz videre Arundinē vēto agitatā. q. d. nō. Scdo in austeritate. Quid exi. in deser. videre Hoīem mo. ve. q. d. nō. Tertio in ꝓphetia. Quid exi. in deser. vi. ꝓphetaz: immo plusq̄ ꝓphetam. Quarto in natura angeli. Hic est de quo scriptū est Mala. iij. Ecce mitto angelum meuz ante faciem tuā qui p̄parabit viam ante te. Hoc q̄tum ad hodiernū euangelium. In dñica preterita egimus de iudicio vniuersali quo om̄es deus iudicabit. Hodie vero de iudicio quo homines se mutuo iudicāt dicemus. De quo apl's in epistola Nolite ante tempus iudicare. Ubi tria videbimus. Hunc sermonem habes. Folio. xlvi.

¶ Dominica quarta aduentus. De receptione spirituali Messie iesu christi.

Ego vox clamantis in deserto. Johannis. i. Cuz sit famosa opinio apd iudeos: ꝙ tempus aduentus Messie esset de proximo. Et videntes opera stupenda in ipso Johan. baptista: moti sunt ad opinandum ip̄m esse christum: veri cupidi miserunt ad ipsum Johānem nuncios solēnes: sacerdotes: ⁊ leuitas: ⁊ personas ecclesiasticas: vt interrogarent eum. Tu qui es scilicet an messias noster in lege promissus. Confessus est et non negauit. Quia nō sum ego christus. Secundum Cri-

UVA. BHSC. IyR_237

sostomum: q̃druplici de causa iudei plus opinabant̃ Joannem esse messiã q̃ de xp̃o. ¶ Pr̃ia ꝓpter habit⁹ asperitatẽ. Qr xp̃s ferebat vestes cões ⁊ vestẽ incõsutilẽ: quam maria ei fecerat. Job. bap. indut⁹ erat de pilis cameli. Mat. iij. Ipse Job. habebat vestẽ de pilis camelorũ. Scd̃a ꝓpter vict⁹ parcitatez. Quia xp̃s panẽ ⁊ vinum gustabat. Jo. aũt nõ Lu. vij. Uenit io. nõ mãducãs panẽ: neq; bib. vinũ. Luc. i. Erit magnus coram do. vinum ⁊c. Dant. xxij. Pur. Mel ⁊ locuste fuerunt dapes q̃ nutriuerũt iob. bap. in deserto: ꝓpt̃ qd̃ est tam gloriosus et magn⁹. ¶ Tertia cã: ꝓpter gen⁹ illustre. Qr xp̃s fuit pauper: filius ioseph. Mat. xiij. Nõne hic ẽ fabri filius. Jo. bap. filius sũmi sacerdotis zacharie. Quarta ꝓpter baptismi nouitatẽ. Quia ante iohãnẽ nullus ꝓphetaꝝ ausus est baptizare vt ipe. Uñ baptism⁹ Job. quãdam nouitatẽ p̃tendere videbat̃. Tu q̃s es? Non sum xp̃s. ¶ Scd̃o ꝓponũt aliam petitionez. Helias es tu? De helia petunt Quia sicut aduentus xp̃i fuerat ꝓmissus iudeis: ita ⁊ aduentus Helie vt d̃r Mala. vlti. Ecce ego mittã vobis Heliã ꝓphetã. Respõdit Johãnes. Nõ sum. Sed videt̃ ꝯtra illd̃ qd̃ dixit xp̃s. Mar. xi. Si vultis scire: ipse est Helias. Rñdet Chriso. q̃ erat Helias non in ꝑsona: sed in opatione. Qr sicut Helias nõ timuit rep̃hendere regẽ Achab ⁊ iezabel de pctõ homicidij in Naboth. iiij. R. xi. ita Johannes bap. reprehẽdere Herodem de cõcubina Mar. vi. Non licet tibi habere vxorem fratris tui. Et sicut helias erit precursor secũdi aduẽtus ad iudiciũ. ita Johãnes bap. p̃mi ad incarnationẽ. Nõ sum ergo ⁊c. ¶ Tertio ꝓponũt aliaz. Propheta es tu? Rñdit. Nõ sum ꝓpheta. Sed contra. Mat. xi. Quid existis in desertum videre? Prophetam? Etiaz dico vobis plusq̃ prophetam. Respõdeo q̃ erat opinio: tũc tẽporis famosa apud iudeos q̃ ante messiam veniret vnus magn⁹ ꝓpheta: pro eo qd̃ d̃r Deute. xviij. Prophetã suscitabo eis de medio fratrum suoꝝ q̃uis de xp̃o ĩtelligat̃: lz iudei intelligerẽt eã de alio ꝓpheta. Johãnes propheta negauit esse illuz Non sum propheta. Quid dicis de teipso: vt responsum demus his q̃ miserũt nos? Ego inq̃t vox. s. p̃dicationis de celestib⁹: clamãtis in deserto. Mat. iij. Penitẽtiã agite: appropinq̃bit em̃ regnum celoꝝ. Qd̃ nunquã fuit auditum ante ipsum. Quid ḡ baptizas si tu nõ es xp̃s neq; Helias. neq; propheta. Respondit. Ego baptizo vos in aqua: exterius tantũ lauãs corp⁹: nõ interi⁹ cor. ad designandũ illũ q̃ suo baptismate lauabit aĩas. Nota in v̄bo Baptizo vos in aqua. Glo. inter linearis. Tm̃ corpa lauo: qr pctã soluere nequeo. Tho. sup epl̃as Pau. ad Ephe. ij. Baptism⁹ Job. dicitur baptismus aque: qr tantũ exteri⁹ mundabat: interi⁹ aũt non sanctificabat. Et ideo de conse. dis. iiij. c. Aliud. Si quos baptizauit iudas iterũ non sunt baptizandi. Et si q̃s baptizauit iohãnes: iteꝝ sũt baptizandi. Jõ dicit. Baptizo vos in aq̃

UVA. BHSC. IyR_237

Medius aūt vestrū stetit.i. cōiter viuens inter hoīes: quasi vnus ex vobis: qꝛ xp̄s vitā cōmunē duxit. Quē vos nescitis.i. vera cognitione nō cognoscitis quo ad eiꝰ diuinitatē. Ip̄e est q̄ post me vētur⁹ est p̄dicaturus et baptizaturus. Qui ante me fact⁹ ē. i. dignitate pollēs et mihi p̄latus: qꝛ ab eterno fuit ꝟ diuinitatē. Cui⁹ ego nō sum dign⁹ vt soluā eius corrigiā calciamenti. In quib⁹ v̄bis querit̄. Utrū xp̄us portauerit calciamēta. Uidet̄ dicere Nico. de lyra super Jo.i. ꝙ hoc calciamentū nō intelligit̄ realiter: sed est quedā methaphorica locutio: ⁊ ego dico ꝙ portauit. Quia vt dicit apl's ad Hebreos. vij. Debuit per oīa fratribus assimilari. Cum fuerit cōis in victu: ita in vestitu. Uñ portauit calciamēta: q̄ habent̄ in sctō. Joh. laterano Rome. Hoc sufficiat q̄tū ad euangeliū hodiernum. Hodie volo videamus: quia instat dies quo dei filius nr̄o amore incarnatus est debeamus ⁊ nos p̄parare saltē spiritualiter ad eum recipiendū. Quando aliq̄ p̄sonam nobilem expectamus in proximo: quattuor cōsueuimus facere: que sunt facienda iesu xp̄o: quem in p̄ximo expectamus in hac natiuitate secūdum ecclesie representationem. Que sunt ista.

¶ Primo viam dirigere.
¶ Scd̄o hospitium preparare.
¶ Tertio epulas ordinare.
¶ Quarto vestes pulchras assumer̄

Primo viā ⁊c. Dirigite inq̄t viam dñi.i. mūdate: om̄ia praua remouete. Qd̄ faciendū ē de necessitate triplici rōne. si xp̄m hospitē apud nos volumus suscipere: in hac festiuitate.

¶ Primo rōne dispositionis.
¶ Scd̄o rōne locationis.
¶ Tertio rōne maioritatis.

¶ Primo ⁊c. ꝙ tu sis bene dispositus. Una maxima est Tho. in.i.ij. q.cxij.ar.ij. Quod peccatuꝫ mortale facit hoīem distare a regno dei ⁊ ab ip̄o deo. In p̄s. Longe a pctōribus salus. ⁊ Prouer.xv. Longe est dñs ab impijs. Que quidam distātia nō est localis: cū deus sit vbiq̄. Et per potentiam: essentiam: presentiā: vt Tho.i.par.q.viij. dicit: ⁊ Dauid in p̄s. Si ascendero in celū tu illic: vsq̄ ad dexterā ⁊ Jere.viij. c. Celum ⁊ terram ego impleo. Distantia hec ergo non est localis: sꝫ formalis propter pctm̄. Exempli gratia. Album et nigrū: licet simul essent localiter et prope: tamen formaliter distant. Quia vt dicit apostolus.ij. Corin.vij. Non est conuētio lucis ad tenebras Ideo sic luc. Jo. Ego sum lux mundi. et Joh.i. Lux in tenebris lucet. Peccator est tenebra. Deus est iustus: peccator iniustus. Deus est bon⁹: pctōr malus. Deus est sapiēs: peccator insipiens. Distant ergo deus ⁊ peccator formaliter in infinitum p̄ peccatum: ita vt christus non habitet in anima peccatoris per gratiam. Et hoc ratione indispositionis. Et nisi sit dispositus p̄ gr̄am nūq̄ susciperet Jesum xp̄m. Igitur requiritur dispositio.i. ꝙ gr̄a disponat pctōrem p̄ fugationem culpe. Dirigite viā dñi id est remouete op̄a praua

UVA. BHSC. IyR_237

Unde theo. ponūt casum disputabilē. Si iudas cū mala volūtate. i. cum pctō ꝓditionis ingrederet celū petūt. Si deꝰ posset eum facere beatū sine p̄dicta dispositione gr̄e Ad hoc sunt due opiniones. Una est minoꝝ. s. Scoti in. iiij. dis. xliiij. Et Pauli carmelite in p̄ma sum. in p̄n. tenēt ꝙ de ptāte ordinaria nō potest: quia iam scꝫ ordinauit: q̄s debet esse beatus. Uñ opꝫ ꝙ hēat talem dispositionē. i. ꝙ gr̄a sit purgata ab omni sorde pctī. Sed q̄ad ptātem absolutā dicūt ꝙ deꝰ iudā posset saluare et btm̄ facere absq̄ ista dispōne. Sꝫ doc. nostri al'r tenent Tho. ⁊ Alber. Jo. de biblia de bolonia ī suis quolibetis: ꝙ nec de ordinaria ptāte: nec de absoluta posset iudā aut quēlibet aliū pctōrem beatum facere absq̄ dispōne p̄fata. Et rō illorū est: qꝛ implicat ꝯdictionē: qꝛ seq̄ret ꝙ aliq̄s eēt in gr̄a ⁊ nō in gr̄a: ⁊ esset btūs et non beatus: ⁊ haberet in se statuꝫ oīm bonoꝝ cū statu pctī: sed hoc est impossibile. Si igit̄ tāta ē turpitudo pctī et malicia ꝙ faciat total'r hominē indispositū ad xp̄ꝫ recipiēdū q̄re pctōꝛ miser ñ deserit ip̄ꝫ pctm̄. Cur non sinis ꝯcubinā vsuras ⁊c. Et si forte nō credis: audi Johā. in apo. xxi. Nihil inq̄natū introibit in illā. Si fecisses mille opa bona: et post mortē cum vno solo mortali ires ad celū: ⁊ diceres. O vos q̄ habitat̄ hic: apatis mihi: qꝛ btīficari volo. Apite: qꝛ ieiunaui: oraui: elemosinas feci: feci sic ⁊ sic. putas ꝙ daret ītroitū. Nō placet deo. Sil'r in p̄nti nec in aīa tua per gratiā venire in p̄nti. Nihil inq̄natum. Fiat practica de singulis peccat̄: semp addendo. Nihil iuquinatum. Dirigite ergo viam dñi o mortales: q̄a dominus venit.

Secūdo rōne ⁊c. Cōclusio est phi. iiij. Phisic. Locus ⁊ locatū debēt esse ꝓportionata. Exēpli gr̄a. Tu habes bonum vinū nihil scio ego mente adhuc. Ponis illud in vase ꝓportionato nō marcido sed bono. Ne. O ita pr̄: quia olidum vini facit capillos albos. Anima nr̄a cū sit rōnal' ⁊ capax summi dei. cū sit ꝓpinqua ei ꝑ sil'itudinē: vt docꝫ Tho. i. p. q. xciij. in. i. dist. viij. opꝫ ꝙ si debꝫ eē apta ad suscipiendū ip̄m deū ꝙ ei ꝓportionet̄. Et hoc nō fit: nisi per gr̄am ⁊ lumen gl'ie. qd̄ nō pōt esse in loco vbi culpa est. i. aīa que est pctī subiectum. Opꝫ igit̄ ꝙ aīa a pctō mūdet̄: si dꝫ ingredi ꝑadisum vel xp̄m suscipe. Putas o miser hō ꝙ deꝰ iustus velit liquorē illū p̄ciosum sue gr̄e ponere in fetido vase immūditiaq̄ repleto. i. aīa plena pctīs. luxurie: auaritie: odij ⁊c. Uñ Hiero. ad Pāmachiū ⁊ oceanum. Uasa limo plena: liquorē puri elemēti recipe ⁊ retīere nō p̄nt. Ager spinosus: nisi oīno fuerit cultoris labore extirpatꝰ: nō nutrit in se iactata semīa: sꝫ suffocat: ita ⁊ animꝰ secularium sollicitudinū plenꝰ illecebris: verbū nō pōt sustīere diuinū nisi p̄us ipsas mūdi sollicitudines culparūq̄ oīm materias: euangelica ī se falce succiderit. Ille. Nōne reputaret̄ fatuꝰ ille q̄ lapidē p̄cio-

UVA. BHSC. IyR_237

sum proijceret in latrina ad ibi sp̄ manendum. Uere sic. Nōne reputaretur insipiens qui optimam romaniam: vel maluaticuz poneret in vase musulēto. Uere sic. Ita facit deus. Faciet tibi deus: vt fecit quidā florētinus qui habebat bonum vinū ad quem multi confluebant ⁊ petebāt: aut ꝓ infirmis: aut ꝓ medicīa cū vase honesto ⁊ mūdo q̄dā bestialis misit quēdā famulū cū vno barileto sat̄ magno: vt daret ei de vino p̄cioso. Qd̄ vidēs dñs rusticitatē illius ciuis facere: licentiauit famulū di. Uis in h̄ vase portare vinū. Uolo inq̄t. Accipiēs dñs vas vini: odoratusq̄ est ꝑ foramen di. Abi in malā horā. Nolo ponere bonū vinū meū ī vase mufido: vt ē hoc. O aīa rusticana: ita erit tibi si in peccatis ꝑmanes. Dirigite ergo viam domini ⁊c.

Tertio rōe ⁊c. Cōclusio est ꝑbi. iiij. Top. Si de quo min⁹ videt̄ inesse ⁊ inest: ergo ⁊c. Exempli gr̄a. de rege legem cōdente: cōtra quā fili⁹ eius ꝯfaciens punit. Ualeri⁹ refert de Tito. maulio torquato: qui filiū Titum: quia ꝯfecerat edicto p̄ris: qd̄ erat ne q̄s iniret belluz nec certaret: q̄uis fili⁹ certās inimicū vicissz: fecit eū ligari in p̄ñtia sua ad stipitez: et ibi decollari. Et illud met legit̄ de quodā duce veneto. Si filiū suum punit: rex magis puniet famuluz. Si angeli vel sancti oēs ⁊ ꝟgo btā peccare possent ⁊ peccarēt: de⁹ expelleret eos a sua visiōe: nequaq̄ cū eis eēt. O paule da testimoniū si forte rōes nō capiūt. ad Eph. v. Hoc em̄ scitote intelligētes: q̄r oīs fornicator: aut immūd⁹ aut auar⁹: qd̄ est idoloꝝ ꝟuitus: nō hz hereditatē in regno xp̄i ⁊ dei. ad Ro. xiij. Abijciam⁹ ergo opa tenebrarū. Et dauid. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo. Qui ingredit̄ sine macula. Mat. v. Beati mundo corde ⁊c. De pe. disti. i. c. Non pōt quisq̄ gr̄am vite celestis accipe. nisi purgatus fuerit ab omni sorde pcti ꝑ pnīe confessionez: vel per donum baptismi salutaris. Ille. Exēplum nepotis Cyrilli ad Aug. scribentis Nepos inq̄t quidē me⁹ Rufus noīe vtroq̄ p̄uat⁹ parēte a teneris annis ad meas deuenit man⁹ q̄ vtinā ex vtero nō exijsset: ne illi qd̄ sustinet contigisset: quem tāta diligentia enutriui: vt a plurib⁹ a me genitus putaret̄. Crescēs itaq̄ īfelix puer etate: sed nō sapīa. ingēti pulchritudine corpis decorat⁹: sed nō aīe: a cūctis dilectōe sup̄flua colebat̄. Is nāq̄. xviij. etatis sue anno imbecillis ⁊ miserrimus expirauit De cui⁹ morte tāt⁹ ab oībus īsonuit luct⁹ q̄ vix ꝑ mēsem potuit quietari. At ego nimis ei⁹ incūbēs dilectōi pluries rogaui gl̄iosuz. Hier. Ut mihi q̄d acciderat nepoti meo reuelaret. Orāti aūt mihi die q̄dā hora. xvi. tāt⁹ affuit fetor q̄ nullaten⁹ potui sustīere: ⁊ dū tacit⁹ mirarer: vñ tāt⁹ fetor eēt sup̄ meū ꝟticez eleuat̄ ocul' īfelicē nepotē meū vidi t̄ribili visiōe ita q̄ visuz ī eū imp̄mere ñ audebā. Nā cathēis igneis circūligat⁹ flāmas fetidissimas erūpebat. ad hāc t̄ribilē visiōez subito

UVA. BHSC. IyR_237

me tantus timor inuasit vt dñ plu
ries loqui vellē formare vocē peni
tus nō valerē. Postremo aliquātu
lum ad me rediens si meus erat ne
pos voce cepi pq̄rere tremebunda
Ad hec iq̄t ille vlulatib⁹ ⁊ suspirijs
Utinā nō essem ne tam diris essem
cruciatib⁹ deputat⁹. Nam scias me
ꝑpetuis tꝑibus māsionib⁹ tartare
is ꝑmansuꝝ. Heu q̄d dicaꝫ. His di
ctis tantus mihi dolor affuit vt ꝑ
pluries siꝫ mirat⁹ quō e vita ꝓtin⁹
nō decessi. Longi⁹ aūt expletis col
loquijs ab eo sciscitat⁹ fui: cur ita
diuinam mīam ꝑdiderat: cū tot vir
tutib⁹ videret̄ pollere. Pro nll'a in
quit me scias causa fore dānatum
nisi qꝛ in ludis maxime delectabar
atq̄ in morte volūtarie postposui
cōfiteri: q̄bus dictis disparuit. Et
tantus fetor remāsit vt in locum il
lum ꝑ magnū spaciū nullus ausus
sit introire. Hec Cyrillus. Ue igit̄
his qui cum talia vl'legunt vel au
diunt: nō timent: nō mutant̄: nō cō
uertunt̄ ad dñm deū suum. Nam si
ꝓ vno peccato solūmodo hominē
dei iusticia eternaliter damnat: q̄d
faciet pro ml'tis. Dirigite ergo viaꝫ
domini ⁊c.

SEcūdo debem⁹ domuꝫ
dignā ⁊ hospiciuꝫ ꝑpa
rare. Amb. Propicia
diuinitate frēs carissi
mi iā aduenit dies quo natalē dñi
saluatoris cū gaudio desideramus
celebrare. Idcirco rogo vt q̄tū pos
sumus cuꝫ dei adiutorio laborem⁹
vt in illo die cuꝫ sinceritate: ⁊ pura
ꝯscia ⁊ mundo corde: ⁊ casto corꝑe
ad altare dñi possimus accedere: ⁊
corpus vel sanguinē eius nō ad iu
dicium: sꝫ ad remediuꝫ aīe nr̄e me
reamur accipe. Ille. In hac domo
⁊ hospicio aīe nostre sūt tres came
re: que debent esse pure ⁊ munde.
Memoria: intelligētia: ⁊ volūtas.
In memoria q̄dem habitat pater.
In intelligētia fili⁹. In volūtate spi
ritussctūs. Memoria em̄ s̄m Aug.
est mater intelligētie: qꝛ intelligen
tia nihil cognosceret sine memoria
q̄ ei influit. Sil'r volūtas generat̄
a memoria ⁊ ītelligētia. Nemo em̄
vult aliq̄d nisi in memoria habeat
Et nisi ꝑ intelligentiā aliqual'r co
gnoscat. Et sic memoria est mat̄ in
telligentie. Et intelligētia est ꝓles
memorie. Uolūtas v̄o ab vtroq̄ ꝓ
cedit. Et iō ꝑ quandā appropatio
nem: pr̄ habitat in camera memo
rie. Filius in camera intelligentie.
Spūssctūs in camera voluntatis.
In camera memorie pr̄ habitat ꝑ
bñficioꝝ dei recordationē ꝯtinuaꝫ.
Uñ ps. Memor fui ⁊ delectat⁹ sum
Fiat practica de bñficijs dei ꝑ mo
dum ꝯtēplationis. In camera ītel
ligentie habitat fili⁹ ꝑ fidē veram.
ad Eph. iij. habitare xp̄m ꝑ fidē in
cordib⁹ vr̄is. Et hec fides hꝫ purifi
care. Act. xv. Fide purificās corda
eoꝝ. ⁊. xv. q. vl. fides oīa purgat. ⁊
Amb. Ubi fides ītegra est ēt vbi sal
uator docet: vigilat ⁊ exultat: ibi re
quies: ibi tranq̄llitas: ibi cūctoruꝫ
criminū ē medicina. In camera vo
lūtatis habitat spūssctūs. s. ꝑ amo
rem. Uñ postq̄ dñs dixit. Jo. xiiij.
Si q̄s diligit me s̄monē meū serua
bit. Subdit. Ad eū veniem⁹ ⁊ man
sionē apud eū faciem⁹. s. ꝑ amoreꝫ.

UVA. BHSC. IyR_237

Sed dicunt quidā. Si vult venire in domū meā in istis festis paraui plura. Si voluerit ludere ad triū-phos sunt in domo: ad tesseres ha-beo plura tabuleria: ad aucam ha beo taxillos grossos et minutos. Grossos vt si forte male videret: qꝛ deus senuit. O ceci q̄d agitis. Unde Ber. sup Can. ij. Ecce q̄ multi ī hac eius q̄ ꝓximo est celebrāda natiui-tate gaudebūt: sꝫ vtinam de natiui tate. Ille. Dirige ergo viā ꝛc.

t Ertio. Debem⁹ epulas or-dinare. Inuenio triplicē ci bum in quo xp̄s delectat.

¶ Primus est materialis.
¶ Scd̄s est spiritualis.
¶ Tertius est celestialis.
¶ Primus ꝛc. Iste debet dari pau-perib⁹ q̄ xp̄i ꝑsonā gerunt. Xp̄s em̄ in paupere se reputat esurire ꝛ pa-sci. Mat. xxv. Esuriui em̄ ꝛc. ꝛ. vij. q. i. c. omnis. Qui negāt misericor-diam faciendā fugientib⁹: ꝛ necessi tatē patientib⁹ ip̄m xp̄m negant q̄ est misericordia ꝛ veritas. Practi-ca. Ut si q̄s videret xp̄m ad ostium ꝛ ip̄m licētiaret. O q̄tū esset graue ita fit paupi quē lnias dicendo va de cū deo ꝛc. ¶ Scd̄s ꝛc. Hūc debe-mus p̄parare in aīe iustificationeꝫ de quo Jo. iiij. c. Me⁹ cib⁹ est vt fa-ciam volūtatē p̄ris mei q̄ in celis ē Et q̄ est hec volūtas p̄ris. O bone iesu. Certe iustificatio pctōꝝ. Eze. xviij. Nunq̄d volūtatis mee ē mors impij. Istum cibū it xp̄s querendo ostiatim di. Apocal. iij. Ego sto ad ostiū ꝛ pulso: si q̄s appuerit mihi ī-trabo ad illū ꝛ cenabo cū illo: ꝛ ip̄e mecuꝫ. Hoc est dicere. Ponem⁹ ad scotum. s. q̄tuꝫ dabis mihi: ego da bo tibi. Quid ḡ faceres o aīa quan do xp̄s veniret ad cenandū tecū. Q p̄r facerē ei de assato ꝛ alia plura. Non querit ista de⁹ a te: sed alia. In hac cena pctōꝝ dꝫ ponere tria ꝓ suo scoto. Confessionē: ꝯtritionē: satis-factionē. Deus aūt ꝓ scoto suo po-nit alia tria. Remissionē culpe: in-fusionē gr̄e: collationeꝫ gl̄ie. O bo na cena. Sꝫ heu multi sunt sil̄es io culatorib⁹ q̄ semꝑ vellent comede re de alieno ꝛ nunq̄ de suo. Tales vellēt q̄ deus poneret partē suā: ꝛ ipsi nihil volūt d̄ suo ponere. ¶ Ter tius cib⁹ ꝛc. i. laus dei p̄parāda est dr̄ em̄ cibus celestialis. Deus em̄ ē frater. s. Dñici nō comedit carnes: sꝫ libēter gustat laudes īmolatas. Uñ dicit. Nunq̄d māducabo carnē tau. aut san. hir. potabo. Subdit. Immola deo sacrificiū laudis. i. oī bus his diebus p̄cipue occupa te ī vesp̄is missis ꝛc. O quot sunt q̄ istū nō p̄parabunt: sꝫ blasphemias ꝓ pter ludū qui fit diebus ꝛ noctib⁹. O pretores quid agitis.

q Uarto pulchras vestes as sumere. Inuenio tres ve-stes q̄bus ornare dēm⁹ nos

¶ Prime sunt albe.
¶ Scd̄e sunt deaurate.
¶ Tertie sunt varie.
¶ Prime ꝛc. Uestis alba ē puritas. de qua Apoc. iij. Uestimētis albis induaris: vt nō appeat cōfusio nu-ditatis tue. ¶ Scd̄a est deaurata. Ista est charitas: caritas est vestis rubea q̄ facit aīam rubentē. i. igne amoris feruentē. ¶ Tertia est varia id est diuersitas virtutū. Eccl. xvi.

UVA. BHSC. IyR_237

Uestiui te discoloribus. De hac tri plici veste in ps. Astitit regina a dextris tuis in ve. deau. circun. ꝛc. Beata anima que xpo aduenienti occurret ei cum veste alba puritatis cum veste deaurata charitatis ꝛ varia mltiplicis vtutis. Sz ve illi: qui sibi ecōuerso occurrent cum veste nigra: sanguinolenta ꝛ sordida pctōꝝ. Nō est olla magis nigra q̄ aīa in mortali posita. Naum. ij. Facies eoꝝ sicut nigredo olle. Nō ergo cū nigra sed alba veste. Mat̄ em̄ tenēs filiū in gremio nō vult q̄ aliquis amplectet̄ eū qui euz facit plorare. Tria genera hoīm timēt pueri. Primo hoīes male īdutos. Scdo hoīes q̄ hn̄t longā barbam. Tertio illos qui auferūt puero qd̄ p̄mo sibi dederūt ꝛ gratāter in manu tenebat. Moral'r. Paruul' iste qui natus ē nobis: vel nasci debet p̄mo abhorret hoīes male īdutos i. illos qui hn̄t mortale pctm̄. O si videretis tunc quales lachrymas mittet: qn̄ in die natiuitat̄ tanget̄ eum cū pctō. Scdo barbutos. i. in pctō pseuerantes. Quia sicut barba p longa tpa crescit sic pctm̄ per ꝯsuetudinem. Unde puer nō vult eos habere ꝓpe cū illa barba: nec mater vult. Et si veneris ad euz ꝓ malo hēbit. O maria da ei licētiā Dicat̄ exemplū in. i. dyal'. de illa q̄ fuit incōtinēs ꝛ accessit ad eccl'iaz sancti sebastiani. Tertio illos q̄ auferūt qd̄ p̄mo dederūt. Isti sunt recidiuātes ꝛ cadētes a pnīa q̄ auferūt deo aīas suas q̄s sibi dederāt. ꝛ quas sicut pomū gratū ꝛ odoriferum in manu tenebat. iuxta illud Sap̄. Justoꝝ aīe ī manu dei sunt. Si em̄ debet venire ad ꝯsecrandū nos in hoc festo req̄ritur q̄ habeamus illa q̄ req̄runt̄ in ꝯsecratione ecclesiarum Primo requirit̄ misse celebratio. De cōse. di. i. c. i. ꝛ. c. de fabrica. ita requirit̄ oratio ī hoīe. Scdo reliq̄e sanctoꝝ. De ꝯse. di. i. c. De fabrica. c. Placuit. Reliquie sctōꝝ est imitatio bonoꝝ ꝛ sctōruz Tertio requirit̄ electio cadaueruz paganoꝝ. De conse. di. i. c. Eccl'iaz Ita requirit̄ in homīe vt cadauera carnalia vitiat eijciat. Quarto dz dotari anteq̄ consecret̄. xvi. q. vij. c. Pie. Dos ista est fides in homīe. Unde patet sermo.

¶ Prologus cōmunis.

Gloria ꝛ honore coronasti eū dn̄e. In ps. ¶ Uilis ꝛ ignobilis vere potest iudicari vita hominis duz illa sit supposita regimini celoruz ꝛ tantis miserijs quātas inducunt celeris motus ꝛ dn̄ium sperarum eternarum. Doni accomodate. Jacob vocitauit hanc nostram vitam ꝓpter suum cōtinuum defluxum: peregrinationem. Gen̄. xlvij. Dies pegrinationis vite mee centū triginta ānoꝝ sunt pui ꝛ mali. ꝛ Job sil'r cognoscēs defectū et miseriam vite nr̄e dicit Alber. vij. c. Memēto qꝛ vētus est vita mea. ꝛ Alber. xxi. subiūgit. Hō nat' de mlīere breui viuēs tpe reple. mul. mi. O q̄t patibula: q̄t sūt egritudīes corporis Quot immense passiones animi.

UVA. BHSC. IyR_237

Quot excidia? Quot ruine? Quot supplicia? Quot iacture? quot naufragia? Quot alie dispōnes: quib⁹ suppositus est homo. Unde est necessarium ꝙ animo suo ꝯtinue adiungat molestia. Uñ Petrar. in. v. triumpho tēpo. Apparet mihi ingens vanitas cor figere in illa que tempe pereūt que quāto plus retineas p̄terierūt. Cuz itaq; sit vnū damnū irremeabile quod nobis ꝓducit tēpus: ꝓpter hoc merito vilis ⁊ abiecta est iudicanda hec nostra terrena vita. Et quantū sit fallibilis ip̄a mortalis vita: ⁊ vera p̄inducta poete snīa. oñdit salomō in p̄ncipio Eccl's di. Uanitas vanitatum ⁊ oīa vanitas. O sapientia aurea: ⁊ celebrāda snīa. O ceci ⁊ inaduertētes mortales cupidi nimis rerum caducarum atq; transitoriarū. Ubi sunt diuitie ⁊ thesauri possessi a p̄ncipibus secularib⁹ ⁊ ecclesiasticis. Ubi sunt splendida vasa aurea ⁊ purgati argenti. Ubi multitudo equoꝝ. Uanitas vanitatuz et omnia vanitas: dicit Salomon Sed vere nullū remediū ē magis congruū ꝙ ista ꝑcalcare ⁊ vertere oculos mētis nostre ad imitādos sanctos: presertim gloriosissimum N. qui ⁊c.

¶ In festo alicui⁹ scti ꝓlogus cōis. vt Antonij. Siluestri ⁊c.

Edit illi claritatē eternam dñs deus noster. Eccl'. xliiij. ¶ Conclusio est pb̄i i lib. de bōa fortuna. ꝙ apetitus naturalis naturalr tēdit in bonū. Dio. iiij. de di. no. Pulchꝝ et bonū oīa desiderāt. Cum bonū inq̄t pb̄s. iij. Ethi. sit obiectū volūtatis. inter oīa bona precipuuz est v̄tus. In ij. Ethi. Uirtus ē q̄ facit bonū habentē: ⁊ opus eius reddit bonū. Hec est q̄ facit hoīem laude dignū. In. ij. Ethi. Uirtuti debetur laus. Hiero. ad Celantiā. Nobilitas summa apud deum est claruz esse v̄tutibus. Hec est q̄ facit hoīez deum. In. vij. Ethi. Hoīes dicūtur dij ꝓpter v̄tutis excellentiam. p̄s. Ego dixi: dij estis. Hec ē que facit filios dei. Jo. i. Dedit eis ptātē ⁊c. Hec est que hoīem deo assimilat. Apuleius in lib. de deo Socratis. Nihil est deo similius: ꝙ vir animo perfecte bonus. Et qꝛ sunt plures mali q; boni ꝓpter difficultatē boni. In. ij. Ethi. Malū est facile: bonum v̄o difficile. In eodē. Difficile est esse bonū: vnde pauci saluant. Mat. xxij. Multi sunt vocati ⁊c. Asculan⁹ sup h̄ lib. iiij. c. iij. Multi sunt vocati ⁊ pauci electi: ad cōsequēdas tātas v̄tutes ꝯtēplandū diuinū conspectū. Ideo opz ꝓuocare ad v̄tutem ꝑ p̄mia ⁊ ꝓmissiones: ⁊ bona exempla. Unde Hier. ad Paulinū p̄s br̄z. Hz vnūquodq; ꝓpositum p̄ncipes suos. Romani duces imitēt. Camillos. Fabricios. Regulos. Scipiones. Pb̄i. ꝓponant sibi Pythagorā. Socratē. Platonem. Aristotelē. Poete emulentur. Homerum. Uirgiliū. Menandrum. Terentium. Hystorici. Tucydidem. Salustium. Herodotum. Liuium. Oratores. Lysiam.

UVA. BHSC. IyR_237

Braccos. Demostenem. Tullium. Et vt ad nostra veniam⁹. episcopi et ꝓsbyteri babeant ad exemplum aplos ⁊ aplicos viros: quozū bonozem possidentes babere nitanť. et meritū. Nos aūt babeam⁹ ꝓpositi nostri principes. Paulū et Antboniuz. Julianū. Hilarionē. Macbarium. Et vt ad scripturarū auctozitatē redeam: noster princeps Helias. noster Heliseus. nostri duces filij ꝓpberaꝝ: qui babitabāt in agris ⁊ solitudine: ⁊ faciebant sibi tabernacula ꝓpe fluenta Jozdanis. Jlle. Inter alios beat⁹. N. cui⁹ bodie romana ecclesia merito celebritatem solēnizat nobis exemplo fidei vel cōstantie esse pōt. Propē quod a deo sublimat⁹ est in regno celozum. Unde verba assumpta. Dedit illi ꝛc.

¶Expliciunt sermones de sanctis.

¶Expliciunt sermones de sctis Magistri Gabrielis de Bareleta ozdinis predicatoꝝ ⁊ sacre tbeologie professoꝝ. Impressi Lugdunū: p Magistrum Claudiuz dauost alias de troye. Anno incarnationis dominj Millesimo quingētesimo quarto. Die vero tertia Septembris.

¶Registrum operis.

¶Quadragesimale buius operis incipit in a. excepta epistola: ⁊ desinit in z. oēsctꝫ sūt quaterni preter z. qui est sexternus.
¶Sanctuarium vero incipit in A. et desinit in N. omesctꝫ sunt quaterni excepto N. qui est sexternus.

UVA. BHSC. IyR_237

UVA. BHSC. IyR_237

UVA. FHSC. IyR_237

UVA. BHSC. [illegible] 237

UVA. BHSC. IyR_237

UVA. BHSC. IyR_237

633

BARELETE

Sermones

1604

Biblioteca de Santa Cruz
IyR 237

UVA. BHSC. IyR_237

SERMÉ BARELETTE

CNAM BIBLIOTHÈQUE 23

D-A, Bibl. 1 A 57

VA. BHSC. IyR 257